

GOTLANDS LÄN

ÄNGS- OCH HAGMARKER PÅ GOTLAND

Del 4, Södra Gotland

LÄNSSTYRELSEN I GOTLANDS LÄN
NATURVÅRDSENHETEN, DEC 1991

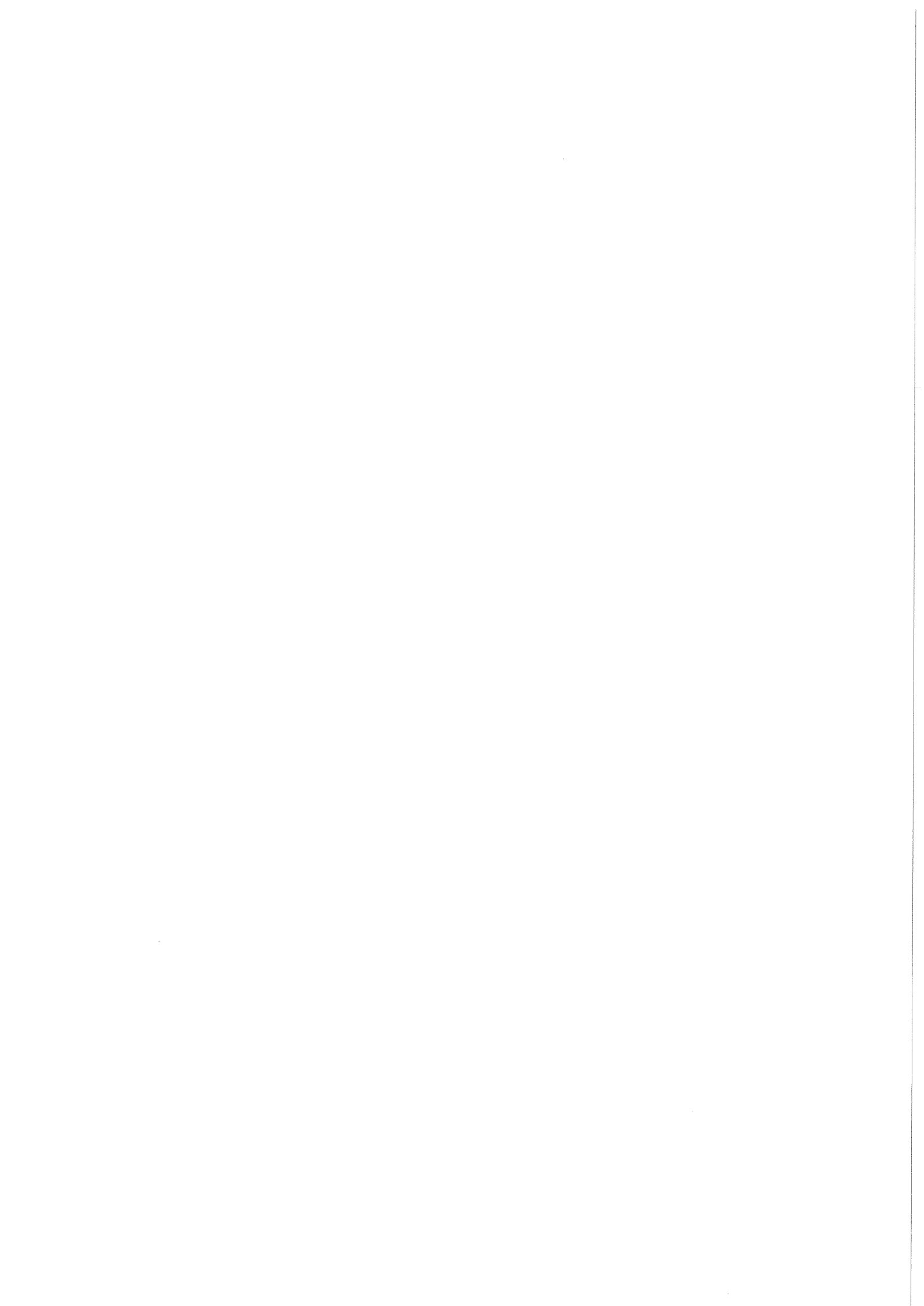

ÄNGS- OCH HAGMARKER PÅ GOTLAND

Del 4, Södra Gotland utom Storsudret

Författarna är ensam ansvariga för publikationens innehåll, varför detta ej kan åberopas som representerande länsstyrelsens ståndpunkt.

- Fältinventering:* Björn-Axel Beier (Sproge, Silte, Hemse, Hablingbo)
Stellan Hedgren (Näs)
Stephen Manktelow (Burs, När, Rone, Grötlingbo)
Magnus Martinsson (Hablingbo, Alva, Rone, Näs, Grötlingbo)
Mats Nordin (Lau, Burs, När, Alva, Rone, Havdhem, Eke)
- Text:* Magnus Martinsson (kap 1, 2, 9 och 10)
Mats Nordin (kap 3-7)
- Växtteckningar:* Dagny Tande Lid
- Omslagsbild:* Får på välbetad strandäng på sydsidan av Grötlingboudd, Grötlingbo (objekt 27). Foto: Magnus Martinsson.
- Datorsättning och layout:* Elisabet Beskow

INNEHÅLL

1	INLEDNING 4
2	GOTLANDS LÄN 6
3	DE KULTURFORMADE MARKERNAS VÄXTVÄRLD 10
3.1	NATURTYPER 10
3.1.1	Betad havsstrandäng 10
3.1.2	Alvar 11
3.1.3	Buskrik utmark 13
3.1.4	Betad skog 13
3.1.5	Andra öppna utmarksbeten 13
3.1.5.1	Ljunghed 13
3.1.5.2	Sandgräshed 14
3.1.6	Betad sjöstrandäng 14
3.1.7	Hagmark 14
3.1.8	Slagen havsstrandäng 15
3.1.9	Träd- och buskbärande äng; änge 15
3.1.10	Indikatorarter 16
3.1.11	Kryptogamfloran 17
3.2	VEGETATIONSTYPER 18
3.2.1	Havsstrandäng 18
3.2.2	Rished 19
3.2.3	Gräshed 19
3.2.4	Alvarhed 20
3.2.5	Torräng 20
3.2.6	Friskäng 21

3.2.7	Fuktäng 22
3.3	HOTADE ARTER 23
4	FAUNA 25
5	HISTORIA 26
5.1	JORDBRUKETS HISTORIA PÅ GOTLAND 26
5.2	ÅKERBRUKET 27
5.3	ÄNGSBRUKET 27
5.3.1	Hårdvallsäng 28
5.3.1.1	Ängshävden 28
5.3.1.2	Träd- och buskskiktet 29
5.3.1.3	Andra typer av hårdvallsäng 30
5.3.2	Sidvallsäng 30
5.3.3	Myrslåtter 31
5.3.4	Havsstrandsslåtter 31
5.4	BETESMARKER 31
5.4.1	Skogsbete 32
5.4.2	Alvar 33
5.4.3	Sjöstrandäng och myr 33
5.4.4	Havsstrandäng 33
5.5	FÖRÄNDRINGARNA UNDER 1800-TALET 34
6	ÄNGS- OCH HAGMARKSINVENTERINGEN 35
6.1	BAKGRUND 35
6.2	GENOMFÖRANDE PÅ GOTLAND 35
6.3	INVENTERINGSMETODIK 35
6.3.1	Viktigare avsteg från den rekommenderade inventeringsmetodiken 35
6.3.1.1	Objektavgränsningar 35

6.3.1.2	Åkermarker 36
6.3.1.3	Hävd tillstånd 36
6.3.1.4	Betad skog 36
6.3.2	Inventeringsblanketten 37
6.3.3	ADB-behandling 37
6.3.4	Förberedelser, litteraturunderlag 38
6.3.5	Fältarbete 39
6.3.6	Klassning 40
7	SÖDRA GOTLAND UTOM STORSUDRET 43
7.1	NATURFÖRHÅLLANDEN 43
7.2	SÖDRA GOTLANDS ÄNGS- OCH HAGMARKER 44
8	KARTOR 49
9	OBJEKTSBESKRIVNINGAR 82
9.1	FÖRKLARINGAR TILL TEXTEN 82
9.2	BESKRIVNINGAR 86
	Lau 86
	Sproge 121
	Silte 134
	Hemse 139
	Burs 147
	När 176
	Hablingbo 230
	Alva 249
	Rone 263
	Havdhem 293
	Eke 334
	Näs 354
	Grötlingbo 438
10	BILAGA 501

---

1 INLEDNING

I kölvattnet av de rationaliseringar som gjorts inom jordbruket har en omfattande utarmning av floran och faunan skett. Med siktet inställt på ökad avkastning har storleken på åkrarna ökats. Stenmurar har förts bort och diken har lagts igen.

Ängs- och hagmarker - en naturresurs

Under 1980-talet har blickarna mer och mer kommit att riktas mot de naturliga betes- och slåttermarkerna i Sverige. Denna naturresurs, som haft en närmast otrolig utbredning i landet, är nu på många håll en stor sällsynthet. Som exempel kan nämnas att Sverige år 1900 hade 2 miljoner hektar naturlig ängsmark. I dag, 90 år senare, har arealen reducerats till någonstans runt 1000 hektar. Ängsmarken har alltså helt förlorat sin ekonomiska betydelse som producent av vinterfoder. Numera hämtar bonden sitt vinterfoder i gödslade åkervallar.

Omistliga naturvärden

Ängen och betesmarken är goda exempel på hur människan och naturen anpassat sig till varandra och under generationer skapat ett ömsesidigt beroende av varandra. De utgör omistliga natur- och kulturarv. Det finns på Gotland ängsmark som brukats kontinuerligt sedan järnåldern! Under långa perioder av slåtter och bete har många växter kommit att anpassa sig till för att senare bli helt beroende av fortsatt bete eller slåtter.

Kulturmarker i form av ängsmarker och betesmarker som brukats så långt tillbaka som järnåldern utgör helt oskattbara kulturarv. Har vi en gång avvecklat skötseln är kontinuiteten brutet.

Idé, syfte och finansiering

Det borde ligga i nationens intresse att bevara en del av detta landskap. På statligt håll fick man upp ögonen för problemet i mitten av 1980-talet. 1985 beslutade naturvårdsverket att sätta igång en landsomfattande inventering av ängs- och hagmarker. Arbetet har delegerats till de olika länsstyrelserna men finansieras till stor del av naturvårdsverket. Kommunerna är en annan stor bidragsgivare till projektet. Inventeringens övergripande mål kan sammanfattas i följande punkter:

- * Att utgöra underlag för planering och säkerställande av de för naturvärden och kulturminnesvärden mest värdefulla naturliga slåtter- och betesmarkerna.
- * Att utgöra underlag vid upprättande av landskapsvårdsprogram och åtgärdsprogram för länet eller revidering av gällande program.
- * Att utgöra ett delunderlag i den kommunala fysiska planeringen.

- * Att bidra till styrning av stödresurser till de slätter- och betsmarker där naturvårdsnyttan bedöms vara störst. Detta kan ske i form av medel till landskapsvårdsersättning, "Naturvårdsåtgärder i odlingslandslandskapet", NOLA, medel ur anslaget Vård av naturreservat m m och kommunala medel.
- * Att användas vid tillämpning av hänsynsregler i skötsellagen och skogsvårdslagen.
- * Att utgöra en dokumentation av de i kulturlandskapet ingående naturtypernas omfattning och utbredning. Därmed ges även möjlighet att framgent följa utvecklingen av de inventerade slätter- och naturbetesmarkerna.

Inventeringen på Gotland

På Gotland utvecklades inventeringsmetodiken 1987. Samtidigt genomfördes en del provinventeringar. Första inventeringsåret, 1988, arbetade tre personer med inventeringen. Allt eftersom vi fått insikt i arbetets omfattning har fler människor engagerats i projektet. 1989 arbetade fem personer och 1990 åtta inventerare. Under 1991 avslutas inventeringen, med fem inventerare

Stor betydelse

Eftersom så stor del av Gotlands yta består av just ängs- och hagmarker kommer inventeringen att få stor betydelse för det fortsatta naturvårdsarbetet på ön. Det är alltså tänkt att materialet ska kunna ligga till grund för beslut i en mängd olika naturvårdsfrågor. Hela inventeringen finns inlagd i ett dataregister. Här kan man snabbt nå den information som behövs vilket avsevärt förkortar sammanställningsarbetet till färdig rapport. Vi som arbetat med inventeringen hoppas att den värdefulla miljö som kulturlandskapet utgör härmed får ökade möjligheter till fortsatt överlevnad.

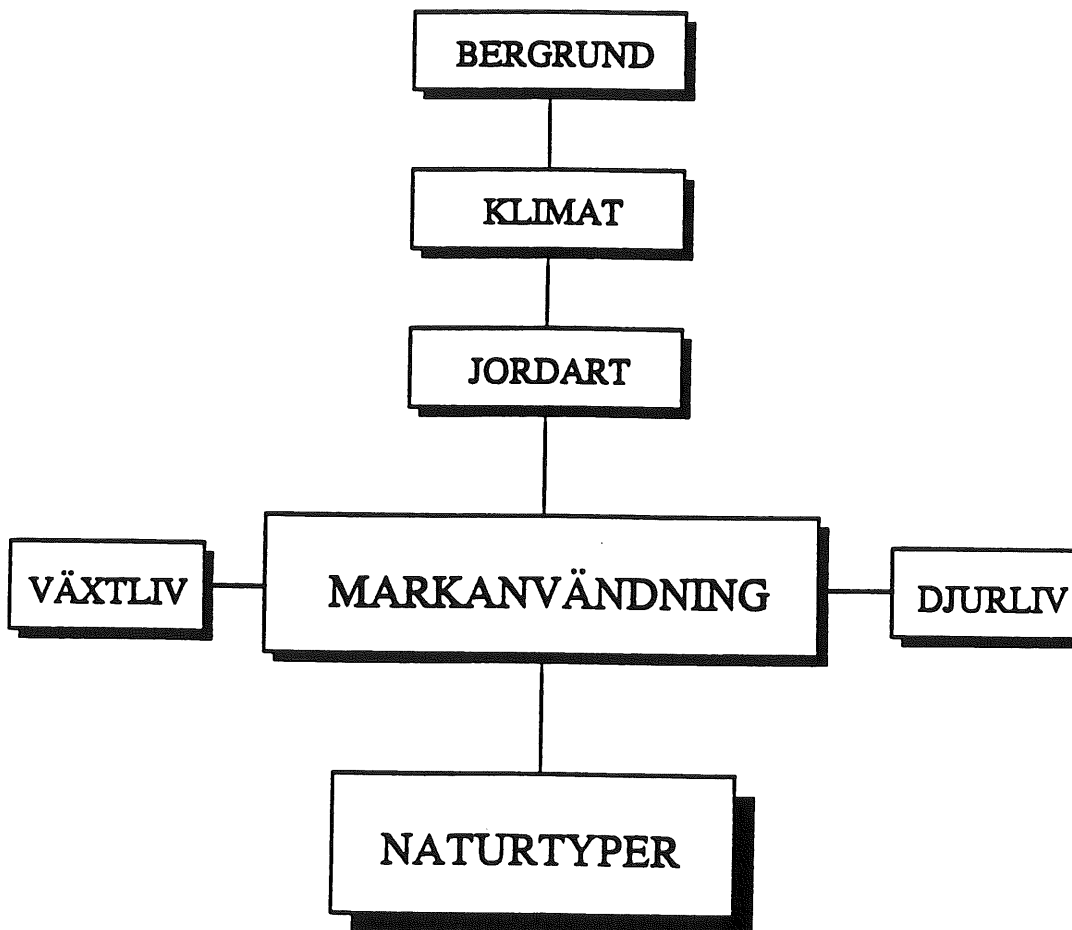
2 GOTLANDS LÄN

Landskapet på Gotland är ett utpräglat kulturlandskap. I stort sett alla delar har någon gång brukats av bondens plog eller lie eller betats av hans boskap. De stora områdena med hållmarkstallskog har betats men är nu på väg att anta en vildmarksprägel som tidigare inte fanns. Ängsmarken har haft mycket stor utbredning. För åttio år sedan kunde man färdas från sockenkyrka till sockenkyrka genom enbart ängsmark. Ängarna har funnits kvar i en omfattning som saknar motstycke i resten av landet. Anledningen till detta brukar ofta förklaras med att man på fastlandet tog ängsmark i anspråk när åkerarealen utökades medan man på Gotland även dikade ut myrarna. Detta har säkerligen varit en bidragande orsak, men helt säkert är, att utan gotlänningarnas hembygdkänsla hade ängarna på ön varit ett minne blott.

Hur ser då de naturliga fodermarkerna på Gotland ut?

Låt oss börja med att se på vilka faktorer som sätter sin prägel på den naturliga ängs- och hagmarken.

Fig 1. I den naturliga fodermarken samverkar faktorerna berggrund, klimat, jordart, markanvändning samt växt- och djurliv vilket ger förutsättningarna för ängens och hagens naturtyper.

Berggrund

Det fysiska materialet och dess egenskaper har stor betydelse för naturbetesmarkens utseende. Berggrunden på Gotland utgörs till den avgjort största delen av sedimentär kalksten. På några håll finns lerstenar, sandstenar och en del revkalksten. Den sedimentära kalkstenen har följande egenskaper: 1 *Den är lättvittrad*. Kalkstenen tillhör de mer lättvittrade bergarterna, d v s den bryts fortare ner än de flesta andra bergarter, 2 *Det är en basisk bergart*. Den har alltså ett pH-värde som är högre än för många andra bergarter. Detta har bl a stor betydelse för växt- och djurlivet. 3 *Den har en horisontell packning*. Denna egenskap gör den svårangripbar ovanifrån. På de öppna hållmarkerna är den svårvittrad därför att här saknar frost, vatten och vind angreppsytor. Däremot är den lättvittrad från sidan längs burgarna och klintarna. Här kan vatten sippra in i de horisontella sprickorna, frysa till is och på så vis trötta ut materialet.

Klimat

Klimatet påverkar ständigt alla leden för naturbetesmarkens karaktär. Vittringen av berggrunden liksom växt- och djurliv styrs till mycket stor del av klimatförhållandena. Människan tvingas anpassa sig till de förutsättningar som klimatet anger. Några av de utmärkande dragen för klimatet på Gotland är: 1 *Låg nederbörd*. Årsnederbörden för stora delar av Gotland ligger runt 450 mm vilket är bland de lägre i landet. 2 *Många soltimmar*. Gotland har drygt 2000 soltimmar per år. Det är bland de högsta i landet. 3 *Sena vårar - somrar som varar*. Gotland ligger mitt i Östersjön. På våren påverkar det kalla vattnet luften och det dröjer längre innan värmen kommer. Det omvända förhållandet råder på hösten. När den svala höstluften kommer värms denna upp av vattnet och temperaturerna är då i regel högre än i Sydsverige i övrigt.

Jordart

Jordarten i ett område är enkelt uttryckt resultatet av berggrundens egenskaper och klimatets verkningar. Dessutom har landisen lämnat en hel del lösmaterial, morän, sand, grus och sten. De vanligast jordarterna är: 1 *moränmargel*, på gotländska "*pinnlair*". Denna kalkhaltiga moränlera är Gotlands vanligaste jordart. Som torr är den mycket hård. I fuktigt tillstånd är den fast och seg. Mäktigheten på moränmargeln växlar vanligen mellan några decimeter och flera meter. 2 *Sand- och grusavlagringar*. Dessa avlagringar härstammar från inlandsisens isälvar. Materialet är lättdränerat och mäktigheten växlar i allmänhet mellan några och ett tiotal meter. 3 *Berg i dagen*. Stora delar av Gotland har inga jordarter alls utan här går den lagrade kalkstenen i dagen. 4 *Torv och bleke*. Enligt en gammal uppskattning utgjordes före de stora myrutedikningarna närmare 10% av Gotland yta av torv.

Växtliv

Under långa perioder av slåtter och bete har många växter anpassat sig till att senare bli helt beroende av fortsatt bete eller slåtter. Här ges ett par exempel på hur växterna anpassat sig till de rådande förhållandena:

- Brudsporren är en nästan halv meter hög orkidé som normalt har sin blomningstid i slutet på juli. Eftersom slåttern i ängarna äger rum i början av juli har brudsporren tvingats anpassa sig. I ängarna har hos denna växt utvecklats en tidigblommande form som blommar i slutet på juni. Brudsporren hinner sätta frö innan slåttern påbörjas och kan på så vis överleva.

- Ljung är en 30-40 cm hög växt med vedartad stam, bekant för de flesta. Denna växt har lyckats överleva i ängarna genom att utveckla en variant som bara är 5-10 cm hög och på så vis helt undgår lien.

Det kan verka förbryllande att det finns växter som är beroende av att bli stympade mitt i sommaren. Hur kan det komma sig? Naturligtvis gillar inga växter att bli avslagna. Däremot har de bättre möjlighet att hävda sig i den typ av konkurrens som råder i ängen. Flera av de små, låga växterna som normalt har svårt att klara sig i konkurrensen med större växter är bättre anpassade för slåtter. Dessutom är flera olika grupper av svampar beroende av slåtter eller bete. I magra ängar träffar man ofta på bl a *vaxskivlingar*, *rödskivlingar*, *fingersvampar* och *jordtungor*.

Djurliv

De öppna gräsmarkerna utgör viktiga häckningsbiotoper för många fåglar och insektsarter. En vanlig föreställning är att täta lövsånar skulle erbjuda fler arter av insekter lämpligare miljöer än den öppna ängsmarken. I själva verket förhåller det sig så att när ängsmark växer igen sjunker antalet arter av insekter mycket snabbt samtidigt som flera fågelarter trängs ut. Den hävdade ängen hyser ett stort antal grupper insekter: *fjärilar*, *bin*, *humlor*, *skalbaggar*, *skinnbaggar*, *gräshoppor*, *vårbitare*, *växtsteklar* och *flugor* har många representanter i ängar.

Parasitsteklar, *parasitflugor*, *spindlar*, vissa *skalbaggar*, *rovflugor* och *rovssteklar* lever på den myllrande mängden av växtätare. Härtill kan läggas alla de djur som lever som nedbrytare i markskiktet: *maskar*, *nematoder*, *kvalster*, *hoppstjärter*, larver till *skalbaggar*, *harkrankar*, *myggor* och *flugor* och de djur som lever på dem; *tusenfotingar* och rovinsekter av många slag.

För landets ca 2700 fjärilsarter spelar det öppna landskapets gräsmarker en mycket stor roll. Så mycket som två tredjedelar av våra ca 110 dagfjärilar hör hemma där. Runt hälften av dem har värdväxter som gynnas av ängsbruk. Många fågelarter har sina häckningsbiotoper i de öppna lövängarna. *Stenknäck*, *halsbandsflugsnappare*, *nörväcka*, *kattuggla*, *kaja*, *stare* och *grönsångare* är några av de arter som trängs ut när ett område växer igen.

På havsstrandängen finner man många arter som är direkt knutna till betet. I den välbetade gräsmarken närmast havet finner bl a *vitkindad gås*, *kärrensnäppa*, *strandkata*, *skärfläcka*, *tofsvipa*, *fiskmå*s och *silvertärna* sina häckningsmiljöer. På de karga, öppna utmarkerna häckar *lärkfalk*, *trädlärka* och *ljungpipare*.

Markanvändning

Människans bruk av marken har i den naturliga fodermarken en central betydelse. Anpassningen till de förutsättningar som råder i naturen är stor. Ängen och hagen skiljer sig i markanvändning. Ängen är *slåttermark*. Det innebär att vegetationen på högsommaren slås av för att användas som vinterfoder åt betesdjuren. Hagen är *betesmark*.

Naturtyper

I de naturliga fodermarkerna på Gotland har anpassningen till faktorerna berggrund, klimat, jordart samt växt- och djurliv tagit sig följande uttryck:

Det gotländska ängset. Denna naturtyp skiljer sig något från de träd- och buskbärande ängar som finns på fastlandet. Genom att ön har lägre nederbörd och fler soltimmar än fastlandet är det gotländska ängset något tätare än på andra håll. En annan bidragande orsak till att ängarna på Gotland traditionellt haft en något mer sluten karaktär än på fastlandet är att de genom det torra klimatet torkade ut lättare. De vattenhållande lerjordarna användes till åkermarker varför ängsmarken ofta hamnade på sandigare mark.

De karga utmarksbetena. Alvarhedar, hållmarker och torra tallskogar karakteriserar stora delar av Gotlands betesmarker. En starkt bidragande orsak till de karga utmarkerna är berggrunden. Det mycket tunna eller ofta obefintliga jordtäcket ger inte förutsättningar för annat än gles vegetation.

Källkärret. I sidlänta, grusiga marker med genomströmmande kalkrikt vatten utbildas under gynnsamma förhållanden källkärret. Det är en ovanlig naturtyp som bara finns på några få håll i landet. Gotland hyser totalt ett fyrtiotal källkärr. Denna naturtyp har ett förflutet både som slåttermark och betesmark.

---

3 DE KULTURFORMADE MARKERNAS VÄXTVÄRLD

I detta avsnitt beskrivs vegetation och flora i de rester av äldre tiders odlingslandskap som man i dag finner på Gotland. Dels beskrivs översiktligt olika miljöer allmänt, dels lite mer ingående innebörden av de begrepp - naturtyper och vegetationstyper - som används i objektsbeskrivningarna.

Vegetationstyperna är ursprungligen hämtade ur "Vegetationstyper i Norden" utgiven av Nordiska Ministerrådet. Bland de vegetationstyper som finns beskrivna där är få anpassade till gotländska förhållanden. Under inventeringen har de befintliga vegetationstyperna använts och anpassats till de förhållanden som råder på Gotland. De flesta av de vegetationstyper som är av intresse finns även, i förkortad form, beskrivna i handboken "Inventering av ängs- och hagmarker" utgiven av naturvårdsverket. Där förklaras dessutom de naturtypsbegrepp som används.

De ursprungliga klassificeringarna av de olika vegetationstyperna är nästan undantagslöst gjorda med utgångspunkt från andra delar av Norden där naturförhållandena i många fall skiljer sig avsevärt från de på Gotland. Vi har ändå använt Nordiska ministerrådets/naturvårdsverkets vegetationstypsnamn trots att den beskrivna vegetationen ibland avviker väsentligt från typbeskrivningarna. Detta har gjorts för att kunna beskriva den vegetation vi hittat utan att behöva konstruera nya vegetationstyper under inventeringens gång och för att den gotländska inventeringen ska kunna bli jämförbar med den på fastlandet.

3.1 NATURTYPER

3.1.1 Betad havsstrandäng

På Gotland finns stora arealer betad havsstrandäng. De flesta strandängar är dock numera endast svagt betade. I kombination med i stort sett upphörd släketäkt har detta på många håll lett till utarmning av floran. Släketäkt är täkt av ilandfluten tång, som används för gödsling av åkermark.

När släketäkten upphör, ansamlas på många flacka stränder tångvallar. Via betesdjurens spillning sprids näringsämnen i tången ut över havsstrandängarna, som därmed åter gödglas efter att tidigare ha utarmats av släketäkten. Flera kulturformade vegetationstyper på havsstranden riskerar därmed att förlora i arrikedom, medan exempelvis driftvegetationen ökar. Till förlorarna hör olika typer av skonvegetation samt övre landstrandvegetation och sannolikt även nedre landstrandvegetation.

De största släkeförekomsterna finns på sandbankar, t ex Sudersand på Fårö och Lausvik. Vissa klippstränder saknar helt släke. Strandängar som skyddas från pålagring av tång kan fortfarande bli mycket fina. De visar antagligen hur de flesta strandängar såg ut förr, när det mesta av näringsinnehållet i tången fördes bort från strandängarna genom släketäkten. Hur effektiv denna borttransport av näringsämnen egentligen har varit kan man dock inte säga. Inte heller vet man närmare hur omfattande släketäkten har varit. Det står ändå utom allt tvivel att den upphörda släketäkten inneburit kraftigt ökad omfattning av driftgödningen. Till detta bidrar antagligen också övergödningen av Östersjön med större driftpålagring som trolig följd.

Speciellt för Gotland är det omfattande bete som gässen åstadkommer. Det är i första hand vitkindad gås och grågås som svarar för detta bete. Under vår och höst men i viss mån även under sommaren betar stora mängder gäss på strandängarna. Gåsbetet påverkar vegetationen markant och ger en fin hävdgynnad vegetation. Gässen betar grässvålen mycket kort. På strandängar som inte betas av bondens betesdjur, begränsar gässen sitt bete till relativt små, mosaikartat insprängda arealer i närheten av stranden. De föredrar dock grässvål som hålls väl betad av nötboskap men betar då grässvålen mycket kortare än nötdjuren.

Välbetade havsstränder har en utvecklad **zonering i vegetationen**. Denna zonering upplöses i varierande grad vid igenväxning på grund av svag eller upphörd hävd. Zoneringen beskrivs bra i skriften "Havsstrandängar" utgiven av naturvårdsverket.

Ett vanligt förhållande på Gotland är att strandzoneringen inskränker sig till en hög tångvall med driftvegetation och innanför denna ett smalt stråk av övre landstrandvegetation. De gotländska havsstrandängarna består oftast till mycket ringa del av egentlig strandvegetation. Stranden utmärks från vegetationssynpunkt av regelbundna översvämningar. Eftersom skyddade vikar med finsediment är sällsynta på Gotland, finns sällan några vidsträckta strandängar. På flacka stränder, framför allt på ostkusten, finns gott om strandängar, men strandzonen blir relativt smal. Den öppna kusten gör dock att stormarnas salttänk påverkar ganska stora strandnära områden. Betesmarkerna vid kusten sträcker sig i allmänhet långt innanför högsta högvattennivån. Naturtypen havsstrandäng omfattar alltså även vegetationstyper som inte finns på stranden. Dessa områden har naturligtvis olika karaktär beroende på vilken naturtyp som finns innanför strandängarna. På de flesta ställen befinner sig dessa områden ovanför strandzonen under långsam igenväxning och är av mindre intresse från naturvårdssynpunkt. Ett floristiskt intressant inslag är luddkrissla, som är karaktärsart för sådana marker.

3.1.2 Alvar

Alvar är en beteckning som innefattar flera ganska olika naturtypsvarianter och en mångfald vegetationstyper. Den främsta orsaken till variationen är skillnader i jordart och jordtäckets mäktighet. Generellt avser alvar marker där jordtäcket är tunt eller saknas.

På Gotland finns **hällmarksalvar** utan jordtäckte främst insprängt i glesa tallskogar i nordväst. Här förekommer också **karstalvar**, där kalkhällarna genomkorsas av djupa breda sprickor där miljön är mer normal för växterna. Här finns betesskydd och ett jordtäckte med stabilare fuktighetsförhållanden. Växttäcket på hällarna är mycket gles och består till stor del av mossor och lavar samt en del annueller och fetknoppsarter. Dessa marker kan i sig knappast ha haft någon större betydelse som betesmark men har ändå präglats av bete då de förekommer insprängda i skogar som har betats. På mägersten utbildas ibland **mägeralvar** med ett tunt lerigt jordtäckte ovanpå kalkhällen. Mägeralvaren får en särpräglad men ganska artfattig vegetation. Stora ytor upptas av vad som har kallats kalkfukthed. Här domineras det glesa vegetationstäcket av fårsvingel, slankstarr och ärtstarr. Trots det glesa fältskiktet har dessa marker ofta en frodig buskvegetation. Detta är nog i många fall ett övergångsstadium på väg mot gles skog, eftersom betet ofta upphört på dessa mycket magra betesmarker. Framför allt på Sudret förekommer polygonmark på grusig mark med små högar av upp-

frysningjord. Till sådan mark är "urtypen" för alvarhed av fårsvingeltyp knuten.

Flera växtgeografiskt intressanta isolerade förekomster av både nordliga fjällväxter och sydliga arter är knutna till alvarmark. Exempel på detta är fjällgröe och stenmalört. Den senare har sina huvudförekomster i saltrik mark på stäpperna i Sydosteuropa och Centralasien. Dessutom har flera av alvarens mest karaktäristiska lavar sin huvudutbredning i fjällen.

Många alvar upptas till stor del av artfattiga fuktängar dominerade av älväxing, ibland tillsammans med fårsvingel, slankstarr eller darrgräs. Dessa marker synes betesdjuren vanligen rata, och de hyser sällan någon artrikare flora. Större intresse tilldrar sig då små ytor med torrmarker som finns på små kullar med tjockare jordtäckte. De kan ha sitt ursprung i långtransporterade kalkfattiga moränstråk, strandbildningar av sand eller stråk av hårdare revkalk. Dessa partier med tjockare jordtäckte växer i dag i allmänhet igen med täta buskage eller tall, björk och oxel med flera småträd. Trots igenväxningen tillhör de öppna torrmarkspartier som återstår ändå de finaste partierna på dessa alvar. Beroende på underlaget hittar man här begränsade arealer alvarhedvegetation, torrängar och - på urlakad sand - ljunghedsfragment. Mer konventionella kalkfuktängar med rik, hävdgynnad flora kan också förekomma i anslutning till dessa kullar. Dessa fuktängar upptar jämförelsevis mycket små arealer och har troligen minskat i omfattning med avtagande hävd under de senaste decennierna.

Generellt är det uppenbart att buskvegetationen är på frammarsch på nästan alla alvar. Detta gäller även dem vars grässvål vittnar om relativt intensivt bete. På många ställen finns höga ogenomträngliga bestånd av enbuskar, medan andra områden invaderas av låga men nästan heltäckande slånbuskar som kryper nere i älväxingängarnas gräs.

På de buskrika alvaren finns ofta stor andel döda buskar. På vissa ställen förefaller det som om detta har orsakats av perioder av hårt betestryck, kanske intensiv fåravel, under 1960-talet. En annan trolig orsak till en stor andel döda buskar kan vara torka under extrema år. Det skulle i så fall innebära att dessa alvarpartier aldrig växer igen fullständigt. Många av alvarens små skogspartier är fullkomligt ogenomträngliga, eftersom träden vuxit upp i täta buskage. Buskarna står då ofta kvar under träden som taggiga skelett av en, slån och nypon.

Hotade arter som främst hittas på alvar är småtörel, toppjungfrulin, piggrö, alvarveronika och klibbveronika. Gotländsk haverrot liksom flockarun förekommer i sprickor på karstalvar. Gotlandsstånds *Senecio jacobaea* ssp. *gotlandicus* växer på kalkhällar. I alvarvarianten av ängshavretorräng förekommer timjansnyltrot och hylsnejlika.

I naturvårdsverkets lista över hotade kärlväxter är även senblommande brudsporre *Gymnadenia conopsea* var. *densiflora* upptagen. Denna orkidé förekommer dock relativt allmänt i lite frodigare fuktängar på alvaren. Vi har därför vanligen inte brytt oss om att uppge den som hotad art i objektsbeskrivningarna. Den tycks tillhöra de växter som har en lång period av expansion efter upphörd hävd. Om marken på lång sikt blir bevuxen med tät skog, missgynnas den möjligen.

3.1.3 Buskrik utmark

Hur gränsdragningen mellan alvar och buskrik utmark skall göras är inte närmare preciserat i naturvårdsverkets inventeringshandbok. Generellt bör det vara så att alvaren har tunt jordtäckte med dålig dränering, medan buskrik utmark har tjockare jordtäckte med god dränering. På i stort sett alla alvar finns mindre arealer med tjockare jordtäckte. För den sakens skull är det inte rimligt att överallt ange två naturtyper, alvar och buskrik utmark. Andelen mark som har tjockt jordtäckte varierar på alvaren, och ofta förekommer typisk alvarmark i tät mosaik med tjockare jordtäckten. I sådana fall är det knappast meningsfullt att göra åtskillnad dem emellan. Vissa buskrika utmarksbeten på Gotland har dock alldeles för tjockt jordtäckte för att kunna kallas alvar.

Liksom på alvaren pågår i de buskrika utmarkerna en omfattande igenväxning med buskar och småträäd. Här är det dock knappast något tvivel om att det till slut kommer att bli skog av dessa marker. Gotlands buskrika utmarker har alltså mycket gemensamt med alvaren men torrängar, framför allt ängshavretorräng, har mycket större betydelse medan fuktängar upptar mindre andel av arealen. Där de förekommer har de inte samma växelfuktiga karaktär som på alvaret. Alvarhedvegetation hittar man här i princip inte.

3.1.4 Betad skog

På Gotland är betad skog ganska vanligt förekommande. En del av de betade skogarna kan inte skiljas från icke betade skogar i IR-flygbilderna. Om de inte heller har registrerats i fält har de därför inte kommit med i inventeringen.

De skogar som tagits med i inventeringen är i regel sådana som inte har brukats med moderna skogsbruksmetoder; slutavverkning, markberedning etc.

Inventeringens indikatorarter är sådana som krävers öppna marker, och skuggtåliga arter har i stor utsträckning diskvalificerats vid urvalet. Exempel på skuggtåliga arter som på Gotland synes gynnade av skogsbyte och i så fall skulle kunna fungera som indikatorarter just i slutna skogar är skogsviol och grönvit nattviol.

3.1.5 Andra öppna utmarksbeten

Nedan skall ljunghedar och sandgräshedar beskrivas. De förekommer på Gotland endast inom begränsade arealer.

3.1.5.1 Ljunghed

Ljunghed som naturtyp - alltså med lite större sammanhängande areal - är mycket sällsynt på Gotland men förekommer faktiskt. Jämförda med Väst kustens och Skånes vidsträckta ljunghedar är de gotländska förstas små, som störst några hektar.

Mera vanligt förekommande är att småstycken av ljunghedsvegetation finns insprängda i annan vegetation. Det brukar då ofta röra sig om kalkfattig, sandig mark. Detta förekommer både vid strandnära betesmarker och på alvar. Ljungdominerad vegetation förekommer ibland också fläckvis i näringsutarmade ängar

och hagmarker. Denna vegetation avviker dock mycket från ljunghedsvegetation och omnämns endast i de sammanfattande objektsbeskrivningarna.

3.1.5.2 Sandgräshed

Denna naturtyp utbildas på sandstränder som ett successionsstadium mot skog. I östra Skåne förekommer den också på övergivna sandiga åkermarker som betas. Dessa åkrar brukades endast vissa år med långa perioder av träda emellan. Eventuellt kan sandgräshed förekomma på detta sätt också på Gotland. Sandgräshed utbildas på urlakad sand, och dess arter gynnas av måttliga rörelser i sanden på grund av blåst i kombination med glest växttäckning. Vid lätt bete blir sandgräsheaderna mer stabila och successionen på stränderna kan bli mer utdragen eller stoppas helt. Blir slitaget för hårt får man i stället sanddrift och dynbildning. Successionen på stränderna börjar med dyngräsen (sandrör, strandråg och östersjörör) som tål att översändas men kräver näringsrika förhållanden i de driftpåverkade partierna närmast stranden. Innanför dyngräsen blir sanden allt mer urlakad och näringsfattig samtidigt som växttäckningen blir mer slutet och sandens rörelser mindre. Här finns sandgräsheden. Fortgående urlakning och tätande växttäckning med mer och mer renlavar och mossor förebådar skogens invandring. Vegetationen på Gotlands sandgräshed utgörs uteslutande av sandgräshed av borsttåteltyp.

3.1.6 Betad sjöstrandäng

De gotländska sjöarna är mestadels grunda med mycket hög kalkhalt och låg planktonproduktion. Stränder av fastlandstyp med djupa ler- eller gyttjesediment är därför ovanliga. Strandängarna blir smalare och underlaget fastare. I dag finns mycket få betade insjöstränder kvar på Gotland. Av de kvarvarande kan nämnas de mycket fina och välbetade strandängarna på den östra sidan av Mjölhatteträsk. Där är strandremsan inte särskilt bred, och det underliggande jordlagret är tämligen grovkornigt. Vegetationen är på intet sätt exceptionell och består av gräs-/lågstarräng, där hundstarr, hirsstarr, agnsäv och blåttåtel är vanliga. Denna vegetation är någorlunda örtrik med till exempel gåsört, vattenmåra och ältranunkel av den småvuxna vätformen. Men även om inte vegetationen är särskilt anmärkningsvärd, hyser strandängarna ett mycket rikt fågelliv med stora mängder häckande vadarfåglar och simänder. Längs den södra stranden finns svagare betad strand på bleke. Här växer täta agbestånd i själva strandkanten, och längre upp finns gräs- och halvgräsdominerad vegetation med ruggar av ag. Hundstarr, hirsstarr, älvväxing och agnsäv är vanliga, och bland de relativt fåtaliga örterna märks ängsnycklar, åkermynta och spikblad. Ängsruta förekommer också.

3.1.7 Hagmark

I denna inventering används ordet hage för att beteckna betesmark på den gamla inägomarken, vilket i princip innebär betade före detta ängar och ibland isolerade förekomster av magrare mark nära gamla gårdslägen. På Gotland används ordet dock oftast i en annan betydelse, nämligen om gamla tiders betesmarker i skogen.

Vegetationen i hagmarkerna ansluter således till ängarnas vegetation men är mindre artrik och mer gräsdominerad. Två örter som dock ofta finns kvar i rikt

mått är ängsvädd och rödklint, som blir mycket framträdande i hagar som betats under lång tid. De flesta hagmarkerna är dessvärre antingen gödslade, igenväxta med taggbuskar eller igenväxta till lövskog. Den ovan beskrivna vegetationen är därför mindre vanlig än man kan tro.

Ett annat problem i hagmarkerna är stödutfodring. Det kväve som finns bundet i det tillförda fodret hamnar med djurens spillning i hagens mark, vilket leder till viss gödsling. Samma effekt kan man för övrigt få om naturbetesmarker sambe-
tas med gödslade vallar. Sådana lätta gödslingseffekter leder till utarmning av den hävdgynnade floran. Endast ett fåtal av våra indikatorarter blir kvar (se vidare avsnitt 3.1.0). Däremot får man en kraftig ökning av vissa arter som är gyn-
nade eller indifferent till gödsling. Arter som vid rik förekomst brukar indikera lätta gödslingseffekter är svartkämpar, brunört, humlelusern och tusensköna.

3.1.8 Slagen havsstrandäng

Av denna naturtyp finns i dag bara ett exempel kvar på Gotland. Marker med liknande karaktär finns på andra håll men är ej hävdade. Den aktuella strand-
ängen ligger i Anga. Gräset växer på ett lager av gammal torr, halvmultnad tång
vilket ger ett mjukt, sviktande underlag. Slåttern berör ej de våta strandnära par-
tierna, och vid själva strandzonen finns breda och höga driftvallar med tät, hög
driftvegetation och en del vass. De slagna delarna ligger någon meter över hav-
sytan, och havsvattnets inverkan på vegetationen är sannolikt liten. Strandängen
har gödslats med handelsgödsel, varvid en av Sveriges rikaste förekomster av
späd ögontröst försvann. I dag är vegetationen måttligt örtrik med bland annat
tämligen rikligt med salepsrot.

På betade havsstrandängar hittar man ibland slåttergynnade arter som kärrvial
och ängsruta. Kanske har man då att göra med före detta slagna havsstrand-
ängar.

3.1.9 Träd- och buskbärande äng; änge

På Gotland finns en stark tradition att hålla träd- och buskbärande ängar i hävd,
och i jämförelse med andra landsändar finns fortfarande mycket hävdad ängs-
mark kvar. Denna tradition har främst en kulturhistorisk drivkraft, och kunska-
pen om ängsfloras behov har inte alltid varit så stor hos dem som sköter
ängarnad. Många av ängarna är gödslade med mer eller mindre förstörd flora
som följd. Igenväxning är också ett vanligt problem med följd att lundflora domi-
nerar fältskiktet.

Frågan om hur tätt träd- och buskskiktet var förr i ängarna är dock föremål för
skilda uppfattningar, mer om detta i kap. 5.3.1.2. Den gammaldags hävdnen inne-
bar i vart fall att många trädkronor genom regelbunden klappning var föga skug-
gande. På bilder från sekelskiftets Lau ser man att många av hasselbuskarna
också var tuktade, sällan mer än manshöga. Vidare finner man ibland tecken på
att ekarna varit stamkvistade för att släppa ner ljus till grässvålen. Inget av dessa
moment utförs i dag annat än undantagsvis, och man får räkna med att ängarna
är mycket skuggigare i dag än vad de var för 150 år sedan, detta oavsett om av-
ståndet mellan träd och buskar är det samma. I de många fall då man inte har re-
surser att regelbundet utföra alla ängshävdens arbetsmoment måste man därför
glesa ut träd- och buskskiktet om en genuin ängsflora skall ha chans att leva
kvar. Detta visas tydligt av de många klappningar som under 1970-talet utfördes

som beredskapsarbete. I dag har dessa träd återfått en stor krona, och på många ställen råder helskugga under de täta bestånden av unga klappade askar. Ett annat inslag i den traditionella hävden som oftast inte ingår i dagens ängshävd är efterbete.

Resultatet av att ängarna blir skuggigare är att högvuxna lundgräs, skogsstarr, myska, skogsknipprot och tvåblad med flera tar över efter en betydligt artrikare ängsvegetation i solöppna lägen.

De kvarvarande ängarna ligger i allmänhet på goda jordar, och örtrik frisk-äng är den helt dominerande vegetationstypen i solöppna lägen. Fuktiga partier i ängarna lämnas ofta utan slåtter, men när de hävdas trängs den annars domineranta älgörten tillbaka. Man får en artrik, otuvad vegetation, där ängsruta och kärrvial utgör intressanta men tämligen sparsamt förekommande inslag. Det är också i fuktigare partier som man hittar hartmanstarr, ett sällsynt halvgräs som nästan helt är knutet till slåtterängar. I de torra ängar som ännu finns kvar har bland annat brudbröd, slåtterfibbla, solvända och buskviol stark ställning.

Hotade arter som är mer eller mindre hårt knutna till ängarna är flockarun, hartmanstarr och de ovan nämnda tidigblommande ögontröstvarieteterna, tidigblommande brudsporre och tidigblommande höskallra. Flockarun är på Gotland i motsats till på fastlandet mer frekvent på ohävdade hållmarksalvar.

3.1.10 Indikatorarter

I den blankett vi använt för inventeringen på Gotland har en lista satts upp med sådana växtarter som i hög grad indikerar hävd. Dessa växter benämns indikatorarter. Här skall nämnas något om en del erfarenheter av de olika arternas värde som indikatorer. I övrigt hänvisas till avsnitt 6.3.2.

Några av arterna är mycket vanliga på Gotland, och även om de är gynnade av hävd är de vanliga också i många ohävdade miljöer. Sådana arter är brudbröd, darrgräs och vildlin. Motsvarande gäller för svinrot, som lokalt förekommer rikligt i glesa ängstallskogar som inte varit hävdade på länge. Svinrot är dock inte så vanlig som de övriga tre arterna.

Andra vanliga hävdindikerande arter som tycks vara snabba på att återkolonisera betade före detta åkermarker som inte gödslats är backtimjan och småfingerört. Dessa arter indikerar med andra ord inte ensamma någon större hävdkontinuitet.

Flera arter är också sådana som blommar upp vid svag hävd eller strax efter att hävden har upphört. Detta gäller för solvända samt åtminstone i betesmarker även för blodnäva, skogsklöver och buskviol. I solvändans fall skall det nämnas att den tål hårt kaninbete alldeles utmärkt. Den och axveronika verkar starkt gynnade av kaninbete och blir ofta dominerande på marker som betas hårt av kani-
ner.

Flera av arterna har också visat sig tåla lättare gödsling. Framför allt gäller det jordtistel, som tål ganska mycket gödning och verkar direkt gynnad därav. Även blåklocka och bockrot tål viss gödning om än inte lika stark. Strandmalört kan man hitta dels i skonor på välbetade strandängar, dels i rator på driftvallarna.

Några arter är skuggtåliga och vissa av dem indikerar hävd kanske bara under soliga förhållanden. Brudbröd, svinrot, buskviol, gullviva, knägräs och loppstarr kan vara rikliga även i slutna skog.

Avslutningsvis skall sägas något om slätterindikerande arter. På Gotland är det lite svårt att finna riktigt bra slätterindikatorer i det material vi haft tillgängligt vid arturvalet (se vidare avsnitt 6.3.2). Av de arter som finns i vår lista anses följande vara slätterindikerande:

slätterblomma (endast tidigblommande former)
blodtopp (endast tidigblommande former)
gullviva
korskovall
slätterfibbla
svinrot
klasefibbla
nålstarr
kärrvial
brudsporre (endast tidigblommande former)

Det finns dock flera viktiga begränsningar som man måste ha i åtanke. Blodtopp finns endast inom ett begränsat område på östra Gotland. Av denna art finns dessutom en senblommande växtform utan indikatorvärde. Gullviva är vanlig under tämligen växlande förhållanden men blir ofta mycket riklig i slättermarker. Slätterfibbla har liknande förekomst även om den inte är riktigt lika vanlig som gullviva. Riklig blir den främst i torra slättermarker. Brudsporre har liksom blodtopp en senblommande form som trivs bäst i ohävdade miljöer. Den får inte blandas ihop med den slättergynnade formen.

Sannolikt är även buskviol en utmärkt slätterindikator i torra ängar, gärna i halvskugga. Den blir här minst lika vanlig som vid upphörd hävd.

Dessutom är några av de hotade arterna någorlunda vanliga just i ängen och utmärkta slätterindikatorer. Framför allt är tidigblommande höskallra vanlig i ängarna. Späd och svensk ögontröst är sällsyntare men goda indikatorer när de förekommer. Hartmanstarr förekommer på Gotland främst i ängar och svagt betade hagmarker. I sådana marker kan den ibland vara beståndsbildande. Flockarun förekommer på Gotland ofta på ohävdade ståndorter på hällmarksalvar men klarar sig också i ängar och svagt betade hagmarker. Den förefaller däremot vara känslig för bete.

3.1.11 Kryptogamfloran

Svampfloran i hävdade marker är än mer särpräglad än kärnväxtfloran. Den är mycket artrik, och artrikedomen gynnas av brist på kväve och mineralnäringsämnen. Svampfloran är betydligt sämre känd än kärnväxtfloran, och arterna i de släkten som är intressantast är svåra att identifiera. Vaxskivlingar, rödskivlingar, jordtungor och fingersvampar är grupper med många hävdgynnade arter. Bland dem finns ett stort antal hotade arter.

I denna inventering har vi inte använt vare sig svampar som indikatorer eller eftersökt dem för deras egen skull. I stora drag sammanfaller deras miljökrav med den hävdgynnade kärnväxtfloras, men det är inte alltid de rikare lokalerna för respektive grupp sammanfaller. Värderingen av objektens naturvärde kan alltså

bli lite annorlunda om man i framtiden studerar svampfloran i naturliga fodermarker.

Liknande förhållanden gäller för lavfloran i hagmarker och träd- och buskbärande ängar. Preliminära resultat från inventeringar av lavfloran i gotländska ängen visar att ängshävden har gynnat en artrik lavflora med goda förekomster för flera hotade lavararter. (Projekt hotade lavar i ädellövskog. A Nordin, R Sundin och G Thor.) Här är det fråga om lavar som växer på trädens bark, och de tycks inte påverkas av gödsling av fältskiktet. För lavfloras vidkommande kan alltså stora naturvärden dölja sig i ängar och hagar som i denna inventering fått en låg klassning eller helt enkelt inte inventerats på grund av att de varit alltför starkt gödslade.

En rik och särpräglad lavflora finns också på steniga alvarmarker. Dessa lavar trivs bäst i öppna vegetationsfattiga marker och har med stor sannolikhet missgynnats av minskat bete på alvaren. Bland dessa lavararter finns också några hotade arter.

3.2 VEGETATIONSTYPER

3.2.1 Havsstrandäng

Av de i objektbeskrivningarna använda vegetationstyperna på havsstranden är det den övre landstrandvegetationen som tillsammans med skonorna är intressantast från inventeringens synpunkt.

På Gotland är det främst övre **landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp** (4121) som är aktuell. Övre landstrandvegetationen är i allmänhet den artrikaste vegetationen på strandängen, och den är också ofta betesdjurens favorit. Vanliga inslag på artrika gotländska varianter som avviker från typbeskrivningen är segstarr och glesstarr liksom mer ovanligt spikblad och ängsnycklar med flera orkidéer. Allra vanligaste dominanten är krypven följd av salttåg och gulkämpar. I blanketterna finns också **strandmalörttyp** (4122) medtagen. Detta är en västkustspecialitet, och något liknande förekommer sannolikt inte på Gotland. Västkustens och Gotlands strandmalörter tillhör olika underarter och har olika uppträdande. På gotländska strandängar förekommer strandmalört dels i skonor, dels på driftvallar, någon gång även i driftpåverkad övre landstrandvegetation av salttåg/rödsvingeltyp. Detta gör dock inte vegetationstypen till strandmalörttyp. Under inventeringen har begreppet använts för att beteckna den mycket karaktäristiska och sannolikt starkt hävdgynnade skonvegetation som domineras av strandmalört.

En specialitet på Gotlands övre landstrand är **axag-/knappagtypen** (4125) där axag eller knappag dominerar tillsammans med blåtåtel. Det är med andra ord källkärrsvegetation som ibland översvämmas av havsvatten. Översvämningarna tycks ha marginella effekter på vegetationen. Typen har mycket begränsad utbredning.

Nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp (4141) hittar man mer sällan. Kanske beror det på att denna del av stranden på Gotlands öppna kuster oftast täcks av breda driftvallar.

På flacka gotländska stränder är det vanligt med grunda bäcken med **skonvegetation**. Betesdjurens tramp och hög salthalt slår ut annan vegetation och ger plats åt glesa mattor av salttåliga, låga örter. Vegetation som gränsar till fina skonor tillhör de aratrikaste exemplen på övre landstrandvegetation. Den vanligaste typen av skonvegetation på Gotland är den av **glasörttyp** (4152). I "Vegetationstyper i Norden" uppges denna ha liten utbredning och vara sällsynt i Östersjöområdet. Viktiga avvikelser från typbeskrivningens karaktärsarter är att saltmålla är mycket sällsynt på Gotland. Vegetationstypen uppges vidare vara instabil och endast upprätthållas under konstant miljötryck, t ex hårt bete.

I gotländska skonor kan man hitta landstrandvegetation som domineras av saltgräs och krypven och där ofta gulkämpar och havssälting är rikliga. Denna vegetationstyp har under inventeringen benämnts **nedre landstrandvegetation** av **revigt saltgrästyp** (4131). Andra varianter av skonvegetation kan domineras starkt av strandmalört. En mycket speciell variant av skonvegetation med liten utbredning består av ungefär lika delar kustarun, segstarr och glesstarr.

Vegetationen på **vattenstranden** (under medelvattenståndet) är oftast dåligt utvecklade på Gotlands stränder. I skyddade lägen finns här också vassbälten, men vanligen inskränker sig denna zon till ett smalt bälte med havssäv och blåsäv eller så uteblir den helt. Enligt "Vegetationstyper i Norden" ersätts denna vegetationstyp (**havshalofytvegetation** av **bladvass-/sävtyp** 4211) av **havskortskottsvegetation** av **dvärgsävtyp** (4221) vid hårt betetryck.

3.2.2 Rished

Rished av örtrik **ljungtyp** (5116) är en östlig ljunghedstyp som förekommer i Östersjölandskapen. Det är den på Gotland vanligaste rishedstypen. Den finns främst på sand i torrare klimat och på jordar med lite högre basmättnadsgrad än de västsvenska ljunghedarna. Ofta övergår vegetationen på sandkullarnas sluttningar i kalkfuktäng, så att kärrknipprot, kustarun, majviva m m kan finnas insprängt i ljungmattorna. Avvikelser från typbeskrivningen består annars främst i att backsippa inte tillhör karaktärsarterna. (På Gotland förekommer denna art endast sällsynt som den för Gotland unika underarten gotlandssippa.)

Rished av sandristyp (5113) förekommer endast sällsynt längs sandiga kustavsnitt och saknar på Gotland flera karaktäristiska västkustarter, till exempel kråkbär som tillhör dominanterna i de västskandinaviska förekomsterna. Karaktäristiskt är dock det stora inslaget av lavar av släktet *Cladonia*.

I naturvårdsverkets inventeringshandbok har **rished** av **blåbär/lingontyp** lagts till. På Gotland förekommer den knappast på det i handboken beskrivna sättet: i ek- och björkhagar på fattiga moräner. Fältskikt av liknande karaktär hittar man dock ibland i välbetade barrskogar på sand. Kruståtel dominerar en tämligen tät grässvål med en del mossor. Fläckvis förekommer rikligt med blåbär- och lingonris.

3.2.3 Gräshed

Enligt "Vegetationstyper i Norden" övergår vissa ljunghedar vid hårt hävdtryck i **gräshed** av **rödventyp** (5131). Det skall också finnas former som ansluter till örtrik ljunghed. I de gotländska formerna av örtrik ljunghed får man vid stark hävd ett torrängsliknande, artrikt samhälle med fläckar av ljung. Denna vegeta-

tionstyp har i inventeringen benämnts rödvenhed. Den har egenskapen att vara rödvendominerad, art- och örtrik samt rik på mossor och lavar. Sannolikt är den starkt hävdberoende och upptar liten areal.

På större strandbildningar med starkt urlakad kvartssand kan man också hitta fuktiga till friska ängar dominerade av stagg, där knägräs, darrgräs och vårbrodd kan ha stark ställning. Fuktigare exempel på detta har vi ibland kallat staggshed (5132) trots att de naturligtvis saknar rader av västsvenska karaktärsarter som granspira, klockljung och borsttåg med mera.

Sandgräshedarna utgörs på Gotland av endast en vegetationstyp **sandgräshed av borsttåteltyp** (5141). De gotländska förekomsterna är nordostliga utposter jämfört med typbeskrivningen, och några av de annars typiska karaktärsarterna, sandkrassing och hedblomster, är sällsynta.

3.2.4 Alvarhed

Alvarhedvegetationen (hällmarkstyp och fårsvingelalvartyp 5151 & 5152) har inga speciellt gotländska karaktärsdrag så när som på några få arter som saknas eller är mycket ovanligare än på Öland, där typbeskrivningarna är gjorda. På hällmarksalvaren är alvarkösa en stor raritet, och på fårsvingelalvaren är bågsvingel, *Festuca oelandica*, sällsynt medan ölandssolvända saknas helt.

Märgelalvarens mest typiska vegetation har i den använda metodiken inte givits något namn. I andra sammanhang har den kallats kalkfukthed, vilket är ett bra namn. Denna vegetation har i objektsbeskrivningarna innefattats i alvarhed av fårsvingeltyp (5152). Ofta har det i den sammanfattande beskrivningen angetts att det är "kalkfukthed" som döljer sig under den använda vegetationstypsbeteckningen. Kalkfuktheden kännetecknas av sitt mycket glesa växttäckte dominerat av fårsvingel. Andra karaktäristiska inslag kan vara småfingerört och spåtistel samt pimpinell som kan förekomma rikligt på vissa ställen. På hårt betade märgelalvar kan man ibland hitta tämligen rikligt med dvärgarun. Till skillnad från typisk fårsvingelalvarhed har kalkfuktheden ett obetydligt inslag av mossor och lavar.

3.2.5 Torräng

Den vanligaste torrängstypen på Gotland är örtrik ängshavretyp (5213). Liksom i fallet kalkfuktäng är detta en beteckning som fått omfatta en mångfald varianter, i detta fall av kalkpräglade torrängar. Endast en mindre andel av dessa varianter är så artrika som typbeskrivningen anger. Dels finns degenererade typer i igenväxningssituationer eller med lätta gödseffekter, dels finns ofta ganska artfattig vegetation men med samma arter som dominerar i klassisk ängshavretorräng. Så är fallet på till exempel märgliga underlag. Det är också vanligt att knylhavre, mellanlusern, pukvete, oxtunga med flera ohävds- och vägkantsväxter vandrar in och blir dominant i ohävdade ängshavretorrängar. Av regionala särdrag hos mer typiska former skall nämnas att den i typbeskrivningen som dominant angivna rödkämpan är ovanlig på Gotland. Ängshavretorrängar förekommer i många olika naturtyper men är vanligast på alvar och buskrik utmark.

Av andra torrängstyper hittar man mest övergångsformer mellan örtrik ängshavretorräng och torräng av fårsvingeltyp (5212). Den förekommer främst på

stråk av långtransporterad urbergsmorän. Vanligen finns dock klara drag av kalkpåverkan, och vissa arter, såsom ärenpris och gökärt, hittar man sällan. Ibland tycks det som om vegetationstypen förekommer som en effekt av svag gödsling, när svartkämpar, blåklocka, röllika, bockrot och gulmåra förekommer rikligare än man annars finner på Gotland.

I alvarvarianten av ängshavretorräng (5213 B) saknas på Gotland alvarmalört, öländsk fjällnejlika och ullranunkel, medan fältvedel har en enda förekomst. Denna vegetationstyp förekommer på någorlunda finkornigt kalkklapper, kalkrikt isälvsgrus och måttligt mäktiga strandvallar av sand. Med stigande mäktighet på sand, går urlakningen allt längre och vegetationen övergår ofta till normalvarianten, torräng av ängshavretyp (5213), och inte sällan även till torräng av fårsvingeltyp (5212).

3.2.6 Friskäng

En vanlig vegetationstyp i ängar och hagmarker är örtrik friskäng. Denna vegetationstyp finns inte beskriven i "Vegetationstyper i Norden" utan har lagts till i naturvårdsverkets inventeringshandbok. Dess gotländska utformning är i jämförelse med denna beskrivning kalkpräglad med exempelvis vildlin, darrgräs och orkidéer i rikt mått. Rikedom på ängsvädd och rödklint utmärker också många ängar, medan typbeskrivningens gökärt, åkervädd, vårfingerört och rödkämpar är ovanliga. Ormrot finns inte alls på ön. Välutvecklade slättergrässvålar är i allmänhet mycket artrika, och enskilda arter dominerar sällan mer än mindre fläckar. Bland de arter som kan vara dominanta skall nämnas höskallra, svinrot och luddtåtel. Den senare är sannolikt inte ursprunglig på Gotland utan införd med gräsfrö för att förbättra ängarnas avkastning. I ängarna förekommer tidigblommande former av vilka flera arter är beroende av slätter för sin överlevnad. Vidare finns i ängarna många arter vars normala växtmiljö är helt annorlunda och i många fall inte finns eller är mycket ovanlig på Gotland. Exempel på det förre är späd ögontröst och svensk ögontröst samt tidigblommande former av höskallra och brudsporre. Blodtopp har en ängsform som endast förekommer på östra Gotland.

Utanför slätterängarna och en del betade skogar är friska marker ovanliga i gotländska naturliga fodermarker. Detta gäller åtminstone de friskängstyper som finns beskrivna i "Vegetationstyper i Norden". Man hittar däremot ofta ett slags **övergångsform mellan älväxingdominerad kalkfuktäng och ängshavretorräng**. Den årstidsberoende variationen i markfuktighet är här förmodligen större än vad den brukar vara i friskängar. I denna övergångsform växer älvväxningen inte alls så tuvad som i fuktängar. Även om den är mycket riklig är den inte heller så dominerande som i fuktängarna. Troligen betas älvväxning i större utsträckning i denna miljö än i fuktängar. Dessa "friskängar" är artrikare än de älvväxingdominerade fuktängarna, men man hittar inga påfallande artrika utformningar som man kan göra i ängshavretorrängar. I objektsbeskrivningarna finns denna vegetation inte separat redovisad. Ibland finns den i standardinformationen angiven som friskäng (522) ospecificerat eller så är både kalkfuktäng (5234) och ängshavretorräng (5213) angivna utan att någondera nödvändigtvis förekommer i ren form. I de sammanfattande beskrivningarna finns dessa friskängsförekomster ofta nämnda men inte med någon enhetlig nomenklatur.

3.2.7 Fuktäng

Typiskt för Gotland är att marken är mycket rik på kalk. Vidare gör klimatet och de grunda jordarna att extrem växelfuktighet är mycket vanlig. Många fuktängar står översvämmade under stora delar av vinterhalvåret men är fullkomligt snustorra under sommaren. I många fall utsätts de också för omfattande froströrelser under mildare vintrar. Vätarna är extremer i dessa avseenden, men de flesta fuktängar på Gotland har dessa egenskaper i högre grad än man vanligen finner på fastlandet.

Bakom objektsbeskrivningarnas beteckning **fuktäng av kalktyp** (5234) döljer sig en stor variation. De olika fuktängarna kan dock ganska lätt indelas i två huvudtyper, dels typbeskrivningens klassiska kalkfuktäng, dels en gräsrik, ganska artfattig fuktängstyp som domineras av älväxing. Kalkfuktäng anges i "Vegetationstyper i Norden" vara närstående artrika typer av gräs-/lågstarräng. Den karaktäriseras av närvaro av vildlin, älväxing och majviva. De båda förra arterna är mycket allmänna på Gotland och förekommer i många olika miljöer med växlande ljus- och fuktighetsförhållanden. På Gotland är därför endast majviva lämplig för att karaktärisera typbeskrivningens klassiska kalkfuktäng. Denna ört- och artrika vegetation med tät, mullrik grässvål och tämligen beständig fuktighet är heller inte vanlig på Gotland.

Kalkfuktängens andra huvudtyp är däremot öns absolut vanligaste fuktängstyp. Förutom älväxing kan darrgräs, slankstarr, fårsvingel eller blåttätel vara vanliga. Det är en tämligen artfattig vegetation med få örter. Den täcker stora arealer, ofta på alvar men också i andra naturtyper. I beskrivningarnas löpande text har vi försökt ange vad som döljer sig bakom begreppet kalkfuktäng i respektive objekt. Älväxing-ängarna kallas ibland grunda kalkfuktängar. Det är då jordtäcket djup man talar om. Ibland talas om markfuktighetens beständighet; den klassiska kalkfuktängen är tämligen beständigt fuktig sommaren igenom, medan älväxing-ängen torkar ut under längre perioder. Örtrikedom respektive gräsdominans är beteckningar som ofta använts för att skilja kalkfuktängens huvudtyper åt. Vid svag eller ingen hävd tenderar också den klassiska typen att bli örtfattig och gräsdominerad. Här är dock blåttätel det vanligaste gräset. Örtrika kalkfuktängar är omtyckta betesmarker, medan älväxing får stå mer eller mindre orörd tills betetrycket är mycket högt. I älv-äxingängarnas torrare varianter finns rikligt med fårsvingel och slankstarr. I extremt växelfuktiga varianter, sannolikt med långvariga översvämningsperioder, kan älväxing försvinna, och fårsvingel, slankstarr och rödven bilda ett glest växttäck. Detta utgör något slags gränsland mellan kalkfuktäng, alvarhed och vät och det har antagligen betecknats något olika av de olika inventerarna.

På södra Gotland är det vanligt att örtfattiga kalkfuktängar domineras av luddstarr. Denna art blir ovanligare ju längre norrut på ön man kommer, men luddstarrdominerad kalkfuktäng förekommer här och var åtminstone upp till de centrala skogsområdena.

Som antytts ovan är älväxing känslig för långvariga översvämnningar. Arten saknas till exempel ofta i små sänkor i älväxingängarna. I de fall dessa har en mer beständig markfuktighet än vad som beskrivits ovan, får man en tät vegetation av gräs och låga starrarter. Denna vegetationstyp har benämnts **fuktäng av gräs-/lågstarrtyp** (5233) i inventeringen. I detta fall verkar det vara fuktighetsförhållanden snarare än kalkhalten som utgör skillnad mellan kalkfuktäng och gräs-/lågstarräng. Typbeskrivningen säger att gräs-/lågstarräng är mycket hävdberoende vilket nog inte är lika uttalat för den ovan beskrivna vegetationen. I

denna vegetation växer dvärgviol, och det brukar också kunna löna sig att leta efter ormtunga. Vidare kan man hitta oerhört rika bestånd av sumpgentiana.

Artrik gräs-/lågstarräng (5433 B) finns med som alternativ i inventeringsblanketterna. Vegetationstypen har använts för att beskriva vegetation som ansluter till kalkfuktäng men saknar karaktärsarter som älväxing, vidlin och majviva.

Fuktäng av högörttyp har ofta använts för att benämna fuktigare delar av ängar och hagar där marken i övrigt bär örtrik friskäng. Där dominerar älgört. Enligt "Vegetationstyper i Norden" är högörtfuktäng en igenväxningsfas av tuvåtelfuktäng, vilket alltså inte är fallet med huvuddelen av våra högörtängar.

Tuvåtelfuktäng (5231) liksom klassiska högörtängar och gräs-/lågstarrängar hittar man nästan bara på sand. Det är då i allmänhet fråga om större strandbildningar med urlakad kvartssand.

Till slut skall sägas något om våtar. De djupaste våtarna med relativt kort uttorkningsperiod växer igen med ag när betet upphör. I hävdad tillstånd finns här endast mycket gles spridd vegetation på naken bleke. Ur vegetationssynpunkt är dock våtar ett vidsträckt begrepp. Många våtar skulle förmodligen aldrig växa igen med skog om de fick stå ohävdade, men man kan förmoda att vegetationen skulle förändras på artnivå även om det skulle se oförändrat ut på håll. Beroende på hur långvariga översvämningarna är varierar vegetationen i våtarna från de nästan vegetationsfria blekefälten till de ovan beskrivna gräs-/lågstarrängarna. Till våtarnas flora hör flera speciella varieteter och underarter så som vätögontröst, en småvuxen form av ältranunkel och alvaragnsäv. I våtar finns också en av blodtoppens två former. En annan vätväxt är lökgamander som växer i våtarnas grundare delar med tätare vegetation.

3.3 HOTADE ARTER

Förutom de hotade kärlväxtarter som nämns i naturtypsbeskrivningarna i avsnitt 3.1 skall vi här nämna några hotade kryptogamer som har förekomster i kulturformade marker på Gotland. Den enda svenska lokalen för askticka *Perenniporia fraxinea* finns i en hagmark i Klinte socken och en förekomst för den mycket sällsynta jättelaven *Lobaria amplissima* finns i ett betat änge i Etelhem. Detta är den enda förekomsten på Gotland och i landet i övrigt finns ett fåtal förekomster i västra Sverige. De senare är hårt trängda av luftföroreningar. Dessa båda lokaler har naturligtvis mycket stort skyddsvärde.

Preliminära resultat av undersökningar av lavfloran i gotländska ängen har visat att dessa hyser förhållandevis rika förekomster av ett flertal hotade lavararter som i landet i övrigt är betydligt mer sällsynta. Ängshävden kan kanske därmed hjälpa till att bevara livskraftiga populationer av arter som i landet i övrigt går en mer tvivelaktig framtid till mötes.

Följande arter hotade lavar har hittats av Projekt hotade lavar i ädellövskog. Uppgiterna är preliminära.

Hotkategori 1, akut hotade arter

Chaenotheca hispidula, parknållav
Lecanactis amyloacea, gammelekslav
Opegrapha ochrocheila

Hotkategori 2, sårbara arter

Bacidia rosella
Bactrospora corticola, liten sönderfallslav
Biatorrella monasteriensis
Caloplaca lucifuga, skuggorangelav
Collema occultatum
Gyalecta truncigena
Schismatomma abietinum, rosa eklav

Hotkategori 3, sällsynta arter

Acrocordia cavata
Caloplaca chrysophthalma, alléorangelav
Gyalecta flotowii
Opegrapha viridis, olivklotterlav
Opegrapha soreliifera

Hotkategori 4, hänsynskrävande arter

Arthonia impolita, matt pricklav
Arthonia spadicea
Catinaria grossa, ädellav
Gyalecta ulmi, almlav
Opegrapha vermicellifera, stiftklotterlav
Phaeophyscia endophoenicia, skuggkranslav
Schismatomma decolorans, grå eklav

---

4 FAUNA

Här skall vi endast mycket ytligt beröra faunan i de kulturformade markerna och begränsa oss till havsstrandängarnas fåglar.

Gotlands strandängar har stor betydelse för fågelfaunan. Stora mängder fåglar - gäss, änder, vadare m m - rastar på dessa marker under vår- och höstflyttningen. Strandängarna är också viktiga häckningsbiotoper för många fåglar. Hävdade strandängar har betydligt större kvaliteter med tätare populationer och fler arter än ohävdade. Mer utförligt kan man läsa om detta i boken "Havsstrandängar" utgiven av naturvårdsverket.

Det är värt att påpeka att Gotland hyser en förhållandevis stor del av Sveriges strandängsareal. Hävden av Gotlands strandängar har därför stor betydelse för de sydsvenska populationerna av flera vadararter (bl.a. kärrsnäppa, rödspov, brushane och skärfläcka), simänder med mera. Stora arealer strandäng ingår i det internationellt värdefulla våtmarksområdet Gotlands ostkust, som har en sammanlagd areal av mer än 4000 hektar och omfattar bl a. Faludden, Grötlingboudd med Grötlingboholme, Rone Ytterholme, Laus holmar och Skenholmen.

På de karga utmarkerna är orre, trädlärka, lärkfalk och ljunpipare karaktärsarter. I de öppna lövängarna häckar halsbandsflugsnappare, stenknäck, nötväcka och kattuggla.

---

5 HISTORIA

5.1 JORDBRUKETS HISTORIA PÅ GOTLAND

Det främsta syftet med detta avsnitt om det gotländska jordbrukets historia är att ge den historiska bakgrunden till de marker som Ängs- och hagmarksinventeringen är inriktad på. Vi ägnar därför utmarksbeten och slätterängar det största intresset. Förändringar under historiens gång får stå tillbaka för en beskrivning av det generella brukningssystem som var dominerande från järnåldern fram till 1800-talet. I första hand presenteras de viktigaste kunskaperna dels om det gotländska landskapets utseende före 1800-talets stora förändringar, dels om de brukningsmetoder som formade detta landskap.

Till att börja med skall några ord och uttryck som används i den fortsatta framställningen förklaras. Bondens marker var i hela Nordeuropa uppdelade i två generella delar, **inäga** och **utmark**. Bebyggelsen placerades så att man hade nära till de mest arbetskrävande markerna, åkrar och slätterängar. Dessa måste skyddas mot betesdjuren och var därför noggrant inhägnade. Åkrar och ängar utgjorde alltså tillsammans inägorna.

Utmarken var betesmark som låg längre bort från gården, på sämre jordar med barrskog och alvarmarker. Dessa marker nyttjades från början gemensamt av alla gårdar i socknen och var då inte inhägnade.

För att undvika onödig förvirring är det också på sin plats med en förklaring av olika innebörder av ordet **äng**. Den ursprungliga betydelsen är liktydig med slättermark. Så använder vi ordet här. Men vi använder det också som ett biologiskt fackuttryck som beteckning på vissa vegetationstyper. Vegetation innebär växttäcket utformning. Äng betyder i detta sammanhang ett gräs- och örtdominerat växtsamhälle utan ris. Mossor och lavar har liten utbredning i ängsvegetationen. I vardagligt tal kan äng betyda snart sagt vilket slags öppna gräsmarker som helst.

Gotlands jordbrukshistoria skiljer sig i ett viktigt avseende från övriga Nordeuropas. Här finns nämligen inga bevis för ett gemensamt brukande av inägomarken. Varje gård skötte sin jord efter eget huvud. På andra håll har man slutit sig samman i byar med omfattande regelsystem för hur man tillsammans skall utföra och planera arbetet på inägorna. På Gotland var också bebyggelsen mer utspridd. Här och var fanns dock koncentrationer av gårdar längs stråk av goda åkerjordar, och så småningom ledde arvsdelning till att flera gårdar kom att ligga på samma plats. Dessa ansamlingar utgjorde dock inga byar i egentlig mening. Redan under yngre järnålder och tidig medeltid privatiserades - skiftades - också stora delar av de gemensamma utmarkerna. Delvis inhägnades denna privata utmark. Dessa hagar utgjordes av de delar av skogen som låg närmast inägorna. På Gotland har därför **hage** som begrepp en äldre historia och annan innebörd än i riksspråket, där hage avser främst marker på inägorna, företrädesvis slätterängar.

När de stora skiftesreformerna genomfördes på Gotland under andra hälften av 1800-talet, var i stort sett all utmark redan i enskild ägo. Före skiftet hade varje brukare dock sina ägor uppsplittrade på ett stort antal utspridda, små skiften. Detta förhållande var också ett viktigt motiv för skiftesreformerna. Staten försök-

te därför tvinga fram sådana också på Gotland. De mötte dock stort motstånd, och det dröjde betydligt längre innan de genomfördes här än inom de flesta andra delar av vårt land. Först med den senaste skiftesreformen, laga skifte, kom påtagliga förändringar som ledde till införande av nya brukningssystem. Under 1800-talets senare del gick å andra sidan förändringarna snabbare på Gotland än i övriga landet.

5.2 ÅKERBRUKET

I jämförelse med dagens förhållanden hade 1700-talets åkrar mycket liten utbredning. Åkerarealen begränsades främst av tillgången på gödningsmedel. Det var omöjligt att bedriva uthålligt åkerbruk utan regelbunden gödsling. Den gödsel man hade tillgång till var främst stallgödsel. Näringen i denna kom framför allt från slättermarken via djurens vinterfoder. För att kunna försörja åkern med stallgödsel krävdes äng av mångdubbelt större areal än åkern. Ett annat viktigt gödningsmedel, främst i kustsocknar, var släke. Detta är ett gotländskt ord för ilandfluten tång, som innehåller mycket näring. Med växande befolkning smängd ökade behovet av åkermark samtidigt som problemen med att förseden med gödsel blev allt större. Under tiden fram till laga skiftet blev åkrarnas areal ändå inte större än ängsmarkernas.

Under 1800-talet kom så helt nya jordbruksmetoder. Den verkligt stora expansionen av åkermarkens areal började på Gotland inte förrän vid mitten av 1800-talet (se vidare kapitel 5.5). Växtföljderna på åkrarna var enkla med ett fåtal grödor. Generellt brukar man tala om en utveckling från ensäde via tvåsäde till tresäde. Ensäde innebär att man odlar hela åkerytan varje år, tvåsäde halva åkerytan o. s. v. I tvåsädessystemet trädades åkern alltså vartannat år, medan tresäde innebär träda vart tredje år följt av ett år med höstsäd och därpå ett med vårsäd. I åkergårderna ingick också slättermarker. Skötseln av slättermarker i åkergården blev annorlunda än skötseln av gården med bara slättermark. Se vidare kapitel 5.3.1.

På Gotland var både tvåsädes- och tresädesbruk ganska vanligt, ofta på samma gård. Tresäde dominerade i de centrala slättbygderna, medan tvåsäde var vanligare i bygder där boskapsskötseln var mer betydelsefull för försörjningen.

5.3 ÄNGSBRUKET

Slättermarker utgjorde en stor del av inägorna fram till år 1900. De ängar som finns kvar i dag utgör nästan alltid en liten rest av en mångdubbelt större äng i gången tid.

De ängar som i första hand har behållits in i vår tid är träd- och buskbärande ängar på hårdvall. Hårdvall innebär fastmark där grundvattnet under sommarhalvåret inte kommer upp till markytan. Markförhållandena är i hårdvallarna därför torr till frisk. Fuktigare marker kallades sidvall. Tidigare avsåg detta ord sluttande mark där grundvatten tidvis springer fram men tack vare slutningen aldrig blir stillastående. Med tiden kom dock sidvallsäng att betyda våt och fuktig mark i största allmänhet. Även blöta marker med stillastående vatten och till och med myr med torvjord kom att kallas sidvall.

Myrslätter tillhörde de viktigaste sätten att bruka de nu utdikade myrarna. Liknande vegetation fanns också i ganska stor utsträckning i små kärr utspridda i de

träd- och buskbärande ängarna och de slogs naturligtvis också. **Havsstrand-ängar** har också utnyttjats för slätter.

Slättermarkerna gödslades aldrig. I stället bortfördes ständigt de näringsämnen som fanns bundna i höet. Det innebar att slättermarkerna sakta men säkert blev allt mer utmagrade. Detta var naturligtvis ett allvarligt problem för människorna som brukade jorden, men det gynnade en artrik flora. Just denna näringsfattigdom är en av de viktigaste faktorerna bakom den stora artrikedomen som gör ängarna så viktiga från naturvårdssynpunkt.

5.3.1 Hårdvallsäng

Gotland har med rätta rykte om sig att ha ovanligt mycket av det gamla kulturlandskapet bevarat. Det mest kända exemplet på detta är de många ännu hävdade ängarna. Dessa är nästan uteslutande representerade av träd- och buskbärande ängar på hårdvall. Skötseln av denna ängstyp var arbetskrävande och omfattade en rad moment. Det har endast i vissa fall varit möjligt att upprätthålla alla dessa moment på ett genuint sätt i de bevarade ängarna. Efterbete förekommer bara i en del av ängarna, och när man klappar sker det nästan alltid med för långa intervall.

5.3.1.1 Ängshävden

För att hindra att grässvålen kvävs av nedfallna löv och för att inte i onödan slöa liarna vid slåttern började man säsongens arbete i ängbetet med att **faga**. Detta innebar att man räfsade bort löv och pinnar och brände dem. Man väntade tills vårens örter börjat spira och lyft upp löv och kvistar en liten bit över markytan. Vitsippan kallas på Gotland fagningsblomma och när denna stod i blom var det dags att faga ängbetet.

Nästa arbetsmoment i ängbetet var själva **slåttern**. Bristen på foder gjorde att man väntade längre med slåttern än man gör på dagens vallar. För att få maximal volym på höskörden gällde det att vänta med att slå ängbetet till dess att växterna växt färdigt. Slåttern tog dock många veckor. Man började som tidigast strax efter midsommar och slog de sista markerna först under augusti månad. Vid vilken tidpunkt olika marker slogs berodde bland annat på markförhållandena. Tillväxten i torra marker upphörde relativt tidigt på säsongen, medan fuktiga marker med fördel kunde slås sent. Det fanns även andra, praktiska skäl att slå olika marker vid en viss tidpunkt. Slättermarker som låg i ett åkergärde fick till exempel vänta till dess att åkern skulle skördas. Fuktängar i gården med övervägande torrare marker slogs lika tidigt som resten av gårdet för att efterbetet snabbt skulle kunna komma igång. Det finns ganska stora skillnader i lokal tradition när det gäller tidpunkt för slätter på olika marker. Vad som ansetts som lämplig tidpunkt har också ändrats under historiens gång så att man successivt tidigarelagt slåttern.

När skörden var avklarad kunde betesdjuren få tillgång till ängarnas fina bete. Efterbetet ansågs vara bra för ängens produktion. Efter slåttern fick grässvålen vila en till två veckor innan efterbetet började. De djur som släpptes in i ängbetet var främst kor och hästar. Det fanns även praktiska fördelar med att ha mjölkkor och dragdjur nära gården. Fram på hösten avtar gräsets tillväxt, och höstregnen gör grässvålen känslig så att allvarliga trampskador kan uppstå. Därför var det viktigt att inte låta djuren gå kvar för länge i ängbetet.

På eftersommaren utfördes lövtäkt, **klappning**. Lövfodret gavs efter torkning i första hand till får och getter under vintern. På det enskilda trädet skedde klappningen med några års mellanrum, men en jämn fodertillgång säkrades genom att olika delar av bestånden klappades varje år. Det vanligaste trädet i detta sammanhang var ask. Det är det vanligast förekommande lövträdet på Gotland samtidigt som det är ett av dem som ger det bästa lövfodret. I vissa trakter har det också varit vanligt att klappa alm. Även lind och lönn har klappats om än i liten omfattning.

I mån av behov röjde man ängset under vintern. Ängset växer sakta igen även när det hävdas, och med jämna mellanrum måste oönskade småträd och expanderande buskage röjas bort. I hasselbuketterna bör också äldre stammar gallras bort för att man skall få rikligt med nötter. Rójningarna gjordes inte bara för ängsets skull, utan det var också värdefullt att kunna ta brännved och virke till hägnader.

5.3.1.2 Träd- och buskskiktet

De lövträdararter som klappades i ängarna gynnades liksom bärande träd och buskar. Åtminstone i äldre tid hade hasselnötter mycket stor betydelse som hållbar och energirik föda under vinterhalvåret. Apel tillhörde också de bärande träd som gynnades. Trädsammansättningen har naturligtvis skiftat i ängarna. Såväl naturgivna egenskaper som olika förutsättningar på olika gårdar har här spelat in. Två andra arter som generellt sett var mycket vanliga i ängarna var ek och björk.

När det gäller eken var det inte ängsets brukare utan staten som gynnade dess ställning. Ek var det viktigaste träslaget när man byggde fartyg. Därför förjöd kronan markägarna att avverka ek för att säkra tillgången på virke till flottan. Ekens löv är mer skadlig för grässvålen än löven från andra lövträd. Eklöven bryts ner sämre under vintern vilket gör fagningen mer arbetskrävande. När de väl bryts ner, lösgörs garvämmen som hämmar grässvålen. Eken var därför illa omtyckt av bönderna. Dess mäktiga skönhet har dock gjort att den gynnats i vissa ängar främst av pietetsskäl. Bönderna tvingades tolerera eken i de många ängar där den fanns, men gynnade den inte på andra arters bekostnad. När avverkningsförbudet upphävdes 1830, avverkades successivt stora delar av ekbestånden i ängarna. Därför hittar man sällan ekar äldre än ungefär 150 år och då främst i prästängar.

Det finns ganska olika uppfattningar om hur vanliga träd- och buskbärande ängar varit i förhållande till helt öppna ängar i olika delar av landet. Det finns inte heller några historiska belägg som ger säkra svar på hur slutna eller öppna de träd- och buskbärande ängarna varit. Naturvårdens intresse för de helt öppna ängarna är nyväckt, och även tanken att de träd- och buskbärande ängarna varit ganska solöppna är relativt ny. Márten Sjöbeck, som under första halvan av detta sekel hade stort inflytande på vår uppfattning om ängsbruket, ansåg att lövrika ängar var dominerande på hårdvall i hela södra Sverige och att de hade ett tämligen tätt träd- och buskskikt. Han hävdade att slåtterytor i genomsnitt upptog mindre än hälften av ängarnas areal.

Numera är man ganska överens om att träd- och buskbärande ängar framför allt är ett sydöstligt fenomen, troligen betingat av ett torrare klimat. Här fanns nämligen stor risk för att hela höskörden skulle torka bort vissa torra somrar. De halvskuggiga ängarna skall ha varit ett sätt att gardera sig mot detta. Enligt den-

na teori bör Gotland tillhöra de lövrika ängarnas kärnområde, och Linné skrev lyriskt om de lummiga, rika ängar han såg i Fide och Öja. Mårten Sjöbeck och många av hans efterföljare ansåg att tidvis igenväxning med träd och buskar var bra för höproduktionen och att detta var en förutsättning för en långsiktigt uthållig produktionsförmåga.

Ängesbrukarna skulle därför sakta ha flyttat slåtterytorna i lövskogen. Numera hävdar många att röjningar i lövrika ängar visserligen tillfälligt ökar produktionen men att detta inte har med den långsiktiga produktionsförmågan att göra. Den täta gräsvål som utvecklas i solöppna lägen ger enligt denna uppfattning ett rikare skördeutbyte än man får i halvskugga. Vid en första anblick får man lätt det motsatta intrycket eftersom gräset i halvskugga blir mer högvuxet. De slätterberoende växter som hotas av utrotning på grund av ängsbrukets försvinnande är knutna till solöppna marker.

Om slättergynnade arter slås ut när ängarna tillfälligt tillåts växa igen kan återkolonisation bli omöjlig eftersom avstånden mellan de olika slättermarkerna är så stora att fröspridning blir omöjlig. Under 1700-talet klagades det ofta på att många ängar missköttes och tillåts växa igen till men för en rik höskörd. Sådana uppgifter finns också från Gotland. I takt med att ängsbruket under 1800-talets senare hälft fick mindre och mindre betydelse i lantushållningen, kan man anta att arbetskrävande moment i ängarnas skötsel som röjning och klappning prioriterades allt lägre. Ängsbevararnas förebilder under första halvan av detta sekel var alltså sannolikt redan delvis igenväxta. Det är också troligt att de öppnaste ängarna var de första som togs i anspråk när äng skulle odlas upp till åker.

5.3.1.3 Andra typer av hårdvallsäng

Att lövrika ängar dominerade på Gotland hindrar inte att det också fanns helt öppna hårdvallsängar, bland annat i åkergården som ofta till ganska stor del utnyttjades för slätter. Här kunde man ibland tolerera hårt klappade träd, men i regel var dessa ängar träd- och buskfria för att åkern inte skulle beskuggas. Dessa slättermarker tillhörde dem som gav rikast skörd. En annan typ av äng på hårdvall fanns i vissa gotländska tallskogar. Att tallskogar kan ha så rik gräs- och örtvegetation att den kan utnyttjas som slättermark är speciellt för Gotland. Talldominerade ängar var vanligast på norra delen av ön.

5.3.2 Sidvallsäng

Grundvattennivån på Gotland har sannolikt sjunkit betydligt på grund av dränering av åkermarken och utdikningen av myrarna under de två senaste århundradena. Före år 1800 förekom dikning knappast alls. Det var endast åkrar som dikades. Eftersom dessa var få, och eftersom de dessutom oftast låg på väl-dränerade marker hade dikningen ingen effekt på grundvattennivån. Detsamma gäller för små isolerade kärr i de träd- och buskbärande ängarna. Båda dessa våtmarkstyper hävdades, och åtminstone kärren var helt fria från träd och buskar. Detta innebar att ängarna hade mer varierade fuktighetsförhållanden än vad som är fallet i de i dag bevarade ängsresterna. Om kärr lämnas ohävdade, växer de igen med brakved och viden, vilket ofta förekommer i dagens hävdade ängar. Dikning förekom alltså aldrig i ängarna. I den mån man i dag hittar diken i ängar och hagmarker beror det förmodligen på att de ligger på tidigare åkermark, vilket också förekommer här och var. Särskilt fåren ogillar fuktiga betesmarker,

där de dessutom lätt får parasiter. Fuktiga fårbetesmarker har därför ibland dikats under 1900-talet.

5.3.3 Myrslåtter

Före de stora myrsänkningarna, som framför allt utfördes under senare delen av 1800-talet, upptog myrar och myrsjöar närmare en tiondel av Gotlands areal. Myrarna gav viktiga bidrag till de gotländska böndernas försörjning och socknarnas centralbygder låg ofta i anslutning till någon myr. Myrarna användes som slåttermark och dessutom för bete och agtäkt. Myrträskan gav ett rikt fiske. På många håll förblev myrarnas centrala delar allmänning in i sen tid. Här var bete den enda tillåtna markanvändningen. Slåtter förekom alltså främst i myrarnas landnära delar. Ag tål inte återkommande slåtter och missgynnas även av bete. Agen var antagligen inte alls så vanlig som man kan tro när man tittar på de myrrester som finns kvar i dag. De slåtterhävdade starrvallarna var antagligen täckta av täta mattor av örter, starr och kärrgräs.

På norra delen av ön finns det förhållandevis mindre areal med marker lämpliga för hårdvallsängar och där utnyttjades myrarna i mycket hög grad för slåtter. Vissa gårdar fick mer än hälften av sitt vinterfoder genom myrslåtter. I dag finns inget område med myrslåtter bevarat på Gotland.

5.3.4 Havsstrandsslåtter

Gotlands strandängar har använts både för slåtter och bete. Vilket som varit vanligast i olika tider är nog dåligt känt, men kring 1700 dominerade betet. Då förekom slåtter främst på de mellersta delarna av ostkusten, från Lau till Boge. När man talar med äldre gotlänningar får man dock intrycket att strandängsslåttern var mycket vanlig kring det senaste sekelskiftet. Undersökningar på Öland har visat att markanvändningen på de marker som ligger innanför stranden har bestämt om strandängarna har betats eller slagits. Man har velat undvika onödig stängsling genom att ha samma markanvändning på stranden som man hade på de innanförliggande markerna. Slåtter har också förekommit i anslutning till fiskelägen och strandåkrar. Där kan det ha varit fördelar med att man hade väg att ta hem höet på och strandbodarna att överatta i om man skulle ha slåtter på stränder avlägsna från gården. Strandåkrar tycks ha uppkommit ur slagna strandängar.

I den mån slåtterstranden blivit översvämmad av havet har detta givit ett näringstillskott med hög uthållig produktion som följd. Översvämningszonen är dock oftast ganska smal.

5.4 BETESMARKER

Betet hade mycket stor effekt på äldre tiders gotländska landskap. Betesmarkerna fanns i stor utsträckning på andra marker än i dag. Nu går många djur på betesvallar och i betade före detta ängar, det vill säga på den tidens inägomarker. Det är därför svårt att föreställa sig hur radikalt annorlunda många skogar, alvar och andra utmarker såg ut jämfört med i dag. Alvaren på södra Gotland liksom många av uddarna längs kusten var nästan helt fria från buskar och träd. Också många skogar var påtagligt utglesade och klena. Tillgången på vinterfoder var den flaskhals som avgjorde hur många djur man kunde ha. Där-

för var det sannolikt inte i första hand intensivt bete under sommaren som lyckades hålla undan buskar och träd på detta anmärkningsvärda vis. På hösten tvingades man slakta ut många av sina kreatur. Man sparade precis så många djur som man trodde att man skulle kunna föda över vintern. På så vis gav man på våren så många djur som möjligt chansen att föröka sig under sommarens överflöd. Under vinterstallningen gav man inte djuren mer foder än att de precis skulle överleva.

Även en rad andra faktorer vid sidan om betet bidrog antagligen till ett öppnare beteslandskap. För det första användes en hel del ved till bränsle och som virke till hägnader. Åtminstone på det trädfattiga Sudret kan denna användning ha haft en volym som uppgått till och tidvis överstigit vedväxternas tillväxt. Man hade också en hel del getter som mer än andra betesdjur äter av buskar och träd. En sista väsentlig orsak var de långa betesperioderna. Fåren, och antagligen också getterna, gick ute hela året. De fick en mycket klen vinterutfodring och de tuggade nog i sig så mycket buskar och skott som de kunde komma åt.

De viktigaste djurslagen var då liksom nu nötkreatur och får. Dessutom fanns det gott om hästar. Som dragare användes också oxar. Det fanns en hel del getter men dessa var betydligt färre än fåren. Det fanns naturligtvis också grisar men de hade sannolikt ingen direkt effekt på landskapets utseende. Det slags storskaliga svinuppfödning som förekom i vissa områden på fastlandet med stora bok- eller ekskogar fanns det inget underlag för. För att det skulle vara någon nytta med oxar, hästar och mjölkkor var det tvunget att de fick ordentligt med foder. Därför användes de bästa betesmarkerna till dessa djur, medan får och getter gick på de magrare skogarna och alvaren. Det fanns också praktiska skäl att ha dragare och mjölkkor nära gården. Dessa djur skulle man ofta arbeta med. När ängsmarkerna efter slåttern skulle efterbetas flyttades kor och hästar in i ängarna för efterbete. Det var dessa djur som betade åkergården i träda. Olika djurslag är olika benägna att beta fuktiga och våta marker. Hästar och får undviker helst våta betesmarker. Därför var det troligen främst kvigor och stutar som betade myrar och strandängar.

5.4.1 Skogsbete

I förhistorisk tid var skogarna gemensamt nyttjade allmänningar. Bete var här den enda tillåtna markanvändningen. Avverkning i oskiftad skog var förbjuden under medeltiden. Redan tidigt, sannolikt under loppet av yngre järnålder och tidig medeltid, började dock även utmarken att privatiseras. De bästa betesmarkerna och/eller närmast bygden liggande skogarna hägnades tidigt in. Dessa hagar betades intensivare än den övriga utmarken och låg dessutom bäst till för avverkning av brännved och virke. Hagarna bör alltså ha varit de glesast trädbevuxna skogsbetena. Successivt skiftades också den skog som inte var hägnad, men i mån av behov stod den fortfarande till förfogande för gemensamt bete.

Under 1800-talet var utnyttjandet av marken mycket intensiv och troligen var då i stort sett all skog betad. Motiven för att skifta utmarksskogen var förmodligen att den gotländska skogen var en värdefull exportråvara redan under medeltiden. Man exporterade sågat virke, tjära och kalk. Till kalkbränningen behövdes ansevärliga mängder ved. Tillverkningen av dessa produkter skedde helt i böndernas regi och för markägare i skogsbygder kunde dessa näringar vara viktigare för försörjningen än jordbruket. Under vissa perioder anses åtminstone exporten av sågat virke ha motsvarat en betydande del av virkestillväxten och kan därmed ha påverkat landskapsbilden. Virkesuttaget under det mesta av tiden före 1800-talet

har dock beräknats vara betydligt mindre än tillväxten och har till övervägande del använts på gården.

En faktor som vid sidan av skogsbetet har haft avgörande betydelse för skogarnas utseende på många håll på fastlandet är svedjebruket. Svedjebränning som odlingsform torde på Gotland knappast ha förekommit alls. På de skogrika norra delarna av ön var obalansen mellan tillgång på sommarbete och vin-terfodermarker särskilt stor. Man måste därför tänka sig att många av de ostängslade skogarna på norra Gotland varit tämligen svagt och kanske bara tidvis betade. I dag kan man dock se en stark nyetablering av lövträd, främst ek, i de magra tallskogarna. Detta gäller även i avlägsna, ensliga skogsområden. Äldre lövträd saknas nästan helt. Den troligaste orsaken till att lövträden försvunnit i det äldre skogslandskapet är att lövträdsplantorna varit begärligt bete för får och getter, som alltså i de flesta skogar genom betet bör ha hindrat lövträdens förnying under många hundra år.

5.4.2 Alvar

Alvarmarkerna har alltid använts som betesmarker. Andra sätt att utnyttja dem saknades i stort sett. På vissa av mägeralvaren har man haft en del åker på marker som inte anses värda att odla i dag. De har förmodligen odlats upp först under tidigt 1800-tal och har också snart övergivits igen. Åtminstone på de större sammanhängande alvarmarkerna i söder saknades helt vedväxter att utnyttja. Bilder från 1960-talet visar ett mycket öppnare landskap än dagens. Det viktigaste betesdjuret var får. Vissa av alvaren i söder förblev oskiftade under längre tid än andra gotländska utmarker. Många alvarmarker genomkorsas av miltals med murar, stenvastar. Dessa gränser är av varierande ålder, men den helt avgörande delen har tillkommit i samband med laga skifte.

5.4.3 Sjöstrandäng och myr

De större myrarna tillhör tillsammans med vissa alvar de marker som till en del förblev oskiftade ända in på 1800-talet. De oskiftade centrala delarna av myrarna fick liksom oskiftad skog endast användas till bete. Agtäkt och slåtter skedde på enskilt ägd mark. Sjöstrandängar som inte låg i närheten av myrarna var oftast mycket smala och hade liten utbredning. Några få, små betesmarker på odikad myr finns kvar i dag. Bland dem finns bland annat botaniskt mycket intressanta källmyrar som i många fall har betats och därigenom bevarat en del av sina botaniska värden. Det finns också några få betade sjöstrandängar kvar, som också är värdefulla från naturvårdssynpunkt.

5.4.4 Havsstrandäng

Förmodligen har det mesta av Gotlands strandängar utnyttjats som betesmark. Själva strandremsan var dock ofta ingärdad och utesluten från betet. Strandens viktigaste resurs var här inte betet utan släketäkten. Äganderätten till stränderna följde ett helt annat mönster än ägofördelningen på betesmarkerna innanför. Alla socknens gårdar ägde gemensamt strandremsan för att varje gård skulle få sin del av den som gödselmedel begärliga släken.

5.5 FÖRÄNDRINGARNA UNDER 1800-TALET

Den gotländska jorden har brukats enligt i stort sett samma principer från vikingatiden och ända fram till 1800-talet. Den förenklade beskrivning som vi givit här ger dock ett alltför starkt intryck av oföränderlighet. Den viktigaste drivkraften bakom förändringarna var befolkningsökningen. Det allt mer intensiva utnyttjandet av marken orsakade försörjningsproblem som till slut ledde till ett radikalt förändrat jordbrukssystem med början under 1700-talet, men med stor genomslagskraft först under 1800-talet. På Gotland skedde dessa förändringar senare än på de flesta andra håll i landet. Först skedde de i slättbygderna på centrala Gotland och sist i kust- och skogsbygderna. Nya tekniska möjligheter gjorde det attraktivt att omföra stora arealer äng och myr till åkermark. Fuktiga och våta mägerjordar kunde nu effektivt brukas med hjälp av järnplog med vändskiva och effektiv dränering med diken. Redan ti-digt användes också täckdikning. Effektivare redskap gjorde det möjligt att hinna med att bruka större arealer. Ängens produktion av vinterfoder ersattes av vallodling. Ängsmarker som inte odlades upp användes i stället till betesmark; de blev i riksspråkets mening hagmarker. Konstgödning förekom dock endast i begränsad omfattning och kunde inte täcka det ökade behov av stallgödsel som den utökade åkerarealen gav upphov till. Detta var ett stort problem som man delvis kunde kompensera genom komplicerade växtföljder, där ärtväxter i vallar kunde fixera kväve ur luften. De gotländska myrarna dikades också ut i snabb takt för att ge mer åker. När myrarnas torvjordar sakta började förmultna, frigjordes lagrad näring som också tillfälligt kunde bidra till jordbrukets näringsförsörjning fram till dess att konstgödning blev vanligt under 1900-talets början.

---

6 ÄNGS- OCH HAGMARKSINVENTERINGEN

6.1 BAKGRUND

Inventeringen av de gotländska ängs- och hagmarkerna är en del av en rikstäckande inventering av naturliga fodermarker. Initiativet till inventeringen togs av naturvårdsverket. Länsstyrelsernas naturvårdsenheter har sedan ansvarat för inventeringen i varje län.

Det grundläggande syftet med inventeringen har varit att kartlägga hur mycket som finns kvar av naturliga fodermarker i landet. Efterhand har man fått klart för sig vilka stora naturvärden som är knutna till naturliga fodermarker. Samtidigt har dessa fortsatt att försvinna utan att det funnits någon samlad bild av hur kritiskt läget är. Inventeringsmaterialet är naturligtvis också mycket användbart i naturvårdsarbetet, för bildande av naturreservat och naturvårdsområden och som planeringsunderlag för ersättning till fortsatt hävd av värdefulla marker.

6.2 GENOMFÖRANDE PÅ GOTLAND

Sommaren 1987 påbörjades projektet med inventering av ängs- och hagmarker på Gotland. Metodiken utvecklades och en del provinventeringar genomfördes. Fältarbetet i inventeringen har därefter gjorts under säsongerna 1988- 91.

6.3 INVENTERINGSMETODIK

Inventeringen har i stora drag genomförts enligt den metodik som naturvårdsverket angivit i sin handbok "Inventering av ängs- och hagmarker". **Redovisningen i detta avsnitt kommer därför endast att beröra avvikelser från denna metodik samt vissa preciseringar och förtydliganden.** Under fältarbetet har det uppstått en hel del frågor som inventeringshandboken inte kunnat ge svar på. Inventerarna och länsstyrelsens ansvarige har då diskuterat sig fram till de lösningar som presenteras här. **I övrigt hänvisas till naturvårdsverkets inventeringshandbok.**

6.3.1 Viktigare avsteg från den rekommenderade inventeringsmetodiken

6.3.1.1 Objektsavgränsningar

Den mest väsentliga skillnaden i hur inventeringen gjorts på Gotland jämfört med vad som rekommenderas i naturvårdsverkets inventeringshandbok gäller definitionen av objekt. Vi har inte delat in objekten i delobjekt efter olika naturtyper. Detta innebär att man inte kan ange arealerna för olika hävdberoende naturtyper när flera typer förekommer inom samma objekt. Av de naturtyper som brukar förekomma tillsammans är det framför allt havsstrandäng och alvar som vore intressant att göra arealstatistik på. I havsstrandängens fall har vi i efterhand enkelt kunnat fastställa arealen i flygbilder. När det gäller alvar är detta inte möjligt av två skäl. För det första finns det mängder av gränsfall mellan alvar, buskrik utmark och annan öppen utmark där det är svårt att avgöra vad som

är vad. För det andra förekommer även typiska former av dessa naturtyper ofta mosaikartat. Därför är det knappast möjligt att skilja dem åt i flygbilder.

Avgränsningarna i inventeringen har gjorts så att ett betesområde utgör ett objekt eftersom dessa gränser sammanfaller med lätt iakttagbara skillnader i vegetation och hävdintensitet. I icke hävdad mark har avgränsningarna gjorts så att områden med likartad igenväxningsgrad tagits med i samma objekt.

6.3.1.2 Åkermark

På Gotland har vi inventerat vissa betade före detta åkermarker. Detta beror på att åkermark på tunna jordar troligen aldrig varit gödslade och har återfått en i det närmaste naturlig vegetation av alvarkaraktär. Av diken och mycket plan yta framgår det dock att sådana marker har varit åker. Troligen sker denna återkolonisation på endast några årtionden. Precis som i övriga landet har de flesta betade före detta åkrar aldrig kommit i fråga för inventering. De som inventerats utgör undantag.

6.3.1.3 Hävd tillstånd

I inventeringshandbokens förklaring av hur man skall ange hävd tillstånd görs ungefärliga klassificeringar med beskrivningar som innefattar både grässvålens tillstånd och buskskiktets utformning. Det visade sig ganska snart att dessa båda faktorer inte varierar på samma sätt i någon högre grad. Vi har valt att endast titta på grässvålens tillstånd när vi bestämt hävd tillståndet. Buskskiktets igenväxningsgrad finns dels översiktligt redovisad i träd- och buskskiktets täckningsgrad, dels i de sammanfattande beskrivningarna. En annan detalj när det gäller hävd tillstånd är också värd att nämna. I beskrivningarna av olika hävd tillstånd använder sig inventeringshandboken av förekomsten av gräsförnafilt. Man bör då notera att i torra och magra marker utvecklas aldrig någon gräsförnafilt. Sådana marker är på Gotland mycket vanliga, och där har vi fått använda andra mer subtila egenskaper för att bedöma hävd tillståndet. Detta har gjort det svårare för inventerarna att göra likvärdiga bedömningar, men vi har inte funnit några alternativa kriterier som är praktiskt användbara.

6.3.1.4 Betad skog

Under början av inventeringen togs flera betade skogar med. För att kunna bli klara i och med inventeringssäsongen 1991 har vi under inventeringens senare del endast tagit med de betade skogar som ligger i anslutning till inventerade öppna hagmarker. På Gotland finns det ovanligt många betade skogsområden. Detta gäller speciellt på de senast inventerade centrala delarna av ön, där en stor andel av de betade skogarna alltså inte inventerats. **Alla inventerade betade skogar med intressanta värden är presenterade i rapporten oavsett om de ligger i anslutning till andra objekt eller inte. Det finns dock områden med betad skog med höga naturvärden som inte inventerats och därför inte heller redovisas i rapporten.**

6.3.2 Inventeringsblanketten

En förenklad inventeringsblankett har tagits fram för den gotländska inventeringen. I jämförelse med naturvårdsverkets förlaga har vi dels kunnat sälla bort en rad uppgifter som saknar relevans för gotländska förhållanden, dels kunnat välja ut naturtyper, vegetationstyper och indikatorarter som har betydelse i det gotländska kulturlandskapet. Efter erfarenheter från det första årets fältarbete ändrades blanketten i en del avseenden. Framför allt ändrades urvalet av indikatorarter. Arter som indikerar hävd på havsstrandängar lades till. Några arter med tveksamt värde ströks. Dessa arter finns med i objektredovisningarna för objekt inventerade 1988. Under detta år inventerades Sundre, Vamlingbo och Hamra samt delar av Öja, Näs och Grötlingbo socknar. Nedan listas de indikatorarter som inte funnits med hela tiden.

Indikatorarter under 1988	Indikatorarter under 1989-91	
backsmörblomma	tjärblomster	backstarr
knölsmörblomma	backfingerört	fågelstarr
gökärt	gråfingerört	nålstarr
höskallra	smultronklöver	knippfryle
stor blåklocka	ängsviol	salttåg
ängsvädd	spåtistel	rödsäv
krissla	stenmalört	gulkämpar
prästkraige	strandmalört	dvärgarun
rödclint	fältmalört	kustarun
ängsfryle	stagg	trift
flentimotej	borsttåtel	knutnarv
grönvit nattviol	sandsvingel	backtimjan
	vårtåtel	kärrvial
	vittåtel	tidigblommade brudsporre
	loppstarr	S:t Pers nycklar
	vårstarr	

Förutom att indikatorartlistan ändrades, lades **växelfuktigt** till som alternativ i fråga om markfuktighet från och med 1989. Se vidare avsnitt 6.3.5.

Urvalet av **indikatorarter** har skett efter följande kriterier. Arterna skall vara (1) missgynnade av skugga, de skall vara (2) missgynnade av kväverikedom och de skall vara (3) gynnade av bete och/eller slätter i enlighet med gammaldags hävd.

6.3.3 ADB-behandling

Från första början har det varit länsstyrelsens avsikt att lagra inventeringsresultaten på data. Efter fältförsöken sommaren 1987 utformade länsstyrelsens dataper-sonal en databas i dBase. Databasen fanns alltså färdig när fältarbetet inleddes sommaren 1988.

Utöver den information om objekten som redovisas i objektbeskrivningarna i denna rapport har ytterligare några uppgifter registrerats för varje inventerat objekt. Dessa uppgifter har betydelse för länsstyrelsens och naturvårdsverkets bear-

betning av materialet och gör det möjligt att i framtiden jämföra det med andra undersökningar. Vi skall här redovisa vilka uppgifter det rör sig om. Uppgifterna förvaras hos länsstyrelsen.

Flygbildnummer. På vilken flygbild objektet karterats in.

Inventerare. Vem som inventerat objektet framgår av en kod.

Koordinat. RUBIN-koordinat för en 100-metersruta centralt i objektet. Detta möjliggör framtida sammanställningar av datauppgifter ur olika naturvårdsinventeringar. Man kommer då att kunna välja ett område och få fram all känd information om detta område.

Som stöd för bedömning av objektens bevarandevärde och klassning har en preliminär bedömning av olika aspekter gjorts av inventeraren redan i fält. Några av dessa preliminära bedömningar finns redovisade i objektredovisningarna, eftersom liknande uppgifter inte finns i den övriga informationen om objektet. Följande preliminära bedömningar har dock ansetts ointressanta annat än som underlag för klassningen och är därför utelämnade i denna rapport:

mångformighet
ingrepp/påverkan

Informationskällor. Använda litteraturkällor och hänvisningar till muntliga uppgifter från markägare.

Databasen gör det möjligt att relativt enkelt göra en mängd olika typer av statistik över olika aspekter på naturliga fodermarker på Gotland. Detta har utnyttjats för statistiska uppgifter i denna rapport. Dessutom finns det möjligheter att utan allt för stora arbetsinsatser göra annan statistik om det i framtiden uppkommer behov av andra typer av sammanställningar eller statistik. Allteftersom andra inventeringar, fauna- och floravårdsregister m m lagras på data, blir det också möjligt att enkelt sammanställa den kunskap som finns samlad om ett givet område.

6.3.4 Förberedelser, litteraturunderlag

Förberedelsearbetet har i huvudsak utförts av inventerarna själva. Litteraturnomgångar och kontakter med organisationer och andra myndigheter har haft relativt liten omfattning.

Urvalet av inventeringsobjekt har gjorts med hjälp av flygbildstolkning. Det använda bildmaterialet är infraröd färgdiafilm i ungefärlig skala 1:30 000, och bilderna har tolkats med hjälp av ett zoomstereoskop med 2,5 - 10 gångers förstoring.

Litteraturuppgifter har hämtats ur tidigare länsstyrelserapporter och register på länsstyrelsen. Någon extern information har inte samlats in. Här skall vi kommentera de källor som gett viktigare bidrag. Inventeringsrapporten "Inventering av änges- och lövmarker" från 1976 samt ett aktuellt register över hävdade ängen har minskat risken för att missa små hävdade ängen med tätt träd- och buskskikt. Sådana förbigås annars lätt i flygbildstolkningen.

Den andra källan av intresse är länsstyrelsens fornminnesregister vars information systematiskt förts in i objektbeskrivningarna. I övrigt har länsstyrelsens botanikinventering samt länsstyrelsens rapport Värdefull natur på Gotland använts.

Vid urvalet av objekt som besökts har vi tillämpat en nedre arealgräns för betesmark på 1 ha.

När det gäller vilka beskogade områden som skall karteras in vid flygbildstolkningen har vi gjort vissa avsteg och preciseringar jämfört med inventeringshandboken. Vi har funnit det motiverat att inventera en del större skogsområden med utglesad skog trots långvarig ohävd. I vissa gotländska tallskogar finns stora områden med glest trädskikt och rikligt med gläntor. Den låga tillväxten gör visserligen att igenväxning går mycket långsamt, men vi uppfattar det ändå som att det primärt är skogsbete som har gjort dessa skogar glesa. **Vi har därför valt att inventera vissa stora områden även om de inte betats på länge och trots att täckningsgraden är något högre än 50%.** Det gäller skogsområden på mer än 20 ha med tydlig betesprägel och där mer än ca 70% av skogen har en täckningsgrad mindre än 50%.

6.3.5 Fältarbete

I vissa objekt innesluts marker i objektet som inte är naturlig fodermark och som inte bör inräknas i objektets areal. Det kan röra sig om före detta åkrar eller skogar utan betesprägel. När dessa haft tillräcklig sammanhängande utsträckning för att avgränsas på objektkartan (1 cm² på kartan; 1 ha) har de uteslutits ur objektet. Det samma gäller för skogar som kommit med i objektet. Om dessa skogar helt saknar betesprägel har de uteslutits ur objekten på samma sätt som beskrivs ovan.

När kaninbete och gåsbete utgör den enda hävden har åtminstone vissa inventerare angett "ohävdad" under "nuvarande hävd" men ändå angett en viss hävdintensitet under "hävdens tillstånd". Vid kommentaren till "hävdens tillstånd" anges då att det uteslutande rör sig om kanin- och/eller gåsbete.

När det gäller **markfuktighetsförhållandena** har vi varit lite mer precisa än vad SNV:s metodik anger. Vi har gjort en grov bedömning av hur stor andel av objektet de förekommande fuktighetsalternativen upptar. Vi har använt en tregradig skala där 1 (mindre del) motsvarar mindre än 10%, 2 (betydande del) motsvarar 10%-50% och 3 (övervägande del) motsvarar mer än 50% av arealen.

Vi har vidare ansett det motiverat att lägga till "växelfuktigt" som ett extra alternativ. I alla marker växlar naturligtvis fuktigheten under året i viss mån. Vi har dock bara använt begreppet för extrema miljöer som våtar och kalkfukthedar.

Naturvårdsverket har tänkt sig att eventuella **jordartsuppgifter** skall hämtas ur geologiska kartan. Vi har inte använt kartor men i vissa fall har inventeraren enkelt kunnat fastställa jordarten i fält.

I objekten hittar man naturligtvis också **icke hävdberoende vegetationstyper**. I sådana fall nämns i allmänhet den övriga vegetationen i korta ordalag i den löpande texten.

Även när det gäller **andelen av olika vegetationstyper** har vi gjort en grov arealskattning. Vi har då använt samma indelning som för fuktighetsförhållandena. Se ovan.

När indikatorarterna frekvensbedömts har hänsyn tagits endast till frekvensen i den vegetationstyp de förekommer i. De får effekter främst när vissa miljöer har mycket liten utbredning i objektet, som fallet ofta är med vissa fuktängstyper. Det händer till exempel ofta att arter som sumpgentiana, slätterblomma och majviva har höga frekvenstal som avser förekomster på mycket liten del av objektets areal.

6.3.6 Klassning

De inventerade objekten delas in i olika klasser med avseende på hur stora naturvärden objekten innehåller. Detta kan ha flera syften. För länsstyrelsens del är en av målsättningarna att få praktisk hjälp i det egna arbetet med att prioritera hur de begränsade resurserna för säkerställande skall användas.

Metodikbeskrivningen behandlar principer för en första preliminär klassning som görs av inventeraren. Senare sammanställs hela länets resultat och därefter görs en regional klassning med länet som referens.

KLASSNINGENS STRUKTUR

Klassningen utförs med värdering av objektets kvaliteter med avseende på fyra huvudkriterier och fyra hjälpkriterier. Genomgående avgörs endast om kriteriet uppfylls eller ej.

Hjälpkriterierna är i första hand tänkta att ge vägledning när användande av huvudkriterierna ensamma leder till att ett objekts klassning blir osäker; ett gränsfall.

Hjälpkriterierna kan dels utgöra extra kvaliteter som gör det övre klassalternativet säkrare, dels användas som hjälp för att avgöra om ett huvudkriterium uppfylls eller ej. Exempelvis kan storlek och mångformighet avgöra om ett objekt har funktion för bevarande av den genetiska mångfalden.

Metodikbeskrivningen är endast tänkt att fungera som vägledning och som stöd för en mer objektiv klassning med bättre möjligheter till jämförelser mellan objekt klassade av olika personer. Systemet kan troligen leda till orimliga klassningar i enskilda fall. I sådana fall bör avsteget från denna metodik anges och motiveras.

KRITERIER

Huvudkriterier

1	Kontinuitet i hävden
2	Biologisk funktion
3	Hävdens intensitet
4	Negativ påverkan eller negativa ingrepp

För att kriterierna skall vara uppfyllda krävs:

1 Hävdens kontinuitet bedöms endast sådan den uttrycks i flora och vegetation vid fältbesöket. Om inventeraren på annat sätt får reda på att det varit avbrott i hävden är det ändå avgörande om hävdformad vegetation ger intryck av kontinuitet. De delar av objektet som synes kontinuerligt hävdade måste utgöra minst 25% av objektet. Vid små objekt måste man ställa högre krav.

2 Här avses i första hand funktion för bevarande av den genetiska mångfalden. För att kriteriet skall vara uppfyllt krävs att objektet har sådan funktion. Här bedöms alltså förekomst av hävdgynnade eller hotade vegetationstyper och arter (både fauna och flora).

3 Hela objektet skall ha god hävd. God hävd motsvarar inventeringsblankettens alternativ **välhävdad** och **måttligt hävdad**.

4 Mänskliga ingrepp och påverkan som inte motsvarar den traditionella hävdens ingrepp och påverkan är negativa. **Minst 75% av objektet skall vara opåverkat.** Vanliga ingrepp som avses här är gödsling, skogsplantering och nyare täkter och upplag av sten och jord mm.

Ibland kan det vara svårt att dra gränser mellan de senare och odlingsrösen som är kulturhistoriska spår och höjer objektets värde.

Gamla, små täktgropar som invaderats av den hävdgynnade vegetationen ökar objektets mångformighet och kan knappast ses som negativa ingrepp.

Den gödsling som tångvallarna åstadkommer på havsstrandängarna skall inte betraktas som gödsling. Däremot kan de kanske betraktas som bristande hävd.

Hjälpkriterier

1	Storlek
2	Representativitet
3	Mångformighet
4	Kulturhistoria, forskningsinsatser mm

För att kriterierna skall vara uppfyllda krävs:

1 Objektet skall vara större än en majoritet av objekten.

2 Objektets naturtyper antas likna naturtyper som var vanliga i äldre tiders odlingslandskap.

3 Objektet är varierat med avseende på naturtyper eller vegetationstyper.

4 Kulturhistoriska värden, betydelse för friluftsliv och utbildning, forskningsinsatser mm kan i detta kriterium vägas in i klassningen.

KLASSNING.

Klassernas relation till kriterierna

Klass 1

Alla fyra huvudkriterierna bör uppfyllas. Högsta klass förutsätter ett felfritt objekt med mycket höga kvaliteter.

Klass 2

Huvudkriterierna 1 och 2 samt ytterligare ett valfritt huvudkriterium bör uppfyllas.

Klass 3

Huvudkriterie 2 samt två valfria huvudkriterier bör uppfyllas.

Klass 4

Åtminstone något kriterium bör vara uppfyllt. Till denna klass förs objekt vars kvaliteter man vill ha dokumenterade trots att de inte har några större värden.

Klass 0

Dessa objekt är ej möjliga att placera i någon av de fyra andra klasserna. Det kan i och för sig ha höga naturvärden men naturtypen omfattas inte av denna inventering. Det kan också vara objekt som vid fältbesöket visar sig ointressanta utan närmare inventering.

---

7 SÖDRA GOTLAND UTOM STORSUDRET

7.1 Naturförhållanden

Denna rapport behandlar ett så stort och varierat område att en någorlunda heltäckande beskrivning av områdets naturförhållanden skulle bli mycket omfattande. Någon sådan skall vi därför inte ge oss in på här, men några drag som avviker från gotländska normalförhållanden skall vi ändå nämna.

Ett från ängs- och hagmarkssynpunkt intressant geologiskt förhållande är den stora utbredningen av sandjordar. Stora områden med sandjord finns framför allt i socknarna Burs och När samt södra delen av Lau. Betesmarker på sandjord har en intressant, annorlunda flora jämfört med vad som annars är vanligt på Gotland. Flera hävdgynnade växter som trivs på sand är därför någorlunda vanliga i dessa socknar. Bland dem skall särskilt nämnas gräset stagg som är tämligen ovanligt på ön i övrigt. Ett annat geologiskt särdrag är att förhållandevis stor del av Gotlands utdikade myrar ligger inom rapportens område. Dessa torvjordar är idag helt ointressanta från ängs- och hagmarkssynpunkt eftersom de helt saknar rester av äldre tiders markanvändning.

Revkalksten har endast begränsad utbredning inom delrapportens område varför hållmarksalvar är ovanliga. Det finns dock relativt stora arealer med berg i dagen, men berget utgörs här av mägerstenar och mägerkiffrar. På dessa marker finns ofta alvar som är växelfuktiga. På gotländska kallas de ofta "lajran". De har alla använts som betesmarker, men eftersom det rör sig om mycket mager mark är de idag i stor utsträckning ohävdade. Stora arealer sådan mark finns i bland annat i Näs, Havdhem, Alva och Eke.

Södra Gotland är jordbruksbygd med förhållandevis lite skog. Det mesta av den skog som finns är, liksom på ön i sin helhet, tallskog. Lövskogar är dock i jordbruksbygderna lite vanligare än genomsnittligt på ön. I Grötlingbo socken är detta mest utpräglat. Där är huvuddelen av skogen lövskog. Dessa skogar har i allmänhet sitt ursprung i ängesmarker. Mer vidsträckt tallskog finns i breda bälten längs delar av så väl den västra som den östra kusten. På västra sidan sträcker sig detta bälte obrutet från nordligaste Näs och norrut. På den östra sidan finns ett liknande bälte från norra Grötlingbo genom Eke och Rone. Här växer dessa skogar i mosaik med alvarområden. En hel del av kustskogarna är självsådda, äldre skogar med spår av äldre tiders betesdrift och plockhuggning. Ännu pågående bete är dock mindre vanligt och igenväxningen är på många håll kraftig. Betad skog har i stor utsträckning inventerats inom just denna delrapports område trots att det egentligen var meningen att ängs- och hagmarksinventeringen endast i begränsad omfattning skulle beröra betad skog. (Betad skog är vanligare på andra delar av Gotland, men har där inventerats i mycket mindre utsträckning.)

Längs ostkusten finns flera större, flacka öar och uddar som helt upptas av naturliga betesmarker. De är mest uppbyggda av strandgrus. Det finns därför ganska lite strandängsvegetation på dem, eftersom det kräver finkornigare jordarter. Bland dessa öar och uddar finns några av Gotlands från naturvårdssynpunkt finaste betesmarker.

Av Sveriges betade strandängar finns en förhållandevis stor del på Gotland. Av dessa finns i sin tur en mycket stor del inom området för denna delrapport. Fina betade strandängar finns i bland andra socknarna Näs, Hablingbo, Sproge, Gröt-

lingbo, Burs och När liksom på öarna utanför ostkusten. Saltört och glasört är två starkt betesgynnade havsstrandväxter som utgör dominerande inslag i en särskilt värdefull skonvegetationstyp som på Gotland främst förekommer i söder. Många av Gotlands grundaste kuststräckor finns på södra Gotland. En stor andel av strandängarna i delrapportens område är därför utsatta för problemet med höga tångvallar och driftgödning. Detta missgynnar bland annat den ovannämnda skonvegetationen. Strandängarna på södra Gotland har historiskt sett huvudsakligen använts för bete. Slagna havsstrandängar har, enligt skatläggningsskator från ungefär år 1700, framför allt funnits norr om delrapportens område, på mellersta Gotlands ostkust. Sydliga utposter av detta finns på de idag ohävdade strandängarna i Lausvik. Enligt äldre brukare förekom under detta sekels början havsstrandslätter även i Näs. Kanske förekom det under denna tid även på andra håll där det inte förekom på 1700-talet.

Inlandssocknarnas jordar är generellt sett bördigare än kustsocknarnas, varför jordbruket är mer intensivt i dessa delar. Det är därför mest i kustsocknarna som naturliga fodermarker med betesdrift finns kvar. Till detta mönster bidrar också att de utdikade myrarna med sina vidsträckta åkermarker ligger inne i landet. De socknar i denna delrapports område som har störst areal välhävdade naturbetesmarker är Grötlingbo, Näs och När.

7.2 Södra Gotlands ängs- och hagmarker

I denna rapport beskrivs sammanlagt 365 objekt som förts till någon av klasserna 1-3. Dessa objekt, som tillsammans omfattar 5 516 hektar naturlig ängs- och hagmark, fördelar sig på socknar och klasser enligt följande.

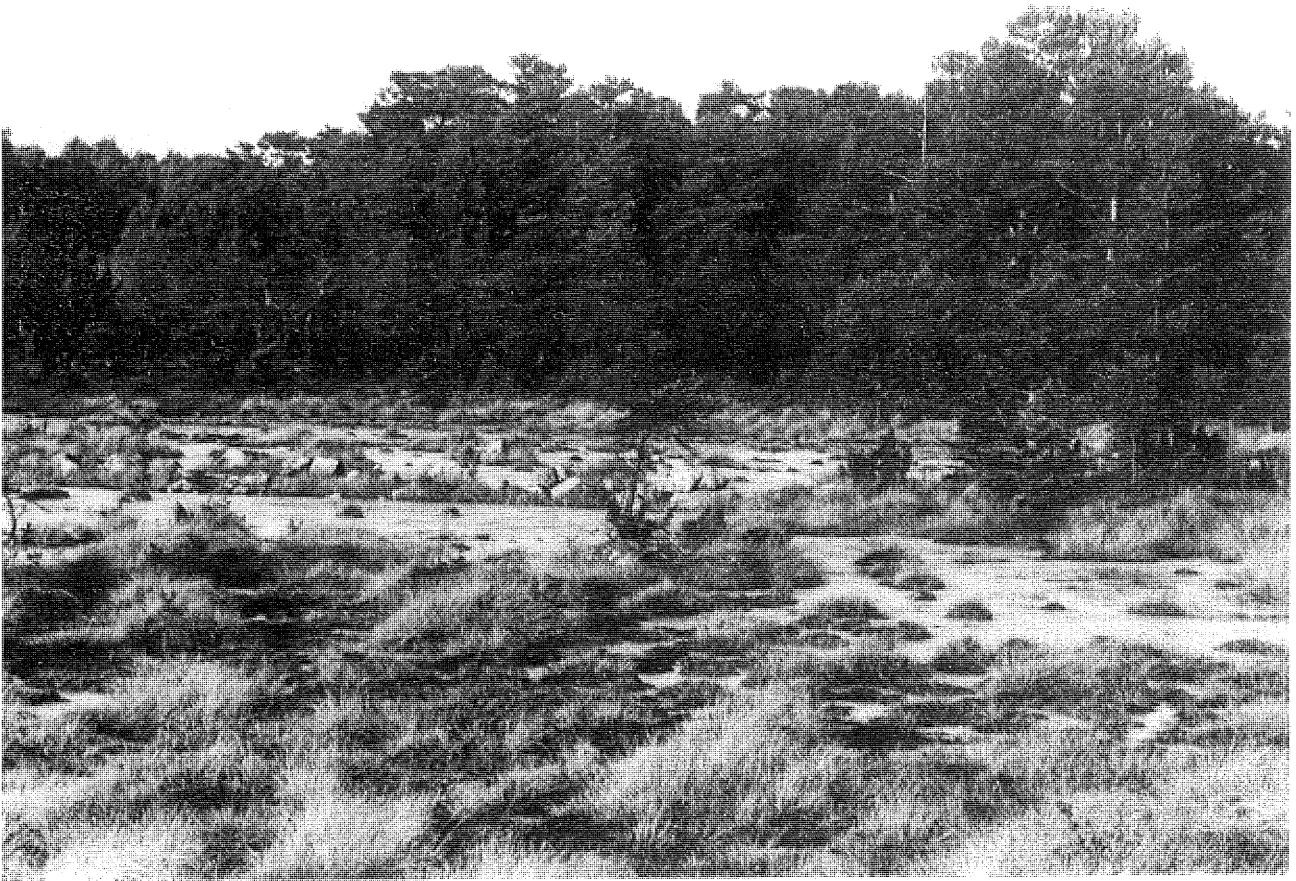
Socken	Klass I		Klass II		Klass III		Klass I-III	
	Antal objekt	Areal (ha)	Antal objekt	Areal (ha)	Antal objekt	Areal (ha)	Antal objekt	Areal (ha)
Lau	1	11	10	90	20	150	31	251
Sproge	1	87	1	15	9	61	11	163
Silte	0	0	1	42	4	12	5	54
Hemse	0	0	0	0	8	41	8	41
Burs	4	88	6	185	12	145	22	418
När	6	291	13	159	26	168	45	618
Hablingbo	6	463	3	45	8	69	17	577
Alva	0	0	3	27	11	112	14	139
Rone	4	176	7	89	14	150	25	415
Havdhem	2	34	10	122	26	161	38	317
Eke	2	413	6	226	6	28	14	667
Näs	8	174	32	622	42	430	82	1226
Grötlingbo	5	150	23	349	25	131	53	630
SUMMA	39	1887	115	1971	211	1658	365	5516

Utsikt över Vakten (objekt 7), en ca 180 hektar stor, öppen strandbetesmark i norra delen av Hablingbo socken. Foto: Stellan Hedgren.

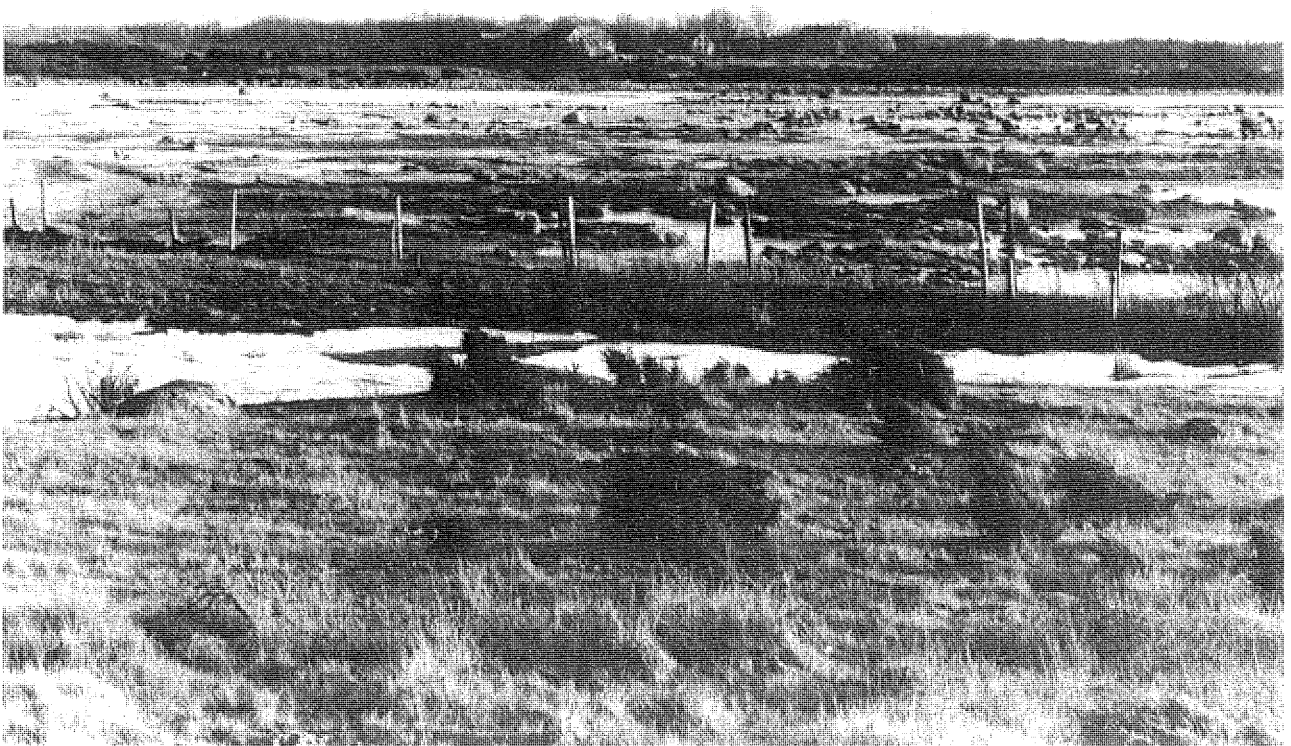

Strandängar innanför den södra delen av Mjauviken, Hablingbo socken (objekt 16). Foto: Stellan Hedgren.

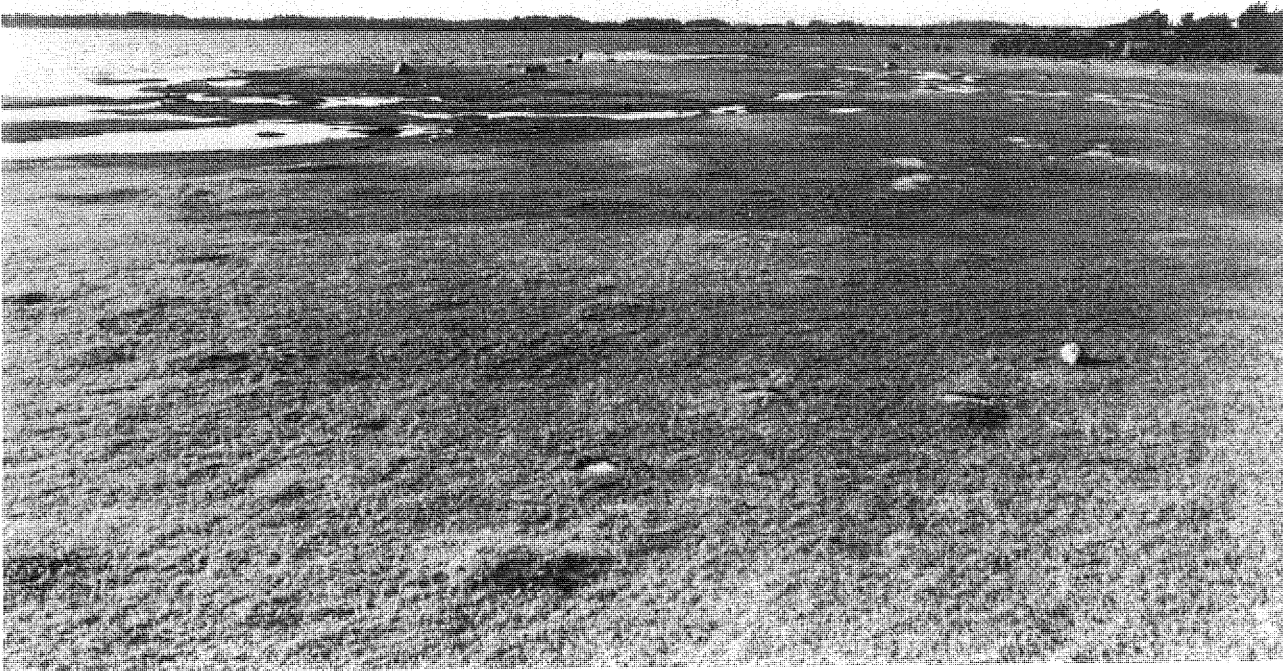

Betat källkärr vid Lilla Däppan (objekt 3), Näs socken. Fältskiktet domineras av tuvor av blåttåtel och axag. Foto: Stellan Hedgren.

Låglänta strandängar sydost om Vaktården, Näs socken (objekt 37). Foto: Stellan Hedgren.

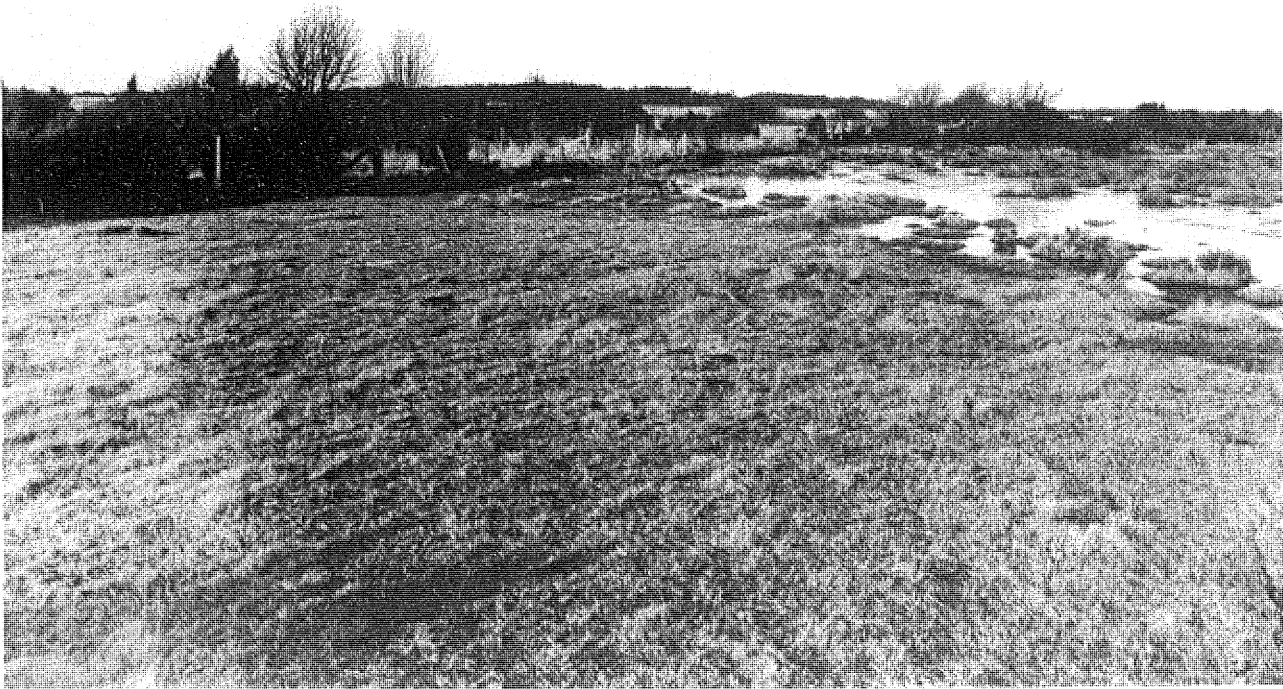

Synnerligen välbetad strandäng vid Austerviken, När socken (objekt 24). Foto: Stellan Hedgren.

Orkidérik hagmark (minst 12 arter påträffade) innanför Virudden, När socken (objekt 43). Foto: Stellan Hedgren.

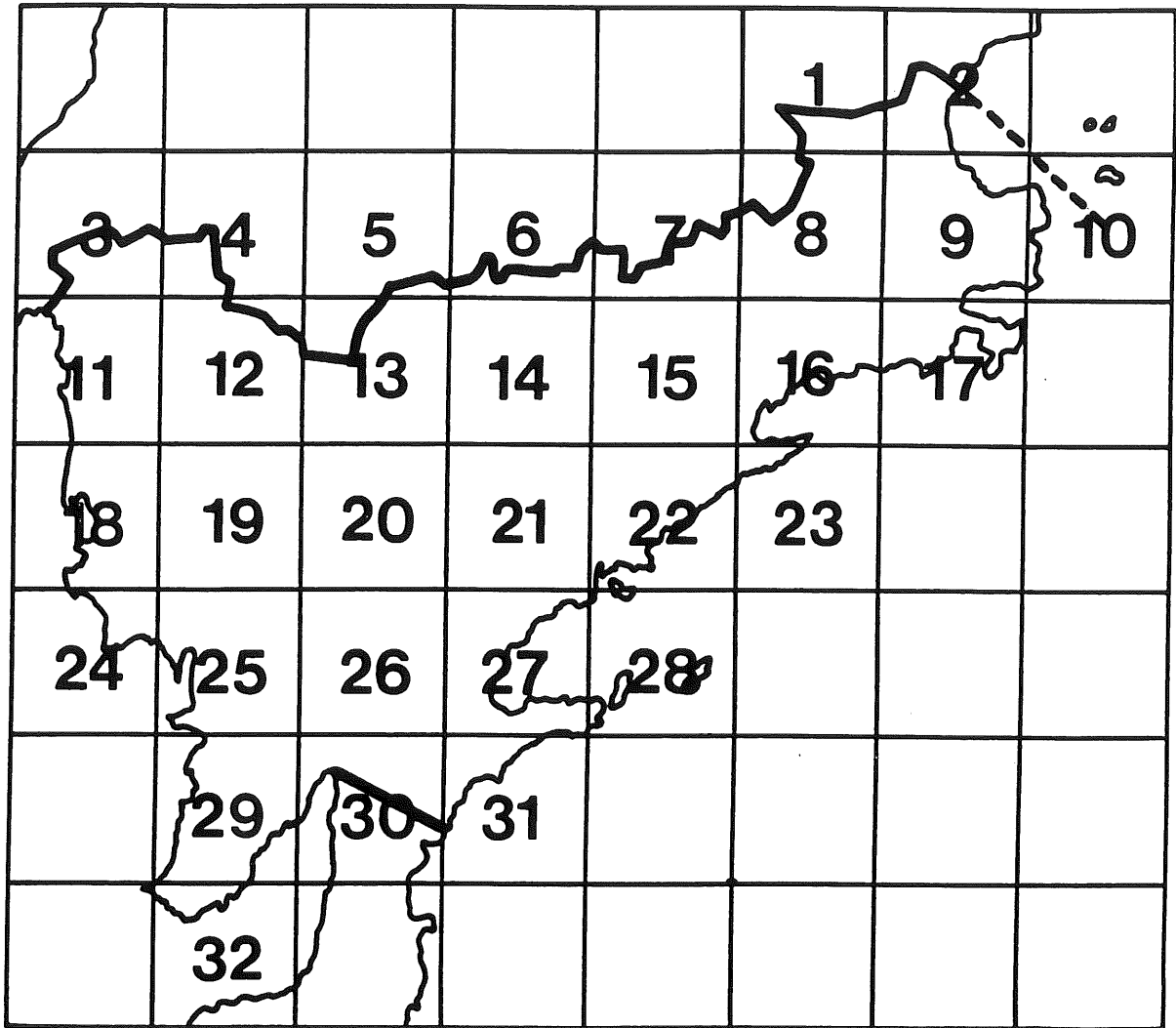
Öppen, välbetad hagmark vid Stavars brya, Burs socken (objekt 8). Foto: Stellan Hedgren.

Flacka, fågelrika strandängar mellan Tomtbods och Hus fiskeläge, Rone socken (objekt 19). Foto: Stellan Hedgren.

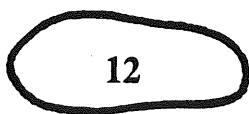

BLADINDELNING

Förklaringar till kartorna

Objekt med objektsnummer

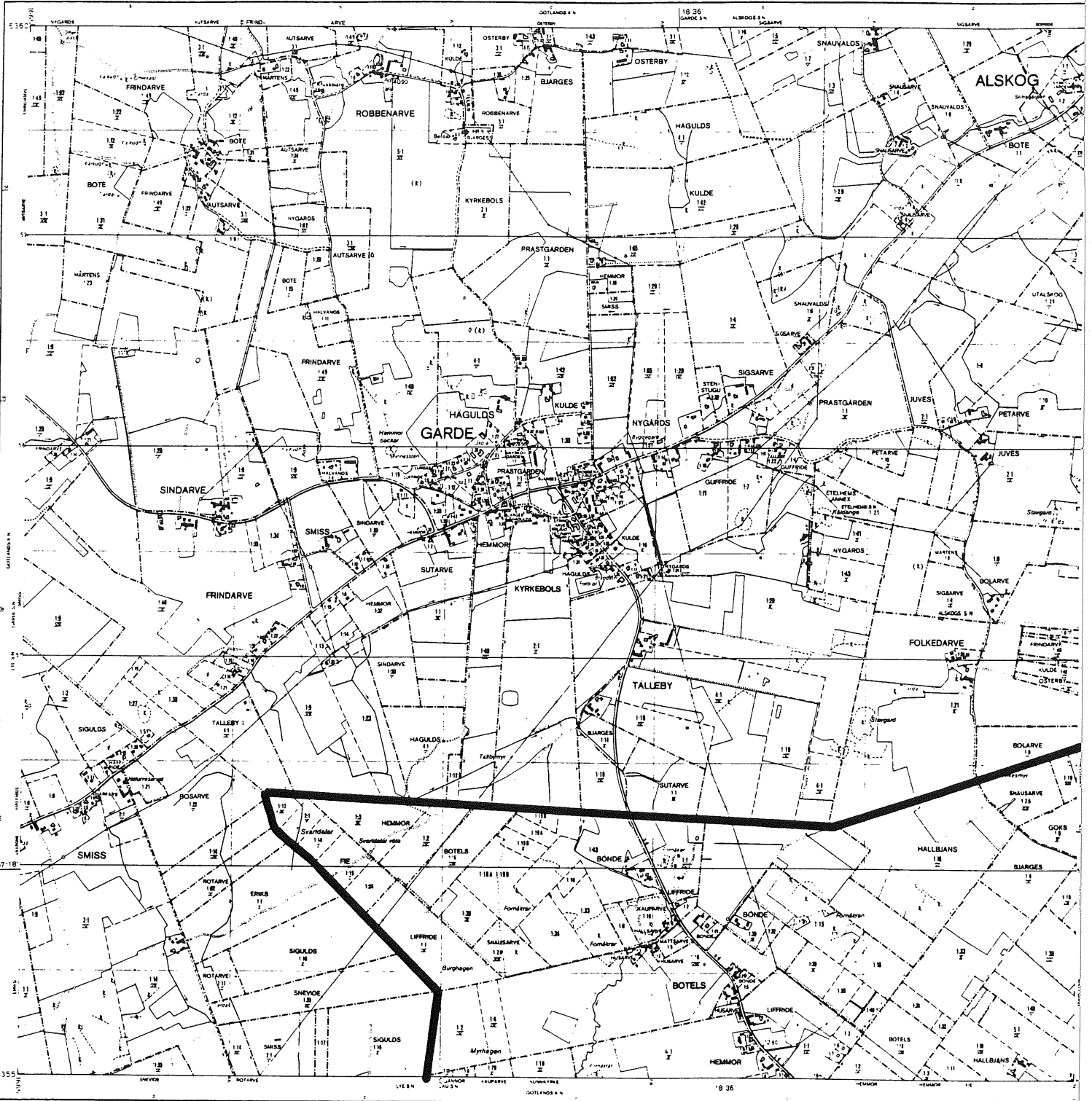

Ohävdad område inom objekt

Gräns för utbredningen av betad havsstrand-
äng

1

- 30 A ...
- 30 B ...
- 30 C ...
- 30 D ...
- 30 E ...
- 30 F ...
- 30 G ...
- 30 H ...
- 30 I ...
- 30 J ...
- 30 K ...
- 30 L ...
- 30 M ...
- 30 N ...
- 30 O ...
- 30 P ...
- 30 Q ...
- 30 R ...
- 30 S ...
- 30 T ...
- 30 U ...
- 30 V ...
- 30 W ...
- 30 X ...
- 30 Y ...
- 30 Z ...

069 03 6J 06 LAU

500 400 300 200 100 0 1000 meter

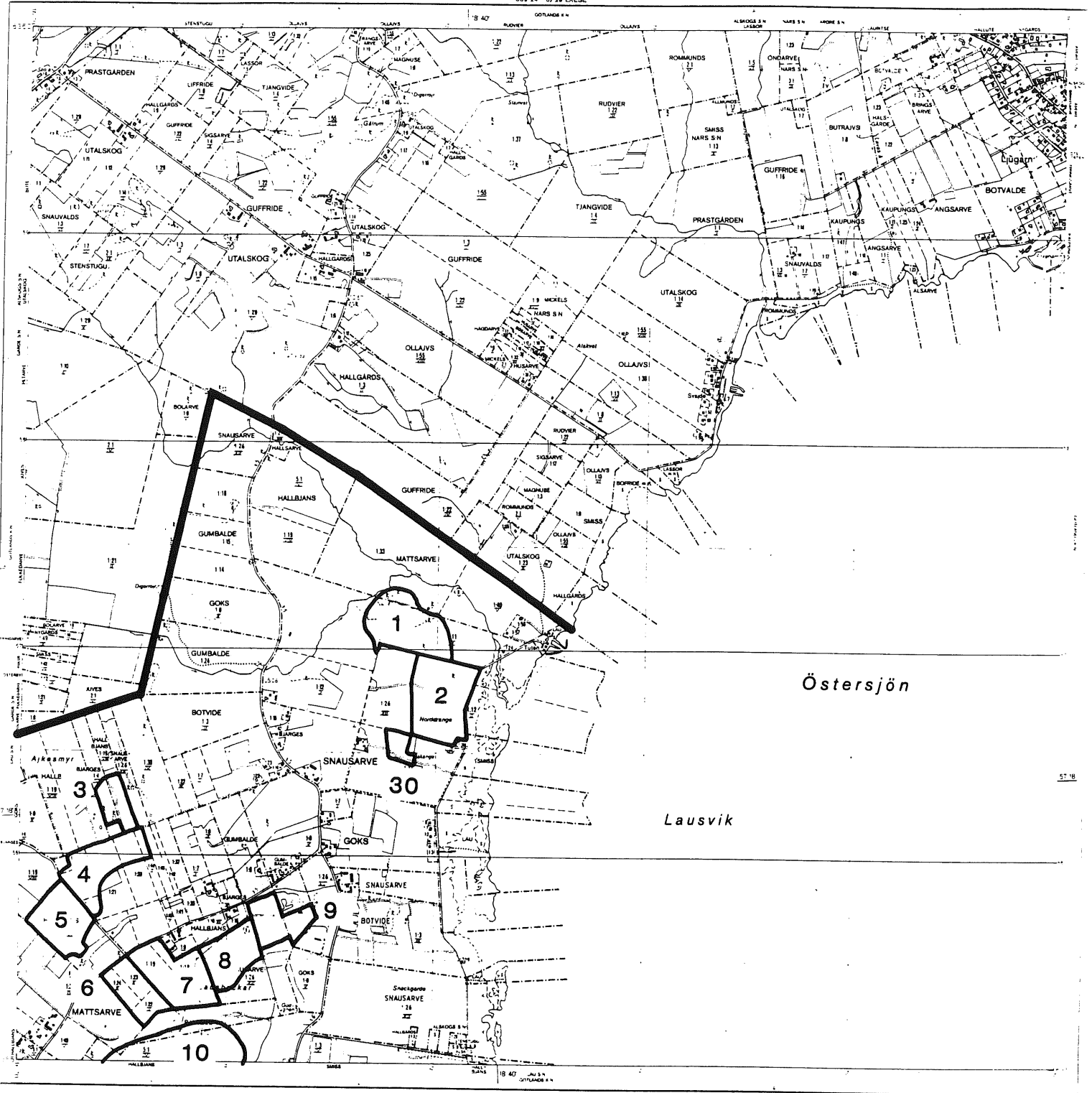

Grundgränserna överensstämmer med de i kartan
föreskrivna.
Rättshistoriska förändringar i 2:a och 3:a storleken på
kartan över rikets kartblad för 1973.
För 1:a och 2:a storleken överensstämmer kartan
med den i rikets kartblad för 1973.
För 1:a och 2:a storleken överensstämmer kartan
med den i rikets kartblad för 1973.
För 1:a och 2:a storleken överensstämmer kartan
med den i rikets kartblad för 1973.

Physikalisk kartblad 1973
Översiktskarta 1973
Statistisk kartblad 1973
För 1:a och 2:a storleken överensstämmer kartan
med den i rikets kartblad för 1973.
För 1:a och 2:a storleken överensstämmer kartan
med den i rikets kartblad för 1973.

ÖB6
Edition 1 - Jun 1979

069 24 6J 2e EKESÉ

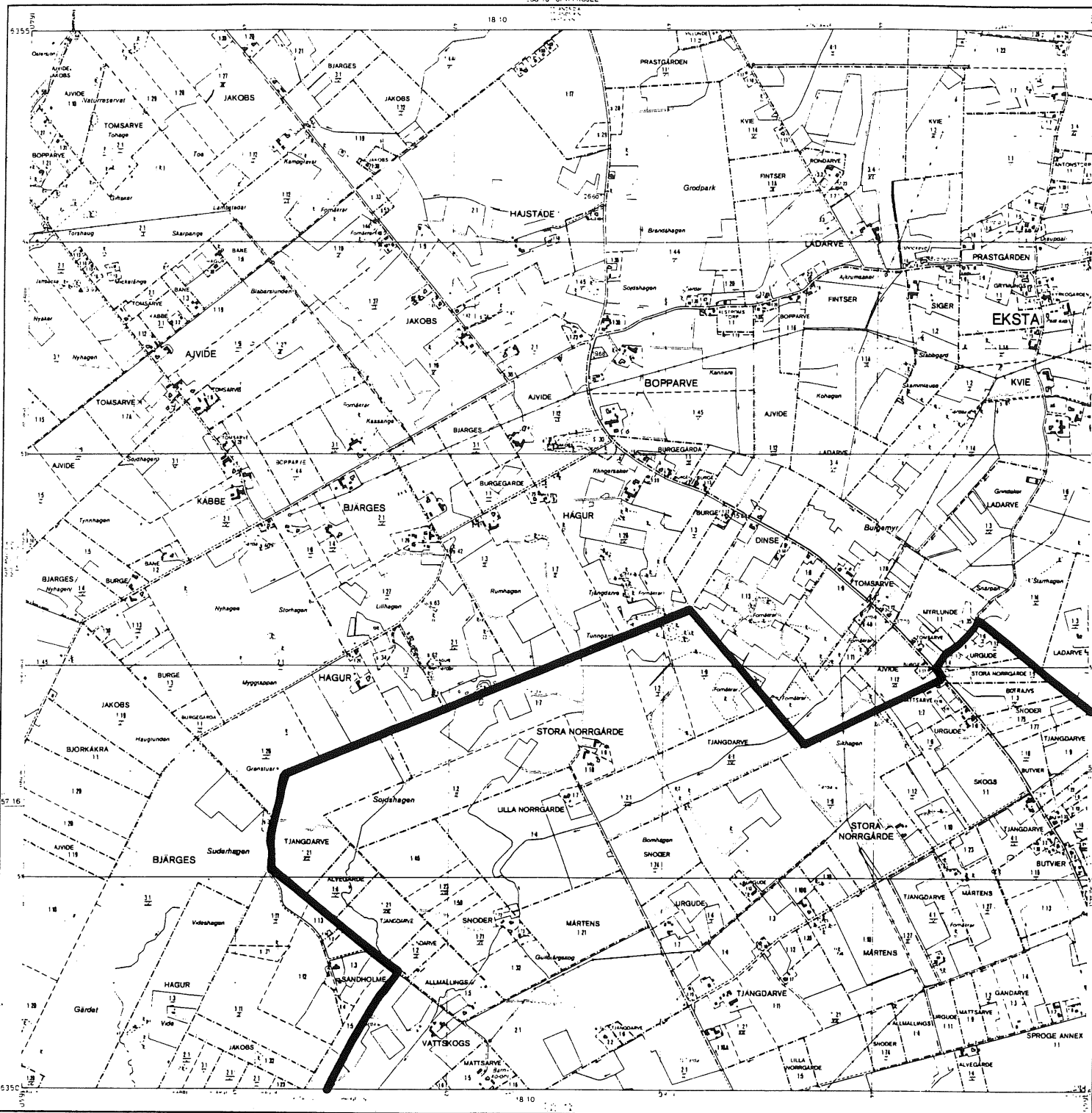

069 04 6J De NAR 500 1000 meter

1. Uppmätning enligt gällande bestämmelser
 2. Avgränsning mot fastigheter i närheten
 3. Avgränsning mot vatten
 4. Avgränsning mot vägar
 5. Avgränsning mot järnvägar
 6. Avgränsning mot andra tekniska anläggningar
 7. Avgränsning mot naturreservat
 8. Avgränsning mot naturvårdsområden
 9. Avgränsning mot naturvårdsområden
 10. Avgränsning mot naturvårdsområden

Översikt över de i denna karta ingående fastigheterna
 Översikt över de i denna karta ingående fastigheterna
 Översikt över de i denna karta ingående fastigheterna
 Översikt över de i denna karta ingående fastigheterna
 Översikt över de i denna karta ingående fastigheterna
 Översikt över de i denna karta ingående fastigheterna
 Översikt över de i denna karta ingående fastigheterna
 Översikt över de i denna karta ingående fastigheterna

▲ 30 Tjängårde i gårdens och markens
▲ 20 Åkeri, mark och byggnader i gårdens
▲ 10 Mark och byggnader i gårdens
▲ 5 Mark och byggnader i gårdens
▲ 2 Mark och byggnader i gårdens
▲ 1 Mark och byggnader i gårdens

Markens storlek i hektar 1970
Markens storlek i hektar 1975
Markens storlek i hektar 1980
Markens storlek i hektar 1985
Markens storlek i hektar 1990
Markens storlek i hektar 1995

1:100000
Höjden över havet i meter

Översikt över Gotland i öst och väst
Översikt över Gotland i nord och syd
Översikt över Gotland i nord och öst
Översikt över Gotland i syd och väst
Översikt över Gotland i nord och syd och öst
Översikt över Gotland i syd och väst och öst

Översikt över Gotland i nord och syd
Översikt över Gotland i nord och öst
Översikt över Gotland i syd och väst
Översikt över Gotland i nord och syd och öst
Översikt över Gotland i syd och väst och öst

Edition 1-Apr 1978

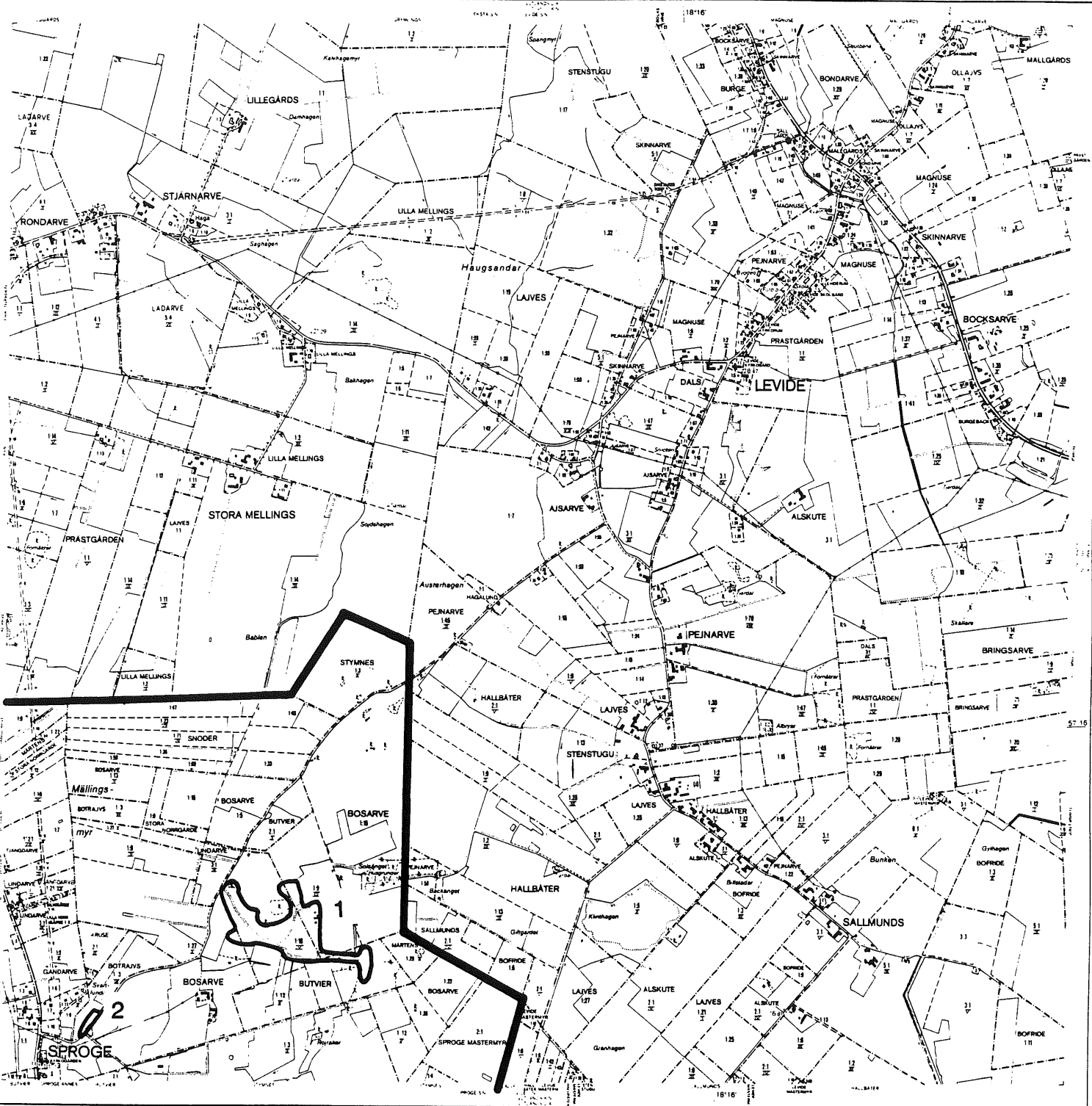
EKONOMISK KARTA ÖVER SVERIGE

GOTLANDS LÄN

068 19 51 1 PUSER

068 09
61 0j LEVIDE

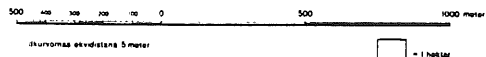
STATENS LANTMÄTERIVERK

058 99 51 9, SILTE

1. Översiktlig skiss över de i denna karta avbildade fastigheterna. Skissens mått är 1:10000. Den skissade gränslinjen är inte avsedd att användas vid gränsmätningar. För en detaljerad skiss av fastighetens gränser se den av Statens Lantmäteriverk utgivna karta över fastighetens gränser. Skissens mått är 1:10000.

2. Översiktlig skiss över de i denna karta avbildade fastigheterna. Skissens mått är 1:10000. Den skissade gränslinjen är inte avsedd att användas vid gränsmätningar. För en detaljerad skiss av fastighetens gränser se den av Statens Lantmäteriverk utgivna karta över fastighetens gränser. Skissens mått är 1:10000.

Skjutmått på kartan 5 meter

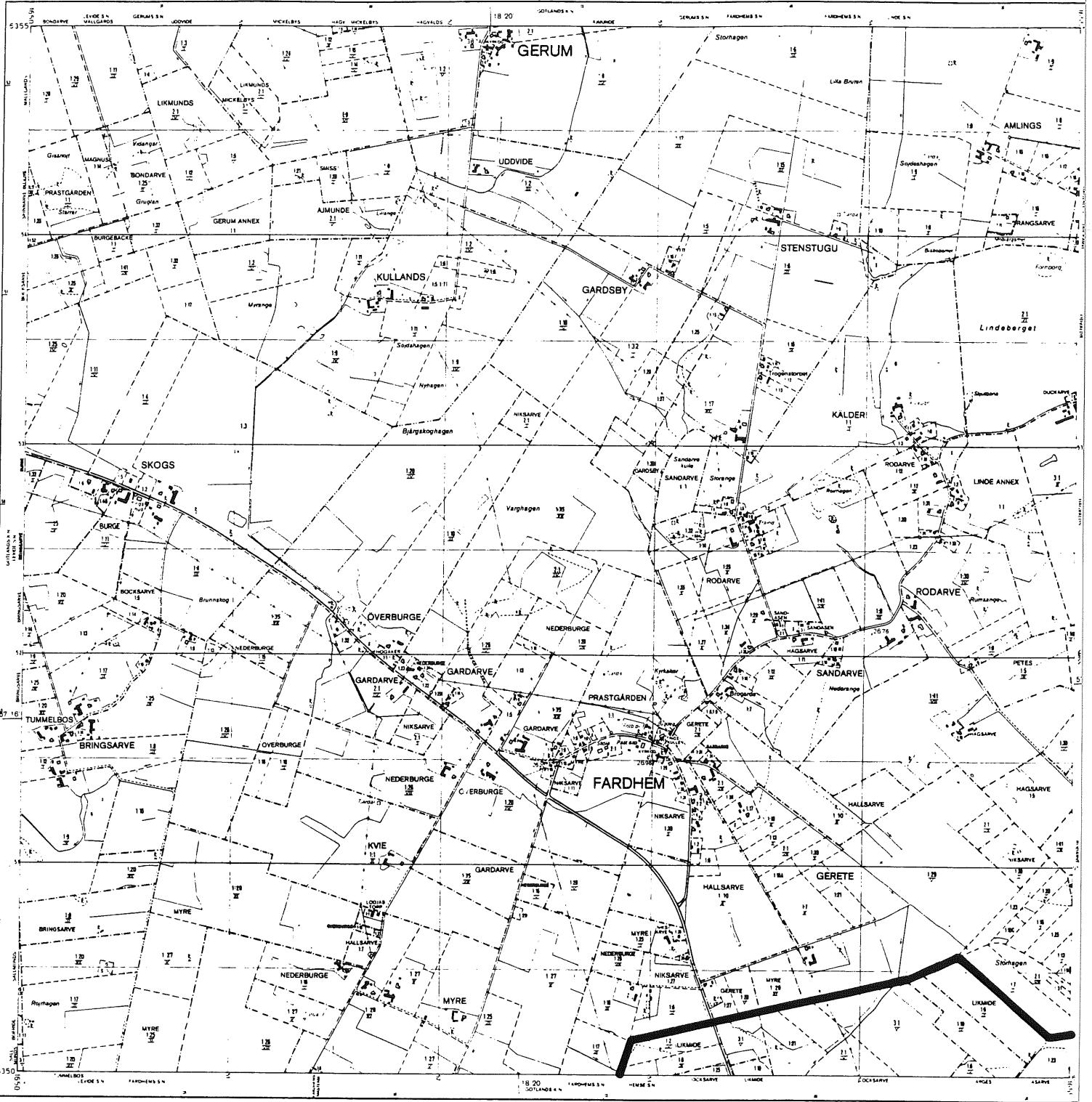
Den avbildade kartan är utarbetad av Statens Lantmäteriverk. Kartans mått är 1:10000. Den skissade gränslinjen är inte avsedd att användas vid gränsmätningar. För en detaljerad skiss av fastighetens gränser se den av Statens Lantmäteriverk utgivna karta över fastighetens gränser. Skissens mått är 1:10000.

Översiktlig skiss över de i denna karta avbildade fastigheterna. Skissens mått är 1:10000. Den skissade gränslinjen är inte avsedd att användas vid gränsmätningar. För en detaljerad skiss av fastighetens gränser se den av Statens Lantmäteriverk utgivna karta över fastighetens gränser. Skissens mått är 1:10000.

068 09
61 0j
Edition 1 - Apr 1978

5

369 10 SJ 1a RÖVIDE

500 400 300 200 100 0 500 1000 METRER

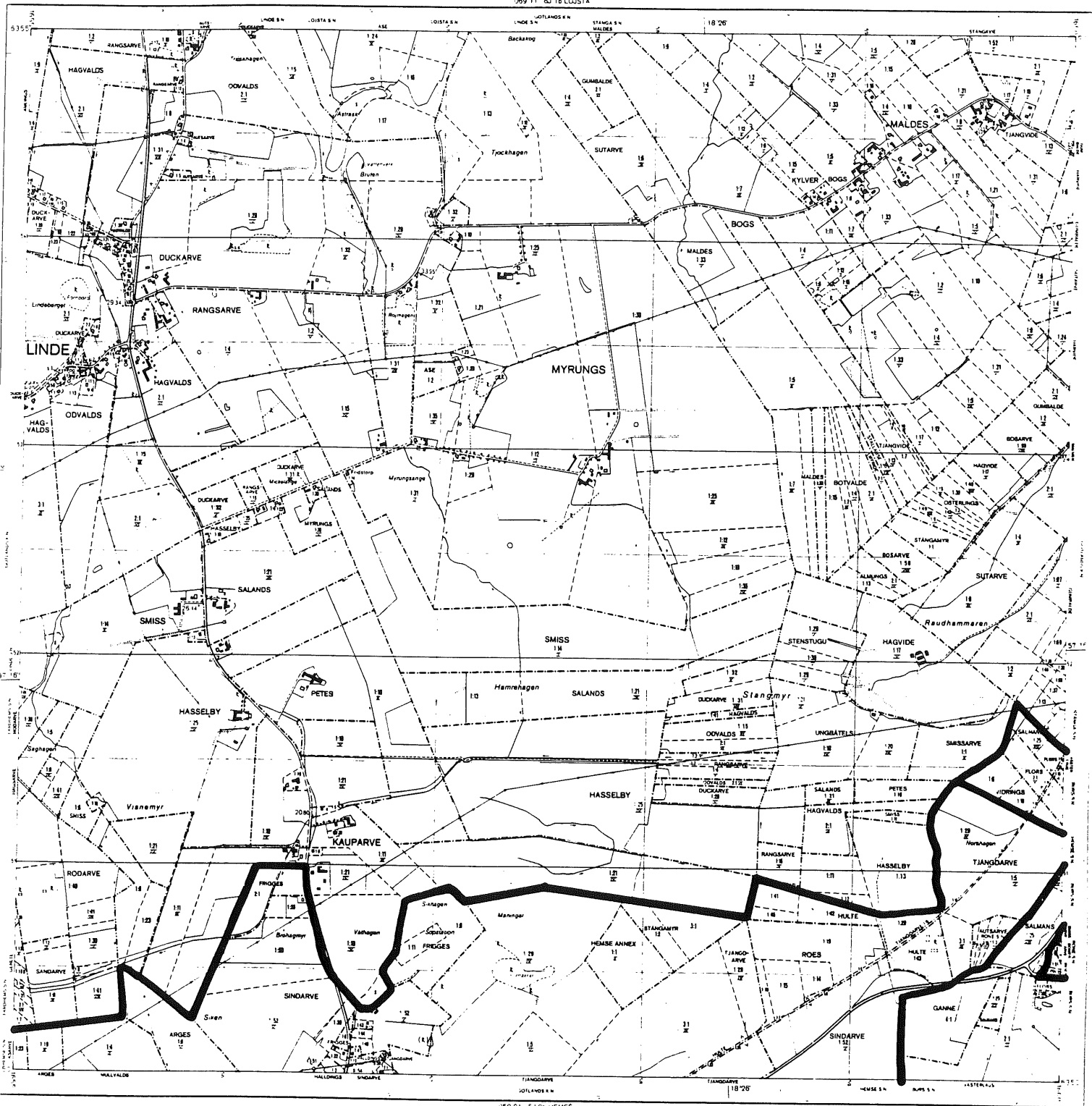
059 90 SJ 9a ALVA

1:10000

Översikt över området. Översikt över området är i skala 1:10000. Detta kartblad omfattar 2,5 kvadratkilometer. Kartan är utarbetad utifrån de senaste tillgängliga uppgifterna. För ytterligare uppgifter kontakta Lantmäteriet. © 1979. Utgåva 1. Utgåva 1. Utgåva 1.

Översikt över området. Översikt över området är i skala 1:10000. Detta kartblad omfattar 2,5 kvadratkilometer. Kartan är utarbetad utifrån de senaste tillgängliga uppgifterna. För ytterligare uppgifter kontakta Lantmäteriet. © 1979. Utgåva 1. Utgåva 1. Utgåva 1.

069 11 6J 1b LÖJSTA

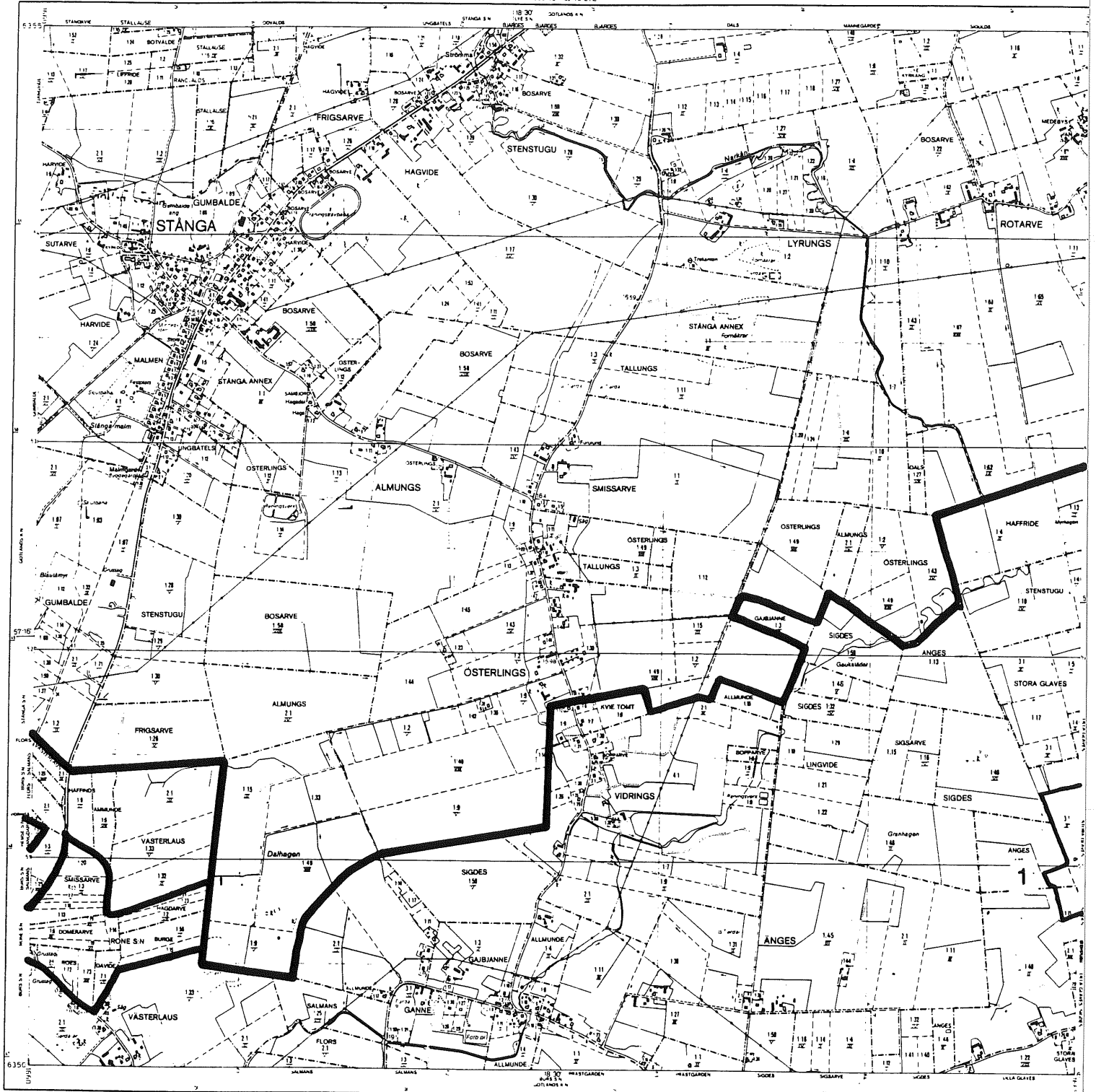

500 400 300 200 100 0 509 91 5J 9b HEMSE 500 1000 meter

Grundskizzen: Geografiska Sällskapet i Lund
1890
Reviderad skizzen: 1974
Rätt till förändring: 1974
Fotografier: 1974
Kartans utgivningsår: 1979

069 01
6J 0b
Edition 1 · Jun 1979

A. 00. Transferring to another use
 01. Average value of the land
 02. Average value of the buildings
 03. Average value of the land and buildings
 04. Average value of the land and buildings in the area
 05. Average value of the land and buildings in the area
 06. Average value of the land and buildings in the area
 07. Average value of the land and buildings in the area
 08. Average value of the land and buildings in the area
 09. Average value of the land and buildings in the area
 10. Average value of the land and buildings in the area

500 400 300 200 100 0 059 92 6J 0c BURS 500 1000 meter

Geographical coordinates: 59° 52' 00" N, 18° 02' 00" E
 Scale: 1:50,000
 Date: 1979
 Edition: 1 - Aug 1979

Information about the map's production and data sources, including the year of the survey and the responsible authority.

500 100 200 300 0 059 93 5J 94 HEMMOR 500 1000 meter

Additional information and notes regarding the map's accuracy, scale, and publication details.

9

EKONOMISK KARTA ÖVER SVERIGE

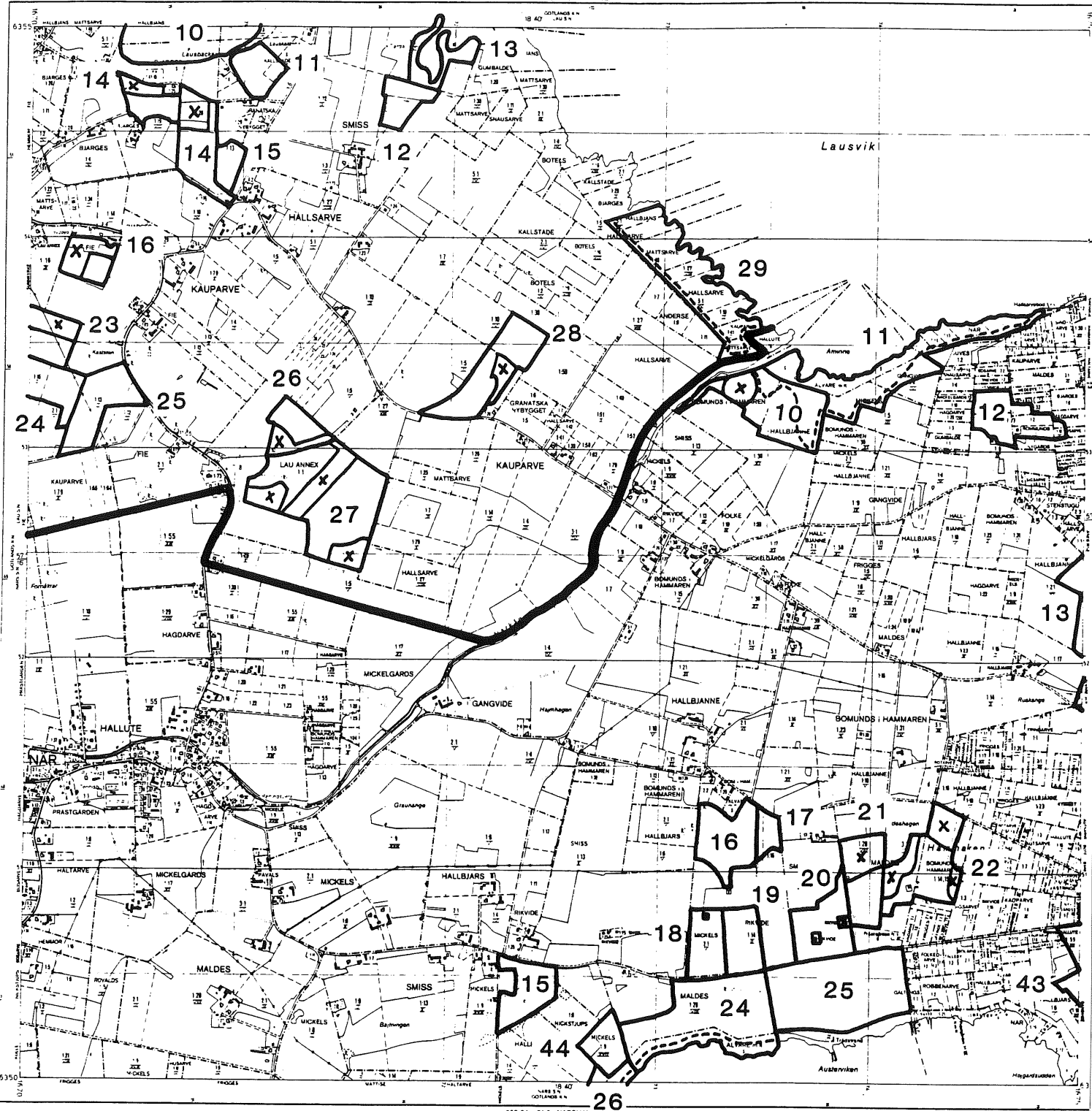
GOTLANDS LÄN

069 14 6J De SNAUSARVE

069 04

6J 0e NÄR

Lantmateriet
Lantmateriet

1: 20
2: 20
3: 20
4: 20
5: 20
6: 20

7: 20
8: 20
9: 20
10: 20
11: 20
12: 20

0 100 200 300 400 500
059 94 5J De NARSHAM 500 1000 meter

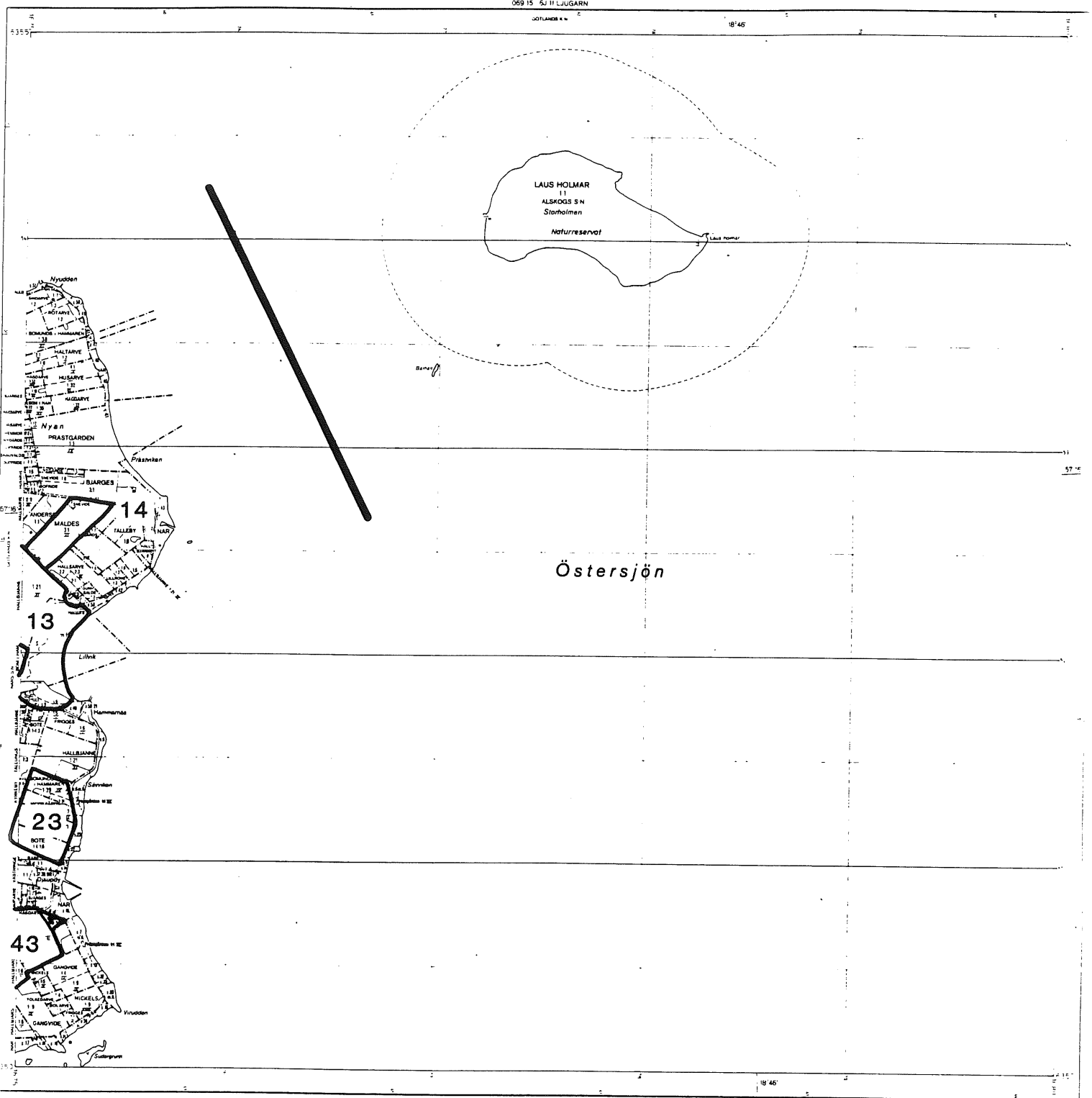
Övervakningskommissionen 1973
Övervakningskommissionen 1973
Övervakningskommissionen 1973
Övervakningskommissionen 1973
Övervakningskommissionen 1973

10

Lantmateriet
Lantmäteriverket

EKONOMISK KARTA ÖVER SVERIGE GOTLANDS LÄN 069 15 6J II LUGARN

069 05
6J OF NABBAN

Östersjön

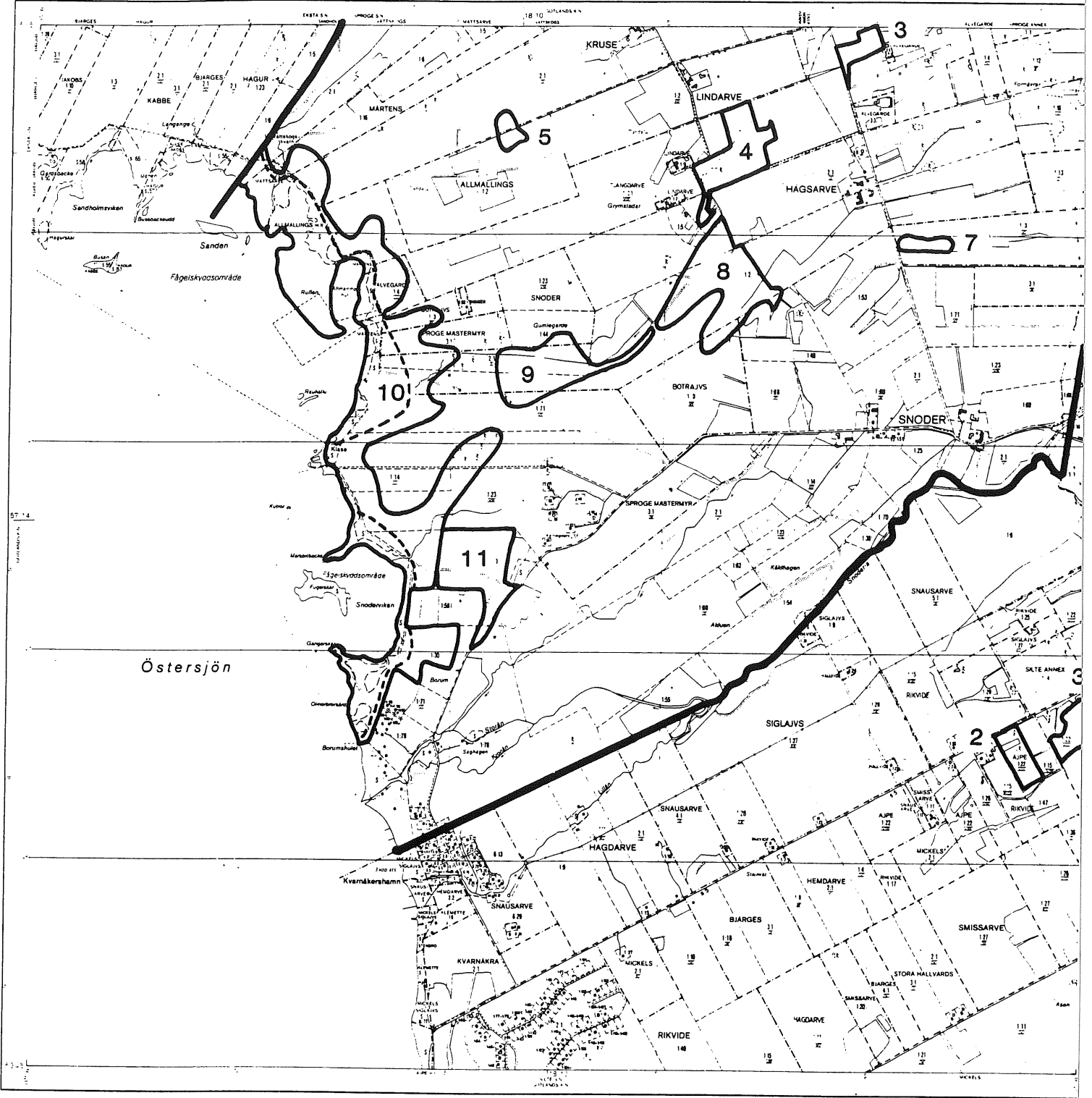
500 1000 meter

□ = 1 hektar

Skatteskatt 1:1 omfattar alla fastigheter.
Ändring av skatteskatt 1:1.
Ändring av skatteskatt 1:1.
Ändring av skatteskatt 1:1.
Ändring av skatteskatt 1:1.
Ändring av skatteskatt 1:1.

Geografiska namn enligt Svenska Ordboken för Namn
1948. Ordlista.
Räddningsplanering 1979. Rikspolisstyrelsen.
Lantmäteriet. Kartor över Sverige.
Lantmäteriet. Kartor över Sverige.
Lantmäteriet. Kartor över Sverige.
Lantmäteriet. Kartor över Sverige.
Lantmäteriet. Kartor över Sverige.
Lantmäteriet. Kartor över Sverige.
Lantmäteriet. Kartor över Sverige.

Edition 1 - Aug 1979
069 05
6J 01

1. Lantmäteriets huvudskala (1:50 000)
 2. Lantmäteriets detaljskala (1:25 000)
 3. Lantmäteriets detaljskala (1:12 500)
 4. Lantmäteriets detaljskala (1:6 250)
 5. Lantmäteriets detaljskala (1:3 125)
 6. Lantmäteriets detaljskala (1:1 562,5)
 7. Lantmäteriets detaljskala (1:781,25)
 8. Lantmäteriets detaljskala (1:390,625)
 9. Lantmäteriets detaljskala (1:195,3125)
 10. Lantmäteriets detaljskala (1:97,65625)
 11. Lantmäteriets detaljskala (1:48,828125)

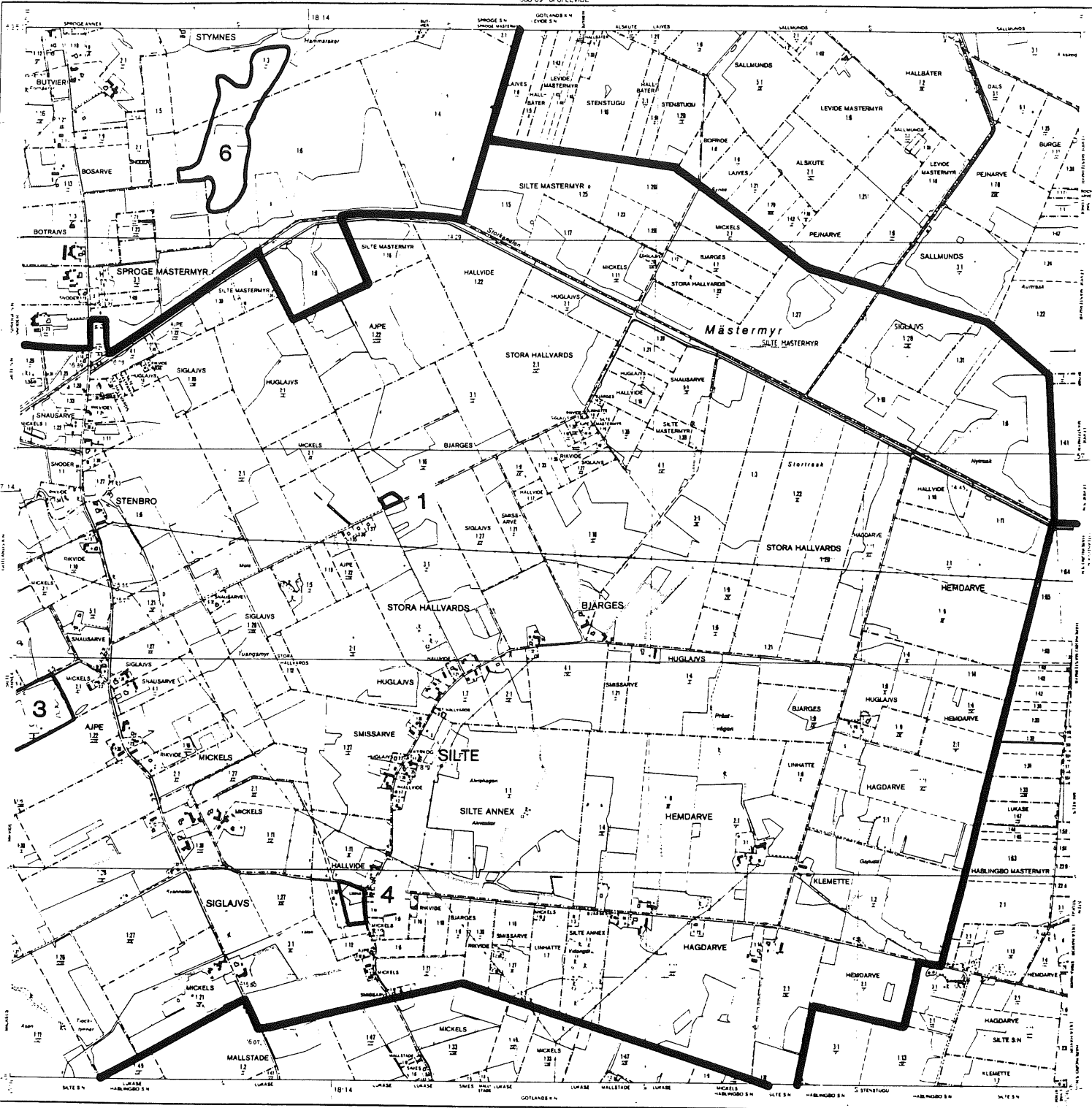
500 1000 1500 meter

1 hektar

Översikt: 1:50 000
 Skala: 1:25 000
 Datum: 1979
 Utgivet: 1979
 Edition 1 - Feb 1979

EKONOMISK KARTA ÖVER SVERIGE
GOTLANDS LÄN
058 09 51 0 LEVIDE

058 99
51 9J SILTE

058 89 51 8 HÅBLINGBO 500 1000 meter

Transmittions- och äganderettsförhållanden
 Avser tillstånd för byggnadsverksamhet
 Övrigt innehåller denna karta information om
 kommungränser, kommunnamn och kommunnummer
 Kommunernas namn och kommunnummer är hämtade från
 Statistiska centralbyråns kommunregister för år 1976.

Kartans grunddata är hämtade från
 Statistiska centralbyråns kartor över Sverige
 och från andra källor som har nämnts i
 karten. Kartans utgångsskala är 1:100 000.
 Kartans grunddata är hämtade från
 Statistiska centralbyråns kartor över Sverige
 och från andra källor som har nämnts i
 karten. Kartans utgångsskala är 1:100 000.

Översikt över kartans innehåll
 Kartans innehåll omfattar alla
 ekonomiska enheter som omfattas av
 denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta.

Översikt över kartans innehåll
 Kartans innehåll omfattar alla
 ekonomiska enheter som omfattas av
 denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta.

Översikt över kartans innehåll
 Kartans innehåll omfattar alla
 ekonomiska enheter som omfattas av
 denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta.

Översikt över kartans innehåll
 Kartans innehåll omfattar alla
 ekonomiska enheter som omfattas av
 denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta.

Översikt över kartans innehåll
 Kartans innehåll omfattar alla
 ekonomiska enheter som omfattas av
 denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta.

Översikt över kartans innehåll
 Kartans innehåll omfattar alla
 ekonomiska enheter som omfattas av
 denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta.

Översikt över kartans innehåll
 Kartans innehåll omfattar alla
 ekonomiska enheter som omfattas av
 denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta.

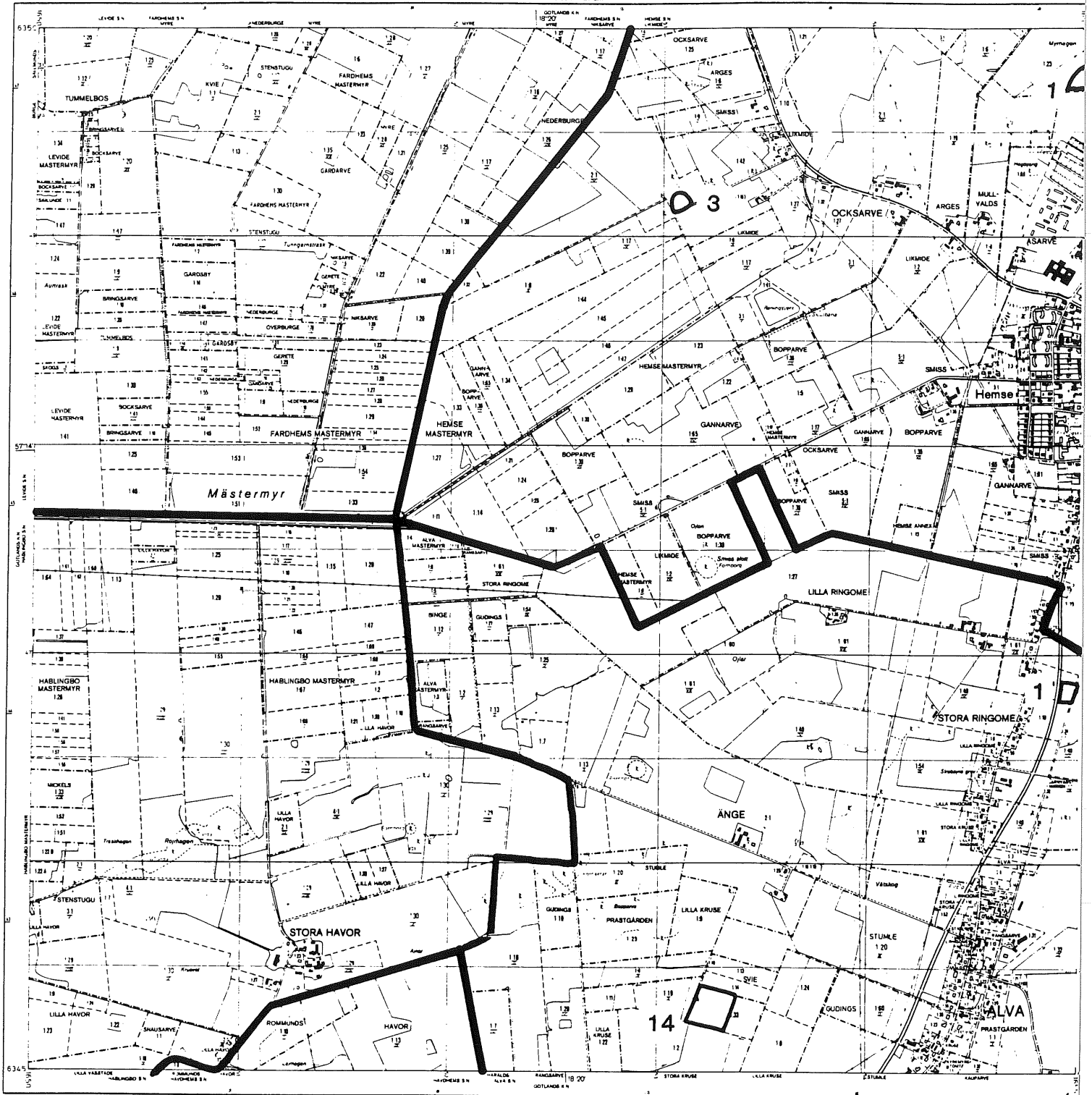
Översikt över kartans innehåll
 Kartans innehåll omfattar alla
 ekonomiska enheter som omfattas av
 denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta.

Översikt över kartans innehåll
 Kartans innehåll omfattar alla
 ekonomiska enheter som omfattas av
 denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta.

Översikt över kartans innehåll
 Kartans innehåll omfattar alla
 ekonomiska enheter som omfattas av
 denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta.

Översikt över kartans innehåll
 Kartans innehåll omfattar alla
 ekonomiska enheter som omfattas av
 denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta.

Översikt över kartans innehåll
 Kartans innehåll omfattar alla
 ekonomiska enheter som omfattas av
 denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta. Kartans innehåll omfattar
 även de ekonomiska enheter som omfattas
 av denna karta.

A 00: Transparens i original och fotokopier
00: 00: Avsnitt i original och fotokopier
00: 00: Avsnitt i original och fotokopier
00: 00: Avsnitt i original och fotokopier
00: 00: Avsnitt i original och fotokopier

500 400 300 200 100 0 059 80 5J 8a HAVDHEM 500 1000 meter

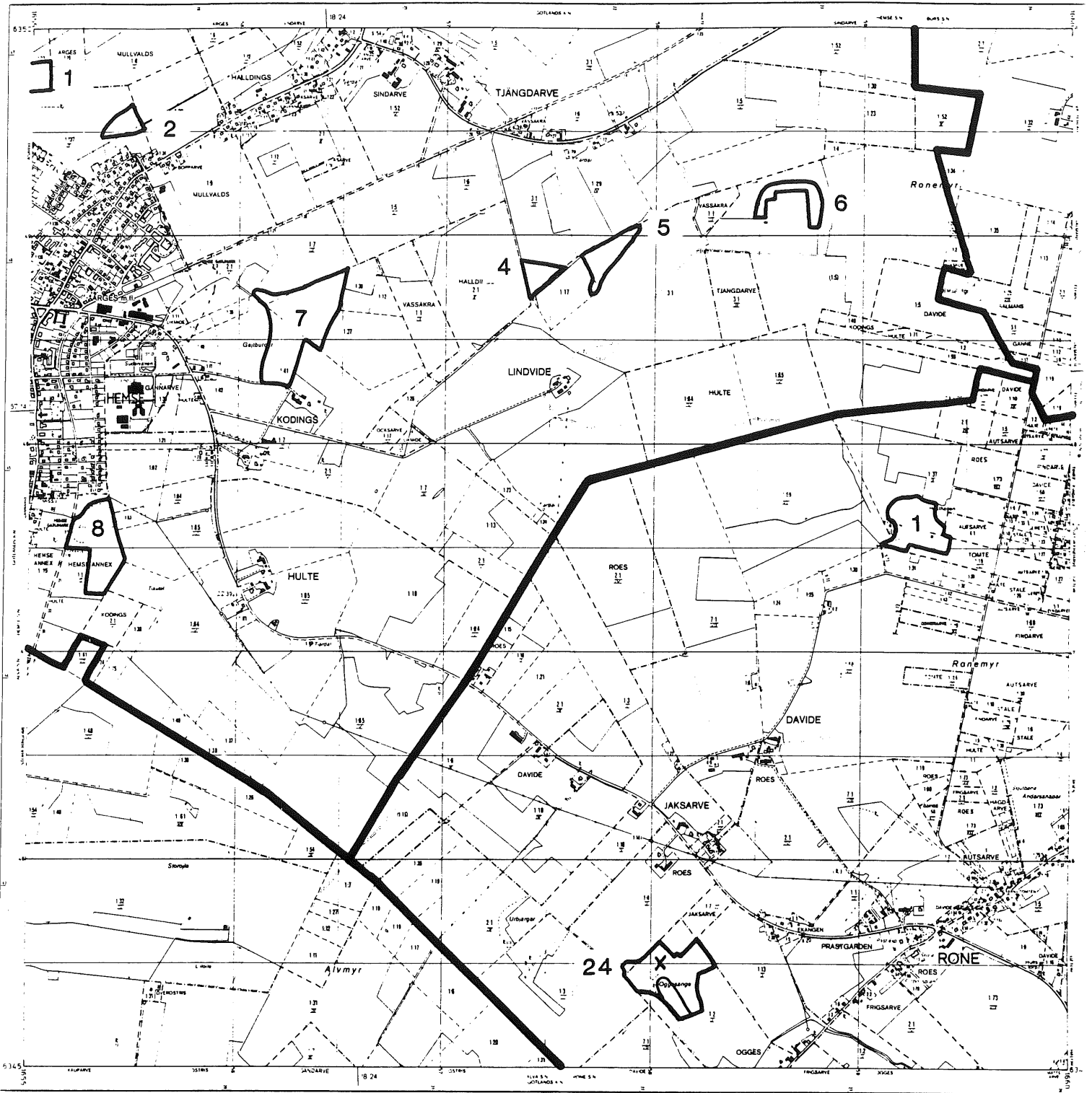
Grundplanerna överlämnades till Lantmäteriet 1979
Översiktplanerna 1979
Reviderad grundplan 1979
Reviderad översiktplan 1979
Fotokopierade grundplaner 1979
Fotokopierade översiktplaner 1979
Lantmateriet 1980
Edition 1 - Okt 1979

EKONOMISK KARTA ÖVER SVERIGE GOTLANDS LÄN

59 91
5J 9b HEMSE

059 01 6J 0b LINDE

500 400 300 200 100 0 500 1000 meter

059 01 5J 8b EKE

SPECIALBLAD UPPRITTAT

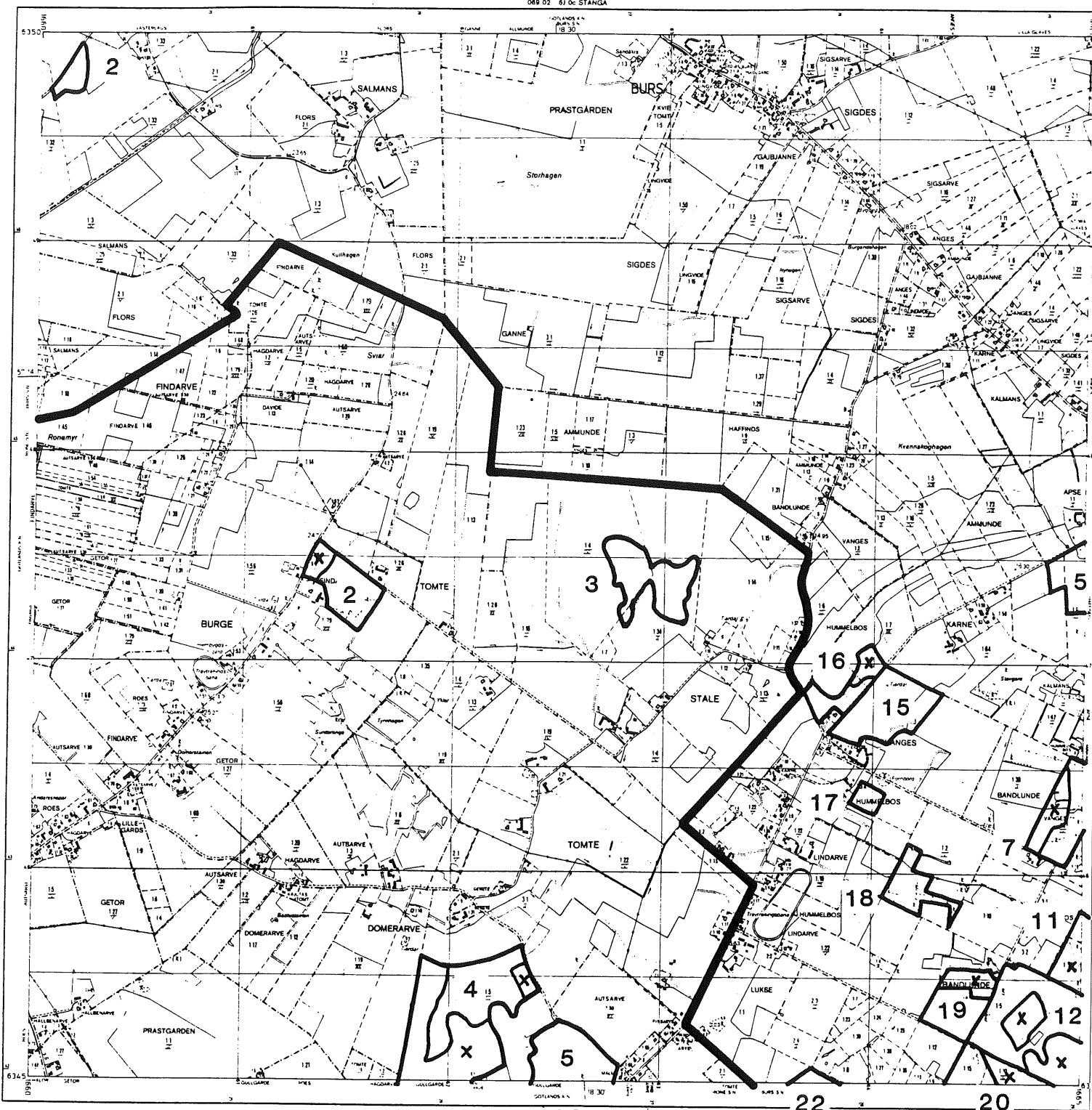
.....	Öppen mark
.....	Skog
.....	Gräs
.....	Övrigt
.....	Uppbyggnad
.....	Vatten
.....	Övrigt

Övergripande översikt över den ekonomiska kartan över Sverige. Kartan är utarbetad av Lantmäteriet och består av 1000 specialblad. Detta specialblad omfattar den ekonomiska kartan över området 059 01 5J 8b EKE. Kartan är utarbetad av Lantmäteriet och består av 1000 specialblad. Detta specialblad omfattar den ekonomiska kartan över området 059 01 5J 8b EKE.

Utgivningsår 1979
Översikt över kartan 1979
Kartläggning av området 1979
Fotografier av området 1979
Kartan är utarbetad av Lantmäteriet och består av 1000 specialblad. Detta specialblad omfattar den ekonomiska kartan över området 059 01 5J 8b EKE.

Edition 1 - Okt 1979 5J 91

15

059 92 5J 8c RONEHAMN
1000 meter

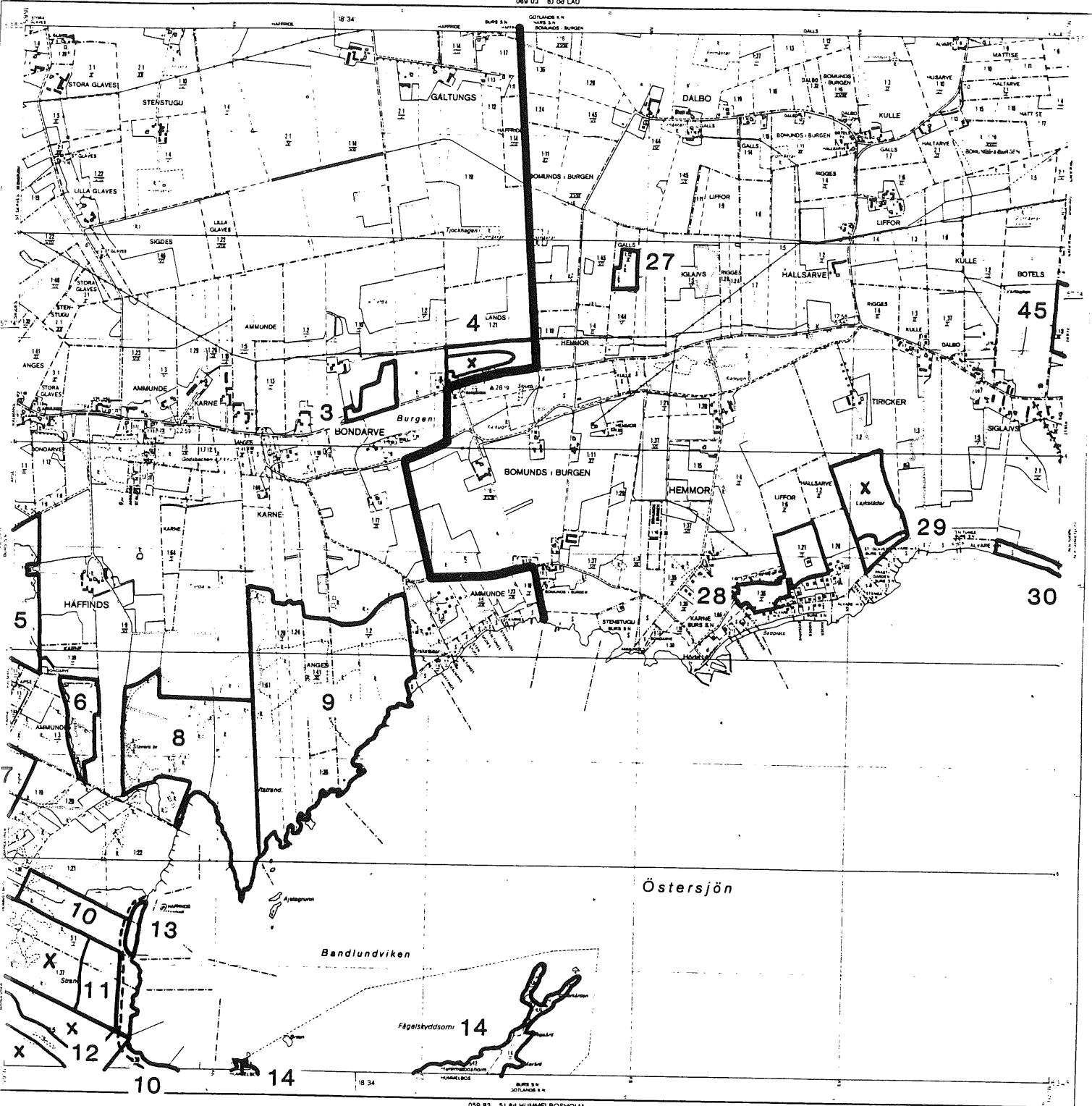
0 100 200 300 400 500
1:1 tusenfot

Översikt:
 1. Kommungränser och församlingar
 2. Kommungränser och församlingar
 3. Kommungränser och församlingar
 4. Kommungränser och församlingar
 5. Kommungränser och församlingar
 6. Kommungränser och församlingar

Översikt:
 1. Kommungränser och församlingar
 2. Kommungränser och församlingar
 3. Kommungränser och församlingar
 4. Kommungränser och församlingar
 5. Kommungränser och församlingar
 6. Kommungränser och församlingar

© Lantmateriet 1979
 Översikt: Kommungränser och församlingar
 Översikt: Kommungränser och församlingar
 Översikt: Kommungränser och församlingar
 Översikt: Kommungränser och församlingar
 Översikt: Kommungränser och församlingar

059 03 5J 8d HUMMELBOSHOLM

500 400 300 200 100 0 1000 meter

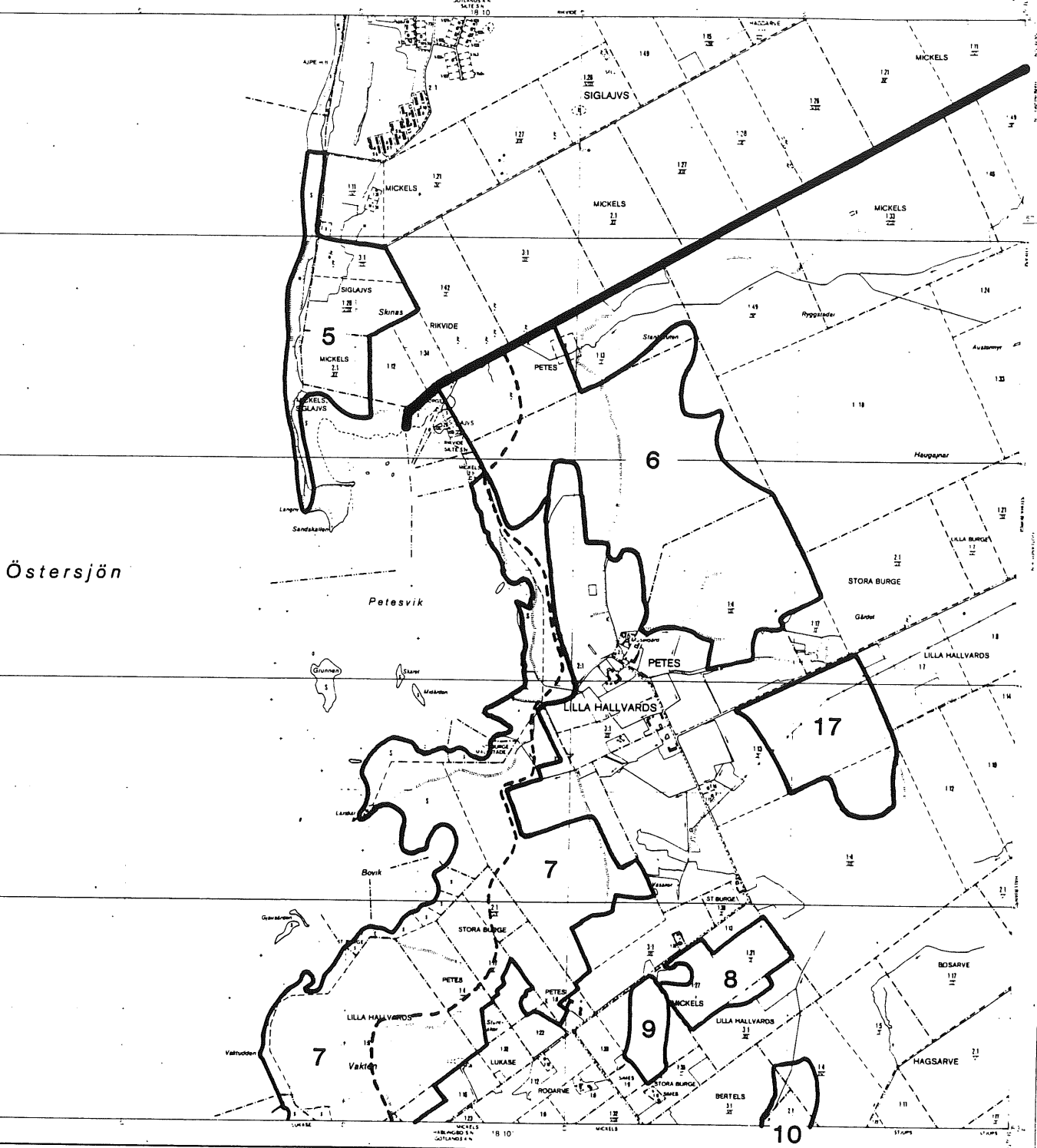
□ = 1 hektar

Grundplanerna Östergötlands län 1979
1:50 000
Årskartan 1979
Fotografier från 1979
Kartografiska institutet
1979

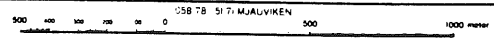
Östergötlands län 1979
1:50 000
Årskartan 1979
Fotografier från 1979
Kartografiska institutet
1979

059 93
5J 9d HEMMOR
Edition 1 - Okt 1979

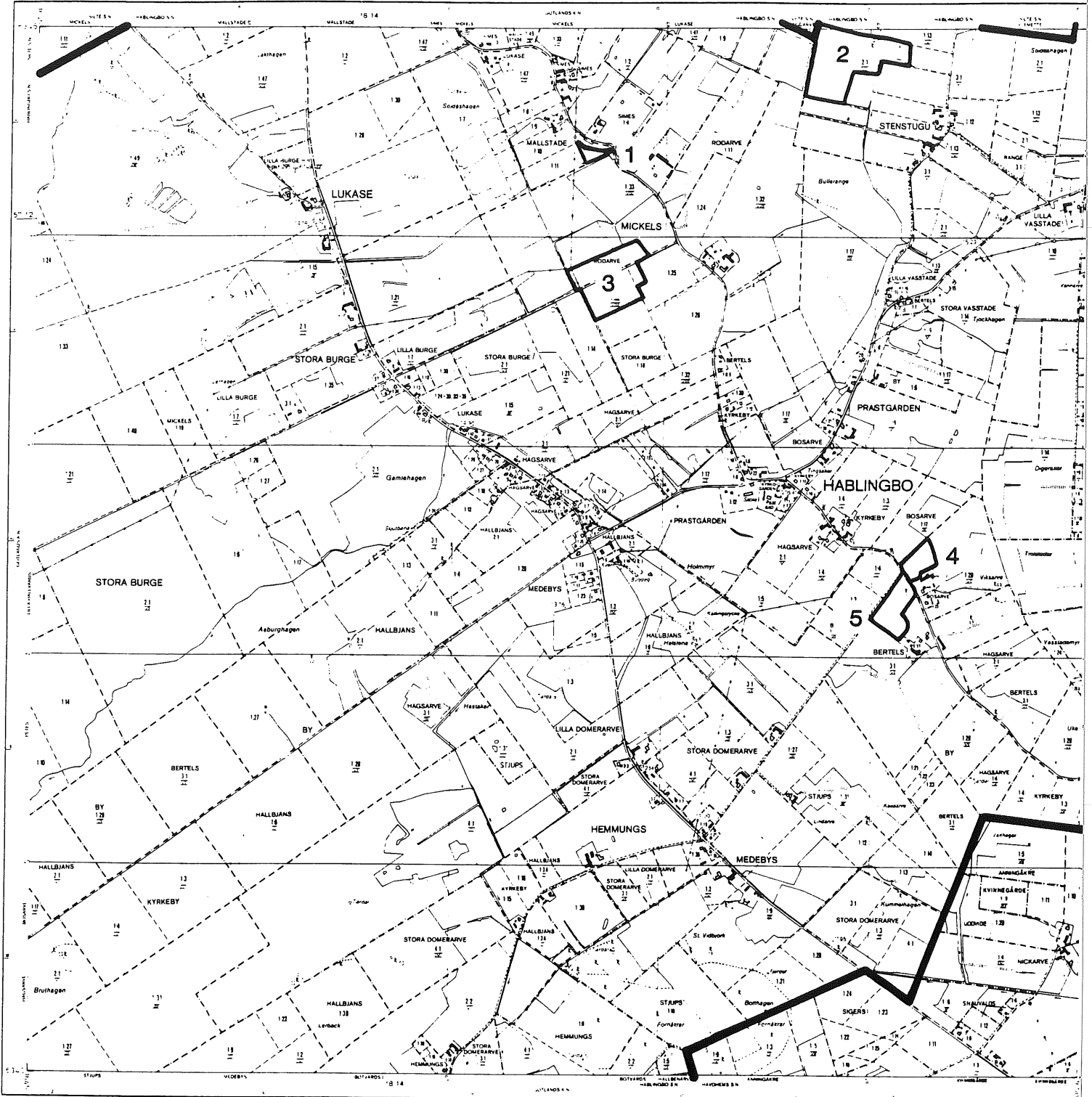

Östersjön

Lantmätningen är gjord enligt Lantmätningens lag (1977:102) och Lantmätningens förordning (1977:103).
Kartan är utgiven av Lantmätningen 1979.
Fotografier: 1975 och 1976.
Kartan är utgiven av Lantmätningen 1979.
Lantmätningen ansvarar för kartans innehåll.
Kartan är utgiven av Lantmätningen 1979.

Översikt över Gotlands län 1:50 000.
Kartan är utgiven av Lantmätningen 1979.
Lantmätningen ansvarar för kartans innehåll.
Kartan är utgiven av Lantmätningen 1979.
Översikt över Gotlands län 1:50 000.
Kartan är utgiven av Lantmätningen 1979.
Lantmätningen ansvarar för kartans innehåll.
Kartan är utgiven av Lantmätningen 1979.

A - Byggnader för offentlig ägo
B - Byggnader för privat ägo
C - Jordbruksmark
D - Skogsmark
E - Fritt läggningsskifte
F - Kyrkogård

Hälsning: 21 augusti 1813
 Hälsning: 27 september 1813
 Hälsning: 14 september 1813
 Hälsning: 27 september 1813
 Hälsning: 14 september 1813
 Hälsning: 27 september 1813

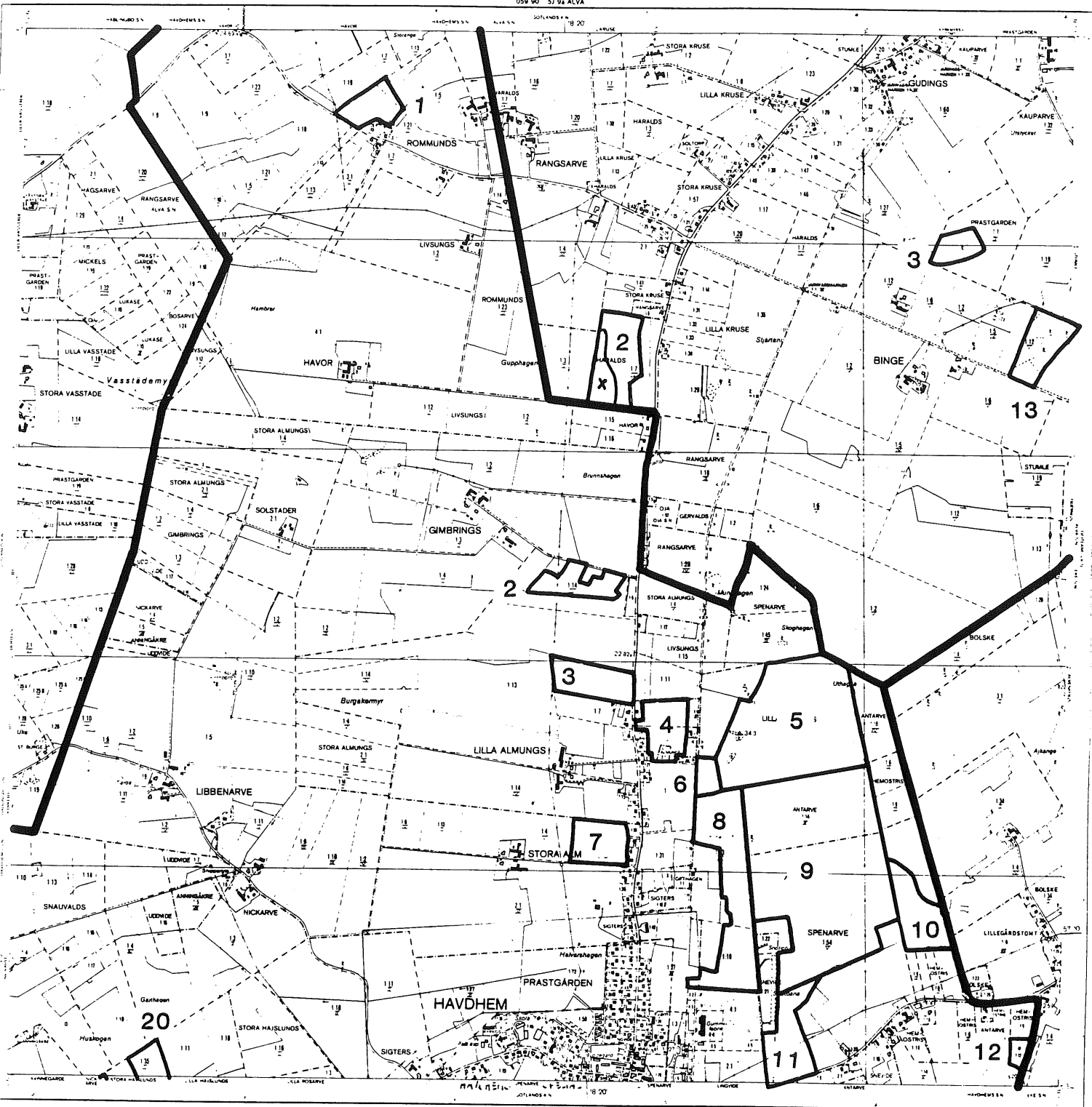
500 400 300 200 100 0 500 1000 meter

358 79 51 8j NISSEVIKEN

1 Nektar

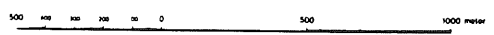
Översättning av kartan gjord av Carl
 J. O. Östman
 Karta utarbetad av Carl J. O. Östman
 Karta utarbetad av Carl J. O. Östman
 Karta utarbetad av Carl J. O. Östman
 Karta utarbetad av Carl J. O. Östman

Från original utgiven 1813
 Översättning gjord av Carl J. O. Östman
 Karta utarbetad av Carl J. O. Östman
 Karta utarbetad av Carl J. O. Östman
 Karta utarbetad av Carl J. O. Östman
 Karta utarbetad av Carl J. O. Östman

059 70 5J 7a GROTTLINGBO

Lantmateriet
Kartor och planer
1:10000
Kartor och planer
1:10000
Kartor och planer
1:10000

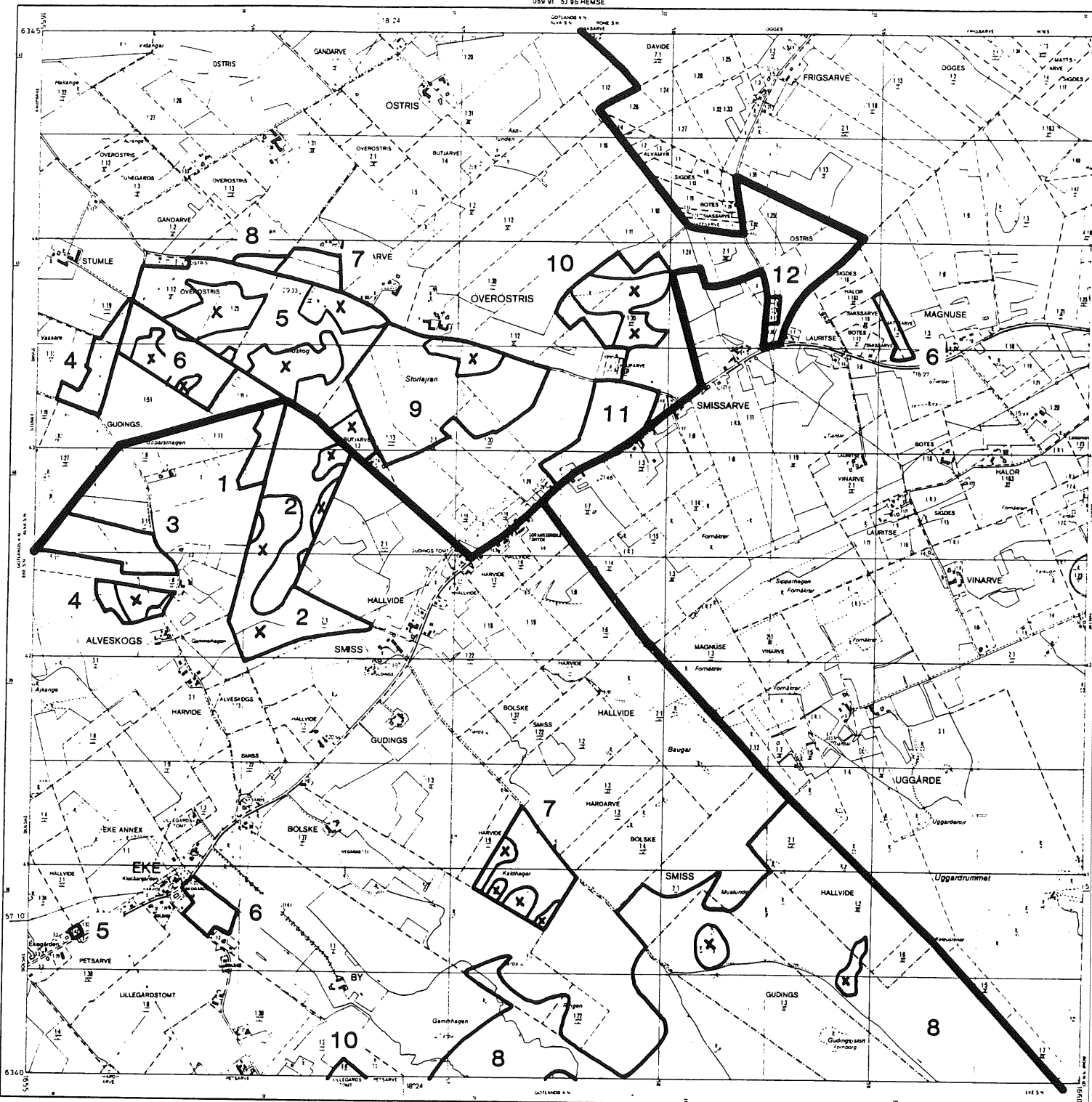
□ = 1 hektar

SPECIALBLAD LPPRATTAT

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Övergripande översikt över alla utgåvor av denna serie kartor.
 Övergripande översikt över alla utgåvor av denna serie kartor.
 Övergripande översikt över alla utgåvor av denna serie kartor.
 Övergripande översikt över alla utgåvor av denna serie kartor.

Övergripande översikt över alla utgåvor av denna serie kartor.
 Övergripande översikt över alla utgåvor av denna serie kartor.
 Övergripande översikt över alla utgåvor av denna serie kartor.
 Övergripande översikt över alla utgåvor av denna serie kartor.

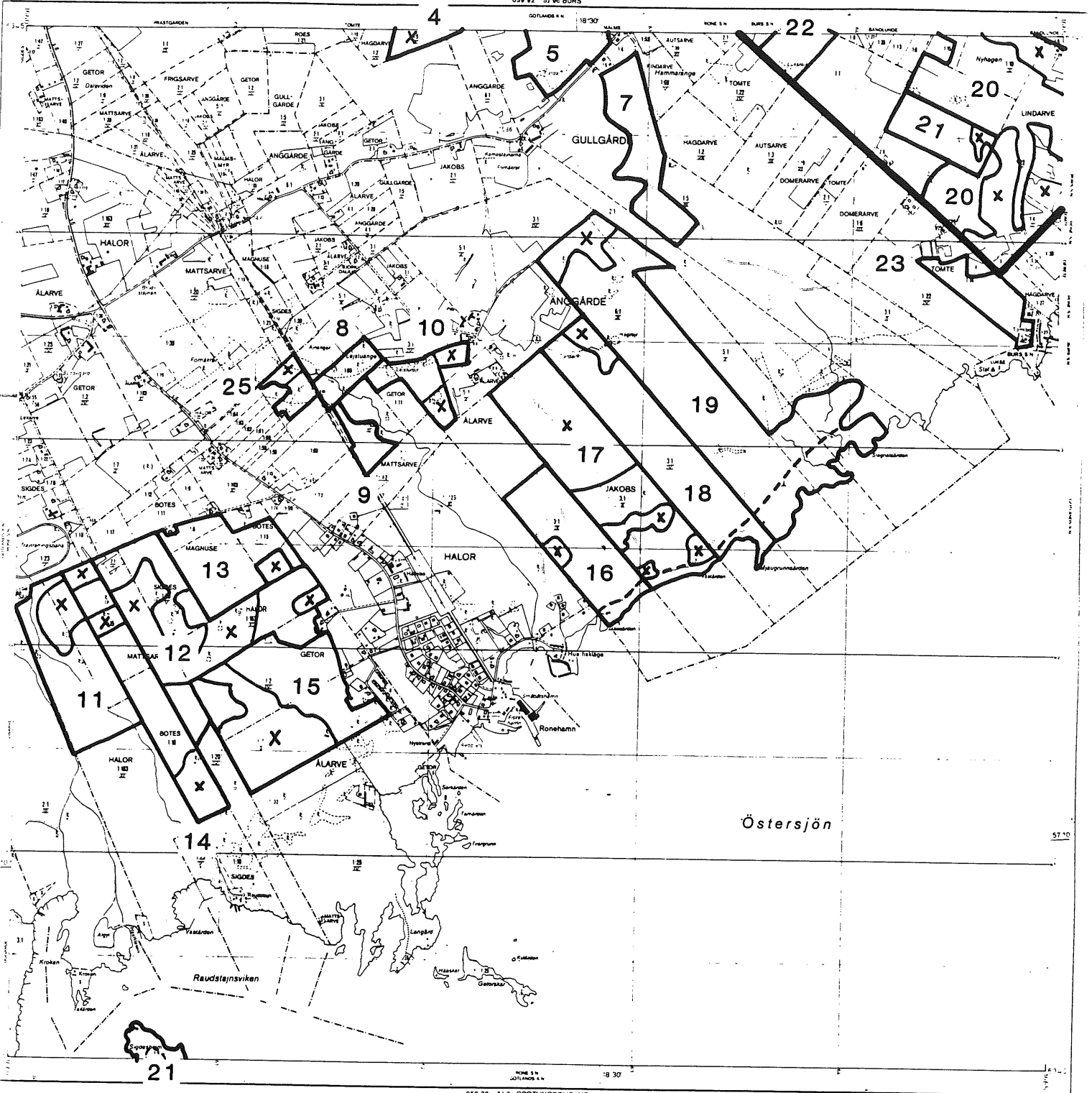
1. Trängsgränser för kommuner och församlingar
2. Kommungränser
3. Församlingens gränser
4. Församlingens gränser
5. Församlingens gränser
6. Församlingens gränser
7. Församlingens gränser
8. Församlingens gränser
9. Församlingens gränser
10. Församlingens gränser
11. Församlingens gränser
12. Församlingens gränser

0 100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000 meter
059 71 5J 7b RONNINGSS

SPECIALBLAD (UPPRÄTTAT)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

059 81
5J 8b EKE
059
Edition 1 - Okt 1979

Östergötlands län
Lantmeteriet
Lantmeterverket

059 72 5J 7c GROTTLINGBÖVÖLME
500 1000 1500 2000 2500 3000 3500 4000 4500 5000
1000 meter

□ = 1 hektar

Östergötlands län
Lantmeteriet
Lantmeterverket

059 82
Edition I - Okt 1979
5J 8c

23

EKONOMISK KARTA ÖVER SVERIGE

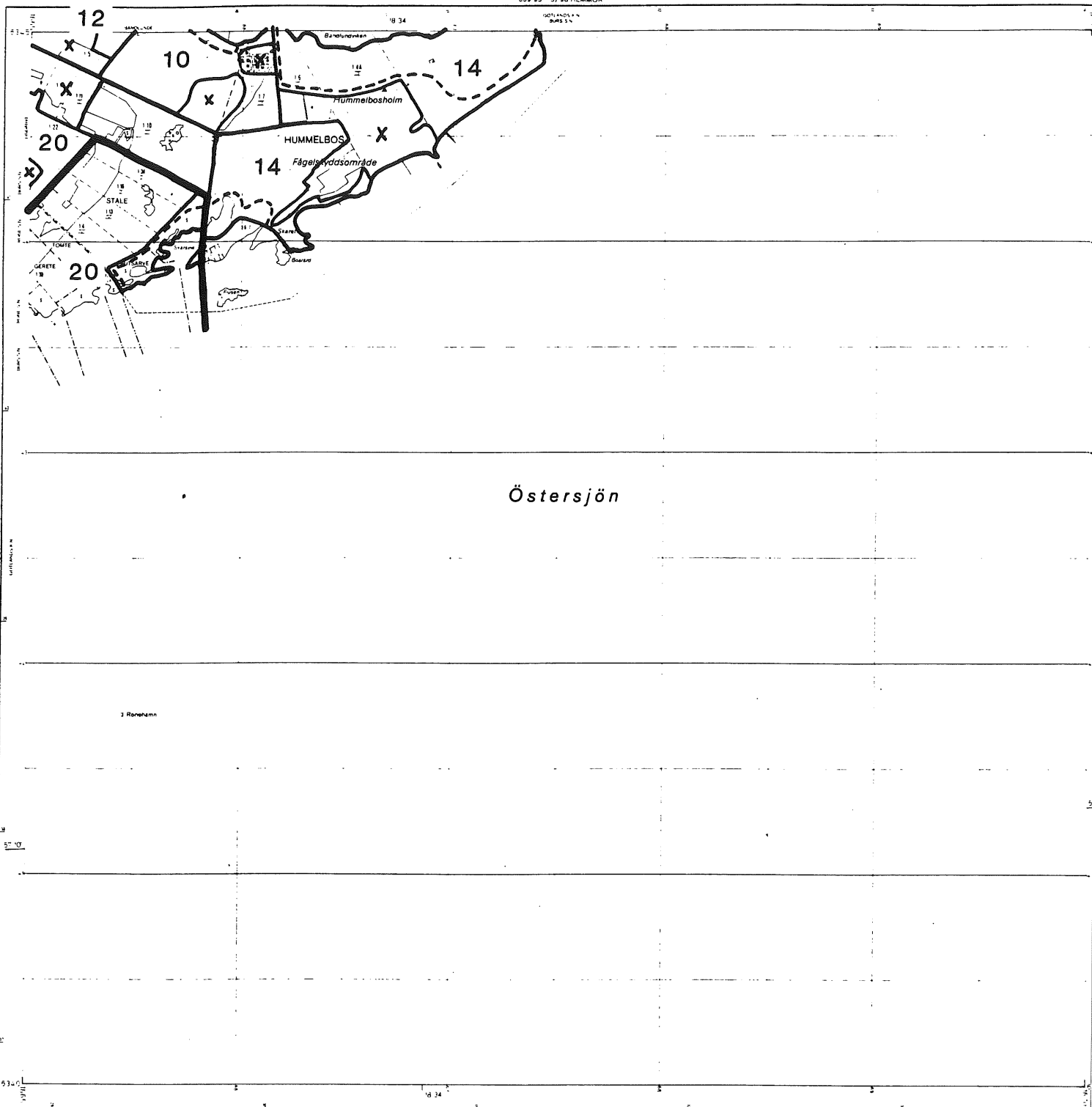
GOTLANDS LÄN

059 83 SJ 8d HUMMELBOSHOLM

059 83

5J 8d HUMMELBOSHOLM

Lantmateriet
Lantmateriet

Östersjön

3 Rönnehamn

A 30 Fj. angreppsvärn i samband med kustbefästning
20 Angreppsvärn vid kustbefästning i samband med
20 Kustbefästning
20 Kustbefästning i samband med kustbefästning
20 Kustbefästning i samband med kustbefästning

Höjningsplaner i samband med kustbefästning
Höjningsplaner i samband med kustbefästning
Höjningsplaner i samband med kustbefästning
Höjningsplaner i samband med kustbefästning

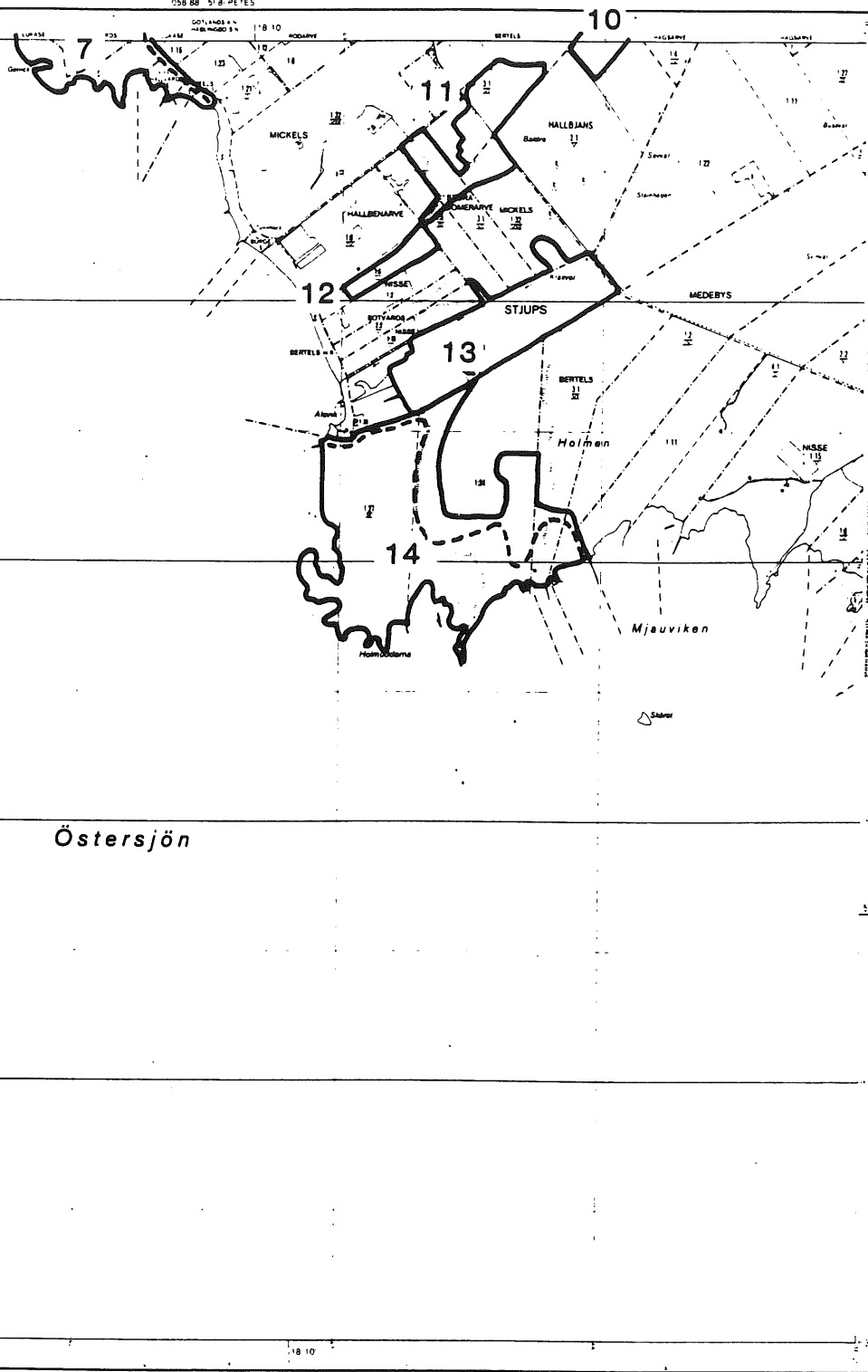
500 1000 1500 2000 2500 3000 3500 4000 4500 5000 5500 6000 6500 7000 7500 8000 8500 9000 9500 10000 meter

□ = 1 hektar

Översiktspolisplan Östergötlands län 1978
Östergötlands län 1978
Östergötlands län 1978
Östergötlands län 1978

Publiceringsplan Östergötlands län 1978
Östergötlands län 1978
Östergötlands län 1978
Östergötlands län 1978

Östersjön

500 400 300 200 100 0 500 1000 meter

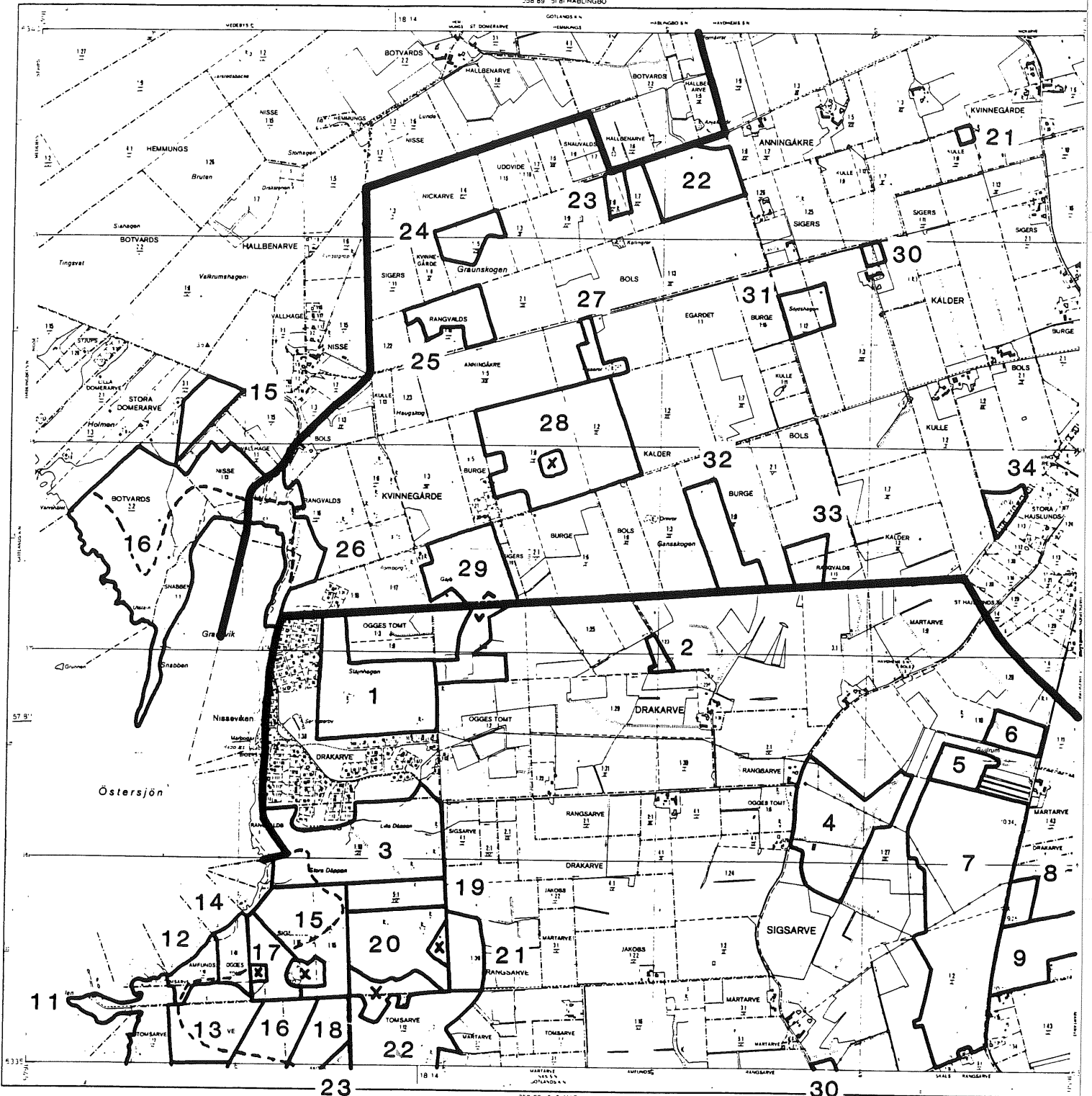

Original plan: Östergötlands län, 1811
1811 Östergötland
Revised: 1811 Östergötland, 1811
1811 Östergötland, 1811
1811 Östergötland, 1811
1811 Östergötland, 1811

Revised: 1811 Östergötland, 1811
1811 Östergötland, 1811
1811 Östergötland, 1811
1811 Östergötland, 1811
1811 Östergötland, 1811

058 78
51 71

Edition 1 - Maj 1979

A 00
A 01
A 02
A 03
A 04
A 05
A 06
A 07
A 08
A 09
A 10
A 11
A 12
A 13
A 14
A 15
A 16
A 17
A 18
A 19
A 20
A 21
A 22
A 23
A 24
A 25
A 26
A 27
A 28
A 29
A 30
A 31
A 32
A 33
A 34
A 35
A 36
A 37
A 38
A 39
A 40
A 41
A 42
A 43
A 44
A 45
A 46
A 47
A 48
A 49
A 50
A 51
A 52
A 53
A 54
A 55
A 56
A 57
A 58
A 59
A 60
A 61
A 62
A 63
A 64
A 65
A 66
A 67
A 68
A 69
A 70
A 71
A 72
A 73
A 74
A 75
A 76
A 77
A 78
A 79
A 80
A 81
A 82
A 83
A 84
A 85
A 86
A 87
A 88
A 89
A 90
A 91
A 92
A 93
A 94
A 95
A 96
A 97
A 98
A 99
A 100

1:1
1:2
1:3
1:4
1:5
1:6
1:7
1:8
1:9
1:10
1:11
1:12
1:13
1:14
1:15
1:16
1:17
1:18
1:19
1:20
1:21
1:22
1:23
1:24
1:25
1:26
1:27
1:28
1:29
1:30
1:31
1:32
1:33
1:34
1:35
1:36
1:37
1:38
1:39
1:40
1:41
1:42
1:43
1:44
1:45
1:46
1:47
1:48
1:49
1:50
1:51
1:52
1:53
1:54
1:55
1:56
1:57
1:58
1:59
1:60
1:61
1:62
1:63
1:64
1:65
1:66
1:67
1:68
1:69
1:70
1:71
1:72
1:73
1:74
1:75
1:76
1:77
1:78
1:79
1:80
1:81
1:82
1:83
1:84
1:85
1:86
1:87
1:88
1:89
1:90
1:91
1:92
1:93
1:94
1:95
1:96
1:97
1:98
1:99
1:100

0 500 1000 meter

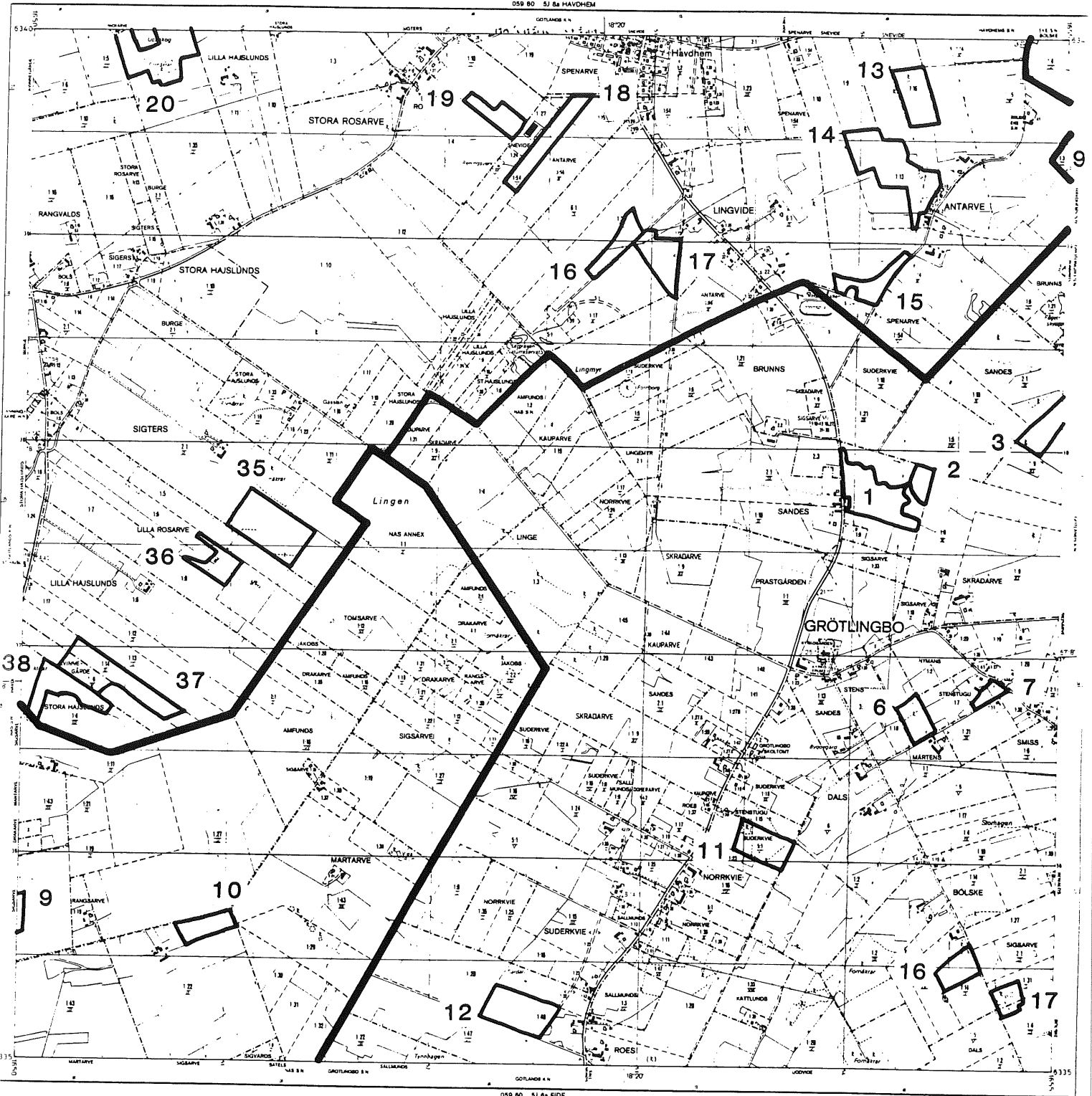

SPECIALBLAD (LPM 1:1)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

Östergötlands län
Lantmäteriet
Sveavägen 10
SE-571 33
Fon: 08-533 33 33
Telefax: 08-533 33 34
E-post: lantmateriet@lantmateriet.se
Webb: www.lantmateriet.se

058 79
51 7j NISSEVIKEN
Edition 1 - Jun 1979

1. Skattens värde för fastighetens innehavare
2. Skattens värde för fastighetens innehavare
3. Skattens värde för fastighetens innehavare
4. Skattens värde för fastighetens innehavare
5. Skattens värde för fastighetens innehavare
6. Skattens värde för fastighetens innehavare
7. Skattens värde för fastighetens innehavare
8. Skattens värde för fastighetens innehavare
9. Skattens värde för fastighetens innehavare
10. Skattens värde för fastighetens innehavare
11. Skattens värde för fastighetens innehavare
12. Skattens värde för fastighetens innehavare
13. Skattens värde för fastighetens innehavare
14. Skattens värde för fastighetens innehavare
15. Skattens värde för fastighetens innehavare
16. Skattens värde för fastighetens innehavare
17. Skattens värde för fastighetens innehavare
18. Skattens värde för fastighetens innehavare
19. Skattens värde för fastighetens innehavare
20. Skattens värde för fastighetens innehavare
21. Skattens värde för fastighetens innehavare
22. Skattens värde för fastighetens innehavare
23. Skattens värde för fastighetens innehavare
24. Skattens värde för fastighetens innehavare
25. Skattens värde för fastighetens innehavare
26. Skattens värde för fastighetens innehavare
27. Skattens värde för fastighetens innehavare
28. Skattens värde för fastighetens innehavare
29. Skattens värde för fastighetens innehavare
30. Skattens värde för fastighetens innehavare
31. Skattens värde för fastighetens innehavare
32. Skattens värde för fastighetens innehavare
33. Skattens värde för fastighetens innehavare
34. Skattens värde för fastighetens innehavare
35. Skattens värde för fastighetens innehavare
36. Skattens värde för fastighetens innehavare
37. Skattens värde för fastighetens innehavare
38. Skattens värde för fastighetens innehavare

059 60 5J 6a FIDE

SPECIALBLAD UPPRÄTTAT

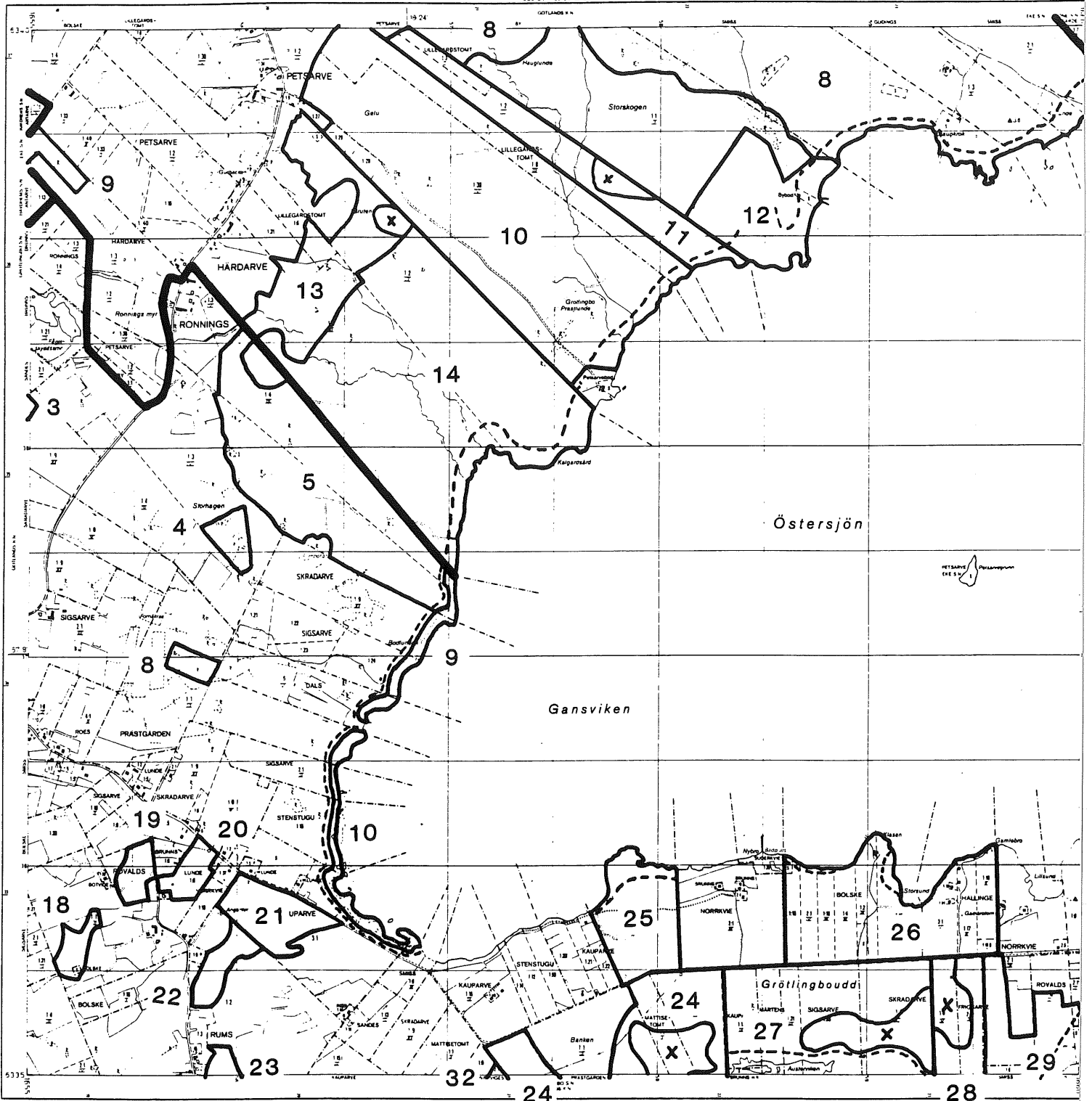
Bladsnummer	Bladsnamn	Bladsområde
1	1	1
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5
6	6	6
7	7	7
8	8	8
9	9	9
10	10	10
11	11	11
12	12	12
13	13	13
14	14	14
15	15	15
16	16	16
17	17	17
18	18	18
19	19	19
20	20	20
21	21	21
22	22	22
23	23	23
24	24	24
25	25	25
26	26	26
27	27	27
28	28	28
29	29	29
30	30	30
31	31	31
32	32	32
33	33	33
34	34	34
35	35	35
36	36	36
37	37	37
38	38	38

059 70
5J 7a
Edition 1 - Jan 1980

EKONOMISK KARTA ÖVER SVERIGE GOTLANDS LÄN 059 81 51 8b EKE

059 71
5J 7b RONNINGS

Lantmateriet
Lantmateriverket

<p>▲ 26 Trängsköglan (10 gårdar) och Hållingsöglan ▲ 27 Årsta gård (10 gårdar) och Hållingsöglan ▲ 28 Hållingsöglan ▲ 29 Hållingsöglan ▲ 30 Hållingsöglan ▲ 31 Hållingsöglan ▲ 32 Hållingsöglan</p>	<p>Handteckning av byggnader (1975) Handteckning av gränser (1975) Den geotekniska undersökningen har utförts enligt SM 1975:1</p>	<p>500 400 300 200 100 0 500 1000 meter</p> <p>□ = 1 hektar</p> <p>Översikt: Översikt över landskapet i 1:50 000 1:50 000 Rätt till kartan: 1975 Fotografier: 1975 Kartan är utgiven av Lantmateriet 1975 Edition 1 - Dec 1979</p>
---	--	--

Information regarding the map's production and data sources.

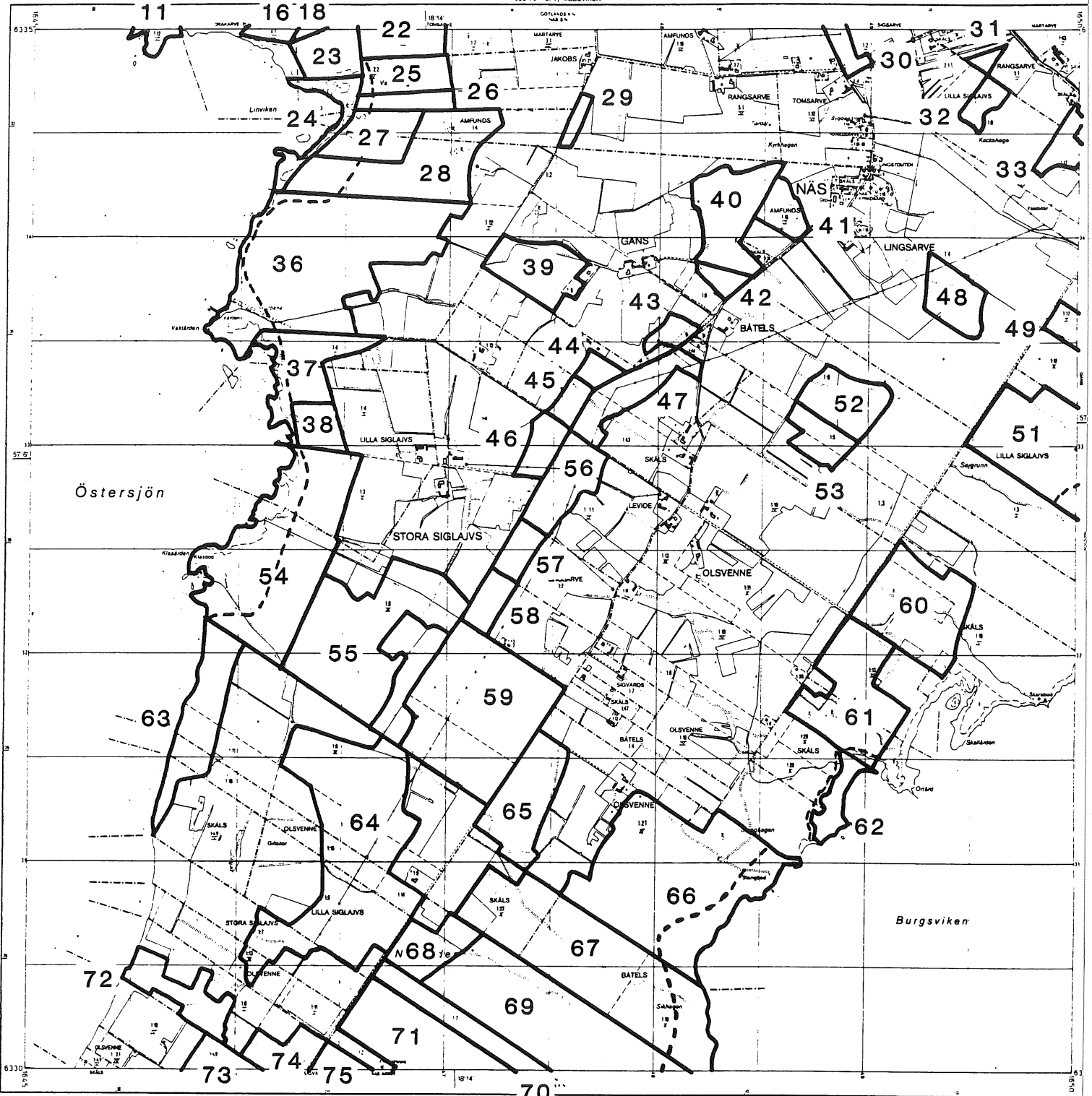
Information regarding the map's production and data sources.

□ = 1 hektar

Östskandinaviska Geografiska Institutet
1979
Reviderad utgåva 1979
Fotografier: Svenska Lantmäteriets Utmätning
1979
Fotografier: Svenska Lantmäteriets Utmätning
1979
Fotografier: Svenska Lantmäteriets Utmätning
1979

Östskandinaviska Geografiska Institutet
1979
Reviderad utgåva 1979
Fotografier: Svenska Lantmäteriets Utmätning
1979
Fotografier: Svenska Lantmäteriets Utmätning
1979
Fotografier: Svenska Lantmäteriets Utmätning
1979

1. Landskapets gränser enligt 1862 års lag
2. Kommungränser enligt 1862 års lag
3. Kommungränser enligt 1972 års lag
4. Kommungränser enligt 1972 års lag
5. Kommungränser enligt 1972 års lag
6. Kommungränser enligt 1972 års lag
7. Kommungränser enligt 1972 års lag
8. Kommungränser enligt 1972 års lag
9. Kommungränser enligt 1972 års lag
10. Kommungränser enligt 1972 års lag

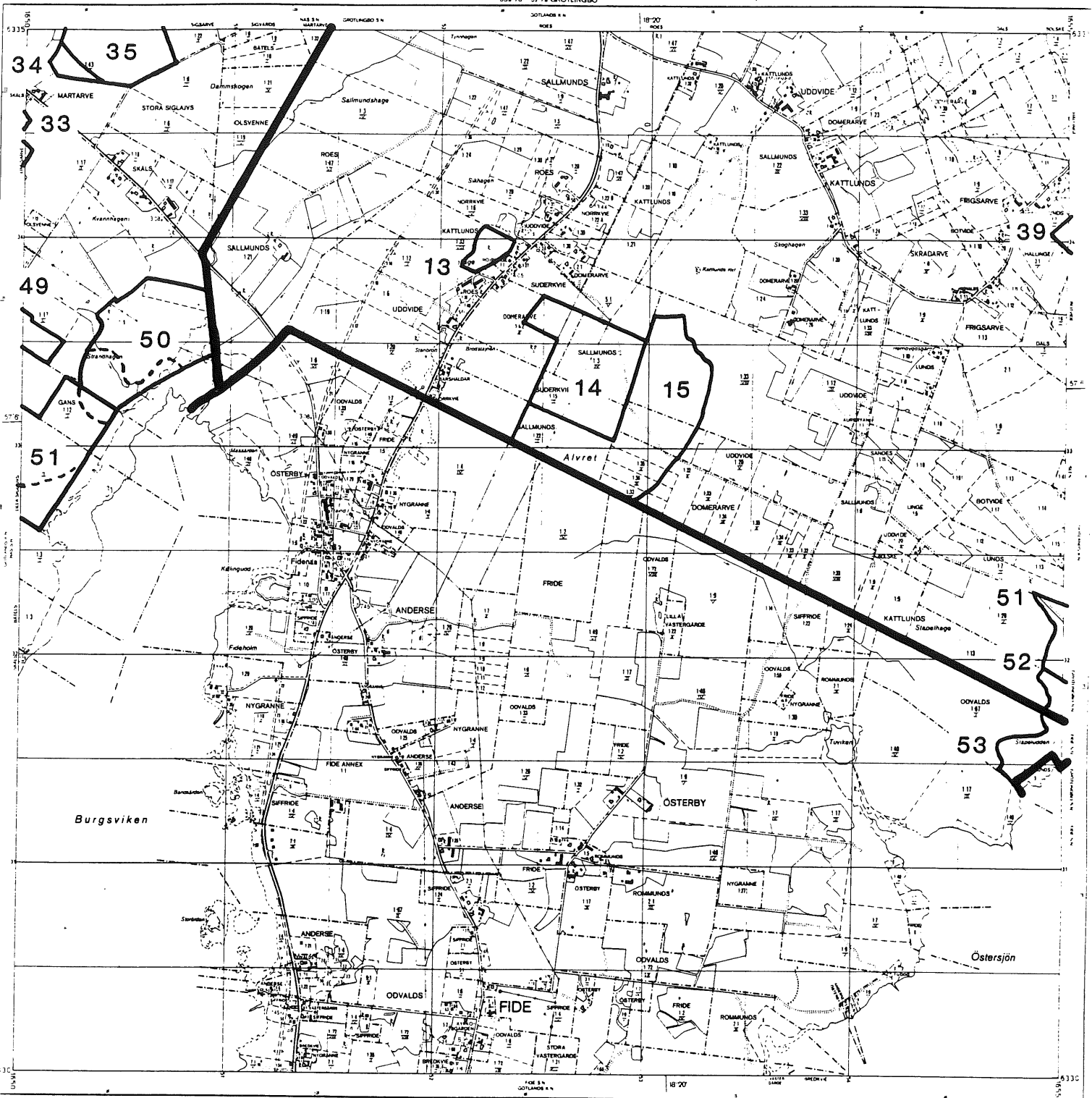
11. Kommungränser enligt 1862 års lag
12. Kommungränser enligt 1862 års lag
13. Kommungränser enligt 1862 års lag
14. Kommungränser enligt 1862 års lag
15. Kommungränser enligt 1862 års lag
16. Kommungränser enligt 1862 års lag
17. Kommungränser enligt 1862 års lag
18. Kommungränser enligt 1862 års lag
19. Kommungränser enligt 1862 års lag
20. Kommungränser enligt 1862 års lag

0 500 1000 meter

Översikt över kommunerna i Gotland
Östergötland
Mjölby kommun
Västergötland
På de här kartorna visas de kommuner som
innehåller jordbruksmark enligt 1862 års lag
Kartorna är utgivna av Lantmäteriet

Översikt över kommunerna i Gotland
Östergötland
Mjölby kommun
Västergötland
På de här kartorna visas de kommuner som
innehåller jordbruksmark enligt 1862 års lag
Kartorna är utgivna av Lantmäteriet
058
Edition 1 - Nov 1979 51

500 400 300 200 100 0 500 1000 meter

059 50 51 5a OJA

1 Fide

Geografiska Institutionen, Örebro 1980
1:50 000
Basis: Jordmätningen 1975
Kartblad: 059 60
Fide: 5J 6a
Utgivningsår: 1980

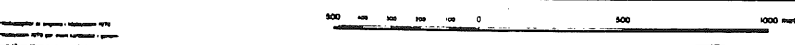
Östersjön

059 60
5J 6a

31

0	00	00	00
1	10	10	10
2	20	20	20
3	30	30	30
4	40	40	40
5	50	50	50
6	60	60	60
7	70	70	70
8	80	80	80
9	90	90	90

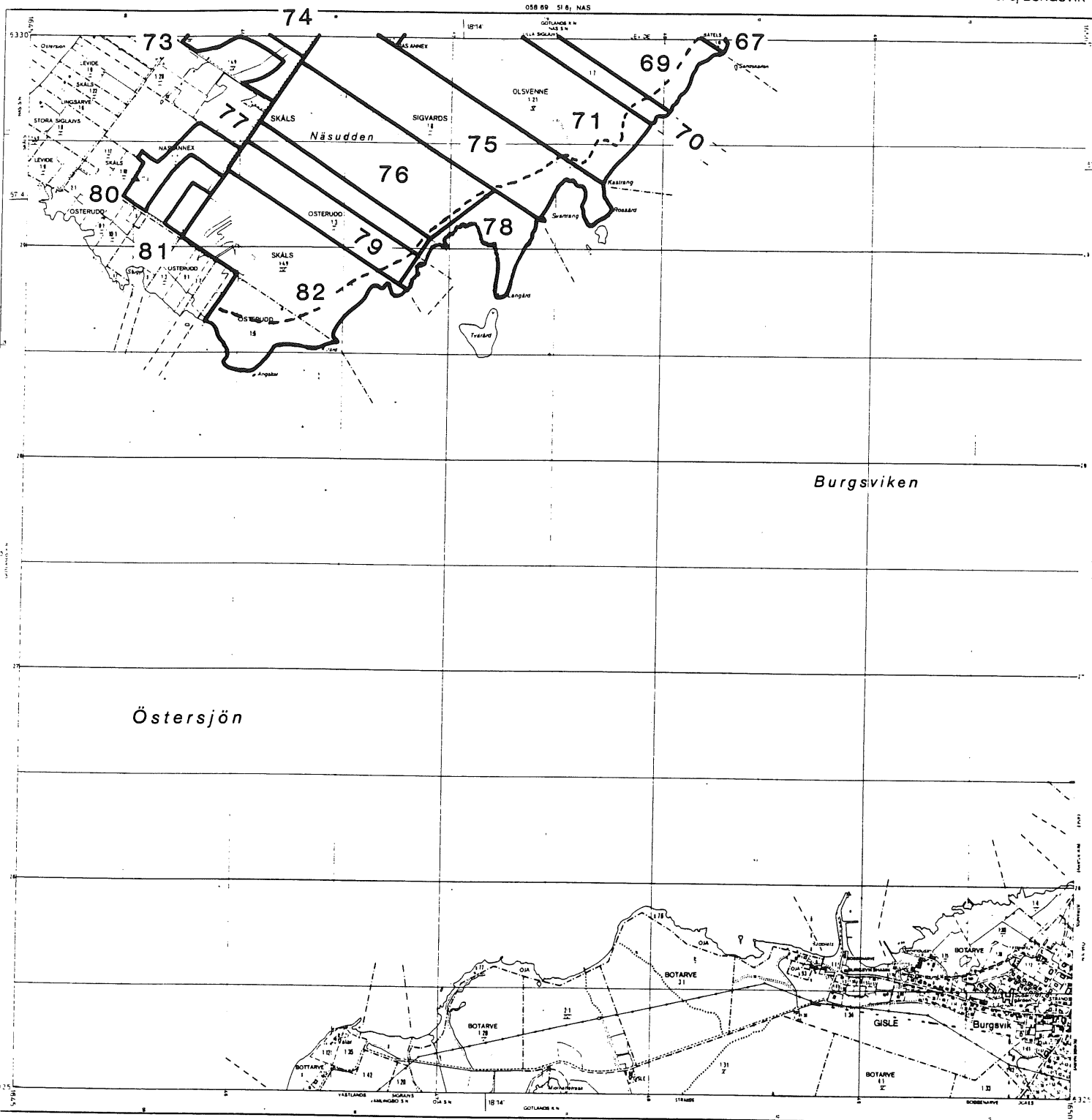

1 hektar

Geografiska namnen: Östergötlands län 1874, Östergötlands län 1974, Östergötlands län 1974, Östergötlands län 1974, Östergötlands län 1974, Östergötlands län 1974, Östergötlands län 1974, Östergötlands län 1974, Östergötlands län 1974, Östergötlands län 1974

Östergötlands län 1974, Östergötlands län 1974, Östergötlands län 1974, Östergötlands län 1974, Östergötlands län 1974, Östergötlands län 1974, Östergötlands län 1974, Östergötlands län 1974, Östergötlands län 1974, Östergötlands län 1974

1:1 Skatteskattor till ägarens och skattskyldigens fördelning
1:2 Skatteskattor till ägarens fördelning
1:3 Skatteskattor till ägarens fördelning
1:4 Skatteskattor till ägarens fördelning
1:5 Skatteskattor till ägarens fördelning

500 400 300 200 100 0 500 1000 meter

□ = 1 hektar

Östgränslinjen Östgränslinjen är 100 meter från Skatteskattor
Rättshetsgränslinjen Östgränslinjen är 100 meter från Skatteskattor
Rättshetsgränslinjen Östgränslinjen är 100 meter från Skatteskattor
Rättshetsgränslinjen Östgränslinjen är 100 meter från Skatteskattor
Rättshetsgränslinjen Östgränslinjen är 100 meter från Skatteskattor

058 59
Edition I - Dec 1979
5l 5j

---

9 OBJEKTSBESKRIVNINGAR

9.1 FÖRKLARINGAR TILL TEXTEN

Vid utformningen av objektsbeskrivningarna har vi försökt presentera så stor del som möjligt av informationen i klartext. Här nedan ges en förklaring av vad textens uttryck innebär. Den mall som använts vid beskrivningarna anges med fetstil. De olika alternativ som finns i texten presenteras med kursiv stil och förklaras.

Markslag: Kan vara av två slag: *slättermark* eller *betesmark* och har alltså att göra med vilken typ av hävd som råder i området, bete eller slätter.

Naturtyp: Om markslaget är betesmark kan naturtypen utgöras av en eller flera av följande:

hagmark
sötvattensstrandäng
havsstrandäng
alvar
buskrik utmark
annan öppen utmark
betad skog

Om markslaget är slättermark kan naturtypen vara av följande slag:

öppen fastmarksäng
träd/buskbärande äng
sötvattensstrandäng
havsstrandäng
slätterkärr

Dessa naturtyper beskrivs närmare i kapitel 3.1.

Nuvarande hävd: Kan vara av två slag, *bete* eller *slätter*.

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: Här finns tre alternativ:

obruten hävd - mark som är kontinuerligt hävdad genom slätter resp. bete. Förekomst av arter som indikerar slätter resp. bete.

tidvis upphörd hävd - bete återupptaget efter ett längre kontinuitetsavbrott, slätter- resp. betesgynnade vegetationstyper finns kvar i delar av området.

svag hävd - ohävdad sedan lång tid, hävdberoende/gynnade vegetationstyper

saknas, liksom arter som indikerar slätterhävd.

Typrepresentativitet: Här finns tre alternativ:

representativ - området utgör en god representant för sin typ vad gäller det biologiska innehållet.

mindre representativ - vegetationstyperna finns kvar men florans utarmats på grund av svag eller ingen hävd samt ingrepp och påverkan av olika slag.

ej representativ - endast fragment av det biologiska innehållet finns kvar.

Nuvarande hävd: Här finns tre alternativ:

god - välhävdad eller måttligt hävdad

svag - svagt hävdad

saknas - hävd saknas

Närmare förklaringar till vad alternativen innebär ges under "Hävdens tillstånd".

Träd- och buskskikt

Täckningsgrad:

Täckningsgraden för träd-och buskskikt anges som den andel av områdets totala yta som träden och buskarna tillsammans täcker

Fyra alternativ finns: 0-25%
25-50%
50-75%
75-100%

Träd: Här anges förekommande trädarter som finns. Arter som bara förekommer enstaka anges ej. De arter som bidrar till karaktären av området anges. Den eller de arter som dominerar trädskiktet anges med (dom).

Buskar: Här anges de arter av buskar som ingår. I övrigt gäller samma som för träd.

Hävdens tillstånd:

Hävdtilståndet är indelat i fyra kategorier:

välhävdad - för slättermark: ängsskötselns alla delar har utförts väl; röjning, fagning, slätter och uppsamling av höet. För betesmark: mark som är hårt till relativt hårt betad, dock ej överbetad. Fjölårsgräs saknas i stort sett.

måttligt hävdad - för slåttermark: ängsskötseln är delvis eftersatt. För betesmark: delar av marken med svagare betestryck. Förekomst av fjolårsgräs, dock ej igenväxningshotat.

svagt hävdad - för slåttermark: eftersatt skötsel som gett tydliga spår. T ex igenväxning p g a brist på röjning. För betesmark: stor förekomst av fjolårsgräs, buskar och träd vandrar in.

hävd saknas - slåtter respektive beteshävd har upphört.

Ingrepp/påverkan: om objektet har utsatts för något ingrepp anges det här, t ex dike.

Kulturhistoriska spår: Förekomst av följande spår anges här:
fägata, trögärdesgård, stengärdesgård, hamlat träd, fornlämning, genuin gårdsmiljö, äldre åker, röjningsrösen, och husgrunder.

Markförhållanden: Markfuktigheten är indelad i följande kategorier:

torr

frisk

fuktig

våt

växelfuktig - mark som är uttorkad på sommaren och översvämmad på vintern

mindre vattensamling

källa

vattendrag

Dessa kategorier kan förekomma med tre olika frekvenser:

Övervägande del - med denna frekvens upptar markfuktigheten mer än 50% av objektets areal, dvs här kan endast en typ ingå.

Betydande del - med denna frekvens upptar markfuktigheten 10-50% av objektets areal.

Mindre del - med denna frekvens upptar markfuktigheten mindre än 10% av objektets areal.

Vegetationstyp: Här presenteras de vegetationstyper som förekommer i objektet, t ex *alvarhed av fårsvingelalvartyp*. Vegetationstyperna kan förekomma med tre frekvensintervall:

dominerande - vegetationstypen har en utbredning inom objektet som överstiger 50% av arealen.

vanlig - vegetatinstyperna har en utbredning som ligger i intervallet 10-50% av objektets areal.

enstaka - vegetationstyperna har en utbredning som är mindre än 10% av objektets areal.

Kvävegödselindikatorer: Finns massförekomster av kvävegödselindikatorer inom någon del av området anges arterna här.

**Slätter- och betes-
indikatorer:**

Alla de växter i listan om 80 slätter- och betesindikatorer anges här. Växterna anges med tre frekvensgrader:

Dominanta - växter som är med bland de arter som dominerar vegetationstäcket. Bedömningen görs i den del av området där växten har sin rikaste förekomst. ex. I ett 100 ha kargt alvarområde med stenstrand hittas en kvadratmeter med havsstrandvegetation. Här växer salttåg dominant. Salttåg anges då som en dominant art för området trots att det bara växer inom en kvadratmeter.

Vanliga - här anges de arter som hittas relativt rikligt inom någon del av området.

Enstaka - växter som bara växer med några exemplar här och där benäms enstaka.

Hotade arter: I inventeringsblanketten finns en lista om ett femtiotal hotade arter som är knutna till ängs- och hagmarker. Flertalet av arterna är sällsynta. Om en hotad art hittas inom området anges det här.

Fauna: Om objektet uppvisar intressanta och skyddsvärda djurarter anges det här. Ex "Stränderna utgör goda rastlokaler för sträckande vadarfåglar".

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

I sammanfattande ordalag beskrivs objektets huvuddrag vad gäller landskap, vegetation, djurliv samt betes- och/eller slätterhävd.

Förslag till åtgärder för bibehållande/återställande av värden:

Om det finns risk för att objektet håller på att förlora sina naturvärden anges det kortfattat här.

1 Snausarve 1:11

1

Ek karta: 069 14

Areal: 11 ha

Inventerat 90.09.07

KLASS: 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall, björk

Buskar: en, slån, try, getapel

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad, endast kaninbete

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, körspår, avfallsupplag av halm och rötter

Kulturhistoriska spår:

Trägärdesgård, fornlämning

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp

Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng

Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta

darrgräs

brudbröd

backtimjan

axveronika

stenmalört

Vanliga

vårbrodd

småfingerört

backsmultron

vildlin

gullviva

sumpgentiana

jordtistel

revfibbla

Enstaka

knägräs

rosettjungfrulin

sandviol

ängsviol

gulkämpar

knutnarv

kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ohävdad buskrik utmark eller möjligen alvar på låglänt, mestadels rätt tjock mägerl. Älv-äxingängar upptar stor areal och är svagt kaninbetade medan torrare marker är välbetade av kaniner. Hävdfloran är mycket dominant och artrik. Vegetationen är också ganska varierad. En mycket gammal och ståtlig hagtorn är ett av flera tecken på lång kontinuitet som betesmark utan större ingrepp. Lökgamander och dvärgviol finns i objektet. Det är också rikt på vaxskivlingar. I objektet finns två stensträngar och ett stensträngssystem samt minst fem stenar med slipytor och två svärdslipningsstenar.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete.

2 Norderänge

2

Ek karta: 069 14

Areal: 11 ha

Inventerat 90.09.10

KLASS: 2

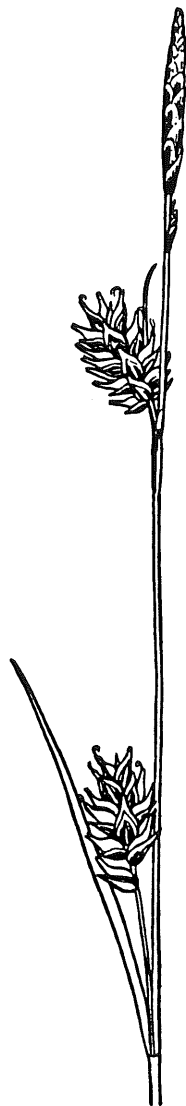
Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall(dom), ask(dom), björk, gran	
	Buskar:	tall, ask, en, slån, nypon, hagtorn, getapel	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, nöt och kaninbete		
Ingrepp/påverkan:	25% ingen gödsling, 50% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, dike ca 1/2m djupt, stenhög, f d upplagsplats		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, hamlat träd, fornlämning		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark Mindre del våt mark, jordart: sand, kärrtorv, morän		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, friskäng av rödventyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstartyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	salttåg	vårbrodd
	brudbröd	knägräs	ängsnycklar
	skogsklöver	loppstarr	fältsippa
	solvända	knutnarv	backfingerört
	backtimjan	småfingerört	gulkämpar
		vildlin	
		bockrot	
		gullviva	
		sumpgentiana	
		axveronika	
		liten blåklocka	
		svinrot	
		slätterfibbla	
		revfibbla	
Hotade arter:	<i>Alléorangelav</i>		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En ganska varierad beteshage med historia som änge åtminstone i sydväst. Här finns en

flack, bred, sandig strandbildning på vilken glesa gamla lövträdsbestånd och norrut gles tallskog växer. I slutningen åt öster är lövskogen mer igenvuxen, men med gläntor med små rikkärr med grundvattenutströmning. I nordost och ost finns öppna marker, delvis av havsstrandängskaraktär, delvis möjligen före detta åker (i nordost). De öppna markerna fortsätter i sydost med fina, torra till friska ängar med varierad vegetation med lite egenartade blandade former. Här finns bland annat mycket rikligt med ögontröst. Torrängarna i sydväst är fina med hårt kaninbete och utpräglad hävdvegetation. Här finns en hel del vaxskivlingar och på gamla askar med spår av klappning finns *alléorangelav*. På delar av de öppna markerna i öster finns rikligt med tuvmyrebon. I rikkärren finns bland annat mycket rikligt med kärrknipprot, vidare rikligt med ängsstarr, dvärgviol, svinrot, ängsnycklar och loppstarr. Lite ängsruta finns i öster. En sten med slipyta finns i objektet.

Förslag till åtgärder: Gallra lövskogen kring kärren i söder.

Ängsstarr

3 Hallbjäns 1:19

3

Ek karta: 069 14

Areal: 4 ha

Inventerat 90.09.07

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Buskrik utmark, betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: ej representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall, björk
 Buskar: en(dom), slån(dom), sälg, brakved, nypon

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 50% svag gödsling, litet dike, körskador, stödutfodring

Kulturhistoriska spår: Trägärdesgård, stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet: Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark, jordart: sand, mörgel

Vegetationstyp: Vanlig: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, friskäng av röd-ventyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Slätter- och betesindikatorer:

Vanliga	Enstaka
darrgräs	vårbrodd
backsmultron	knägräs
brudbröd	småfingerört
vildlin	rosettjungfrulin
backtimjan	solvända
spåtistel	stenmalört
jordtistel	
revfibbla	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Liten, till största delen störd, gödslad eller igenväxt betesmark. Två före detta åkrar och den täta - men välbetade - skogen är uteslutna ur objektet. I skogens bryn finns glesare partier som ingår i objektet. Skogen växer på en sandig strandvall. Ovanför den finns mörklig buskmark med diverse avfallsupplag, körskador och stödutfodring som leder till viss gödselverkan även i de ostörda delarna. Två runda stensättningar varav en mycket stor - ca 10 - 15 meter i diameter - finns i objektet. Den senare har fin ostörd flora.

4 Mattsarve 1:21

4

Ek karta: 069 14

Areal: 8 ha

Inventerat 90.06.07

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall(dom), björk, ask	
	Buskar:	en(dom), tall(dom), hagtorn, getapel, slån	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad, nöt		
Ingrepp/påverkan:	Grunda diken, stenhögar		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, röjningsrösen		
Markfuktighet:	Betydande del frisk mark, fuktig mark Mindre del torr mark, jordart: mörgel		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs backtimjan	Vanliga vårbrodd brudbröd vildlin gullviva spåtistel jordtistel stenmalört revfibbla	Enstaka knutnarv småfingerört skogsklöver bockrot sumpgentiana gulkämpar kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark med tämligen tjockt mörgeltäcke. Små dungar och ridåer av yngre tall samt måttligt med unga enbuskar karakteriserar träd- och buskskiktet. I hägnet ingår en liten, ur objektet utesluten, före detta åker som är gödslad. Gödselverkan finns också i en liten talldunge vid södra kanten. Längs denna kant, i slutningens övre del, finns också mindre torrängar och lite alvarhed. Längs norra staketet finns kalkfuktäng medan huvuddelen av objektet upptas av friska ängar av blandtyp; kalkfuktäng/ängshavretorräng. I norr finns också en sandig strandvall med tallskog.

5 Hallbjäns 1:18

5

 Ek karta: 069 14   Areal: 7 ha   Inventerat 90.09.12   KLASS: 2

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Alvar
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), björk, oxel, ask
 Buskar: en(dom), slån, brakved, liguster, try

Hävdens tillstånd: 100% måttligt hävdat

Ingrepp/påverkan: 5x5 meter uppskrapad jord

Kulturhistoriska spår: Trägärdesgård, stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark, jordart: mägerl

Vegetationstyp: Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta jordtistel	Vanliga darrgräs småfingerört backsmultron brudbröd vildlin gullviva majviva backtimjan spåtistel stenmalört revfibbla	Enstaka rosettjungfrulin sumpgentiana
---------------------------------------	----------------------	--	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betat, buskrikt mägerlvar. Hägnets södra delar är uteslutna. De består av vallar, söndergödslad mark och tät, risig skog. Objektets buskskikt är tämligen tätt och huvudsakligen bestående av unga buskar. Förutom artfattig alvarhed av kalkfukthedtyp och kalkfuktäng av såväl örtrik som älväxingdominerad typ finns stora arealer sluten vegetaion liknande kalkfuktheden med slankstarr, jordtistel och fårsvingel. Av indikatorarterna förekommer stenmalört och majviva på mycket begränsad areal men är där tämligen rikliga. I de söndergödslade buskmarkerna i söder finns två restaurerade skeppsättningar och en rund stensättning. Inom objektet finns en gammal brya.

6 Mattsarve 1:22

6

Ek karta: 069 14

Areal: 6 ha

Inventerat 90.09.12

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Buskrik utmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: ej representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall, ask
 Buskar: en, slån, nypon, brakved, hagtorn

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad, häst, kanin

Ingrepp/påverkan: 25% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 50% tydlig gödsling, grunda diken

Markfuktighet: Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
brudbröd	darrgräs	knutnarv
jordtistel	småfingerört	fältsippa
	backsmultron	gullviva
	backtimjan	liten blåklocka
	spåtistel	
	kattfot	
	revfibbla	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Till stor del gödselskadad buskrik utmark med hårt hästbete. Buskskiktet är i nordväst mycket tätt men i söder bitvis ganska glest. Trädsiktet består av enstaka träd, främst längs södra kanten. Längs sydvästra kanten finns tydlig gödselverkan. Viss gödselverkan syns i stora delar av objektet. I söder finns lite isälvsgrus med någorlunda fin torrängsflora. Här finns vidare älvväxingdominerade kalkfuktängar och friska mellanformer mot ängshavretorräng samt en liten bit grusigt mærgelalvar. Här finns också en brya och glest med tuvmyrebon i kalkfuktängarna. Floran i norr är inte särskilt intressant.

7 Lausbackar 1

7

Ek karta: 069 04   Areal: 9 ha   Inventerat 90.09.12   KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar, buskrik utmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall, oxel, ask
 Buskar: en, rönn, slån, nypon, hagtorn

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% måttligt hävdad

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, djupa täktgropar i söder

Markfuktighet: Betydande del torr mark
 Mindre del frisk mark, fuktig mark, jordart: isälvsgrus & mörkel

Vegetationstyp: Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng
 Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp

Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	backsmultron	darrgräs	knägräs
	brudbröd	småfingerört	knutnarv
	sumpgentiana	vildlin	fältsippa
	backtimjan	solvända	bockrot
	jordtistel	liten blåklocka	gullviva
		spåtistel	fältmalört
	kattfot		
	revfibbla		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Fårbetat alvar på stenrik mörkel. I norr finns gles tallskog på isälvsgrus. Buskskiktet på alvaret är tätt till halvtätt med endast mindre öppna ytor utom kring grunda gamla täktgropar nära gården i nordost. I alvarmarkerna tycks hävden ta död på småbuskar av slån. Torrängar på grus i söder håller sakta på att växa igen med tall och en. I det nordvästra hörnet är vegetationen söndergödslad, troligen på grund av stödutfodring. Svag gödselverkan märks en bit in i objektet. Intressant vegetation finns i torrängarna i söder samt i täktgroparna i nordost. Torrängarna i söder störs av några djupa täktgropar. Här hittades tre arter vaxskivlingar och artrik, starkt hävdpräglad vegetation. I fuktängarna i norr finns dvärgviol och stora mängder sumpgentiana.

Förslag till åtgärder: Buskröjning på alvarmarken och röjning och gallring på isälvsgruset.

8 Lausbackar 2

8

Ek karta: 069 14

Areal: 6 ha

Inventerat 90.09.12

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: tall, oxel, ask, gran
 Buskar: en, hagtorn, slån, getapel

Hävdens tillstånd:

50% måttligt hävdad, 50% hävd saknas, endast kaninbete

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng
 Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta brudbröd backtimjan	Vanliga darrgräs småfingerört backsmultron vildlin gullviva spåtistel jordtistel fältmalört kattfot	Enstaka liten blåklocka revfibbla
-------------------------------------	--	---

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ohävdad buskrikt alvar. I söder finns glesa trädbestånd på isälvsgrus. I övrigt finns endast enstaka yngre träd. Alvaret är mycket stenrikt, mörkligt med gott omlavar. Vegetationen är relativt rik på knylhavre och andra ohävdarter. Längst i norr finns massförekomster av liten sandlilja och brakved med flera lövbuskar. Torrängarna i söder är tämligen fina med hyggligt kaninbete. Här hittades två vaxskivlingarter.

Förslag till åtgärder: Buskröjning och bete. Bränn riset på annat håll.

9 Lausbackar 3

9

Ek karta: 069 14

Areal: 6 ha

Inventerat 90.09.12

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: tall, ask
 Buskar: en(dom), slån, try, hagtorn, getapel

Hävdens tillstånd:

50% måttligt hävdad, 50% hävd saknas, endast kaninbete

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling

Kulturhistoriska spår:

Trägärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp,
 alvarvariant av örtrik ängshavretorräng

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta
 backsmultron
 brudbröd
 backtimjan

Vanliga
 darrgräs
 småfingerört
 vildlin
 gullviva
 axveronika
 spåtistel
 jordtistel
 fältmalört

Enstaka
 vårbrodd
 S:t Pers nycklar
 knutnarv
 solvända
 liten blåklocka

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ohävdad alvarmark med delvis mycket tätt buskskikt. Kaninbete ger här och var hygglig hävdvegetation. Knylhavre är rikligt förekommande men bildar inga riktigt täta bestånd. Gräsförnafil förekommer inte. Vaxskivlingar hittades med fyra till fem arter.

Förslag till åtgärder: Omfattande buskröjning och bete. Bränn riset på annat håll.

10 Lausbackar 4

10

Ek karta: 069 14

Areal: 19 ha

Inventerat 90.09.13

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:

Betesmark
Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: svag hävd
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
Träd: tall, oxel
Buskar: en, slån, nypon, getapel, skogskornell

Hävdens tillstånd:

25% måttligt hävdat, 75% svagt hävdat, endast kaninbete

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling, täktgropar

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark, jordart: mörkel, isälvsgrus

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
Vanlig: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
backsmultron	småfingerört	gullviva
brudbröd	vildlin	axveronika
backtimjan	liten blåklocka	kattfot
	spåtistel	slätterfibbla
	jordtistel	
	fältmalört	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ohävdat mörkelalvar omgärdat av skog. I söder finns en mängd täktgropar i isälvsgrus, både nyare gropar och övergivna med naturaliserad vegetation. I öster växer ett glest trädskikt. Huvuddelen av alvaret har ett glest buskskikt och saknar träd. Låga, krypande slånbuskar finns dock i mängd. I öster finns lite rikare, kaninbetad hävdflora. Här finns också några gödselskadade gläntor. Gödselskador finns också i söder vid täkterna. Den öppna alvardelen har mycket örtfattig flora främst karakteriserad av gles men utbredd förekomst av knylhavre. I några täktgropar med mer eller mindre naturaliserad vegetation finns rikligt med fältmalört som annars är sparsam i objektet. Stor kustruta förekommer. I objektet fanns ett gravfält som nu är utgrävt och borttaget. Ett 80-tal fornlämningar fanns där.

Förslag till åtgärder: Bete. Rójning av buskar i sydost, eventuellt även slån i de öppna delarna.

11 Lausbackar 5

11

Ek karta: 069 04

Areal: 5 ha

Inventerat 90.09.13

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%	
	Träd:	ask, oxel	
	Buskar:	en(dom), slån, nypon, oxel, try, hagtorn, olvon	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad, nöt och kanin		
Ingrepp/påverkan:	25% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 50% tydlig gödsling		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta backsmultron brudbröd backtimjan	Vanliga småfingerört vildlin solvända axveronika liten blåklocka spåtistel jordtistel fältmalört	Enstaka gullviva

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betad buskrik utmark med delvis mycket tätt buskskikt dominerat av en. Trädskiktet består av glest stående yngre lövträd framför allt i klintslutningen i sydost. De nordöstra delarna är söndergödslade. Fin hävdflora finns främst i västra hörnet där en grusåsslutning berör objektet. Här finns bland annat tämligen rikligt med stor kustruta samt sparsamt med fältmalört. Dessa ängar är svagt gödslade. I helt ogödslade smågläntor i de täta enbuskagen i sydväst finns en fin ängssvampflora med cirka 7-8 arter vaxskivlingar och en art jordtunga.

Förslag till åtgärder: Omfattande buskröjning. Försök minimera röjgödslingen genom att bränna riset på annan plats.

12 Smiss 1:12

12

Ek karta: 069 04

Areal: 4 ha

Inventerat 90.09.11

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Buskrik utmark	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd Typrepresentativitet: mindre representativ Nuvarande hävd: god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 50-75% Träd: tall, ask, björk Buskar: en, slån, apel, getapel, nypon, rönn	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad, mjölkkor	
Ingrepp/påverkan:	50% svag gödsling, 50% tydlig gödsling, djupt dike, stödutfodring, omfattande körskador	
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård	
Markfuktighet:	Betydande del frisk mark, fuktig mark Mindre del torr mark	
Vegetationstyp:	Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstartyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga darrgräs småfingerört backsmultron brudbröd vildlin solvända gullviva backtimjan axveronika jordtistel kattfot	Enstaka knutnarv

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betad buskrik utmark med en hel del träd i blandade åldrar. Vegetationen består främst av friskängar av en blandning av typ; kalkfuktäng/ängshavretorräng. Hagen betas av mjölkkor som stödutfodras och hela objektet bär spår av gödselverkan, delvis ganska stark. I objektet finns också omfattande störning bland annat i form av ett ca 2 meter djupt, nygrävt dike rakt igenom objektet och ett annat längs östra kanten. Objektet sambetas med betydligt större areal betesvall.

13 Smiss 1:3

13

Ek karta: 069 04

Areal: 4 ha

Inventerat 90.09.11

KLASS: 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Buskrik utmark

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: saknas
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn, apel

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, endast kaninbete

Ingrepp/påverkan:

Körspår, nyupplagade skyttevallar

Kulturhistoriska spår:

Trägärdesgård

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, fuktig mark
 Mindre del våt mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
slätterblomma	småfingerört	ormtunga
brudbröd	vildlin	knutnarv
solvända	gullviva	
sumpgentiana	spåtistel	
backtimjan	jordtistel	
darrgräs	kattfot	
axveronika		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett objekt bestående av de kvarvarande öppna markerna i ett i övrigt igenvuxet, sedan gammalt ohävdad område. Fyra områden är av primärt intresse. Dessa är sedan sammanbundna av bryn och andra öppna småytor av mindre intresse. Längst i öster finns ett brett bryn med alvartorrängskaraktär och intensivt kaninbete. Floran är artrik och hävdgynnade arter har stor dominans. Inne i skogen väster därom finns ett fint kärr med stor artrikedom. Bland de vanligaste örterna kan nämnas kärrknipprot, spikblad, slätterblomma och ängsvädd. I sydväst finns en gräs-/lågstarräng med ett litet bestånd ormtunga samt väldiga mängder sumpgentiana. Slutligen finns genom skogen i nordväst ett glesare stråk på en sandig strandvall med närmast hedartad, lavrik torräng med bland annat rik förekomst av kattfot.

Förslag till åtgärder: Bete kan knappast ske i området sådant jag har avgränsat det. Vid återupptaget bete behöver skogen buskröjas och gallras.

14 Hallbjäns 1:19

14

Ek karta: 069 04   Areal: 9 ha   Inventerat 90.09.13   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar, buskrik utmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: oxel, ask
 Buskar: en(dom), nypon, slån, päron

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad, nöt

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, gamla diken, körskador

Kulturhistoriska spår: Trägärdesgård, fornlämning, genuin gårdsmiljö

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark, jordart: mörkel (alvarheden)

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp
 Enstaka: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	backtimjan jordtistel	darrgräs småfingerört backsmultron brudbröd vildlin spåtistel fältmalört revfibbla	knutnarv liten blåklocka

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betat hägn med övergivna åkrar och betesvallar samt två från varandra isolerade naturbetesmarker. I nordväst finns relativt tät, delvis söndergödslad enbuskmark. Enstaka lövträd finns här och var. Den andra delen av objektet utgörs av torrt mörkelalvar nästan helt utan buskar. Floran i buskmarken är måttligt intressant med en märklig avsaknad av brudbröd. Förutom sparsamt med hävdgynnade växter finns rikligt med tusensköna och rölleka. Mörkelalvaret är örtfattigt men mer moss- och lavrikt än vad som är vanligt på mörkel. Buskfattigdomen och den artfattiga men förhållandevis täta vegetationen antyder att området kan ha varit uppodlat, dock knappast gödslat. Längst ut i öster nära klintkanten finns en liten men rik förekomst av fältmalört som annars saknas i objektet. På alvardelen hittades också en toppig vaxskivling. Norr om alvardelen finns en liten gödselskadad remsa med kalkfukt-

äng troligen av den örtrika typen. En stensträng finns i enbuskmarken som i väster avgränsas av ett prydligt nylagt stentun. Vålhävdad, till hälften stört av gödsling, men även den andra halvan har tämligen svagt utvecklad hävdflora. Möjligen är det senare en naturlig artfattigdom.

Fältmalört

Ek karta: 069 04

Areal: 3 ha

Inventerat 90.09.13

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: oxel, tall, gran
 Buskar: en(dom), slån, rönn, try

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, jordart: mörgel

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Slätter- och betes-
 indikatorer: Vanliga Enstaka
 backsmultron darrgräs
 backtimjan vildlin
 revfibbla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Obetat grusigt alvar med mycket gles vegetation dominerad av vild morot. Objektets träd- och buskskikt består huvudsakligen av spridda gamla tallar, oxlar och pelarlika enar. Betesprägel ger ett vackert savannartat intryck. Andra buskar har ännu liten omfattning liksom små självsådda tallplantor. Marken är lavrik. Öster om objektet finns liknande marker med tätare talldungar och tydlig gödselverkan.

Förslag till åtgärder: Bete.

16 Fie 1:14

16

Ek karta: 069 04

Areal: 2 ha

Inventerat 90.09.10

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Buskrik utmark

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: ask, oxel
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn, nypon, getapel

Hävdens tillstånd:

100% välhävdad

Ingrepp/påverkan:

25% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 50% tydlig gödsling, avverkning, gamla diken, stenhög

Kulturhistoriska spår:

Röjningsrösen

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta
 darrgräs
 brudbröd

Vanliga
 småfingerört
 backsmultron
 gullviva
 backtimjan
 axveronika
 jordtistel
 revfibbla

Enstaka
 knutnarv
 vildlin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betad buskrik utmark i ett hägn med större areal vall. Buskskiktet är tätt och med varierad åldersammansättning. I norr har buskarna röjts bort och ett glest bestånd med unga askar står kvar. Hävdflora saknas här nästan helt bland annat på grund av kraftig röjgödslingseffekt. Även resten av objektet är påtagligt gödselskadat främst i de öppnaste delarna, till exempel alla kalkfuktängar, som är nästan helt förstörda. I tätare buskmarker finns lite bättre hävdflora bland annat med riklig förekomst av småbladiga daggekåpor. I kalkfuktängarna finns bon av gul tuvmyra med små refugier för hävdarter.

17 Gannor 1:8

17

Ek karta: 069 03

Areal: 8 ha

Inventerat 90.09.05

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	oxel, tall, ask	
	Buskar:	en(dom), slån, apel, rönn, nypon	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad, häst och nöt		
Ingrepp/påverkan:	25% svag gödsling, 75% tydlig gödsling, stödutfodring, gammalt kalkbrott		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, fornlämning, genuin gårdsmiljö, husgrunder		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del frisk mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta solvända backtimjan	Vanliga darrgräs småfingerört backsmultron brudbröd jordtistel	Enstaka vildlin axveronika liten blåklocka spåtistel kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Välbetad men gödselskadad buskrik utmark. Det mesta av det halvtäta buskskiktet är ungt, men det finns enstaka gamla betespräglade enar och äldre träd av tall, oxel och ask. Intensiv stödutfodring och kanske också aktiv gödsling påverkar hela objektet men främst större öppna ytor där kvävegynnad vegetation har tagit över helt. Kring buskar, på en central moränrygg samt på objektets många ståtliga stensättningar finns bitvis väl bibehållen hävdvegetation med rik moss- och lavförekomst. Förutom gravfältet finns fem stensträngar och en husgrund. Gravfältet består av hela 130 runda stensättningar, fem stensättningar med mittröse samt tre med kantvall. Rester av bandtun går genom objektet. Ett mindre (gammalt) kalkbrott finns också.

18 Sunnkyrke 1:18

18

Ek karta: 069 03   Areal: 3 ha   Inventerat 90.09.05   KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	svag hävd	
	Typrepresentativitet:	ej representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%	
	Träd:	tall	
	Buskar:	en(dom), slån, oxel, ask, nypon, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	25% svagt hävdad, 75% hävd saknas, endast kaninbete		
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, stenupplag, körskador		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, fornlämning		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, frisk mark, jordart: mörk		
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	småfingerört	vårbrodd
	brudbröd	backsmultron	vildlin
	backtimjan	gullviva	rosettjungfrulin
		jordtistel	axveronika
			liten blålocka
			spåtistel
			kattfot
			revfibbla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ohävdad buskrik utmark där nära halva arealen är stakt igenväxt och även resten till stor del har ett tämligen tätt buskskikt. I norr växer ängshavretorrängar som till viss del är kaninbetade. Söderut finns tunna mörkeljordar med alvarartade "kalkfukthedar". De senare behöver knappast betas för fältskiktets skull men buskskiktet är mycket tätt. I norr finns gott om säfferot. Förutom torrängar finns också blandformer mot älväxingfuktängar. En brya och några stenhögar samt gödslingseffekter i kanterna mot åker stör objektet. Tre runda stensättningar finns i objektet.

Förslag till åtgärder: Rövning och bete.

Ek karta: 069 03   Areal: 11 ha   Inventerat 90.09.05   KLASS: 1

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
                                  Typrepresentativitet: representativ
                                  Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
                                  Träd: tall(dom)
                                  Buskar: en(dom), brakved, slån, getapel, hagtorn

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% måttligt hävdad

Ingrepp/påverkan: Lite stödutfodring, smådiken, lite körskador

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, stengärdesgård, fornlämning, äldre åker, röjningsrösen

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
                                  Betydande del frisk mark, fuktig mark, jordart: mörk, sand, lera

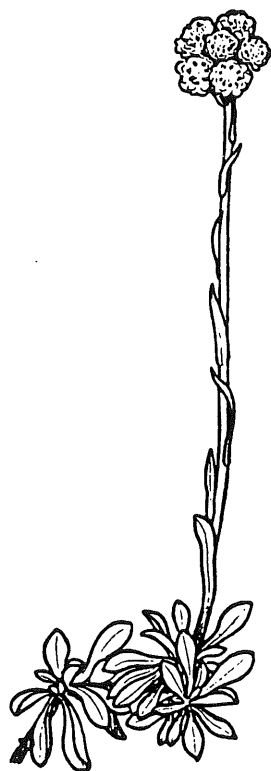
Vegetationstyp: Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp
                                  Enstaka: gräshed av rödventyp, alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp

Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	blodnäva	vårbrodd	backstarr
	solvända	knägräs	skogsklöver
	backtimjan	darrgräs	rosettjungfrulin
	kattfot	knutnarv	sandviol
		småfingerört	gullviva
		backsmultron	majviva
		brudbröd	liten blåklocka
		vildlin	
		sumpgentiana	
		axveronika	
		spåtistel	
		jordtistel	
		fältmalört	
		stenmalört	
		revfibbla	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Välbetad, varierad, gläntrik skog i kanten av den utdikade Lausmyr. Framför allt i väster, i den gamla myrens strandzon, finns tät yngre tallskog med mycket buskar på myllig lera el-

ler lövkärrtorv. Den gamla stranden syns i form av sandiga strandvallar med rödvenhed och rished av blåbär-/lingontyp. Resten av skogen är tämligen gles, inte särskilt högstammig äldre tallskog där viss plockhuggning bedrivs. Här växer friskängar av blandtyp; älv-äxingdominerad kalkfuktäng och ängshavretorräng. I brynen till en gammal åker i sydväst finns en mycket artrik alvarhed av örtrik ängshavretyp. Inom en kvadratmeter hittar man tio indikatorarter. I gläntorna finns också lite fårsvingeltorräng på sandiga höjder eller moränstråk, gräs/lågstarrängar med rika förekomster av sumpgentiana samt i öster kalkfuktäng av örtrik typ, om än inte särskilt artrik. Revfibbla, strandviol, majviva och brudsporre finns dock i liten omfattning. Längst i öster finns alvarhed på mäger av "kalkfukthedtyp". Där finns också en oregelbunden samling stenar som verkar ha konstruerats av människor. Objektet omgärdas av förfallande bandtun, bitvis ersatta av taggtråd. En brya finns i väster. Objektet sambetas med en liten vall i väster. I vallens hägn ingår också ej uppodlad myrbotten där det finns axag, rikligt med majviva, sumpgentiana och kustarun. Denna del är ändå utesluten ur objektet på grund av sin historia. I objektet, som idag ligger avses till, finns en milstolpe, ett tecken på att en landsväg tidigare haft sin sträckning längs myrens rand.

Kattfot

20 Botels 2:1

20

Ek karta: 069 03

Areal: 9 ha

Inventerat 90.09.05

KLASS: 2

Markslag:
Naturtyp:

Betesmark
Buskrik utmark, betad skog

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: svag hävd
Typrepresentativitet: representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 50-75%
Träd: tall(dom)
Buskar: en(dom), slån, apel, getapel, hagtorn

Hävdens tillstånd:

50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat, endast kaninbete

Ingrepp/påverkan:

Körskador

Kulturhistoriska spår:

Trägärdesgård, stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
Betydande del fuktig mark
Mindre del våt mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng
Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp
Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstarttyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
knägräs	vårbrodd	ängsnycklar
backsmultron	småfingerört	rosettjungfrulin
solvända	brudbröd	sandviol
bactimjan	vildlin	liten blåklocka
stenmalört	buskviol	skogsklöver
darrgräs	gullviva	sumpgentiana
	axveronika	
	spåtistel	
	jordtistel	
	fältmalört	
	kattfot	
	revfibbla	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ohävdad buskrik utmark/alvar samt en del gles skog. Kaniner håller de öppnare delarna relativt välhävdade med en ganska fin hävdflora. På liten yta inne i skogen finns vegetation som troligen formats av tidigare skogsbete, men som inte betas av kaninerna. Den domine-
ras av ljung, knägräs, kruståtel och rödsvingel. En stensträng, ett gravfält och en gammal brya finns i objektet.

Förslag till åtgärder: Återuppta bete. Gallra i skogsdelarna.

21 Sunnkyrke 1:18

21

Ek karta: 069 03

Areal: 10 ha

Inventerat 90.09.06

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	svag hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall, ask, oxel	
	Buskar:	slån(dom), en(dom), hagtorn, nypon, getapel	
Hävdens tillstånd:	25% måttligt hävdad, 75% hävd saknas, endast kaninbete		
Ingrepp/påverkan:	Körskador, diken		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, stengärdesgård		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark, jordart: mörkel		
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	vårbrodd	skogsklöver
		blodnäva	gullviva
	solvända	småfingerört	jordtistel
	backtimjan	backsmultron	
		brudbröd	
		vildlin	
		axveronika	
		spåtistel	
		revfibbla	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ohävdad buskrik utmark, delvis bestående av avverkade före detta betesskogar. Tätare delar av de gamla hägnen ingår ej i objektet. I söder finns tallplanterade områden. Här utgör älväxingångar fältskikt. I nordväst finns ett hörn med gödselpåverkan (ca 1/8 av objektet). I övrigt finns alvarartad mark på tunn mörkel - "kalkfuktheden" - och friska ängar av blandtyp; kalkfuktäng/ängshavretorräng samt rena torrängar. Delar av torrängarna och kalkfuktheden har lågvuxen vegetation med dominans för hävdfloran. Torrängarna kaninbetas fläckvis medan kalkfuktheden troligen aldrig får tätare vegetation. Stängsling pågår i de södra planterade delarna. Dessvärre är just dessa delar de av minst intresse både på grund av den nuvarande vegetationen och på grund av skogsbruket.

Förslag till åtgärder: Bete i norr.

Ek karta: 069 03   Areal: 23 ha   Inventerat 90.09.06   KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall(dom), björk, gran	
	Buskar:	en(dom), slån(dom), hagtorn, getapel	
Hävdens tillstånd:	75% välhävdad, 25% måttligt hävdad, får		
Ingrepp/påverkan:	100% svag gödning, stenuppl, diken, gallringsris, körspår		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, röjningsrösen		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark, jordart: sand, mägerl		
Vegetationstyp:	Vanlig: fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av kalkty		
	Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	knägräs	vårbrodd	ormtunga
	darrgräs	backsmultron	knutnarv
	brudbröd	vildlin	skogsklöver
		solvända	revfibbla
		bactimjan	
		spåtistel	
		jordtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betad skog och öppna marker i huvudsak på mägerligt underlag. I söder och sydost är marken sandig men stora delar av dessa marker är söndergödslade. Detta gäller några mindre, före detta åkrar i sydost samt två helt buskfria skogspartier. Dessa områden är uteslutna ur objektet. Objektet betas intensivt av får, och enbuskarna är alla starkt betespräglade och relativt glest stående. Krypande slån har dock stark ställning främst i slutna skog på mägerl. Här är vegetationen oftast rik på lundskäfting. I öppna områden finns främst friskängar av blandtyp älvväxingäng/ängshavretorräng. I mindre omfattning finns också rena, älvväxingdominerade kalkfuktängar. I norr finns småtor med mägerlalvar. På sand som inte är söndergödslad finns fuktig vegetation dominerad av blåttåtel, knägräs och - i fuktigare partier - tuvtåtel. I nordväst finns en svagt betad avstängslad del där man har avverkat det mesta av skogen och planterat tall som dock inte tagit sig något vidare. Här är flera av hävdarterna vanligare, och spåtistel, solvända och skogsklöver hittas bara här. I objektet finns dvärgviol på en plats i kalkfuktäng. I stort sett hela objektet är svagt kvävepåverkat.

Ek karta: 069 04

Areal: 5 ha

Inventerat 90.09.10

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Buskrik utmark

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en(dom), slån(dom), hagtorn, brakved, try

Hävdens tillstånd:

25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, 50% hävd saknas, endast kaninbete

Ingrepp/påverkan:

50% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, halmupplag, stenhögar mm, körspår

Kulturhistoriska spår:

Röjningsrösen

Markfuktighet:

Betydande del fuktig mark
 Mindre del torr mark, jordart: mörkel

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Slåtter- och betes-
indikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
darrgräs	knutnarv	vårbrodd
skogsklöver	småfingerört	ängsviol
backtimjan	backsmultron	kattfot
	brudbröd	svinrot
	vildlin	
	gullviva	
	jordtistel	
	revfibbla	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ohävdad buskrik utmark med en del ganska täta buskage och igenväxt skog i några ur objektet uteslutna dungar. Grässvålen i öppna marker är till stor del högväxt, tät och igenfilad. Kaninbete håller dock vissa delar i hyggligt skick. I väster finns ett älväxingdominerat fuktängsstråk översilat med kväverikt vatten. Här växer luddkrisla. Alvarheden är av mörklig, växelfuktig typ, "kalkfukthet". En gammal brya finns i objektet.

Förslag till åtgärder: Bete och buskröjning.

23 Kauparve 1:79

23

Ek karta: 069 04

Areal: 4 ha

Inventerat 90.09.10

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Buskrik utmark

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av**bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall
 Buskar: en(dom), slån(dom), hagtorn, getapel

Hävdens tillstånd:

75% välhävdad, 25% måttligt hävdad, får

Ingrepp/påverkan:

25% ingen gödsling, 75% svag gödsling, kulvertering, körspår, grunda diken

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
 Betydande del frisk mark

Vegetationstyp:

Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp

**Slätter- och betes-
indikatorer:**

Dominanta
 darrgräs
 backtimjan

Vanliga
 knutnarv
 småfingerört
 backsmultron
 brudbröd
 vildlin
 jordtistel
 kattfot
 revfibbla

Enstaka
 rosettjungfrulin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betad buskrik utmark med spridda äldre buskar, men rikligt med krypande slån och enplanter. Ännu är dock intrycket öppet. Den östra delen kan ha varit åker men var i så fall inte gödslad. Hävden är god och de västra delarna är rätt så fina om än tämligen artfattiga. Standardinformationens friskäng är av blandtyp; kalkfuktäng/ängshavretorräng.

25 Fie 1:13

25

 Ek karta: 069 04   Areal: 8 ha   Inventerat 90.09.10   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Buskrik utmark
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), ask, oxel
 Buskar: en, slån, try, nypon, hagtorn, päron

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% måttligt hävdad, häst, nöt

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, halmupplag, stenupplag

Kulturhistoriska spår: Röjningsrösen

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Betydande del torr mark, fuktig mark, jordart: mörkel

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp

Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	småfingerört	knägräs
	backsmultron	vildlin	knutnarv
	brudbröd	gullviva	spåtistel
	backtimjan	jordtistel	
		revfibbla	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Buskrik utmark med gott bete. De öppnaste markerna i öster är gödslade. I väster finns täta bestånd av unga tallar, oxlar och askar. Den mörkliga marken och det hårda betet med bland annat häst gör att småytor trampas upp så att de påminner om mörkelalvar - "kalkfukthet" - trots att jordtäcket är betydligt djupare än på mörkelalvaren.

Ek karta: 069 04   Areal: 4 ha   Inventerat 90.09.11   KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	svag hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%	
	Träd:	oxel, ask, tall	
	Buskar:	en(dom), slån(dom), hagtorn, try, nypon	
Hävdens tillstånd:	Sporadiskt eller nyligen upphört bete		
Ingrepp/påverkan:	25% ingen gödsling, 50% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, dike		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp Vanlig: fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	småfingerört	vårbrodd
	backsmultron	skogsklöver	knägräs
	brudbröd	vildlin	bockrot
	backtimjan	solvända	majviva
		gullviva	sumpgentiana
		gulkämpar	kattfot
		jordtistel	
		revfibbla	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ohävdad buskrik utmark. Nordost om objektet finns helt ostängslad liknande mark med ogenomträngliga buskage. Objektet har gamla stängsel och är inte lika långt gånget i förbuskning. Längs hägnets södra kant och ett lite större område i sydväst är det dock gödlat - möjligen före detta åker - och uteslutet ur objektet. I de resterande delarna finns ett tätt ungt buskskikt och spridda unga träd. De enda någorlunda öppna områden är en kalkfuktäng i sydost. En hel del hävdflora finns dock kvar mellan buskarna. I kalkfuktängen finns små mängder sumpgentiana, majviva och strandviol. Här finns också rikligt med tuvmyrebön. Älväxingdominerade och örtrika kalkfuktängar finns i ungefär lika stor omfattning.

Förslag till åtgärder: Bete och rejäl buskröjning.

Ek karta: 069 04   Areal: 18 ha   Inventerat 90.09.10   KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall, ask, oxel	
	Buskar:	en(dom), hagtorn, slån, päron	
Hävdens tillstånd:	75% välhävdad, 25% måttligt hävdad, får och kanin		
Ingrepp/påverkan:	25% ingen gödsling, 75% svag gödsling, dike		
Kulturrehistoriska spår:	Fornlämning, röjningsrösen		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
	Betydande del frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp		
	Vanlig: fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	vårbrodd	slätterblomma
	brudbröd	knägräs	sandviol
	backtimjan	småfingerört	knutnarv
	rosettjungfrulin	backsmultron	gullviva
		vildlin	
		axveronika	
		jordtistel	
		kattfot	
		revfibbla	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett stort fårbetat hägn med en remsa övergiven åker som delar upp objektet i två delar. I vardera delen finns dessutom varsin igenväxt skogsdunge i söder som också uteslutits ur objektet. I den västra delen är betet intensivt. Ett halvtätt yngre enbuskskikt är starkt betespräglad och det finns gott om döda enar. Vegetationen bär tydliga gödslingspår men hävdfloran finns kvar i ganska stor omfattning. Rödsvingel, kamäxing och humlelucern är dock rikligt förekommande. I denna del av objektet finns bara torrängar och friskängar av blandtyp kalkfuktäng/ängshavretorräng. Den östra delen är lite mer varierad, med lite svagare hävd men glesare buskskikt. Kalkfuktängarna är framför allt av trivialare älväxingdominerad typ. I en liten, finare kalkfuktäng av örtrik typ finns en brya. I objektet finns rikligt med tuvmyrebön, både i torräng i väster och i fuktäng i öster. En gammal brya finns i objektet och i väster finns en stensträng.

Ek karta: 069 04

Areal: 10 ha

Inventerat 90.09.11

KLASS: 2

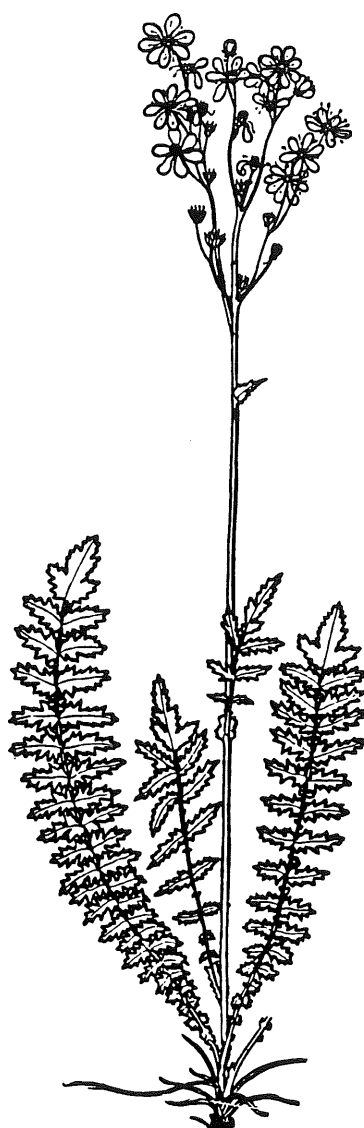
Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25%		
	Träd:	tall(dom), sälg	
	Buskar:	en(dom), nypon, hagtorn, slån, getapel	
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	50% svag gödsling, 50% tydlig gödsling		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del frisk mark, fuktig mark, jordart: sand		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs brudbröd	Vanliga vårbrodd knägräs knutnarv backsmultron vildlin rosettjungfrulin axveronika gulkämpar jordtistel stenmalört kattfot revfibbla	Enstaka småfingerört sandviol majviva

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett nötbetat, svårtolkat objekt. I sydväst finns vanlig buskrik utmark med måttligt tätt enbuskskikt. Resten av objektet består av helt buskfria stora ytor så när som på brynen till utesluten, helt igenväxt skog. Buskmarken i sydväst har god hävd men med gödselpåverkan som utarmar hävdfloran. Ett märkligt exempel på detta är att det saknas backtimjan, som annars brukar vara ganska tålig. Däremot finns en hel del kattfot och stenmalört som brukar vara betydligt kräsare. De stora öppna markerna är delvis fuktiga, gödslade nästan helt utan hävdgynnad flora. De synes dock inte ha varit åker. Det finns gott om tuvmyrebön i dessa marker och i närheten av dungen finns rester av fin hävdflora kvar. Fuktängarna i skogsbrynet är endast svagt gödselpåverkade och med fin artrik flora. Förutom indikatorarterna är strandviol och luddkrissla värda att nämnas. Tyvärr expanderar tallplanter och buskar ut i de finaste delarna. Huvuddelen av objektets vegetation är alltför gödsel-

skadad för att kunna klassas i standardinformationens typer. Före gödslingen var objektet sannolikt mycket fint. Vålhävdad men till största delen med obetydliga rester av hävdflora. Mindre ytor med välutvecklad hävdflora finns dock.

Förslag till åtgärder: Försök stoppa dungens expansion ut i kalkfuktängarna. Åtminstone ungtall borde kunna röjas bort.

Brudbröd

Ek karta: 069 04

Areal: 19 ha

Inventerat 90.09.04

KLASS: 3

Markslag:	Slättermark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (19 ha)		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	svag hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	saknas	
	Buskar:	tall(dom), en	
Ingrepp/påverkan:	Några diken		
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark, jordart: sand		
Vegetationstyp:	Vanlig: driftvegetation, övre landstrandvegetation av saltåg-/röd-svingeltyp		
	Enstaka: fuktäng av högörstyp, skonvegetation, havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	saltåg	vårbrodd	svinrot
	gulkämpar	knägräs	
Fauna:	Mycket värdefull lokal för rastande vadare, gäss och änder. Som häcklokal är den mindre intressant.		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Strandäng med sannolikt ursprung som slättermark. Av stängsel och skonor att döma har objektet dock haft en period av bete efter slätterns upphörande. Unga tallplantor och lite småenar finns utspridd över mest hela objektet. Själva stranden utgörs av tjocka driftvallar med ett cirka tio meter brett vassbälte. Där innanför finns mycket flacka, helt tuv fria ängar med art- och örtrik flora. Jorden består av en mjuktorr, halvmultnad tång och vegetationen bär tydliga spår av driftgödning. Artrikedomen ger därför inte utslag i indikatorartlistan men kväverikedomen får väl ses som tämligen genuin. I vegetationen märks bland annat fläckvis rikligt med ängsvädd, ängsruta, höstfibbla, kvastfibbla och spikblad. Denna vegetation dominerar objektet men har inte kunnat klassas i standardinformationens typer. Längst in mot land är tånglagret tunnt eller saknas helt, vilket resulterar i mer normal och artfattigare havstrandflora. Denna vegetation domineras av saltåg och strandkrypa men även krypven och gulkämpar har stark ställning. Dessa delar är betydligt örtfattigare. Driftgödslingens spår är här obetydliga. I norr finns det dessutom gott om skonor med endera revig saltgräs eller saltört som dominerar. I söder finns istället marskliknande dränerings-system som nu delvis växer igen med krypvenmattor. I söder begränsas objektet av Närkåns mynning, men mot ån växer höga och täta vassbestånd.

Förslag till åtgärder: Detta är ett lämpligt område om man vill återuppta havsstrandslätter.

30 Askänge; Snausarve

30

Ek karta: 069 14   Areal: 2 ha   Inventerat 91.06.05   KLASS: 3

Markslag: Slättermark
Naturtyp: Träd- och buskbärande äng
Nuvarande hävd: Slätter. Ålderdomlighävd: efterbete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: ek(dom), ask, björk, gran, tall
 Buskar: hassel

Hävdens tillstånd: 100% välhvdad

Ingrepp/påverkan: 25% ingen gödsling, 50% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, troligen näringsläcke från högre liggande åker

Kulturhistoriska spår: Hamlat träd

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark,
 Mindre del fuktig mark, jordart: sand

Vegetationstyp: Vanlig: friskäng av skogsnävatyp, örtrik friskäng
 Enstaka: svinrotäng, fuktäng av högörtyp

Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	S:t Pers nycklar	göknycklar
	darrgräs	mandelblom	krutbrännare
	gullviva	brudbröd	brudsporre
	svinrot	ängsviol	rosettjungfrulin

Hotade arter: Tidigblommande höskallra

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett välhvdad litet änge med efterbete. Tyvärr är trädskiktet väl tätt och den öppna delen är delvis söndergödslad med ett stort bestånd med hundloka. Stora delar av ängens domineras av ramslök. I svackorna mellan sandiga gamla strandvallar finns fuktängar med rikligt med älgört. Fin vegetation finns på små ytor i den öppna delen. Här kan man hitta göknycklar, krutbrännare, tidigblommande brudsporre och ängsstarr. I ängens finns en stor gammal björk, med tydliga spår av att ha klappats i äldre tid.

Ek karta: 069 03

Areal: 3 ha

Inventerat 91.06.05

KLASS: 2

Markslag:	Slåttermark		
Naturtyp:	Träd- och buskbärande äng		
Nuvarande hävd:	Slåtter		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	ek, ask, björk	
	Buskar:	hassel, rönn	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad		
Ingrepp/påverkan:	50% ingen gödsling, 50% svag gödsling		
Kulturhistoriska spår:	Hamlat träd		
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Betydande del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: örtrik friskäng Enstaka: svinrotäng, fuktäng av högörttyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd darrgräs svinrot	Vanliga krutbrännare göknycklar mandelblom brudbröd skogsklöver ängsviol	Enstaka brudsporre gullviva
Hotade arter:	Tidigblommande höskallra		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Litet välhävdad änge med glest träd- och buskskikt. Efterbete förekommer inte (stängsel saknas). I vissa partier har någon form av påverkan gjort den slåttergynnade floran svagt representerad. Svartkämpar, maskrosor, björnloka och älgört har här stark ställning. I andra partier finns fin slåttervegetation, ställvis dominerad av svinrot eller höskallra. Andra delar saknar dominanta inslag men ett flertal arter har stark ställning. Klappade askar finns i ängbetet och några ekar är nyligen stamkvitade.

1 Butvier

1

Ek karta: 068 09

Areal: 7 ha

Inventerat 89.07.29

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Hagmark, buskrik utmark, betad skog
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), ek
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn, kornell

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% måttligt hävdad

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling

Kulturhistoriska spår: Trägärdesgård, fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del frisk mark, våt mark

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp
 Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer:

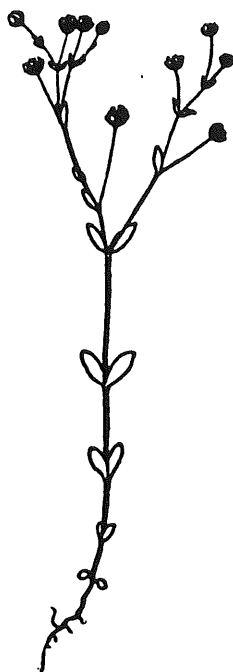
Vanliga	Enstaka
vildlin	knägräs
jordtistel	nattviol
	backsmultron
	brudbröd
	solvända
	gullviva
	spåtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Området ligger ungefär en kilometer öster om Sproge kyrka omgivet av åkermark. Buskrik utmark dominerar den västra delen tillsammans med betad skog som även förekommer i de östra delarna där hagmark (ett betad änge) utgör den karaktäristiska naturtypen. Ett stort antal vegetationstyper förekommer, allt ifrån torräng av ängshavretyp till fuktäng av starr-/grästypp och tallskog. Hela området betas med får. Trots ett relativt hårt betestryck är hela området kraftigt igenvuxet. Floran är som en följd av det stora antalet vegetationstyper mycket artrik. Solvända, jordtistel, vildlin, älvväxing, tuvtåtel, en, ask, ek och tall är några av de för området karaktäristiska arterna. Flera fornminnen är belägna inom området. Körspår och stora upplag förstör helhetsintrycket av de västra delarna av objektet. Området har av länsstyrelsen i Gotland utpekats som riksintressant för naturvården. Tillsammans med Solsänget, strax nordost om Botvier, i Levide socken, skall området vara ett av Gotlands

största sammanhängande ängsområde. Som ängs- och hagmark är området tillsammans med Solsänget inte att betrakta som riksobjekt eftersom ohävd och igenväxning är alltför långt gången. Grässvålen är endast intakt inom torrängspartierna samt kalkfuktängs- och starrfuktängsavsnitten.

Förslag till åtgärder: För att bibehålla de nuvarande naturvärdena bör buskvegetationen röjas samtidigt som allt skräp och bråte förs bort. Tippning av diverse skräp och massor bör upphöra.

Vildlin

2 Svartlunden

2

Ek karta: 068 09

Areal: 1 ha

Inventerat 89.07.27

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
Typrepresentativitet:	representativ
Nuvarande hävd:	saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt:	0-25%
Träd:	ask, tall
Buskar:	en, slån

Ingrepp/påverkan:

50% ingen gödsling, 50% svag gödsling

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: alvarhed av hållmarkstyp, alvarhed av fårsvingelalvartyp,
 torräng av örtrik ängshavretyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
darrgräsVanliga
vildlin
spåtistel
kattfotEnstaka
brudbröd
solvända**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Området ligger längs landsvägen ett par hundra meter från Sproge kyrka. Annan öppen utmark kan sägas vara den dominerande naturtypen. Vegetationen utgörs av alvarhed och torräng. De flesta för denna typ av mark karaktäristiska ängsväxter återfinns här. Några av dessa är kattfot, vildlin, krissla, darrgräs, spåtistel och solvända. Objektet är litet och ohävdad men är trots detta av intresse eftersom floran är rik och gödselpåverkan obetydlig.

3 Alvegårde

3

Ek karta: 058 98

Areal: 2 ha

Inventerat 89.07.29

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	oxel, tall, apel	
	Buskar:	en(dom), slån, nypon, hagtorn	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, äldre åker		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, fuktig mark Mindre del frisk mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	solvända	jungfrulin
	vildlin		rosettjungfrulin
	bockrot		gullviva
	jordtistel		liten blåklocka
			spåtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Hela området är omgivet av stora åkerarealer. Buskrik utmark är den helt dominerande naturtypen. Torräng och alvarhed är tillsammans med kalkfuktäng de vanligaste vegetations-typerna. Någon hävd har förmodligen inte skett under det senaste deceniet. Ett flertal olika hävgynnade arter växer här. Vildlin, darrgräs, älväxing, bockrot och jordtistel är några av dessa. Objektet är ett välkommet inslag i det av åker dominerade landskapet. Då området till största delen består av torra marker har relativt stora naturvärden bibehållits trots ohävd och igenväxningen.

Förslag till åtgärder: Hävden bör återupptas och kraftiga röjningar bör ske för att säkerställa de befintliga natur- och kulturvärdena.

4 Lindarve

4

Ek karta: 058 98

Areal: 8 ha

Inventerat 89.07.26

KLASS: 3

Markslag:	Slåttermark, betesmark	
Naturtyp:	Öppen fastmarksäng, hagmark,	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%
	Träd:	tall
	Buskar:	en
Hävdens tillstånd:	100% måttligt hävdad	
Kulturhistoriska spår:	Fornlämning	
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp Enstaka: fuktäng av kalktyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	knägräs
	darrgräs	nattviol
	solvända	backsmultron
	backtimjan	brudbröd
		vildlin
		gullviva
		jordtistel
		kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett större fornminnesrikt område beläget på gränsen mellan jordbruksbygd och vidsträckt tallskog. Större rösen utgör ett markant inslag. Hävden är måttlig inom större delen av området. Torräng är den karaktärgivande vegetationstypen även om partier med kalkfuktäng också förekommer. Timjan, vildlin, luddstarr, krissla och darrgräs är några av de hävdgynnade arter som växer här. I stort sett hela området är ogödslat. Lindarve är vackert beläget i landskapet vilket tillsammans med den relativt rika floran och det stora inslaget av fornminnen gör området till ett värdefullt ängs- och hagmarksobjekt.

Förslag till åtgärder: För att de nuvarande naturvärdena skall bevaras bör hävden intensifieras.

5 Allmällings

5

Ek karta: 058 98

Areal: 2 ha

Inventerat 89.07.28

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Annan öppen utmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
Typrepresentativitet:	representativ
Nuvarande hävd:	saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt:	0-25%
Träd:	tall
Buskar:	en

Kulturhistoriska spår:

Trägärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del våt mark
Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalk-
typSlätter- och betes-
indikatorer:

Enstaka
darrgräs
loppstarr
slätterblomma
vildlin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Området ligger nästan helt omslutet av tallskog. Annan öppen hagmark är den helt dominerande naturtypen. Slätter har förmodligen förekommit och området kan i så fall klassificeras som slätterkärr. Vegetationen utgörs till stora delar av olika typer fastmattekärr med inslag av torräng och kalkfuktäng. Floran är relativt intakt trots att området inte hävdats sedan länge. Karaktärsväxter är ag, krissla, vildlin, lökgamander och loppstarr. Allmällings är ett av de få riktigt våta markerna i Sproge som fortfarande hyser hävdkaraktärer.

6 Stymnes

6

Ek karta: 058 99

Areal: 15 ha

Inventerat 89.07.30

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Annan öppen utmark		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall, oxel	
	Buskar:	en, kornell	
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Betydande del torr mark Mindre del frisk mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta majviva	Vanliga darrgräs nattviol vildlin svinrot	Enstaka vårbrodd knägräs brudsporre brudbröd solvända kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Objektet som ligger strax norr om Storkanalen är till största delen omgivet av barrskog. Annan öppen utmark dominerar fullständigt som naturtyp. Små partier med buskrik utmark förekommer mellan tallskogen och den öppna utmarken. Fuktäng är den vegetations- typ som karaktäriserar hela området. Floran är mycket rik. Majviva utgör ett betydande inslag i fältskiktet inom vissa partier. Området har inte hävdats de senaste tio åren. Storleken och den rika floran ger området höga naturvärden som försvinner om inte hävden återupptas. Stymnes är förmodligen ett av de finaste ängs- och hagmarksobjekten i Sproge socken.

Förslag till åtgärder: Hävden bör återupptas snarast.

7 N. Snoder

7

Ek karta: 058 98

Areal: 2 ha

Inventerat 89.07.23

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Annan öppen utmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
Typrepresentativitet:	mindre representativ
Nuvarande hävd:	saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt:	0-25%
Träd:	tall
Buskar:	en, slån

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Betydande del våt mark
Mindre del torr mark

Vegetationstyp:

Vanlig: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Enstaka
knutnarv
brudbröd
vildlin
backtimjan
spåtistel
kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett långsträckt fuktängsområde med ett dominerande inslag av växelfuktiga partier. De växelfuktiga partierna karaktäriseras av luddkrissla och lökgamander. Den resterande delen av området utgörs av kalkfuktäng med karaktärsväxten älväxing. Inslag av mindre torrängspartier där bland annat kattfot, krissla och fårsvingel växer finns också. Hela området har förmodligen varit ohävdad sedan ett flertal år. Inga spår av gödsling återfinns. Området hyser trots ohävden fortfarande en rad ängs- och hagmarkskvaliteer.

Förslag till åtgärder: Stängsling och återupptaget bete.

8 Botrajvs

8

Ek karta: 059 98

Areal: 16 ha

Inventerat 89.07.26

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall, oxel	
	Buskar:	en(dom), slån, hagtorn, nypon	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, 25% hävd saknas		
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling		
Kulturhistoriska spår:	Ängs(hö)lada		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp Vanlig: fuktäng av högstarrtyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av tuvtåteltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs vildlin jordtistel	Vanliga brudbröd solvända bockrot spåtistel knägräs backsmultron rosettjungfrulin	Enstaka backnejlika jungfrulin gullviva bactimjan axveronika liten blåklocka kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Objektet är beläget i övergångszonen mellan vidsträckta tallskogar och det av åkrar dominerade landskapet. Annan öppen utmark och buskrik utmark är de karaktärgivande naturtyperna. De vanligaste vegetationstyperna inom området är torräng av ängshavretyp, kalkfuktäng och olika övergångsformer av friskäng. Trots den upphörande hävden återfinns alla de vanligaste ängsväxterna som till exempel vildlin, jordtistel, kattfot, backnejlika och bockrot. Större delen av området präglas av slappnande hävd. Endast mindre partier är välhävdade. Genom sin storlek och varierade karaktär utgör området, även om det är svagt hävdad, ett relativt fint ängs- och hagmarksobjekt.

Förslag till åtgärder: Ökat betestryck och viss röjning.

9 Gumlegärde

9

Ek karta: 058 98

Areal: 11 ha

Inventerat 89.07.26

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark, annan öppen utmark, betad skog		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall	
	Buskar:	en	
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, fornlämning		
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Betydande del torr mark Mindre del frisk mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, örtrik friskäng, fuktäng av tuvtåteltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs vildlin solvända	Vanliga brudbröd bockrot	Enstaka ängsnycklar brudsporre jungfrulin rosettjungfrulin gullviva backtimjan axveronika liten blåklocka spåtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Området är helt omgivet av de stora sammanhängande tallskogar som sträcker sig i nord-sydlig riktning i Sproge sockens västra delar. Buskrik utmark, annan öppen utmark och betad skog är de huvudsakliga naturtyperna. Vegetationstyperna domineras av kalk- fuktäng och olika torrängstyper. Förmodligen har området inte varit hävdad på ett tiotal år. Krissla, vildlin, darrgräs och bockrot är några av de vanligare arterna som växer här. Ett flertal fornminnen är belägna inom området. I området mellan kusten och de stora sammanhängande åkerarealerna dominerar vanligtvis tallskog med inslag av utmarksbeten. De flesta av dessa utmarksbeten är igenvuxna eller harvade/plöjda och planterade med tall. Gumlegärde hör till den kategori som ännu hyser de ursprungliga utmarksbetenas karaktär ohävden till trots.

10 Snoderviken

10

Ek karta: 058 98

Areal: 87 ha

Inventerat 89.07.27

KLASS: 1

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Havsstrandäng (48 ha), buskrik utmark, annan öppen utmark, betad skog
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), alm, ask, björk, oxel
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn, skogskornell, nypon

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 25% tydlig gödsling

Kulturhistoriska spår: Trägärdesgård, stengärdesgård, hamlat träd, fornlämning, äldre åker

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark
 Betydande del torr mark, frisk mark, våt mark

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, friskäng av rödventyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av kalktyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, friskäng av skogsnävatyp, driftvegetation, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp, havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp

Slätter- och betesindikatorer:

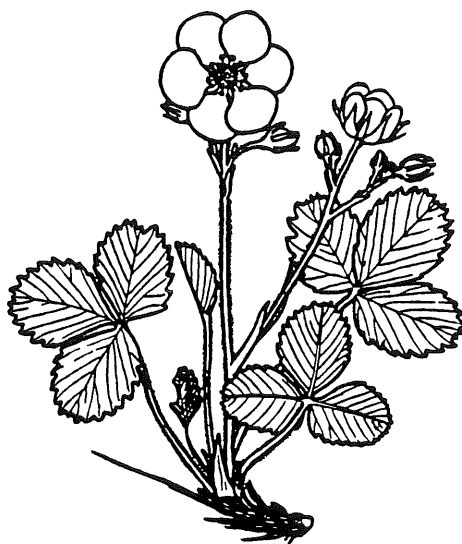
Dominanta	Vanliga	Enstaka
salttåg	ängsnycklar	knägräs
darrgräs	backsmultron	brudsporre
vildlin	brudbröd	nattviol
	solvända	backnejlika
	kattfot	smultronklöver
		jungfrulin
		bockrot
		gullviva
		kustarun
		liten blåklocka
		svinrot

Fauna: Över 40 olika fågelarter häckar inom området och av dessa är flera uppförda på naturvårdsverkets hotlista. Större delen av området ingår i Ugnens fågelskyddsområde.

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Området sträcker sig längs kusten med början ungefär 100 meter norr om Kvarnåkershamn. Havsstrandäng är den karaktäristiska naturtypen. Buskrik utmark, annan öppen utmark och betad skog är andra vanligt förekommande naturtyper. Storleken och den heterogena karaktär området hyser ger upphov till ett mycket stort antal vegetationstyper. Fukttång av kalktyp och tuvtåteltyp samt havshelofytvegetation av bladvasstyp är tre av de mest dominerande vegetationstyperna. Större partier med torrängsvegetation förekommer också inom området. I stort sett hela området betas av nötkreatur och får. Hävden är inom vissa delar svag vilket förklaras av att den är relativt nyupptagen. Ett stort antal fornminnen är belägna inom området. Som ett led i arbetet med att restaurera området har nya trägårdsgårdar satts upp. Vissa delar av området är kraftigt gödselpåverkade. Betade strandängar med en storlek närmare 100 hektar utgör mycket värdefulla landskapselement även om floran är utarmad genom bristande hävd och gödsling genom att de fungerar som rast- och häckningslokaler för många känsliga fågelarter.

Förslag till åtgärder: Hävden bör intensifieras ytterligare och eventuellt kompletteras med vasslätter.

Backsmultron

11 Borum

11

Ek karta: 058 98

Areal: 12 ha

Inventerat 89.07.20

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Buskrik utmark, betad skog

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom), björk

Buskar: en(dom), slån, hagtorn, olvon, nypon

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår:

Trägärdesgård, stengärdesgård

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, örtrik friskäng, fuktäng av kalktyp

Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
darrgräsVanliga
brudbröd
vildlin
jordtistelEnstaka
knägräs
nattviol
backnejlika
backsmultron
solvända
liten blåklocka
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Området är beläget mellan en större sammanhängande havsstrandäng och vidsträckta tallskogar. Betad skog och buskrik utmark är de naturtyper som dominerar. Örtrik friskäng, torräng av ängshavretyp och fuktäng av kalktyp är de vanligaste vegetationstyperna. Hela området betas för närvarande av får som håller marken relativt välhävdad. Artrikedomen är stor. Karaktäristiska arter är exempelvis lökgamander, backsmultron, backnejlika, knägräs, vildlin, nattviol, kattfot, darrgräs, brudbröd, och jordtistel.

Förslag till åtgärder: Vissa röjningar av buskvegetationen bör eventuellt genomföras i syfte att säkerställa de nuvarande naturvärdena på längre sikt.

1 Bjärges

1

Ek karta: 058 99

Areal: 1 ha

Inventerat 89.07.24

KLASS: 3

Markslag: Slåttermark
 Naturtyp: Träd-/buskbärande äng

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: ek, ask, alm, lind
 Buskar: hagtorn, slån, olvon, kornell

Ingrepp/påverkan: 25% ingen gödsling, 50% svag gödsling, 25% tydlig gödsling

Kulturhistoriska spår: Trädgårdesgård, röjningsrösen

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark

Vegetationstyp:

Slåtter- och betesindikatorer:	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	knägräs
	nattviol	brudbröd
	backsmultron	blodnäva
	jungfrulin	vildlin
	gullviva	solvända
	svinrot	bockrot
	slåtterfibbla	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ängt är beläget i anslutning till en mindre vägkorsning omgiven av åker och lövskog. Träd- och buskbärande äng är den dominerande naturtypen. Fältskiktet består till största delen av friskäng som inte är möjlig att typdefiniera. Svårigheten att avgöra den dominerande vegetationstypen bottnar i den relativt långa perioden av ohävd. Floran är mycket rik och varierad. Genom den periodvisa frånvaron av hävd har en rad lundväxter som till exempel vårärt och lundslok kunnat vandra in. De flesta ängsväxter som hör hemma i ängt har dock lyckats hålla sig kvar. En trädgårdesgård löper längs vägen. Flera röjrösen är belägna i ängt. Sammanfattningsvis kan sägas att ängt utgör ett tilltalande inslag i landskapsbildningen samtidigt som det fortfarande hyser många hävdgynnade arter.

Förslag till åtgärder: Träd- och buskskiktet bör glesas ut ordentligt och hävden bli regelbunden.

2 Ajpe

2

Ek karta: 058 98

Areal: 3 ha

Inventerat 89.07.01

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
Typrepresentativitet:	representativ
Nuvarande hävd:	saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt:	0-25%
Träd:	oxel
Buskar:	en(dom), slån, brakved, getapel

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
Betydande del frisk mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng
Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta	Vanliga
darrgräs	brudbröd
vildlin	rosettjungfrulin
	solvända
	bockrot
	spåtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

I anslutning till en mindre landsväg ligger denna hage omgiven av åkermark. Trots hagens läge utgörs området av alvarmark. Övergångar till buskrik utmark kan även skönjas. Hävden i området är upphörd sedan minst ett par år. Torrängar dominerar vegetationen. Kalkfuktäng finns i mindre omfattning. Karaktärgivande arter är bl a rosettjungfrulin, vildlin, darrgräs och spåtistel. Två fornminnen är belägna i området.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete.

3 Ö. Ajpe

3

Ek karta: 058 98

Areal: 6 ha

Inventerat 89.07.25

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall, oxel, alm, ek, getapel	
	Buskar:	en(dom), slån, hagtorn, hassel, kornell, nypon	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, 25% hävd saknas		
Ingrepp/påverkan:	25% ingen gödsling, 50% svag gödsling, 25% tydlig gödsling		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdesgård, fornlämning, äldre åker, röjningsrösen		
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Betydande del torr mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtåteltyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	bockrot	nattviol
	vildlin	gullviva	backnejlika
	brudbröd	jordtistel	backklöver
		rosettjungfrulin	jungfrulin
		solvända	spåtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Längs en landsväg omgiven av åkrar ligger detta varierade område som huvudsakligen består av gamla åkrar, fornåkrar och hagmark med drag av buskrik utmark. Större partier är igenvuxna med slån och hagtorn. Områdets heterogena karaktär skapar förutsättning för en rad olika vegetationstyper. De dominerande vegetationstyperna är örtrik torräng och alvarhed, fuktäng av kalktyp och odefinierbar friskäng. Inslag av tuvtåtefuktäng förekommer inom vissa partier. En rad hävdgynnade växter återfinns inom området trots den kraftiga igenbuskningen. Bland dessa kan nämnas vildlin, rosettjungfrulin, gullviva, spåtistel och backnejlika. Nötkreatur betar de delar som inte är helt igenvuxna. Området präglas av fornminnen som till en del är helt övervuxna med buskar. Trots den långt gångna ohävdén hyser området värden som ängs- och hagmark.

Förslag till åtgärder: Kraftiga röjningar i kombination med hårt bete.

4 Linhatte

4

Ek karta: 058 99   Areal: 2 ha   Inventerat 89.07.25   KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	ask, oxel	
	Buskar:	en(dom), brakved, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	75% välhävdad, 25% måttligt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	50% ingen gödsling, 50% svag gödsling, Ungefär 50% av arealen är betad åker		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, stengärdesgård		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark Mindre del våt mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av kalkty Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga nattviol brudbröd vildlin	Enstaka backsmultron jungfrulin rosettjungfrulin solvända bockrot gullviva spåtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Området är beläget i anslutning till en landsvägskorsning i närheten av Silte kyrka. Hagmark och åker är de dominerande naturtyperna. Fuktäng av tuvtåteltyp och fuktäng av kalktyp är de vanligaste vegetationstyperna, bortsett från åkermarkens störda vegetation. De delar som inte varit uppodlade hyser en rik ängsflora bestående av arter som krissla, nattviol, vildlin och ängsnycklar. Området hävdas genom hästbete som även berör de perifera delarna av hagen. Trots att delar av hagen brukats som åker och att den intressanta arealen således genom samstängsling tillförs kväve har området vissa naturvärden genom vegetationens sammansättning och den goda hävden.

5 Skinäs

5

Ek karta: 058 88

Areal: 42 ha

Inventerat 89.07.24

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Havsstrandäng (0,5 ha), buskrik utmark, annan öppen utmark, betad sk
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall, ask, alm
 Buskar: en(dom), slån, brakved, hagtorn

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, 25% hävd saknas

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, stengärdegård, fornlämning

Markfuktighet: Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark, våt mark

Vegetationstyp: Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av kalktyp, havs-
 halofytvegetation av bladvass-/sävtyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp,
 alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av tuvtåteltyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vildlin brudbröd	ängsnycklar brudsporre rosettjungfrulin solvända axveronika kattfot	nattviol backnejlika backsmultron backtimjan liten blåklocka

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Området sträcker sig från Petesvikens norra ände till strax söder om Kvarnåkershamn. Området är omväxlande med ett flertal olika naturtyper. Havsstrandäng, betadskog, annan öppen utmark och buskrik utmark. Nötkreatur betar inom området. Större partier är i stort sett helt obetade. Vissa avsnitt är utsatta för ett kraftigt kaninbete. Åtminstone åtta olika vegetationstyper kan urskiljas, allt ifrån tallskog till agkärr och alvarhed. Antalet vegetationstyper ger en förhållandvis rik och varierad flora med karaktärsarter som solvända, backnejlika, vildlin, darrgräs, ag, axveronika, rosettjungfrulin, jordtistel, brudsporre och tall. Trots att stora delar av området farit illa av ohävdan hyser det fortfarande höga naturvärden.

Förslag till åtgärder: Intensifierat bete, röjning av buskvegetationen.

1 Myrhagen**1****Ek karta: 059 90****Areal: 2 ha****Inventerat 89.08.03****KLASS: 3****Markslag:**

Betesmark

Naturtyp:

Buskrik utmark

Nuvarande hävd:

saknas

Bedömning av**bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), björk, oxel
 Buskar: en(dom), kornell

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% svag gödsling

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark
 Mindre del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp
 Vanlig: fuktäng av tuvtåteltyp

**Slätter- och betes-
indikatorer:**Dominanta
darrgräs

Vanliga
brudbröd
vildlin
jordtistel

Enstaka
knägräs
ängsnycklar
brudsporre
nattviol
solvända
bockrot
svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Området ligger i anslutning till ett större barrskogsområde, gränsande till ett åkermark. Buskrik utmark kan sägas vara den dominerande naturtypen även om gränsen mot annan öppen utmark är relativt flytande. Kalkfuktäng och fuktäng av tuvtåteltyp är de vanligaste vegetationstyperna. Fältskiktet består av arter som vildlin, darrgräs, älväxing, jordtistel och ängsnycklar. Större partier domineras av älgört, vilket indikerar en längre period av ohävd. För närvarande hävdas inte området som är tätortsnära beläget.

2 Ocksarve

2

Ek karta: 058 91

Areal: 2 ha

Inventerat 89.08.06

KLASS: 3

Markslag:

Slåttermark, betesmark

Naturtyp:

Slåtterkärr, buskrik utmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), oxel, björk, ek, gran
 Buskar: en(dom), slån, olvon

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% svag gödsling

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp
 Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp

Slåtter- och betes-
indikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
darrgräs	backsmultron	solvända
vildlin	brudbröd	liten blåklocka
	baktimjan	
	jordtistel	
	svinrot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Området är beläget mellan Hemse tätort och en större sammanhängande barrskog. Buskrik utmark dominerar. De vanligaste vegetationstyperna är alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av ängshavretyp och kalkfuktäng. En rad olika hävdgynnade arter förekommer i fältskiktet. Några av dessa är vildlin, jordtistel, svinrot, luddstarr, krissla, timjan, älvväxing och backsmultron. Området torde inte ha hävdats det senaste decenniet. Hela området är trots ohävdens av intresse genom sin förhållandevis rika flora. Att det är tätortsnära beläget, ett par hundra meter från en skola, har ett visst värde.

Förslag till åtgärder: En restaurering i samverkan med skolan bör undersökas. De pedagogiska värdena med ett sådant projekt är uppenbara.

3 Likmide

3

Ek karta: 059 90

Areal: 3 ha

Inventerat 89.08.01

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: ek(dom), björk, alm, ask, apel
 Buskar: slån, en, hagtorn

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 50% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling

Kulturhistoriska spår: Fornlämning, äldre åker

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Betydande del fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta darrgräs jordtistel	Vanliga knägräs vildlin	Enstaka solvända gullviva liten blåklocka
-------------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Området gränsar mot åkermark i söder och skog i norr. Hagmark är den dominerande naturtypen. En gammal åker är samstängslad med hagmarken. Fuktäng av kalktyp och tuvtåteltyp är tillsammans med lövskog de dominerande vegetationstyperna. Nötkreatur betar hagen som är på väg att växa igen trots ett relativt högt betestryck. Floran är mycket varierad. Lundarter som skogstarr och sårläka förekommer jämnsides med vildlin, vädtklint, darrgräs, älvväxing och jordtistel. Flera fornminnen är belägna i anslutning till hagen.

Förslag till åtgärder: För att säkerställa de befintliga naturvärdena på längre sikt bör vissa röjningar och utglesningar göras.

4 Tjängdarve 3:1

4

Ek karta: 058 91   Areal: 2 ha   Inventerat 89.08.06   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Annan öppen utmark

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
    Typrepresentativitet: representativ
    Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
    Träd: tall, ask, oxel, getapel
    Buskar: en(dom), slån, nypon

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling

Markfuktighet: Betydande del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp
    Vanlig: fuktäng av kalktyp
    Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng

Slätter- och betes-
 indikatorer: Dominanta   Vanliga   Enstaka
    vildlin   darrgräs   vårbrodd
                                       brudbröd   solvända
                                       jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Området ansluter norrut till tallskog. I övrigt omges de av vidsträckta åkerarealer. Annan öppen utmark utgör den karaktärgivande naturtypen. Torräng av ängshavretyp dominerar tillsammans med kalkfuktäng. Floran är till följd av ohävden utarmad. De flesta ängsväxter återfinns trots detta inom objektet. Säfferot, älväxing, vildlin, gulmåra och jordtistel är några av de arter som växer i fältskiktet. Av grässvålen och stängslingen att döma har området varit ohävdad en relativt lång period. Genom återupptagen hävd skulle området snabbt återfå sina ursprungliga kvaliteer.

5 Lindvide 3:1

5

Ek karta: 058 91

Areal: 3 ha

Inventerat 89.08.08

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:

Betesmark
Buskrik utmark

**Bedömning av
bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
Typrepresentativitet: representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
Träd: tall(dom), ek, getapel
Buskar: en(dom), slån, hagtorn

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark
Betydande del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp
Vanlig: torräng av fårsvingeltyp
Enstaka: torräng av örtrik ängsavretyp

**Slätter- och betes-
indikatorer:**

Vanliga	Enstaka
darrgräs	nattviol
vildlin	jungfrulin
jordtistel	solvända
	bockrot
	gullviva

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Objektet ligger inklämt mellan två större barrskogsområden längs ett djupt dike. Buskrik utmark är den karaktärgivande naturtypen. De dominerande vegetationstyperna är fuktäng av kalktyp och torräng av fårsvingeltyp. Området har inte hävdats sedan en längre tid. Vanliga arter är bland annat säfferot, jordtistel, vildlin, krissla, luddstarr och älväxing. Ett av de bättre ohävdade ängsmarkerna i Hemse socken. Förhållandevis stora ängs- och hagmarkskvaliteter återfinns här. Grässvålen är något så när intakt.

Förslag till åtgärder: Hävden bör återupptas genom bete förutsatt att slätter inte är ett möjligt alternativ.

6 Vassåkra

6

Ek karta: 058 91

Areal: 9 ha

Inventerat 89.08.08

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark, annan öppen utmark		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall(dom), apel, ask, ek	
	Buskar:	en(dom), slån, hagtorn	
Ingrepp/påverkan:	50% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 25% tydlig gödsling		
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Mindre del torr mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vildlin	Vanliga darrgräs brudsporre brudbröd solvända	Enstaka bockrot jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Området är omgivet av hyggen och åkrar. Annan öppen utmark och buskrik utmark är de dominerande naturtyperna. Fuktäng av kalktyp är den vanligaste vegetationstypen. Mindre partier med torräng av ängshavretyp förekommer. Karaktäristiska arter är bland annat vildlin, rödklint, brudsporre, krissla och kvävegynnade gräs som timotej och hudäxing. I anslutning till en avverkning återfinns körspår. Någon hävd har inte förekommit sedan ett stort antal år. Objektet är trots den långa ohävd intressant efter vårdinsatser eftersom ett stort antal ängsfloraelement kvarstår.

Förslag till åtgärder: Hävden bör återupptas om de nuvarande naturvärdena skall kvarstå. Sker detta genom bete bör komplettering med slätter ske de första åren.

7 Gajtburgar

7

Ek karta: 059 91   Areal: 12 ha   Inventerat 89.08.06   KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall(dom), ask, gran, oxel	
	Buskar:	en(dom), slån, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	75% välhävdad, 25% hävd saknas		
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	brudbröd	vårbrodd
	vildlin	backtimjan	knägräs
	jordtistel	backsmultron	nattviol
			solvända
			bockrot
			gullviva
			spåtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Norrut övergår området gradvis till barrskog. I de övriga väderstrecken gränsar området huvudsakligen till åker. Buskrik utmark dominerar. Torräng med alvarkaraktär är den vanligaste vegetationstypen. Fuktäng av tuvtåteltyp och kalktyp är också vanliga liksom övergången till tallskog. Floran är i likhet med vegetationstyperna svåridentifierbara på grund av det mycket intensiva hästbetet. Exempel på karaktäristiska arter är luddkrissla, vildlin, backtimjan, rödklint, jordtistel och darrgräs. Området betas av hästar. Hävdtrycket är mycket hårt. De stålskodda hovarna ger upphov till ett kraftigt markslitage. En stor gödselhög är belägen i den södra delen av objektet som även i övrigt ger ett skräpigt intryck. Igenväxningen och det hårda hästbetet till trots så är stora delar av ängsfloran intakt.

Förslag till åtgärder: Rójningar av buskvegetationen bör företas. Hästbetet bör på sikt minska i intensitet för att den befintliga ängsfloran skall kunna finnas kvar även i framtiden.

8 Hulte Kruppar

8

Ek karta: 059 91

Areal: 8 ha

Inventerat 89.08.04

KLASS: 3

Markslag: Slåttermark
 Naturtyp: Träd-/buskbärande äng
 Nuvarande hävd: Slåtter

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: ek(dom), apel, oxel, tall, ask, björk
 Buskar: hassel(dom), en, kornell, slån, hagtorn,
 nypon

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: 50% svag gödsling, 50% tydlig gödsling

Kulturhistoriska spår: Trägärdesgård, hamlat träd, fornlämning, äldre åker

Markfuktighet: Betydande del frisk mark, fuktig mark
 Mindre del torr mark

Vegetationstyp: Vanlig: svinrotäng, fuktäng av tuvtåteltyp

Slåtter- och betes-
 indikatorer: Dominanta jordtistel Vanliga vårbrodd Enstaka knägräs
 brudsporre nattviol
 gullviva solvända
 bockrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Hulte Kruppar ligger i direkt anslutning till Hemse tätort, ett stenkast från kyrkan. Hela området består av träd- och buskbärande äng. Friskäng dominerar. Inslag av fuktäng och torräng förekommer liksom ren lundvegetation. Förekomsten av både ängs- och lundvegetation ger upphov till en mycket artrik flora. De vanligaste ängsväxterna förekommer relativt ymnigt. Hävden består av slåtter med tillhörande räfsning. Viss hamling förekommer. Kvävepåverkan är tydlig inom vissa partier. Hulte Kruppar är Hemse sockens sista änge med en något sänär fullständig ängsflora.

Förslag till åtgärder: En förutsättning för att ängens naturvärden bibehållas är att ängen bibehåller sina nuvarande naturvärden. Eventuellt bör hävdtrycket på träd- och buskskiktet öka.

1 Lajrhagen; Högvide m fl

1

Ek karta: 069 03

Areal: 53 ha

Inventerat 90.07.04

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, buskrik utmark		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall(dom), oxel, rönn, björk	
	Buskar:	en(dom), slån, gråvide, brakved	
Ingrepp/påverkan:	Körskador		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: tallskog av kalkörttyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs brudbröd	Vanliga backsmultron blodnäva vildlin solvända backtimjan axveronika jordtistel	Enstaka ängsnycklar gullviva liten blåklocka kattfot svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett stort utmarksområde med alvarsprägel omväxlande med skog och öppna buskrika partier. Området har inte varit hävdad på länge. Som namnet Lajrhagen antyder så är stora delar växelfuktiga och således leriga under vintern. Tynnet har börjat breda ut sig men gräsfiltens är tjock. Trots detta finns det ett stort urval av betesgynnade arter kvar. Kalkfuktängarna är vitt spridda och i princip de enda riktigt öppna partierna. Andra delar har torrängskaraktär, med en hel del lavar i bottenkiktet bl a islandslav samt bägarlavar Körskador härrörande från traktor påträffas på flera områden i leran. Ett skräpupplag återfinns i sydväst i anslutning till en soptipp.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete.

2 Västerlaus 2:1

2

Ek karta: 059 92

Areal: 2 ha

Inventerat 90.07.03

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), rönn, oxel, gran
 Buskar: en(dom), krusbär

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling, grustag, körväg

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: gräshed av rödventyp
 Vanlig: rished av örtrik ljungetyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	knägräs vildlin	vårbrodd solvända backtimjan	knippfryle vårstarr brudbröd liten blåklocka jordtistel slätterfibbla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett litet isolerat objekt med hagmarks-karaktär, på torr osorterad jord. Välbetade ytor omväxlar med grupper av enar. Längre från vägen ökar inslaget av tall. Vegetationen är torr och hedartad och består av mattor av nedbetade ljungetuvor. Även rödven och fårsvingel finns bland de dominerande arterna. Noteras bör även den stora förekomsten av jungfrulin, solvända och knägräs. Där inslaget av tall är större är florán något fattigare-trivialiserad. Ett område i söder har använts som grustag; här finns en tydlig kvävepåverkan av vegetationen.

3 Rondarve 1:10

3

Ek karta: 059 93

Areal: 4 ha

Inventerat 90.07.04

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Buskrik utmark

Nuvarande hävd:

övrigt: kaninbete

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: oxel(dom), tall
 Buskar: en(dom), slån

Hävdens tillstånd:

50% måttligt hävdat, 25% svagt hävdat, 25% hävd saknas, endast kaninbete

Ingrepp/påverkan:

Körväg

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: torräng av fårsvingeltyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta solvända	Vanliga backsmultron brudbröd vildlin backtimjan axveronika	Enstaka gullviva spåtistel jordtistel
-----------------------	--	--

Hotade arter:

Toppjungfrulin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En liten torrbacke på en klint vid stora vägen. Den är ohävdad men hålls öppen av kaniner. Vegetationen består helt av torrängar dominerade av fårsvingel och solvända. En hel del betesgynnade arter finns, t ex toppjungfrulin. Ohävden syns dock tydligt inne i tynnesnåren.

Ek karta: 059 93   Areal: 5 ha   Inventerat 90.07.05   KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Buskrik utmark, annan öppen utmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
                                   Typrepresentativitet: representativ
                                   Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
                                   Träd: tall(dom), oxel
                                   Buskar: en(dom), skogstry, hagtorn, slån

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 5 ungnöt

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling, stödutfodring, stenupp-
 lag/stenbrott, redskap

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
                                   Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av fårsvingeltyp
                                   Enstaka: alvarhed av hällmarkstyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	solvända	vårbrodd	darrgräs
	axveronika	brudbröd	bockrot
		vildlin	liten blåklocka
		gullviva	spåtiste
		backtimjan	kattfot
		jordtistel	

Hotade arter: Toppjungfrulin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En liten betesmark vackert belägen på kanten av en klint med utsikt över nejden. Området betas väl av ungnöt. Mycket av objektet har växt igen till skog. Dessa partier är ej inventerade. De öppna partierna är rika på enbuskar. Vegetationen är torr med fårsvingel, solvända och backtimjan som dominerade arter. Här och var kommer vatten fram ur klintkanten och små kalkfuktängar med älväxing bildas. Grässvålen är mycket fint utbildad med en myckenhet av betesgynnade arter såsom toppjungfrulin, gullviva, jordtistel och axveronika. Delar av området har tidigare förmodligen använts som kalkstensbrott.

5 Häffinds 1:9

5

Ek karta: 059 93

Areal: 11 ha

Inventerat 90.08.21

KLASS: 3

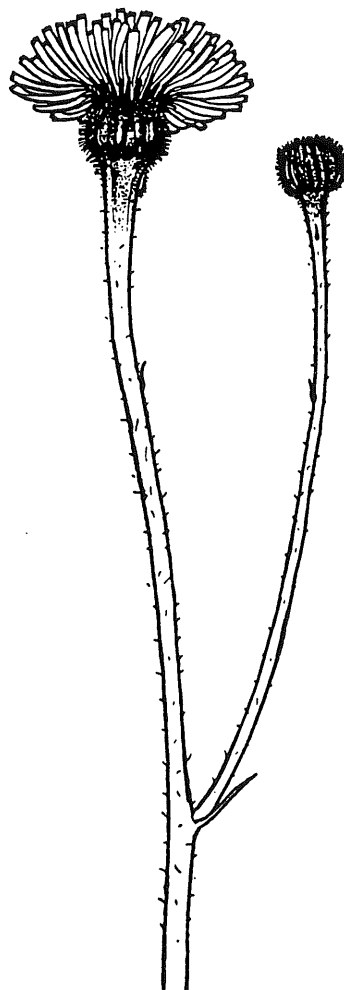
Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	75-100%	
	Träd:	björk, tall, ask, oxel, ek	
	Buskar:	hassel(dom), nypon, hagtorn, en, apel, rönn	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad, borttröjda slånbuskage i norr		
Ingrepp/påverkan:	Djup kanal, upplag av sten och halm, stödutfodring		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, stengärdesgård, hamlat träd, fornlämning		
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Mindre del torr mark, jordart: sand		
Vegetationstyp:	Vanlig: gräshed av rödventyp, friskäng av rödventyp Enstaka: rished av örtrik ljungtyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta solvända	Vanliga vårbrodd knägräs brudbröd skogsklöver jungfrulin ängsviol gullviva liten blåklocka jordtistel kattfot slätterfibbla	Enstaka darrgräs backnejlika bockrot backtimjan

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En igenväxt men mycket välbetad hage. Stora delar av objektet består av gles tallskog med tätt buskskikt av hassel. I objektet finns dock även glesare hagmark och högstammig tallskog. Mitt i objektet finns en barrplantering på före detta öppen naturbetesmark med cirka två meter höga tallar och granar. Rödvenhed är den dominerande vegetationstypen på de marker som har något växttäckte. Några tydliga rester av slätterflora är svåra att hitta. Betet har antagligen pågått under mycket lång tid. I barrplanteringen är grässvålen i stort sett in-takt rödvenhed utom i tätare delar med gran där plantorna täcker det mesta av marken. I tallskogen i väster består vegetationen av tät, mossrik, välbetad grässvål med tuktade bärris. Genom objektet rinner en bäck i vackra meanderbågar cirka en halv meter ner i san-

den. I norra delen av området är den dock uträdd och nedgrävd i en bred, djup kanal som mycket kraftigt stör den delen av området. Stödutfodring ger begränsade gödningseffekter i nordvästra hörnet. En hel del stensträngar finns i objektet. Det finns också en dammvall och en svärdslipningssten i bäcken. Ytterligare en svärdslipningssten är hittad i objektet men är nu bortförd.

Förslag till åtgärder: Röj och gallra i hasselskogen. Avveckla barrplanteringen.

Slätterfibbla

6 Ammunde 1:3

6

Ek karta: 059 93   Areal: 8 ha   Inventerat 90.07.01   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Hagmark
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: tall(dom), björk(dom)
 Buskar: hassel(dom), nypon, slån, rönn, sälg

Hävdens tillstånd: 50% svagt hävdad, 50% hävd saknas, nötbetat

Ingrepp/påverkan: 25% ingen gödsling, 50% svag gödsling, 25% tydlig gödsling,
 plantering: 25% barrträd höjd 1 m, traktorspår, diken

Kulturhistoriska spår: Fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark
 Betydande del frisk mark
 Mindre del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: fuktäng av högörttyp
 Vanlig: friskäng av skogsnävatyp
 Enstaka: svinrotäng, fuktäng av tuvtäteltyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	nattviol	S:t Pers nycklar
	svinrot	brudbröd	skogsnycklar
	darrgräs	slätterfibbla	skogsklöver
		jordtistel	jungfrulin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En heterogen och tämligen tät hagmark med ett troligt förflutet som slättermark. Nuvarande hävd är svag, eftersom hagen sambetas med en vall. Högörtäng med älgört breder ut sig längs med bäcken. Här och var finns där större fragment med slättergynnad flora kvar. Vegetationen är i dessa delar frisk och lyser blå av ängsvädd. Andra hävdberoende arter med stark ställning är slätterfibbla, jordtistel, darrgräs, nattviol och svinrot. Ett parti med björkhage och avvikande rishedsartad vegetation har troligen varit åkermark. Annars är tall det dominerande trädslaget medan hassel dominerar i buskskiktet. Här och var där traktorn har kommit åt har kvävepåverkan slagit ut den ursprungliga floran. Flera stensträngar finns i området. Objektet ligger i närheten av Stavgarde lägerskola och skulle ha stort pedagogiskt värde om slätter återinfördes. Det är framför allt den norra delen som varit slättermark. Den södra delen av objektet är mer skogspräglad. Små partier domineras helt av svinrot.

Förslag till åtgärder: Slätter vore önskvärt, vidare bör betet intensifieras något.

7 Vanges 1:2

7

Ek karta: 059 92

Areal: 7 ha

Inventerat 90.06.29

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: ask(dom), tall, bjork, ek, oxel, lundalm
 Buskar: en(dom), slån(dom), hagtorn, nypon, oxbär

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad, nöt

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling

Kulturhistoriska spår: Trägärdesgård, stengärdesgård, fornlämning, röjningsrösen

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Enstaka: torräng av fårsvingeltyp

Slätter- och betes-
 indikatorer:

Dominanta blodnäva	Vanliga darrgräs backsmultron brudbröd vildlin rosettjungfrulin solvända gullviva jordtistel	Enstaka vårbrodd knägräs backklöver skogsklöver jungfrulin axveronika slätterfibbla
-----------------------	--	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En liten trädbevuxen hagmark i närheten av gården. Den har varit mer igenväxt, eftersom den domineras av 30-åriga askar, men har röjts upp och återfått en tät och fin grässvål med betesgynnad flora. Antalet pelarenar visar att området varit så gott som helt öppet förr. Vegetationen är torr där ängshavretorräng samt fläckvis fårsvingeltorräng dominerar. Området närmast gården domineras av nedbetad blodnäva. Här finns också den mest artrika floran, med t ex brudbröd, backklöver, rosettjungfrulin, jungfrulin, jordtistel och solvända. Hagen genomkorsas av vackra stensträngssystem. I väster finns gamla åkrar som ej medtagits i objektet. Närmast gården är gödselpåverkan stor.

Förslag till åtgärder: Ytterligare röjning av unga askar.

8 Utstrand; Stavars brya

8

Ek karta: 059 93

Areal: 37 ha

Inventerat 90.08.22

KLASS: 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark, havsstrandäng (7 ha), buskrik utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall(dom), ask, björk, gran	
	Buskar:	en(dom), slån, nypon, apel, berberis	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad, gåsbete, kaninbete, nötbete		
Ingrepp/påverkan:	Diken, kalhygge		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, hamlat träd, fornlämning, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp, skonvegetation		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	saltåg	vårbrodd	backnejlika
	darrgräs	knägräs	gullviva
	småfingerört	knutnarv	kustarun
	solvända	backsmultron	liten blåklocka
	gulkämpar	brudbröd	
		vildlin	
		majviva	
		trift	
		sumpgentiana	
		bactimjan	
		axveronika	
		spåtistel	
		jordtistel	
		strandmalört	
		kattfot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Mycket välbetade marker av blandat utmarksslag. Längs gränsen i väster förefaller det vara en del gammal inägomark (hagmark) som ingår. Objektet omsluter en grund men djupt inskuren vik, i öster begränsad av en udde - Utstrand - vars huvudsakliga del ligger inom objektet. På udden finns vidsträckta havsstrandängar på flack moränmark med

tät grässvål. Driftvallar är av obetydlig omfattning. Vanligaste vegetationstyp består i stort sett bara av gulkämpar och trift i tät, hårdbetad matta. Uddens centrala delar utgörs av en tämligen hög moränkulle med tät träd- och buskskikt. I gläntorna finns dock välbetad fårsvingeltorräng och dito skogsvegetation. Vid vikens botten är stranden också mycket bred men sandigare och blockfattigare och vegetationen är mycket gles. I skogskanten vidtar något slags kalkfuktäng med bland annat rik förekomst av sumpgentiana på en begränsad yta. Norr härom finns gles men buskrik tallskog med något svagare bete. Längst i norr tunnas träd- och buskskiktet ut och betet blir åter mycket intensivt på friska ängar av blandtyp; kalkfuktäng/ängshavretorräng. Norr om vikens botten sträcker sig objektet längre väster ut och här består jorden av mäktiga sandlager. Längst i sydväst finns inägomark av öppen hagmarkskarakter. Här växer rödvenäng som möjligen gödslats lite grand. I skogen norr därom - glest högstammig tallskog med vackra, gamla betespräglade enar - expanderar idag lövsly av björk och ask samt unga tallplantor, trots att hårt bete vackert formar skogsvegetationen. I nordväst har liknande skogar nyligen avverkats och hyggesrens skräpar på den ännu mycket fina grässvålen. Tyvärr har inte bara hygget utan också åtskilliga nya diken stört objektet. De finns spridda i alla delar av objektet utom Utstrand. Objektet är rikt på fornlämningar. Inom objektets gränser finns ett gravfält, en mindre del av ytterligare ett mycket stort gravfält samt några spridda gravar om sammanlagt minst åtta stensättningar och tre resta stenar. Ett stensträngssystem samt flera spridda stensträngar varav en tänkbar väg finns också, liksom en förhistorisk brya. Slutligen finns inom objektet 12 svärdslipningsstenar och 112 stenar med sliptytor.

Förslag till åtgärder: Røj lövsly i skogen i väster, rensa bort riset på hygget och lägg igen diken.

Gulkämpar

9 Utstrand; Kärne

9

Ek karta: 059 93

Areal: 67 ha

Inventerat 90.08.22

KLASS: 2

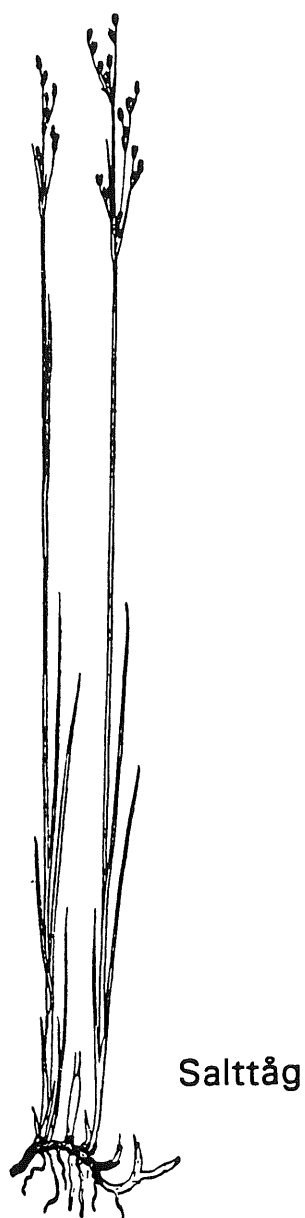
Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (8 ha), buskrik utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Saknas		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	svag hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall(dom), björk	
	Buskar:	en(dom), oxel, brakved, berberis, nypon, slån	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad, endast kaninbete		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, fornlämning		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, fuktig mark Mindre del våt mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstarttyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp, havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	saltåg	vårbrodd	knägräs
	darrgräs	småfingerört	ängsnycklar
	brudbröd	vildlin	backnejlika
	solvända	trift	backsmultron
		backtimjan	gullviva
		axveronika	sumpgentiana
		gulkämpar	kustarun
		spåtistel	liten blåklocka
		jordtistel	kattfot
		strandmalört	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor obetad kustutmark med glesa bestånd av låga martallar och ett tätt buskskikt. Havsstranden är flack och blockrik med grovsand mellan blocken. Bar sand har relativt liten utbredning på stranden. Det mesta upptas av olika strandängsgrässvålar. I svackor i den flacka men svagt böljande moränen finns gott om mer eller mindre beständiga laguner och mosaikartad strandzonering. I nordost är dock strandängen smal och nästan helt uppfylld av driftvallar. Kaniner har stor betesinverkan uppe på land, men strandmarkerna berörs ej av detta bete. I buskmarkerna finns älvväxingångar, några mindre våtängar, blandformer av

älväxingäng/ängshavretorräng samt moss- och lavrika fårsvingeltorrängar på något upphöjda moränstråk. Objektet är rikt på fornlämningar med sju runda stensättningar, en kvadratisk stensättning, en rest sten, en skeppsättning och ett röse. Ett stort stensträngssystem, sammanlagt 3650 m långt, och en ensam stensträng finns också liksom en sten med slipyta och en stensatt brya.

Förslag till åtgärder: Buskröjning och återupptaget bete. Bränn riset på annan plats.

Salttåg

10 Bandlunde 1:30

10

Ek karta: 059 83

Areal: 39 ha

Inventerat 90.06.29

KLASS: 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (4 ha), alvar, buskrik utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete övrigt		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall(dom)	
	Buskar:	en(dom), nypon, oxbär, slån	
Hävdens tillstånd:	75% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25-tal ungnöt		
Ingrepp/påverkan:	Diken, stödutfodring, sommarstugor		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegsård, stengärdesgård, fornlämning		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del frisk mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: rished av örtrik ljungtyp, alvarhed av fårsvingelalvartyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp, tallskog av kalkörttyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta knägräs backtimjan	Vanliga knippfryle vårbrodd darrgräs brudbröd vildlin trift axveronika gulkämpar jordtistel strandmalört kattfot	Enstaka vårtåtel loppstarr ängsnycklar nattviol backnejlika backsmultron rosettjungfrulin solvända gullviva majviva kustarun liten blåklocka spåtistel slätterfibbla revfibbla
Hotade arter:	Toppjungfrulin		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett stort, omväxlande och mycket välhävdad utmarksbete med flera skilda naturtyper. Området ligger vid havet och gränsar till vidsträckta betesmarker. Objektet är i praktiken uppdelat på två områden, vilka är sammanbundna av en gemensam strandäng. Här finns flera olika vegetationstyper med ett mycket stort antal hävdgynnade växtarter. I söder finns ett torrmarksparti, som är helt öppet med spridda grupper av enbuskar. Här växlar torrängar om med kalkfuktängar, med bland annat blåtåtel och majviva. Ett litet område i sydväst har varit små åkerlappar. Floran är dock så gott som naturaliserad här. Ovanför strandängarna växer en bård tallar med torrängar på sand. Här finns bland annat vårtåtel, betesformad ljung och mattor av backtimjan. Längst upp på strandängen finner man friskängar som domineras av knägräs. Nedanför dessa vidtar en mosaik av olika typer av landstrandsvegetation med bland annat salttåg, rödsvingel, strandmalört, glesstarr och segstarr. Närmast vattnet är vegetationen mycket sparsam. Objektets norra parti har en helt annan prägel med mycket glesvuxen och luckig tallskog, med välbetade ängshavretorrängar. Där finner man bland annat jordtistel, brudbröd, solvända och kattfot. Norrut fortsätter hagen i en mycket tät tallskog, som ej har medtagits i inventeringen. Objektet omges av vackra bandtun och här och var av stentun. I norr finns omfattande stensträngssystem. Ett fritidsstuge-område och ett område med tät tallskog i öster har borttagits ur objektet. Objektets anmärkningsvärda rikedom av hävdgynnade arter, tillsammans med ett omfattande stensträngssystem, tyder på en mycket lång hävdhistoria. Objektet är estetiskt mycket tilltalande och har mycket höga biologiska värden.

Förslag till åtgärder: Det är mycket önskvärt att nuvarande betestryck bibehålls.

11 Strandhagen

11

Ek karta: 059 93

Areal: 8 ha

Inventerat 90.07.29

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Havsstrandäng (0,5 ha), buskrik utmark, betad skog	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	representativ
	Nuvarande hävd:	saknas
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%
	Träd:	tall(dom)
	Buskar:	en(dom), slån, nypon
Hävdens tillstånd:	100% svagt hävdat	
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, stengärdesgård	
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Betydande del torr mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: tallskog av kalkörttyp Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga	Enstaka
	saltåg	trift
	vårbrodd	kustarun
	darrgräs	spåtistel
	backsmultron	kattfot
	brudbröd	
	vildlin	
	jordtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett litet obetat utmarksområde i anslutning till större betade utmarker; havssträndängar. Skogen ovanför objektet är kraftigt påverkad av skogsdikning och har därför uteslutits. Mycket av objektet är öppen och betespräglad skog. De nedre delarna är växelfuktiga äl-växingsängar med fragment av strandängsvegetation. Den betespräglade floran är i stort intakt, eftersom området var betat till för något år sedan.

Förslag till åtgärder: Återinförande av bete.

12 Bandlunde 1:5

12

Ek karta: 059 92

Areal: 23 ha

Inventerat 90.06.27

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (0,5 ha), alvar, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall, oxel	
	Buskar:	en, slån, nypon, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	25% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat, 25% hävd saknas, 10-tal ungnöt, samt kaniner		
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, diken, körväg		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, stengärdesgård, fornlämning		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp, Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, friskäng av rödventyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga vårbrodd knägräs backsmultron brudbröd vildlin solvända gullviva backtimjan axveronika jordtistel	Enstaka salttåg rödsäv ängsnycklar backnejlika knutnarv backklöver rosettjungfrulin spåtistel kattfot revfibbla
Hotade arter:	Toppjungfrulin		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett stort och skogsrikt utmarksbete, som ligger i anslutning till bl a välbetade strandängar. Den nuvarande hävden är för svag för att förmå att hålla hela detta stora objekt välbetat. Området består av omväxlande torra, friska och växelfuktiga marker. I nordväst finns välbetade torrängspartier med bl a ängshavre, brudbröd, jordtistel och andra typiska torrängsväxter. Här finns också en gammal vall som borttagits ur objektet. I anslutning till vallen

växer backklöver. Söder om vallen finns ett avhägnat helt ohävdad parti. I mitten av objektet vidtar en stor tallskog, som endast besitter betesprägel i de mellersta delarna; övriga delar har därför strukits ur objektet. I kanten av skogen finns stråk av kalkfuktäng och mer permanenta fuktängar. Närmast havet har strandängsvegetationen krupit in med salttåg, rödsvingen, strandkrypa, och havssälting. Flera diken finns och troligen är partierna norr om vallen närmast gården gamla åkrar. Här kan man märka en viss kvävepåverkan. Flera stensträngar påträffas i området. Ett omväxlande objekt som tillsammans med andra utmarksbeten på Hummelsboheden har ett mycket högt naturvärde. Området har en rik och hävdgynnad flora.

Toppjungfrulin

13 Bandlunde 1:34

13

Ek karta: 059 93

Areal: 2 ha

Inventerat 90.06.29

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Havsstrandäng (2 ha)

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall, rönn
 Buskar: en, slån

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del frisk mark
 Betydande del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, övre
 landstrandvegetation av strandmalörttyp, havshalofytvegetation
 av bladvass-/sävtyp
 Enstaka: fuktäng av kalktyp, fuktäng av högstarrtyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
salttågVanliga
trift
gulkämpar
strandmalörtEnstaka
knägräs
darrgräs
ängsnycklar
kustarun**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Ett litet parti igenväxande havstrandäng, i anslutning till skog och ett större välbetat strandängsområde. Vegetationen består till större delen av typen övre landstrandstyp, med rödsvingel, salttåg, strandmalört, trift, fårsvingel och blåttåg. Större delen av objektet har en hävdgynnad flora. I norr finns ett angränsande område med bladvass och älgört.

Förslag till åtgärder: Betespåsläpp.

14 Hummelsboholm

14

Ek karta: 059 83

Areal: 70 ha

Inventerat 90.08.23

KLASS: 2

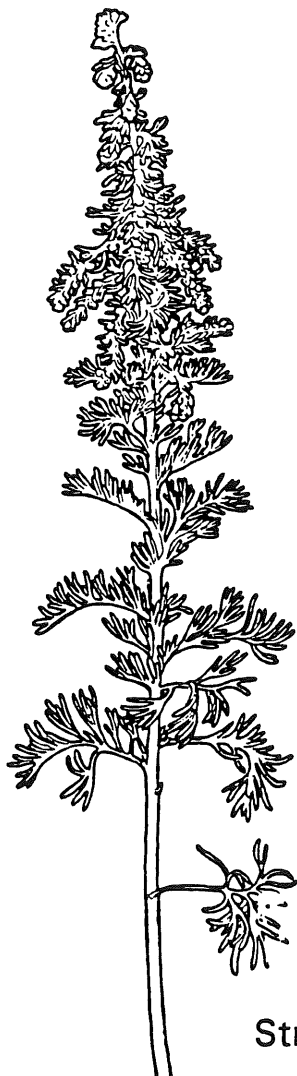
Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (45 ha), annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	od	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	saknas	
	Buskar:	en(dom), slån, nypon, hagtorn, oxel	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 75% måttligt hävdad, gåsbete, kaninbete		
Ingrepp/påverkan:	50% ingen gödsling, 50% svag gödsling, diken		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, äldre åker, röjningsrösen		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, skonvegetation		
	Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, driftvegetation		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	salttåg	vårbrodd	ormtunga
	darrgräs	knutnarv	knägräs
	vildlin	småfingerört	backsmultron
	sumpgentiana	smultronklöver	brudbröd
	gulkämpar	trift	kustarun
	strandmalört	backtimjan	strandrödtoppa
		axveronika	
		jordtistel	
		stenmalört	
		kattfot	
Fauna:	Fina häck- och rastmiljöer för änder, gäss och vadare.		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En trädlös betad udde med tämligen vidsträckt strandängar längs norra stranden samt vid basen i sydväst, buskmarker med ett ungt, ännu tämligen glest buskskikt samt gamla åkrar. Av de senare är det mesta uteslutet ur objektet. Vissa fuktigare, till synes ogödslade delar har tämligen naturaliserad flora och har tagits med i objektet. Buskmarkerna är floristiskt fattiga och svagt betade. Vegetationen domineras av rödsvingel, fårsvingel, älvväxing och darrgräs. Den södra stranden består av höga, steniga stradvallar med driftvegetation. Floristiskt intressanta och välbetade är främst strandängarna samt mindre torrbackar, kalk-

fuktängar och gräs-/lågstarrängar i anslutning till strandängarna. Vidsträckta sådana marker finns vid Skärsvik i sydväst samt längs den norra stranden. Nära uddens spets i öster sträcker sig dessa strandängar i form av skonor tvärs över udden ända ner till strandvallarnas landsida i söder. Ormtunga förekommer endast i halvöns enda kalkfuktäng av örtrik typ nära stranden i nordväst. Sumpgentiana finns rikligt i några fuktängar strax ovan stranden på flera ställen samt allra rikligast i en gräs/lågstarräng mellan strandvallar i söder, delvis i de före detta åkrarna. Rikligt med stenmalört finns i diverse vegetationstyper men endast nära objektets västra kant, från grinden till Skärsvik. De finast skonorna finns innanför Skäret i sydväst. Här finns rikligt med saltört, revigt saltgräs och strandmalört samt lite glasört. Sandiga torrängar i nordväst är lite gödselskadade. Här finns halvöns enda äldre enar som är mycket starkt betespräglade.

Förslag till åtgärder: Högre betestryck; försök ta bort buskarna.

Strandmalört

15 Vanges 1:3

15

Ek karta: 059 92

Areal: 11 ha

Inventerat 90.06.07

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:
Nuvarande hävd:

Betesmark
Hagmark
Bete

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
Träd: tall(dom)
Buskar: en

Hävdens tillstånd:

100% välhävdad, ungnöt

Ingrepp/påverkan:

25% ingen gödsling, 50% svag gödsling, 25% tydlig gödsling,
plantering: 25% barrträd höjd 3 m, sandtag, skräpupplag, tramp-
skador, telefonledning

Kulturhistoriska spår:

Trägårdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark, jordart: sand

Vegetationstyp:

Dominerande: torräng av fårsvingeltyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
fältsippa

Vanliga
knippfryle
vårbrodd
backnejlika
backtimjan
sandmaskros

Enstaka
darrgräs
tjärblomster
ängsviol
slätterfibbla

Hotade arter:

Toppjungfrulin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En välbetad torräng på sand i anslutning till en gård. En stor del av objektet är glest tallbevuxen med enstaka enar i buskskiktet. Sydvästra delen är helt öppen, med stora bestånd av fältsippa. Det är här som objektet är artrikast med bland annat sandmaskros, toppjungfrulin, vårvicker, knippfryle och backnejlika. Längst in i talldungen finns betesformade ljungtuvor. Vegetationstypen är svårbedömd men anknyter till sandgräsheden med rishedsfragment. Området närmast gården används till skräp-, halm- och vedupplag. Växttäcket är på sina ställen fragmentariskt på grund av tramp och sandtäkt. Ett litet område är planterat med ungtall. Kvävestatusen är ställvis förhöjd, eventuellt beroende på intensiv stödutfodring och halmupplag. Runt objektet löper ett vackert men ålderstiget bandtun.

16 Vanges 1:3

16

Ek karta: 059 92   Areal: 3 ha   Inventerat 90.06.07   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
                                  Typrepresentativitet: mindre representativ
                                  Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
                                  Träd: tall, asp
                                  Buskar: en

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Ingrepp/påverkan: 100% svag gödsling

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, jordart: sand

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av fårsvingeltyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta fältsippa	Vanliga knippfryle darrgräs tjärblomster backnejlika sandmaskros	Enstaka vårbrodd mandelblom småfingerört liten blåklocka
-------------------------------------	------------------------	---	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En liten välbetad torrbacke på sand i nära anslutning till bebyggelse med en något betesgynnad flora. Vegetationen består av torrängar av fårsvingeltyp och domineras av miniatyrgräs och -örter såsom luddtåtel, vårvicker, sparvnäva och bergsyra. Betesgynnade arter såsom fältsippa, flentimotej, tjärblomster, backnejlika och sandmaskros är vanliga. Vegetationstypen är svårbedömd, och anknyter något till en sandgräshed. Även kulturpåverkan är svårbedömd, möjligen kan en viss kvävepåverkan märkas i artsammansättningen. Möjligen har en del av hagen varit uppodlad. Helt klart är att miniatyrväxtsamhället gynnas av betesdjurens tramp.

17 Hummelbos 1:3A

17

Ek karta: 059 92   Areal: 2 ha   Inventerat 90.06.07   KLASS: 2

Markslag: Slåttermark
Naturtyp: Träd-/buskbärande äng
Nuvarande hävd: Slätter ålderdomlig hävdform: fagning

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt:
 Träd: björk, ek, ask, klibbal, tall
 Buskar: hassel(dom)

Hävdens tillstånd: 100% måttligt hävdad

Ingrepp/påverkan: 25% ingen gödsling, 75% svag gödsling, trolig insådd av vallgräs

Kulturhistoriska spår: Trägärdesgård, hamlat träd

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark
 Betydande del frisk mark
 Mindre del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: fuktäng av högörttyp
 Vanlig: friskäng av skogsnävatyp

Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	S:t Pers nycklar	darrgräs
	svinrot	brudsporre	
	slätterfibbla	mandelblom	
	brudbröd	skogsklöver	
		gullviva	
	klasefibbla		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett änge som ligger i anslutning till gården Hummelbos. Ängeten är till största delen ganska beskuggat-igenväxt. I sydväst finns dock ett öppet bräidsraum. Trädskiktet är varierat med ek, björk, ask och klibbal. Ängeten är ett av de få på Gotland med klibbal. Hasselbuskarna växer som strumpor till de större träden. Trots att de tätare partierna aviserar om upplöst grässvål, så finns en hel del slättergynnade arter kvar i den örtrika friskängen. Svinrot och vårbrodd har t ex fortfarande en stark ställning. Förekomsten av Jungfru Marie nycklar är ovanlig på Gotland. Bräidsraumen karaktäriseras av en örtfattigdom som troligen beror på att insådd av vallgräs förekommit. I fuktstråk breder högörtängen ut sig. Här växer sålunda älgört, humleblomster, plattstarr och den sällsynta arten brunstarr. Den höga klassningen motiveras främst av ängens ovanliga karaktär.

Förslag till åtgärder: Rójning bland de täta hasselbuketterna skulle öppna upp något och påverka den upplösta grässvålen till att sluta sig igen.

18 Vanges 1:2

18

Ek karta: 059 92

Areal: 6 ha

Inventerat 90.06.07

KLASS: 1

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: ek(dom), ask(dom), sälg, tall, oxel
 Buskar: hassel(dom), hagtorn, vildapel, en, nypon

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad, nötbetat

Ingrepp/påverkan: Stenupplag

Kulturhistoriska spår: Trägärdesgård, stengärdesgård, hamlat träd, fornlämning, husgrunder

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Mindre del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: örtrik friskäng
 Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, friskäng av skogsnävatyp, fuktäng av högörstyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
vårbrodd	jungfrulin	vårstarr
darrgräs	rosettjungfrulin k	rutbrännare
S:t Pers nycklar	slätterfibbla	brudsporre
brudbröd		nattviol
gullviva		tjärblomster
		backsmultron
		backklöver
		blodnäva
		vildlin
		solvända
		jordtistel
		svinrot
		revfibbla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett välbetat och helt ogödslat f d änge med ett av ask dominerat trädskikt. Området hävdades till slutet av 40-talet. Vid slutet av 70-talet återupptogs hävden, nu med bete. Buskskiktet utgörs av glest ställda hasselbuketter. Vegetationen har behållit sin artrikedom sedan ängestiden. Vegetationen byggs till största delen upp av örtrik friskäng, med en anmärkningsvärd rikedom på betes- och slättergynnade arter. Bland annat så finns tidigblom-

mande brudsporre kvar. Här och var ingår en del torrare partier av typen ängshavretorräng. Här växer solvända, backklöver och slåtterfibbla. Fuktstråk fylls av högörtfuktängar med stora mängder av älgört och humleblomster. I de få mindre välbetade partierna finns friskäng med bl a skogsnäva. Hagen omges av en vacker stentun, i väster rester av en bandtun. Området är mycket rikt på fornlämningar som stensträngssystem, kämpgravar, och en skeppsättning från järnåldern. Den enda negativa inverkan är ett nytt stenupplag i norr. Ett område av högsta naturvärde och skönhet med en stor rikedom på slåtter- och betesgynnade arter. Ett fint exempel på ett betat före detta änge. Den höga klassningen motiveras bl a av de goda förutsättningarna för att återskapa en mycket fin slåttermark.

Förslag till åtgärder: Återupptagen slåtter är mest önskvärt, annars fortsatt bete.

19 Bandlunde 1:5

19

Ek karta: 059 92   Areal: 6 ha   Inventerat 90.06.27   KLASS: 1

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Alvar
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall
 Buskar: en(dom), slån(dom)

Hävdens tillstånd: 100% måttligt hävdat

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling

Kulturhistoriska spår: Trägärdesgård, stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta vildlin	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	S:t Pers nycklar
	backsmultron	backnejlika
	brudbröd	spåtistel
	solvända	kattfot
	backtimjan	revfibbla
	axveronika	
	jordtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett litet stycke nötbetad alvarmark i omedelbar anslutning till en gård. Hävden är måttlig och har tidigare varit svagare, vilket gjort att enbuskagen har kunnat breda ut sig något. Vegetationen är torrängsartad med mycket ängshavre och en del fårsvingel. Här och var finns växelfuktiga partier med älväxing och alvargräslök. Artrikedomen är stor och många betesgynnade arter finns i starka bestånd. Fornminnen i objektet tyder på urgammal hävd. Några partier i norr har varit gammal åkermark. Floran är dock i stort sett naturaliserad. Ett område längst i norr, med yngre åkrar, har borttagits ur objektet.

Förslag till åtgärder: Betet bör intensifieras något.

20 Nyhagen

20

Ek karta: 059 82

Areal: 39 ha

Inventerat 90.06.27

KLASS: 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en(dom), slån(dom), nypon, hagtorn

Kulturhistoriska spår:

Trägärdesgård, stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet:

Betydande del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp
 Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta
 darrgräs
 brudbröd

Vanliga
 vårbrodd
 backsmultron
 vildlin
 solvända
 gullviva
 backtimjan
 jordtistel

Enstaka
 knägräs
 ängsnycklar
 nattviol
 blodnäva
 rosettjungfrulin
 axveronika
 spåtistel
 kattfot

Hotade arter:

Toppjungfrulin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett vidsträckt och ohävdad utmarksområde med mycket tall och tynne. Här finns dock stora öppna ytor kvar. Dessa består till största delen av kalkfuktängar och till en mindre del av torrängar med ängshavre och fårsvingel. Kalkfuktängarna, som är mycket tuviga, har till stor del behållit sin flora. Här finns bland annat flugblomster, ängsnycklar, toppfrossört, krissla och alvargräslök. Dock har den betesmissgynnade blååteln börjat sprida sig. Grunddiken tyder på att delar av området varit uppodlat. Floran har dock helt naturaliserats sedan dess. Rikedomen på betesgynnade arter är mycket stor. Objektet är också kulturhistoriskt intressant och innehåller många fornlämningar. De tätaste skogspartierna har utelämnats ur objektet.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete.

Ek karta: 059 82

Areal: 9 ha

Inventerat 90.06.18

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Buskrik utmark, betad skog	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd
	Typrepresentativitet:	mindre representativ
	Nuvarande hävd:	svag
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%
	Träd:	tall(dom)
	Buskar:	en(dom), slån, hagtorn, nypon
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% hävd saknas	
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, körskador	
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, fornlämning	
Markfuktighet:	Betydande del frisk mark, fuktig mark Mindre del torr mark	
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, friskäng av rödventyp, atrik gräs-/lågstarräng Enstaka: fuktäng av kalktyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	knippfryle
	darrgräs	loppstarr
	knägräs	ängsnycklar
	nattviol	backsmultron
	brudbröd	blodnäva
	vildlin	backtimjan
	solvända	revfibbla
	jordtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett tämligen friskt utmarksbete med mycket skog som troligen betas av ungnöt. Objektet ligger i ett större ohävdad utmarksområde. I sydöst finns ett öppet och mycket välsmagat parti med frisk vegetation. Här dominerar låga gräs och starr tillsammans med vitklöver, toppfrossört, ältranunkel och vattenmåra. Troligen har kväve tillförts någon gång. Mycket av objektet är svårframkomligt på grund av igenväxning med tynne. Här och var finns dock öppnare ytor med frisk till fuktig vegetation. Här kan man bland annat hitta mycket ängsvädd, skogsnycklar och nattviol. Genom objektet går en gammal överväxt väg, med stensträngar på var sida. Objektet har, bland annat genom vägen med stensträngarna, en gammaldags prägel. I nordväst finns körskador i fuktängarna.

Förslag till åtgärder: Viss röjning, tillsammans med intensifierat bete

22 Lukse 1:1

22

Ek karta: 059 82

Areal: 6 ha

Inventerat 90.06.18

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Annan öppen mark

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av**bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall, rönn, ask, oxel

Buskar: en(dom), slån, hagtorn, nypon

Hävdens tillstånd:

100% svagt hävdat, ungnöt

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp

Enstaka: fuktäng av kalktyp

**Slätter- och betes-
indikatorer:**

Dominanta

vårbrodd

darrgräs

solvända

Vanliga

brudbröd

backsmultron

blodnäva

vildlin

gullviva

backtimjan

Enstaka

backnejlika

skogsklöver

jungfrulin

rosettjungfrulin

kattfot

jordtistel

spåtistel

Hotade arter

Toppjungfrulin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett tämligen svagt hävdat utmarksbete, som har stora förekomster av betesgynnade arter. Objektet betades endast av fyra ungnöt, vilket inte räcker till för att förhindra att tynnet breder ut sig. Vegetationen består till största delen av ängshavretorräng med små partier av växelfuktig älväxingäng. Solvända, backsmultron, vildlin, blodnäva, darrgräs och alla tre arterna av jungfrulin visar att området har betats under lång tid. I nordöst finns helt naturaliserade gamla åkrar. Längst i söder ligger Lukserojr, ett röse från bronsålderstid. Flera nedrasade stentunar genomkorsar objektet. Ingen gödselpåverkan är synlig, inte ens i de gamla åkrarna i norr. Sammanfattning: Ett fint exempel på ett utmarksbete, med många betesgynnade arter.

Förslag till åtgärder: Intensifierat bete.

1 Alvare 1:6

1

Ek karta: 06903

Areal: 19 ha

Inventerat 90.07.07

KLASS: 1

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn, brakved

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Ingrepp/påverkan: Körskador

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet: Betydande del torr mark, jordart: märegera

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
backtimjan	vårbrodd	brudbröd
jordtistel	backsmultron	rosettjungfrulin
darrgräs	vildlin	solvända
	axveronika	liten blåklocka
	spåtistel	strandmaskros
	stenmalört	revfibbla
	kattfot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett alvarpräglad utmarksbete huvudsakligen på märegerhaltig lera. Området är för närvarande mycket välhävdad av nötkreatur. Dock har hävden tidigare varit sämre vilket gjort att tynne och tall kunnat breda ut sig. I söder är vegetationen alvarhedsartad på växelfuktig lermark som förmodligen är vattendränkt vintertid. Här dominerar floran av fårsvingel och jordtistel. Vegetationstäckningen är gles och flera störningsberoende arter har kunnat vandra in där kreaturen trampat. Bland dessa kan nämnas prästkrage, puktörne och vildmorot. Möjligt är dessa arter naturliga här. Här finns märkligt nog också strandmaskros, som klarar sig här tack vare den dåliga dräneringen. Mot norr djupnar jordtäckningen något och ängshavre blir karaktärsart. Här är också grässvålen tätare och artrikedomen större. Här finns betesgynnade arter som backsmultron, kattfot, axveronika, spåtistel och den mindre vanliga stenmalörten. Rester av gamla bandtun ligger nedanför de nutida taggrådarna. Flera stens-trängar finns. Ett område av märklig beskaffenhet och stor artrikedomen. Betade alvar på märegera är ovanliga. Området har mycket högt biologiskt värde.

2 Alvare 1:3

2

Ek karta: 069 03

Areal: 8 ha

Inventerat 90.07.07

KLASS : 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 50% svagt hävdad, fårbeta

Ingrepp/påverkan: Stödutfodring, skrotupplag

Kulturhistoriska spår: Trägärdesgård

Markfuktighet: Betydande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer: Dominanta jordtistel Vanliga vildlin spåtistel Enstaka darrgräs brudbröd rosettjungfrulin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett av får välbetat alvarområde på mägleran. Objektet ligger i ett större alvarområde i ett i övrigt intensivt jordbrukslandskap. Även om hävden i dag är god, så har tall och tynne brett ut sig tidigare och bildat sammanhängande skogspartier. De tätaste av dessa har räknats bort från objektet. Hagen övergår i norr i en vall, vilken inte heller tagits med. Vegetationen är alvarhedspräglad med fårsvingel och jordtistel som dominanter. På den växelfuktiga mägleran, längst i söder, är jordtacket tjockare och här finns fuktängar med älvväxning, darrgräs och slankstarr. Objektet har mycket högt värde, då betade alvar på mägleran är mycket sällsynta.

Förslag till åtgärder: Ta bort skrotupplaget och utöka gärna betesmarken med intilliggande objekt istället för att stödutfodra.

3 Lajran; Alvare

3

Ek karta: 069 03

Areal: 15 ha

Inventerat 90.07.07

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), slån

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Körskador, stödutfodring

Kulturhistoriska spår: Trägärdesgård, fornlämning

Markfuktighet: Betydande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga vårbrodd backsmultron brudbröd vildlin solvända backtimjan axveronika jordtistel kattfot	Enstaka blodnäva rosettjungfrulin revfibbla
-------------------------------------	-----------------------	---	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett fårbetat alvarområde med många små åkrar insprängda. En del av dessa används än i dag. Objektet är tämligen välbetat, förutom vissa partier där tall och tynne växer tätt. Det större södra partiet domineras av växelfuktig alvarhed på märegera. Växttäckningen med fårsvingel och jordtistel är ganska tunn. Norr om åkerlapparna är jordtäckningen djupare och här utgörs vegetationstypen av ängshavretorräng som bl a hyser axveronika, kattfot och solvända. Ett område med mycket högt värde då betade märegeralvar är mycket sällsynt.

4 Alvare 1:4

4

Ek karta: 069 03   Areal: 3 ha   Inventerat 90.07.07   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidis upphörd hävd
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
Träd: tall(dom), oxel
Buskar: en(dom), slån, getapel, brakved

Hävdens tillstånd: 50% svagt hävdat, 50% hävd saknas, endast kaninbete

Kulturhistoriska spår: Fornlämning, röjningsrösen

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng
Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	backsmultron	vårbrodd darrgräs brudbröd backtimjan axveronika jordtistel kattfot	vildlin solvända gullviva

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En för tillfället ohävdad alvarmark med innehåll av små betesvallar. Området hålls delvis öppet av betande kaniner. Vegetationen är hed- till torrängsartad, med ett flertal hävdgynnade arter t ex kattfot, axveronika och backsmultron.

Förslag till åtgärder: Återinför beteshävd igen.

5 Husarve 1:10

5

Ek karta: 069 03

Areal: 8 ha

Inventerat 90.07.07

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en(dom)), slån, rönn, olvon, brakved

Ingrepp/påverkan:

Körskador

Markfuktighet:

Betydande del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta jordtistel	Vanliga darrgräs backsmultron brudbröd vildlin backtimjan	Enstaka spåtistel
-------------------------	--	----------------------

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett alvarpräglat område som varit betat till för några år sedan. Tall och tynne har börjat breda ut sig. Vegetationen är av växelfuktig alvarhedstyp på märegera. På tjockare jordlager växer det älväxing, men även ängshavre och darrgräs. Ett område av hög, klass särskilt tillsammans med omgivande betade alvarområde.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete, gärna tillsammans med omgivande objekt

6 Alvarlajran

6

Ek karta: 069 03   Areal: 37 ha   Inventerat 90.07.08   KLASS: 1

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), ask, björk, oxel
 Buskar: en(dom), brakved, slån, hagtorn, nypon

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, ca 10 nöt

Ingrepp/påverkan: Körskador

Kulturhistoriska spår: Trägärdesgård

Markfuktighet: Betydande del torr mark
 Mindre del frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp
 Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, friskäng av rödventyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta jordtistel	Vanliga darrgräs brudbröd vildlin solvända backtimjan spåtistel kattfot	Enstaka vårbrodd knägräs skogsnycklar rosettjungfrulin dvärgarun axveronika stenmalört svinrot revfibbla
-------------------------------------	-------------------------	--	---

Hotade arter: Honungsblomster

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett mycket stort betat alvarområde med tunt jordtäckte på mägersten. Hävden är god utom i anslutning till skogspartierna. Vegetationen (mestadels alvarhed) är gles med fårsvingel, jordtistel och slankstarr på mägerllera. På tjockare jordtäckte finns älväxingsängar med krissla och rödklint. I anslutning till enbuskarna växer det ängshavre. I den östra delen är vegetationen friskare. Antal och frekvens av betesgynnade arter är mycket stor. Som exempel kan nämnas kattfot, spåtisel, stenmalört och dvärgarun, den senare en art som är mycket sällsynt utanför strandängar. På en kalkfuktäng i den östra delen växer det honungs-

blomster samt en stor mängd med stor brudsporre. Körskador syns på flera håll i märegeran, annars är de negativa ingreppen få. Ett mycket värdefullt alvarområde, som bör prioriteras mycket högt eftersom betade märgelalvar är sällsynta.

Förslag till åtgärder: Något intensifierat bete, gärna med får.

Brudsporre

7 Bosarve 1:4

7

Ek karta: 069 03

Areal: 7 ha

Inventerat 90.07.08

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en(dom), brakved, slån, nypon, getapel,
 berberis

Kulturhistoriska spår:

Trägärdesgård, stengärdesgård

Markfuktighet:

Mindre del torr mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarvariant av örtrik ängs-
 havretorräng
 Enstaka: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
jordtistel

Vanliga
darrgräs
brudbröd
vildlin
spåtistel

Enstaka
backsmultron
skogsklöver
rosettjungfrulin
backtimjan
svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett mindre obetat alvarparti i anslutning till större och betade alvarområden. Området är p g a uteblivet bete mycket mer igenvuxet än de omgivande områdena. Endast de öppna partierna har medräknats. Vegetationen är alvarhedsartad och belägen på tunn märegera. Flera betesindikerande arter finns kvar, men i mindre omfattning än i omgivande objekt. Ett objekt som fortfarande har höga biologiska värden.

Förslag till åtgärder: Återinför beteshävden.

8 Alvare 1:3

8

Ek karta: 06903

Areal: 2 ha

Inventerat 90.06.08

KLASS: 3

Markslag:	Slåttermark		
Naturtyp:	Träd-/buskbärande äng		
Nuvarande hävd:	Slåtter		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	svag hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	björk(dom)	
	Buskar:	en	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad		
Ingrepp/påverkan:	100% svag gödsling		
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: friskäng av knylhavretyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs mandelblom brudbröd svinrot	Enstaka S:t Pers nycklar jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett öppet och björkdominerat änge i omedelbar närhet av en gård. Hassel saknas helt, däremot finns enstaka enar i buskskiktet. Ängens slåss varje år, men fagningsytorna saknas. Efterbete med får planeras. Vegetationen är frisk över hela ängens och har en sammansättning som tyder på en förhöjd kvävestatus. Vanliga arter är högväxta gräs, rödklöver, hönsarv, teveronika och björnlöka. En del slåtterindikatorer är dock fortfarande vanliga, såsom vårbrodd, svinrot, mandelblom och brudbröd. Enligt markägaren är ängen aldrig gödslad. Troligen har floran utarmats av andra orsaker, såsom för tidig slåtter eller utebliven fagning. Ett välhävdad änge med högt kulturhistoriskt och estetiskt och visst biologiskt värde.

Förslag till åtgärder: Efterbete bör helst ske med nöt och inte med får.

9 Lajrhagen

9

Ek karta: 069 03

Areal: 10 ha

Inventerat 90.07.08

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), björk, oxel
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn, nypon

Hävdens tillstånd:

50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan:

50% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, körskador

Kulturhistoriska spår:

Trägärdesgård, röjningsrösen

Markfuktighet: Betydande del torr mark
Mindre del fuktig mark**Vegetationstyp:**Vanlig: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp
Enstaka: gräshed av rödventyp, alvarhed av fårsvingelalvartyp**Slätter- och betesindikatorer:**

Dominanta darrgräs	Vanliga knägräs brudbröd vildlin backtimjan jordtistel kattfot	Enstaka vårbrodd knutnarv backsmultron axveronika gulkämpar revfibbla
--------------------	---	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett objekt med alvarprägel, som betas tämligen väl av ett 10-tal nötdjur. Stora partier har emellertid växt igen till skog, p g a tidigare hävdbrott. Vegetationen består av alvarhed på tunn märegera. Här och var är jordtäcket tjockare och kalkfuktängar och ängshavretorrängar har därför utbildats. Ett litet parti med rödvenhed med betesformad ljung och mycket kattfot, finns i söder. I den sydvästra delen är gödselpåverkan tydligt märkbar, men den avtar succesivt i riktning mot norr. Ett objekt med stora värden speciellt i samband med anslutande alvarobjekt. Gödslingseffekten i den södra delen reducerar något det sammantagna värdet. Naturvärdet är nära klass 2.

Förslag till åtgärder: Något högre betestryck är önskvärt.

10 Bomunds Hammaren 1:33

10

Ek karta: 069 04

Areal: 12 ha

Inventerat 90.06.19

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Sötvattensstrandäng, havsstrandäng (6 ha), annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall (dom), klibbal	
	Buskar:	en(dom), slån, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 75% måttligt hävdad, ett 15-tal mjölkkor		
Ingrepp/påverkan:	25% ingen gödsling, 50% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, muddring, stödfodring, mjölkningsstall		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård		
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Betydande del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: friskäng av rödventyp Vanlig: övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp, driftvegetation, nedre landstrand-vegetation av agnsäv-/krypventyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga vårbrodd rödsäv kattfot	Enstaka salttåg knippfryle stagg nattviol mandelblom rosettjungfrulin kustarun gulskärpar

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett strandnära utmarksbete beläget innanför välbetade strandängar vid Närkåns mynning. (Området går ej ner till havet). Objektet betas måttligt av ca 15-talet mjölkkor. Vegetationen byggs upp av friska och fuktiga ängar. Området närmast ån domineras av tuvtåtel samt ängssvingel. På de välbetade ytorna växer bl a tusensköna, rödsäv, vitklöver och gåsört. Längs med ån står vackra klubbalar, ett träd som annars är ovanligt på Gotland. Området närmast stranden är tydligt påverkat av havet men det är också välbetat och här växer strandkrypa och salttåg. Stora partier är klart påverkade av kvävegödsling, därav följer att de kvävekänsliga arterna helt slagits ut. Vissa partier, speciellt i närheten av enbuskarna, har dock fortfarande en del intressanta arter som darrgräs, kattfot, nattviol och stagg. Ett

tallskogsparti i väster har borttagits från objektet. Närmast vägen har stödutfodring ägt rum. Här finns också bås för mjölkning av korna. Rester av vackra bandtun står kvar. Ett för gotländska förhållanden ovanligt objekt med en betad åmad i anslutning till en betad strandäng. Förekomsten av stagg är också ovanlig.

Förslag till åtgärder: Något ökat betestryck är önskvärt.

Gåsört

11 Åminne; När

11

Ek karta: 069 04

Areal: 17 ha

Inventerat 90.06.19

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Havsstrandäng (16 ha)
 Nuvarande hävd: Bete, övrigt: gåsbetat

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall, rönn
 Buskar: en(dom), slån, brakved, getapel, nypon, olvon

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad, 20- tal ungnöt

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, plats för stödutfodring medför kvävepåverkan

Kulturhistoriska spår: Trägardegård, stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Betydande del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
 Vanlig: friskäng av rödventyp, driftvegetation
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av kalktyp, skonvegetation, havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp

Slätter- och betesindikatorer: Dominanta salttåg
 Vanliga vårbrodd
 Enstaka darrgräs
 brudbröd
 rosettjungfrulin
 gullviva

Fauna: Ett fågelrikt område med bla vitkindad gås, häckande kärrensäppa och skärfläcka. Området ingår i ett av Gotlands mest värdefulla lokaler för rastande vadare och änder.

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett vidsträckt och delvis smalt strandängsparti, från Närkåns mynning till Hallsarve bod. Området är mycket välbetat av ett tjugotal ungnöt men även av gäss. En stor del av området består av övre landstrandsvegetation och byggs upp av mycket välbetade mattor av rödsvingel, salttåg och krypven. Stora områden täcks också av driftvegetation med betade mållor. Ovanförlandstranden vidtar triviala friskängar med rödven. Längst åt öster övergår friskängen i smala remsor av torrängsvegetation. Här och var påträffas skonor med bl a saltmålla. Floran är tämligen trivial med endast ett fåtal betesindikatorer. Ett parti nedan-

för torrängen i öster hyser en tuvtåteluktäng med bl a ängsruta och sumpförgätmigej. Det mesta av gödselpåverkan härrör naturligt från havet. Torrbackarna i öster är emellertid troligen konstgödslade. Objektet omgärdas bitvis av kvarstående bandtun. Ett mycket värdefullt strandängsparti, främst med tanke på fågellivet.

12 Nyan; Husarve m fl

12

Ek karta: 069 04

Areal: 7 ha

Inventerat 90.07.11

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:

Betesmark
Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
Träd: tall, oxel
Buskar: en(dom), slån (dom), rönn

Hävdens tillstånd:

25% svagt hävdad, 75% hävd saknas, endast kaninbete

Ingrepp/påverkan:

50% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 25% tydlig gödsling

Kulturhistoriska spår:

Röjningsrösen

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp
Enstaka: torräng av fårsvingeltyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
darrgräs	vildlin
backsmultron	rosettjungfrulin
solvända	bockrot
gullviva	liten blåklocka
backtimjan	spåtistel
axveronika	
jordtistel	

Hotade arter:

Toppjungfrulin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Små ohävdade trädlösa men buskrika partier av alvar som omges av små åkrar. Området har inte hävdats på mycket länge, vilket har medfört att arter som ludd- och knylhavre dominerar. Delområden som hålls öppna och betas av kaniner är emellertid fortfarande tämligen artrika. Bland annat förekommer gullviva och toppjungfrulin. Vegetationen är övervägande torrängsartad, men enstaka fuktstråk med älväxing och krissla ingår. Små partier med gammal åkermark är kvävepåverkade och domineras därför av gul- och blålucern. Små partier av hävdgynnad flora. Förekomst av toppjungfrulin höjer värdet något.

Förslag till åtgärder: Återinför bete.

13 Alvare s m fl

13

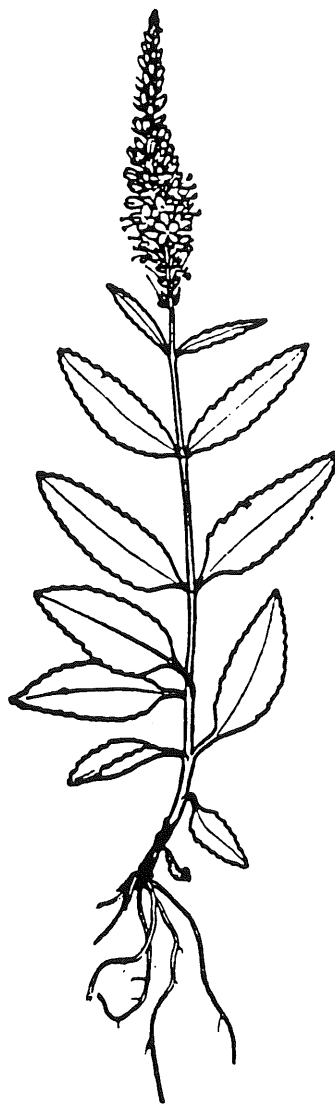
Ek karta: 069 05   Areal: 18 ha   Inventerat 90.07.11   KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete, övrigt: gäss, kaniner		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	oxel, rönn, tall	
	Buskar:	en(dom), hagtom, nypon	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad, 15 ungnöt		
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling, stödutfodring, diken		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark Mindre del våt mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, friskäng av rödventyp, fuktäng av tuvtåteltyp Enstaka: fuktäng av högörstyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta brudbröd vildlin	Vanliga saltåg vårbrodd knägräs darrgräs backsmultron smultronklöver backtimjan axveronika gulkämpar kattfot	Enstaka knippfryle backnejlika knutnarv mandelblom rosettjungfrulin jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett mycket välhävdad och varierat utmarksbete, med utsikt över havet. Objektet består av två väl åtskilda enheter. En är av karaktären torrmark, med ett stort inslag av enbuskar och enstaka tallar. Här uttrycks torrmarksfloran i form av gulmåra, rödven och svartkämpar. Men även mer hävdgynnade arter såsom kattfot, axveronika och backsmultron finns representerade. Sydost om detta område breder ett fuktvåtmarksområde ut sig i riktning mot havet. Eftersom objektet ligger uppe på en klint (Hammaren), så når det aldrig strandkanten. I den centrala delen finns en våt med agnsäv och nedbetad sjösäv. I kanten på denna vidtar

sedan stora fuktängspartier av varierad kvalitet och karaktär. Dels förekommer kalktypen och tuvtåteltypen men även gräs-/lågstartypen påträffas. Här är t ex vildlin mycket vanlig. Längre upp finns triviala men välbäddade friskängar av rödventyp. I en del sänkor påträffas synnerligen välbäddade partier av strandängsvegetation, trots avståndet från havet. I dessa växer t ex strandkrypa, gulkämpar, rödsvingel, saltåg och smultronklöver. Hela området är mycket välbäddat av ca 15 ungnöt. Gäss och kaniner hjälper också till. Några diken finns i fuktområdet och ned i sydost är kvävepåverkan stor. Ett par stora diken med gödselvatten rinner ut från gården. Ett område med mycket högt värde; många vegetations typer på liten yta, strandängsvegetation långt från havet samt många hävdgynnade arter.

Axveronika

14 Maldes 3:1

14

Ek karta: 069 05   Areal: 7 ha   Inventerat 90.07.11   KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	saknas	
	Buskar:	en(dom)	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad		
Kulturhistoriska spår:	Äldre åker, röjningsrösen		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstarttyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta brudbröd	Vanliga darrgräs backsmultron vildlin bockrot backtimjan liten blåklocka jordtistel kattfot	Enstaka vårbrodd knutnarv rosettjungfrulin gullviva spåtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett utmarksbete på Hammaren på mycket gammal åkermark. Floran är så gott som helt naturaliserad med ett flertal hävdindikatorer och kväveskyende arter. Vegetationen är torrängsartad med fårsvingel, darrgräs, och getväppling rikligen representerade. Vanligt förekommande hävdgynnade arter är vildlin, kattfot, jordtistel, bockrot och liten blåklocka. Här och var finns fuktigare partier med huvudsakligen låga gräs- och starrarter. En brya har grävts fram ut en vät. Flera odlingsrösen finns, speciellt i anslutning till de gamla diken. Möjligen kan man se en antydning till en bassängåker vid ett av rösena. Objektet är mycket välhävdad och helt trädlöst, men en del vackert formade enbuskar förekommer. Ett objekt med mycket högt biologiskt och kulturellt värde.

Ek karta: 069 04

Areal: 8 ha

Inventerat 90.07.21

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Buskrik utmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), nypon, slån

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Ingrepp/påverkan: Stödutfodring

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, fornlämning, röjningsrösen

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, frisk mark

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp
 Vanlig: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp

Slätter- och betes-
 indikatorer:

Dominanta
 backtimjan
 liten blåklocka

Vanliga
 vårbrodd
 darrgräs
 backsmultron
 brudbröd
 vildlin
 axveronika
 jordtistel
 fältmalört

Enstaka
 knutnarv
 solvända
 gullviva
 gulkämpar
 spåtistel
 kattfot
 slätterfibbla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett buskrikt utmarksbete av något märklig beskaffenhet. Större delen av objektet består av fält av sten och vittringsgrus och är mycket gropig. Möjligen rör det sig om något system av rösen. Stensträngar påträffas i området, liksom ett äldre åkrar i ena kanten. Vegetationen består huvudsakligen av ängshavretorräng och, där jordtäcket är tunt, dess alvarhedsvariant. En rik flora av betesgynnade arter finns som t ex liten blåklocka, flentimotej, fältmalört, axveronika, gullviva och vårbrodd. I enstaka partier med kalkfuktängskaraktär finns bl a luddkrissla. En nyare åker har strukits från objektet. En stentun löper längs med ena sidan. Ett objekt med mycket högt kulturhistoriskt och biologiskt värde.

16 Hallbjänne 2:1

16

Ek karta: 069 04

Areal: 9 ha

Inventerat 90.07.20

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark		
Nuvarande hävd:	Bete, övrigt: kaniner		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%	
	Träd:	björk(dom), tall, oxel	
	Buskar:	en(dom), slån, getapel	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, 7 ungnöt		
Ingrepp/påverkan:	Körspår		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs knutnarv	Vanliga backsmultron brudbröd vildlin backtimjan axveronika jordtistel solvända liten blåklocka	Enstaka vårbrodd knägräs rosettjungfrulin spåtistel stenmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En gårdsnära och buskrik betesmark som hävdas svagt till måttligt av ett fåtal ungdjur (nöt). Partier där kaninerna hjälper till är dock välhävdade. En central del, som omges av unga björkar och tallar, är bevuxen med låga enbuskar. Här finns ängshavretorräng med bl a brudbröd, darrgräs, jordtistel och solvända. I andra kaninbetade partier finns fårsvingeltorräng med t ex gulmåra, svartkämpar, axveronika, kattfot och stenmalört. Här och var påträffas växelfuktiga älväxing- och gräs/lågstartängar med krypven, hundstarr, lökgamander och åkermynta. Floran är tämligen artrik med många betesgynnade arter. En del täktverksamhet har ägt rum i närheten av gården. Dessa delar har dock till stor del koloniserats av växter igen. En grävd brya finns i området. Ett körspår löper utefter objektets östra gräns. Ett kalkstenstun omgärdar så gott som hela objektet. Ett objekt med varierad betesgynnad flora, med ställvis tät buskvegetation.

Förslag till åtgärder: Intensifierat bete och eventuellt en del buskröjning.

Ek karta: 069 04   Areal: 2 ha   Inventerat 90.07.18   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Buskrik utmark

Bedömning av
bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
Träd: tall(dom), rönn, oxel
Buskar: en(dom), slån, hagtorn, getapel

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, 25% hävd saknas,
endast kaninbete

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp
Vanlig: torräng av fårsvingeltyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	backtimjan	darrgräs	vårbrodd
	kattfot	brudbröd	knutnarv
		vildlin	spåtistel
		axveronika	
		jordtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett litet enbuskrikt, ohävdad utmarksområde i anslutning till ett större betesområde. Området, som till största delen består av torrängar, hålls öppet av kaniner, vilket medfört att en stor del av de hävdgynnade arterna alltså finns kvar. Bland annat påträffas bitvis stora mängder av kattfot och backtimjan. Tynnet har brett ut sig mycket närmast vägen, där för övrigt ett nedrasat stentun bildar avgränsning. Ett objekt som tillsammans med andra betade marker i närheten har mycket stora biologiska värden.

18 Mickels 2:1

18

Ek karta: 069 04

Areal: 6 ha

Inventerat 90.07.20

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Buskrik utmark	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd
	Typrepresentativitet:	mindre representativ
	Nuvarande hävd:	saknas
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%
	Träd:	tall(dom), oxel, rönn, björk
	Buskar:	en(dom), slån, nypon
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% hävd saknas, endast kaninbete	
Ingrepp/påverkan:	Fritidsstugor	
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, stengärdesgård	
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av fårsvingeltyp Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	liten blåklocka
	knutnarv	jordtistel
	backsmultron	kattfot
	brudbröd	
	vildlin	
	solvända	
	backtimjan	
	axveronika	
	kattfot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett igenväxande ohävdad utmarksbete med mycket en och ungtall. Vissa delar av objektet betas mycket väl av kaniner. Här är vegetationen torrängsartad, med de flesta av vegetationstypens karakteristiska arter representerade. Som exempel kan axveronika, kattfot och solvända nämnas. På ett litet område återfinns nedbetad ljung. Ett annat område är av alvarhedskaraktär med mycket lavar och vit fetknopp. De tätaste partierna med björk och tall har uteslutits ur objektet. Längs med ena sidan finns en stentun. Rester av bandtun utgör övriga områdesgränser. Ett fritidshus ligger i norr.

Förslag till åtgärder: Införande av bete samt röjning.

Ek karta: 069 04

Areal: 6 ha

Inventerat 90.07.20

KLASS: 1

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Buskrik utmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: saknas
 Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad, fårbeta

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, halmupplag

Kulturhistoriska spår: Trägärdesgård, stengärdesgård, ålderdomligt kulturlandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av fårsvingeltyp
 Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstartyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd darrgräs	knippfryle brudbröd vildlin bactimjan axveronika jordtistel kattfot	knägräs knutnarv slätterblomma solvända majviva liten blåklocka spåtistel

Hotade arter: Honungsblomster

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett av får utomordentligt välbetat och vackert utmarksområde med glesa bestånd av låga enbuskar. Trädskikt saknas helt. Vegetationen är huvudsakligen av torrängskaraktär, med omväxlande förekomst av fårsvingel och vårbrodd eller ängshavre. Flera kalkfuktängar ligger i området. Floran är i sin helhet mycket artrik och hävdberoende. Grässvålen är tät och fin. Arterna är de för torrängen typiska såsom gulmåra, axveronika, kattfot, jordtistel, knippfryle och bactimjan. Kalkfuktängarna är ävande mycket välbetade och hyser betesberoende arter som majviva, slätterblomma och honungsblomster. Ett smärre centralt parti, är något kvävepåverkat p g a stödutfodring med halm och hö. Objektet avgränsas av ett vackra bandtun och stentun. Bortröjning av enbuskar har ägt rum. Objektet är ett mycket bra exempel på ett torrängsbete med inslag av kalkfuktängar.

20 Rikvide 1:4

20

Ek karta: 069 04

Areal: 8 ha

Inventerat 90.07.18

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Buskrik utmark	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd
	Typrepresentativitet:	mindre representativ
	Nuvarande hävd:	saknas
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%
	Träd:	tall
	Buskar:	en(dom), slån, hagtorn
Hävdens tillstånd:	25% svagt hävdad, 75% hävd saknas, endast kaninbete	
Ingrepp/påverkan:	Fritidsbebyggelse	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård	
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstartyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	vildlin
	backsmultron	solvända
	brudbröd	liten blåklocka
	backtimjan	
	axveronika	
	spåtistel	
	jordtistel	
	kattfot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett ohävdad enbuskrikt utmarksområde som delvis betas av kaniner. Vegetationen är torr men inslag av fuktängar förekommer. Flera hävdgynnade arter finns kvar, även om igenväxningen framskrider. Störningsarter såsom knylhavre och luzern håller på att breda ut sig. Betesgynnade arter såsom kattfot, jordtistel, spåtistel och axveronika påträffas dock alljämt i stora bestånd. Flera fritidshus har byggts i området, varför störande grävningar av avlopp och dylikt har förekommit. Ett område som endast tillsammans med omgivande betade objekt eventuellt kan betraktas som något av biologiskt värde och intresse.

Ek karta: 069 04

Areal: 4 ha

Inventerat 90.07.18

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Buskrik utmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god hävd

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), oxel, ask
 Buskar: en(dom), slån(dom), hagtorn, nypon

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad, 8 ungnöt

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, jaktstuga, körspår

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	vårbrodd
	knutnarv	knägräs
	backsmultron	bockrot
	brudbröd	gulkämpar
	vildlin	liten blåklocka
	solvända	spåtistel
	bactimjan	stenmalört
	axveronika	kattfot
	jordtistel	sandmaskros
		revfibbla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett litet buskrikt men mycket välbetat utmarksbete. Objektet ligger i ett landskap med omväxlande åkrar och nautrliga betesmarker norr om Austerviken. Vegetationen är helt och hållet av torrängstyp dominerad av fårsvingel, svartkämpar och gulmåra. Här och var växer även ängshavre. Den betesgynnade floran är mycket artrik, med ett stort antal hävdgynnade arter representerade, t ex malört, kattfot, axveronika, sandmaskros och gulkämpar. Ett litet parti i sydost har troligen varit åkler, men är nu så gott som naturaliserat. Objektet fortsätter in i en tallskog som visserligen är gles, men som helt saknar hävdgynnade arter.

22 Bomunde i Hammaren 1:14

22

Ek karta: 069 04

Areal: 7 ha

Inventerat 90.06.18

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	svag hävd	
	Typrepresentativitet:	ej representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall(dom), björk, rönn, oxel	
	Buskar:	en(dom), slån, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, 25% hävd saknas, endast kaninbete		
Ingrepp/påverkan:	En stuga samt jordtäkt		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av fårsvingeltyp Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp Enstaka: fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta jordtistel	Vanliga darrgräs backsmultron brudbröd solvända backtimjan axveronika	Enstaka vårbrodd knutnarv vildlin gullviva liten blåklocka kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett utmarksbete som till stor del växt igen med skog och tynne. Dock hålls ett stort centralt parti välbetat och vackert av kaniner. Här finns torrängens hävdgynnade arter kvar, tex fårsvingel, ängshavre, solvända, axveronika, jordtistel, backsmultron och backtimjan. En jordtäkt med körspår samt en fritidsstuga finns i objektet. Ett vackert men nedfallande bandtun löper genom området. På detta bandtun växer den sällsynta och kulturberoende arten sotlav *Cyphelium inquinans*.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete.

Ek karta: 069 05

Areal: 11 ha

Inventerat 90.07.11

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Buskrik utmark	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%
	Träd:	rönn
	Buskar:	en(dom), slån, nypon
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad	
Ingrepp/påverkan:	50% ingen gödsling, 50% svag gödsling	
Kulturhistoriska spår:	Röjningsrösen	
Markfuktighet:	Betydande del torr mark	
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp	
	Enstaka: fuktäng av högörttyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	knippfryle
	darrgräs	nattviol
	loppstarr	knutnarv
	slätterblomma	rosettjungfrulin
	brudbröd	bockrot
	vildlin	
	majviva	
	backtimjan	
	liten blåklocka	
	jordtistel	
	kattfot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett objekt som ovanifrån ser ut som ett "lapptäcke". Det består av små, gamla, torra åkerlappar omväxlande med fuktängspartier. Området har en lång kulturhistoria. Det ligger ca 75 meter från havet och betas av ungnöt. Kaninerna hjälper också till med betet som är något svagt. På de åkrar som lagts igen är tidigare kvävepåverkan fortfarande synlig med en tämligen trivial flora. Äldre åkrar och kalkfuktängar har däremot en mycket varierad, hävdgynnad flora. Många fuktängspartier har dock också de en något trivial flora med exempelvis plattsäv. En centralt belägen kalkfuktäng hyser en mycket intressant flora med stora förekomster av loppstarr, majviva, slätterblomma, stor brudsporre, nattviol och kärknipp-rot.

24 Maldes 1:28 m fl

24

Ek karta: 069 04

Areal: 22 ha

Inventerat 90.07.21

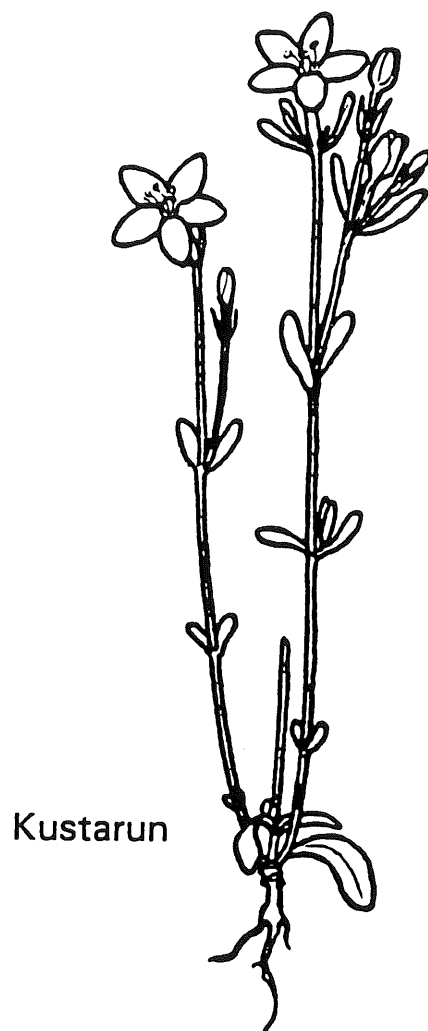
KLASS: 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (2 ha), buskrik utmark		
Nuvarande hävd:	Bete, övrigt: gåsbete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall(dom), oxel	
	Buskar:	en(dom), slån	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad, 20-tal ungnöt, gåsbete		
Ingrepp/påverkan:	Vattenpump, nedgrävd ledning, körskador		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, stengärdesgård, fornlämning		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp Enstaka: nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp, havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta knutnarv bactimjan gulkämpar jordtistel	Vanliga salttåg darrgräs backsmultron brudbröd smultronklöver vildlin kustarun dvärgarun axveronika kattfot	Enstaka ormtunga knägräs loppstarr skogsklöver majviva liten blåklocka
Fauna:	Viktig födosöksplats för vitknindad gås.		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett mycket välhävdad utmarksbete med havsstrandängen belägen vid Austerviken. Merparten av objektet består av enbusksrika torrängar men med kalkfuktängar insprängt lite här och var. De mest öppna partierna utgörs av magra fårsvingelängar med axveronika, svartkämpar, bactimjan och gulmåra. Vid lite rikare förhållanden dominerar ängshavretorrängen med jordtistel, backsmultron, brudbröd och darrgräs. Kalkfuktängarna innehåller bl a

älvväxing, slankstarr, vildlin och knägräs. På gränsen till strandängen tillkommer majviva och ormtunga. Marken är ofta mycket tuvig med tuvor av den trampgynnade gula tuvmyran. Strandängen är oerhört välbetad. Här hjälper de vitkindade gässen till med att beta. Stranden är tydligt zonerad med ett saltåg-/rödsvingelbälte längst in. Här finns stora förekomster av hävdberoende arter såsom smultronklöver, kustarun, dvärgarun och strandängsformer av groblad. Längst ned mot vattenbrynet utbreder sig krypvensmattor med strandkrypa. Här och var finns små ruggar av blåsäv. Fornlämningar finns och vackra stentun och bandtun omger en del av objektet. Ett pumphus med ledning har byggts i den sydvästra delen. Ett mycket värdefullt exempel på en gotländsk strandäng och utmark, med ett rikt urval av betesberoende och betesgynnade arter.

25 Pavals 1:1

25

Ek karta: 069 04 Areal: 22 ha Inventerat 90.07.20 KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Buskrik utmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: saknas
 Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 10-tal ungnöt, gåsbete

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 50% svag gödsling

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, röjningsrösen

Markfuktighet: Betydande del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp

Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vildlin kattfot	darrgräs knutnarv brudbröd bactimjan axveronika jordtistel	salttåg vårbrodd backsmultron bockrot gulkämpar spåtistel stenmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett vidsträckt utmarksbete med utsikt över Trådstrands fiskeläge vid Austerviken. Området är rikt på enbuskar och trädskikt saknas helt. De 10-tal ungnöten som betar här, får hjälp av en delgäss. Speciellt de torrare partierna är välbetade. I kalkfuktängen är däremot betetrycket för svagt. Objektet ligger delvis på ett område med gamla åkersystem. Vegetationen är dock så gott som naturaliserad, med torrängar omväxlande med kalkfuktängar. Längst ner, närmast havet finns en smal remsa med strandängsvegetation. Floran är bitvis tämligen trivial, dock finns också ett litet urval av betesgynnade växter som t ex kattfot, brudbröd, axveronika, jordtistel och knutnarv. Ett stentun bildar gräns mot öster samt mot norr. Ett objekt med höga biologiska värden.

Förslag till åtgärder: Öka betetrycket.

Ek karta: 059 94

Areal: 5 ha

Inventerat 90.08.30

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Havsstrandäng (1 ha), buskrik utmark

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: ej representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall
 Buskar: en(dom), slån, oxel

Hävdens tillstånd:

Svagt kaninbete

Ingrepp/påverkan:

Grunda diken, kväverik översilning

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, skonvegetation, havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
brudbröd	salttåg	knutnarv
gulkämpar	darrgräs	kärrvial
	backsmultron	sumpgentiana
	vildlin	jordtistel
	backtimjan	stenmalört
	axveronika	
	strandrödtoppa	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Obetade strandnära utmarker och strandäng med expansivt men ännu tämligen glest buskskikt och enhel del självsådda tallplantor. Lång ohävdperiod antyds av att stängselrester mot åkrar saknas helt. Längs dikena från åkrarna finns tät, hög gräsväxt av bland annat kvickrot och knylhavre. Älväxingängar har stor utbredning nära havet. Själva strandzonen är smal med måttlig driftvall. Det finns en hel del skonor men deras vegetation är ointressant. Innanför en talldunge längst i söder, bär vegetationen spår av slätter, med rika men begränsade bestånd med kärrvial och rödtoppa samt lite ängsruta. Längre bort från stranden finns igenfildade torrängar av både fårsvingeltyp och ängshavretyp. Svagt kaninbete har hjälpt en hel del hävdgynnade växter att hålla sig kvar i små mängder.

Förslag till åtgärder: Med gott bete skulle säkert detta objekt bli mycket fint, liksom de intilliggande är.

27 Galls 1:12

27

Ek karta: 05993

Areal: 2 ha

Inventerat

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Hagmark
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: björk(dom), tall
 Buskar: slån(dom), nypon, en, hassel

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat, ungnöt

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark
 Betydande del frisk mark

Vegetationstyp: Dominerande: friskäng av rödventyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer:

Vanliga	Enstaka
vårbrodd	loppstarr
darrgräs	krutbrännare
mandelblom	ängsnycklar
brudbröd	jungfrulin
	jordtistel

Fauna: Häckande höksångare

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En i åkerlandskapet isolerad, men bitvis fin liten björkhage. Den har under några år av ohävd vuxit igen med lågväxta slånsnår. Dessa har till viss del röjts bort. Vegetationen är frisk till fuktig och vissa partier har en klart betesgynnad flora. T ex finns darrgräs, jordtistel, loppstarr, ängsnycklar och krutbrännare. En mindre del f.d. åker har ej medtagits i objektet. I området finns vackra och väl synliga stensträngar. En liten fin hage med stort kulturhistoriskt och floristiskt värde då friska naturliga betesmarker är sällsynta i inlandet.

Förslag till åtgärder: Ytterligare röjning av tynne

Ek karta: 059 93   Areal: 8 ha   Inventerat 90.08.30   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Annan öppen utmark

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
    Typrepresentativitet: mindre representativ
    Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
    Träd: tall, björk, ask
    Buskar: nypon, slån, tall, en, getapel, hagtorn, oxel

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 50% svagt hävdad, endast kaninbete och tuiristramp

Ingrepp/påverkan: Dike, fritidshus

Markfuktighet: Betydande del torr mark, frisk mark, jordart: sand

Vegetationstyp: Vanlig: gräshed av rödventyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fukt-
    äng av kalktyp
    Enstaka: sandgräshed av borsttåteltyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	borsttåtel bactimjan	vårbrodd knägräs darrgräs brudbröd vildlin	småfingerört solvända jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ohävdade öppna marker i anslutning till badstrand och fritidshus vi Hörte. Tramp och kaninbete ger mycket välbetat intryck på gamla sanddynor i den västra halvan. Den andra halvan består av friska till fuktiga marker med svagt kaninbete innanför dynorna. Träd- och buskskikt saknas nästan helt på dynorna. Det samma har tidigare gällt för det inre området men där expanderar nu ungtall, krypande slån och en del andra buskar ur dungar och angränsande skog. Borsttåtelhed finns bara på mindre delar av sanddynorna, medan huvuddelen av dem har degenererat på grund av brist på omröring. Borsttåtel saknas och moss- och renlavförekomsten är mycket riklig. Dessa kullar är förvånansvärt artfattiga när det gäller kärleväxter. Av örter är endast gråfibbla och bactimjan någorlunda vanliga. I den inre halvan av objektet dominerar blandformer av kalkfuktäng och ängshavretorräng.

Förslag till åtgärder: För att borsttåtelheden skall leva vidare krävs antagligen betesdjur som trampar sönder mossor och lavar.

29 Lajkstädar; Tiricker

29

Ek karta: 059 93

Areal: 2 ha

Inventerat 90.08.30

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Buskrik utmark

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: ask
 Buskar: slån, en, nypon, apel, ronn

Hävdens tillstånd:

50% välhävdad, 50% måttligt hävdad

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% svag gödsling

Kulturhistoriska spår:

Trägärdesgård, stengärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
backtimjan

Vanliga
 vårbrodd
 knägräs
 darrgräs
 småfingerört
 brudbröd
 vildlin
 axveronika
 gulkämpar

Enstaka
knutnarv**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

En stor hage där det mesta är tät tallskog som uteslutits ur objektet. Längst i söder finns öppna, men buskrika områden. Här finns höga täta buskage, men ordentliga öppna ytor där emellan. Vegetationen består av välbetade torrängar och måttligt betade friska till fuktiga ängar, de senare närmast strandängen. Stora tuvmyrebon finns i fuktängarna. Sambete sker med en del av det ointressanta strandängsobjekt till vilket detta objekt gränsar.

Ek karta: 059 93   Areal: 3 ha   Inventerat 90.08.27   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Annan öppen utmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: saknas
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn, apel, rönn

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Diken

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark, jordart: sand

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av fårsvingeltyp
 Vanlig: driftvegetation
 Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstarttyp

Slätter- och betes-
 indikatorer: Vanliga   Enstaka
 darrgräs   vårbrodd
 baktimjan   knägräs
 gulkämpar   nattviol
 liten blåklocka
 fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betad strandremsa på sand. Stranden består av sandstrand med cirka en meter hög strandbrink. Strandängar saknas. Buskskiktet är mestadels obetydligt men i öster finns en remsa med ganska tät buskmark. Närmast stranden växer driftvegetation som knappt betas. Även torrängarna där ovan har viss gödningsverkan, troligen dock inte konstgödning. Finast är torrängarna längst i öster där det bland annat finns en hel del fältmalört. En söndergödslad hagmark ingår också i hägnet men är utesluten ur objektet.

31 Folke 1:22

31

Ek karta: 059 94

Areal: 2 ha

Inventerat 90.08.27

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Buskrik utmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd
Typrepresentativitet:	mindre representativ
Nuvarande hävd:	god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt:	0-25%
Träd:	saknas
Buskar:	en(dom), slån

Hävdens tillstånd:

100% välhävdad, endast kaninbete

Kulturhistoriska spår:

Fornlämning

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark, jordart: sand

Vegetationstyp:

Dominerande: torräng av fårsvingeltyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta solvända backtimjan axveronika	Vanliga småfingerört liten blåklocka jordtistel	Enstaka knägräs fältmalört
---	--	----------------------------------

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Intensivt kaninbetade sandiga gamla strandvallar i en talldunge med upphörd hävd. Tallsko-
gen är alltför igenväxt för att tas med i objektet. Buskskiktet är tämligen glest med lite in-
vandrande slån i kanterna samt gamla, mestadels måttligt betespräglade enar. Den
kortsnaggade vegetationen är moss- och lavrik men här och var med en hel del sandstarr.
Grässvålen är örtrik men utan några utpräglade sandspecialister (sandstarr oräknad). Två
svärdsliplingsstenar finns i objektet.

Förslag till åtgärder: Med bete skulle moss- och lavmattorna sparkas sönder och ge plats
för en rikare kärlväxtflora. Kanske borstålthed kan vandra in.

Ek karta: 059 94   Areal: 6 ha   Inventerat 90.08.27   KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Havsstrandäng (6 ha)
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: ask, tall
 Buskar: en(dom), oxel, slån, vresros

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat, ungnöt

Ingrepp/påverkan: Dike

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark, våt mark

Vegetationstyp: Dominerande: fuktäng av gräs-/lågstartyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp, driftvegetation, havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp
 Enstaka: övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
salttåg	darrgräs	vårbrodd
rödsäv	slätterblomma	axveronika
sumpgentiana	smultronklöver	
	vildlin	
	majviva	
	jordtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betad havsstrand där själva strandlinjen består av sandigt grusiga strandvallar. Innanför dem finns tämligen vidsträckta fukt- och våtängar, Dessa är delvis av strandängskaraktär, delvis är det ren kalkfuktäng med mera. Träd- och buskskiktet är av obetydlig omfattning. Torra marker (strandvallar) är i huvudsak ratade i betet och överallt starkt påverkade av driftgödning. I de våtaste partierna växer havssäv och blåsäv. De mer vidsträckta fuktiga partierna upptas främst av hundstarrdominerad vegetation men här och var finns småpartier med övre landstrandvegetation av salttåg/rödsvingeltyp. På landsidan av fuktängarna finns hyggligt stora kalkfuktängar av fin, örtrik typ. I ett mindre område finns också rödsävdominerad vegetation med kärknippot och rikligt med slätterblomma. Den senare finns i övrigt sparsamt spridd i objektet. Sumpgentiana förekommer mycket rikligt i fuktängarnas kanter. Objektets östra halva dräneras av ett dike som går parallellt med stranden.

Förslag till åtgärder: Högre betestryck.

33 Kullar; Öndarve

33

Ek karta: 059 94   Areal: 33 ha   Inventerat 90.08.31   KLASS: 2

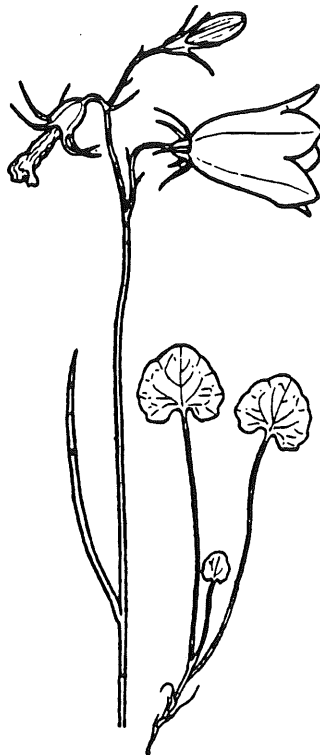
Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%	
	Träd:	tall, oxel, gran	
	Buskar:	en(dom), hagtorn, nypon, rönn, slån	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad, kanin, häst, ev även nötbete		
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, stödutfodring, stor täkt i klapper/grus		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, fornlämning, husgrunder		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: rished av örtrik ljungtyp, alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta brudbröd solvända backtimjan	Vanliga darrgräs knutnarv småfingerört backsmultron vildlin sumpgentiana axveronika liten blåklocka spåtistel fältmalört kattfot	Enstaka vårbrodd S:t Pers nycklar jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Mycket buskrikt utmarksbete bestående av två stora och två små hägn. Trots att endast det norra av de två stora hägnen tycks vara betade har hela objektet, tack vare magra marker och hårt kaninbete samma kortsnaggade grässvål. Det södra hägnet har trasiga stängsel och en stor täkt i kalkklapper. Objektet består av en revkalkkulle utan klint. Runt kullen finns strandvallar av svallad kalkrik morän, klapper och i norr sand. De södra och västra sluttningarna är nästan helt igenväxta med halvhöga enbuskage. I det norra stora hägnet finns

en del dungar med ungtall i enbuskhaven. I övrigt står träden enstaka, glest utspridda. I väster finns nedanför sluttningen öppna marker med viss gödselpåverkan. Delar av detta område är fornåkrar. På toppen finns i torrängar mosaikartat inblandade älväxingdominerade kalkfuktängar och fårsvingelalvarhed. Norr om den flacka toppen finns mer sammanhängande fuktängar med rik förekomst av sumpgentiana. På sandiga marker längst i norr finns lite större områden med alvarhed samt, på strandvallar, mycket begränsade arealer örtrik ljunghed. Gödselverkan i de öppna områdena i väster beror åtminstone delvis på stödutfodring. Objektet är rikt på fornlämningar. Bl a finns två gravfält, varav det ena är utgrävt och daterat till 400 - 500-tal. I det andra finns en rektangulär och sexton runda stensättningar. Yngre lämningar i form av en skans och husgrunder samt äldre kartuppgifter om en vårdkase finns också i området. Mycket igenväxt. God "hävd" och välutvecklad hävdflora. Viss störning.

Förslag till åtgärder: Omfattande buskröjning och bete i hela objektet, täktområdet undantaget. Bränn riset utanför objektet.

Liten blåklocka

34   Rovalds 1:5

34

Ek karta: 059 94   Areal: 1 ha   Inventerat 90.08.29   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Buskrik utmark
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
    Typrepresentativitet: mindre representativ
    Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
    Träd: tall, oxel
    Buskar: en(dom), slån(dom), getapel, hagtorn, nypon

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad, häst

Kulturhistoriska spår: Fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp

Slåtter- och betesindikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
darrgräs	vårbrodd	kattfot
knutnarv	knägräs	revfibbla
brudbröd	knutnarv	
	småfingerört	
	backsmultron	
	solvända	
	axveronika	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Liten hästhage nära en gård, förmodligen utan slåtterhistoria. Trädskiktet består av spridda, lågvuxna tallar och oxlar. De flesta av dem är gamla. Krypande en och slån upptar stor areal men är även de delvis tämlige gamla. I hägnet ingår också artfattiga, helt öppna områden med viss gödselpåverkan. Dessa bör ha varit åker även om de är knöliga och utan tydliga begränsningar. Detta område är uteslutet ur objektet. Ängshavretorrängarna domineras av mossor (gyllenmossa?). En stensträng och två väghållningsstenar finns i objektet.

Förslag till åtgärder: Buskröjning. Bränn riset utanför objektet.

Ek karta: 059 94

Areal: 15 ha

Inventerat 90.08.31

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, buskrik utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall	
	Buskar:	en(dom), slån, hagtorn, björk	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad, nöt, kanin		
Ingrepp/påverkan:	Stödutfodring, körskador		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, äldre åker		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: gräshed av rödventyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta solvända backtimjan kattfot darrgräs brudbröd	Vanliga småfingerört backsmultron vildlin sumpgentiana axveronika gulkämpar spåtistel jordtistel	Enstaka vårbrodd knägräs rosettjungfrulin bockrot knutnarv

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Välhävdad buskrik utmark med spridda yngre tallar och en tät dunge med yngre - medelålders tall i öster. Buskskiktet är här och var tätt, men stora buskfria ytor finns på både torr och fuktig mark. Två små före detta åkrar ingår i hägnet men är uteslutna ur objektet. På platsen för stödutfodringen finns gödselverkan liksom antytt här och var, mest i närheten av åkrarna. Kalkfuktängarna är av gräsrik, älväxingdominerad typ. I nordost finns en flack höjd med kalkklapper eller grus som möjligen har skapats av människor i samband med täktverksamhet eller dylikt. Idag finns här dock naturaliserad fin hävdvegetation med bland annat mycket rik förekomst av kattfot. Delar av hägnaden utgörs av cirka femtio år gamla bandtun.

Förslag till åtgärder: Avverka tall och eventuellt en del buskröjning.

36 Rovalds d

36

Ek karta: 059 94

Areal: 18 ha

Inventerat 90.09.03

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Buskrik utmark

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall, björk, ask, gran, asp
 Buskar: en(dom), rönn, slån, getapel

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, skjutbana, grustäcker

Kulturhistoriska spår:

Fornlämning

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark, jordart: kalkrikt grus/klapper

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta
 solvända
 backtimjan
 fältmalört

Vanliga
 darrgräs
 fältsippa
 småfingerört
 backsmultron
 brudbröd
 vildlin
 gullviva
 axveronika
 liten blåklocka
 spåtistel
 jordtistel
 kattfot

Enstaka
 vårbrodd
 s:t Pers nycklar
 bockrot

Hotade arter:

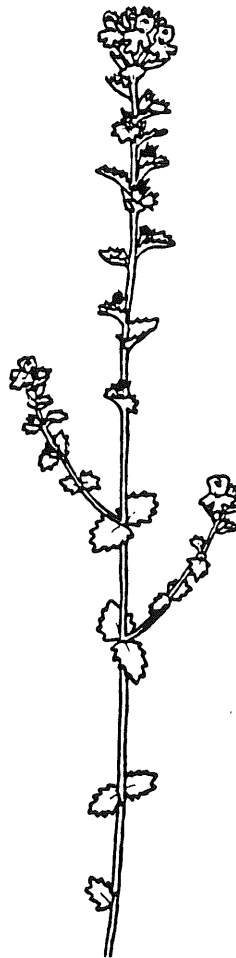
Ljungsnärja

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ohävdad utmarksbete där huvuddelen har ett ganska glest, huvudsakligen ungt buskskikt. Några mindre partier är tämligen igenvuxna. Av träd finns dungar av ungtall och en lövslydunge. Mitt i objektet finns ett ganska stort grustag och i norra halvan dessutom gott om äldre små grusgröpar med mer eller mindre naturaliserad vegetation. I norra halvan av objektet är vegetationen rik på störningsväxter och, framför allt i nordost, gräsrik med tät gräsförnåfält. Denna del är sannolikt gödslad. Här finns rika bestånd av ljungsnärja, både i högväxt störningsväxthet och i mer normal lågväxt ljungsnärjemiljö. Den fina vegetationen finns framförallt i söder där hävdgynnade arter dominerar starkt i artrika alvarartade torrängar. Bland de vid inventeringstillfället många vissna vinterståndarna döljde sig sannolikt en del floristiskt intressanta inslag. Här finns väldiga mängder ögontröst och en hel

del stor kustruta. Som ohävdinslag skall nämnas att det bitvis finns rikligt med vildmorot. Ohävden har annars haft tämligen liten inverkan i söder. Objektets västra begränsning utgörs av en skjutbana. I nordöstra hörnet finns resterna av en gammal skans hörande till en närliggande hamnanläggning utanför objektet.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete söder om grustaget. Resten är inte särskilt intressant men ger sannolikt lite bättre bete.

Ögontröst

37 Frigges 1:11

37

Ek karta: 059 94

Areal: 3 ha

Inventerat 90.07.22

KLASS : 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall(dom)	
	Buskar:	slån(dom), en, nypon	
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat, 3 kalvar		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp		
	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp		
	Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstartyp, artrik gräs-/lågstartyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	brudbröd	knutnarv
		vildlin	rosettjungfrulin
		backtimjan	gulkämpar
		axveronika	liten blåklocka
		jordtistel	kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett litet utmarksbete med slån som dominerande buske. I ena hörnet växer ett större bestånd av tall. Objektet betas av tre kalvar vilket utgör ett något för lågt betestryck. Kalkfuktängar dominerar m bla krissla och rödklint. Här och var finns torrängar med mycket darrgräs, jordtistel, axveronika och liten blåklocka.

Förslag till åtgärder: Intensifiera betet.

Ek karta: 059 94

Areal: 3 ha

Inventerat 90.07.21

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Buskrik utmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn, brakved

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad, ungnöt

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling, grustag, körskador

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp

Slätter- och betesindikatorer:

Vanliga	Enstaka
darrgräs	knutnarv
brudbröd	solvända
vildlin	kustarun
backtimjan	axveronika
liten blåklocka	gulkämpar
spåtistel	slätterfibbla
jordtistel	
kattfot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett litet välhävdad utmarksbete. Bitvis är det ganska tätt med enbuskar, men nuvarande hävd är god. Vegetationen är av ängshavretyp med dess typiska arter som jordtistel, axveronika, kattfot m m . Här och var finns kalkfuktängar med älväxing och krissla. Ett grustag finns med körskador i marken. Ett litet parti i norr är tydligt kvävepåverkat. Ett litet men representativt objekt med ett fint urval av hävdgynnade arter.

39 Frigges 1:11

39

Ek karta: 059 94   Areal: 11 ha   Inventerat 90.08.29   KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall	
	Buskar:	en(dom), hagtorn	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, kaniner, får, ungnöt		
Ingrepp/påverkan:	50% ingen gödsling, 50% svag gödsling, dike, körskador, foderåker, div skogsbr.		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, fuktig mark, jordart: sand, morän		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstartyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs backtimjan	Vanliga salttåg vårbrodd knägräs knotnarv brudbröd vildlin sumpgentiana kattfot	Enstaka stagg

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Före detta öppen betesmark på sandig jord. Enstaka äldre starkt betespräglade buskar och rikedom på stora tuvmyretuvor visar på lång kontinuitet som öppen betesmark. Nu expanderar unga enar och självsådda, mosaikartat utbredda ungtallbestånd. Betet är måttligt till svagt och av spillning att döma utförs det av kaniner, får och ungnöt i nämnd ordning. Kalkfuktängarna är av älväxingdominerad, örtfattig typ. I östligaste hörnet där objektet är närmast havet finns gräs/lågstartängar med vissa rester av strandängsvegetation. Här finns till exempel krypvendominans, lite salttåg och en hel del sumpgentiana. Objektet störs av körspår, diken och en nyupptagen liten foderåker, röjning av enbuskar i tallbestånden samt stark gödsling i sydligaste hörnets lilla dunge av vuxen tall.
Förslag till åtgärder: Högre betestryck. Buskröjning. Avverka ungtallbestånden.

40 Mickelgårds 1:

40

Ek karta: 059 94

Areal: 16 ha

Inventerat 90.08.30

KLASS: 1

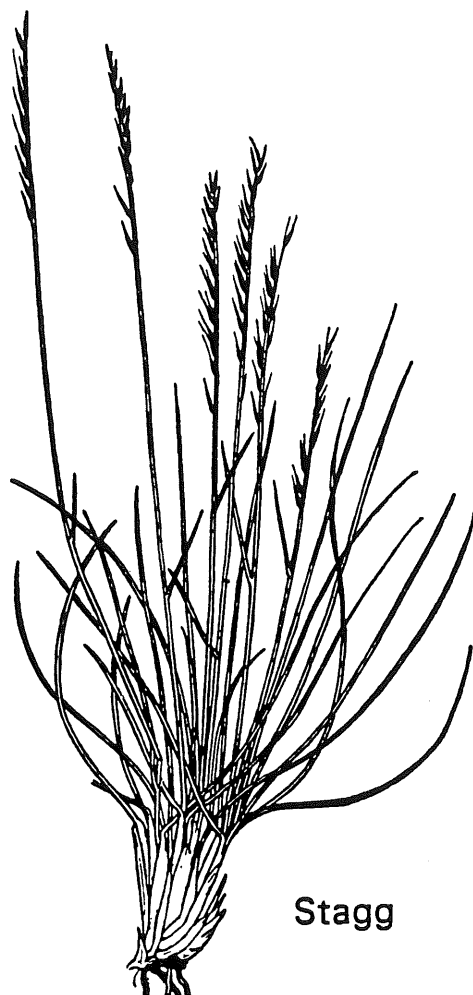
Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (8 ha), buskrik utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	saknas	
	Buskar:	en(dom), tall, nypon	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad, gåsbete, nöt		
Ingrepp/påverkan:	Diken, stödutfodring, f d upplagsplats		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark Mindre del våt mark, jordart: sand och morän		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp Enstaka: gräshed av rödventyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	saltåg	vårbrodd	ormtunga
	stagg	knägräs	ängsviol
	brudbröd	darrgräs	jordtistel
	backtimjan	knutnarv	
	gul kämpar	slätterblomma	
	stenmalört	backsmultron	
		smultronklöver	
		vildlin	
		sumpgentiana	
		kustarun	
		dvärgarun	
		axveronika	
		rödtoppa	
		kattfot	
		revfibbla	
Fauna:	Fina rast- och häcklokaler för vadare, simänder och gäss.		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Tre angränsande beteshagar med liknande hävd kring Austervikens inre, södra och västra

stränder. Själva stranden är dock utstängslad. En hage utgör vikens södra strand, en annan utgör den västra och den tredje hagen ligger innanför den västra strandhagen. Objektet är mycket välbetat med variationsrik vegetation och rik hävdflora. I norr finns bland annat rödvenhed med fläckar av ljung på enbuskrika höjder och något slags buskfri ängshavretör-räng med stora mängder stenmalört och axveronika. I söder finns i ungefär samma enbuskrika zon kalkfuktängar av örtrik typ samt på höjder staggdominerad gräsvegetation. I gropar finns här också dvärgviol och ormtunga. På de stora, rikligt förekommande tuvmyretuvorna finns gott om revfibbla. Längs södra stranden och i vikens sydvästra hörn finns marskliknande labyrintiska dräneringskanaler med rik förekomst av glasört, saltört, havsnarv och saltnarv. I marskens mynningsområden vandrar glesa bestånd av blåsäv in i objektet från den obetade stranden. Flera diken mynnar i viken längs den södra stranden och de marskliknande områdena är på flerställen genomkorsade av raka djupa diken.

Förslag till åtgärder: Helst ingen stödufodring, lägg igen diken.

Stagg

Ek karta: 059 94

Areal: 5 ha

Inventerat 90.08.28

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (5 ha)		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall	
	Buskar:	en	
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, dike		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård		
Markfuktighet:	Betydande del frisk mark, fuktig mark Mindre del torr mark, jordart: sand		
Vegetationstyp:	Vanliga: övre landstrandvegetation av salttåg/rödsvingeltyp, gräs- hed av slaggtyp Enstaka: skonvegetation		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	salttåg	vårbrodd	vårtåtel
	stagg	knägräs	kattfot
	dvärgarun	smultronklöver	
		kustarun	
		gulkämpar	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Flack betesmark på sand nära havet. Själva stranden ingår dock ej. Av vedväxter finns endast enstaka små enplantor samt två unga tallar. Genom objektet går ett stråk av fuktängar som ser ut som ett uttorkat bäckutlopp. Framför allt i väster syns viss kvävepåverkan. Möjligen har dessa områden varit uppodlade. Vegetationen är här ointressant. I norr, närmast havet, har fuktängarna närmast havsstrandängkaraktär med salttåg/rödsvingelängar i mosaik med små skonor. I dessa växer rikligt med saltört och en del glasört. I nordost finns väldiga mängder arun. Båda arter finns representerade men eftersom de vid inventeringstillfället blommat över var det svårt att se vad det fanns mest av. Troligen dominerar dvärgarun. På "bankar" mellan fuktängarnas fåror finns täta staggbestånd. Här finns också gott om tuvmyretuvor på vilka man kan finna enstaka strandnål och lite vårtåtel. Västra stängslet är ett tämligen nygjort bandfast tun.

42 Närkeholmen

42

Ek karta: 059 94   Areal: 191 ha   Inventerat 90.09.03   KLASS: 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (19 ha), annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall, björk, ek, ask, gran	
	Buskar:	en, ask, hagtorn, nypon	
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad, gåsbete, nötbete		
Ingrepp/påverkan:	Diken		
Kulturhistoriska spår:	Fornlämning, husgrunder, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, fuktig mark Mindre del frisk mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: fuktäng av högörttyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	saltåg	ormtunga
	brudbröd	vårbrodd	fältsippa
	smultronklöver	knägräs	backsmultron
	vildlin	knutnarv	rosettjungfrulin
	sumpgentiana	småfingerört	ängsviol
	backtimjan	blodnäva	kustarun
	gulkämpar	sandviol	
		majviva	
		axveronika	
		liten blåklocka	
		spåtistel	
		jordtistel	
		fältmalört	
		kattfot	
Hotade arter:	Fältvedel		
Fauna:	Viktiga häck- och rastlokaler för vadare, gäss och änder.		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark på en halvö i havet. Mindre areal strandäng finns längs den norra kusten samt på de innersta delarna av den södra stranden. De yttre delarna av halvön har högre stränder med klapper. Längst in vid grinden finns en lövträddunge och ungefär mitt på finns några dungar med äldre, planterad tall. De stora öppna områdena har ett mycket glest skikt av starkt betespräglade enar vilket ger ett savannartat intryck. I fuktiga delar finns ganska gott om små enplantor. Ingenstans är dock buskskiktet tätt. Strandängarna växer nästan alla på ett tjockt lager av tångtorv och salttåg är en sällsynthet. Krypven, rödsvingel och gulkämpar är vanliga vegetationsbildare men även hårdbetade mattor av mållor och gåsört förekommer. Riktiga skonor saknas. Tuvor av gul tuvmyra ligger på många ställen på strandängarnas övre delar i rätta linjer med en knapp meters mellanrum. Någon mänsklig verksamhet torde ligga bakom detta mönster, men vilken har jag inga idéer om. Fastmarkernas vegetation kan enkelt beskrivas som torrängar på omfattande strandvallsystem samt fuktängar i svackor dem emellan. Det finns gott om gräs/lågstarrängar med väldiga mängder sumpgentiana. Det finns också gott om hyggligt betade älvväxingängar. Betydligt mindre areal, men ändå ganska stora är kalkfuktängarna av den klassiska, örtrika typen. På tuvor i dessa förekommer gott om sandviol vilken också hittas på några få ställen i torrängarna. Mellan talldungarna finns mer varierade fuktängsmosaiker med högörtängar, kalkfuktängar, gräs/lågstarrängar och tuvtåtelrika fuktängar. I anslutning till dungarna finns en del gödslings effekter av att korna ofta står där och vilar. Trots dessa störningar finns halvöns enda fältsippor mellan talldungarna. Halvöns yttersta del, runt fyren, domineras helt av strandvallarnas torrängar. I dessa marker finns ganska gott om fältvedel. I objektet finns några husgrunder.

Förslag till åtgärder: Förbuskning är inledd utan att ännu göra så mycket väsen av sig. Fler djur eller röjning/ryckning bör ske innan buskarna får allt för bra fäste.

43 Hallute 1:55 m fl

42

Ek karta: 069 05

Areal: 7 ha

Inventerat 90.07.18

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Buskrik utmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall, gran
 Buskar: en, nypon, slån

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% måttligt hävdad, nöt

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling, gammalt dike

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Betydande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av gräs-/lågstart-
 typ, fuktäng av kalktyp, fuktäng av högstarttyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
gullviva

Vanliga
 brudbröd
 skogsklöver
 vildlin
 liten blåklocka
 jordtistel
 knägräs
 darrgräs
 rosettjungfrulin
 knutnarv
 ängsnycklar

Enstaka
 mandelblom
 slätterblomma
 solvända
 bockrot
 majviva
 kattfot
 revfibbla
 vårbrodd
 knippfryle
 backtimjan

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett välbetat, buskrikt utmarksbete. Objektet består till största delen av fuktängar av olika typer, med fragment av torrängar runt omkring. I ett centralt kärliknande parti finns höga starrarter som bunkestarr och trådstarr samt videört. Runt kärret utbreder sig fuktängar med omväxlande älväxing och krypven. Här finns hävdgynnade arter som slätterblomma och majviva. Torrängarna är mycket artrika och har en stor mängd hävdgynnade arter av vilka gullviva, jordtistel, knägräs, brudbröd och vildlin har starka bestånd. I nordost och i anslutning till en ej inräknad gammal åker är kvävepåverkan tydlig. Här finns rika bestånd av åkertistel och hävdgynnade arter saknas. Ett mycket värdefullt objekt med artrik flora och varierad vegetation.

Ek karta: 069 04

Areal: 4 ha

Inventerat 90.07.21

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Buskrik utmark	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd
	Typrepresentativitet:	mindre representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%
	Träd:	oxel
	Buskar:	en(dom), slån, nypon
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad	
Ingrepp/påverkan:	25% ingen gödsling, 50% svag gödsling, 25% tydlig gödsling	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård	
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark	
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	vildlin
	knutnarv	stenmalört
	backsmultron	backtimjan
	brudbröd	
	axveronika	
	jordtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett litet välhävdad enbuskrikt utmarksbete i anslutning till en betad strandäng. Vegetationen är mestadels torrängsartad men med växelfuktiga älväxingängar här och var. Floran är något utarmad p g a svag gödselpåverkan. En gammal åker finns i nordöstra delen av området. Några betesgynnade arter finns kvar såsom axveronika och stenmalört. Ner mot strandängen växer mycket höskallra. Området omgärdas till viss del av att stentun.

45 Folke 1:13

45

Ek karta: 059 94

Areal: 8 ha

Inventerat 90.07.08

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	ej representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	oxel(dom), tall, rönn, ask	
	Buskar:	en(dom), slån, berberis, brakved	
Hävdens tillstånd:	25% måttligt hävdad, 75% hävd saknas, endast kaninbete		
Ingrepp/påverkan:	Jordupplag, körspår		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: fuktäng av gräs-/lågstartyp Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga brudbröd backsmultron axveronika kattfot jordtistel vårbrodd backtimjan	Enstaka backnejlika liten blåklocka knotnarv

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett litet isolerat och ohävdad utmarksområde. Hävden är släppt sedan länge och vegetationen domineras av arter som tyder på att området varit ohävdad länge. Dock hålls partier öppna av kaniner, och flera betesindikerande arter finns kvar i starka bestånd. Det mesta av vegetationen är torrängsartad med luddhavre och darrgräs som dominanter. Fuktigare partier domineras av blåttåtel, krissla och backruta. Arter med starka bestånd är t ex axveronika, kattfot och backnejlika. Ett litet ohävdad objekt, vars biologiska värden beror på kaninernas betestryck.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete.

1 S. Mälstäde

1

Ek karta: 058 88

Areal: 1 ha

Inventerat 89.07.19

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:

Betesmark
Hagmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
Typprepresentativitet: representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
Träd: tall, apel
Buskar: en(dom), brakved

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark
Betydande del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp
Vanlig: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng

Slåtter- och betes-
indikatorer:

Dominanta
darrgräs
vildlin

Vanliga
nattviol
brudbröd

Enstaka
vårbrodd
backsmultron
solvända
gullviva

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Denna lilla buskrika hagmark ligger helt omgiven av åkermark. Området kan karaktäriseras som enbuskrik utmark, men mer korrekt är förmodligen att betrakta området som hagmark. Hela området har förmodligen inte hävdats de senaste åren. De karaktärsgivande vegetationstyperna är fuktäng av kalktyp och alvarhed av ängshavretorrängstyp. Floran är artrik och består av arter som vildlin, darrgräs, älväxing, spåtistel och nattviol. Området utgör ett välkommet inslag i det av åker dominerade landskapet genom att bland annat utgöra en tillflyktsort för en rad ängs- och hagmarksväxter.

Förslag till åtgärder: Hävden bör återupptas och enbuskarna röjas undan om de befintliga naturvärdena skall kvarstå.

2 Storänge

2

Ek karta: 058 88

Areal: 10 ha

Inventerat 89.07.20

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Annan öppen utmark, betad skog	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%
	Träd:	tall(dom), björk, rönn, ek, ask, asp
	Buskar:	hassel, brakved, kornell, en
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad,	
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, ängs(hö)lada, fornlämning,	
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Betydande del frisk mark Mindre del torr mark, våt mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Vanlig: svinrotäng Enstaka: fuktäng av tuvtäteltyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	solvända
	brudsporre	bockrot
	nattviol	jordtistel
	brudbröd	
	vildlin	
	majviva	
	liten blåklocka	
	svinrot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Objektet ligger i anslutning till stora åkerarealer, i övergångszonen till större sammanhängande tallskogar. Betad skog och annan öppen utmark upptar ungefär lika stora arealer. Nötkreatur betar inom området. Hävden är dock slappnande. Kalkfuktäng utgör tillsammans med tallskog den dominerande vegetationstypen. Mindre inslag av andra vegetationstyper förekommer. Majviva och tätört är några av de intressanta arter som växer inom området. Ett flertal fornminnen är belägna här. Storleken och den rika floran ger området mycket höga naturvärden trots den relativt låga hävdintensiteten.

Förslag till åtgärder: För att bevara de befintliga naturvärdena på längre sikt bör betetrycket öka.

Ek karta: 058 89   Areal: 8 ha   Inventerat 89.07.22   KLASS: 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%	
	Träd:	tall(dom)	
	Buskar:	en(dom), slån, brakved	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 75% hävd saknas, bete endast inom den södra hagen		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Betydande del fuktig mark Mindre del torr mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, friskäng av rödventyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs vildlin	Vanliga johannesnycklar brudsporre nattviol brudbröd majviva	Enstaka stagg backsmultron blodnäva jungfrulin solvända bockrot
Hotade arter:	Honungsblomster		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

I en skogsdunge belägen i ett av åker dominerat landskap ligger denna botaniskt mycket rika beteshage. Naturtyperna består av betad skog och buskrik utmark. Området utgörs av två hagar på var sin sida om en grusväg. Endast den södra hagen betas (av hästar). Flugblomster, honungsblomster, kärknipprot och majviva är några av de intressanta arter som förekommer rikligt. I den norra hagen, som inte hävdats sedan ett antal år, är fåltskiktet i det närmaste översållat av flugblomster. Området är genom sin mycket rika flora ett av Hablingbo sockens finaste ängs- och hagmarks objekt.

Förslag till åtgärder: För att bibehålla de nuvarande naturvärdena bör hävden i den norra hagen återupptas samtidigt som en viss röjning genomförs. Hävden bör inte bli alltför intensiv. Bete med nötkreatur är därför önskvärt.

4 By

4

Ek karta: 058 89

Areal: 2 ha

Inventerat 89.07.23

KLASS: 1

Markslag:	Slåttermark		
Naturtyp:	Träd-/buskbärande äng		
Nuvarande hävd:	Slåtter		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall, alm, ask, rönn, oxel, fågelbär, björk	
	Buskar:	slån, en, nypon, hassel	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad, hävdas genom hackslått		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, hamlat träd		
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: svinrotäng Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, friskäng av rödventyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	nattviol	knägräs
	svinrot	brudbröd	vildlin
		gullviva	solvända
			bockrot
			spåtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

I anslutning till en gård ligger detta vackra änge invid en landsväg. Hela objektet utgörs av träd- och buskbärande äng. Området hävdas genom årlig slaghack i månadsskiftet juni-juli. Svinrotäng är den dominerande vegetationstypen. Inslag av torräng och friskäng finns inom en del partier. Jordtistel, svinrot, darrgräs, solvända och brudbröd är några av de karaktärgivande arterna. Ängens förmodligen en mycket lång obruten kontinuitet. Den täta grässvålen antyder detta. By änge är förmodligen Hablingbo sockens finaste änge.

Förslag till åtgärder: Ur naturvårdssynpunkt är hävd genom slåtterbalk lämpligare än slaghack under förutsättning att bortförsl av gräs och örter sker.

5 N. Bertels

5

Ek karta: 058 89

Areal: 3 ha

Inventerat 89.07.20

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: ask, björk, tall
 Buskar: slån(dom), nypon, hassel, hagtorn

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: 25% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 50% tydlig gödsling

Kulturhistoriska spår: Fornlämning

Markfuktighet:

Vegetationstyp: Vanlig: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, svinrotäng

Slåtter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	brudbröd solvända	darrgräs gullviva liten blåklocka kattfot	knägräs nattviol vildlin jungfrulin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Objektet är beläget i anslutning till gården Bertels. Omgivningarna domineras av åkrar. Hagmark är den helt dominerande naturtypen. Tidigare, innan området enbart betades, var den dominerande naturtypen busk- och trädbärande äng. Friskäng av svårdefinierbar typ karaktäriserar fältskiktet. Fuktäng av kalktyp och fragment av svinrotäng samt torräng förekommer också. Floran har utarmats genom ökad närsaltstillförsel och viss ohävd. Ett relativt stort antal ängs- och hagmarksväxter finns dock fortfarande kvar.

Förslag till åtgärder: För att de befintliga naturvärdena skall bibehållas på längre sikt bör viss röjning ske. Vidare måste all stödutfodring upphöra. För att komma till rätta med den bitvis förekommande kvävepåverkan bör slåtter med slåtterbalk ske.

6 Petes

6

Ek karta: 058 88

Areal: 125 ha

Inventerat 89.07.05

KLASS: 1

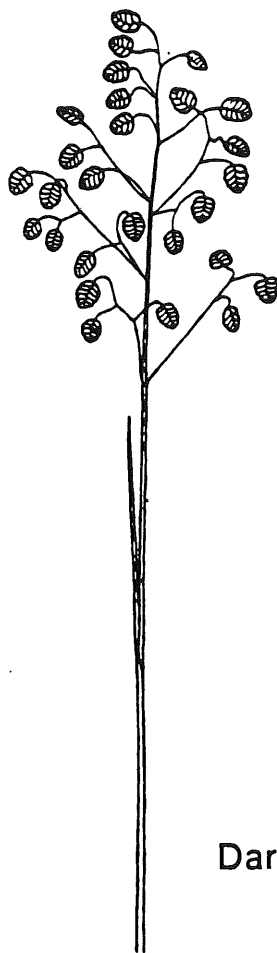
Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (12 ha), alvar, buskrik utmark, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall(dom), alm, oxel	
	Buskar:	en, slån, hagtorn, nypon	
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 25% svagt hävdad, 25% hävd saknas		
Ingrepp/påverkan:	Vid höladan är kvävepåverkan stor		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ängs(hö)lada, fornlämning, genuin gårdsmiljö		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högrörttyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, öppet sumpkärr		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	ängsnycklar	knägräs
	darrgräs	brudsporre	loppstarr
	brudbröd	backsmultron	slätterblomma
	solvända	vildlin	backfingerört
		bockrot	smultronklöver
			jungfrulin
			gullviva
			backtimjan
			axveronika
			spåtistel
			jordtistel
			kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Objektet som är mycket heterogent och stort är beläget mellan Petesviken och större sammanhängande tallskogar. Området karaktäriseras huvudsakligen av fem naturtyper: Betad skog, alvar, buskrik utmark, havsstrandäng och annan öppen utmark. Ungefär hälften av området är svagt hävdad. Den övriga delen är måttligt till väl hävdad. Både får och nötkrea-

tur betar inom området. Ett mycket stort antal vegetationstyper återfinns inom området. Torräng och fuktäng av kalktyp är de karaktärgivande vegetationstyperna. Floran är varierad och vanliga arter är darrgräs, solvända, älväxing, brudgran och brudbröd. Rester efter trädgårdesgårdar finns inom området liksom en fungerande ängshölada. Marken kring ängshöladan är kraftigt kvävepåverkad. Området hyser genom sin storlek och heterogena karaktär stora naturvärden men även stora kulturhistoriska värden.

Förslag till åtgärder: Hävden bör intensifieras kraftigt. Vissa partier bör röjas.

Darrgräs

7 Vakten

7

Ek karta: 058 88

Areal: 180 ha

Inventerat 89.07.01

KLASS: 1

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Havsstrandäng (121 ha), alvar, buskrik utmark, annan öppen utmark
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall, oxel
 Buskar: en(dom), slån, nypon

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% måttligt hävdad

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling

Kulturhistoriska spår: Trägärdesgård, stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet: Betydande del torr mark, våt mark
 Mindre del frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: fuktäng av kalktyp
 Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp
 Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, örtrik friskäng, artrik gräs-/lågstarräng, fuktäng av högstarttyp, skonvegetation

Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	saltåg	låsbräken
	darrgräs	brudbröd	knägräs
	solvända	vildlin	ängsnycklar
	spåtistel	backtimjan	knutnarv
	kattfot	axveronika	rosettjungfrulin
		liten blåklocka	gullviva
	jordtistel	kustarun	

Fauna: God rast- och häcklokal för vadare, gäss och änder

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

I anslutning till museigården Petes ligger en sammanhängande och mosaikartad betesmark. Större delen av objektet är väl hävdad av får. Området är mycket varierat från vegetations-synpunkt. Inslaget av frisk- och fuktäng är bitvis stort. Floran är mycket rik och varierad med arter som låsbräken, kattfot, solvända, axveronika och ängsnycklar. Hela området har mycket höga naturvärden då det genom sin storlek erbjuder goda förutsättningar för ett rikt fågelliv och livsrum åt en rad känsliga växter.

Förslag till åtgärder: Fortsatt hårt bete.

8 Mickels

8

Ek karta: 058 88

Areal: 14 ha

Inventerat 89.06.30

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Buskrik utmark, annan öppen utmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: ej representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), alm
 Buskar: en, getapel, brakved

Kulturhistoriska spår:

Ängs(hö)lada

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp
 Vanlig: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
darrgräs

Vanliga
vildlin
solvända
bockrot
jordtistel

Enstaka
knägräs
ängsnycklar
brudsporre
backsmultron
jungfrulin
spåtistel
klasefibbla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Objektet ligger i gränzonen mellan jordbruksmark och tallskog. Annan öppen utmark utgör den dominerande naturtypen. Mindre partier med buskrik utmark förekommer. Betet upphörde förmodligen för ett flertal år sedan. Fuktäng av kalktyp och alvarhed med övergångsformer till andra hedtyper är de karaktärsbildande vegetationstyperna. Eftersom igenväxningen ännu inte hunnit särskilt långt är florans fortvarande relativt rik, även om inte några hotade arter återfanns vid inventeringstillfället. Trädgårdesgården och ängshöladan är några av de kulturhistoriska spår som vittnar om gångna tiders hävd. Trots ohävden hyser hela området fortfarande en förhållandevis komplett ängs- och hagmarksflora. Området är ett välkommet inslag i landskapsbilden.

Förslag till åtgärder: Området bör stängslas och hävden återupptas.

9 Simes

9

Ek karta: 058 88

Areal: 8 ha

Inventerat 89.07.08

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:

Betesmark
Buskrik utmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
Träd: tall, oxel
Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng
Vanlig: fuktäng av kalktyp
Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta darrgräs	Vanliga backsmultron solvända bockrot	Enstaka knägräs brudbröd jungfrulin axveronika spåtistel
-----------------------	--	---

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Området är beläget i övergångszonen mellan ett av jordbruk dominerat landskap och ett av skog dominerat landskap. Hela objektet utgörs av buskrik utmark. För närvarande är området ohävdad vilket det varit sedan ett antal år tillbaka. Alvarhed av örtrik ängshavretorräng kan sägas vara den vanligaste vegetationstypen inom området tillsammans med fuktäng av kalktyp. Ohävden har förmodligen utarmad florin. Trots detta växer ett stort antal hävdgynnade arter inom området. Körspår genomkorsar vissa delar av området. Den relativt kraftiga igenbuskningen till trots har området fortfarande ängs- och hagmarkskaraktär.

Förslag till åtgärder: Hävden bör återupptas snarast. Viss röjning av enbuskar skulle gynna ängsfloran kraftigt.

10 N. Hälbjårs

10

Ek karta: 058 88

Areal: 8 ha

Inventerat 89.07.10

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Annan öppen utmark

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typpreparativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall

Buskar: en

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark

Mindre del torr mark, frisk mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga

ängsnycklar

vildlin

Enstaka

darrgräs

brudsporre

solvända

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Området sticker ut som en halvö i den omgivande tallskogen. Annan öppen hagmark utgör den helt dominerande naturtypen. Hävden måste ha upphört för ett flertal år sedan att dömma av den kvarvarande stängslingen. Kalkfuktäng är den i stort sett enda förekommande vegetationstypen. Områdets relativt homogena karaktär ger en förhållandevis artfattig flora med arter som bland annat älväxing och ängsnycklar. Trots en längre tids ohävd hyser området fortfarande intressanta ängs- och hagmarkskvaliteter.

Förslag till åtgärder: Hävden bör återupptas.

11 Halbenarve

11

Ek karta: 058 78

Areal: 10 ha

Inventerat 89.06.29

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:

Betesmark
Buskrik utmark, annan öppen utmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
Träd: tall, oxel
Buskar: en(dom), nypon, slån

Ingrepp/påverkan:

50% ingen gödsling, 50% svag gödsling

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, frisk mark
Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: fuktäng av kalktyp
Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng

Slåtter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
brudbröd	knägräs
vildlin	ängsnycklar
rosettjungfrulin	brudsporre
solvända	backsmultron
	backtimjan
	spåtistel
	kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Landskapet runt objektet är flackt. Den före detta betesmarken avgränsas genom framför allt åkermark som dominerar omgivningarna. Objektet består huvudsakligen av annan hagmark samt buskrik hagmark. För närvarande är området ohävdad. Vegetationstyperna utgörs av kalkfuktäng, övrig fuktäng samt torräng med drag av alvar. De karaktärsgivande arterna är bland annat darrgräs, vildlin, gulmåra, ängsnycklar, rosettjungfrulin och älväxing. Området är väl värt restaureringsåtgärder genom exempelvis återupptaget bete då det utgör en viktig del i landskapsbilden. Botaniskt hyser området höga kvaliteer även om inte några hotade arter återfanns vid inventeringstillfället. En viss gödselpåverkan syns tydligt inom vissa delar av hagen.

Förslag till åtgärder: Hävden bör återupptas snarast. Bete vore lämpligt efter att stängsel och viss röjning gjorts.

12 Botvards

12

Ek karta: 058 78

Areal: 4 ha

Inventerat 89.06.29

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark, annan öppen utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall	
	Buskar:	en	
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	50% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 25% tydlig gödsling		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Mindre del torr mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs vildlin	Vanliga brudbröd solvända kustarun jordtistel knägräs	Enstaka ängsnycklar backnejlika backsmultron smultronklöver rosettjungfrulin baktimjan spåtistel kattfot
Hotade arter:	Honungsblomster		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Objektet utgörs av en långsträckt hage som nästan når ner till havet. Stora öppna ytor omger objektet. Annan öppen utmark och buskrik utmark är de dominerande naturtyperna. För närvarande betas området med får vilket får till följd att de fuktigaste partierna inte hävdas tillräckligt intensivt. Fuktäng med inslag av friskäng och mindre avsnitt med torräng karaktäriserar vegetationen. Floran är mycket rik inom vissa delar av området som hyser kraftiga bestånd med honungsblomster och kustarun. Hela objektet hyser mycket höga bevarandevärden genom de befintliga botaniska kvaliteerna och den tilltalande landskapsbilden.

Förslag till åtgärder: Betestrycket inom området bör öka genom komplettering med nötkreatur.

13 Stjups

13

Ek karta: 058 78   Areal: 20 ha   Inventerat 89.06.29   KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark, annan öppen utmark, betad skog		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall	
	Buskar:	en(dom), slån	
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Betydande del fuktig mark Mindre del torr mark, frisk mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, örtrik friskäng		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga brudbröd vildlin	Enstaka göknycklar S:t Pers nycklar nattviol backnejlika rosettjungfrulin solvända gullviva backtimjan kattfot
Hotade arter:	honungsblomster		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Området består av en långsträckt och flack betesmark som avgränsas av skog i de norra delarna och mindre grusvägar i de södra och östra delarna. I väster gränsar åkermark. Naturtyperna utgörs av mindre partier betad skog, annan öppen utmark och buskrik utmark. Markerna är förmodligen inte hävdade sedan ett par år tillbaka. Den dominerande vegetationstypen är fuktäng av kalktyp. Inslag av torräng och friskäng av odefinierbar typ förekommer inom begränsade partier. Örter som ger området dess karaktär är bland annat honungsblomster, göknycklar, vildlin, slankstarr och kattfot. Ruggar med ag förekommer. Ett relativt välbehållet området trots en längre tids ohävd med en intressant och värdefull flora.

Förslag till åtgärder: Bete med i första hand nötkreatur bör återupptas snarast.

14 Mjauviken

14

Ek karta: 058 78

Areal: 101 ha

Inventerat 86.06.22

KLASS: 1

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Havsstrandäng (42 ha), alvar, buskrik utmark, annan öppen utmark, betad skog
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en, slån, hagtorn, nypon

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% måttligt hävdad

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 25% tydlig gödsling

Kulturhistoriska spår: Trägärdesgård, stengärdesgård

Markfuktighet: Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark
 Mindre del våt mark

Vegetationstyp: Vanlig: fuktäng av kalktyp, övre landstrandvegetation av saltåg-
 /rödsvingeltyp
 Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängs-
 havretorräng, örtrik friskäng, artrik gräs-/lågstarräng, nedre land-
 strandvegetation av agnsäv-/krypventyp, skonvegetation

**Slätter- och betes-
indikatorer:**

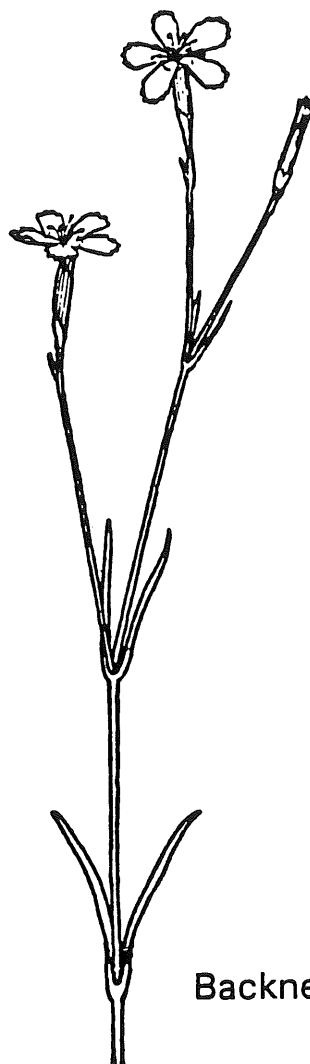
Dominanta	Vanliga	Enstaka
saltåg	vårbrodd	knägräs
darrgräs	brudbröd	loppstarr
vildlin		S:t Pers nycklar
		backnejlika
		knutnarv
		blodnäva
		rosettjungfrulin
		solvända
		gullviva
		trift
		kustarun
		backtimjan
		spåtistel
		jordtistel
		kattfot

Fauna: Hela området är synnerligen fågelrikt med en rad intressanta arter. Några av dessa är skärfläcka, större strandpipare och gravand. Området är utan tvekan en betydelsefull rast- och häckningslokal för ett stort antal fågelarter.

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Längs Mjauviken sträcker sig ett stort sammanhängande betat område. Några körvägar och ett flertal mindre fiskebodar är belägna inom området. Fyra vindkraftverk är uppställda i områdets västra del. Ett stort antal naturtyper är representerade inom området: havssträndäng, buskrik utmark, annan öppen äng, betad skog, och alvarfragment. Hela området betas av nötkreatur. Sammanlagt åtta olika vegetationstyper finns här. Torräng av örtrik ängshavretorräng, alvarhed av örtrik ängshavretorräng, örtrik friskäng, artrikgräs/lågstaräng, fuktäng av kalktyp, övre landstrandvegetation av salttåg rödsvingel typ, nedre landstrand vegetation av agnsäv/krypventypsam skogvegetation. Floran är rik och ett stort antal hävdgynnade arter växer inom området. Några av dessa är trift, vildlin, backnejlika, kustarun, solvända, brudbröd, rosettjungfrulin och darrgräs. Dessutom växer glasört i skonerna. Vissa delar av området ser ut att vara gödselpåverkade. Ett gödsel- och halmupplag är beläget i områdets centrala delar.

Förslag till åtgärder: Røjning i kombination med bränning vore inom vissa partier tillsammans med intensifierat bete över hela objektet lämpliga åtgärder för att säkerställa de befintliga naturvärdena.

Backnejlika

15 St. Domerarve

15

Ek karta: 058 78

Areal: 5 ha

Inventerat 89.06.21

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall	
	Buskar:	en, slån	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 75% måttligt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	50% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, alla större träd har avverkats nyligen		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Mindre del frisk mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, örtrik friskäng		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga loppstarr brudbröd vildlin	Enstaka vårbrodd knägräs nattviol rosettjungfrulin solvända gullviva kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

St Domerarve utgörs av en mindre hage belägen mellan åkermark och skog. En grusväg återfinns i den norra änden av objektet. Området kan karaktäriseras som hagmark, även om gränsen mot annan öppen utmark ej är skarp. Friskäng och fuktäng utgör de vanligast förekommande vegetationstyperna även om små fragment av torräng också förekommer. Fuktäng av kalktyp och ej identifierbar friskäng dominerar. Loppstarr, vildlin, darrgräs och brudbröd är några av de karaktärgivande arterna. Omfattande röjningar har genomförts i samband med en avverkning för ett antal år sedan. Området har genom avverkning och röjning till en del återgivits hagmarkskaraktär efter en tids ohävd, alternativt slappnande hävd. Förnärvarande betas objektet med måttlig intensitet.

Förslag till åtgärder: Betet bör utökas. Viss kompletterande röjning bör ske.

16 Snabben; Botwards

16

Ek karta: 058 79   Areal: 47 ha   Inventerat 91.11.20   KLASS: 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (26 ha), alvar		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall(dom)	
	Buskar:	en(dom), slån,nypon, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark Mindre del våt mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, driftvegetation, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	salttåg	knägräs	liten blåklocka
	vårbrodd	backsmultron	spåtistel
	darrgräs	brudbröd	strandmaskros
	backtimjan	vildlin	
	gulkämpar	solvända	
		axveronika	
		jordtistel	
Fauna:	God rastlokal för vadare, gäss och änder		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Strandbete där de strandnära delarna är helt träd- och buskfria. De övre delarna utgörs av tuviga enbuskmarker. Nöt betar i området och hävden är mycket god. Tidigare har hävden varit svag, men dagens hävdtryck förmår hålla nästan allt gräs kort. Marken är frisk i de strandnära delarna. Här växer krypven, rödsvingel, salttåg och gulkämpar. Högre upp i området består vegetationen av torra och fuktiga ängar. På de fuktiga ytorna växer älväxing, darrgräs, slankstarr, hirsstarr, knägräs och krissla. I de torra delarna växer fårsvingel, svartkämpar, gulmåra, vitklöver och kamäxing.

Förslag till åtgärder: Fortsatt bete.

Ek karta: 058 88

Areal: 31 ha

Inventerat 89.07.09

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall(dom), oxel, alm	
	Buskar:	en(dom), slån	
Hävdens tillstånd:	75% välhävdad, 25% hävd saknas		
Ingrepp/påverkan:	Körspår		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, stengärdesgård, ängs(hö)lada		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd darrgräs spåtistel jordtistel	Vanliga vildlin solvända bockrot backtimjan	Enstaka knägräs ängsnycklar brudsporre backsmultron blodnäva jungfrulin fältmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Objektet är beläget i den övergångszon som befinner sig mellan havet och ett större sammanhängande område dominerat av tallskog. Naturtyperna utgörs framför allt av betad skog, annan öppen utmark och buskrik utmark. Större delen av området hävdas för närvarande genom ett relativt intensivt fårbeta. Fuktäng av kalktyp och torräng av fårsvingel- samt ängshavretyp utgör de karaktärsgivande vegetationstyperna. Floran är genom det hårda betetrycket småvuxen och låg men artrik. Alla ängsväxter som hör till denna typ av mark återfinns. Viss stödutfodring har påverkat floran negativt. Områdets nuvarande naturvärden är mycket stora.

Förslag till åtgärder: Den nuvarande hävden bör fortsätta och även omfatta de delar öster om hagen som inte betas idag.

1 Stora Ringome

1

Ek karta: 059 90

Areal: 1 ha

Inventerat 90.07.24

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:
Nuvarande hävd:

Betesmark
Betad skog
Bete

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 50-75%
Träd: tall(dom), björk, ek, ask, silvergran
Buskar: slån, hagtorn, nypon, pimpinellros

Hävdens tillstånd:

50% välhävdad, 50% måttligt hävdad, hästbete

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% svag gödsling

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: torräng av fårsvingeltyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga
vårbrodd
darrgräs
brudbröd
gullviva
liten blåklocka

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Liten kulle med tallskog och ung lövskog under tallarna. I kanterna finns öppen buskmark. Hävd i form av hästbete synes nyligen upptagen. Centralt i objektet finns höga, svårgenomträngliga buskage med slån, nypon och hagtorn och i kanterna talrika småbuskar. Pimpinellros och en silvergran antyder att tomtmark funnits i närheten, troligen i väster där landsvägen nu skär in i kullen. I objektet eller där vägen nu går har man hittat malstenar, en bildsten och ett gravklot. Tre svärdsliplingsstenar har också flyttats härifrån och ytterligare två finns uppgivna men har inte återfunnits. Svärdsliplingsstenarna anses ha hamnat här sekundärt.

Förslag till åtgärder: Buskröjning.

2 Haralds 1:7

2

Ek karta: 059 80

Areal : 7 ha

Inventerat 90.07.25

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en, nypon, hagtorn, slån, vide, apfel

Hävdens tillstånd: 25% måttligt hävdad, 75% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, diken, körspår

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, röjningsrösen

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark
 Betydande del frisk mark
 Mindre del torr mark

Vegetationstyp: Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp

Slåtter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	knägräs	loppstarr	vårbrodd
	darrgräs	buskviol	S:t Pers nycklar
	brudbröd	bockrot	vildlin
		gullviva	solvända
		majviva	backtimjan
		liten blåklocka	
		jordtistel	
		svinrot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Tämligen gles, medelålders betad skog med några små dungar med tät ungtallskog. Ett större område med tät ungtallskog samt en liten remsa av gödslad före detta åker har uteslutits ur objektet. Buskskiktet är mestadels relativt glest så när som på riklig krypande slån. En hel del lövsly har också slagit upp i skogens glesare partier. Vanligaste vegetation är svagt betad fuktäng med älväxing och luddstarr, här och var med rikt inslag av lundskäfting. Spridda ytor med bättre bete finns på låga ryggar med urbergsmorän samt två små välbetade kalkfuktängar med rikligt med ängsstarr, kärrknipprot, storblommig brudsporre, tätört och majviva. I norr finns viss svag gödselpåverkan. Flera både gamla och nya diken genomkorsar objektet.

Förslag till åtgärder: Högre betestryck.

3 Prästgården 1:1

3

Ek karta: 059 80   Areal: 3 ha   Inventerat 90.07.24   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Övrigt: stängsling pågår

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 75-100%
 Träd: ask, alm, ek, tall, apel
 Buskar: hassel, hagtorn

Ingrepp/påverkan: 50% svag gödsling, 50% tydlig gödsling

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, hamlat träd, fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Mindre del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: friskäng av skogsnävatyp,
 Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av högörttyp

Slåtter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	brudbröd	vårbrodd	s:t Pers nycklar
	blodnäva	darrgräs	skogsklöver
	gullviva	buskviol	
		solvända	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett ohävdad änge med glest buskskikt av hassel och enstaka små hagtornbuskar. Trädskiktet har varierad artsammansättning och bär omfattande spår av ängeshävd. Trädskiktet har inte röjts på lång tid och endast små arealer är numera riktigt solöppna. I väster är gödselpåverkan tydlig med massförekomst av hundäxing. Det är dock inte helt söndergödslat. I lägre skikt i vegetationen finns hävd-floran kvar. Resten av ängset har också viss gödselpåverkan. Troligen rör det sig endast om gröngödsling på grund av ohävd. Huvuddelen av ängset har lundvegetation med något upplöst grässvål dominerad av lundskäfting, backskafting eller lundslok. I dessa lundpartier finns en hel del nässelklocka. I de halvöppna områdena växer skogsnäveängar och i de solöppna finns degenererade former av örtrik friskäng och ängshavretorräng. Den senare är starkt dominerad av blodnäva. Lavfloran är artrik och sannolikt värdefull. Stängsling för bete pågår. I objektet finns en stensträng.

Förslag till åtgärder: Återuppta bete samt gallra ur trädskiktet så att det blir halvöppet. Spara därvid i första hand de äldsta ekarna och askarna.

4 Binge m fl

4

Ek karta: 059 81

Areal: 6 ha

Inventerat 90.07.30

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, buskrik utmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: oxel, ek, apel, ask, tall, päron
 Buskar: en(dom), slån, getapel, rönn, oxel, tall

Ingrepp/påverkan:

50% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 25% tydlig gödsling,
 moderna röjrösen, körskador

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av örtrik ängshavre-
 typ

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
darrgräs	knutnarv
knutnarv	småfingerört
backsmultron	vildlin
brudbröd	axveronika
buskviol	liten blåklocka
solvända	
gullviva	
backtimjan	
axveronika	
spåtistel	
jordtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Två obetade hagar varav den norra har förfallna stängsel. Den södra saknar synliga stängselrester. I den norra finns en igenväxt tall-/hasselskog samt svagt gödslad gammal åkermark vilka uteslutits ur objektet. Den återstående delen av den norra hagen består av torrängsartade buskmarker med rikligt med knylhavre samt en del alvarartade fläckar. Den södra ostängslade delen är alvarmark med lite rikare hävdflora men med tätt enbuskskikt och en hel del ungträd av tall och diverse löv.

Förslag till åtgärder: Rövning, stängsling och bete.

5 Midskog

5

Ek karta: 059 81

Areal: 32 ha

Inventerat 90.07.30

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, buskrik utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall(dom), oxel	
	Buskar:	en(dom), slån, nypon, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	100% svagt hävdat		
Ingrepp/påverkan:	25% ingen gödsling, 50% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, körskador		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark, jordart: mörgel		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	knutnarv	knägräs
	vårbrodd	backsmultron	buskviol
	brudbröd	vildlin	liten blåklocka
	bactimjan	gullviva	
	jordtistel	axveronika	
		spåtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med alvar, buskmark på djupare jord samt tallskog och vallar/f.d. åkrar. Huvuddelen av tallskogen är utesluten ur objektet liksom naturligtvis åker/vall. Skogen är näst intill obetad och buskrik med frodigt krypande slån i fältskiktet. I alvarmarkerna är buskskiktet tämligen rikt men gammalt och betespräglad. Krypande småbuskar förekommer dock också en hel del. Viss inverkan av kväverikedom kan skönjas överallt utom i de utpräglade alvaren som dock har stor utbredning. På alvarmarker i detta objekt har bactimjan svagare ställning än i närliggande alvarmarker. Stora delar av dem har karaktär av kalkfuktighet med fårsvingel eller krypven som dominerar tillsammans med slankstarr. I vissa lägen är rödsvingel och berggröe dominerande. Axveronika, vårbrodd och buskviol är begränsade till små alvarområden uppe i nordväst.

Förslag till åtgärder: Ökat betestryck.

6 Stumle 1:19

6

Ek karta: 059 81   Areal: 10 ha   Inventerat 90.07.30   KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall(dom)	
	Buskar:	en(dom), slån, hagtorn, skogskornell	
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat		
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, körskador		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del frisk mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs brudbröd	Vanliga knutnarv backtimjan	Enstaka knippfryle småfingerört solvända gullviva liten blåklocka spåtistel jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvar och betad skog samt ur objektet utesluten vall och tät ungskog. Betet är ganska svagt, men alvardelarna är relativt fina om än inte särskilt artrika. Den betade skogen är svagt betad med lund- och backskafting som dominanter. Finast är de östra delarna. I väster är alvaret mer gräsdominerat och troligen lite gödningspåverkat. I hägnets vallar ligger en liten skjutbana.

7 Gandarve 1:7

7

Ek karta: 059 81   Areal: 4 ha   Inventerat 90.07.26   KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	ask, apel, oxel, tall	
	Buskar:	en, ros, ask, apel, slån	
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Stödutfodring		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta brudbröd axveronika stenmalört	Vanliga darrgräs knutnarv blodnäva buskviol gullviva backtimjan liten blåklocka spåtistel jordtistel	Enstaka S:t Pers nycklar slätterfibbla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett litet hästbetat alvarhän på mörkligt underlag. Torrare mark i söder har halvtätt enbuskskikt samt en ridå av främst ask och tall. I norr finns en låglänt buskfri alvarhed. På denna har stenmalört mycket stark ställning. Under typbeteckningen alvarhed döljer sig också torra marker i söder där pimpinell har stark ställning. Denna vegetation förekommer i mosaik med torra till fuktiga ängar där bland annat buskviol trots god hävd har mycket stark ställning.

8 Gammelhagen

8

Ek karta: 059 81

Areal: 1 ha

Inventerat 90.07.30

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:

Betesmark
Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: svag hävd
Typrepresentativitet: representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
Träd: saknas
Buskar: en(dom), slån(dom), nypon, oxel, ask

Ingrepp/påverkan:

50% ingen gödsling, 50% svag gödsling

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Betydande del torr mark
Mindre del fuktig mark, jordart: mörgel

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp
Enstaka: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
darrgräs	småfingerört
brudbröd	knutnarv
buskviol	
gullviva	
bactimjan	
axveronika	
stenmalört	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Obetad fortsättning på den fina hagen i öst. Objektet är stängslat men i hagen ingår mest tät lövskog som uteslutits ur objektet. Den redovisade intressanta delen utgör bara en liten del av hagen. Det finns en hel del krypande slån och lite andra unga buskar. Vegetationen är ännu örtrik och artrik även om ohävden syns tydligt i floran. I ängsvegetationen är artrikedomen utarmad medan alvarheden fått tillskott som leder till ökat artantal men mindre utbredning av de hävdgynnade arterna. I objektet finns rikligt med körskador.

Förslag till åtgärder: Återupptagande av bete.

9 Storlajran

9

Ek karta: 059 81

Areal: 34 ha

Inventerat 90.07.30

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, buskrik utmark, betad skog

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: ask, tall, apel, oxel
 Buskar: en(dom), nypon, hagtorn, slån, oxel

Hävdens tillstånd:

100% svagt hävdat

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, div. avfallshögar, körskador, bilskrot

Kulturhistoriska spår:

Trägardegsård, stengärdesgård, röjningsrösen

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
 Betydande del frisk mark
 Mindre del fuktig mark, jordart: mörgel

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av örtrik ängshavretyp
 Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av gräs-
 /lågstarttyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
darrgräs	backsmultron	solvända
brudbröd	vildlin	gullviva
backtimjan	liten blåklocka	dvärgarun
jordtistel	spåtistel	knutnarv

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En stor betesmark uppdelad av flera nästan funktionella stängsel. Via trasiga stängsel och vallar sambetas objektet med ett objekt i öster. I norra delen av hägnet finns gammal gödslad åkermark som uteslits ur objektet. Eventuellt har ytterligare marker i norr varit åker men här är gödselverkan otidlig och vegetationen av alvartyp. I söder finns en hel del tämligen gles, lågvuxen tallskog och buskrika marker. Buskskiktet är sedan gammalt ganska vidlyftigt men tydligt betespräglad. Dessutom finns tack vare svag hävd en hel del krypande slån och hagtorn i betad skog och buskrik utmark medan alvaren har gles och gammalt buskskikt. Vegetationen i skogen är nästan obetad och dominerad av knylhavre och lundskafting. Objektets samtliga vegetationstyper är förvånansvärt artfattiga. Finast är vegetationen i obeskogade delar i söder där bl a ögontröst är rikligt förekommande. Dvärgarun finns i ett körspår på mörgelalvar.

Förslag till åtgärder: Högre betestryck. Avlägsna avfallshögar och skrot.

10 Överöstris 1:30

10

Ek karta: 059 81

Areal: 17 ha

Inventerat 90.07.26

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark, annan öppen utmark, betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), oxel, björk, ek, ask
 Buskar: en, slån, nypon, hagtorn, brakved, getapel

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 75% måttligt hävdad

Ingrepp/påverkan: 25% ingen gödsling, 75% svag gödsling

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, hamlat träd, fornlämning, röjningsrösen

Markfuktighet: Betydande del torr mark, fuktig mark
 Mindre del våt mark

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av högstartyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
knägräs	ormtunga	vårbrodd
darrgräs	vildlin	knutnarv
brudbröd	buskviol	småfingerört
solvända	gullviva	bockrot
majviva	liten blåklocka	axveronika
backtimjan	spåtistel	kattfot
	jordtistel	svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett rörigt hägn med mosaik av vallar, tät skog och hyggen samt mer eller mindre störda, mer eller mindre intressanta områden. Generellt är det torrt i öster och fuktigt i väster. Gamla, endast delvis raserade stängsel gör olika delar olika tillgängliga för betesdjuren varför likartade vegetationstyper är genomgående bättre betade i öster än i väster. Störst intresse tilldrar sig de torrare delarna i sydost med ganska välbetad torrängsflora. Här finns dock viss gödselstörning bland annat manifesterad i gott om humlelucern och kamäxing. Vidare finns i denna del av objektet tre fina naturliga fuktängar - en välbetad med rikligt med ormtunga - samt nästan naturaliserad fukt- och våtäng i gamla grustag i isälvsgrus. Längst i norr finns en fin kalkfuktäng med rik förekomst av majviva, men med svagt bete. Den senare ligger isolerad bakom stängsel och harvade hyggen och besöks troligen sällan av betesdjuren. I objektet finns ett gravfält och två ensamma runda stensättningar.

Förslag till åtgärder: Ta bort gamla stängsel så att djuren lätt kommer åt dåligt betade områden, framför allt kalkfuktängarna i norr. Gallra i skogarna och öka betestrycket.

11 Överöstris 1:12

11

Ek karta: 059 81

Areal: 13 ha

Inventerat 90.07.27

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Annan öppen utmark, betad skog

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: tall
 Buskar: hagtorn, en, nypon

Hävdens tillstånd:

25% måttligt hävdat, 75% svagt hävdat

Ingrepp/påverkan:

25% ingen gödsling, 75% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, täktgropar

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, frisk mark
 Mindre del fuktig mark, jordart: isälvsgrus i söder

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstarttyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta solvända backtimjan	Vanliga ormtunga knippfryle vårbrodd darrgräs småfingerört bockrot liten blåklocka jordtistel	Enstaka knägräs skogsklöver vildlin jungfrulin spåtistel
-------------------------------	---	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betad, gles, gammal högstammig tallskog. Buskskiktet är obetydligt. Objektet ingår i ett stort hägn med stora före detta åkrar vilka favoriseras av betesdjuren. Betestrycket är därför i huvudsak svagt i den halvskuggiga skogen. Här är vegetationen tämligen tät, högväxt och gräsdominerad. Öppnare torrängar i norr och kring täktgropar i sydost samt vissa fuktängar är bättre betade med ganska fin hävdformad vegetation. I halvskuggiga partier finns överallt hundäxing, men egentlig gödselinverkan tycks inskränka sig till de sydvästra delarna. Rester av en hålväg genom grusryggen i sydost går från en grind vid en gård och cirka tio meter in i objektet där täktgroparna utplånat resten av hålvägen.

Förslag till åtgärder: Ökat betestryck vilket förmodligen kräver att objektet stänglas av från andra mer attraktiva betesmarker på före detta åkermark.

Ek karta: 059 81

Areal: 1 ha

Inventerat 90.08.05

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Annan öppen utmark, betad skog
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall, apel, oxel
 Buskar: en, brakved, hagtorn

Hävdens tillstånd: 75% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, gamla täktgropar

Kulturhistoriska spår: Fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark, jordart: isälvsgrus

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstartyp

Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs brudbröd backtimjan	vårbrodd knägräs knutnarv småfingerört backsmultron vildlin solvända bockrot liten blåklocka	jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

I en beteshage på en liten grusås finns i södra halvan ogödslade delar, vilka utgör objektet. Här finns ett gravfält bland gamla täktgropar och ett glest, planterat, äldre tallbestånd. Buskskiktet är glest och består nästan bara av gamla, starkt betespräglade enar. I norr är grässvålen lätt gödselpåverkad av intilliggande öppna, söndergödslade delar av hagen. I tallbeståndet är grässvålen örtfattig och svagt betad medan de öppnare delarna längs kanterna och i täktgroparna har mycket fina örtrika torrängar. I de djupaste delarna av täktgroparna finns fuktängar med bland annat gott om vildlin, knutnarv och lökgamander. Gravfältet består av tre runda stensättningar och två resta stenar.

13 Binge 1:12

13

Ek karta: 059 80

Areal: 6 ha

Inventerat 91.06.05

KLASS: 2

Marks slag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	ask (dom), tall, ek	
	Buskar:	hassel (dom), slån, en, apel	
Hävdens tillstånd:	25% välhvdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Hamlat träd		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: örtrik friskäng, fuktäng av gräs-/lågstarttyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs brudbröd	Vanliga vårbrodd backsmultron vildlin rosettjungfrulin solvända gullviva backtimjan axveronika liten blåklocka jordtister svinrot klasefibbla	Enstaka Johannesnycklar S:t Pers nycklar ängsnycklar kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett betat änge med öppna ytor och partier med täta hässlen och träd av ask, tall och ek. Marken är torr på de flesta håll. På några håll finns friska och fuktiga inslag och även en brya. Marken betas av får och hävden är god på de öppna ytorna. I tätare partier och på några fuktiga ställen är betestrycket svagare. Vegetationen är på de öppna ytorna tät och därtill mycket örtrik. Ymnigt växer fårsvingel, ängshavre, luddhavre, brudbröd, gulmåra, jungfrulin, backsmultron och solvända. På några håll finns svinrot, klasefibbla, rosettjungfrulin och Johannesnycklar. I de tätare partierna är grässvålen upplöst och här dominerar lundskäfting.

14 Stora Kruse 1:33

14

Ek karta: 059 90

Areal: 4 ha

Inventerat 91.06.05

KLASS: 3

Markslag:	Slättermark	
Naturtyp:	Öppen fastmarksäng, träd-/buskbärande äng	
Nuvarande hävd:	Slätter. Ålderdomlig hävdform: lieslått	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	svag hävd
	Typrepresentativitet:	ej representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%
	Träd:	ask, ek, lundalm
	Buskar:	hassel (dom), hagtorn, brakved, en, slån
Hävdens tillstånd:	100% måttligt hävdad	
Ingrepp/påverkan:	Diken	
Kulturhistoriska spår:	Hamlat träd, fornlämning	
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Mindre del fuktig mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: friskäng av skogsnävatyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga	Enstaka
	S:t Pers nycklar	backsmultron
	brudbröd	blodnäva
	skogsklöver	slätterfibbla
	rosettjungfrulin	
	buskviol	
	gullviva	
	svinrot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett litet änge med nyligen återupptagen hävd och en öppen bigård med årlig slätter. I den senare finns grunda gamla diken och brukaren säger att här var åker någon gång före laga skiftet. Troligen är detta en sedan lång tid tillbaka utdikad myrkant. Ängsdelen är nyrojd efter stark igenväxning. Den har ännu relativt tätt trädskikt, men buskskiktet är glest. Nere i fältskiktet finns små skott efter bortröjda buskar i rikt mått. Fältskiktet präglas av nykolonisation och röjgödsling med stor mängd skogsnäva. Andra arter med stark ställning är lundslok, skogsstarr, sippor, humleblomster och några lundgräs, troligen långsvingel. Av indikatorarterna märks framför allt buskviol och gullviva. I en mindre del som röjdes redan 1980 tillkommer rikligt med slätterfibbla, brudbröd och backsmultron. Här finns också svinrot och blodnäva. Övriga indikatorarter (utom S:t Pers nycklar) finns endast i bigården. En del askar är hårt beskurna och ekarna har stamkvistats. Det finns också gott om askar med spår av klappning i äldre tid. På några askar växer väldiga mängder med lunglav. I bigården är vegetationen en blandform mellan älväxingdominerad kalkfuktäng och ängshavretorräng.

1 Tomte 1:19**1****Ek karta: 059 91****Areal: 6 ha****Inventerat 90.08.01****KLASS: 3****Markslag:
Naturtyp:**Betesmark
Buskrik utmark**Bedömning av
bevarandevärdet:**Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: saknas**Täckningsgrad:**Träd- och buskskikt: 0-25%
Träd: tall
Buskar: en(dom)**Markfuktighet:**

Övervägande del växelfuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp

**Slätter- och betes-
indikatorer:**

Vanliga	Enstaka
darrgräs	ängsnycklar
vildlin	kustarun
majviva	spåtistel
	jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett objekt som inte hävdats på många år. Eftersom området till stor del består av tunt vitt-ringsgrus, så går igenväxningen mycket långsamt. Troligen har objektet en gång varit en del i den vidsträckta Rone myr, innan denna sänktes. Vegetationen är av växelfuktig kalk-fuktängs karaktär med älväxing, slankstarr, hirsstarr och krypven. Här finns stora bestånd av ängsnycklar och flugblomster.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete.

2 Findarve 1:71

2

Ek karta: 059 92

Areal: 6 ha

Inventerat 90.08.02

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typprepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: ek(dom), björk, ask, tall
 Buskar: hassel(dom), nypon, slån, en, hagtorn, vild-
 apel, kornell

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad, nötbetat

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, dike

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, fornlämning, husgrunder

Markfuktighet: Betydande del torr mark, frisk mark

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, örtrik friskäng
 Enstaka: friskäng av rödventyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
blodnäva	vårbrodd	knägräs
gullviva	darrgräs	backsmultron
jordtistel	brudbröd	vildlin
	skogsklöver	jungfrulin
	buskviol	solvända
	bockrot	korskovall
	liten blåklocka	spåtistel
		svinrot
		slätterfibbla

Hotade arter: Toppjungfrulin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En liten isolerad men välbetad hagmark med ett varierat buskskikt. Vegetationen består omväxlande av torr- och friskängar. Ofta är det örtrikt med ett rikt inslag av betesgynnade arter. Särskilt vanliga är gullviva, jordtistel och blodnäva. Förekomsten av toppjungfrulin höjer ytterligare objektets värde. I nordväst är inslaget av tall stort varför denna del utesluts ur objektet. I mitten finns en gammal åkerlapp. Kvävepåverkan är stor närmast gården. Ett dike löper genom området. Ett objekt med stort naturvärde p g a sin rika betesgynnade flora samt den långa hävdhistorian. Att området har lång hävdhistoria tyder ett stort antal stensträngar och två husgrunder från järnåldern på.

3 Stale 1:4, 1:34

3

Ek karta: 059 92

Areal: 10 ha

Inventerat 90.08.21

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Hagmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: ej representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall
 Buskar: tall, en, brakved

Ingrepp/påverkan:

Diken, ev fd myråker (el fd myrslätter)

Kulturhistoriska spår:

Trägärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
ängsnycklar

Vanliga
knägräs
vildlin
sumpgentiana

Enstaka
darrgräs

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppna obetade kalkfuktängar eller kärr i tallskog. Eventuellt har delar av området varit uppodlade. Diken, avsaknad av tuvor samt rester av bandtun kan tyda på det. Möjligen kan det lika gärna röra sig om myrslätter. Dikena skulle i så fall kunna vara grävda för betets skull. Äldre elstängsel visar att bete har förekommit åtminstone i sen tid. Idag syns knappast någon skillnad mellan de båda sidorna om tunet. Vegetationen är trots ohävd ganska lågvuxen. Blodrot, blåtåtel samt här och var älväxing har stark ställning. Det finns massor av orkideer som alla var överblommade vid inventeringstillfället. Säkra förekomster utgörs dock av ängsnycklar, brudsporre och någon av nattviolerna.

Förslag till åtgärder: Om man kan ta reda på områdets brukningshistoria och det visar sig att det har varit slätter är det ett lämpligt ställe att återuppta myrslätter på.

4 Änggärde 1:5

4

Ek karta: 059 92

Areal: 10 ha

Inventerat 90.08.02

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall, ek, oxel, björk
 Buskar: en, hagtorn, slån, skogstry, getapel

Hävdens tillstånd: 100% svagt hävdat, hästbete

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 50% svag gödsling

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, röjningsrösen

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp
 Vanlig: fuktäng av gräs-/lågstarttyp
 Enstaka: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs solvända	vårbrodd brudbröd skogsklöver vildlin buskviol gullviva jordtistel	knägräs S:t Pers nycklar nattviol bockrot spåtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett omväxlande isolerat objekt av hagmarkskaraktär. De delar av hagen som har lund- och skogskaraktär samt gammal åkermark har uteslutits ur objektet. Det som finns kvar är torrängar med en fin betesgynnad flora som t ex backlöver, buskviol, gullviva och solvända. Flera fuktängar med en ganska trivial gräs-/lågstart-flora finns i området. Dock finns strandviol som är en ovanlig art på Gotland. Områden längst i sydväst har troligen varit uppodlade men har i stort sett naturaliserats. Ett hagmarksområde med högt naturvärde .

Förslag till åtgärder: Intensifierat bete.

5 Malms 1:5

5

Ek karta: 059 92

Areal: 18 ha

Inventerat 90.07.27

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), ek, björk, oxel, ask
 Buskar: slån, nypon, en, hagtorn, getapel

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp
 Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs brudbröd	vårbrodd knägräs knutnarv backsmultron blodnäva vildlin backtimjan jordtistel	S:t Pers nycklar bockrot gullviva axveronika stenmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En betesmark (utmarksbete) som ligger klämd mellan åkrar. Objektet betas av får och eller nöt. Hävden är mestadels god men man kan se en hel del ungträd och tynne, speciellt i de tätare dungarna. Vegetationen är mestadels torrängsartad och domineras av bl a darrgräs. En hel del betesgynnade arter finns såsom knägräs, vårbrodd, jordtistel, stenmalört, solvända, blodnäva och liten blåklocka. Flera fuktängspartier finns; här dominerar älväxing. Flera fornlämningar finns i området. Området sambetas med gammal åkermark som ansluter till objektet i väster. Ett värdefullt objekt med en rik och betesgynnad flora. "Tallsavannen" är en säregen och ovanlig naturtyp på södra Gotland. Naturvärdet ligger nära klass 1.

Förslag till åtgärder: Intensifiera betet, stängsla av omgivande åkermark för förhindrande av uppgödsling.

6 Smissarve 1:19

6

Ek karta: 059 81   Areal: 4 ha   Inventerat 90.08.21   KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall(dom), ek, oxel	
	Buskar:	en(dom), hagtorn, slån, brakved, getapel, oxel	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 75% måttligt hävdad, nötbete		
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, halm/gödseluplag, ny-grävd brya, dike		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp Vanlig: rished av örtrik ljungtyp, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	vårbrodd	nattviol
	solvända	knägräs	backklöver
	bactimjan	brudbröd	jungfrulin
	kattfot	vildlin	
		bockrot	
		gullviva	
		gulkämpar	
		liten blåklocka	
		spåtistel	
		jordtistel	
		svinrot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Två hagar med liknande hävd med betad skog och buskrik utmark. Den västra hagen är något hårdare betad men båda har tillfredställande hävd. Buskskiktet är mestadels ungt och måttligt tätt. Längst i söder finns viss gödselverkan men i övrigt har öppenmarkerna fin hävdflora med lite örtrik ljunghed på sandiga ryggar (strandvallar) i den östra hagen och rikligt med kattfot, solvända och bactimjan i den västra. Beskogade delar är svagare betade men med viss hävdflora. I söder finns en nygrävd brya och ett nygrävt dike kantar hagen i väster.

7 Gullgårde 1:5

7

Ek karta: 059 82

Areal: 16 ha

Inventerat 90.07.27

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:

Betesmark
Buskrik utmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
Träd: tall(dom), ek, oxel, björk
Buskar: en(dom), slån, brakved, getapel

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Betydande del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp
Vanlig: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta
darrgräs

Vanliga
vårbrodd
knägräs
brudbröd
liten blåklocka

Enstaka
knutnarv
backsmultron
vildlin
solvända
gullviva
backtimjan

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En före detta betesmark i ett stort öppet område som mest består av gamla åkertegssystem, men som har använts som betesmark sedan lång tid tillbaka. Objektet har dock aldrig varit plöjt och har en hel del betesgynnade arter kvar, även om gräsfilten är tämligen tjock. Vegetationen är alvarhedsartad och mycket tuvig. Ibland går vittringsgruset i dagen mellan tuvorna. Karakteristiska och dominerande arter är darrgräs, luddstarr, älväxing, ängshavre, krissla och rödklint. Bland andra arter kan nämnas vildlin, liten blåklocka, knägräs, vårbrodd och stor fetknopp. Tynnet håller dock på att ta över och breda ut sig (från talldungarna). Ett igenväxande alvarmarksbete med en del betesgynnad flora.

Förslag till åtgärder: Återinför bete.

Ek karta: 059 82

Areal: 5 ha

Inventerat 89.07.30

KLASS: 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Hagmark

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: ek(dom), tall, björk, ask
 Buskar: hassel(dom), hagtorn, slån, vildapel

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, fornlämning, husgrunder

Markfuktighet:

Betydande del frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av högörttyp
 Vanlig: friskäng av knylhavretyp, örtrik friskäng

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
vårbrodd	S:t Pers nycklar
knägräs	skogsnycklar
darrgräs	nattviol
brudbröd	backsmultron
blodnäva	skogsklöver
gullviva	vildlin
jordtistel	jungfrulin
slätterfibbla	solvända
	liten blåklocka
	svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Objektet består helt av f d ängsmark som numera inte längre är hävdad. Dock finns spår efter brända fagningsytor. Troligen har området varit betat till för några år sedan. Området domineras särskilt i sydväst av högörtängar med älgört och vänderot. Här och var finns fortfarande delar med ängstypisk flora. Den består av friskängsvegetation med ängsvädd och luddtåtel. Rikedomen på örter är stor inom dessa områden. Förnapålagring har dock gjort att stora områden har trivialiserats. Hundäxing, kamäxing och gulvial förekommer i stor mängd. Fornlämningar förekommer i form av brons- och järnålderslämningar. Det är av stor vikt att området hålls öppet. Ett objekt av mycket högt värde med tanke på dess långa kontinuitet.

Förslag till åtgärder: Återinförd slätter i de örtrika områdena, röjning av träd och buskskiktet, alternativt återupprättad beteshävd.

9 Halor 1:163

9

Ek karta: 059 82   Areal: 4 ha   Inventerat 89.08.01   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
                                  Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
                                  Träd: björk, tall, ask
                                  Buskar: en(dom), slån

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat, nötbetat

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga vårbrodd S:t Pers nycklar brudbröd spåtistel jordtistel	Enstaka knägräs mandelblom bockrot vildlin solvända kattfot gullviva backtimjan
-------------------------------------	-----------------------	--	---

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett litet nötbetat objekt med torrängsflora i kanten av ett stort lövskogsområde. Eftersom området är för svagt hävdat börjat slånbuskagen breda ut sig. Objektet hyser en varierad och betesgynnad flora med starka bestånd av bl a S:t Pers nycklar, solvända och gullviva. Ett område i söder är tydligt kvävepåverkat.

Förslag till åtgärder: Intensifierat bete

10 Getor 1:11, Änggårde 3:1

10

Ek karta: 059 82

Areal: 5 ha

Inventerat 90.07.30

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: björk(dom), ek(dom), tall, oxel, ask
 Buskar: hassel(dom), en, nypon, hagtorn, olvon

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad, 3 hästar samt får

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling, körspår, dike

Kulturhistoriska spår: Fägata, stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Betydande del fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: friskäng av rödventyp
 Vanlig: fuktäng av högörstyp

Slätter- och betes-
 indikatorer:

Vanliga	Enstaka
vårbrodd	darrgräs
knägräs	blodnäva
brudbröd	vildlin
gullviva	jungfrulin
liten blåklocka	solvända
jordtistel	bockrot
	svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En hagmark med ett varierat träd- och buskskikt, där tall och björk omväxlande dominerar. Objektet är uppdelat på två hagar där den större betas av får och den mindre av hästar. Vegetationen är huvudsakligen frisk med rödven, kamäxing, gullviva och småbladiga daggekåpor. Ett område i fårhagen har tydliga spår av kvävegödsling. I skuggiga och fuktiga lägen dominerar fuktängsvegetation med bl a älgört. Troligen har området röjts upp i sen tid efter en tidigare igenväxningsfas. I området ligger ett stort antal forminnen och detta motiverar väl ansträngningar för att hålla området öppet. Ett något trivialiserat område som besitter mycket höga kulturella värden.

11 Halor 1:163

11

Ek karta: 059 82   Areal: 21 ha   Inventerat 90.07.25   KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, buskrik utmark		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall(dom), oxel, ek, rönn	
	Buskar:	en(dom), nypon, slån, hagtorn, getapel	
Hävdens tillstånd:	25% svagt hävdat, 75% hävd saknas		
Ingrepp/påverkan:	Körspår		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, fornlämning		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp		
	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av örtrik ängshavretyp		
	Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta backsmultron	Vanliga darrgräs brudbröd solvända bactimjan jordtistel	Enstaka ängsnycklar vildlin gulkämpar liten blåklocka spåtistel kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett obetat utmarksområde som till största delen består av växelfuktig alvarhed med dålig dränering. Denna vegetationstyp är tämligen artfattig och saknar till stor del hävdberoende arter. Icke desto mindre är den troligen betesskapad och mycket värdefull. Karakteristiska arter är slankstarr, rödklint, krissla, älvväxing och berggröe. Längre mot norr vidtar tjockare jordtäcke med mycket buskar och tallar samt en torrängsflora med bl a ängshavre, backsmultron, jordtistel och jungfrulin. Denna del hålls till viss del öppen av kaniner. De tätas- skogspartierna har borträknats från objektet. Flera fornlämningar finns i området.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete.

12 Halor 1:163 m fl.

12

Ek karta: 059 82

Areal: 24 ha

Inventerat 90.04.25

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:

Betesmark
Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
Träd: tall(dom), oxel
Buskar: en(dom), nypon, slån, hagtorn, getapel

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling, körspår, schaktmassor, gammal åker

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet:

Betydande del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
Vanlig: fuktäng av kalktyp
Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstartyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta
knägräs
darrgräs
stenmalört

Vanliga
knutnarv
backsmultron
backtimjan

Enstaka
vårbrodd
ängsnycklar
brudbröd
solvända
axveronika
gulkämpar

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Detta objekt består i de ohävdade delarna av ett större utmarksområde som inte växt igen. Vegetationen består huvudsakligen av växelfuktiga alvarhedar med fårsvingel, älväxing, gräslök, rödklint och krissla. Här och var är knägräs och blåtåtel vanliga. Ett flertal betesgynnade arter finns, om än i små mängder. Vegetationstypen är naturligt fattig på dessa arter. Dessa områden är intressanta då de byggs upp av en ovanlig vegetationstyp.

Förslag till åtgärder: Bete, gärna med får.

13 Magnuse 1:22

13

Ek karta: 059 82   Areal: 19 ha   Inventerat 90.07.25   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Buskrik utmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad, 25% hävd saknas, 7 nöt och 3 hästar

Ingrepp/påverkan: 25% ingen gödsling, 50% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, körspår, åker

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs axveronika	Vanliga backsmultron backtimjan jordtistel	Enstaka vårbrodd knutnarv brudbröd solvända liten blåklocka stenmalört kattfot revfibbla
--------------------------------	-------------------------------------	---	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett buskrikt utmarksbete med gamla åkersystem insprängda, (en tidigare mycket vidsträckt utmark som nu är ohävdad). Objektet betas av ett 10-tal nötdjur samt hästar, vilket inte riktigt räcker till för att hålla undan gräsfilt och tynne. Vegetationen är alvarhedsartad, eftersom jordtäcket är tunt. Ofta är marken växelfuktig eftersom dräneringen är dålig. Fårsvingel, ängshavre, gulmåra, darrgräs och lavar dominerar. Vid fuktigare förhållanden finns älväxing, slankstarr och rödklint. Flera hävdgynnade arter finns, om än i liten mängd, som tex stenmalört, axveronika, revfibbla och kattfot. De nyaste åkrarna har tagits bort ur objektet. Ett hävdad utmarksbete med en något utarmad betesflora.

Förslag till åtgärder: Intensifierat bete

14 Bates 1:18 m fl

14

Ek karta: 059 82

Areal: 11 ha

Inventerat 90.07.25

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar, betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), slån, brakved, getapel, olvon, hagtorn

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, nötbete

Ingrepp/påverkan: Körspår

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet:

Vegetationstyp: Dominerande: fuktäng av kalktyp
 Vanlig: tallskog av kalkörttyp
 Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av gräs-/lågstarr-
 typ

Slätter- och betes-
 indikatorer:

Vanliga	Enstaka
knägräs	vårbrodd
darrgräs	ängsnycklar
brudbröd	backsmultron
jordtistel	gullviva
	backtimjan
	liten blåklocka
	spåtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett nötbetat långsmalt utmarksbete som huvudsakligen består av växelfuktiga fuktängar med tallbestånd emellan. Fuktängarna är tämligen artfattiga men icke desto mindre värdefulla. De domineras av älväxing, knägräs, slankstarr, rödklint och krissla. Här och var är det för blött för älväxingen och blåtåtel dominerar då istället. Här finns även ärtstarr, krypvide och kärtistel. Kalktallskogsvegetation dominerar i talldungarna. I norr har gamla åkrar och ett hygge borttagits. I söder är skogen för tät för att räknas som betad skog. Ett objekt med intressanta vegetationstyper.

15 Getor 1:2 m fl

15

Ek karta: 059 82

Areal: 22 ha

Inventerat 90.07.25

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en(dom), hagtom, nypon, slån

Hävdens tillstånd: 100% svagt hävdad, nötbete

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 50% svag gödsling, körspår, stort dike

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet: Betydande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: fuktäng av kalktyp
 Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av gräs-/lågstartyp

Slätter- och betesindikatorer:

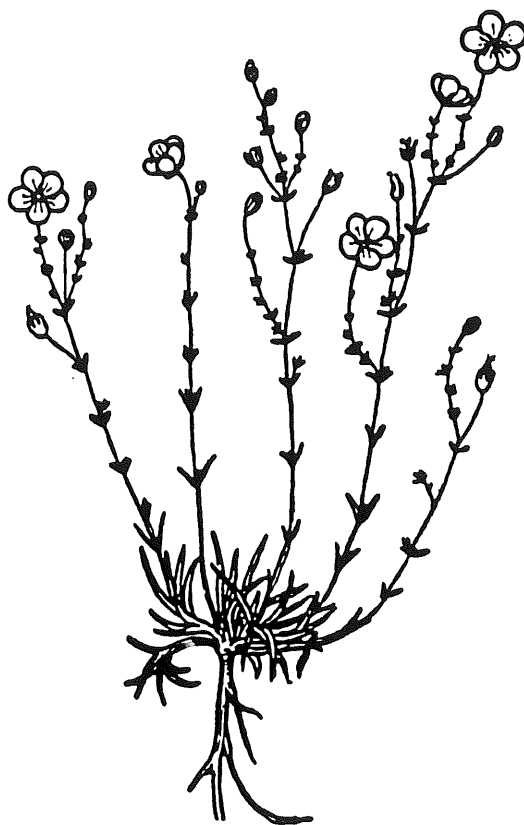
Vanliga	Enstaka
knägräs	vårbrodd
darrgräs	s:t Pers nycklar
knutnarv	nattviol
backsmultron	brudbröd
backtimjan	skogsklöver
	vildlin
	rosettjungfrulin
	solvända
	axveronika
	gulkämpar
	liten blåklocka
	spåtistel
	jordtistel
	kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett stort utmarksbete som är alldeles fär svagt betat. Huvuddelen av objektet består av skog som är för tät för att räknas med i denna inventering. Övrig mark är växelfuktig alvarhed, med omväxlande dominanta arter beroende på jordtäcket tjocklek. Vanliga är fårsvingel, gräslök, slankstarr, rödklint, älväxing och krissla. Ofta är marken mycket stenig. Här och var kan man se att det legat gamla åkertegar. Här är floran trivialare och stenarna är

bortplockade. En större sådan åker är borttagen ur objektet. Antalet hävdgynnade arter är stort men tätheten tämligen låg. Det är endast knutnarv och backtimjan som är någorlunda vanliga. Ett intressant objekt med intressanta vegetationstyper.

Förslag till åtgärder: Intensifiera betet.

Knutnarv

16 Alarve 3:1

16

Ek karta: 059 82

Areal: 20 ha

Inventerat 90.07.26

KLASS: 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Havsstrandäng (3 ha), alvar, buskrik utmark

**Bedömning av
bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), oxel, ek
 Buskar: en(dom), brakved, getapel, slån

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling, ledningsgrävning, dike med gödselvatten

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Betydande del torr mark
 Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp
 Vanlig: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp

**Slätter- och betes-
indikatorer:**Dominanta
darrgräs

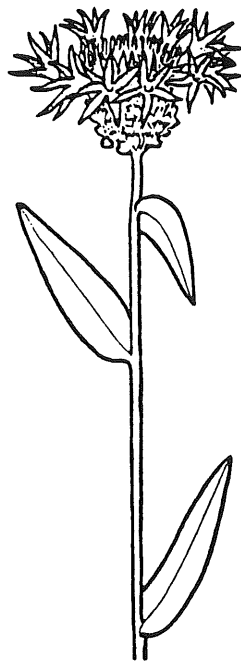
Vanliga
salttåg
vårbrodd
knägräs
bockrot
backtimjan
gulkämpar
liten blåklocka

Enstaka
knutnarv
backsmultron
brudbröd
smultronklöver
vildlin
solvända
gullviva
trift
kustarun
axveronika
spåtistel
jordtistel
kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En smal utmarksremsa som går ner till havsstranden. Objektet har varit betat till för några år sedan. Vegetationen är huvudsakligen av växelfuktig alvarhedstyp med omväxlande fuktängar och torrare marker. Fuktängen domineras av älväxing, slankstarr, rödklint och krissla. På torrare marker trivs ängshavre, darrgräs och gulmåra. En moränrygg med sandigt material i norr har en avvikande vegetation med fårsvingel, axveronika, kattfot och vårbrodd. Strandängen präglas av upplöst zonerings med mycket mållor och skräppor. Här

och var finns strandängsvegetation kvar med rödsvingel, saltåg, smultronklöver, glesstarr, saltnarv och höstfibbla. Nedre landstranden har invaderats av blå- och havssäv. Ett system av små åkertegar har borttagits, liksom ett parti med tätare skog. Ett dike med gödselvatten har grävts från gården, vilket har gjort att ett parti fuktäng blivit kraftigt gödselpåverkat. En vacker stentun och röjningsröse påträffas i objektet. Ett objekt med intressant utmarksstruktur och hävdgynnad flora.

Rödclint

17 Jakobs 3:1

17

Ek karta: 059 82

Areal: 15 ha

Inventerat 90.07.25

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (3 ha), alvar		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall(dom), oxel	
	Buskar:	en(dom), slån, nyppon, getapel, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad, 10-tal ungnöt		
Ingrepp/påverkan:	Större dike		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, fornlämning		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Vanlig: fuktäng av gräs-/lågstartyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, friskäng av rödventyp, driftvegetation, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta salttåg	Vanliga vårbrodd knägräs darrgräs knutnarv backsmultron brudbröd trift backtimjan gulkämpar liten blåklocka	Enstaka ängsnycklar smultronklöver vildlin bockrot gullviva majviva axveronika spåtistel jordtistel strandmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett strandängsbete i ett vidsträckt utmarksområde med flera betade objekt. Norra delen av området består av tät blandskog, som faller utanför det avgränsade området. Huvuddelen av objektet består av växelfuktiga alvarhedar. Här växer bl a älvväxing, slankstarr, luddkrissla, darrgräs och ryltåg. Strandängspartierna med salttåg, höstfibbla, glesstarr, trift, gulkämpar och smultronklöver är tämligen välbetade. Nedre landstranden domineras av kryp-

ven och strandkrypa. Strandängen skiljs från den övre alvarheden av en tät tallbård. I objektet ingår flera större våtar med bl a agnsäv, majviva och ängsstart. Ett system av nedrasade stentun genomväver hela objektsområdet. Ett större dike skär genom hela objektet inklusive den största våten. Ett värdefullt strandängsparti med ett stort antal betesgynnade arter.

Förslag till åtgärder: Något intensifierat bete, betningen av skogspartiet ter sig meningslöst ur biologisk synvinkel.

18 Änggårde 3:1

18

Ek karta: 059 82   Areal: 35 ha   Inventerat 90.07.25   KLASS: 1

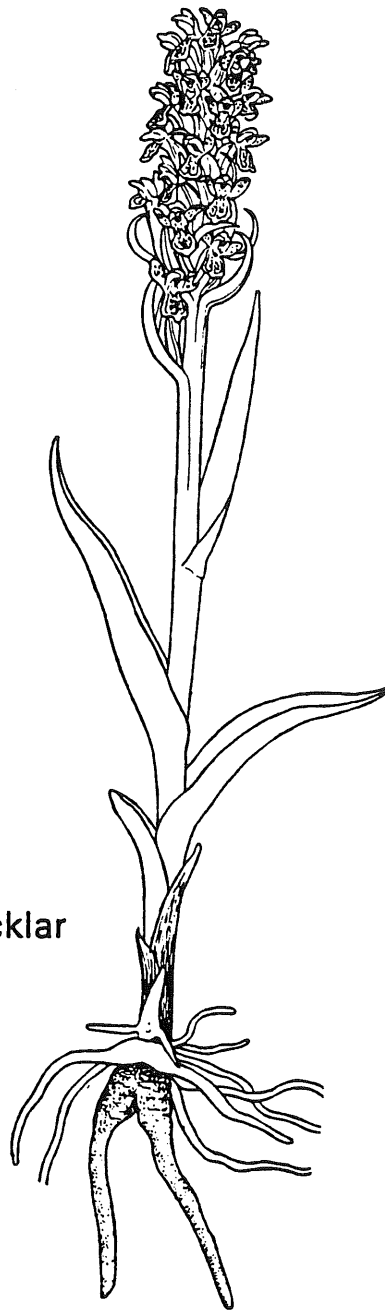
Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (3 ha), alvar, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%	
	Träd:	tall(dom), oxel, björk, ek	
	Buskar:	en(dom), slån, brakved, gråvide, hagtorn, vildapel	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad, 15-tal ungnöt		
Kulturhistoriska spår:	stengärdesgård		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: tallskog av kalkörttyp Vanlig: fuktäng av kalktyp, driftvegetation Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta knägräs darrgräs	Vanliga salttåg vårbrodd knutnarv backsmultron brudbröd blodnäva vildlin gullviva gulkämpar jordtistel	Enstaka knippfryle loppstarr ängsnycklar solvända trift backtimjan axveronika strandmalört kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett långsmalt och heterogent utmarksområde med ett flertal naturtyper representerade. Hela objektet är mycket välbetat. Den övre hälften består av en gles tallblandskog med enbuskar och en del tynne i buskskiktet. I skogen är vegetationen av typen (nedbetad) kalktallskogstyp med inslag av betesgynnade arter såsom blodnäva, jordtistel, knippfryle och solvända. Flera vätar är insprängda i skogen. Här kan man hitta bl a ängsnycklar och loppstarr. Nedanför skogen breder växelfuktiga alvarhedar ut sig. Dessa domineras av älvväxing, slankstarr, rödklint och blåtåtel. Här finns också gulkämpar, ängstarr och krissla. Mot stranddäningen blir marken mycket stenbunden. Täta talldungar finns spridda i hela betes-

marken. Här finns även en hel den steniga våtar. Stranängen är mycket välbetad med mattor av krypven och nedbetad driftvegetation. Här finns dock en del trift, saltåg och strandmalört. En moränrygg med avvikande torrängsvegetation löper längs Mjaugrunnsården. Flera nedrasade stentun löper genom området. Ett mycket värdefullt och omväxlande betesområde med en urgammal struktur och betesgynnad flora.

Ängsnycklar

19 Änggårde 6:1 m fl

19

Ek karta: 059 82

Areal: 69 ha

Inventerat 90.07.26

KLASS: 1

Markslag:
Naturtyp:
Nuvarande hävd:

Betesmark
Havsstrandäng (10 ha), alvar, betad skog
Bete

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
Typrepresentativitet: representativ
Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 50-75%
Träd: tall(dom), oxel, ek, rönn
Buskar: en(dom), slån(dom), getapel, hagtorn, nypon, brakved

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, 40-talet köttjur (nöt)

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, körskador, gammal åker, gödseldiken

Kulturhistoriska spår:

stengärdesgård, fornlämning, röjningsrösen

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, våt mark
Mindre del frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: tallskog av kalkörttyp
Vanlig: fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp, driftvegetation, havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp, öppet sumpkärr
Enstaka: gräshed av rödventyp, alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av örtrik ängshavretyp, friskäng av rödventyp, fuktäng av tuvåteltyp, fuktäng av högörttyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta
darrgräs

Vanliga
vårbrodd
knägräs
backsmultron
smultronklöver
backklöver
blodnäva
vildlin
solvända
bockrot
gullviva
trift
backtimjan
gulkämpar
jordtistel

Enstaka
saltåg
loppstarr
ängsnycklar
knutnarv
skogsklöver
axveronika
liten blåklocka
spåtistel
strandmalört
kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett mycket stort utmarksbete som betas av ett 40-tal köttjur. Området sträcker sig från åkermark nära gården över ett stort skogsområde och alvarpräglade marker till havsstrandäng. De övre gamla åkrarna är ej medräknade liksom ej heller den täta ekdominerade skogen. Dock finns betespräglad tallskog med mycket blodnäva. Här ligger flera bronsåldersrösen i ett mycket vackert halvöppet landskap. Flera fuktstråk med olika vattendrag löper genom skogen. Här dominerar våtmarksarter som ängsfräken och gräsull. En del av ekskogen i öster kan anses vara betespräglad (möjligen har ekskogen varit änge en gång i tiden). Bland annat finns en gammal nedrasad fägata som fortfarande leder boskapen ner till strandängen. Nedanför skogen finns alvarhedspräglad fuktäng med älväxing, slankstarr, rödklint m m . Flera smärre moränryggar har avvikande torrängsflora. Strandängen består till stor del av nedbetad driftvegetation av mållor och strand. Det finns dock fragment av rödsvingelängar med bl a mycket smultronklöver. Några gamla åkertergar finns nära strandängen. Ett komplicerat stentunssystem löper genom hela området. Området är mycket fornlämningsrikt med bl a flera stensträngssystem. Ett område med mycket höga kulturella och biologiska värden. Området är mycket variationsrikt och uppvisar till viss del en mycket ålderdomlig betesstruktur.

Förslag till åtgärder: Ett något intensifierat bete.

20 Skärsvik; Stale

20

Ek karta: 059 83

Areal: 8 ha

Inventerat 90.08.23

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:
Nuvarande hävd:

Betesmark
 Havsstrandäng (8 ha)
 Bete

**Bedömning av
 bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: saknas
 Buskar: en, nypon, hagtorn, tall, slån

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad, kaninbete

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Betydande del frisk mark, fuktig mark, våt mark
 Mindre del torr mark

Vegetationstyp:

Vanlig: fuktäng av kalktyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp
 Enstaka: skonvegetation

**Slätter- och betes-
 indikatorer:**

Dominanta	Vanliga	Enstaka
salttåg	trift	darrgräs
gulkämpar	stenmalört	brudbröd
	strandmalört	kustarun

Fauna:

Fin rastlokal för vadare, piplärkor, lärkor, ärlor mm.

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Havsstrandäng inklusive nästan buskfria, strandnära älväxing- och rödsvingelängar. Sannolikt betas objektet sporadiskt av nöt. Själva strandlinjen är i huvudsak täckt av breda, höga driftvallar vilka knappast alls betas. Innanför dessa finns några laguner som har strand direkt mot välbetad landstrandvegetation. Den senare har relativt stor utbredning främst i söder. Stora ytor domineras av krypven, sannolikt som följd av driftgödning.

Salttåg/rödsvingeltyp förekommer också, om än i ganska artfattiga varianter. I norr finns sandiga skonor. De flesta av dem är floristiskt trista, men i några mindre skonor nära havet finns rikligt med strandmalört, saltört och revigt saltgräs. I detta område finns också lite trift som i övrigt är begränsad till ett litet område vid en lagun i söder. Stenmalört förekommer också rikligt men endast i ett litet område på tunn gammal driftvall nära nordvästra hörnet. Glasört och glesstarr finns sparsamt i söder. Driftgödning har påverkat mest hela objektet. Omfattande kaninbete håller hävden vid liv i stora delar av området.

Förslag till åtgärder: Intensifierat bete.

21 Sigdesholm

21

Ek karta: 059 72

Areal: 31 ha

Inventerat 91.11.29

KLASS: 1

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Havsstrandäng (9 ha), alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: oxel
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark
 Mindre del våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
 Enstaka: driftvegetation, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp

Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	salttåg	knägräs	skogsklöver
	brudbröd	darrgräs	gullviva
	trift	backsmultron	spåtistel
	backtimjan	vildlin	
	gulkämpar	axveronika	
		jordtistel	

Fauna: Rastlokal för vitkindade gäss

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Sigdesholm är en småkullig ö med branta moränavlagringar. Ytliga block är rikligt förekommande på moränryggarna. Stränderna är långgrunda och utgörs av friska havsstrandängar. De övre delarna av ön består av tuviga kalkfuktängar, flacka lågstarrängar, samt en del torrängar. På några ställen finns små vätar. Området betas av nöt och får och hävden är god. Till detta bidrar rastande gäss. I synnerhet havsstrandängarna betas mycket kort av gässen. I havsstrandängarnas vegetation märks krypven, gulkämpar, trift, salttåg, saltnarv och knägräs. Torrängarna representeras av både fårsvingeltyp och örtrik ängshavretyp.

22 Rone Ytterholme

22

Ek karta: 069 05

Areal: 41 ha

Inventerat 91.10.28

KLASS: 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (5 ha), alvar		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	saknas	
	Buskar:	saknas	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad		
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Betydande del torr mark Mindre del fuktig mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstartyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta salttåg backsmultron gulkämpar	Vanliga knippfryle darrgräs brudbröd vildlin solvända axveronika	Enstaka liten blåklocka jordtistel spåtistel
Fauna:	Stora mängder vitkindade gäss rastar på ön		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Rone Ytterholme är en helt träd- och buskfri ö. Marken är lite småkullig och uppbyggd av sten, grus och sand. I sydvästra delen finns utspridda moränblock. Stränderna täcks av val-lar av grus och sand. Strandängsvegetationen har därför mycket liten utbredning. Området betas av får och hävden är mycket god. Hela ön är extremt hårt betad. Vegetationen domi-neras av torrängar. Dessa har frisk prägel på de flesta håll. Möjligen kan florán här ha bli-vit något trivialiserad av det intensiva bete som rastande gäss åstadkommer. På torrängarna växer svartkämpar, femfingerört, röllika, revfingerört, tusensköna och brudbröd. I de nord-västra delarna finns tuviga kalkfuktängar där älväxing, blåtåtel och blodrot dominerar. På några håll finns lågt liggande flacka lersediment. Här växer saltört, gåsört och kustbalders-brå.

Ek karta: 059 82

Areal: 11 ha

Inventerat 89.08.05

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Havssträndäng, buskrik utmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), oxel, ek, rönn, björk
 Buskar: slån(dom), en, hagtorn, nypon

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad, nötbetat

Kulturrehistoriska spår: Trägardegård, stengärdegård

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del frisk mark
 Mindre del fuktig mark, våt mark

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av fårsvingeltyp
 Vanlig: friskäng av rödventyp, artrik gräs-/lågsträng
 Enstaka: driftvegetation, övre landstrandvegetation av saltåg-/röd-
 svingeltyp, havshalofytvegetation av bladvass/sävtyp

Slåtter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	darrgräs brudbröd vildlin solvända gullviva backtimjan jordtistel	blodnäva kattfot spåtistel knägräs knutnarv

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett buskrikt utmarksbete som går ner till havsstranden. Området är måttligt till svagt hävdad, utom strandängen som snarare är välbetad. Vissa partier är välbetade av kaniner. Vegetationstypen är huvudsakligen torräng som sedan successivt övergår i friskare vegetations typer i riktning mot havet. Fuktstråk med älväxingstuvor samt gräs-/lågstrartypen finns i objektet. Strandängsvegetationen är mycket trivial och består av en nedbetad driftvegetation med nästan enbart kvävegynnade arter, såsom mållor, strandbaldersbrå och tistlar. Inslaget av betesgynnade arter är i övrigt måttlig. Ett tämligen artfattigt objekt vars största värde ligger i att utmarksbeten som gränsar till havssträndängen numera sällan är betade.

24 Oggesänge

24

Ek karta: 059 91   Areal: 1 ha   Inventerat 90.06.06   KLASS: 3

Markslag: Slättermark
Naturtyp: Träd-/buskbärande äng
Nuvarande hävd: Slätter

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: ek(dom), ask
 Buskar: hassel, getapel, hagtorn, vildapel

Hävdens tillstånd: 100% måttligt hävdat

Ingrepp/påverkan: 25% svag gödsling, 75% tydlig gödsling, traktorspår

Kulturhistoriska spår: Fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Betydande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: friskäng av knylhavretyp
 Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp
 Enstaka: friskäng av skogsnävatyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
gullviva	darrgräs	bockrot
slätterfibbla	backsmultron	jordtistel
	brudbröd	svinrot
	skogsklöver	vårbrodd
	buskviol	
	solvända	

Hotade arter: Toppjungfrulin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Oggesänge är ett nyupptaget änge i kanten av ett större lövskogsområde, som tidigare för länge sedan också varit ängsmark. Nuvarande hävd är god förutom att fagning ej skett. (Mycket ris och gamla löv ligger kvar). Vegetationen är till största delen kvävepåverkad. Det finns också ett inslag av små områden med ursprunglig flora. Vegetationstypen är torräng av ängshavretyp med arter som darrgräs, solvända, färgmåra, backsmultron, toppjungfrulin, slätterfibbla och gullviva. Ett litet änge i ett ängesfattigt område som har stort naturvärde, trots gödselpåverkan, tack vare en fin torrängsflora. Förekomsten av toppjungfrulin ökar värdet ytterligare.

Förslag till åtgärder: Fagning på våren erfodras. Eventuell borttagning av yngre ekar och röjning av hasselbestånden bör äga rum.

Ek karta: 059 82

Areal: 3 ha

Inventerat 89.07.31

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: ek(dom), tall, oxel, ask
 Buskar: slån(dom), en, hagtorn, nypon

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, fornlämning, husgrunder

Markfuktighet: Betydande del torr mark, frisk mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, örtrik friskäng
 Enstaka: fuktäng av högörtyp, artrik gräs-/lågstarräng

Slåtter- och betes- indikatorer:	Dominanta blodnäva	Vanliga vårbrodd knägräs darrgräs nattviol brudbröd skogsklöver vildlin gullviva liten blåklocka svinrot slåtterfibbla	Enstaka jungfrulin solvända bockrot S:t Pers nycklar
-------------------------------------	-----------------------	---	--

Hotade arter: Hartmansstarr

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En hagmark med tämligen hög grad av igenväxning. Den ligger i ett stort lövskogsområde med gammal ängsmark runt om. Dock är floran så intressant att objektet har sin plats i inventeringen. Vegetationen är mestadels frisk, men har ofta torrängskaraktär med ängshavre, blodnäva och solvända som karaktärsarter. I de friskare partierna växer ängsvädd, svinrot och kamäxing. Korskovall har en stark ställning. I ett litet fuktigt parti i södra delen växer två sällsynta arter av starr; hartmansstarr och klubbstarr, i riklig mängd. Området är genomkorsat av stensträngar från järnålderstid. Här påträffas också en kampgrav. Områdena norr om objektet är dels igenväxta och dels fårbetade. Det fårbetade området har helt utarmad flora. Dessa områden har därför helt strukits ur objektet. Ett litet objekt med mycket intressant flora.

Förslag till åtgärder: Återinför bete.

1 Rommunds 1:21, 1

Ek karta: 059 80   Areal: 4 ha   Inventerat 90.07.13   KLASS: 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Betad skog	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd
	Typrepresentativitet:	mindre representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	75-100%
	Träd:	tall(dom), gran
	Buskar:	en(dom), nypon, slån, hagtorn, ask, björk
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad	
Ingrepp/påverkan:	25% svag gödsling, 75% tydlig gödsling	
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark	
Vegetationstyp:	Enstaka: friskäng av rödventyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	liten blåklocka
	darrgräs	
	loppstarr	
	brudbröd	
	jordtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betad tallskog med relativt glest buskskikt och hyggligt bete. Objektet har till stor del tydlig gödselverkan. Denna är dock otydlig längs den nordvästra kanten där de flesta av de noterade indikatorerna har sina huvudförekomster. En vall och en tät ungtallskog i norr ingår i hagen men är uteslutna ur objektet. Stora delar är gödselskadade men resten har en tämligen välutvecklad hävdflora. Djupt dike stör dessa finare delar.

2 Lilla Almungs

2

Ek karta: 059 80

Areal: 4 ha

Inventerat 90.07.10

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Annan öppen utmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall, ek, björk, oxel
 Buskar: en, slån

Hävdens tillstånd: 100% måttligt hävdat

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, jordhögar, diken

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark
 Betydande del torr mark

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	vårbrodd	knippfryle
	brudbröd	vildlin	knägräs
	backtimjan	liten blåklocka	rosettjungfrulin
		spåtistel	gullviva
		jordtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen fårhage med gamla tallstubbar vittnande om en historia som gles tallskog. Nu finns spridda unga tallar och ekar, några björkar och en ask. Buskskiktet är småvuxet och halvtätt till gles. I norra kanten finns gammal åkermark med trivialiserad flora. Nära de före detta åkrarna finns viss gödselverkan i naturbetesmarken. Längs södra kanten finns en del självsådd ungtallskog med kalkfuktäng i fältskiktet. Objektet sambetas med planterad, tät ungtallskog i söder.

3 Lilla Almungs

3

Ek karta: 059 80   Areal: 7 ha   Inventerat 90.07.10   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: tall(dom), gran, ask, lönn
 Buskar: en, slån, hagtorn, oxel, apel, ek, ros, björk

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: 100% svag gödsling, körskador, stödutfodring, gamla diken, hygge

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Betydande del torr mark, frisk mark

Vegetationstyp: Vanlig: gräshed av rödventyp, friskäng av rödventyp, friskäng av skogsnävatyp
 Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp

Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta darrgräs brudbröd	Vanliga vårbrodd knägräs vildlin solvända bockrot gullviva liten blåklocka jordtistel svinrot	Enstaka rosettjungfrulin buskviol spåtistel slätterfibbla
---------------------------------	-----------------------------------	--	---

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En mindre skogsbetesmark. I öster finns lite högstammig, gles tallskog, men ungefär hälften av den har relativt nyligen avverkats. I övrigt dominerar yngre tallskog med stor slutenhet och risigt, ganska tätt buskskikt. Detta är varierat med slån, ek, nypon och hagtorn som vanligaste arter. Det finns en hel del bryn och gläntor med välbetad men buskrik mark. All vegetation bär spår av viss gödsling. Eventuellt är detta endast en effekt av stödutfodringen som pågår i objektet. Vegetationen ansluter illa till typologin vilket åtminstone delvis beror på gödseldegneration, men den verkar även i övrigt lite avvikande.

Förslag till åtgärder: Buskröjning och upphörd stödutfodring.

4 Stora Almungs

4

Ek karta: 059 80

Areal: 6 ha

Inventerat 89.08.17

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 75-100%
 Träd: tall(dom), apel, ask, päron
 Buskar: slån, en, nypon, hagtorn, brakved, björk, ask

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% måttligt hävdad

Ingrepp/påverkan: Diken, gamla täktgropar

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, friskäng av rödventyp
 Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer: Vanliga Enstaka
 vårbrodd knägräs
 darrgräs småfingerört
 brudbröd vildlin
 buskviol gullviva
 solvända backtimjan
 bockrot
 liten blåklocka
 jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Välbetad tallskog som är delvis igenväxt men tillstor del gles och rik på gläntor. Den ligger i sluttningen ner från Alvret. De högre delarna är torra medan de lägre är friska till fuktiga. Ett stort antal gamla diken genomkorsar objektet. Det finns också nygrävda diken. I söder finns välbetade gamla täktgropar. På botten finns gräs/lågstarrängar och på kullarna friskängar. I nordväst finns större partier fuktäng i ung tallskog. Vegetationen är här starkt söndertrampad och dominerad av blåtåtel. Den har knappast karaktär av kalkfuktäng men kärrknipprot är vanlig. Friskängarna ner mot husen i väster är av rödventyp och rika på småbladiga daggkåpor. Hästar står för betet.

Förslag till åtgärder: Rövning gallring i igenväxande delar. Fuktängarna i nordväst behöver mer ljus.

5 Lilla Almungs

5

Ek karta: 059 80   Areal: 33 ha   Inventerat 90.07.04   KLASS: 1

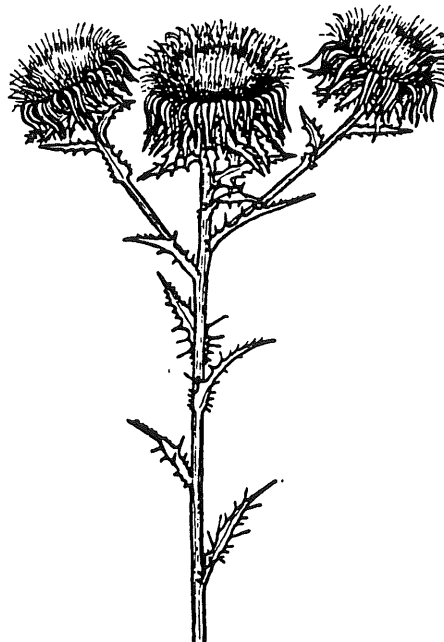
Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%	
	Träd:	tall, getapel	
	Buskar:	en(dom), slån, nypon, lönn, hagtorn, ek, oxel	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Halmupplag, körskador		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, fornlämning		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarvariant av örtrik ängs- havretorräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta brudbröd backtimjan	Vanliga knippfryle knägräs darrgräs S:t Pers nycklar knutnarv småfingerört vildlin solvända dvärgarun spåtistel	Enstaka vårbrodd loppstarr buskviol liten blåklocka kattfot
Hotade arter:	Toppjungfrulin		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett stort och välhävdad hägn med alvar och betad skog. Skogen består delvis av gallrad, gles, högstammig tallskog, delvis av gles självsådd ungtallskog och delvis av igenväxande nästan obetad högstammig tallskog. Av den senare förekommer det ganska mycket i skogen i norr, men den är mosaikartad spridd och kan därför inte avgränsas på kartan och utslutas ur objektet. Perifera delar av den öppna skogen betas också mycket lite. Centralt i objektet upptas stora ytor av öppna alvarhedar respektive alvarhed i mosaik med gles tall-

skog och kalkfuktängar. På gränsen mellan kalkfuktängar och alvarhed växer fläckvis tämligen rikligt med dvärgarun. Betetrycket är högre än i något annat hägn på Havdhems Alvare. På de öppna alvaren saknas i stort sett unga enar och de gamla saknar barr upp till ca en metershöjd. Vissa har vattskott medan andra fortfarande hålls rena. I vissa delar av de mosaikartade tallskogarna växer ganska mycket toppjungfrulin. Backskafting dominerar i all tallskog, men det finns områden där den utsätts för en hel del bete. Längst upp i nordost finns några gläntor med svagtbetad kalkfuktäng. Nära grinden i väster syns viss gödselpåverkan. Här finns också några halmupplag. Lite längre in ligger några gravfält med sammanlagtnio stensättningar och en rest sten plus ett täktskadat gravfält. I objektet finns en hel del körskador.

Förslag till åtgärder: Skogarna är delvis mycket svagt betade. Alvaren skull förmodligen inte tjäna på högre betetryck. Kanske skulle mindre skogsareal i hägnet leda till att de delar som ingår betas bättre.

Spåtistel

6 Lilla Almungs 1

6

Ek karta: 059 80   Areal: 2 ha   Inventerat 89.08.17   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Alvar, betad skog
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall
 Buskar: en, slån, hagtorn

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, schaktmassor

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	backtimjan	knippfryle vårbrodd darrgräs brudbröd vildlin solvända liten blåklocka spåtistel	knägräs knutnarv ängsviol jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betad, gles och högstammig tallskog samt alvar. Tallskogen står jämnt spridd i en sluttning och på flack mark där ovan finns öppen mark med spridda betespräglade buskar. Tallskogens vegetation domineras av graminider som hundäxing, lundskäfting, ängshavre och slankstarr. Mestadels är gräsen svagt betade men fläckvis är det bättre och här hankar sig hävdfloran fram. Alvarheden består mest av fårsvingeltuvor, ibland uppblandade med rikligt med slankstarr i en slag övergång mot fuktäng. I objektets norra del finns några jordhögar och flera stora nässelbestånd.

Förslag till åtgärder: Ökat betestryck.

7 Stora Almungs

7

Ek karta: 059 80

Areal: 3 ha

Inventerat 90.07.09

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Betad skog

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 75-100%
Träd: tall(dom), lönn, ask
Buskar: saknas

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, dike, timmertravar

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
Mindre del fuktig mark, jordart: sand

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av fårsvingeltyp
Enstaka: fuktäng av tuvtäteltyp

Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs backnejlika småfingerört brudbröd skogsklöver jungfrulin buskviol solvända liten blåklocka jordtistel	Enstaka knägräs bockrot gullviva
--------------------------------	-----------------------	--	---

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ung tallskog på sand. Fräscha stängsel men för tillfället inget bete. Ett smalt öppet stråk med trevlig torrängsflora går i nord-sydlig riktning genom objektet. I tallskogen är vårbrodd mycket dominant. I norr finns det gödselpåverkade partier. I öster finns en liten frö-tallställning med fuktäng samt en öppen liten torräng av mer genuin betestyp.

Förslag till åtgärder: Hårdare bete.

8 Kapellskogar

8

Ek karta: 059 80

Areal: 17 ha

Inventerat 89.08.17

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, betad skog		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%	
	Träd:	tall, ask, oxel	
	Buskar:	en(dom), slån, nypon, tall, ask, oxel, get- apel	
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del frisk mark Mindre del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp Enstaka: fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta småfingerört bactimjan spåtistel	Vanliga darrgräs knutnarv brudbröd vildlin buskviol jordtistel	Enstaka knägräs s:t Pers nycklar solvända bockrot gullviva liten blåklocka

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Buskrikt alvar och betad skog. Objektet består av tre ihopslagna hagar. Det verkar som om hävden har upphört, men det är svårt att avgöra då vegetation ännu är gles och kortväxt. De två södra hagarna domineras helt av alvarhed på mörkt underlag. De är tämligen artfattiga men spåtistel, jordtistel, bactimjan och småfingerört är alla mycket vanliga. Ett långsträckt stråk i öster saknar nästan buskar och vegetationen är även i övrigt mycket gles. I de buskrika västra delarna är vegetationen något tätare och fler arter kommer in, bland annat rikligt med pimpinell. Den norra hagen består till stor del av gles ängstallskog. Betesprägel är tydlig men här ses ändå att betet numer är mycket svagt eller har upphört. Skogen är rik på öppnare gläntor med enbuskmark. Här finns ängshavretorrängar mellan buskarna. Längst i norr finns en liten älväxingdominerad kalkfuktäng. Buskviol är vanlig i denna norra hage. Här finns också ett rätvinkligt rutnät av decimeterdjupa, flera meter breda, grusiga sänkor eller diken. De förefaller vara människors verk men syften och ålder är svåra att avgöra.

Förslag till åtgärder: Bete.

9 Spenarve 1:54

9

Ek karta: 059 80   Areal: 50 ha   Inventerat 90.07.03   KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
                                  Typrepresentativitet: mindre representativ
                                  Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
                                  Träd: tall, oxel, ask
                                  Buskar: en, slån, tall, oxel, ask, liguster, nypon

Hävdens tillstånd: 100% måttligt hävdat

Ingrepp/påverkan: Körskador

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Betydande del torr mark
                                  Mindre del fuktig mark, berggrund: mägerl

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
                                  Vanlig: fuktäng av kalktyp
                                  Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavre-torräng

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	backtimjan	darrgräs vildlin solvända spåtistel kattfot	knutnarv brudbröd dvärgarun

Hotade arter: Toppjungfrulin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett stort och tämligen välhävdat alvar av den speciella och ganska artfattiga märgeltypen. Buskskiktet är hyggligt ansat och de krypande slånbuskarna har liten utbredning. Större talldungar finns framför allt i norr. Dessa är mycket risigt igenväxta, oframkomliga och uteslutna ur objektet. En karaktärsväxt på alvarmarkerna är pimpinell. På några få ställen - bland annat vid soptippens staket - blommar dvärgarun. Betet når inte in under träd och buskar där lundskäfting är en dominerande art. I fuktängarna och andra lite frodigare vegetationstyper har framför allt revfingerört men även tusensköna, vitklöver, brunört och luddhavre stark ställning varför man kan misstänka gödsling. I den extrema miljön är påverkan dock inte särskilt tydlig och det är svårt att bedöma. Hägnet betas med får och sambetas med i söder liggande vallar på ungefär samma sorts mark.

10 Antarve 1:16

10

Ek karta: 059 80

Areal: 8 ha

Inventerat 90.07.03

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: oxel, tall, ek, apel
 Buskar: en(dom), hagtorn, slån, ros, liguster

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarvariant av örtrik ängs-
 havretorräng
 Enstaka: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
darrgräs	brudbröd	vildlin
backtimjan	buskviol	gullviva
spåtistel	solvända	
kattfot		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Östligaste delen av Alvret i Havdhem är obetad. Objektets avgränsning bestäms av igenväxningsgraden. Den ursprungliga hagen sträcker sig långt åt norr men är där helt beskögad. Den växer sakta igen och torrängs- och fuktängsvegetation tycks på grund av ohävden förlora i diversitet. De växelfuktiga fårsvingelalvarhederna är dock betydligt artrikare än sina betade motsvarigheter i väster. Bland de arter som tillkommer finns så väl "vägkantsväxter" som arter som i något frodigare miljö är hävdgynnade. Så till exempel är färgkulla och getväppling karaktärsväxter tillsammans med prästkrage och pimpinell, den senare ställvis mycket dominant. Cikoria, blåeld, puktörne och pukvete tillkommer också liksom brudbröd och buskviol. De allra minsta arterna som vildlin och knutnarv saknas dock nästan helt. I kalkfuktängarna dominerar krissla mycket starkt.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete, gallring och buskröjning i norr.

11 Spenarve 1:54

11

Ek karta: 059 80

Areal: 8 ha

Inventerat 90.07.03

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall, oxel
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn, nypon, getapel

Hävdens tillstånd: 100% måttligt hävdad

Ingrepp/påverkan: Nedgrävd ledning

Kulturhistoriska spår: Röjningsrösen

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark, jordart: mörgel

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Enstaka: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer: Dominanta baktimjan Vanliga darrgräs Enstaka buskviol
 småfingerört
 vildlin
 spåtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Sydligaste delen av Alvret i Havdhem sambetas med vallar i öster. Dels ingår vallar i samma hägn, dels sambetades hägnet vid inventeringstillfället med vallar i nordväst som också sambetas med angränsande objekt i norr. Mellan objekten finns dock ett nytt och fint stängsel. Även detta objekt bär osäkra spår av gödsling i form av rikedom på tusensköna, vitklöver, revfingerört med flera. Pimpinell förekommer rikligt främst i den norra delen. Betestrycket har uppenbarligen varit högre tidigare. Äldre betespräglade enar har små barrierga kvistar direkt från de nedre, grova, kala delarna.

12 Hemöstris 1:12

12

Ek karta: 059 80   Areal: 1 ha   Inventerat 90.06.15   KLASS : 1

Markslag:	Slåttermark		
Naturtyp:	Träd-/buskbärande äng		
Nuvarande hävd:	Slåtter		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	ask(dom), alm, oxel, ek, tall, björk	
	Buskar:	hassel(dom), en, apel, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad		
Kulturhistoriska spår:	Hamlat träd		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del frisk mark, jordart: sand		
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp Vanlig: svinrotäng		
Slåtter- och betes-indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	vårbrodd	låsbräken
	brudbröd	skogsklöver	johannesnycklar
	solvända	jungfrulin	nattviol
	svinrot	buskviol	fältsippa
		ängsviol	vildlin
		bockrot	rosettjungfrulin
		gullviva	jordtistel
		slåtterfibbla	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett välhävdad, torrt änge. Vissa delar är tämligen skuggiga men endast ett litet stycke i norr kan betecknas som igenväxt. Även de halvskuggiga partierna har fin slåtterformad vegetation med t ex riklig förekomst av svinrot, buskviol och gullviva. I de torra, soliga ängarna har slåtterfibbla och solvända mycket stark ställning. I skuggigare partier finns en del lundvegetation insprängd i ängsvegetationen med t ex såriläka och lundslok i rika bestånd. Flera brandfläckar tyder på ordentlig fagning. Slåttern sker antagligen med lie eftersom det är lågvuxen, örtrikvegetation även in under hasselbuskarna. En djup men torr grop kan vara en förre detta brya. Slåtterhävden kan alltså ha varit avbruten av bete. Mitt i ängset ligger ett hus och ängset utgörs mer eller mindre av tomtmark. Ängset är välhävdad och domineras starkt av hävdgynnad flora. Det är dessutom avvikande från de flesta ängen genom sin torra sandiga jord.

13 Snedvide 1:16

13

Ek karta: 059 70

Areal: 5 ha

Inventerat 90.06.15

KLASS: 3

Markslag: Slättermark
 Naturtyp: Träd-/buskbärande äng
 Nuvarande hävd: Slätter

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: ask(dom), ek, björk, tall, oxel, apel
 Buskar: hassel(dom), hagtorn, nypon

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: 25% svag gödsling, 75% tydlig gödsling

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Mindre del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: örtrik friskäng, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: svinrotäng, fuktäng av högörstyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs brudbröd gullviva svinrot	vårbrodd johannesnycklar S:t Pers nycklar brudsporre blodnäva solvända slätterfibbla	knippfryle backstarr nattviol mandelblom vildlin rosettjungfrulin ängsviol

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett ganska stort men delvis kraftigt gödselskadat änge. En hel del rosor och hagtorn tyder på att ängeshävden varit avbruten av bete i modern tid. Mindre områden är helt igenväxta med lundvegetation. Största delen av de öppna områdena är påtagligt gödselskadade med hög, tämligen tät gräsväxt och rikligt med ogräsmaskrosor. På vissa ytor saknas helt den traditionella hävdfloran, på andra lever den ännu kvar om än undanträngd. På mindre ytor, oftast mindre öppningar mellan trädgångarna, finns en mer lågväxt ängsflora. Överallt finns dock en viss kvävepåverkan med överrepresentation av brunört, tusensköna och kamäxing. Kalkfuktängar och småytor med högörstfuktäng finns på flera ställen framför allt i sydväst. Dessa är generellt mindre gödselskadade. Brännfläckar visar på kontinuerlig fagning. Spår av sentida gallringar finns också. Ordentliga stängsel möjliggör efterbete. I objektet finns en osäker stensättning. Eventuellt är det ett röjröse.

Förslag till åtgärder: Rövning i täta ridåer, efterbete.

14 Antarve 1:13

14

Ek karta: 059 70

Areal: 6 ha

Inventerat 90.07.11

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:
Nuvarande hävd:

Betesmark
 Hagmark
 Bete

**Bedömning av
 bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: ask(dom), björk, alm
 Buskar: hassel(dom), apel(dom), nypon, en, oxel,
 slån

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan:

25% ingen gödsling, 50% svag gödsling, 25% tydlig gödsling,
 2 m djupt dike, stödutfodring

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, hamlat träd, fornlämning

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp

**Slätter- och betes-
 indikatorer:**

Dominanta	Vanliga	Enstaka
blodnäva	vårbrodd	jordtistel
buskviol	darrgräs	kattfot
solvända	brudbröd	
	gullviva	
	backtimjan	
	liten blåklocka	
	svinrot	
	slätterfibbla	

Hotade arter:

Allé orangelav

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett ursprungligen stort änge brukas idag i fyra ungefär lika stora delar. Den västligaste - i objektet ej inräknade - har avverkats. Den östligaste, närmast gården, är öppen och välbetad. Betet sker med gotländska utegångsfår. Den är dock söndergödslad och skräpig. De två mellersta är till relativt stor del igenväxta med hassel men har en hel del gläntor och slätter med varierande buskskikt. De norra delarna har gödselpåverkan medan de södra är opåverkade. Den östra är nystängslad och sambetas med den söndergödsade delen. Den västra har fräscha taggtrådstängsel men är obetad. De öppna, buskfattiga, ogödslade, sydvästra delarna som omfattar både de obetade och de betade delarna har fin flora. Av upphörd hävd gynnade arter som buskviol, solvända och framför allt blodnäva har stark ställ-

ning men i färdelen håller de på att betas bort. Nävan ratas dock än så länge. Vegetationen i den betade delen är tovig och nedtram-pad och ser trist ut. Den har ännu inte hunnit anpassa sig till det nya betet. I den betade delen finns i sydvästra hörnet en fuktig svacka med buskar och älgört som ännu tycks opå-verkad av betet. På gamla askar i den söndergödslade delen finns fin lavflora med bland annat *allé orangelav*. I objektet finns en terrasskant.

Förslag till åtgärder: Rövning/gallring. Nötbete eller kanske rent av slåtter i den obetade delen. Det är tveksamt om fårbetet passar torrängsfloran och den sandiga lätteroderade jorden.

Blodnäva

15 Antarve 1:14

15

Ek karta: 059 70

Areal: 3 ha

Inventerat 90.07.11

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%	
	Träd:	björk, tall	
	Buskar:	hassel, nypon, slån, en, oxel	
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat		
Ingrepp/påverkan:	50% ingen gödsling, 50% svag gödsling, avverkning		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del frisk mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: gräshed av rödventyp, friskäng av rödventyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga fältsippa bockrot axveronika liten blåklocka slätterfibbla	Enstaka darrgräs småfingerört brudbröd backtimjan jordtistel fältmalört

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En nötbetesmark på sand där det är svårt att avgöra ursprunget - äng eller betesskog. I betesmarken ingår en slättervall (avstängslad), ett hygge, risigt igenväxt, tät tallskog och en tät tallplantering. Dessa ingår ej i det redovisade objektet. Objektet är öppet och måttligt betat nära gården i norr men där är det gödselskadat. Längre bort är betet svagt och trädskiktet sluter sig till gles skog men vegetationen är successivt mindre skadad av gödning. Fin flora finns i en glänta i sydost. I sydväst växer högstammig tallskog utan buskskikt och med artfattigt fältskikt med kruståtel och vårbrodd som dominanter.

Förslag till åtgärder: Gallra bort ungtall i sydost. Högre betestryck.

16 Lingvide 1:23

16

Ek karta: 059 70

Areal: 3 ha

Inventerat 90.07.12

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: tall(dom), björk, gran
 Buskar: slån, vide, brakved, hagtorn, ask, ros

Hävdens tillstånd: 25% måttligt hävdad, 75% svagt hävdad, hästbete

Ingrepp/påverkan: Upplagsplats för gamla fordon

Markfuktighet: Betydande del frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: fuktäng av tuvtäteltyp
 Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstarttyp

Slätter- och betes-
 indikatorer: Dominanta Vanliga
 vårbrodd darrgräs
 brudbröd
 gullviva

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betad, fuktig till frisk tallskog på sand. En liten bäck flyter längs objektets nordvästra kant. I norr dominerar gammal, gles, högstammig tallskog. Centralt är den relativt öppen men med en hel del tynnen, framför allt rosor. I brynen och längs bäcken växer breda zoner av höga täta buskage. I söder finns några öppna områden. I de öppna områdena i söder finns fuktiga till våta ängar av närmast silikatjordskaraktär. Ängsstart, blankstart med flera avviker dock från detta mönster. Standardindikatorerna var det ont om men dessa ängar är tämligen art- och örtrika. Betet är måttligt till svagt, möjligen nyligen återupptaget.

Förslag till åtgärder: Buskröjning, gallring i söder.

17 Lingvide 1:17

17

Ek karta: 059 70

Areal: 4 ha

Inventerat 90.07.12

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Betad skog
Nuvarande hävd: Bete

**Bedömning av
bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 75-100%
 Träd: tall(dom), björk, gran
 Buskar: slån(dom), hagtorn, olvon, brakved, oxel,
 rönn

Hävdens tillstånd:

25% måttligt hävdat, 75% svagt hävdat

Ingrepp/påverkan:

100% svag gödsling

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del frisk mark
 Betydande del torr mark, jordart: sand

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, friskäng av rödventyp

**Slätter- och betes-
indikatorer:**

Dominanta vårbrodd brudbröd	Vanliga darrgräs vildlin buskviol solvända gullviva liten blåklocka jordtistel	Enstaka knägräs bactimjan svinrot
-----------------------------------	---	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betad skog med gläntor och lite större öppna områden. Delar av det norra öppna området är gammal åker och utesluten ur objektet. Den sydvästra öppna ytan är torräng, tämligen öppen men med mycket småbuskar av slån. I torrängens östra hörn växer rikligt med överblommad höskallra och puktörne. Tallskogen är i sydost huvudsakligen medelålders, utan buskskikt, och med tämligen blandat, friskt fältskikt. Skogsviol har mycket stark ställning och brudbröd och buskviol är vanliga. Nordvästra halvan av skogen har ett tätt buskskikt och är delvis mycket yngre skog. I östra kanten växer rikligt med pimpinell. Objektet sambetas med en betesvall i norr.

18 Spenarve 1:54

18

Ek karta: 059 70

Areal: 4 ha

Inventerat 90.07.19

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Betad skog,
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 75-100%
 Träd: tall(dom), björk, ask, lönn
 Buskar: en(dom), brakved, oxel, ek, slån, nypon, hagtorn

Hävdens tillstånd: 100% svagt hävdat

Ingrepp/påverkan: Gallringsris, ca 3/4 m djupt dike

Kulturhistoriska spår: Trägärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Betydande del torr mark, fuktig mark, jordart: sand

Vegetationstyp:

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta knägräs loppstarr	Vanliga darrgräs brudbröd	Enstaka knippfryle vårbrodd
-------------------------------------	-----------------------------------	---------------------------------	-----------------------------------

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett långsmalt skifte med fårbetad skog. Äldre tall och björk dominerar trädskiktet. Hagens norra och södra halva skiljer sig markant åt och den södra halvan är den fina delen. Här är buskskiktet glest, bestående av enbuskar och några tallplantor och brakved. I den norra halvan står de gamla träden glest och i gläntorna utbreder sig yngre lövträd och täta höga buskage och lågvuxna slånbuskar. Fläckvis förekommer dock samma betesvegetation som i de södra delarna. Hagen är "småkullig". På de torra höjderna växer kruståtel, blåbär och betad ljung eller i några fall nästan bara ljung. Där emellan finns friska till fuktiga sänkor (ca 1/2m) med gräsrik vegetation. I de sydligaste delarna saknas kullarna och här dominerar lundskäfting och kruståtel. Mellan ljungkullarna är blååtel, älväxing, knägräs och loppstarr bland de allra vanligaste arterna.

Förslag till åtgärder: Buskröjning och ökat betestryck. Diket kommer antagligen att urtarma floran.

19 Sigtors 1:10

19

Ek karta: 059 70

Areal: 3 ha

Inventerat 90.07.19

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 75-100%
 Träd: tall(dom), gran
 Buskar: en(dom), hagtorn, ek

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 75% måttligt hävdad

Ingrepp/påverkan: Stubbhög, kulvertering, grunda diken

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark, jordart: sand

Vegetationstyp:

Slätter- och betes- indikatorer:	Vanliga	Enstaka
	knägräs	vårbrodd
	loppstarr	darrgräs
	brudbröd	nattviol
	svinrot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En vacker hästbetad tallhage med högstammig skog, i nordväst uppblandat med björk. I nordost finns en liten tät grandunge. Buskskiktet är glest och i stort sett bestående av pelarformade enar. Fältskiktet består av en enhetlig frisk ängsvegetation med gräsdominans. I nordväst har en mindre yta avverkats för något tiotal år sedan och här är det gödlat. Äldre och yngre grunda diken, en kulvert till Havdhems reningsverk samt en stor hög med uppbrutna stubbar står måttligt objektet som annars är mycket vackert.

Förslag till åtgärder: Lagg igen dikena.

20 Uppskog; Stora Hajslands

20

Ek karta: 059 70

Areal: 9 ha

Inventerat 90.07.14

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: ej representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 75-100%
 Träd: tall, ek, gran
 Buskar: hassel, en, ros, slån, brakved, oxel, hagtorn

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 50% måttligt hävdad

Ingrepp/påverkan: 25% ingen gödsling, 50% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, avverkning, stödutfodring

Kulturhistoriska spår: Fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Betydande del fuktig mark, jordart: sand

Vegetationstyp: Vanlig: friskäng av rödventyp

Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	brudbröd	vårbrodd knägräs darrgräs jungfrulin liten blåklocka jordtistel	knippfryle skogsklöver solvända backtimjan slätterfibbla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Av får välbetad tall/hasselskog med delvis tätt buskskikt av hassel och upplöst grässvål, delvis halvskuggigt med rödvenängar och skogsvegetationstyper. I hagen finns en vall samt tät ungskog av tall och gran vilka uteslutits ur objektet. I söder har grov tallskog avverkats successivt under många år utan att återplanteras. Buskskiktet har också avlägsnats. Här är dock gödselpåverkan från stödutfodring påtaglig.

21 Kulle 1:8

21

Ek karta: 058 79

Areal: 1 ha

Inventerat 90.06.18

KLASS: 3

Markslag:	Slättermark		
Naturtyp:	Träd-/buskbärande äng		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	svag hävd	
	Typrepresentativitet:	ej representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%	
	Träd:	ask(dom), ek, tall, björk, apal	
	Buskar:	hassel(dom), ros, getapel	
Hävdens tillstånd:	Möjligen ängeshävd		
Ingrepp/påverkan:	25% svag gödsling, 75% tydlig gödsling		
Kulturhistoriska spår:	Hamlat träd		
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Mindre del torr mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: friskäng av knylhavretyp, örtrik friskäng Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, svinrotäng		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga knippfryle S:t Pers nycklar brudbröd solvända gullviva kattfot svinrot	Enstaka vårstarr rosettjungfrulin ängsviol

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett litet, ganska slutet, troligen ohävdad änge. Även om det inte hävdas har det tydlig ängsprägel. Merparten är tydligt gödslad med rikligt med knylhavre med mera. Hävdfloran finns dock kvar om än utarmad och trängd. Andra mindre ytor har svag gödselpåverkan och tämligen fin hävdflora. Vidare har ansenliga delar av objektet halv upplöst grässvål med gott om t ex sårlåka, skugglosta och nässelklocka. Det finns dock ingen utpräglad lundvegetation.

Förslag till åtgärder: Om objektet inte slås bör ängeshävden återupptas.

22 Anningåkre 1:3

22

Ek karta: 058 79

Areal: 8 ha

Inventerat 90.07.06

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Buskrik utmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: ej representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: tall, ask
 Buskar: slån, en, apel, ek, hagtorn, olvon, oxel, ros

Hävdens tillstånd: 100% svagt hävdat

Ingrepp/påverkan: Stenupplag, risupplag

Kulturhistoriska spår: Fägata, stengärdesgård, äldre åker, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del frisk mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng
 Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp
 Enstaka: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
 indikatorer: Vanliga knippfryle Enstaka skogsklöver
 darrgräs gullviva
 brudbröd
 vildlin
 baktimjan
 spåtistel
 jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En fyrkantig hage omgiven av åkrar. Inom hagen finns rester av helt andra, äldre bruknings- och ägogränser. Det nuvarande hävdillståndet är dock dåligt och nära hälften av hagens areal har uteslutits på grund av tät igenväxning i skogen. Här finns hävdformad men artfattig vegetation längs stigar. I söder finns gamla åkersystem med i det närmaste naturaliserad vegetation av alvarhedtyp och rikligt med tuvmyrebön. Här finns gott om enbuskar och i vissa "åkrar" växer ungtallskog. I öster och nordost finns liknande men lite friskare buskamarker. Här saknas dikessystem och några få hävdgynnade arter tillkommer. Eventuellt har denna mark ej varit uppodlad. I skogen finns kalkfuktäng med tämligen trivial flora. Objektet genomkorsas av en gammal landsväg som fortsätter över åkern i norr.

Förslag till åtgärder: Rejäl röjning och högre betestryck.

23 Anningåkre 1:8

23

Ek karta: 058 79

Areal: 3 ha

Inventerat 90.07.05

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:

Betesmark
Buskrik utmark, betad skog

**Bedömning av
bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: svag hävd
Typrepresentativitet: ej representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
Träd: tall, ek
Buskar: en(dom), ek, oxel, slån

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: friskäng av knylhavretyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp

**Slätter- och betes-
indikatorer:**

Vanliga	Enstaka
vårbrodd	skogsklöver
knägräs	blodnäva
darrgräs	gullviva
S:t Pers nycklar	backtimjan
brudbröd	svinrot
vildlin	
solvända	
spåtistel	
jordtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En av stängslen att döma ibland men sällan betad halvöppen utmarkshage omgiven av åkrar. Ett brett stråk längs norra kanten är gödselskadat med tät, mer än meterhög gräsväxt. En central talldunge har glest buskskikt medan de trädfria delarna har tätt, ställvis ogenomträngligt enbuskskikt. Delar av den öppna marken har en hel del hävdgynnade växter men de är på väg att försvinna på grund av dålig hävd. Luddkrissla växer rikligt i en fuktäng i väster. En djup brya finns i objektet.

Förslag till åtgärder: Rövning och återupptaget bete.

24 Granskogen

24

Ek karta: 059 79

Areal: 5 ha

Inventerat 90.07.05

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: ej representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 75-100%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn, brakved

Hävdens tillstånd: 100% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Trägärdesgård, stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Mindre del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	knägräs darrgräs loppstarr svinrot	knippfryle vårbrodd S:t Pers nycklar nattviol brudbröd skogsklöver jordtistel	vildlin jungfrulin solvända spåtistel kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betad tallskog med stora ytor utan buskskikt. Mindre delar av objektet har dock tätt enbuskskikt och här och var finns rikligt med slån krypande nere i fältskiktet. Inventeringsåret fanns inget bete, men nyrenoverade stängsel antyder att objektet betas åtminstone vissa år. Skogens vegetationstyper kan ej beskrivas med standardinformationens typer, men de bär tydlig betesprägel. Indikatorarterna från torrmarker är funna i några små gläntor, främst i objektets kanter. Objektet gränsar dock på alla sidor till skog och hyggen. Östra halvan av objektet är ängstallskog med rik förekomst av t ex loppstarr, knägräs och svinrot. I väster, där skogen är lite yngre, dominerar lundskäfting och fältskiktet är högre, tätare och med färre hävdgynnade växter. I hela objektet finns spridda förekomster av grönvit nattviol och brudsporre. I småfläckar med fuktäng dominerar vid svag hävd luddstarr, men i några bättre betade ytor finns ängsstarr.

Ek karta: 058 79

Areal: 7 ha

Inventerat 90.07.05

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Buskrik utmark, betad skog
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: ej representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: tall(dom), asp
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn, ek, björk

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat

Ingrepp/påverkan: Körskador, diken

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet: Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, friskäng av rödventyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtäteltyp, atrik gräs-/lågstarräng

Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	brudbröd	gullviva
	knägräs	vildlin	S:t Pers nycklar
	backtimjan	jungfrulin	
	kattfot	solvända	
	darrgräs	jordtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betad skog och buskrik utmark som sambetas med en slättervall. Dessa är inte åtskiljda med stängsel varför man kan misstänka att betet inte börjar förrän efter slättern. Stora delar av skogen är endast svagt betade men det märks ändå tydlig skillnad mot obetade skogar i närheten. Delar av skogen - främst i anslutning till vallen och andra öppna marker - är måttligt betade och ger ett mycket trevligt intryck. Vegetationen i dessa delar låter sig inte beskrivas med standardinformationens vegetationstyper men är tydligt hävdformad. Rödvenäng och tuvtäteläng förekommer i begränsad omfattning i skogen men störst areal upptas av gräsrika vegetationer dominerade av krustätel, lundskafting och älvväxing - ibland alla tre tillsammans. Grönvit nattviol är vanlig och och kan kanske betraktas som hävgynnad i skogens halvskugga. I objektets skoglösa delar omväxlar ett flertal torr-, frisk- och fuktängstyper som alla hävdas väl. Objektets buskskikt varierar starkt i täthet. Det finns betydande areal av såväl täta bestånd av en och ung slån, som glesa bestånd med bättre bete. Objektet har måttliga störningar i form av körskador och en del gamla diken. Vid grinden alldeles ost om vallen finns ett mindre parti med gödselinverkan.

Ek karta: 058 79

Areal: 18 ha

Inventerat 90.08.20

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (8 ha), annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall(dom), björk, apel	
	Buskar:	en(dom), hagtorn, slån, nypon, oxel, rönn, apel	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	100% tydlig gödsling, diken, översilningsgödsling och driftgödsling		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Betydande del våt mark Mindre del torr mark, jordart: sand		
Vegetationstyp:	Dominerande: havshalofytvegetation av bladvass-/sävty Vanlig: driftvegetation, övre landstrandvegetation av saltåg-/röd-svingeltyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av högröttyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	knägräs	bockrot
	darrgräs	brudbröd	kustarun
	smultronklöver	vildlin	
	gulkämpar	liten blåklocka	
		saltåg	
Fauna:	Mycket fina rastmarker för simänder och vadare.		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betad havsstrandäng. I hagen finns också några talldungar och torra till fuktiga ängar ovanför översvämningszonen men med mycket kvar av havsstrandängskaraktär. Strandängen består till största delen av ett delta i Nissevikens innersta del. Ån kommer från utdikade myrar. Vattnet är rikt på urlakat kväve vilket starkt präglar objektet. Nissevikens västra strand (utanför deltat) kännetecknas av en bred zon med driftvegetation med framför allt täta bestånd av strandmålla. I deltat finns bankar med finsediment som täcks av tät välbetad grässvål, oftast starkt dominerad av krypven. Saltåg förekommer bara på mindre ytor. I lägre områden med torvjord och i gamla åfåror växer vidsträckta bestånd med tovig betad blåsäv och havssäv. Skogspartierna är svagt betade och bitvis igenväxta med diverse buskage.

27 Nisserojsr

27

Ek karta: 058 79

Areal: 3 ha

Inventerat 90.07.04

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:

Betesmark
Betad skog

**Bedömning av
bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: svag hävd
Typrepresentativitet: ej representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 75-100%
Träd: tall(dom)
Buskar: en(dom), slån(dom), oxel, ek, ros, rönn,
vejksel

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark
Betydande del torr mark

**Slätter- och betes-
indikatorer:**

Dominanta
gullviva

Vanliga
darrgräs
brudbröd
skogsklöver
solvända
svinrot

Enstaka
knippfryle
vårbrodd
S:t Pers nycklar
småfingerört
vildlin
jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Obetad, gles, högstammig tallskog med betestuktade gamla enar. Buskskiktet i övrigt är sparsamt så när som på de krypande slånbuskarna nere i gräset. I de norra delarna dominerar fuktiga marker där få spår av den hävdgynnade floran märks. I söder däremot är det torrt och hävdens spår syns tydligt i floran.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete.

Ek karta: 058 79

Areal: 33 ha

Inventerat 90.07.04

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Buskrik utmark, betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: ej representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: tall(dom), ek, björk
 Buskar: en(dom), slån(dom), oxel, ros, hagtorn

Hävdens tillstånd: 100% måttligt hävdat

Ingrepp/påverkan: körskador, dikning, avverkning, gallring, reste

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del frisk mark, fuktig mark, våt mark, jordart: sand i norr

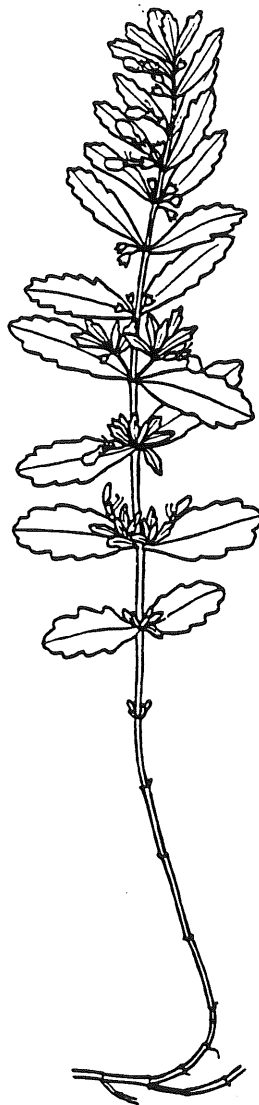
Vegetationstyp: Vanlig: gräshed av rödventyp, torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, friskäng av rödventyp

Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	brudbröd	vårbrodd	knippfryle
	backtimjan	knägräs	S:t Pers nycklar
	jordtistel	darrgräs	jungfulin
		vildlin	ängsviol
		solvända	gullviva
		spåtistel	kustarun
			liten blåklocka
			kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett stort och varierat skogshägn med nötbete. Betet är ingenstans intensivt men knappast heller någonstans svagt. Inom hägnet bedrivs visst skogsbruk med bl a tre avstängslade planteringar och en betad, tät, ca tre meter hög ungskog vilken uteslutits ur objektet. Vidare finns ett nygrävt skogsdike och här och där körskador och ris efter gallring. I östra delen av objektet finns ett stort kärr. I kärret har man också grävt och fördjupat vissa delar, men det förefaller även ursprungligen ha varit ett kärr. Kärret är i mitten vasstarrdominerat med ruggar av ag medan agnsäv, starr, gräs och åkermynta är rikligt förekommande i kanternas vegetation. Lökgamander och kärknipprot förekommer också. Nordost om kärret finns fina torrängar och i nordväst kalkfuktängar. De senare är dock dikadetill skydd för glest stående tallplantor. Skogarna är helt talldominerade med en och slån i buskskiktet. Störst

areal upptas av kruståtel/älväxingdominerad vegetation med mycket mossor. På torrare sandhöjder finns mer fårsvingel och vårbrodd. Finast är skogen i nordväst där buskskiktet är glest. Här finns mycket rödvenhed och torrängar på sandig mark. En gammal åker med trivial torrängsvegetation ingår i objektet.

Lökgamander

29 Gajtaltare

29

Ek karta: 058 79

Areal: 18 ha

Inventerat 90.07.09

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 75-100%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), slån, nypon, skogskornell, oxel

Hävdens tillstånd: 25% måttligt hävdad, 75% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Småytor med tallplanteringar

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Mindre del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp,
 fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp

Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	brudbröd	knägräs	nattviol
	vårbrodd	darrgräs	skogsklöver
	jungfrulin	S:t Pers nycklar	vildlin
		solvända	ängsviol
		backtimjan	spåtistel
		jordtistel	gullviva
		svinrot	liten blåklocka

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett ganska stort skogsbyte nyuppsatta stängsel. Objektet ligger delvis i Näs socken. Där finns en gammal åker som uteslutits. Den är dock inte gödslad. Vidare finns i samma område ganska tätt enbevuxna, tätt dikade torrängar med nästan naturaliserad torrängsvegetation. Den ena av två sådana områden är tallplanterad (1,5 - 2 m höjd). Skogen är mestadels frisk med ett fältskikt dominerat av lundskafting. Här har brudbröd stark ställning. Torrare partier på urbergsmorän domineras av kruståtel och här förekommer rikligt med jungfrulin och vårbrodd. Nattviol, blåklocka och gullviva förekommer på något ställe i slutna skog. Övriga indikatorarter är funna i små välbetade gläntor och bryn. I nordvästra hörnet är marken fuktig. Här är buskskiktet tätt, men de små fria fuktängsytorerna är välbetade. I övrigt är buskskiktet glest till halvtätt. I objektet finns mycket gott om stenmurar varav många är helt förfallna med invuxna grova tallar.

Förslag till åtgärder: Ökat betestryck.

30 Kälder 1:3

30

Ek karta: 059 79   Areal: 1 ha   Inventerat 90.06.19   KLASS: 2

Markslag:	Slättermark	
Naturtyp:	Träd-/buskbärande äng	
Nuvarande hävd:	Slätter	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	mindre representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%
	Träd:	ask, tall, ek, björk, alm
	Buskar:	hassel(dom), rönn
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad	
Ingrepp/påverkan:	75% svag gödsling, 25% tydlig gödsling	
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, hamlat träd	
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Mindre del torr mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: örtrik friskäng Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga
	vårbrodd	ängsnycklar
	knägräs	vildlin
	darrgräs	gullviva
	brudbröd	sumpgentiana
	höskallra	liten blåklocka
	ängsvädd	prästrage
	rödclint	
	krissla	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett litet änge som genomkorsas av uppfarten till en gård. Ängets trädskikt är relativt artrikt utan dominanter, men med gott om alm. Vegetationen är delvis starkt gödselskadad, framför allt öster om vägen. Stor andel av ängens domineras ändå av ängsväxter. Vegetationen är överallt relativt högväxt och frodig, troligen med någon kväverikedom. Brännfläckar visar på fagning och talrika träd har relativt nyligen klappats.

31 Sojdhagen

31

Ek karta: 058 79

Areal: 5 ha

Inventerat 90.07.06

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Annan öppen utmark, betad skog	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	svag hävd
	Typrepresentativitet:	ej representativ
	Nuvarande hävd:	saknas
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%
	Träd:	tall(dom), oxel
	Buskar:	slån(dom), hagtorn, en, liguster
Hävdens tillstånd:	100% måttligt hävdad	
Ingrepp/påverkan:	Halmupplag	
Kulturhistoriska spår:	Fornlämning, husgrunder	
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del frisk mark	
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, friskäng av rödventyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	S:t Pers nycklar
	småfingerört	skogsklöver
	brudbröd	vildlin
	solvända	
	gullviva	
	backtimjan	
	liten blåklocka	
	spåtistel	
	jordtistel	
	svinrot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Gles betad tallskog med några öppna slätter. Mindre områden med yngre tallskog har lundskaftingdominerad vegetation. Centralt i objektet finns en öppen slätt med tämligen fin ängshavretorräng. Resten av objektet har mer eller mindre störda, tämligen triviala friska till torra ängar. En torr brya och ett modernt "gift" finns i hagen. På slätten i mitten finns husgrunder och stensträngar. Objektet sambetas med en betesvall i öster.

32 Gansskogen

32

Ek karta: 058 79   Areal: 10 ha   Inventerat 90.07.09   KLASS: 2

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Betad skog	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	svag hävd
	Typrepresentativitet:	ej representativ
	Nuvarande hävd:	saknas
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	75-100%
	Träd:	tall(dom), gran
	Buskar:	en, slån, ros
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad	
Ingrepp/påverkan:	Grunt dike, stödutfordring	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård	
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Betydande del torr mark	
Vegetationstyp:	Enstaka: torräng av fårsvingeltyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	knippfryle
	darrgräs	jungfrulin
	brudbröd	gullviva
	vildlin	
	rosettjungfrulin	
	solvända	
	backtimjan	
	spåtistel	
	jordtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En välbetad tallskogshage. Hagen är tvådelad med nytt stängsel, men vid inventeringstillfället var de två delarnasambetade. Den norra hagen är generellt välbetad medan den södra är måttligt betad. Den södra har till stor del ett tätt, risigt enbuskskikt. Delvis har dessa områden endast svagt bete men även under buskarna dominerar måttlig hävd. Även i den norra hälften finns några täta en- och slånbestånd men med välhävdad grässvål ända in under buskarna. I den norra hagen finns en tidigare avstängslad tallplantering, men stängslet är nu förfallet och planteringen är välbetad och relativt gles. Centralt i objektet är tallskogen gammal och högstammig medan de sydligaste och nordligaste delarna har ung till medelålders skog. I den äldre skogen förekommer de flesta av de angivna indikatorerna relativt välspredda. Vegetationstyperna passar trots mycket god hävd inte in bland standardinformationens öppenmarkstyper. Vanliga dominanter i den gräsdominerade vegetationen är älvväxing och kruståtel i kombination samt lundskäfting.

33 Rangvalds 1:13

33

Ek karta: 058 79

Areal: 4 ha

Inventerat 90.07.06

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Buskrik utmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: ej representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: oxel, tall
 Buskar: en(dom), slån, ros, apel

Hävdens tillstånd: 100% måttligt hävdad

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, äldre åker

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng

Slätter- och betes-
 indikatorer: Dominanta backtimjan
 Vanliga darrgräs
 småfingerört
 brudbröd
 vildlin
 solvända
 gullviva
 liten blåklocka
 spåtistel
 jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Nästan trädfri men tämligen rikligt enbevuxen betesmark. Ungefär halva objektet består av gammal åker med trivial men ogödslad torrängsflora. Resten upptas av delvis tämligen fin torräng och alvarhed. En brya finns i objektet. Nu betas det av hästar som trampar upp ganska mycket i de torraste markerna, men de betar inte av allt gräs. Bitvis är obetad knylhavre rikligt förekommande.

Ek karta: 058 79   Areal: 3 ha   Inventerat 90.07.18   KLASS : 3

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Alvar

Bedömning av bevarandevärdet:
Kontinuitet i hävden: svag hävd
Typrepresentativitet: ej representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:
Träd- och buskskikt: 0-25%
Träd: saknas
Buskar: en(dom), slån, oxel, tall

Ingrepp/påverkan: Gamla diken, skrotade jordbruksredskap

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:
Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp
Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng

Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta backtimjan	Vanliga darrgräs småfingerört brudbröd vildlin gullviva liten blåklocka spåtistel jordtistel fältmalört	Enstaka bockrot
--	-------------------------	--	--------------------

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En troligen sedan länge ohävdad alvarsnutt insprängd mellan åkrar. Buskskiktet består till helt övervägande del av en och är halvtätt. I tätare mer högvuxna partier finns ett fåtal unga oxlar och tallar. Slån har liten utbredning. Fältskiktet är tämligen glest och har trots ohävden inte någon gräsförmåfält. Trots att ohävdsarter som gullucern, vädtklint, pukvete m fl har stark ställning i objektet är också hävdarterna rikligt förekommande och på många ställen dominerande. Täta, grunda, gamla diken tyder på äldre åkerbruk. I östra kanten har det grävts en del och små fläckar är ocks gödselpåverkade. I söder står några skrotade jordbruksredskap.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete.

35 Sigtors 2:1

35

Ek karta: 059 70

Areal: 3 ha

Inventerat 90.07.12

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Betad skog
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: ej representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 75-100%
 Träd: tall(dom), björk
 Buskar: ek, oxel, rönn, apel, brakved, en, ros, olvon

Hävdens tillstånd: 25% måttligt hävdat, 75% svagt hävdat

Ingrepp/påverkan: Djupa diken, avverkning

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark
 Betydande del frisk mark, jordart: sand

Vegetationstyp:

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta brudbröd	Vanliga vårbrodd knägräs darrgräs skogsklöver svinrot	Enstaka liten blåklocka
-------------------------------------	-----------------------	--	----------------------------

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En flack betad tallskog på sand. Marken är frisk till fuktig, skogen gammal och högstam-
 mig och buskskiktet består mest av lövsly. Det är främst i de fuktigare partierna som lövs-
 lyet är tätt och betet svagt. Objektet var vid inventeringstillfället ej betat, men ängstall-
 skogsvegetation främst längs kanterna verkar favoriseras vid bete. I sydost finns en mindre
 avverkning. Objektet omgärdas av 1,5 meter djupa diken.

36 Lilla Rosarve

36

 Ek karta: 059 70   Areal: 3 ha   Inventerat 90.07.12   KLASS: 2

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Buskrik utmark, betad skog
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden:	svag hävd
Typrepresentativitet:	ej representativ
Nuvarande hävd:	saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt:	75-100%
Träd:	tall(dom), björk
Buskar:	en

Hävdens tillstånd: 100% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Betydande del fuktig mark, jordart: sand

Vegetationstyp:

Slätter- och betesindikatorer:

Vanliga	Enstaka
vårbrodd	rosettjungfrulin
knägräs	
darrgräs	
loppstarr	
solvända	
liten blåklocka	
jordtistel	
svinrot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett hägn med tallskog samt en ur objektet exkluderad, sedan länge oplöjd, gödselskadad vall. Vallen var vid inventeringstillfället slagen. Eventuellt påbörjas betet alltså först efter slättern. I vallens norra och södra rand finns enbuskmark med torra till friska ängar med svag kalkprägel i floran. Skogen är relativt buskfattig, högstammig tallskog. Vegetationen är av ängstallskogskaraktär med fläckvis stor rikedom på loppstarr och knägräs. Brudbröd, blåtåtel, svinrot m fl är vanliga överallt. Fuktigare stråk domineras av älgört. Svagt bete med tovig grässvål ger intryck av sent betespåsläpp. I hägnet finns en lada/modernt lammgift. Hagen sambetas med ett intilliggande söndergödslat objekt.

Ek karta: 059 70   Areal: 8 ha   Inventerat 90.07.18   KLASS : 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	svag hävd	
	Typrepresentativitet:	ej representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%	
	Träd:	tall(dom), björk	
	Buskar:	en(dom), slån, ros, getapel, rönn, ek, oxel	
Hävdens tillstånd:	25% måttligt hävdad, 75% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Diken, skogsbruk; körskador och röjris		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Betydande del frisk mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av gräs-/lågstarr- typ		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta brudbröd	Vanliga knägräs darrgräs loppstarr skogsklöver backtimjan jordtistel svinrot	Enstaka vårbrodd vildlin jungfrulin solvända gullviva axveronika kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En betesmark bestående av två parallella, långsmala skiften med vall (exkluderad) i väster och skog i öster. Däremellan finns en smal zon med buskmark med torra till fuktiga ängar. Skogen i det södra skiftet är till största delen risigt igenvuxen eller obetad med marken täckt av blåhallon. De västligaste delarna är dock tämligen fina med en öppen gräs/lågstarr-äng. Här växer storblommig brudsporre. I gles ungallskog väster därom finns en hel del ängsstarr. Det norra skiftet är glesare med lite blandade, men oftast fuktiga vegetationstyper. De delar av hägnet som utsatts för sentida skogsbruksåtgärder ingår ej i objektet men även inom detta är körskadorna relativt omfattande. I gränsen mot skogen finns en brya.

38 Tjocktuar

38

Ek karta: 059 70

Areal: 4 ha

Inventerat 90.07.18

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	svag hävd	
	Typrepresentativitet:	ej representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall(dom), björk	
	Buskar:	en(dom), slån, ros, rönn, apel, getapel	
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, stengärdesgård, röjningsrösen		
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Mindre del frisk mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	knägräs	vildlin
	svinrot	brudbröd	rosettjungfrulin
		backtimjan	gullviva
		jordtistel	liten blåklocka

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Fuktig betesmark vars västra delar är trädfria men rika på småbuskar, medan den östra delen är tallskog. Denna är delvis tät igenvuxen och då utesluten ur objektet. En utstängslad mindre tallplantering i öster samt en betesvall i öster har också uteslutits. Den i objektet ingående skogen är mestadels lågvuxen och gles men med rikligt buskskikt av främst björk och brakved. Fältskiktet består av blååteldominerad kalkfuktäng som i gläntor är tämligen fin. I de trädfria delarna i väster dominerar istället älväxing, men blååt, darrgräs och diverse starr har också stark ställning. I anslutning till tallplanteringen i öst finns vuxen, högstammig tallskog med frisk mark. Här har svinrot stark ställning. I framför allt den öppna remsan i väster finns åtskilligt med störning i form av sten- och gödselupplag, skrotade jordbruksredskap mm.

1 Alveskogs 1:11

1

Ek karta: 059 89

Areal: 5 ha

Inventerat 90.08.07

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:Betesmark
Betad skogBedömning av
bevarandevärdet:Kontinuitet i hävden: svag hävd
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 50-75%
Träd: tall, ek, björk
Buskar: en, slån, ros, hagtorn, oxel, brakved

Hävdens tillstånd:

Troligen sporadiskt betat

Ingrepp/påverkan:

Dike

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark
Betydande del torr mark

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp
Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartypSlätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
bactimjanVanliga
vårbrodd
darrgräs
knutnarv
småfingerört
backsmultron
brudbröd
buskviol
solvända
gullviva
liten blåklocka
spåtistel
jordtistelEnstaka
knippfryle
knägräs
axveronika**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

En remsa med gles skog och alvarmark längs en åker. Vissa år används åkern troligen som vall varvid objektet kan betas. Alvarhed har liten utbredning men representeras både av växelfuktig kalkfukthet och av torrare, örtrikare varianter. Huvuddelen av objektet upptas av kalkfuktängar av älväxingtyp, ängshavretorrängar och mellanformer mellan dessa. En mindre fuktäng av örtrik typ hyser rikligt med blåtåtel, spikblad, ängsstarr, åkermynta och ängsvädd. Objektet hyser ganska goda floristiska förutsättningar men hävdas alltså inte. Detta märks särskilt i lite tätare tallbestånd där buskskiktet är tätt och av gammalt datum.

Förslag till åtgärder: Buskröjning och bete.

2 Smiss 2:1

2

Ek karta: 059 81

Areal: 18 ha

Inventerat 90.08.07

KLASS: 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, annan öppen utmark

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall, ek, björk

Buskar: slån(dom), en(dom), hagtorn, brakved, rönn

Hävdens tillstånd:

25% måttligt hävdat, 75% svagt hävdat

Ingrepp/påverkan:

Diken; ett djupt, flera grunda, f d gödselupplag

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, fuktig mark, jordart: mörk

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp

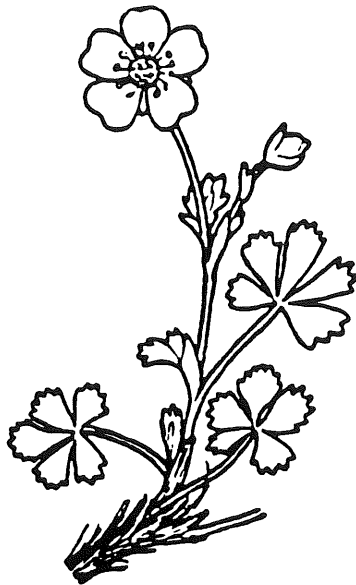
Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta
darrgräsVanliga
vårbrodd
knutnarv
småfingerört
backsmultron
brudbröd
vildlin
buskviol
solvända
gullviva
backtimjan
liten blåklocka
spåtistel
jordtistel
stenmalört
revfibblaEnstaka
axveronika**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Svagt betad fårbetesmark med tallskog samt alvarmarker och fuktängar med tämligen glest buskskikt. I hägnet ingår också några små före detta åkrar som är uteslutna ur objektet trots att de hyser viss hävdflora. Skogarna är inte speciellt igenväxta, men fältskiktet har knappast någon betesprägel varför de också i huvudsak uteslutits. De öppna markerna i detta objekt har mestadels tätare fältskikt än alvarhedarna i närliggande objekt. De fårsvingelalvar-

hedar som finns är av kalkfukthedstyp med ont om backtimjan men gott om revfibbla och en hel del stenmalört. Resten av de öppna markerna upptas av olika övergångsformer mellan alvarhed, ängshavretorrängar och kalkfuktängar. I det flacka landskapet är utpräglade former ovanliga och blandformerna upptar huvuddelen av arealen. Lite bättre bete finns i fuktängs-/friskängsartade partier i öster. I objektet finns ett djupt dike och en troligtvis naturlig vattensamling.

Småfingerört

3 Alveskogs 3:1

3

Ek karta: 059 81   Areal: 1 ha   Inventerat 90.08.07   KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%	
	Träd:	tall(dom), ek, björk	
	Buskar:	en , brakved, slån, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	75% välhävdad, 25% måttligt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, dike		
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård, stengärdesgård, fornlämning, genuin gårdsmiljö		
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Betydande del torr mark, frisk mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta brudbröd	Vanliga knägräs darrgräs vildlin buskviol solvända gullviva backtimjan liten blåklocka spåtistel jordtistel	Enstaka svinrot slätterfibbla bockrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett stort skogshägn med god beteshävd. Närmast gården i öster finns en remsa helt öppen, söndergödslad mark. Innanför den kommer tämligen tät skog som åt väster glesas ut allt mer. Här växer glesa tallbestånd med ganska gott om tallplantor och småbuskar. Att trädskiktet är glest beror åtminstone delvis på äldre gallringar. Buskagen har ännu ganska liten täckningsgrad. Vegetationen är välbetad, av något slags torrare kalkfukttyp. Längst i väster sluttar hagen rätt brant nedåt. I slutningen är det sandigt och torrt. I det sydvästra hörnet finns lite större areal med lätt gödselinverkan. Runt nästan hela objektet finns rejäla diken vilket kanske förklarar den torra kalkfuktängen. En stensträng finns i väster. De östligaste delarna verkar vara före detta äng.

Förslag till åtgärder: Röj och gallra i skogen i öster. Lagg igen diken.

4 Alveskogs 3:1

4

Ek karta: 059 81

Areal: 2 ha

Inventerat 90.08.03

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Hagmark, betad skog	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd
	Typrepresentativitet:	mindre representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%
	Träd:	tall, oxel, tall
	Buskar:	slån, nypon, en, hagtorn, apel
Hävdens tillstånd:	75% välhävdad, 25% måttligt hävdad	
Ingrepp/påverkan:	Traktorväg, dike	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård	
Markfuktighet:	Betydande del frisk mark, fuktig mark, jordart: sand	
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	knägräs
	darrgräs	vildlin
	brudbröd	backtimjan
	buskviol	
	solvända	
	gullviva	
	liten blåklocka	
	jordtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Välbetad beteshägn med tätt igenväxt skog i mitten. Denna har uteslutits ur objektet. I öster finns öppen mark med hårdbetad fuktäng, mest älväxing. Ett djupt dike har dock gjort förhållandena torrare. Buskar och en del tallföryngring finns men trycks nog tillbaka något av den goda hävden. I väster finns en del högstammig tallskog med frisk, måttligt betad gräsmark där brudbröd med flera örter har relativt stark ställning. Buskskiktet är halvtätt.

Förslag till åtgärder: Röj och gallra i den uteslutna delen av skogen. Lagg igen diket.

5 Bölske 1:42

5

Ek karta: 059 81

Areal: 1 ha

Inventerat 90.06.21

KLASS: 3

Markslag:

Slåttermark

Naturtyp:

Träd-/buskbärande äng

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: ask(dom), björk, tall
 Buskar: hassel(dom)

Hävdens tillstånd:

Eftersatt röjning

Ingrepp/påverkan:

75% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, fd virkesupplag, träd-
gårdsavfall

Kulturhistoriska spår:

Trägärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del frisk mark, jordart: sand

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, friskäng av knylhavretyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
gullviva

Vanliga
darrgräs
brudbröd
skogsklöver
buskviol
svinrot
slätterfibbla

Enstaka
vårbrodd
vildlin
bockrot
liten blåklocka

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett mindre ohävdad änge som idag är del av en tomt. Närmast huset finns en del rishögar och spår av upplagsplatser. Närmast vägen i sydost är hasselbuskagen helt slutna med lundflora. I övrigt finns tämligen örtrik, men lätt gödselskadad, frisk till torr ängesvegetation. Närmast huset finns en del rishögar och spår av upplagsplatser. I ängesinventeringen från 70-talet redovisas objektet tillsammans med angränsande objekt som ängshävdad. Hävden bör alltså ha upphört när villan byggdes.

Förslag till åtgärder: Röjning och återupptagen hävd.

6 By 1:1

6

Ek karta: 059 81

Areal: 4 ha

Inventerat 90.08.03

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: ej representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: ask, ek, alm, apel, oxel, lönn
 Buskar: slån, en, hagtorn, nypon, hassel

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 50% måttligt hävdad

Ingrepp/påverkan: 100% svag gödsling, dike

Kulturrehistoriska spår: Stengärdesgård, hamlad träd, fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark

Vegetationstyp:

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	brudbröd	gullviva	buskviol
	blodnäva	jordtistel	solvända
			bockrot
			slätterfibbla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betat före detta änge. Av buskskiktet att döma har ängbetats sedan mycket länge och troligen också med avbrott eller mycket lägre intensitet än nu. Ungefär två tredjedelar av hägen har heltäckande lövträdsskikt medan resten är helt öppen. Buskskiktet i skogen har endast lite hassel men rikligt med små - idag hårt tuktade - hagtorn och slånbuskar. I de öppna markerna finns några gamla hårt betespräglade enar. Huvuddelen av skogen har lundartat upplöst grässvål. I det öppna området växer artfattig, välbetad friskäng. Det är svårt att säga något om artfattigdomens orsaker då vegetationen inte bär typiska spår av gödsling. Möjligen kan långvarigt hårt bete ha haft negativ inverkan. Enstaka äldre askar bär spår av gammal klappning. Åtskilliga yngre askar har också klappats, troligen endast en gång, för något tiotal år sedan. I objektet finns två svärdslipningsstenar.

Förslag till åtgärder: Buskröjning och gallring i skogen.

7 Källdhagar

7

Ek karta: 059 81   Areal: 11 ha   Inventerat 90.08.10   KLASS: 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Betad skog	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	mindre representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	75-100%
	Träd:	tall, björk, ek, lundalm, gran
	Buskar:	slån, en, hagtorn, getapel, brakved, rönn
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad, avser betet i buskfria delar	
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, diken	
Kulturhistoriska spår:	Trägärdesgård	
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Betydande del fuktig mark	
Vegetationstyp:	Vanlig: fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: friskäng av rödventyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	S:t Pers nycklar
	knägräs	knutnarv
	darrgräs	liten blåklocka
	ängsnycklar	kattfot
	brudbröd	
	vildlin	
	buskviol	
	gullviva	
	jordtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Hästbetad fuktig tallskog. Skogen är i väst tät och mycket buskrik, utanför djurstigarna oftast oframkomlig. Dessa delar är uteslutna ur objektet. I öster är trädskiktet glesare med betydande inslag av lundalm, björk och ek. Hävdflora finner man i fuktängar som i öster förekommer mosaikartat i gles skog, i väster som två större, helt öppna ängar mitt i snårskogen. Framför allt i söder påverkas de märkbart av grunda diken. Vegetationstypen är ett mellanting mellan gräs/lågstartyp och kalkfuktäng, dominerad av blåtåtel. I våtare delar är ängarna tämligen söndertrampade. I anslutning till en grund brya finns ett rikt bestånd med tätört.

Förslag till åtgärder: Omfattande röjning av buskar, viss gallring i trädskiktet och hårdare betestryck. Igenläggning av diken.

8 Smiss 2:1 m fl

8

Ek karta: 059 71

Areal: 279 ha

Inventerat 90.08.20

KLASS: 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (10 ha), alvar		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	svag hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
Nuvarande hävd:	saknas		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall(dom)	
	Buskar:	en(dom), slån, getapel, nypon, sälg, rönn	
Ingrepp/påverkan:	Diken, skogsbruk, körskador		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, fornlämning		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp Enstaka: driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, skonvegetation		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	salttåg	ängsnycklar	knägräs
	vårbrodd	knutnarv	loppstarr
	darrgräs	slätterblomma	sumpgentiana
	brudbröd	småfingerört	dvärgarun
	solvända	backsmultron	
	trift	blodnäva	
	backtimjan	vildlin	
	gulkämpar	buskviol	
		gullviva	
		majviva	
		kustarun	
		axveronika	
		liten blåklocka	
		spåtistel	
		jordtistel	
		strandmalört	
		kattfot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Vidsträckta obetade utmarker mellan havet och bygden med stora alvarmarker, igenväxande skogar samt en stor vät med agruggar nära havet. Skogsområdena är i huvudsak alltför igenväxta för att vara intressanta. I det sydvästra skiftet finns stora hyggen och måttligt lyckade tallplanteringar på gamla öppna betesmarker av alvarkaraktär. Dessa områden in-

går inte i objektet. Havsstranden har en bred, stenig strandzon med liten utbredning av grässvål. I de mellanliggande sandiga, skonliknade områdena finns bland annat glesstarr, segstarr och revigt saltgräs. Alvarmarkerna är i ovanligt stor utsträckning av torra, artrika typer, men det finns också vidsträckta älväxingängar och fårsvingeldominerade kalkfukthedar. Strandvallar eller ryggar av morän överkorsar alvaren parallellt med stranden ända upp mot bygden. På dessa finns oftast de finaste torrmarkerna. Nära havet norr om Bybod finns en stor öppen sänka. I dess djupaste delar finns en våt med kal kalkbleke och agruggar, därovan en zon med axag och överst grusig bleke med glesa slankstarrängar. I de senare växer rikligt med vätögontröst och storblommig brudsporre. I detta stora objekt finns mycket fornlämningar med två samlade gravfält och spridda gravar om sammanlagt trettio två runda stensättningar och två rösen. En fornborg och en skärvstenshög finns också.

Förslag till åtgärder: Trots långvarig ohävd finns ännu stora naturvärden inom objektets gränser och det bör ha hög prioritet att få hävd på dessa marker. Om man behöver prioritera är de nordöstra delarna intressantare än de sydvästra.

Ek karta: 059 81

Areal: 5 ha

Inventerat 90.08.10

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Buskrik utmark

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden:

svag hävd

Typrepresentativitet:

mindre representativ

Nuvarande hävd:

saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt:

50-75%

Träd:

tall, ask, ek, oxel, björk, alm

Buskar:

slån, en, apel, nypon, hagtom, getapel

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, kårspår, djupt dike, äldre diken

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, fornlämning, röjningsrösen

Markfuktighet:

Övervägande del frisk mark

Betydande del fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: friskäng av knylhavretyp

Enstaka: fuktäng av kalktyp

Slåtter- och betes-
indikatorer:Dominanta
buskviolVanliga
darrgräs
brudbröd
skogsklöver
blodnäva
vildlin
solvända
bockrot
gullviva
backtimjan
svinrotEnstaka
backsmultron
axveronika
liten blåklocka
jordtistel**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Ohävdad buskrik mark med sannolikt ursprung som öppen slåttermark. Av stängsel att döma har området också betats. Två mindre delar i norra respektive södra änden är sluten lövskog med tätt hasselskikt. I övrigt finns rikligt med mer eller mindre täta buskage av tynne och lövsly. En och tall har dock mycket blygsam ställning. Hävdfloran förekommer ännu rikligt med tyngdpunkt på arter som blommar upp vid upphörd hävd. Framför allt buskviol är bitvis mycket dominerande. Täta ruggar med svinrot förekommer också här och var i de öppna markerna. Gräset är dock högt och delvis med tjock förmafilt. En gammal brya och en stensträng finns i objektet.

Förslag till åtgärder: Rejäl röjning i buskrika områden. Helst slåtter, annars bete.

10 Gelu

10

Ek karta: 059 71

Areal: 134 ha

Inventerat 90.08.10

KLASS: 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (5 ha), alvar, buskrik utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall, ask, björk, ek	
	Buskar:	en, hagtorn, nypon, getapel	
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Körskador, dikning, skogsbruk		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdegård, fornlämning, äldre åker, husgrunder		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, fuktig mark, våt mark Mindre del frisk mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: rished av örtrik ljungetyp, alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, skonvegetation, källkärr		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	slätterblomma	sumpgentiana
	darrgräs	småfingerört	
	brudbröd	backsmultron	
	backtimjan	blodnäva	
		vildlin	
		buskviol	
		solvända	
		bockrot	
		gullviva	
		majviva	
		axveronika	
		liten blåklocka	
		spåtistel	
		jordtistel	
		stenmalört	
		strandmalört	
		kattfot	

Hotade arter: Källnate

Fauna: *Orthetrum caerulescens*, en ovanlig trollsländeart, förekommer rikligt i källmyrens beständiga vattenspeglar.

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stort betat utmarksskifte med mosaik av tallskog, buskmarker och alvarmarker ner till havet och en smal men välbetad havsstrandäng. God hävd förekommer i begränsad omfattning, framför allt i de öppna buskmarkerna i nordväst samt på havsstranden och angränsande alvar. I dessa marker samt i fuktängar och källmyrar i ett område centralt i objektet finns de stora naturvärdena. Skogen samt stora delar av de mosaikartat förekommande öppenmarkerna i objektets mellersta delar är svagt hävdade och har tämligen fattig hävdflora. Många av objektets fuktängar störs av dikning. Diken förekommer dels längs vägen som går genom objektet ner till havet, dels som fördjupningar och uträtningar av en obeständig bäck som rinner in från nordväst ungefär halvvägs till havet. Körspår från skogsbruk har också avlänkat den lilla bäck som kommer från källmyren vars vatten nu rinner ut i den större uträtade bäcken istället för i sin gamla fåra ned till havet nedom myren. Mindre delar av skogen har utsatts för modernt skogsbruk med hyggen och planterad ungtallskog. De öppna områdena i nordväst är nog delvis gammal åker med moss- och gräsrikt botten- respektive fältskikt. Här finns dock rikligt med tuvmyrebön varför tiden som åker nog är mycket avlägsen. I dessa delar finns här och var viss gödselpåverkan liksom en del röjrösen och upplag. Närmare skogen har dessa öppna marker stora värden i form av artrik, hävdformad vegetation och god hävd. Mosaik av olika vegetationstyper med artrik, vacker utformning finns i den svagt kuperade terrängen. Källmyren centralt i objektet har beständigt öppet vatten i en del av bäcken (småfisk). Vid inventeringstillfället var bäcken uttorkad såväl ovanför som nedanför denna del. Vid källmyren finns vackra orkidérika kalkfuktängar och rikligt med till exempel ängsstarr, tätört, majviva och slätterblomma. Källnate finns i ett litet bestånd. I bäcken lägger den sällsynta trollsländan *Orthetrum caerulescens* ägg. De stenigt grusiga strandängarna är mycket välbetade. Sandiga, tallbevuxna moränstråk eller strandvallar avskärmar likaledes stenigt grusiga alvarmarker från strandängen. Skonor och alvarmarkernas fuktigare delar är också mycket lika och övergår succesivt i varandra. I skonorna växer främst segstarr, revigt saltgräs, strandkrypa, gulkämpar och strandmalört. Här och var finns också en hel del axag och knappag. Driftvallarna är små och består mest av bandtång. I objektet finns två runda stensättningar, tre rösen, fyra svärdslipningsstenar och fyrtyotre stenar med slipytor. Vidare finns en värderkvarnsgrund och en gammal brya.

Förslag till åtgärder: Igenläggning av diken och framför allt bäckuträtningar. Stora delar av objektets skogar är mycket svagt betade och kanske skulle det bli bättre med ökat betetryck. Om ökat bete främst skulle beröra de öppna markerna är det tveksamt om det skulle få några positiva effekter.

11 Petsarve 1:2

11

Ek karta: 059 71

Areal: 27 ha

Inventerat 90.08.15

KLASS: 2

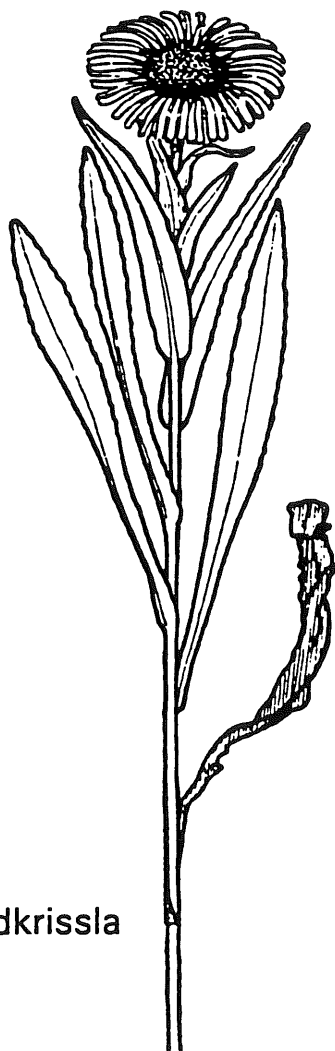
Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (1 ha), alvar, betad skog		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall, ek, ask	
	Buskar:	en, slån, hagtorn, rönn, getapel	
Ingrepp/påverkan:	Dike, körskador, halmupplag, kväveöversilning		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	saltåg	slätterblomma	knippfryle
	vårbrodd	småfingerört	S:t Pers nycklar
	darrgräs	backsmultron	dvärgarun
	trift	brudbröd	klasefibbla
		skogsklöver	
		blodnäva	
		vildlin	
		solvända	
		bockrot	
		gullviva	
		majviva	
		sumpgentiana	
		axveronika	
		liten blåklocka	
		spåtistel	
		jordtistel	
		kattfot	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett långsmalt skifte med tallskog, öppna, alvarartade marker, och en vegetationsfattig strandremsa. Skiftet har nyligen stängslats av från ett ännu betat område i sydost. Ännu märks tydligt hävdens inverkan. En mindre del av tallskogen är tät, planterad ungskog och utesluten ur objektet. Skogarna i nordväst är igenväxande med självsådda ungtallbestånd och buskage. Fältskiktet domineras dock ännu av hävdpräglad torrängsvegetation som är något slags mellanform mellan ängshavre- och fårsvingeltorräng. Centralt i objektet är

skogen mer sluten och högstammig men tämligen öppen i buskskiktet. Här finns fina grässvålar som nu filter igen på grund av ohävd. Mindre ytor har fin hävdflora med rikligt med svinrot, brudbröd, vårbrodd och ängshavre samt ett litet bestånd klasefibbla. Närmare havet växer självsådda ungtallbestånd i fina blåtåtelrika kalkfuktängar. Dessa fuktängar övergår mot stranden först i glesa axagbestånd på torvig bleke, sedan på själva stranden i sandigt grusiga, flacka stränder av skonkaraktär. Här finns också begränsade ytor med sluten grässvål av salttåg/rödsvingeltyp. I de delar av skiftet som gränsar till bygden finns öppna, artfattiga marker med mossrik grässvål som troligen varit åker för länge sedan. Mindre ytor har mer naturlig torrängsvegetation. Ungefär mitt på överkorsas skiftet av tillfälliga bäckar med kväverikt vatten. I gödda stråk över öppna älväxingängar finns här rikligt med bland annat lökgamander och luddkrissla. I själva bäckfåran växer en del dvärgarun. Dessa gödda ängar är mycket artrika och har delvis kvar karaktär av god hävd.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete. Buskröjning och gallring.

Luddkrissla

12 Bybod; Smiss

12

Ek karta: 059 71

Areal: 29 ha

Inventerat 90.08.15

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (12 ha), betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall(dom), björk	
	Buskar:	en(dom), rönn, brakved, vide, slån	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 75% måttligt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Körskador		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Betydande del frisk mark, fuktig mark Mindre del torr mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: skonvegetation Enstaka: driftvegetation, källkärr		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta brudbröd trift	Vanliga knägräs darrgräs slätterblomma majviva sumpquentiana backtimjan gulkämpar spåtistel jordtistel strandmalört	Enstaka salttåg gullviva kattfot revfibbla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Fårbeteshage med skog och havsstrand. Stranden är bred, flack, sandigt grusig med mindre ytor grässvål delvis dominerade av trift. Salttåg är mycket sparsam. I de skonliknande ytorna finns bland annat en del revigt saltgräs och saltört. I detta objekt fortsätter dessa ytor långt in i land mellan dungar av ung tall. Så småningom får slankstarr hygglig täckning och i dessa delar finns en del sumpgentiana. Ovanför detta vidtar svagt betad tallskog och några mindre bestånd planterad ungtall. En liten källmyr med mjuka mattor av vattendränkta brunmossor och axagtuvor finns i tallskogen. Den är rik på bland annat ängstarr, kärrnipprot, tätört, slätterblomma och gräsull. Endast en ringa del av objektets vegetation har kunnat klassas i någon av undersökningens vegetationstyper.

Förslag till åtgärder: Gallring i unga tallbestånd nära havet. Ökat betestryck.

13 Bruten

13

Ek karta: 059 81

Areal: 33 ha

Inventerat 90.08.14

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark, annan öppen utmark, betad skog		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: mindre representativ Nuvarande hävd: god		
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 50-75% Träd: tall(dom), oxel, ask, ek Buskar: en(dom), slån(dom), nypon, hagtorn		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 75% måttligt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, uträtad bäck, körskador, stödutfodring		
Kulturhistoriska spår:	Trägardegård, stengärdesgård, hamlat träd, fornlämning, röjningsrösen		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av gräs-/lågstartyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta brudbröd backtimjan	Vanliga vårbrodd darrgräs knutnarv småfingerört backsmultron solvända gullviva axveronika liten blåklocka spåtistel jordtistel kattfot	Enstaka blodnäva buskviol bockrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Tre betesmarker intill varandra med ungefär samma betestryck. Den nordligaste betas av får och kvigor och fåren har fri passage till den mellersta som endast har fårbeta. Den sydöstra hagen betas av kor. Den senare är med enkla elstängsel nyligen avstängslad från en stor betesmark ned mot havet. Denna är obetad och redovisas som ett eget objekt. I den

norra hagen har tätt igenväxt skog och nedlagda åkrar uteslutits ur objektet. Öppnare marker norr om skogen är mycket buskrika. Där finns också gott om asksly. De äldsta askarna tycks som unga ha klappats under kortare tid. Några små öppnare områden i buskmarken har sannolikt också varit åker. Söder om skogen finns öppen alvarmark och fuktängar varav det sydligaste hörnet påverkats av kväverik översilning från åkermarker i nordväst. Den mellersta hagen är mycket välbetad. I norr finns ett tämligen tätt men starkt betespräglad enbuskskikt. Öppna marker i mitten har i alla fall delvis varit åker och är dessutom påverkade av kväverik översilning. I denna hage är bäcken uträtad och fördjupad. De sydvästra delarna består av betad skog med något svagare betestryck och längs en annan bäck med kväverikt vatten finns ogenomträngliga, höga tynnebuskage. Den sydvästra kohagen består av betad skog med måttligt betestryck samt en liten välbetad översilningsäng nedom den uträtade delen av den norra bäcken. Vegetationen i de översilade områdena domineras av blankstarr och rödsvingel. Störning förutom dikningarna och kväveöversilning finns i form av körskador och stödutfodring. De vegetationsmässigt intressantaste områdena finns i buskmarkerna i den norra och mellersta hagen samt i alvarmarkerna i den norra hagen. I objektet finns ett gravfält och några spridda gravar med sammanlagt tjugoåtta runda stensättningar, en stensättning med mittröse, ett röse och fyra resta stenar. Dessutom finns en väderkvarnsgrund.

Förslag till åtgärder: Buskröjning och gallring, framför allt i den norra hagen.

14 Härdarve 1:2

14

Ek karta: 059 71

Areal: 118 ha

Inventerat 90.08.19

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (10 ha), alvar, betad skog		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall	
	Buskar:	en, hagtorn, brakved, slån, oxel, rönn, björk	
Ingrepp/påverkan:	Körskador, avverkningar		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, fornlämning		
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Betydande del frisk mark Mindre del torr mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, skonvegetation, havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp, källkärr		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta salttåg trift backtimjan	Vanliga vårbrodd knägräs darrgräs ängsnycklar knutnarv slätterblomma backsmultron brudbröd vildlin solvända gullviva majviva gulkämpar liten blåklocka spåtistel jordtistel strandmalört	Enstaka sumpgentiana kustarun

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett stort obetat objekt bestående av två skiften med mosaik av skogar, alvar, fuktängar och myrar ner mot havet med en smal havsstrandremsa. Det sydvästra skiftet har intill nyligen betats så när som på strandremsan. Stängslen är ännu funktionella. Det nordöstra skiftet har däremot sedan länge stått ohävdad. Skogarna i sydväst är tydligt, om än inte särskilt hårt, betespräglade och fullt framkomliga. Den mer mosaikartat förekommande skogen i det nordöstra skiftet är tätt igenväxt med ungtall och tynnen. Här finns också nygjorda gallringar. Genom det sydvästra skiftet rinner två bäckar som vid inventeringstillfället var torra. Dessa för kväverikt dräneringsvatten från bygdens åkrar. Vattnet har översilat fuktängar längs bäckarna och på vissa ställen befordrat kraftig tillväxt av tynnen. Eftersom skiftet till nyligen betats finns dock många exempel på välbetade fuktängar längs bäckarna. Den nordöstra bäcken är utträtad och dess gamla fåra rinner i en båge in i det nordöstra skiftet i vilket kraftiga tynnebuskage dominerar bäckens omgivning. I de bygdnära nordvästra delarna av bägge skiftena finns stora öppna, alvarartade områden vilka delvis är tallplanterade (i nordost). På moränstråk eller strandvallar i nordväst med glesa tallbestånd och buskar finns artrik hävdflora. Närmare havet domineras de öppna områdena av fuktängar, våtar och myrar. På fuktängar nära havet liksom på delar av strandängen finns glesa axag- och knappagbestånd på grusigt underlag med bleke. Fuktängarnas vegetation blir tätare längre in i land och domineras av blåtåtel och/eller älvväxing. Olika fuktängar i skogsmosaik har trots till synes lika förutsättningar helt olika karaktär med stark dominans av endera blåtåtel eller älvväxing eller i några få fall av knappag. En tät skog av knappag finns också i ett större strandnära parti i sydost. Här finns också ett relativt rikt men till arealen mycket litet bestånd av sumpgentiana. Strandängarna består mest av grusiga skonor med strandmalört och strandkrypa. I vissa partier finns glesa bestånd av knappag och axag. Mindre partier med sluten gräsvål domineras av krypven, trift och salttåg. Av axagförekomsterna att döma tycks grundvatten tidvis strömma ut i de mycket flacka strandnära markerna. Vid inventeringstillfället var dock hela objektet uttorkat och inga beständiga källkärr hittades. Glesstarr förekommer sparsamt på strandängarna. Luddkrissla är riklig framför allt i områden med kväveöversilning. På sådan mark kan också lökgamander vara riklig liksom revfingerört, vänderot, smörblomma med flera örter. Tätört och ängsstarr förekommer rikligt i vissa fuktängar. I objektet finns två gravfält och en del spridda gravar med en rektangulär och tretton runda stensättningar, två rösen och en rest sten. En sten med sliptyta finns också i objektet.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete. Det sydvästra skiftet har prioritet. Även de strandnära delarna av den nordöstra delen är fina. Där behövs omfattande buskröjning och gallring i ungtallbestånd.

1 Stainhagen

1

Ek karta: 058 79

Areal: 23 ha

Inventerat 88.08.25

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark
 Mindre del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp,
 alvarvariant av örtrik ängshavretorräng

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
darrgräsVanliga
knägräs
brudbröd
krissla

Enstaka
vårbrodd
flentimotej
grönvit nattviol
vildlin
gullviva
ängsvädd
liten blåklocka
jordtistel
rödclint
prästkraige
svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Övervägande fuktig betesmark med talldungar och spridda enbuskar. Hävden är upphörd och igenväxningen går relativt snabbt. Vegetationen utgörs till största delen av kalkfuktängar och här växer älväxing, luddstarr och darrgräs dominant. Vanliga är dessutom knägräs, slankstarr, krissla, lökgamander, revfingerört och ältrauankel. På tuvorna är vegetationen torrare. Här växer gulmåra, brudbröd och backtimjan. Ett hundratal sommarstugor omringar området. Det är därför inte troligt att bete kommer att återinföras.

Förslag till åtgärder: Rövning och återinfört bete.

2 Drakarve 1:25

2

Ek karta: 058 79

Areal: 1 ha

Inventerat 88.08.25

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av**bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden:

tidvis upphörd hävd

Typrepresentativitet:

mindre representativ

Nuvarande hävd:

saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt:

25-50%

Träd:

tall(dom), oxel

Buskar:

en(dom)

Kulturhistoriska spår:

Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Mindre del frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp

Enstaka: friskäng av rödventyp, fuktäng av kalktyp

**Slätter- och betes-
indikatorer:**

Vanliga

Enstaka

flentimotej

vårbrodd

darrgräs

knägräs

brudbröd

vildlin

solvända

gullviva

jordtistel

liten blåklocka

prästkra

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Enbuskmark med heltäckande och relativt frodig vegetation. Området har inte betats på lång tid men kaniner har hållit marken öppen. Vegetationen domineras av fårsvingel och ängshavre. Fläckvis dominerar älväxing. Vanliga är gulmåra, bäcktimjan, gråfibbla och solvända.

Förslag till åtgärder: Rövning och återinfört bete.

3 Stora däppan; Amfunds

3

Ek karta: 058 79

Areal: 28 ha

Inventerat 88.08.27

KLASS: 1

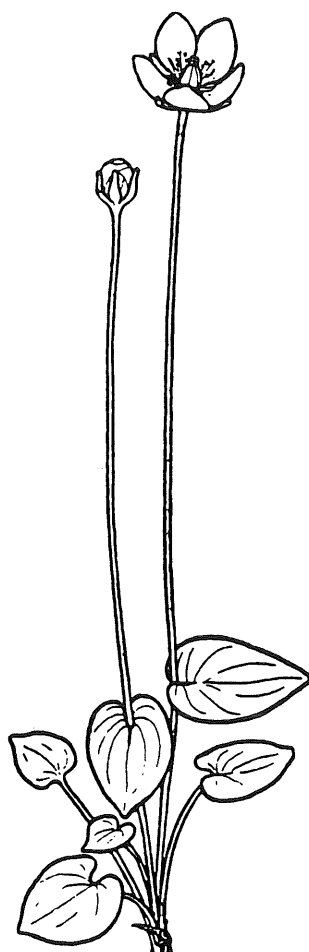
Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Sötvattensstrandäng, havsstrandäng (1 ha), alvar		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall(dom)	
	Buskar:	en(dom)	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, plantering: 25% barrträd höjd 6 m, dike, grusupplag		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del frisk mark, fuktig mark Mindre del torr mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: friskäng av rödventyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, friskäng av knylhavretyp, fuktäng av tuvåteltyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, artrik gräs-/lågstartyp, fuktäng av högstartyp, öppet sumpkärr		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga flentimotej slätterblomma brudbröd vildlin ängsvädd rödklint prästkrage	Enstaka vårbrodd knägräs ängsnycklar grönvit nattviol gullviva majviva axveronika liten blåklocka jordtistel krissla svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor sammanhängande betesmark med mycket varierande vegetation. Marken består av en sötvattensstrandäng, flera olika typer av fuktängar, friskängar, några få torrängar samt ett antal talldungar. Kor och hästar betar marken och hävdtrycket varierar. De öppna partierna är oftast välbetade medan bete i stort sett saknas i de mer igenväxta delarna. En del av fuktmarken består av ett rikt kärr med blottad kalkbleke och tuvor av blåtåtel. Här växer slätter-

blomma i stora mängder samt stor brudsporre, kärknippot och rikligt med vanlig ögontröst. I övrigt är kalkfuktängarna grunda och här växer älväxing, luddstarr och darrgräs. Ett område är helt dominerat av säv. På sötvattensstrandängen växer klöverärt, åkermynta och spikblad. Friskängarna förefaller något gödselpåverkade. Floran är här trivial. Ner mot sjön finns en tät, underkvistad tallplantering som förfular miljön.

Förslag till åtgärder: Tag bort grusupplaget.

Slätterblomma

4 Sigsarve

4

Ek karta: 058 79

Areal: 21 ha

Inventerat 88.08.17

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: oxel
 Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Dike

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Slätter- och betes-
 indikatorer: Vanliga Enstaka
 jordtistel flentimotej
 prästkrage backsmultron
 brudbröd
 vildlin
 liten blåklocka

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Enbuskmark med relativt trivial torrängsflora. Området betas av kor och hävdtrycket varierar. Några partier är välbetade medan andra helt eller delvis växt igen. Vegetationen domineras av fårsvingel och rödven. Backtimjan, gulmåra och jordtistel är vanliga och fläckvis dominanta.

5 Sigsarve 1:12

5

Ek karta: 058 79

Areal: 4 ha

Inventerat 88.08.16

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Alvar	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%
	Träd:	saknas
	Buskar:	en(dom), slån
Hävdens tillstånd:	75% måttligt hävdat, 25% svagt hävdat	
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark	
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp	
	Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavre-torräng	
Slätter- och betes-indikatorer:	Vanliga	Enstaka
	jordtistel	brudbröd
	rödclint	vildlin
	prästkraige	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark med nötbete. Jordtäcket är tunt och vegetationen är osammanhängande. Fårsvingel dominerar och backtimjan, gulmåra och jordtistel är vanliga.

6 Sigsarve 1:18

6

Ek karta: 058 79

Areal: 4 ha

Inventerat 88.08.16

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: saknas
 Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd: 75% måttligt hävdat, 25% svagt hävdat

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del frisk mark

Vegetationstyp: Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, friskäng av rödventyp

Slätter- och betes-
 indikatorer: Vanliga jordtistel
 prästkrage Enstaka
 brudbröd
 vildlin
 liten blåklocka

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Flack enbuskmark med tunt vegetationstäck. Området förefaller ha ett förflutet som åker. Floran är relativt artfattig och marken bär svaga spår av kultivering. Området betas av nötkreatur och hävden är relativt god. Vegetationen domineras av fårsvingel. Stark ställning har även backtimjan, getväppling och gråfibbla. Kustruta och spåtistel förekommer allmänt över området.

7 Sigsarve 1:2

7

Ek karta: 058 79

Areal: 50 ha

Inventerat 88.08.16

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: oxel, tall, ask
 Buskar: en(dom), slån

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
brudbröd	grönvit nattviol
jordtistel	vildlin
prästkra	liten blåklocka
	rödclint
	kattfot
	krissla

Hotade arter:

St. brudsporre

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark med upphörd hävd. Enbuskar har tagit över stora delar av området. Marken är karg och stenig och floran är relativt artfattig. I vegetationen framträder först och främst fårsvingel och ängshavre men även jordtistel och spåtistel har långt framskjutna positioner. Vanliga är också gulmåra, backtimajk och gråfibbla.

Förslag till åtgärder: Rövning och återinfört bete.

8 Sigsarve 1:2

8

Ek karta: 058 79

Areal: 3 ha

Inventerat 89.06.22

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn

Hävdens tillstånd: 50% svagt hävdad, 50% hävd saknas

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp
 Enstaka: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs brudbröd	vildlin solvända jordtistel	vårbrodd johannesnycklar S:t Pers nycklar spåtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Hagmark med sporadisk hävd under igenväxning. Området växer nu igen med fr a tall, en och slån. Marken är torr och vegetationen domineras av fårsvingel, ängshavre och gulmåra. Solvända, jordtistel och vildlin är vanliga.

9 Sigsarve 1:2

9

Ek karta: 058 79

Areal: 11 ha

Inventerat 89.06.22

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	Tall(dom)	
	Buskar:	En(dom), slån, hagtorn, nypon	
Hävdens tillstånd:	50% svagt hävdat, 50% hävd saknas		
Kulturhistoriska spår:	Ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del frisk mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, örtrik friskäng		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs brudbröd	Vanliga vårbrodd vildlin jungfrulin solvända gullviva jordtistel	Enstaka S:t Pers nycklar nattviol spåtistel kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med svag eller sporadisk hävd under igenväxning. Området utgörs av torr, tät enbuskmark med några fuktstråk samt ett alskogsparti. Torrängarna har en viss alvarprägel och här dominerar fårsvingel, brudbröd och gulmåra. Vanliga är jordtistel, solvända, vildlin och svartkämpar. I skogen är vegetationen frisk och här växer hundäxing och lundskäfting.

10 Sigsarve 1:22

10

Ek karta: 059 70

Areal: 3 ha

Inventerat 89.06.22

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%	
	Träd:	tall(dom), björk, gran	
	Buskar:	en(dom), slån, hagtorn, nypon, brakved	
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat		
Kulturhistoriska spår:	Ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Mindre del torr mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: friskäng av skogsnävatyp Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga vårbrodd knägräs brudbröd blodnäva	Enstaka nattviol vildlin jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark bestående av gles tallskog med frisk vegetation. Nöt betar i området och hävden är relativt god på de flesta håll. Vegetationen domineras av lundskafting, darrgräs, vårbrodd, ängsgröe, älväxing och tuvtåtel. Vanliga örter är brudbröd, blodnäva, smörblomma och svartkämpar.

11 Grundården

11

Ek karta: 058 79

Areal: 12 ha

Inventerat 88.08.16

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Havsstrandäng (12 ha)	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%
	Träd:	saknas
	Buskar:	en
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Mindre del torr mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: friskäng av rödventyp, Vanlig: övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av strandmalörttyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga vårbrodd darrgräs höskallra krissla	Enstaka flentimotej mandelblom brudbröd vildlin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En helt öppen betesmark, väl exponerad för havet längst ut på Grundården. Kor och får betar området och hävden är god. Marken är övervägande frisk och vegetationen domineras av fårsvingel, rödven och rödsvingel. Vanliga är även gulmåra, vitklöver och röllika. Stranden kantas av en trivial driftvall men innanför denna möter intressant vegetation. Här dominerar rödsvingel vegetationen helt. Vanliga är rödven, salttåg, krypven, höskallra och rödtoppa. Här finns rejäla skonor med glasört och strandmalört kantade av krypen och slankstarr.

12 Amfunds 1:16, Ogges tomt

12

Ek karta: 058 79

Areal: 5 ha

Inventerat 88.08.28

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Havsstrandäng (5 ha)
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: saknas
 Buskar: en, nypon, slån

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Betydande del frisk mark, fuktig mark
 Mindre del torr mark, våt mark

Vegetationstyp: Vanlig: friskäng av rödventyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av kalktyp, driftvegetation

Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs	Enstaka flentimotej knägräs brudbröd vildlin axveronika ängsvädd liten blåklocka jordtistel rödclint krissla
--------------------------------	-----------------------	---------------------	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen havsstrandäng med få en och nyponbuskar. Området betas inte för närvarande, hävden förefaller sporadisk. Marken är genomgående fuktig och frisk och vegetationen domineras längs stranden av rödsvingel. Här förekommer även tuvtåtel, krypven och revfingerört allmänt. En bit från stranden avtar rödsvingeln, istället kommer fårsvingel och darrgräs in. Här växer även vårbrodd, svartkämpar och gulmåra.

Förslag till åtgärder: Återinfört bete.

13 Drakarve 4:1

13

Ek karta: 058 79

Areal: 12 ha

Inventerat 88.08.28

KLASS: 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Havsstrandäng (5 ha), alvar

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall

Buskar: en(dom), nypon, rönn, slån

Ingrepp/påverkan:

Grustäkt

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Betydande del frisk mark, fuktig mark

Mindre del torr mark, våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Vanlig: friskäng av rödventyp, fuktäng av kalktyp, övre landstrand-vegetation av saltåg-/rödsvingeltyp

Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbrodd
darrgräsVanliga
knägräs
brudbröd
vildlin
jordtistel
krisslaEnstaka
flentimotej
gullviva
sumpgentiana
ängsvädd
liten blåklocka
rödclint
prästkraige**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Storblockig havsstrandäng med fuktig och frisk vegetation. En mindre del av området har tydlig alvarkaraktär. Hävden är relativt svag och sporadisk. För närvarande finns inga djur i området. Marken är inte helt flack utan svagt böljande vilket gett upphov till en varierad vegetation. Från havet och en bit inåt land dominerar rödsvingel. I fuktigare partier framträder luddstarr, darrgräs och älväxing mycket starkt. Blöta partier är ofta krypvendominerade. Här återfinns även rödtoppa, kustbaldersbrå, lökgamander och sumpgentiana. Torrängarna domineras av fårsvingel och vårbrodd. Vanliga är dessutom backtimjan, gråfibbla och spåtistel.

14 Oggestomt 1:4

14

Ek karta: 058 79

Areal: 5 ha

Inventerat 88.08.28

KLASS: 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Havsstrandäng (5 ha)

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typprepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: saknas
 Buskar: en, slån

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Betydande del frisk mark, fuktig mark
 Mindre del torr mark, våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Vanlig: friskäng av rödventyp, fuktäng av kalktyp, övre landstrand-
 vegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
 Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av tuvtåteltyp,
 driftvegetation

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
darrgräsVanliga
vårbrodd
brudbröd

Enstaka
flentimotej
knägräs
vildlin
axveronika
ängsvädd
liten blåklocka
jordtistel
rödclint
prästkraige
krissla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppet strandängsparti nästan helt utan buskar. Bete förekommer inte för närvarande men det är inte troligt att hävden upphört för gott i området. Marken är övervägande fuktig och påfallande frodig. Vegetationen domineras av luddstarr, älväxing och darrgräs. Knägräs förekommer allmänt liksom tuvor av blankstarr. Ner mot havet intar rödsvingeln en allt mer dominant position, enstaka krusskräppor kommer in före driftvallen med åkertistel, brännässla och hundkex närmast stranden. I strandzonen märks också fuktiga salttågdominerade partier. Här återfinns även stora mattor av krypven, kustbaldersbrå samt gåsört.

Förslag till åtgärder: Återinfört bete.

15 Sigsarve 1:15

15

Ek karta: 058 79

Areal: 16 ha

Inventerat 88.08.27

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Sötvattensstrandäng, havsstrandäng (1 ha), alvar	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	
	Träd:	tall(dom)
	Buskar:	en(dom), slån
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Betydande del fuktig mark Mindre del torr mark, våt mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: friskäng av rödventyp Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga vårbrodd darrgräs brudbröd rödclint krissla	Enstaka flentimotej knägräs vildlin gullviva ängsvädd liten blåklocka jordtistel prästkraige kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Frisk och fuktig betesmark med öppna ytor, täta enbuskpartier och en talldunge. Området betas av kor och hävden är relativt god, i tätare partier något svag. Mot Stora Däppan är marken blöt och frisk. Här växer rödsvingel och rödsäv. Kalkfuktängarna är grunda och domineras av luddstarr, älväxing och darrgräs.

Ek karta: 058 79

Areal: 10 ha

Inventerat 88.08.28

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (3 ha), alvar		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	oxel	
	Buskar:	en(dom), nypon	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Betydande del frisk mark Mindre del torr mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, friskäng av rödventyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, artrik gräs-/lågstartyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga vårbrodd knägräs brudbröd jordtistel	Enstaka flentimotej backnejlika vildlin sumpgentiana ängsvädd liten blåklocka rödclint prästkraze kattfot krissla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Övervägande fuktig betesmark med får och nötbete. Betestrycket varierar. Torrängarna är välbetade och fuktmarken är sämre hävdad. Området utgörs till största delen av en fuktäng. Floran är mycket integrerad, dvs olika ytor domineras av olika arter. De vegetationsbildande växerna i fuktängen är luddstarr, älvväxing, knägräs, krypven, slankstarr och rödsvingel. Vanliga utan att dominera är darrgräs, hirsstarr och gåsört. Torrängarna domineras av fårsvingel. Här framträder även gråfibbla, gulmåra och backtimjan starkt.

17 Sigsarve 1:17

17

Ek karta: 058 79

Areal: 7 ha

Inventerat 88.08.28

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (2 ha), alvar		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall, oxel	
	Buskar:	en(dom), slån, nypon, rönn	
Ingrepp/påverkan:	Dike		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del frisk mark, fuktig mark Mindre del torr mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: friskäng av rödventyp, fuktäng av kalktyp, övre landstrand-vegetation av saltåg-/rödsvingeltyp Enstaka: gräshed av rödventyp, alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, driftvegetation		
Slätter- och betes-indikatorer:	Dominanta vårbrodd	Vanliga darrgräs brudbröd krissla	Enstaka flentimotej knägräs vildlin jungfrulin gullviva liten blåklocka jordtistel rödclint prästkraige

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med upphörd hävd. Området består av en helt öppen havsstrandäng och en igenväxande enbuskmark med alvarkaraktär. Strandängsavsnittet är fuktigt och friskt. Vegetationen består av luddstarr, älväxing, darrgräs och knägräs. Mot stranden kommer rödsvingeln in mycket starkt. Det torra partiet är till stora delar igenväxt och består av en rödvengräshed med ljung, kruståtel och rödven. Här finns även en artfattig fårsvingelalvarhed.

Förslag till åtgärder: Rövning och återinfört bete.

Ek karta: 058 79

Areal: 7 ha

Inventerat 88.08.28

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall, oxel	
	Buskar:	en(dom), slån	
Ingrepp/påverkan:	Dike		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Mindre del torr mark, frisk mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, friskäng av rödventyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga vårbrodd knägräs brudbröd höskallra krissla	Enstaka flentimotej ängsnycklar grönvit nattviol vildlin ängsvädd rödclint

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett öppet fuktigt alvarområde med upphörd hävd. På sikt är området hotat av igenväxning men fortfarande är det öppet. Vegetationen domineras av älväxing, knägräs, hundstarr, luddstarr och darrgräs. Mot havet intar rödsvingeln en dominant position. Här är vegetationen friskare och marken inte lika fuktig. Här växer rödklöver, svartkämpar och gulmåra. Några delar har torrängskaraktär med fårsvingel och vårbrodd.

Förslag till åtgärder: Återinfört bete.

19 Rangsarve 5:1

19

Ek karta: 058 79

Areal: 6 ha

Inventerat 88.08.27

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Sötvattensstrandäng, alvar		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall(dom), oxel	
	Buskar:	en(dom), slån, nypon	
Ingrepp/påverkan:	Kalhygge, markberedning		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del fuktig mark Mindre del torr mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av högstarrtyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga brudbröd ängsvädd krissla	Enstaka vårbrodd flentimotej knägräs ängsnycklar grönvit nattviol vildlin gullviva axveronika liten blåklocka jordtistel rödklint prästkrage

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Övervägande fuktig alvarmark med upphörd hävd. Stora delar av området täcks av sammanhängande enbusksnår. Fuktängarna är av kalktyp och vegetationen domineras av luddstarr, älväxing, darrgräs och blåtåtel. Vanligt förekommande är även krissla, ängsvädd och gåsört. Torrängarna är alvarpräglade med fårsvingel och brudbröd som dominanter. Gulmåra, backtimjan och gråfibbla är vanliga. I området har ett stycke tallskog kalavverkats och därefter markberetts men ännu ej planterats. Vegetationen är här mycket störd.

Förslag till åtgärder: Røjning och återinfört bete.

Ek karta: 058 79

Areal: 15 ha

Inventerat 88.08.15

KLASS: 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
Typrepresentativitet:	representativ
Nuvarande hävd:	saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt:	25-50%
Träd:	tall(dom), oxel
Buskar:	en(dom), slån

Ingrepp/påverkan:

Dike

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, fuktig mark
Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp,
fuktäng av kalktyp
Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, friskäng av röd-
ventyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
vårbrodd	knägräs
flentimotej	ängsnycklar
darrgräs	vildlin
brudbröd	gullviva
ängsvädd	axveronika
krissla	liten blåklocka
	jordtistel
	rödclint
	prästkra

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark med upphörd hävd. Tidigare har området betats av får och hävden har då varit hård. Marken består av ett tätt tallskogsparti omringat av öppna kalkfuktängar och torrängar. Vegetationen domineras av fårsvingel och ängshavre i torrängarna. Gulmåra, brudbröd och baktimjan växer nästan överallt. I fuktängarna växer älväxing och darrgräs dominant medan de blötare och tidvis översvämmade partierna domineras av blåtåtel och slankstarr. I kalkfuktängen återfinns även åkermyntha, lökgamander och revfingerört. Några mindre, friskare rödven- och rödsvingeldominerade partier ingår även i området.

Förslag till åtgärder: Återinfört bete.

21 Rangsarve 1:33

21

Ek karta: 058 79

Areal: 6 ha

Inventerat 88.08.25

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall, ask, oxel
 Buskar: en(dom)

Ingrepp/påverkan:

Halmupplag, dike

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del frisk mark, våt mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavre-torräng, friskäng av rödventyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta
 darrgräs
 brudbröd

Vanliga
 vårbrodd
 solvända
 ängsvädd
 jordtistel
 rödklint

Enstaka
 flentimotej
 knägräs
 backsmultron
 vildlin
 buskviol
 gullviva
 axveronika
 liten blåklocka
 prästkrage
 kattfot
 krissla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark där hävden förefaller vara sporadisk. I nuläget förekommer inget bete. Området består av ett torrbacksparti med relativt mycket enbuskar och fristående träd samt en helt öppen kalkfuktäng. På torrängen växer fårsvingel, ängshavre, brudbröd, gulmåra, backtimjan och solvända. I kalkfuktängen märks älväxing, darrgräs och luddstarr tydligt. Vanliga är dessutom blåtåtel, slankstarr och ängsvädd.

Förslag till åtgärder: Röjning av igenväxta partier och återinfört bete. Tag bort halmupplaget.

Ek karta: 058 79

Areal: 21 ha

Inventerat 88.08.25

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Alvar	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	representativ
	Nuvarande hävd:	svag
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%
	Träd:	tall, oxel
	Buskar:	en(dom), slån
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Mindre del torr mark, frisk mark, våt mark, mindre vattensamling	
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Vanlig: fuktäng av gräs-/lågstarrtyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, friskäng av rödventyp, artrik gräs-/lågstarräng	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga flentimotej darrgräs brudbröd ängsvädd jordtistel rödclint prästkraige krissla	Enstaka vårbrodd knägräs slätterblomma vildlin bockrot majviva liten blåklocka kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Övervägande fuktig alvarmark med nötbete. Hävden är relativt svag och några delar är hotade av igenväxning. Vegetationen utgörs till största delen av artrika kalkfuktängar. Här växer älväxing, hundstarr, luddstarr och darrgräs dominant. På våtare mark växer blåtåtel, axag och slankstarr. I torrare partier växer fårsvingel, ängshavre, brudbröd, gulmåra, smult-ron och backtimjan.

Förslag till åtgärder: Intensifierat betestryck.

Ek karta: 058 69   Areal: 9 ha   Inventerat 88.08.28   KLASS: 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (4 ha), alvar		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall(dom)	
	Buskar:	en(dom), slån, nypon	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Fägata, stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del frisk mark, fuktig mark Mindre del torr mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: fuktäng av kalktyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, friskäng av rödventyp, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, artrik gräs-/lågstarräng, driftvegetation, övre landstrandvegetation av strandmalörttyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga vårbrodd knägräs brudbröd vildlin prästkraige	Enstaka flentimotej ängsnycklar höskallra ängsvädd liten blåklocka jordtistel rödclint krissla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett öppet strandängsområde med nötbete. Hävden är relativt god på de friska strandängsavsnitten. Marken är övervägande fuktig och frisk. I området finns ett mindre torrängsparti med enbuskar och tall. Fuktängarna är till största delen av kalktyp. Dessa är genomgående grunda och kraftigt tuvade av älväxing. Här ingår även knägräs, luddstarr, blåtåtel och darrgräs. Några fuktängsavsnitt är helt flacka med endast några små älväxing- och blåtåtel-tuvor. Här dominerar slankstarr helt. Ner mot havet kommer krypven och salttåg in. Rödsvingeln får större dominans och på några få ytor med blottad jord, sk skonor, växer glasört. I nära anslutning härtill växer även strandmalört. Längs stranden finns en rejäl strandvall med högvuxen vegetation. Området har genom sitt strandnära läge, öppna landskap och variationsrika vegetation stor skönhet. En stensatt fägata leder ner till betesmarken från vägen.

Ek karta: 058 69

Areal: 6 ha

Inventerat 88.08.30

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Havsstrandäng (6 ha)

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: saknas
 Buskar: en, nypon, slån

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Betydande del frisk mark, fuktig mark
 Mindre del våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp: Dominerande: övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
 Vanlig: friskäng av rödventyp, driftvegetation
 Enstaka: havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp

Slåtter- och betesindikatorer: Vanliga höskallra
 Enstaka darrgräs rödklint

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Smal strandremsa med upphörd hävd. Av någon anledning har betesmarkerna innanför hägnats av så att de inte når ända fram till stranden. Hela området har fått ett ordentligt kvävetillskott från havet. Vegetationen domineras av rödsvingel, kvickrot och krypven. Driftvegetationen består av åkertistel, strandmalört, hundkex, brännässla, strandaster och krusskräppa.

Förslag till åtgärder: Låt betesmarkerna 25, 26 och 27 gå ända ner till havet.

25 Västerhagen

25

Ek karta: 058 69

Areal: 8 ha

Inventerat 88.08.30

KLASS: 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Havsstrandäng (0,5 ha), alvar

Bedömning av**bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: tall(dom)

Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark

Mindre del torr mark, våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp

Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp,

fuktäng av gräs-/lågstartyp, övre landstrandvegetation av salt-

tåg-/rödsvingeltyp, övre landstrandvegetation av strandmalört-

typ, skonvegetation

**Slätter- och betes-
indikatorer:**

Vanliga

darrgräs

slätterblomma

brudbröd

vildlin

ängsvädd

jordtistel

krissla

Enstaka

ängsnycklar

nattviol

gullviva

sumpgentiana

axveronika

höskallra

rödclint

prästkraze

svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Övervägande fuktig alvarmark med upphörd hävd. Delar av området är hotat av igenväxning, då främst av en och tall. Vegetationen domineras av älväxing, blåtåtel, hundstarr, och darrgräs i tätatuvor. Vanligt förekommer även ängsvädd och slätterblomma. Ner mot stranden blir marken helt flack och jorden är blottad. Här trivs slankstarr, krypven, salttåg, havsälting och strandmalört.

Förslag till åtgärder: Återinfört bete.

26 Västerhagen

26

Ek karta: 058 69

Areal: 4 ha

Inventerat 88.08.30

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Havsstrandäng (0,5 ha), alvar	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%
	Träd:	tall, oxel
	Buskar:	en(dom)
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Betydande del frisk mark Mindre del torr mark, våt mark, mindre vattensamling	
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Vanlig: friskäng av rödventyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga darrgräs brudbröd ängsvädd jordtistel	Enstaka vårbrodd knägräs ängsnycklar vildlin gullviva sumpgentiana höskallra liten blåklocka rödclint prästkraige

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Strandlängsområde som nästan går ner till havet. Marken betas av nötkreatur och hävden är god. Vegetationen utgörs till övervägande delen av kraftiga älväxingtuvor och blåtåtel, hundstarr samt darrgräs. Mot havet blir vegetationen friskare och rödsvingel och rödven kommer in. En mindre, torr alvarhed ingår även i området.

27 Amfunds 1:4

27

Ek karta: 058 69

Areal: 10 ha

Inventerat 88.08.30

KLASS: 1

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Havsstrandäng (4 ha), alvar	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%
	Träd:	tall, oxel
	Buskar:	en(dom)
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Betydande del frisk mark Mindre del torr mark, våt mark, mindre vattensamling	
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Vanlig: friskäng av rödventyp Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstartyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp, övre landstrandvegetation av strandmalörttyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga knägräs darrgräs brudbröd höskallra ängsvädd rödclint krissla	Enstaka ängsnycklar vildlin gullviva sumpgentiana liten blåklocka prästkraige

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En öppen havsstrandäng med nötbet. Hävden i området är god. Vegetationen är övervägande fuktig och domineras av älväxing, blåttåtel hundstarr och darrgräs. Allmänt förekommer knägräs, ängsvädd och klöverart. Närmare havet är vegetationen friskare och här dominerar rödsvingel och rödven. Marken är här mycket välbetad. Här finns dessutom skonor med glasört, strandmalört, slankstarr, saltåg och krypven. Vanliga är här även höskallra, kustarun och havssälting.

Ek karta: 058 69

Areal: 24 ha

Inventerat 88.08.30.

KLASS: 1

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Havsstrandäng (4 ha), alvar	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%
	Träd:	oxel, tall
	Buskar:	en(dom), slån, hagtorn
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Mindre del torr mark, frisk mark, våt mark, mindre vattensamling	
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, friskäng av rödventyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp	
Slåtter- och betesindikatorer:	Vanliga flentimotej darrgräs brudbröd ängsvädd krissla	Enstaka vårbrodd knägräs ängsnycklar slåtterblomma vildlin gullviva axveronika liten blåklocka jordtistel rödclint prästkraze

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Övervägande fuktig alvarmark med fårbete. Hävden är god på torra partier men något svag i fuktängarna. Vegetationen domineras av kraftiga tuvor av älväxing, blåtåtel, hundstarr och darrgräs. Ängsvädd förekommer allmänt och slåtterblomma mera sparsamt. I torrängen står enbuskarna tätare. Här står även några kraftiga oxlar. Vegetationen utgörs av fårsvingel, gulmåra, backtimjan och smultron.

29 Rangsarve 5:1

29

Ek karta: 058 69

Areal: 2 ha

Inventerat 88.08.22

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:

Betesmark
Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
Träd: saknas
Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap,

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp
Enstaka: friskäng av rödventyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
vårbrodd	flentimotej
brudbröd	mandelblom
solvända	vildlin
jordtistel	gullviva
kattfot	liten blåklocka
	rödclint

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Sandig enbuskmark med upphörd hävd. Ett stort antal kaniner håller dock området mycket välbetat. Marken är alltigenom torr och vegetationen har alvarkaraktär. Fårsvingel dominerar och gulmåra, backtimjan, solvända samt brudbröd har en stark ställning. Området har ett visst friskhetsinslag. Röllika och tusensköna förekommer spritt över marken.

Förslag till åtgärder: Återinfört bete.

30 Sigsarve 1:12

30

Ek karta: 058 69

Areal: 3 ha

Inventerat 88.08.17

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: saknas
 Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd: 75% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Slåtter- och betes-
 indikatorer: Vanliga jordtistel
 Enstaka
 brudbröd
 vildlin
 liten blåklocka
 rödklint
 prästkrage

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark ingående i en större gödslad betesmark. Marken har viss alvarprägel men är relativt artfattig. Området betas av nöt och hävden är måttlig. Vegetationen består av fårsvingel, ängshavre, berggröe, jordtistel och gulmåra.

31 Rangsarve 5:1

31

Ek karta: 058 69   Areal: 1 ha   Inventerat 89.06.15   KLASS: 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Hagmark	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	mindre representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%
	Träd:	oxel
	Buskar:	en(dom), hagtorn, nypon
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad	
Ingrepp/påverkan:	Dike	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark	
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga brudbröd solvända jordtistel kattfot	Enstaka darrgräs johannesnycklar vildlin jungfrulin spåtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark som ligger i anslutning till en större, gödslad mark. Området beas av kor och hävden är relativt god. Marken är genomgående torr och veationen domineras av fårsvingel, gulmåra, gråfibbla och svartkämpar. Relativt vanliga är jordtisel, färgmåra och solvända.

32 Lilla Siglajvs 1:8

32

Ek karta: 058 69

Areal: 3 ha

Inventerat 89.06.15

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), oxel, ask
 Buskar: En(dom), slån

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp
 Enstaka: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta brudbröd	Vanliga darrgräs blodnäva solvända jordtistel kattfot	Enstaka vårbrodd johannesnycklar s:t Pers nycklar ängsnycklar nattviol vildlin jungfrulin gullviva

Hotade arter: Toppjungfrulin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med upphörd hävd under långsam igenväxning. Området är fortfarande öppet. Marken är i huvudsak torr men har några inslag av fuktstråk. Vegetationen domineras av fårsvingel, brudbröd, gulmåra och gråfibbla. Vanliga är jordtistel, blodnäva, solvända och getväppling. I fuktigare partier växer luddstarr, älväxing, slankstarr och klöverärt.

33 Lingsarve 1:17

33

Ek karta: 058 69

Areal: 4 ha

Inventerat 89.06.15

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%	
	Träd:	tall(dom), ek, ask, oxel, björk	
	Buskar:	en, slån, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	25% måttligt hävdat, 75% svagt hävdat		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del frisk mark, fuktig mark Mindre del torr mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: friskäng av skogsnävatyp Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, örtrik friskäng, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga vårbrodd brudbröd blodnäva vildlin jordtistel	Enstaka johannesnycklar s:t Pers nycklar nattviol gullviva spåtistel kattfot svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Hagmark bestående av gles tallskog och någon öppen torräng. Området betas av får och hävden är svag förutom längs stigar och på öppnare ytor. Marken är nästan genomgående fuktig och vegetationen domineras av luddstarr, darrgräs och älväxing. Mycket vanliga är lundskäfting, bergsslok, blodnäva, humleblomster och daggkåpor. På torrängen växer fårsvingel, gulmåra, vildlin, solvända, vårbrodd och kamäxing.

Ek karta: 059 60

Areal: 2 ha

Inventerat 89.06.15

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), hagtorn, slån

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling

Kulturhistoriska spår: Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Betydande del frisk mark
 Mindre del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: friskäng av rödventyp, friskäng av skogsnävatyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer: Vanliga
 brudbröd
 blodnäva
 jordtistel
 Enstaka
 darrgräs
 vildlin
 jungfrulin
 svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Övervägande frisk hagmark med tallskog. Marken betas av kor och hävden är relativt god. På de öppna ytorna är vegetationen trivial och domineras av rödven. Här växer även tusensköna, groblad och smörblomma. I de tätare skogspartierna utgörs vegetationen av friskäng av skogsnävatyp.

Ek karta: 059 60

Areal: 16 ha

Inventerat 89.06.15

KLASS: 1

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Bukrik utmark, betad skog

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av**bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 50-75%

Träd: tall(dom), oxel

Buskar: en(dom), hagtorn, slån, nypon

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan:

Dike

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark

Betydande del frisk mark

Mindre del torr mark, våt mark

Vegetationstyp:

Vanlig: friskäng av skogsnävatyp, fuktäng av kalktyp

Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, örtrik friskäng

Slätter- och betesindikatorer: Dominanta
darrgräs
brudbrödVanliga
knägräs
nattviol
blodnäva
vildlin
solvända
gullviva
jordtistel
kattfot
svinrotEnstaka
knippfryle
vårbrodd
Johannesnycklar
krutbrännare
S:t Pers nycklar
ängsnycklar
jungfrulin
buskviol
gullviva
klasefibbla**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Betesmark bestående av enbuskbevuxna torrängar, betad skog samt öppna kalkfuktängar. Hävdtrycket varierar. Torrängarna, kalkfuktängarna och några skogspartier är relativt välhävdade medan andra delar av skogen endast är svag hävdade. På torrängarna domineras vegetationen av fårsvingel, brudbröd, ängshavre och darrgräs. Vanliga är kattfot, vitmåra, gulmåra, getväppling och solvända. Den betade skogen är fuktig och domineras av älvväxing och luddstarr. Vanliga är blodnäva, nattviol, tvåblad och humleblomster. Centralt i området finns en mycket rik kalkfuktäng. Vegetationen domineras här av ängsstarr, axag, älvväxing och darrgräs. Majviva, tätört och kärllilja finns i stora förekomster. Svinrot, kärrenknipprot, ängsnycklar och flugblomster är vanliga.

Ek karta: 058 69

Areal: 52 ha

Inventerat 88.08.30

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (7 ha), alvar		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	oxel, tall, ask	
	Buskar:	en(dom), slån, nypon	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Dike		
Kulturhistoriska spår:	Fägata, stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Mindre del torr mark, frisk mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, friskäng av rödventyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta brudbröd	Vanliga darrgräs vildlin jordtistel krissla	Enstaka vårbrodd flentimotej knägräs nattviol gullviva ängsvädd liten blåklocka rödclint prästrage kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Stor sammanhängande betesmark med havsstrandäng och alvarmark. Området betas av kor och hävden är god på de flesta öppna ytorna. Några delar har invaderats av enbuskar och här saknas hävd. Marken är genomgående relativt fuktig och vegetationen domineras av älväxing, hundstarr, luddstarr och blåtåtel. De grunda fuktängarna har även gett plats åt en del torrängsväxter. Vildlin, gulmåra och brudbröd förekommer allmänt. Havsstrandängen är frisk och här växer rödsvingel, rödven, salttåg, kustbaldersbrå och havsälting.

37 Lilla Siglajvs 1:4

37

Ek karta: 058 69

Areal: 13 ha

Inventerat 89.06.12

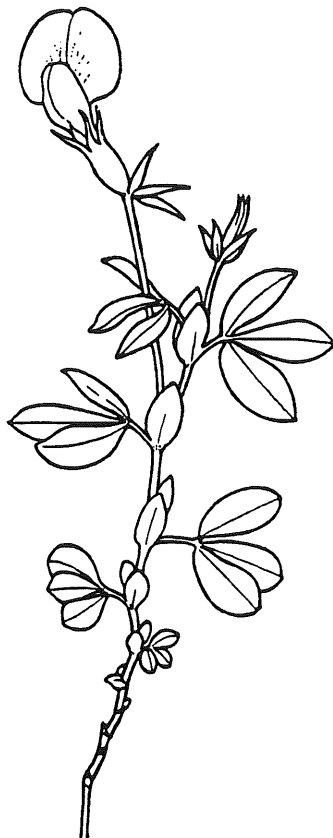
KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (5 ha), alvar		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	oxel(dom), tall	
	Buskar:	en(dom), slån, hagtorn, nypon	
Hävdens tillstånd:	100% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, fuktig mark Mindre del frisk mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, driftvegetation, skonvegetation		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs brudbröd	Vanliga vårbrodd vildlin jungfrulin backtimjan jordtistel kattfot	Enstaka knägräs johannesnycklar s:t Pers nycklar ängsnycklar mandelblom backklöver rosettjungfrulin gullviva liten blåklocka spåtistel strandmalört slätterfibbla
Fauna:	De öppna strandängarna utgör goda häckningsplaser för vadarfåglar. Här häckar bl a rödbena, skärfläcka, strandskata och större strandpipare.		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En rik och varierad betesmark med sporadisk hävd. För närvarande saknas bete och de fuktiga partierna är under igenväxning. Torrängarna betas hårt av kaniner. Fuktängarna är till stor del växelfuktiga och domineras av luddstarr, älväxing och darrgräs. Även klöverärt,

färgmåra, gulmåra och rödklöver utgör stort inslag här. På torrare mark är det fårsvingel, brudbröd, svartkämpar och gulmåra som dominerar. Framträdande positioner har även kattfot, jordtisel, smultron, gråfibbla och backtimjan. Strandpartiet kantas mot havet av en driftvall som in mot land övergår i frisk mark. Här växer rödsvingel, krypven, havssälting och salttåg. På de jordblottade skolorna växer strandmalört och glasört.

Klöverärt

38 Lilla Siglajvs 1:4

38

Ek karta: 058 69

Areal: 6 ha

Inventerat 89.06.12

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	oxel(dom), tall	
	Buskar:	en(dom), hagtorn, slån	
Ingrepp/påverkan:	Dike		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Mindre del torr mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs brudbröd	Vanliga vårbrodd vildlin jungfrulin jordtistel kattfot	Enstaka johannesnycklar ängsnycklar nattviol gullviva backtimjan spåtistel svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett öppet, övervägande fuktigt alvarområde med upphört bete. Igenväxning sker med låga enbuskar men fortfarande är området öppet. Västerut begränsas marken av en stenmur ett femtiotal meter från havet. Här är vegetationen frisk och domineras av rödsvingel, slankstarr, salttåg och krypven. På ett torrare parti dominerar fårsvingel, gulmåra, smultron och svartkämpar. I övrigt är marken fuktig eller växelfuktig och domineras av luddstarr, älvväxning, darrgräs och hirsstarr. Vanliga är klöverärt, rödklöver och krissla.

Ek karta: 058 69

Areal: 11 ha

Inventerat 88.08.22

KLASS: 2

Markslag:
Naturtyp:

Betesmark
Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
Typrepresentativitet: representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
Träd: oxel, tall
Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark
Mindre del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp
Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp,
torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavre-
torräng

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta
darrgräs
brudbröd
krissla

Vanliga
rödclint
prästkraige

Enstaka
knägräs
grönvit nattviol
mandelblom
vildlin
gullviva
ängsvädd
liten blåklocka
jordtistel
svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Fuktig alvarmark med upphörd hävd under igenväxning. Låga enbuskar täcker stora delar av fuktängen. Marken består av en grund kalkfuktäng där både torr- och fuktängsväxter ingår. Vegetationen domineras av älväxing, luddstarr, darrgräs, krissla, slankstarr, brudbröd och gulmåra. Nästan överallt växande är rödclint och bockrot. Här utöver finns en rent fårsvingeldominerad alvarhed med gulmåra, baktimjan och gråfibbla. I området finns en brya.

Förslag till åtgärder: Rövning och återinfört bete.

40 Gans 1:2

40

Ek karta: 058 69

Areal: 14 ha

Inventerat 88.08.19

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en(dom)

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, friskäng av röd-
 ventyp

Slätter- och betes-
 indikatorer: Vanliga Enstaka
 darrgräs flentimotej
 brudbröd mandelblom
 jordtistel vildlin
 krissla bockrot
 axveronika
 liten blåklocka
 rödklint
 prästkrage

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark med fårbeta av god hävd. Området har tidigare blivit utsatt för slappande hävd och de enbuskar som då växte upp är idag mycket hårt åtgångna av fåren. En stor del av marken är växelfuktig och här växer fårsvingel, slankstarr, vanlig ögontröst och flockfibbla. På lite torrare partier växer gulmåra, backtimjan och gråfibbla.

Förslag till åtgärder: Röj bort döda och döende enbuskar.

Ek karta: 058 69

Areal: 4 ha

Inventerat 88.08.19

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Alvar	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%
	Träd:	tall(dom)
	Buskar:	en(dom)
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, friskäng av röd-ventyp, fuktäng av kalktyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga darrgräs brudbröd jordtistel	Enstaka flentimotej knägräs mandelblom vildlin gullviva liten blåklocka rödclint prästkraige krissla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark fläckvis tät av enbuskar och tallar. Området är fårbetat och hävden är god. Många enbuskar är till följd av ett ökat hävdtryck skadade och döende. Marken är till största delen torr och vegetationen utgörs av fårsvingel, ängshavre, gulmåra, backtimjan och gråfibbla.

Förslag till åtgärder: Røj bort skadade enbuskar.

42 Gans 1:9

42

Ek karta: 058 69

Areal: 2 ha

Inventerat 88.08.19

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:

Betesmark
Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
Typrepresentativitet: representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
Träd: oxel, ask, tall
Buskar: en(dom), slån

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalk-
typ

Slåtter- och betes-
indikatorer:

Dominanta
krissla

Vanliga
darrgräs
brudbröd
jordtistel

Enstaka
flentimotej
vildlin
gullviva
liten blåklocka
rödclint
prästkraige
kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Igenväxande alvarmark med upphörd hävd. Enbuskar, slån och askuppslag växer sig allt tätare. Marken är stenig och torr. Vegetationen är osammanhängande och här växer fårsvingel, gulmåra, backtimjan och spåtistel.

Förslag till åtgärder: Rökning och återinfört bete.

43 Gans 1:8

43

Ek karta: 058 69

Areal: 3 ha

Inventerat 88.08.22

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall, oxel
 Buskar: en(dom), ask

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark
 Mindre del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
darrgräs

Vanliga
brudbröd
rödclint
prästkraige
krissla

Enstaka
knägräs
mandelblom
vildlin
solvända
bockrot
gullviva
liten blåklocka
jordtistel

Hotade arter:

Gullborste

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Fuktig alvarmark med upphörd hävd. Låga enbuskar invänderar nu den öppna marken. Hela området utgörs av en grund kalkfuktäng och här växer älväxing, darrgräs, luddstarr och slankstarr. Fläckvis dominerar berggröe helt. På tuvorna växer torrängsväxter av typen gulmåra, jordtdisteloch brudbröd. Gallborste förekommer spritt i området.

Förslag till åtgärder: Återinfört bete snarast.

44 Sigvards 1:9

44

 Ek karta: 058 69   Areal: 2 ha   Inventerat 88.08.22   KLASS: 3

 Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar

 Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
    Typrepresentativitet: mindre representativ
    Nuvarande hävd: saknas

 Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
    Träd: oxel(dom)
    Buskar: en(dom), nypon, slån, ask

Ingrepp/påverkan: Körspår, stenuplag, dike, plogspår

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

 Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
    Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavre-torräng

 Slätter- och betes-
 indikatorer: Vanliga   Enstaka
    darrgräs   vårbrodd
    brudbröd   mandelblom
    jordtistel   vildlin
    prästkrage   buskviol
       liten blåklocka
       rödklint
       kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarområde med upphörd hävd och långt gången igenväxning. Vegetationen är torr och här växer fårsvingel, gulmåra, backtimjan, gråfibbla, spåtistel och jordtistel. Stora delar av området är förstört av dikning, plogspår och körspår.

Förslag till åtgärder: Røjning och återinfört bete.

45 Skåls 1:19

45

Ek karta: 058 69

Areal: 3 ha

Inventerat 88.08.22

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: oxel(dom)
 Buskar: en(dom), slån

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng

Slätter- och betesindikatorer:

Vanliga	Enstaka
darrgräs	vårbrodd
brudbröd	mandelblom
rödclint	vildlin
prästkraige	bockrot
krissla	liten blåklocka
	jordtistel
	kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark med nötbete. Området har under en tid präglats av svag eller obrfintlig hävd varvid stora partier helt växt igen. Hävden har härefter återupptagits och de öppna ytorna är relativt välbetade. Marken är genomgående torr och vegetationen består av fårsvingel, brudbröd, gulmåra, backtimjan, kustruta, smultron, prästkraige och vildmorot.

Förslag till åtgärder: Røjning.

46 St. Siglajvs 1:6

46

 Ek karta: 058 69   Areal: 4 ha   Inventerat 88.08.22   KLASS: 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Alvar	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd
	Typrepresentativitet:	representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%
	Träd:	saknas
	Buskar:	en(dom)
Hävdens tillstånd:	50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, friskäng av rödventyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga brudbröd rödclint prästkraige krissla	Enstaka vårbrodd flentimotej darrgräs mandelblom vildlin buskviol gullviva liten blåklocka jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark med nötbete. Hävden har tidigare varit svag eller obefintlig och området har då växt igen. Den nuvarande hävden är måttlig. Vegetationen domineras av fårsvingel. Gulmåra, backtimjan och gråfibbla har en stark ställning. Vanliga är prästkraige, smultron och vildmorot. I de grunda kalkfuktängarna dominerar slankstarr helt.

Förslag till åtgärder: Røjning.

47 Skåls 1:45

47

Ek karta: 058 69

Areal: 9 ha

Inventerat 88.08.22

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Alvar	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	representativ
	Nuvarande hävd:	saknas
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%
	Träd:	oxel
	Buskar:	en(dom), ask, slån
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavre torräng, fuktäng av kalktyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga	Enstaka
	darrgräs	knägräs
	brudbröd	grönvit nattviol
	rödclint	mandelblom
	prästkraige	vildlin
	krissla	axveronika
		liten blåklocka
		jordtistel
		kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Torr alvarmark med upphörd hävd. Enbuskarna står tätt på många håll. Tillsammans med ask, slån och oxel invaderar de nu andra, fortfarande öppna, ytor. Vegetationen i området domineras av fårsvingel. Stark ställning har backtimjan, gulmåra och gråfibbla. Vanliga är prästkraige, smultron och vildmorot. Fläckvis är slankstarr dominant.

Förslag till åtgärder: Røjning och återinfört bete.

48 Lingsarve 1:4

48

Ek karta: 058 69

Areal: 8 ha

Inventerat 89.06.19

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), ask
 Buskar: en(dom), slån

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, 25% hävd saknas

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, dike

Kulturhistoriska spår: Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Betydande del frisk mark, fuktig mark
 Mindre del torr mark

Vegetationstyp: Vanlig: örtrik friskäng, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av tuvtåteltyp,
 fuktäng av högörttyp, fuktäng av högstartyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga brudbröd backklöver vildlin jungfrulin jordtistel	Enstaka vårbrodd johannesnycklar ängsnycklar nattviol rosettjungfrulin spåtistel kattfot
-------------------------------------	-----------------------	--	---

Hotade arter: Honungsblomster

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En öppen, frisk och fuktig betesmark omsluten av tallskog. Området betas av kor och de öppna delarna betas relativt väl medan vissa skogspartier helt saknar bete. Stor del av marken är fuktig och frisk. Vegetationen domineras här av älväxing, darrgräs, ängsgröe och ängshavre. Vanliga utan att nå dominans är vildlin, klöverart, brunört och rödklöver. Här växer även johannesnycklar, ängsnycklar och enstaka honungsblomster. En del av området bär spår av kvävegödsling.

49 Lingsarve 1:17

49

Ek karta: 058 69

Areal: 5 ha

Inventerat 89.06.15

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn, nypon

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat

Kulturhistoriska spår: Ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Betydande del frisk mark
 Mindre del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: friskäng av skogsnävatyp
 Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av tuvtåteltyp,
 fuktäng av högörttyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
 indikatorer: Vanliga
 darrgräs
 brudbröd
 blodnäva
 Enstaka
 johannesnycklar
 S:t Pers nycklar
 nattviol
 vildlin
 jungfrulin
 solvända
 gullviva
 spåtistel
 jordtistel
 svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Hagmark bestående av gles tallskog med frisk flora. Området betas av nötkreatur och hävden är relativt god. Vegetationen är fuktig och frisk och domineras av luddstarr, darrgräs och tuvtåtel. Torrare partier domineras av vårbrodd och här växer även svartkämpar, smultron och blodnäva. Karaktärsarter i övrigt är humleblomster, klöverärt, smörblomma och smultron.

50 Lingsarve 1:4

50

 Ek karta: 059 60   Areal: 26 ha   Inventerat 89.06.18   KLASS: 2

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Hagmark, havsstrandäng (6 ha)
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
Typrepresentativitet:	representativ
Nuvarande hävd:	svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt:	25-50%
Träd:	tall(dom)
Buskar:	en(dom)

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Betydande del frisk mark, fuktig mark
 Mindre del torr mark, våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Vanlig: friskäng av rödventyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högörrtyp, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, driftvegetation, havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp

Slätter- och betesindikatorer:

Vanliga
 vårbrodd
 darrgräs
 vildlin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Hagmark med strandäng och täta tallskogspartier. Området är avstängslat från stranden med ca 30 meter vilket gjort att vass och driftvegetation nu växer på andra sidan. Hävden är relativt god i de öppna partierna, svag i talldungarna. Vegetationen vid stranden domineras av krypven, salttåg och rödsvingel. Gåsört, havssälting och smörblomma är vanliga inslag. Ett öppet torrparti har planterats med tall.

51 Lilla Siglajvs 1:4, Gans 1:12

51

Ek karta: 058 69

Areal: 40 ha

Inventerat 89.06.18

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark, havssträndäng (7 ha)		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%	
	Träd:	tall(dom)	
	Buskar:	en(dom), slån, nypon, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del frisk mark, fuktig mark Mindre del torr mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: rished av örtrik ljungtyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp, övre landstrandvegetation av strandmalörttyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga vårbrodd brudbröd vildlin	Enstaka johannesnycklar S:t Pers nycklar ängsnycklar nattviol jungfrulin jordtistel klasefibbla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Hagmark med tallskog och en öppen havssträndäng. Nöt betar i området och havssträndängen är välbetad medan skogsområdet är svagt hävdad. Mot havet domineras vegetationen av saltåg, fårsvingel, ärtstarr och slankstarr. Vanliga är klöverärt, havssältning och strandmalört. Skogspartiet är fuktigt och domineras av luddstarr, lundskäfting, darrgräs och humleblomster.

52 Båtels 1:8

52

Ek karta: 058 69   Areal: 9 ha   Inventerat 89.06.18   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Alvar
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), slån, nypom, hagtorn

Hävdens tillstånd: 25% måttligt hävdad, 75% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Stenupplag, dike

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del frisk mark

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp
 Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
darrgräs	brudbröd	johannesnycklar
	vildlin	jungfrulin
	buskviol	solvända
	spåtistel	gullviva
	jordtistel	kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Övervägande torr betesmark med enbuskar och talldungar. Området betas av nöt och hävden är något svag. Vegetationen domineras av ängshavre, fårsvingel och darrgräs. Vanliga är gulmåra, svartkämpar och jordtistel. I fuktigare partier växer älväxing, luddstarr och darrgräs.

53 Båtels 1:5

53

Ek karta: 058 69

Areal: 6 ha

Inventerat 89.06.18

KLASS: 3

Markslag:
Naturtyp:

Betesmark
Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
Typrepresentativitet: representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
Träd: tall, oxel
Buskar: en(dom), slån, nypon

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
Betydande del fuktig mark
Mindre del mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp,
fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta
darrgräs

Vanliga
vårbrodd
brudbröd
vildlin
gullviva
spåtistel
jordtistel
backklöver

Enstaka
johannesnycklar
S:t Pers nycklar
ängsnycklar
kattfot

Hotade arter:

Toppjungfrulin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen betesmark med upphörd hävd under igenväxning. Låga enbuskar och tall invaderar nu området. Marken är både torr och fuktig. På torrängen växer ängshavre, fårsvingel och darrgräs dominant. Stark ställning har jordtistel, spåtistel, backklöver och smultron. I fuktigare partier dominerar älväxing, darrgräs och slankstarr.

54 St. Siglajvs 1:8

54

Ek karta: 058 69

Areal: 45 ha

Inventerat 88.08.23

KLASS: 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Havsstrandäng (18 ha), alvar

Bedömning av**bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: oxel

Buskar: en(dom), slån

Ingrepp/påverkan:

Dike

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark

Betydande del frisk mark

Mindre del torr mark, våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp

Vanlig: friskäng av rödventyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp

Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, driftvegetation

Slåtter- och betesindikatorer: Dominanta
darrgräsVanliga
brudbröd
höskallra
ängsvädd
jordtistel
rödclint
krisslaEnstaka
vårbrodd
flentimotej
knägräs
grönvit nattviol
mandelblom
vildlin
buskviol
gullviva
axveronika
liten blåklocka
prästkraige
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Stor, sammanhängande fuktmark med upphörd hävd. Området är nästan helt öppet men enbuskarna invaderar nu marken österifrån. Vegetationen domineras av älväxing, luddstarr och darrgräs. Fuktängarna är relativt grunda vilket gör att de även hyser en del torrängsväxter. Gulmåra, brudbröd och rödclint förekommer allmänt. De strandnära partierna är friskare och här växer rödsvingel, rödven, svinmolke, strandaster och krusskräppa.

Förslag till åtgärder: Återinfört bete.

Ek karta: 058 69

Areal: 36 ha

Inventerat 88.08.23

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall(dom), oxel	
	Buskar:	en(dom), slån, hagtorn, nypon, getapel	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Dike		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, fuktig mark Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, friskäng av röd-ventyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs brudbröd	Vanliga vårbrodd flentimotej knägräs ängsvädd jordtistel rödclint prästkrage krissla	Enstaka mandelblom backsmultron vildlin jungfrulin buskviol solvända bockrot gullviva axveronika liten blåklocka kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med nöt och fårbeta av varierande hävdtryck. Några torrängar är mycket välbetade. Fuktmarken är relativt välhävdad men det finns partier med svagare hävd. Marken är omväxlande torr, fuktig och frisk. Fuktängarna är mestadels grunda och här dominerar med varierande inbördes relationer luddstarr, älväxing, knägräs, darrgräs och blåtåtel. Gulmåra, rödclint och krissla är växter som man hittar nästan överallt i fuktängen. Torrängarna domineras av fårsvingel och brudbröd. De har i regel ett litet friskhetsinslag i form av röllika, vitklöver och tusensköna. Andra vanliga växter här är backtimjan, gulmåra, gråfibbla och smultron.

56 Levide 1:9

56

Ek karta: 058 69

Areal: 9 ha

Inventerat 88.08.22

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en(dom)

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark
 Mindre del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarvariant av örtrik ängs-
 havretorräng, fuktäng av gräs-/lågstartyp

Slåtter- och betes-
indikatorer:

Dominanta
 darrgräs
 brudbröd

Vanliga
 rödklint
 prästkrage
 krissla

Enstaka
 flentimotej
 knägräs
 vildlin
 buskviol
 gullviva
 ängsvädd
 liten blåklocka
 jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark med upphörd hävd och långt gången igenväxning. Området består av en grund kalkfuktäng helt invaderad av enbuskar. Vegetationen domineras av luddstarr, darrgräs och älväxing. Växter med stark ställning är gulmåra, backtimjan och slankstarr.

Förslag till åtgärder: Kraftfull röjningsinsats och återinförd hävd.

Ek karta: 058 69

Areal: 4 ha

Inventerat 88.08.22

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	oxel	
	Buskar:	en(dom)	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, fuktig mark Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, friskäng av röd- ventyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp		
Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga brudbröd ängsvädd rödclint prästkraze krissla	Enstaka flentimotej knägräs mandelblom vildlin buskviol gullviva jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark med nötbete av relativt god hävd. Området har tidigare varit sämre hävdad. Vegetationen är omväxlande torr, fuktig och frisk. På torrängarna växer fårsvingel, gulmåra, brudbröd och backtimjan. Fuktmarken domineras av luddstarr. Darrgräs, slankstarr och i våtare partier blåttåtel har en stark ställning. Friskängarna är lite trivialare med vitklöver, röllika och tusensköna.

Förslag till åtgärder: Rövning av igenväxta partier.

58 St. Siglajvs 1:5

58

Ek karta: 058 69

Areal: 4 ha

Inventerat 88.08.22

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	oxel(dom), tall	
	Buskar:	en(dom)	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Underkvistade tallar		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, friskäng av röd-ventyp, fuktäng av kalktyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs brudbröd	Vanliga rödclint prästkraige krissla	Enstaka vårbrodd flentimotej knägräs mandelblom vildlin buskviol gullviva ängsvädd liten blåklocka jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark med nötbete. Området bär spår av svagare hävd i form av igenväxta partier. Den nuvarande hävden är dock god. Vegetationen är relativt väl sammanhängande och domineras av fårsvingel och brudbröd. Växter med stark ställning utan att vara dominanta är gulmåra, backtimjan och gråfibbla. Fuktmarken är grund och domineras av slankstarr och luddstarr.

Förslag till åtgärder: Røjning.

Ek karta: 058 69

Areal: 41 ha

Inventerat 89.06.12

KLASS: 2

Markslag:
Naturtyp:

Betesmark
Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
Typrepresentativitet: representativ
Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
Träd: tall(dom), oxel
Buskar: en(dom), slån, hagtorn, nypon

Ingrepp/påverkan:

Stenupplag

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark
Mindre del torr mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp
Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng

Slåtter- och betes-
indikatorer:

Dominanta
darrgräs
brudbröd

Vanliga
vildlin
jungfrulin
buskviol
gullviva
jordtistel

Enstaka
vårbrodd
johannesnycklar
S:t Pers nycklar
ängsnycklar
mandelblom
rosettjungfrulin
ängsviol
majviva
bactimjan
spåtistel
kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Betesmark med öppna kalkfuktängar och torrängar samt täta talldungar. Hävden är upphörd och igenväxning sker framför allt i fuktängarna. Torrängarna hålls öppna av kaniner. Fuktmarkens vegetation domineras av älväxing, luddstarr och darrgräs. Färgmåra, blodrot, krissla, klöverärt, färgmåra, och vildlin växer allmänt. På torrängarna framträder fårsvingel, brudbröd, svartkämpar och gulmåra starkast. Vanliga är även jordtistel, smultron och gråfibbla.

60 Skåls 1:19

60

Ek karta: 058 69

Areal: 21 ha

Inventerat 89.06.15

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall(dom), oxel, björk	
	Buskar:	en(dom)	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Omfattande grustäkt		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp Vanlig: torräng av fårsvingeltyp Enstaka: friskäng av rödventyp, fuktäng av högörttyp, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd brudbröd	Vanliga darrgräs backklöver vildlin	Enstaka nattviol jungfrulin gullviva jordtistel kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Torr betesmark med fristående talldungar. Nötkreatur betar området och hävden är på de flesta håll relativt god. De öppna ytorna utgörs till största delen av torrängar. Här växer vårbrodd, darrgräs och fårsvingel dominant. Mycket vanliga är brudbröd, höskallra, brunört och slankstarr. Några delar har friskare vegetation. I hela området har brytning av grus förekommit i olika omgångar. De äldre brotten är planterade med tall och märks ej så tydligt medn de nyligen uppgagna väsentligt bidrar till att förfula landskapet.

Ek karta: 058 69

Areal: 21 ha

Inventerat 89.06.18

KLASS: 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark, havsstrandäng (1 ha)		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall(dom), ek, björk, oxel	
	Buskar:	en(dom), hagtorn, slån, nypon	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	Dike		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del frisk mark, fuktig mark Mindre del torr mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: örtrik friskäng, övre landstrandvegetation av saltåg-/röd-svingeltyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd darrgräs	Vanliga ormtunga knutnarv slåtterblomma brudbröd backklöver vildlin jungfrulin kustarun spåtistel jordtistel	Enstaka johannesnycklar ängsnycklar kattfot
Hotade arter:	Toppjungfrulin, honungsblomster		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen hagmark med enbuskar och talldungar. Området går ner mot havet och är avstängslat ett femtioal meter från stranden. Marken betas av nöt och hävden är god. Större delen av området består av örtrika torrängar med ett visst friskhetsinslag. Här dominerar fårsvingel, darrgräs och ängshavre. Vanliga är svartkämpar, vitmåra, brunört och klöverärt. Karakterärsarter för området är toppfrossört, honungsblomser och kamäxing. På någon torrare sandbacke dominerar vårbrodd och höskallra. Mot havet växer krypven, saltåg, ärtstarr och glesstarr. Här växer även ormtunga, slåtterblomma, havssälting och kustarun.

62 Kartård

62

Ek karta: 058 69   Areal: 5 ha   Inventerat 87.08.17   KLASS: 2

Markslag:	Betesmark
Naturtyp:	Havsstrandäng (5 ha)
Nuvarande hävd:	Bete
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd Typrepresentativitet: ej representativ Nuvarande hävd: svag
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 0-25% Träd: tall Buskar: en
Hävdens tillstånd:	25% måttligt hävdad, 75% svagt hävdad
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Betydande del fuktig mark Mindre del torr mark, våt mark, mindre vattensamling
Vegetationstyp:	Dominerande: nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp Vanlig: fuktäng av kalktyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp Enstaka: rished av örtrik ljungetyp, friskäng av rödventyp, örtrik friskäng, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, driftvegetation
Slätter- och betesindikatorer:	Enstaka vårbrodd darrgräs vildlin jordtistel rödklint

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Svagt hävdad strandängsområde. Den yttersta delen avstängslad och därmed ej åtkomlig för de betande djuren. Strandzonen har växt igen med ruggar av blåsäv. I övrigt domineras området av fuktängar med stort inslag av krypven. Här växer även mållor, gulkämpar, saltarv och saltarv. Flera smålaguner finns.

Ek karta: 058 69

Areal: 15 ha

Inventerat 89.06.13

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	oxel(dom)	
	Buskar:	en(dom), hagtorn, slån	
Ingrepp/påverkan:	Dike		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark, våt mark Mindre del mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstartyp, artrik gräs-/lågstartyp, fuktäng av högstartyp, driftvegetation		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs brudbröd	Vanliga vildlin jungfrulin gullviva spåtistel jordtistel kattfot slätterfibbla	Enstaka vårbrodd johannesnycklar S:t Pers nycklar ängsnycklar brudsporre svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen betesmark med upphörd hävd. Vissa delar är under stark igenväxning medan andra betas hårt av kaniner. Område utgörs av ett fuktigt kärrparti, några kalkfuktängar och torrängar samt en driftvall. Längs havet löper en låg klint vilket har omöjliggjort utbildning av landstrandvegetation. Torrängarna är örtrika och domineras av fårsvingel, brudbröd, ängshavre och gråfibbla. Mycket starka och ställvis dominanta är kattfot, jordtistel, spåtistel, gullviva och jungfrulin. Slätterfibblans bladrosetter bildar sammanhängande mattor över stora ytor. Kalkfuktängarna är öppna och här dominerar älväxing, luddstarr, darrgräs, ängstarr och slankstarr. I den våta marken växer hundstarr, hirsstarr, bunkestarr och harstarr fläckvis dominant. Vid havet växer en del vejde.

64 Lilla Siglajvs 1:5 m fl

64

Ek karta: 058 69   Areal: 46 ha   Inventerat 89.06.13   KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
    Typrepresentativitet: representativ
    Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
    Träd: tall(dom), ask, oxel
    Buskar: en(dom), slån, hagtorn

Ingrepp/påverkan: Stenupplag, halmupplag, dike

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
    Betydande del fuktig mark
    Mindre del växelfuktig mark, mindre vattensamling, källa

Vegetationstyp: Dominerande: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng
    Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av kalktyp
    Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	darrgräs brudbröd	jungfrulin jordtistel kattfot	vårbrodd knägräs johannesnycklar S:t Pers nycklar ängsnycklar vildlin buskviol gullviva backtimjan spåtistel

Hotade arter: Toppjungfrulin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Enbuskdominerad alvarmark med upphörd hävd. Tidigare har flera fällor ingått i området. Ett gemensamt drag för dessa är invasionen av enbuskar som på flera håll bildar ogenomrängliga buskage. I området finns även ett tätt tallskogsområde. Torrängarnas vegetation domineras av fårsvingel, gråfibbla och gulmåra. Mycket starkt och ställvis dominant växer kattfot, jungfrulin, jordtistel och smultron. I fuktängarna är luddstarr och älvväxing dominant. Fläckvis är även hirsstarr helt dominant. Vanliga är darrgräs, klöverärt och blodrot.

Ek karta: 058 69

Areal: 15 ha

Inventerat 89.06.12

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: oxel(dom), tall
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn

Ingrepp/påverkan:

Stenupplag

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av kalktyp

Slåtter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
brudbröd	vårbrodd
spåtistel	darrgräs
jordtistel	johannesnycklar
	S:t Pers nycklar
	mandelblom
	vildlin
	jungfrulin
	buskviol
	gullviva
	backtimjan
	kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En torr alvarmark med upphörd hävd under igenväxning. Enbuskarna är på snabb fram-marsch och vissa delar är redan igenväxta. Marken är nästan genomgående torr och domi-neras helt av fårsvingel. Brudbröd, jordtisel, spåtisel, smultron och gråfibbla är vanliga. Örtinnehållet är mindre än på många andra håll. Någon del av marken är lite fuktig och här växer darrgräs, älväxing och några johannesnycklar.

66 Olsvenne 1:2

66

 Ek karta: 058 69   Areal: 10 ha   Inventerat 87.08.17   KLASS: 2

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Buskrik utmark, havssträndäng (5 ha)	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	mindre representativ
	Nuvarande hävd:	svag
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%
	Träd:	tall(dom), oxel, rönn
	Buskar:	en(dom), slån, hagtorn, nypon
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 75% svagt hävdad	
Ingrepp/påverkan:	Diken	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, fornlämning, röjningsrösen, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del frisk mark, våt mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av fårsvingeltyp Vanlig: fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, friskäng av rödventyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga vildlin jordtistel	Enstaka vårbrodd darrgräs backsmultron brudbröd höskallra liten blåklocka rödclint
Fauna:	Gott om rastande vadarfåglar längs stranden.	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Större delen av området svagt hävdad och igenvuxet med enbuskar som inom stora delar bildar ogenomträngliga snår. Den översta delen liksom området närmast stranden är dock välhävdad. Torrängar dominerar på de övre delarna, kalkfuktängar på de nedre.

Ek karta: 058 69

Areal: 45 ha

Inventerat 87.08.17

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark
Naturtyp:	Buskrik utmark, havssträndäng (7 ha)
Nuvarande hävd:	Bete
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: obruten hävd Typrepresentativitet: mindre representativ Nuvarande hävd: svag
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 25-50% Träd: tall(dom), oxel, rönn Buskar: en(dom), nypon, slån, hagtorn
Hävdens tillstånd:	25% måttligt hävdat, 75% svagt hävdat
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, röjningsrösen, ålderdomligt jordbrukslandskap
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Betydande del torr mark Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Vanlig: torräng av fårsvingeltyp Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, friskäng av rödventyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp
Slätter- och betesindikatorer:	Enstaka vårbrodd darrgräs brudbröd vildlin höskallra liten blåklocka jordtistel rödclint prästkra
Fauna:	Stränderna utgör goda rastplatser för sträckande vadarfåglar.

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Till största delen svagt hävdat område med hagmark och strandäng. Delvis mycket starkt igenväxt med enbuskar som bildar täta, svärgenomträngliga buskage. Övre delen av området domineras av torrängar den nedre av kalkfuktängar. Den västra delen av marken består av f d åkrar men någon påtaglig gödslingsseffekt kunde inte ses här.

68 Levide 1:11

68

 Ek karta: 058 69   Areal: 8 ha   Inventerat 87.08.07   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Alvar
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
Typrepresentativitet:	representativ
Nuvarande hävd:	god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt:	25-50%
Träd:	tall, oxel
Buskar:	en(dom), hagtorn

Hävdens tillstånd: 100% måttligt hävdat

Ingrepp/påverkan: Jord/stenupplag

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande:	alvarhed av fårsvingelalvartyp
Vanlig:	torräng av fårsvingeltyp

Slätter- och betes-indikatorer:

- Enstaka
- vårbrodd
- backsmultron
- brudbröd
- gullviva
- stor blåklocka
- liten blåklocka
- jordtistel
- prästkraige

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Måttligt hävdat alvar med ett buskskikt helt dominerat av en. Vegetationen utgörs helt och hållet av torrängar. Vid den väg som löper längs området norra gräns finns två högar av jord och sten samt en del skräp.

Ek karta: 058 69

Areal: 51 ha

Inventerat 87.08.07

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Alvar, havsstrandäng (6 ha)	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd
	Typrepresentativitet:	mindre representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%
	Träd:	tall, gran, oxel
	Buskar:	en(dom), hagtorn, slån, nypon
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad	
Ingrepp/påverkan:	F d åker i den norra delen	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, äldre åker, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Betydande del torr mark, frisk mark Mindre del våt mark, mindre vattensamling	
Vegetationstyp:	Dominerande: fuktäng av kalktyp Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp Enstaka: fuktäng av tuvtäteltyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga backsmultron darrgräs vildlin	Enstaka vårbrodd ängsnycklar nattviol brudbröd skogsklöver liten blåklocka jordtistel rödclint prästkraze krissla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Hagmark och strandäng som åtminstone tidigare utsatts för lågt betetryck. Som en följd av detta finns gott om enar främst i områdets mellersta del. På de fuktigare delarna av området består vegetationen främst av fuktängar dominerade av älväxing, slankstarr och hirsstarr. Den övre delen av området domineras dock av torrängar. Flera gamla stengärdesgårdar löper geom området.

70 Lilla Siglajvs

70

Ek karta: 058 59 Areal: 16 ha Inventerat 87.08.07 KLASS: 1

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Alvar, havssträndäng (2 ha)	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%
	Träd:	tall(dom), oxel
	Buskar:	en(dom), slån, hagtorn, nypon
Hävdens tillstånd:	75% välhävdad, 25% måttligt hävdad	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård	
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del frisk mark, fuktig mark Mindre del våt mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: friskäng av rödventyp, fuktäng av tuvtäteltyp, artrik gräs- /lågstarräng, driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg- /rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga vårbrodd brudbröd vildlin jordtistel	Enstaka ängsnycklar nattviol grönvit nattviol backsmultron majviva liten blåklocka rödklint prästkraige krissla
Hotade arter:	Honungsblomster	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Välhävdad område med alvar och strandäng. Den övre delen av området är bitvis mycket hårt betad. Markskiktet domineras på de övre, torrare delarna av fårsvingeltorrängar, på de nedre, fuktigare av kalkfuktängar med flera arter orkidéer, bl a en rik förekomst av honungsblomster. På den strandnära hälften av området saknas träd och buskar helt.

Ek karta: 058 59

Areal: 58 ha

Inventerat 87.08.07

KLASS: 2

Markslag:
Naturtyp:
Nuvarande hävd:

Betesmark
 Buskrik utmark, havssträndäng (6 ha)
 Bete

**Bedömning av
 bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), gran, oxel
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn, nypon

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark
 Mindre del våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, fuktäng av kalktyp
 Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, friskäng av knylhavretyp, friskäng av rödventyp, fuktäng av tuvtåteltyp, artrik gräs-/lågstarttyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp

**Slätter- och betes-
 indikatorer:**

Vanliga	Enstaka
darrgräs	ängsnycklar
backsmultron	nattviol
rödclint	slätterblomma
krissla	brudbröd
	skogsklöver
	höskallra
	liten blåklocka
	jordtistel
	prästkra

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Hagmark och strandäng som är måttligt till svagt hävdad. Bäst hävdad är den strandnära delen av området samt de torra och sandiga partierna i den mellersta och nordvästra delen. Det låga betestrycket har lett till att stora delar av området upptas av ogenomträngliga enbuskage och talledungar. Strandzonen har tidigare varit avskild med ett stängsel men är nu åtkomlig för de betande djuren som är på god väg att omintetgöra den frodiga driftvall som blivit resultatet av en tid av ohävd. I den nedre delen av marken dominerar vegetationen av lågstartängar och kalkfuktängar.

72 Sigvards 1:8

72

 Ek karta: 058 69   Areal: 9 ha   Inventerat 88.08.24   KLASS: 2

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Alvar
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
Typrepresentativitet:	representativ
Nuvarande hävd:	god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt:	0-25%
Träd:	oxel
Buskar:	en(dom)

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del frisk mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavre-torräng, friskäng av rödventyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta brudbröd	Vanliga vårbrodd flentimotej darrgräs vildlin solvända ängsvädd jordtistel kattfot krissla	Enstaka knägräs mandelblom slätterblomma backsmultron jungfrulin buskviol bockrot gullviva axveronika liten blåklocka rödclint prästkraige svinrot slätterfibbla
-----------------------	---	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark med väl utvecklade strandvallar i väster. Området betas av kor och hävden är god. Vegetationen är genomgående örtrik och består av en torr alvarhed i den östra delen. I de västra delarna följer vegetationen strandvallarna, dvs det är fuktängar i svackorna och torrängar på krönen. Torrängarna domineras av fårsvingel, brudbröd och ängshavre. Vanliga är även gulmåra, backtimjan, gråfibbla, slätterfibbla och spåtistel. I fuktängarna växer älvväxing, luddstar och darrgräs rikligt. Vanliga är ängsvädd och rödclint. Fuktängen hyser dessutom ett livskraftigt bestånd av slätterblomma.

Ek karta: 058 59

Areal: 8 ha

Inventerat 88.08.24

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: saknas
 Buskar: en(dom), slån

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del frisk mark

Vegetationstyp: Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, friskäng av röd-
 ventyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta brudbröd	Vanliga vårbrodd flentimotej vildlin jordtistel	Enstaka darrgräs mandelblom backsmultron gullviva axveronika ängsvädd liten blåklocka rödclint prästkraige kattfot slätterfibbla
-------------------------------------	-----------------------	---	---

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Torr alvarmark med nötbete. Hävden är relativt god. Trädskikt saknas nästan i området och enbuskarna står tätt utan att bilda snår. Marken är alltigenom torr och vegetationen består av fårsvingel, brudbröd, ängshavre, gulmåra, backtimjan, smultron och slätterfibbla. En del väddclint och morot har spritt sig in i området.

Förslag till åtgärder: Rökning av igenväxta partier.

74 Sigvards 1:8

74

Ek karta: 058 69   Areal: 6 ha   Inventerat 88.08.24   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Alvar

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: oxel
 Buskar: en(dom), slån, nypon

Ingrepp/påverkan: Halmupplag

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del frisk mark

Vegetationstyp: Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, friskäng av röd-ventyp

Slätter- och betesindikatorer:

Vanliga	Enstaka
vårbrodd	darrgräs
flentimotej	mandelblom
brudbröd	vildlin
jordtistel	gullviva
rödclint	liten blåklocka
	prästkraige
	kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Torr alvarmark med upphörd hävd. Området hålls relativt hårt betat men marken växer sakta igen. Enbuskarna står tätt, men inte så tätt att de bildar ogenomträngliga snår. Marken är alltigenom torr men har blivit friskare på några fläckar, troligen genom halmupplag som infiltrerat kväve. Vegetationen domineras av fårsvingel och ängshavre. Vanligt växer även flentimotej, brudbröd, backtimjan, gråfibbla, och getväppling. Lucern har spritt sig in i området från intilliggande vall.

Förslag till åtgärder: Røjning och återinfört bete. Tag bort halmupplaget.

Ek karta: 058 59

Areal: 42 ha

Inventerat 87.08.07

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Buskrik utmark, havssträndäng (7 ha)	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	representativ
	Nuvarande hävd:	svag
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%
	Träd:	tall, oxel
	Buskar:	en(dom), slån, nypon, hagtorn
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad	
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, fuktig mark Mindre del frisk mark, våt mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: artrik gräs-/lågstarräng Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavretyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av högstarttyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av strandmalörttyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga jordtistel	Enstaka darrgräs backsmultron brudbröd vildlin axveronika rödclint
Fauna:	Stränderna utgör goda rastlokaler för sträckande änder och vadarfåglar.	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Område med buskrik utmark och havssträndängar som troligen betats sedan lång tid tillbaka. Till följd av alltför lågt betetryck har området dock invaderats av enbuskar som bitvis bildar mycket täta buskage. De torra partierna är dock fortfarande välhävdade liksom själva strandzonen som är ytterst kortsnaggad. I den nordvästra delen av området dominerar vegetationen av torrängar, i den sydöstra av fuktängar med älväxing, slankstarr och hirsstarr.

76 Skåls 1:19

76

Ek karta: 058 59

Areal: 36 ha

Inventerat 87.07.15

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Hagmark

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: en(dom), slån, hagtorn

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, fuktig mark
 Mindre del frisk mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp
 Vanlig: örtrik friskäng

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
brudbröd

Vanliga
flentimotej
axveronika
jordtistel
krissla

Enstaka
grönvit nattviol
rödclint

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Flackt, tidigare betat område som nu är under stark igenväxning av främst en, som imom den övre delen bildar ogenomtränliga snår. Området bär, trots igenväxningen, ändock stark prägel av beteslandskap. Med tanke på dess läge långt ut på Näsudden och dess närhet till välbetade områden vore det önskvärt att området restaurerades.

Ek karta: 058 59

Areal: 9 ha

Inventerat 87.07.15

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: oxel
 Buskar: saknas

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ängs(hö)lada, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Betydande del torr mark, fuktig mark
 Mindre del frisk mark

Vegetationstyp: Dominerande: fuktäng av kalktyp
 Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp
 Enstaka: friskäng av rödventyp

Slätter- och betes-
 indikatorer:

Dominanta
 brudbröd

Vanliga
 vårbrodd
 flentimotej
 knölsmörlomma
 småfingerört
 axveronika
 jordtistel
 rödklint
 krissla
 sandmaskros

Enstaka
 backnejlika
 slätterfibbla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Öppen, måttligt till svagt hävdad alvarmark med ett fåtal träd och enstaka grupper av en. Fältskiktet domineras av fuktängar där vegetationen utgörs av älväxing, slankstarr och hirsstarr.

78 Langård

78

 Ek karta: 058 59   Areal: 11 ha   Inventerat 87.08.07   KLASS: 2

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Havsstrandäng (11 ha)

Bedömning av bevarandevärdet:
 Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:
 Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall
 Buskar: en, slån

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet:
 Övervägande del fuktig mark
 Betydande del frisk mark
 Mindre del våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:
 Dominerande: fuktäng av gräs-/lågstartyp
 Vanlig: friskäng av rödventyp, fuktäng av kalktyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp
 Enstaka: fuktäng av tuvtäteltyp, fuktäng av högstartyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av strandmalörttyp, skonvegetation

Slätter- och betesindikatorer:

Vanliga	Enstaka
vårbrodd	brudbröd
höskallra	

Fauna: Stora mängder vadarfåglar rastar under sträcktiden på tångbankarna längs stranden.

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Havsstrandängsparti som ej hävdas för närvarande men som troligen betats till för några år sedan. Vegetationen domineras av frisk- och fuktängar. Längs stranden löper en driftvall med frodig växtlighet av bl a strandbaldersbrå och krusskräppa. I en mindre hägnad på den inre delen av Langård står några småtallar men i övrigt har inte buskar och träd börjat kolonisera området i någon större uträkning.

Ek karta: 058 59

Areal: 15 ha

Inventerat 87.07.15

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Buskrik utmark, havssträndäng (1 ha)		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	oxel(dom)	
	Buskar:	en(dom), slån, hagtom, nypon	
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, fuktig mark Mindre del frisk mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: gräshed av rödventyp, friskäng av rödventyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta backsmultron brudbröd backklöver vildlin	Vanliga vårbrodd darrgräs majviva axveronika höskallra jordtistel krissla	Enstaka ängsnycklar grönvit nattviol rödclint
Hotade arter:	Piggfrö		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Delvis välhävdad, delvis måttligt hävdad utmarksbete som inte sträcker sig ända ner till Burgsviken. Den övre delen av området domineras av torrängar, den nedre av fuktängar. Trädskiktet består av ett fåtal oxlar. Den mest strandnära delen av området består av en kortsnaggad matta av krypven, salttåg och gåsört.

80 Näs annex 1:1

80

 Ek karta: 058 59   Areal: 8 ha   Inventerat 88.08.25   KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: oxel
 Buskar: en(dom), slån

Ingrepp/påverkan: Vindkraftverk

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, friskäng av röd-
 ventyp, fuktäng av kalktyp

Slåtter- och betes-
 indikatorer: Vanliga   Enstaka
 darrgräs   vårbrodd
 brudbröd   flentimotej
 jordtistel   vildlin
 slåtterfibbla   bockrot
                          gullviva
                          liten blåklocka
                          prästkrage
                          kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark med upphörd hävd under långsam igenväxning. Området betas fläckvis hårt av kaniner. Vegetationen är torr och utgörs av fårsvingelalvarhed och ängshavretorräng. Väddklint och lucern har spritt sig in i området och vegetationen ger där ett friskare intryck.

Förslag till åtgärder: Røjning och återinfört bete.

Ek karta: 058 59

Areal: 3 ha

Inventerat 88.08.24

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Alvar	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	representativ
	Nuvarande hävd:	saknas
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%
	Träd:	saknas
	Buskar:	en(dom)
Kulturhistoriska spår:	Ålderdomligt jordbrukslandskap	
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark	
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng	
Slätter- och betes- indikatorer:	Vanliga flentimotej brudbröd slätterfibbla	Enstaka vårbrodd darrgräs mandelblom vildlin bockrot gullviva liten blåklocka jordtistel rödclint prästkragen kattfot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Alvarmark med upphörd hävd. Området hålls dock öppet av kaniner. Trädskikt saknas helt. Vegetationen består av fårsvingelalvarhed och ängshavretorräng. Slätterfibblan är mycket vanlig i området. Väddclint och lucern har spitt sig över stora ytor.

Förslag till åtgärder: Återinfört bete.

82 Ängskär, Kutård; Skåls

82

Ek karta: 058 59

Areal: 50 ha

Inventerat 87.07.15

KLASS: 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark, havssträndäng (13 ha)		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	oxel(dom), tall	
	Buskar:	en(dom), slån, nypon	
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, äldre åker, ålderdomligt jordbrukslandskap		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, fuktig mark Mindre del frisk mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp, driftvegetation, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp, skonvegetation		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta brudbröd krissla darrgräs	Vanliga vårbrodd flentimotej mandelblom backsmultron vildlin solvända axveronika höskallra liten blåklocka jordtistel rödclint sandmaskros	Enstaka ängsnycklar nattviol grönvit nattviol knölsmörlomma

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Mycket välhävdade hagmarker och strandängar som löper direkt ut i Burgsvikens yttre del. De övre delarna av området domineras av torrängar, de nedre av fuktängar. Buskskiktet består huvudsakligen av mindre ör av enbuskage. Trädskikt saknas nästan helt. Flera delvis hopfallna stentun löper genom området. Den västligaste delen av marken består av f d åkrar och här märks en viss kvarstående gödslingseffekt. Centralt i området står en full strandbod.

1 Sandes 2:1

1

Ek karta: 059 70

Areal: 7 ha

Inventerat 88.07.21

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: saknas
 Buskar: en

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad, betesformade enar, betas av får och nöt

Ingrepp/påverkan: 100% svag gödsling, vedupplag, stenuplag, djurhus

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del frisk mark

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp,
 friskäng av rödventyp

Slätter- och betes-
 indikatorer:

Dominanta
 bockrot
 liten blåklocka

Vanliga
 vårbrodd
 darrgräs
 backnejlika

Enstaka
 flentimotej
 knägräs
 brudbröd
 jordtistel
 rödklint

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En helt träd- och busklös betesmark, som ligger i anslutning till en tallskog, vilken inte beaktas här. Området är mycket välbetat av nöt och får. Fram till skiftet brukades marken som åkermark. Sedan dess har den varit betesmark. Underlaget är sandigt, och vegetationen domineras av torrängar, vilka färgas röda och blå av rödven och blåklocka. Gulmåra, baktimjan, backnejlika och sandstarr är andra karaktärsarter. Där betestrycket varit lägre dominerar luddhavre och bockrot.

Förslag till åtgärder: Fortsatt bete.

2 Sandes 2:1

2

 Ek karta: 059 70   Areal: 1,5 ha   Inventerat 88.07.21   KLASS: 3

Markslag: Slättermark
Naturtyp: Öppen fastmarksäng
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd
Typrepresentativitet:	ej representativ
Nuvarande hävd:	svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt:	0-25%
Träd:	björk
Buskar:	saknas

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad, slogs till i fjol, ett år nötbetat

Ingrepp/påverkan: 100% svag gödsling

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Betydande del fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: friskäng av knylhavretyp
 Vanlig: fuktäng av gräs-/lågstarttyp

Slätter- och betesindikatorer:

Vanliga vårbrodd	Enstaka skogsklöver slätterfibbla
---------------------	---

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En fastmarksäng som slog fram till i fjol. Området ligger till viss del i en sänka, varför det är fuktigt här. Annars dominerar vegetationen av gräs, till exempel ängssvingel, rödsvingel och luddhavre. I de blöta partierna dominerar revsmörblomma, krypven, åkermynnta, kärrgröe och vattenklöver. Ängen har sannolikt slagits under lång tid, trots avsaknad av slätterindikatorer. Betas i år av nöt. Objektet är svårbedömt.

Förslag till åtgärder: Slätter bör återupptagas snarast.

3 Sigsarve 1:16

3

Ek karta: 059 70

Areal: 2,5 ha

Inventerat 88.07.21

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	ek(dom), ask, björk	
	Buskar:	ask(dom), hassel, vildapel, en, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	Kraftigt slyupplag		
Ingrepp/påverkan:	25% ingen gödsling, 75% svag gödsling, dike		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark Mindre del våt mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: friskäng av rödventyp, fuktäng av högörttyp Enstaka: örtrik friskäng		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd liten blåklocka	Vanliga ängsvädd prästkraige svinrot skogsklöver bockrot gullviva slätterfibbla	Enstaka darrgräs grönvit nattviol brudbröd
Hotade arter:	Flockarun		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En igenväxande betesmark, som troligen varit slättermark och har mycket kvar av sin betespräglade flora. Hävden är sedan länge upphörd och slyupplaget är kraftigt. En viss kvävepåverkan kan märkas med ensartade bestånd av lentåtel här och var. Vegetationen domineras av rödvenfriskäng i igenväxningsstadium. Betesgynnade arter sätter sin prägel på den öppna marken med liten blåklocka, prästkraige, vårbrodd och rotfibbla. Här och var kan det betecknas som örtrikt. En stor del av området domineras dock av älgört och asksly. I norr finns en liten björkdunge med rishedartad vegetation såsom ängskovall, kruståtel och ljung.

Förslag till åtgärder: Viss slyröjning. Återupptaget bete.

4 Ronnings 1:3

4

Ek karta: 059 71   Areal: 3,5 ha   Inventerat 88.07.20   KLASS: 3

Markslag:	Betesmark
Naturtyp:	Hagmark
Nuvarande hävd:	Bete
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: svag hävd Typrepresentativitet: mindre representativ Nuvarande hävd: god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 50-75% Träd: björk(dom), tall, ek, ask Buskar: vildapel(dom), hassel(dom), hagtorn, nypon
Hävdens tillstånd:	75% välhävdad, 25% svagt hävdad, betas av skotskt höglandboskap och Hereford
Ingrepp/påverkan:	Odlingsdiken
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, hamlat träd, fornlämning, röjningsrösen, husgrunder
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Betydande del torr mark Mindre del fuktig mark, våt mark
Vegetationstyp:	Dominerande: friskäng av rödventyp Vanlig: rished av blåbär/lingontyp Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp, öppet sumpkärr
Slätter- och betesindikatorer:	Vanliga Enstaka knägräs brudbröd stagg blodnäva skogsklöver jungfrulin bockrot jordtistel gullviva slätterfibbla liten blåklocka vårbrodd

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En hagmark med brokigt förflutet. Hamlade askar och hasselbuketter skvallrar om ängsursprung. Dock har troligen de öppna områdena varit uppodlade, eftersom de genomkorsas av diken med uppslag av vildapel och hasselsly. Området är nu välhävdad betesmark med många hävdgynnade arter. Kärnområdet är öppen välbetad rödvenfriskäng med daggekåpor, röd- och vitklöver, ängssyra, rölleka och bockrot. Norr härom finns en liten björkhaage som domineras av rished med ljung, blåbär, fårsvingel, stagg och kruståtel. Resten av området har slutet krontak av ask och ek med hasselstrumpor runt stammarna. Här är grässvålen upplöst med lundvegetation med skogsnäva och tuvtåtel. Området är mycket rikt på fornminnen med stensträngar, kämpgravar och odlingsrösen.

Förslag till åtgärder: Fortsatt bete Røjning i de täta hasselsnåren

5 Ronnings 1:3

5

Ek karta: 059 71

Areal: 57 ha

Inventerat 88.07.19

KLASS: 2

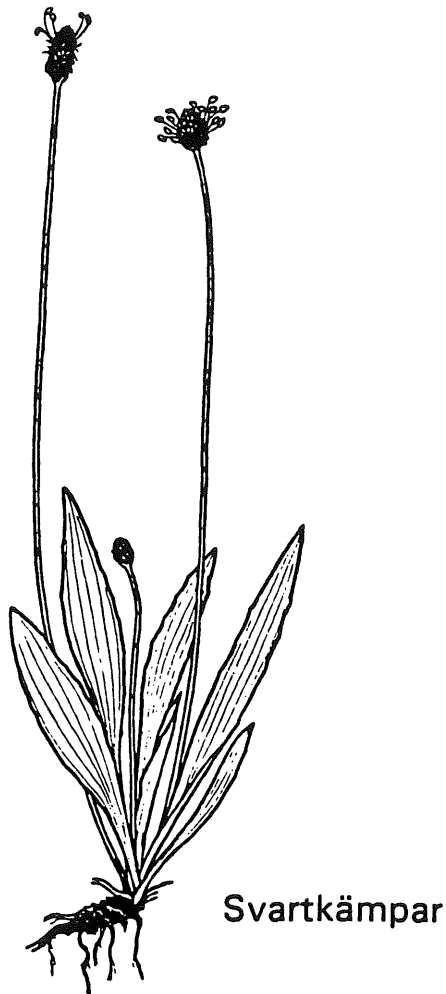
Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar, betad skog		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	75-100%	
	Träd:	tall(dom)	
	Buskar:	en(dom), hagtorn, vildapel, brakved, slån	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, 25% hävd saknas, betat till för något år sedan		
Ingrepp/påverkan:	Nergrävd väg		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, fornlämning, lambgift		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del frisk mark, fuktig mark Mindre del våt mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: tallskog av kalkörttyp Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp Enstaka: friskäng av rödventyp, fuktäng av kalktyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta brudbröd rödclint	Vanliga backsmultron liten blåklocka jordtistel darrgräs	Enstaka skogsklöver vildlin jungfrulin solvända gullviva axveronika stor blåklocka krissla prästkraige svinrot vårbrodd knägräs grönvit nattviol loppstarr dvärgarun

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett stort utmarksbete, som till för något år sedan utnyttjats till extensivt fårbeta. Området är till största delen täckt av en lättgången gles och luckig tallskog. Längst i söder och i kanterna har betestrycket varit för lågt för att hålla skogen öppen. Ett stort område i mitten

med tunt jordtäckte (vitringsgrus), saknar trädsikt. Ett nyrenoverat och vackert lambgift finns i nordväst. I anslutning till detta finns en välbetad rödvenfriskäng med svartkämpar och vitklöver som dominanter. Annars består vegetationen mest av tallskog av kalkörttyp med kruståtel, ängskovall, gulmåra och bergmynta. I friskare partier växer lundskafing, sårläka och skogsknipprot. Området med vittringsgrus har ett glest vegetationstäckte av fårsvingel och gulmåra, på de torra partierna. I de våta finns bland annat toppfrossört, krissla, knutnarv och vätögontröst. I området finns mycket fornlämningar, bland annat en fornborg, troligen från yngre bronsålder. Ett mycket representativt objekt för den extensivt betade gotländska tall-skogen, ovanlig på södra Gotland.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete.

Ek karta: 059 70

Areal: 2,5 ha

Inventerat 88.08.28

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: ask(dom), björk, oxel, ek
 Buskar: hassel(dom), hagtorn, en, slån, liguster

Hävdens tillstånd:

100% välhävdad, överbetad och södertrampad närmast gården

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% svag gödsling

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, hamlat träd, fornlämning

Markfuktighet:

Övervägande del frisk mark
 Betydande del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: friskäng av rödventyp
 Vanlig: fuktäng av tuvåteltyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
knägräs	vårbrodd
brudbröd	darrgräs
solvända	jungfrulin
bockrot	gullviva
ängsvädd	
jordtistel	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En hagmark med ett förflutet som änge. Klappade askar dominerar i trädsiktet och hasselbuketter finns här och var i busksiktet. Hävden har legat nere under lång tid, vilket har gjort att busksiktet har utvecklats kraftigt. Numera betas området väl av nöt, som håller gläntorna välslaggade. Här finns en frisk betesgynnad flora med bland annat solvända, ängsvädd, brudbröd, jungfrulin, gullviva och knägräs. Södra delen består av en öppen tuvåtäläng, som till viss del är söndertrampad av djuren.

Förslag till åtgärder: Röjning av sly så att den gamla ängskaraktären framträder. Fortsatt bete.

7 Stenstugu 1:7

7

Ek karta: 059 70   Areal: 1,5 ha   Inventerat 88.07.09   KLASS: 3

Markslag:	Slättermark		
Naturtyp:	Öppen fastmarksäng, träd-/buskbärande äng		
Nuvarande hävd:	Slätter		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	svag hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	ek(dom), ask, björk, tall	
	Buskar:	hassel(dom), hagtorn, olvon	
Hävdens tillstånd:	75% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, fagas ej så förna var vanligt i ängsdelen		
Ingrepp/påverkan:	50% ingen gödsling, 50% svag gödsling, körväg, dike		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, hamlat träd		
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Mindre del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: friskäng av skogsnävatyp Vanlig: friskäng av knylhavretyp Enstaka: örtrik friskäng, fuktäng av högörstyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta gullviva höskallra	Vanliga darrgräs skogsklöver svinrot	Enstaka grönvit nattviol brudbröd jordtistel mandelblom vårbrodd

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Objektet består av två delar, dels en öppen slättermark, dels en träd- och buskbärande äng. Den öppna delen har fram till 30-talet brukats som åker. Den består till största delen av friskängar, med massförekomst av höskallra. Ängssyra, svartkämpar och rödklöver är andra karaktärsarter. I kanterna finns en örtrikare flora med svinrot, brudsporre och krissla. Den träd- och buskbärande delen har fortfarande kvar sin ängskaraktär med hasselbuketter och klappade askar. Hasseln står dock för tätt för att någon grässvål skall finnas kvar. Vegetationen består av frisk- och fuktängar med dominans av skogsnäva och älgört. Även detta område slås, men eftersom det inte fagas ligger mycket förna kvar i botten. En äldre inventering nämner långsvingel och desmeknopp bland arterna. Gullviva finns kvar i stora bestånd. Ett vackert renoverat stentun omger ängten.

Förslag till åtgärder: Fortsatt slätter, fagning varje år. Rövning bland hasselbuketterna, så att öppna gläntor bildas och grässvål kan återbildas.

8 Prästgården 1:1

8

Ek karta: 059 71

Areal: 2 ha

Inventerat 88.07.11

KLASS: 2

Markslag:	Slättermark		
Naturtyp:	Träd-/buskbärande äng		
Nuvarande hävd:	Slätter		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%	
	Träd:	ek(dom), ask(dom), oxel, björk, asp, tall	
	Buskar:	hassel(dom), vildapel, olvon, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	75% välhävdad, 25% svagt hävdad, färsk fagningsgropar		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, hamlat träd		
Markfuktighet:	Betydande del frisk mark, fuktig mark Mindre del torr mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: friskäng av knylhavretyp, friskäng av skogsnävatyp, ört-rik friskäng, fuktäng av högörttyp Enstaka: svinrotäng, rished av blåbär/lingontyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	ängsvädd	vårbrodd	ängsfryle
	svinrot	brudbröd	gökärt
		gullviva	skogsklöver
		mandelblom	
Hotade arter:	Härtmanstarr		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett välhävdad änge som ligger i ett stort lövskogsområde med igenväxande f d ängesmark. Ängskaraktären är mycket väl bibehållen, med hasselbuketter och ridåer av ek och klappande askar. I den torrare västra delen finns björk och tall. Marken är till övervägande del frisk och fuktig. I väster finns ett området med rished av blåbärstyp. De största partierna är tämligen triviala, med omväxlande älgörtsfuktängar och knylhavreängar med ängssvingel, gulvial och björkloka. Detta är särskilt påtagligt närmast vägen och beror troligen på kvävetillförsel utifrån. I de tätare trädridåerna dominerar skogsnävaängar med skogsstarr, tvåblad, lundslok och lundgröe. I sydväst finns en floristiskt intressantare del av ängset. Här dominerar den örtrika ängsfloran med mycket svinrot, ängsvädd, vårbrodd och rotfibbla. Detta område slås tyvärr inte varje år. Ängset omges i norr och söder av stentun. Genom östra delen löper en stenvast. Hela området är mycket fornminnesrikt, med bl a husgrunder från järnåldern. Norr om det norra stenhuset finns en liten ängsdel med fin örtflora, som slagits till för inte så länge sedan. Färsk fagningsgropar finns inom objektet.

Förslag till åtgärder: Det floristiskt mest intressanta området i sydväst bör slås varje år.

9 Sigsarve 1:16

9

Ek karta: 059 71

Areal: 4,5 ha

Inventerat 88.07.13

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Havsstrandäng (4,5 ha)	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	svag hävd
	Typrepresentativitet:	representativ
	Nuvarande hävd:	saknas
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%
	Träd:	saknas
	Buskar:	en, tall
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård	
Markfuktighet:	Övervägande del fuktig mark Betydande del våt mark	
Vegetationstyp:	Vanlig: driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, övre landstrandvegetation av strandmalörttyp, skonvegetation Enstaka: fuktäng av kalktyp, havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp	
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta höskallra	Enstaka trift kustarun prästkraige krissla strandmaskros

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En strandängsemsa, som inte betas längre. Mot land övergår den i tallskog. Området är mycket stenigt och vegetationen är på sina ställen mycket gles mellan grus och sten. Den övre landstranden är en mosaik av dåligt utbildade skonor och strandvegetation av strandmalört och salttåg-/rödsvingeltyp. I skonorna växer mest strandmalört, standkrypa och saltgräs. Här och var finns tätare vegetation av trift, rödsvingel, kustarun och höskallra. På driftvallarna står rödsvingel och strandaster. Den nedre landstranden är mestadels vegetationslös, med enstaka havssältingtuvor. Där dy ansamlats finns ruggar av havssäva. Området har troligen varit mycket extensivt betat av får och igenväxningen går mycket långsamt, i den mån den sker överhuvudtaget.

10 Kauparve 3:1 m fl

10

Ek karta: 059 71

Areal: 4 ha

Inventerat 88.07.16

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Havsstrandäng (4 ha)

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall
 Buskar: tall, en, vresros, slån

Ingrepp/påverkan: Körspår

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark
 Betydande del våt mark
 Mindre del torr mark, frisk mark

Vegetationstyp: Vanlig: övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, övre landstrandvegetation av strandmalörttyp, skonvegetation
 Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp, havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp

Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	krissla	knägräs
	vildlin	darrgräs	
	höskallra	ängsnycklar	
		grönvit nattviol	
		brudbröd	
		rosettjungfrulin	
		majviva	
		kustarun	
		ängsvädd	
		liten blåklocka	
		rödclint	

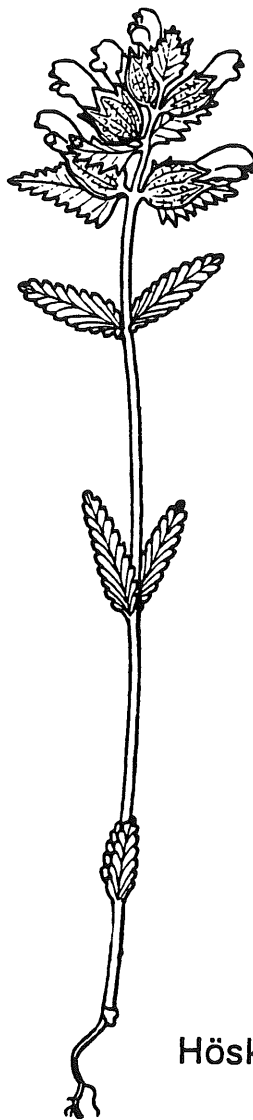
Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett område med mycket flacka stränder med en mosaikartad vegetation. Norra delen av området liknar mycket obj 9, medan söderut blir underlaget sandigare. Stora delar av nedre landstranden är helt vegetationslös med enstaka havssältingtuvor. Längre upp vidtar omväxlande vegetationstyper. Typiska är många betesberoende havsstrandarter som trift, rödsäv, gulkämpar och kustarun. Vanliga dominanter är krypven, segstarr, havssälting och strandmalört. I södra delen av objektet finns fint utbildade saltskonor med saltört, havsnarv saltgräs och strandmalört. Dessa går in som en kil innanför en liten dunge av tall och en. I anslutning till dungen finns en liten plätt av ängshavretorräng med vildmorot och getväppling. Hela strandområdet gränsar till tallskog, där det på vissa ställen går ner kalkfukt-

ängar med vildlin, älväxing, majviva och tätört. Då området inte varit betat på länge har ruggar av bladvass och höga sävarter börjat invadera området. Vissa delar av skonvegetationen är svårt sönderkörda av bilkörning. Att döma av spår, utnyttjas området mycket till ridning.

Förslag till åtgärder: Förbud mot bilkörning, extensivt bete.

Höskallra

Ek karta: 059 70

Areal: 5 ha

Inventerat 88.07.26

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: ek(dom), ask, rönn, tall
 Buskar: hagtorn(dom), vildapel, hassel

Hävdens tillstånd: Nötbetat

Ingrepp/påverkan: 100% svag gödsling

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, hamlat träd

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del torr mark

Vegetationstyp: Vanlig: fuktäng av tuvtäteltyp
 Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstarrtyp

Slätter- och betesindikatorer: Vanliga
 brudbröd
 skogsklöver
 ängsvädd
 Enstaka
 vårbrodd
 darrgräs
 gökärt
 gullviva
 liten blåklocka
 slätterfibbla

Hotade arter: Hartmanstarr

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En välbetad ekhage, som troligtvis varit änge. Klappade askar vittnar om detta. Frånvaro av slätterindikatorer tyder dock på långvarig beteshävd. Området ligger i ett intensivt jordbrukslandskap, och är svagt kvävepåverkat. Närvaro av hundäxing och maskros tyder på detta. Dock har området kvar en hel del av sin betesflora, såsom ängsvädd, kamäxing, skogsklöver och brudbröd. Vegetationen är mestadels frisk med rödven, småbladiga daggekåpor, blodrot, brunört och rölleka. Österut blir det torrare med inslag av rished runt eksocklarna. Här och var går fuktstråk med tuvtätel, låga gräs och starr. Det finns även två bryor. Att området är mycket gammal kulturmark, visar de stensträngar som genomkorsar objektet.

Förslag till åtgärder: Fortsatt bete.

12 Roes 1:48

12

Ek karta: 059 70

Areal: 5 ha

Inventerat 88.07.26

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av

bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: björk(dom), tall, poppel
 Buskar: en(dom), nypon, slån, hassel, hagtorn

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: 25% barrträdplantering, 5 m höjd, nygrävda djupa diken, gammal banvall

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark
 Betydande del frisk mark

Vegetationstyp: Dominerande: fuktäng av kalktyp
 Vanlig: friskäng av rödventyp
 Enstaka: friskäng av knylhavretyp, fuktäng av högörttyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
rödclint	vårbrodd	knägräs
darrgräs	brudbröd	nattviol
	rosettjungfrulin	ängsnycklar
	vildlin	gullviva
	ängsvädd	liten blåklocka
	krissla	jordtistel
		revfibbla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En svagt hävdad betesmark med öppna partier med fin flora, framförallt i fuktängar. Dessa domineras av älväxing och darrgräs, med stora förekomster av ängsvädd, krissla och vårbrodd. De friska partierna är något störda men innehåller mycket kamäxing och knägräs. Den björkdominerade hagen i nordost har en magrare flora med rödven, kamäxing, teveronika, ängssyra och luddhavre. Ängssvingel och rörsvingel har vandrat in från den gamla banvallen som löper längs östra kanten av objektet. Ett djupt dike har nyligen anlagts längs södra kanten. Det kommer troligen att påverka fuktängarnas artsammansättning. Slätter har återupptagits i det nordöstra hörnet. Slåttern äger dock rum för tidigt för att gynna en slätterberoende flora.

Förslag till åtgärder: Senarelagd slätter respektive intensivare betestryck.

Ek karta: 059 60

Areal: 3 ha

Inventerat 88.07.27

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), oxel
 Buskar: nypon, slån, hagtorn, hassel

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% måttligt hävdad, betades vid inventeringstillfallet av 3 ungnöt

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Mindre del frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: gräshed av rödventyp, torräng av örtrik ängshavretyp,
 friskäng av rödventyp, fuktäng av kalktyp

Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	brudbröd	solvända axveronika liten blåklocka	knägräs darrgräs backnejlika prästkraige

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En talldominerad beteshage, som ligger på ett järnåldersgravfält, vilket gör att hela hagen är mycket småkuperad. Det mesta av objektets vegetation får betraktas som torräng. Här och var i sänkorna är det friskt till fuktigt. Torrängarna är främst av fårsvingeltyp, här och var lite rikare med ängshavredominans. Vanliga arter är brudbröd, lundskafing, solvända, liten blåklocka och smultron. Det mesta är välbetat, men nere i många gravsänkor breder snår av salmbär och slån ut sig. Nära gården är gödselpåverkan påtaglig.

Förslag till åtgärder: Fortsatt bete

14 Sallmunds 1:3 m fl

14

Ek karta: 059 60

Areal: 28 ha

Inventerat 88.07.28

KLASS: 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar, betad skog

Nuvarande hävd:

Bete

**Bedömning av
bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), nypon, slån, hagtorn, getapel

Hävdens tillstånd:

100% välhävdad, betad av ett 20-tal hästar

Ingrepp/påverkan:

Körspår, skador i jordtäcknet

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del våt mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: rished av örtrik ljungtyp, torräng av fårsvingeltyp, torräng
 av örtrik ängshavretyp, tallskog av kalkörttyp

**Slätter- och betes-
indikatorer:**

Dominanta	Vanliga	Enstaka
darrgräs	brudbröd	vårbrodd
rödclint	axveronika	knägräs
krissla	jordtistel	ängsnycklar
		fältsippa
		vildlin
		jungfrulin
		bockrot
		gullviva
		klasefibbla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Den enda delen av Grötlingboalvret som är betad. Objektet består huvudsakligen av alvar men i anslutning ligger även en tallskog som är betad. Området är för närvarande betad av ett 20-tal hästar och hävden är mycket god. På sina ställen är det till och med överbetad. Dock har det troligen varit ett långvarigt uppehåll i hävden så att en och tall fått vandra in. Ställvis är buskagen ogenomträngliga. Det mesta av vegetationen består av fårsvingelalvarhed här och var inter- punkterat med bart vittringsgrus och kalkfuktängar. Vid lite tjockare jordtäckning i anslutning till en- och tallbuskagen dominerar alvarvarianten av ängshavretorräng. Tallskogen har en typisk kalkörtflora. På vissa sandiga ställen där kalken lakats ur

dominerar en torr rished med ljung, gulmåra, gråfibbla, fårsvingel och solvända. Karaktärsarter för alvaret är rödklint, slankstarr och jordtistel. Objektet omgärdas mot övriga alvaret av en välbevarad och vacker stenmur. Det ansluter på andra sidan den betade skogen till gammal åkermark som inte ingår i objektet. Genom hela objektet löper en ledningsgata och i samband med arbete på denna har fula körskador uppstått i det tunna jordtäcket. En gammal körväg löper över hela alvret.

Förslag till åtgärder: Viss röjning i en och tallsnåren. Fortsatt bete, gärna sambete med häst och får.

Slankstarr

15 Alvret; Kattlunds m fl

15

Ek karta: 059 60

Areal: 36 ha

Inventerat 88.07.27

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom)
 Buskar: en(dom), nypon, hagtorn, getapel, slån, rönn

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling, körväg

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del våt mark

Vegetationstyp:

Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp
 Enstaka: alvarhed av hällmarkstyp, torräng av fårsvingeltyp, alvar-variant av örtrik ängshavretorräng, fuktäng av gräs-/lågstartyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta
 rödklint
 krissla

Vanliga
 darrgräs
 brudbröd
 solvända
 bockrot
 jordtistel
 prästkrage

Enstaka
 knägräs
 ängsnycklar
 vildlin
 buskviol
 axveronika
 liten blåklocka
 svinrot

Fauna:

Gul tuvmyra

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En sammanhängande alvarmark i södra delen av socknen där hälften tillhör Fide socken. Större delen av området är under ohävd, och håller på att växa igen med en och tall. Det mesta av alvaret består av alvarhed med fårsvingel och har en tämligen trivial flora. Vissa delar, speciellt i norr uppvisar stor kulturpåverkan med mycket berggröe, vildmorot, gråbinka och kulturvarianten av getväppling. Vid grindar och längs vägen finns en tydlig göd-selpåverkan som indikeras av frodig vegetation med ängsgröe som dominant. Annars växlar alvarheden av med kalkfuktängar där slankstarr ibland bildar ensartade bestånd. Här och var går vittringsgruset i dagen. Där utgör lavar en dominerande del av vegetationen. Rödklint, krissla och knutnarv är karaktärsarter. Praktbrunört finns här och var.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete.

Ek karta: 059 70

Areal: 2,5 ha

Inventerat 88.07.11

KLASS: 2

Markslag:	Slåttermark		
Naturtyp:	Träd-/buskbärande äng		
Nuvarande hävd:	Slåtter		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	50-75%	
	Träd:	björk(dom), ek, tall, ask	
	Buskar:	hassel(dom), nypon, olvon, vildapel	
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% hävd saknas		
Ingrepp/påverkan:	50% svag gödsling, 50% tydlig gödsling, dike		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, röjningsrösen, hamlat träd		
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Betydande del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: friskäng av rödventyp, örtrik friskäng, fuktäng av högröttyp Enstaka: svinrotäng		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta skogsklöver ängsvädd	Vanliga vårbrodd darrgräs svinrot	Enstaka nattviol brudbröd solvända mandelblom
Hotade arter:	Tidigblommade höskallra, hartmansstarr, späd ögontröst		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Vegetationen som är omväxlande torr rill fuktig, är till stor del störd av kväverikedom. Några slåttergynnade arter finns dock kvar i stora bestånd. Främst kan här nämnas späd ögontröst, som växer med ett 1000-tal exemplar på en enda fläck i ängset. Enligt en tidigare inventering var den före gödslingen utbredd över hela ängset. I övrigt kan nämnas hartmansstarr, tidigblommade höskallra och svinrot. Närmast vägen är vegetationen mycket gles, annars omväxlar frisk- och fuktängar med varandra. I områden mellan hasselbuskage har vegetationen fått växa igen. Fagningen i ängset är eftersatt, vilket har lett till att en täckande förnafilt har utbildats på många ställen. Här är vegetationen gles och det växer mycket mossa i bottenskiktet. Områden där slåttermaskinen ej kommit åt är helt ohävdade. Klassningen motiveras av stor förekomst av hotade växtarter.

Förslag till åtgärder: Fortsatt slåtter och röjning av sly. Ordentlig fagning är viktig för att säkerställa förekomsten av späd ögontröst.

17 Sigsarve 1:31

17

Ek karta: 059 70

Areal: 2,5 ha

Inventerat 88.07.11

KLASS: 3

Markslag:

Slättermark

Naturtyp:

Träd-/buskbärande äng

Nuvarande hävd:

Slätter

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd

Typrepresentativitet: ej representativ

Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 75-100%

Träd: ek(dom), ask(dom), björk

Buskar: hassel(dom), hagtorn, rönn, nypon

Hävdens tillstånd:

50% välhävdad, 50% hävd saknas

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling, körväg

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, fornlämning, röjningsrösen, husgrunder

Markfuktighet:

Övervägande del frisk mark

Betydande del fuktig mark

Vegetationstyp:

Enstaka: friskäng av knylhavretyp, örtrik friskäng, fuktäng av hög-
örttypSlätter- och betes-
indikatorer:Vanliga
vårbroddEnstaka
darrgräs
grönvit nattviol
brudbröd
gullviva
ängsvädd
svinrot
mandelblom**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

Ett mycket tätt änge som fortfarande slås. Det är till stora delar igenvuxet men vissa partier hävdas fortfarande. De igenväxta partierna består av snåriga hasselbestånd med helt upplöst grässvål. De slagna partierna har en på grund av kväverikedom trivialiserad, gräsdominerad flora. Enstaka partier är av örtrikare typ med till exempel svinrot, gullviva, brudbröd och ängsvädd. Grässvålen är på många ställen i upplösning på grund av bristande fagning och ökande beskuggning.

Förslag till åtgärder: Fagning och röjning.

Ek karta: 059 71   Areal: 3,5 ha   Inventerat 88.08.19   KLASS: 2

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Hagmark

Bedömning av
bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
   Typrepresentativitet: representativ
   Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
   Träd: ask(dom), tall, ek
   Buskar: slån(dom), en(dom), nypon, vildapel, oxel

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, körväg

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, hamlat träd

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
   Betydande del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: örtrik friskäng
   Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp
   Enstaka: fuktäng av högörttyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta ängsvädd	Vanliga knägräs darrgräs brudbröd skogsklöver gullviva korskovall rödclint	Enstaka ängsfryle vårbrodd vildlin jungfrulin rosettjungfrulin bockrot axveronika jordtistel prästkraige krissla svinrot
-------------------------------------	-----------------------	---	---

Hotade arter: Hartmansstarr

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En trädbevuxen ohävdad hagmark som troligen varit ängesmark. Objektet ligger i anslutning till ett stort lövskogsområde. Artrikedomen av slätter och betesindikatorer är mycket stor. Vegetationen består till största delen av örtrik friskäng med stora förekomster av ängsvädd, korskovall, svinrot, skogsklöver och hartmansstarr. Längst i nordost finns ett område med ängshavretorräng som troligen är något kvävepåverkad. Här finns bland annat säfferot, ängshavre, brudbröd, getväppling och berggröe. Insprängt finns fuktängar med älgört och även en del kalkfuktängar.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete eller slätter. Slyröjning.

19   Rovalds 1:10

19

Ek karta: 059 71

Areal: 4 ha

Inventerat 88.08.19

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	svag hävd	
	Typrepresentativitet:	ej representativ	
	Nuvarande hävd:	svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	ask(dom), tall	
	Buskar:	en, oxel	
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	100% svag gödsling, halmupplag, ledningsstolpar, körväg		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, fuktig mark Mindre del frisk mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, artrik gräs-/lågstarräng Enstaka: fuktäng av kalktyp		
Slåtter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs	Vanliga brudbröd vildlin axveronika rödclint	Enstaka vårbrodd gullviva prästkraige krissla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En hagmark med tämligen tunt jordtäckte, som består av en mosaik av torr- och fuktängar. Fuktängarna består huvudsakligen av gräs-/lågstarrtyp med krypven, hirsstarr, slankstarr, åkermynnta, lökgamander och luddkrissla. Kärrbräsma och gulkämpar förtjänar också att nämnas, den sistnämnda med tanke på avståndet från havet. Fläckvis dominerar älväxing tillsammans med knutnarv och vildlin. Torrängsvegetationen är trivialiserad, troligen på grund av kvävepåverkan. Här dominerar darrgräs nästan fullständigt. Det finns även rikligt med rödclint, axveronika och brudbröd. Ingreppen i objektet är tämligen stora med ledningsstolpar kors och tvärs, många hjulspår och ett halmupplag. Hävden är mestadels god.

Förslag till åtgärder: Fortsatt eller något intensifierat bete.

20 Lunde 1:6

20

Ek karta: 059 71

Areal: 4 ha

Inventerat 88.08.21

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Alvar

Bedömning av
bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall, oxel
 Buskar: en(dom), slån, nypon

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp
 Vanlig: fuktäng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
darrgräs

Vanliga
backsmultron
brudbröd
vildlin
solvända
axveronika

Enstaka
vårbrodd
ängsnycklar
mandelblom
gullviva
kattfot

Hotade arter:

Toppjungfrulin

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett litet utmarksbete omgivet av sommarhus. Det har inte hävdats på flera år och förnafilt-
 ten av gammalt gräs är tämligen tjock. Det finns några betesgynnade arter kvar, bl a en hel
 del toppjungfrulin.

Förslag till åtgärder: Återinfört bete.

21 Alvret; Kauparve

21

Ek karta: 059 71

Areal: 11 ha

Inventerat 88.08.22

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall, oxel
 Buskar: en(dom), nypon, hagtorn, slån

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, körväg

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del torr mark
 Betydande del fuktig mark

Vegetationstyp: Dominerande: alvarhed av fårsvingelalvartyp
 Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer:

Vanliga	Enstaka
vårbrodd	brudbröd
darrgräs	solvända
vildlin	liten blåklocka
axveronika	prästkraze
rödclint	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett litet isolerat alvar som delvis har varit uppodlat. Om detta vittnar några grunda odlingsdiken och den något utamade floran. Detta gäller framför allt den nordvästra delen. Hävden är för närvarande god men har periodvis varit tämligen dålig. De utbredda enbusksnåren vittnar om detta. Vegetationen består till största delen av fårsvingelalvarhed med kraftigt inslag av berggröe. Rödklint, darrgräs, backtimjan, gulmåra och stenmalört är arter som ger karaktär åt området. Här och var finns vätar med typisk vegetation av slankstarr, hirstarr och lökgamander. Att trakten har varit bebodd och brukad under årtusenden vittnar det stora bronsåldersröset Angarntyrs Rojr om. En del av objektet omges av ett vackert och välbyggt stentun.

Förslag till åtgärder: Fortsatt bete och underhåll av stentunet.

Ek karta: 059 71

Areal: 6 ha

Inventerat 88.08.22

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Alvar		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall	
	Buskar:	en(dom), nypon, slån, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, 75% måttligt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	25% ingen gödsling, 50% svag gödsling, 25% tydlig gödsling		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, fornlämning		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: alvarhed av hällmarkstyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta darrgräs kattfot	Vanliga vårbrodd vildlin gullviva axveronika jordtistel	Enstaka knägräs nattviol grönvit nattviol backsmultron brudbröd bockrot liten blåklocka rödclint krissla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En måttligt hävdad alvarmark med i vissa delar fin flora. Det mesta av objektet har en svag till tydlig gödselpåverkan. Den norra delen är emellertid opåverkad av konstgödsel. Här finns fortfarande en fin alvarflora, där speciellt mattor av kattfot kan nämnas.

Förslag till åtgärder: Fortsatt bete

23 Rums 1:2

23

Ek karta: 059 71

Areal: 2 ha

Inventerat 88.08.22

KLASS: 2

Markslag:

Slåttermark

Naturtyp:

Träd-/buskbärande äng

Nuvarande hävd:

Slåtter

Bedömning av**bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: svag hävd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 50-75%

Träd: björk(dom), ek(dom), rönn, ask, vildapel

Buskar: hassel

Hävdens tillstånd:

50% välhävdad, 50% hävd saknas

Ingrepp/påverkan:

50% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, brukningsväg

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, hamlat träd

Markfuktighet:

Övervägande del frisk mark

Betydande del fuktig mark

Mindre del torr mark

Vegetationstyp:

Vanlig: friskäng av knylhavretyp, fuktäng av högörttyp

Enstaka: friskäng av skogsnävatyp, örtrik friskäng

**Slåtter- och betes-
indikatorer:**Dominanta
brudbrödVanliga
vårbrodd
knägräs
skogsklöverEnstaka
darrgräs
gullviva
höskallra
ängsvädd
svinrot**Hotade arter:**

Hartmanstarr

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett björk- och ekdominerat änge där hävden återupptagits efter ca 40 år av ohävd eller beteshävd. Hävden har endast återupptagits i södra delen resten befinner sig i igenväxningsfas. Dock har vissa partier av den ohävdade delen fortfarande stora floristiska värden. Det sydligaste partiet bär kraftiga spår av kvävepåverkan med maskrosor och hundäxing. Troligen är detta en följd av ohävden och den brukningsväg som går längs södra kanten. Gödselpåverkan avtar mot norr. Vegetationen är huvudsakligen frisk till fuktig. Det igenväxande partiet består till stor del av älgört men med inslag av örtrik friskäng med bland annat svinrot, ängsvädd, brudbröd, skogsklöver och hartmanstarr. I övrigt är vegetationen tämligen trivial med i huvudsak gräs i fältskiktet. Hamling av askar har nyligen skett.

Förslag till åtgärder: Fortsatt slåtter som utökas till att omfatta även partierna med örtrik friskäng. Gallring i hasselbuketterna som står för tät.

24 Bankvät, Rullbacken; Prästgården

24

Ek karta: 059 71

Areal: 54 ha

Inventerat 90.06.02

KLASS: 1

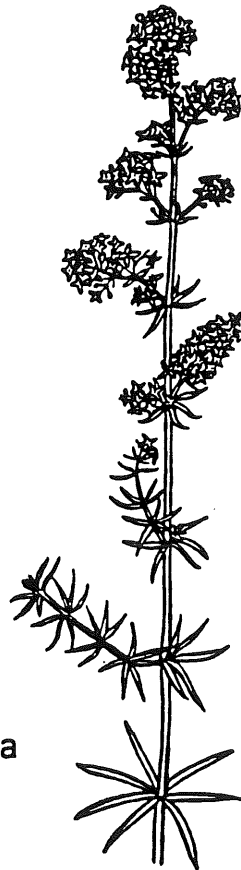
Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (18 ha), buskrik utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall(dom)	
	Buskar:	en(dom), slån, nypon, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad		
Ingrepp/påverkan:	Dike, körväg		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av fårsvingeltyp Enstaka: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, artrik gräs-/lågstarräng, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp, övre landstrandvegetation av strandmalörttyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta solvända gulkämpar strandmalört	Vanliga saltåg vårbrodd knägräs darrgräs nålstarr knutnarv brudbröd vildlin kustarun axveronika jordtistel	Enstaka ängsnycklar mandelblom småfingerört backsmultron smultronklöver jungfrulin rosettjungfrulin gullviva majviva trift baktimjan liten blåklocka spåtistel kattfot sandmaskros strandmaskros revfibbla
Fauna:	I området häckar skärfläcka, småtärna och roskarl. Stränderna utgör goda rastplatser för sträckande vadarfåglar.		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En omväxlande och mycket välbetad mark som huvudsakligen består av buskrik utmark. Vid havet övergår denna i en fint zonerad havsstrandäng. Dominerande vegetationstyp i området är fårsvingeltorräng med gulmåra, kattfot och solvända. På några håll övergår den i fårsvingelalvarhed med bl a axveronika. Här och var går fuktiga stråk med slankstarr, lökgamander och ältranunkel. Svårgenomträngliga enbusksnår och tynnen visar att hävden varit sämre än den nuvarande. Ner mot havet går ett stråk av våtar med öppet vatten. Nedanför dessa våtar börjar landstrandvegetationen. Den är fragmentarisk på sina håll men har oftast en zonering som är typisk för flacka betade strandängar. Överst med salttåg, havssälting, kustarun och smultronklöver, därefter ett glest bälte med strandmalört. Närmast vatten en frodig matta av strandkrypa, krypven, gulkämpar och salttåg. Ingreppen i området är mycket små. Ett dike, svag gödselpåverkan mot en anslutande gödslad hage och en svagt använd körväg.

Gulmåra

Ek karta: 059 71

Areal: 20 ha

Inventerat 89.07.17

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (3 ha), buskrik utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall, vildapel, rönn	
	Buskar:	slån(dom), en(dom), nypon, getapel, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad		
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, tre sommarstugor, körväg		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del frisk mark Mindre del fuktig mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av fårsvingeltyp Vanlig: friskäng av rödventyp Enstaka: artrik gräs-/lågstarräng, fuktäng av kalktyp, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp, övre landstrandvegetation av strandmalörttyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta gullviva trift	Vanliga vårbrodd knutnarv solvända majviva kustarun backtimjan gulkämpar jordtistel strandmalört	Enstaka darrgräs småfingerört brudbröd vildlin axveronika spåtistel
Hotade arter:	Honungsblomster		
Fauna:	Roskarl häckar i området.		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett torrt utmarksbete som sträcket sig ner till havsstranden. Övre delen är torr fårsvingeläng med solvända, gråfibbla och gulmåra. I sydväst finns ett hagmarksliknande område som är något kvävepåverkat. Här växer bl a ängsvädd, svartkämpar och revsmörblomma.

En bit ovanför stranden breder ett nästan ogenomträngligt tynnesnår ut sig. Närmare havet återfinns mycket välbetad havsstrandäng. Här finns mattor av trift, kustarun, gulkämpar och strandmalört. I området finns ett stråk med kalkfuktäng och här växer majviva, tätört och honungsblomster. Rapportens omslagsbild är fotograferad i detta objekt.

Ek karta: 059 71

Areal: 45 ha

Inventerat 89.07.18

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (1 ha), buskrik utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	oxel, tall	
	Buskar:	en(dom), nypon, slån	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad, kaninbete		
Ingrepp/påverkan:	Sommarstugor, körvägar		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av fårsvingeltyp Vanlig: friskäng av rödventyp Enstaka: rished av örtrik ljungtyp, sandgräshed av borsttåteltyp, artrik gräs-/lågstarräng, fuktäng av kalktyp, driftvegetation, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	stagg	vårbrodd	knippfryle
	solvända	knägräs	darrgräs
		slätterblomma	loppstarr
		brudbröd	knutnarv
		vildlin	ängsviol
		majviva	kustarun
		bactimjan	axveronika
		jordtistel	gulkämpar
			liten blåklocka
			spåtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett omväxlande utmarksbete som numera är mycket välhävdad. Dock har tidigare avbrott i hävden gjort att enbuskagen ställvis är ogenomträngliga. Vegetationen består huvudsakligen av torrängar där gulmåra, fårsvingel, brudbröd och gråfibbla dominerar. I östra delen av objektet finns en hedliknande vegetationstyp med ljung och stagg som är sällsynt på Gotland. På sandigt underlag finns sandgräshed med något osammanhängande vegetations-täcke. Här växer fårsvingel, bactimjan, ljung och lavar. I öster finns även en friskare del med rödven, blodrot och ängsviol. Här och var finns kalkfuktängar med rikliga förekomster av slätterblomma, spikblad och tätört. Stranden domineras av ett smalt bälte med driftvegetation med fragment av nedre landstrandvegetation med krypven och strandkrypa.

27 Grötlingboud; Skradarve

27

Ek karta: 059 71

Areal: 51 ha

Inventerat 89.07.19

KLASS: 2

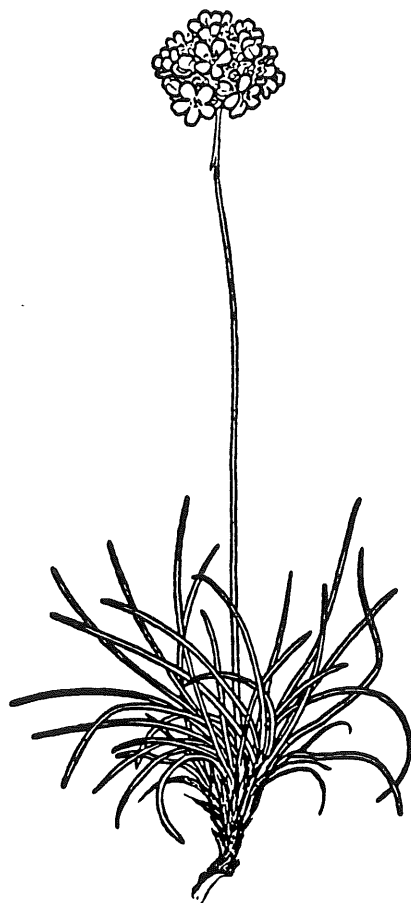
Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (20 ha), buskrik utmark		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall, björk, rönn	
	Buskar:	en(dom), slån, nypon, olvon, getapel, hagtorn	
Ingrepp/påverkan:	75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, sandstensbrott, körväg		
Hävdens tillstånd:	25% välhävdad, endast kaninbete		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Mindre del fuktig mark, våt mark, mindre vattensamling		
Vegetationstyp:	Dominerande: torräng av fårsvingeltyp Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, artrik gräs-/lågstartyp, fuktäng av kalktyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp, havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp, öppet sumpkärr		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta solvända	Vanliga vårbrodd vildlin kustarun backtimjan jordtistel	Enstaka saltåg knägräs darrgräs ängsnycklar knutnarv mandelblom brudbröd bockrot majviva dvärgarun gulkämpar liten blåklocka spåtistel strandmalört kattfot
Hotade arter:	Honungsblomster		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett omväxlande utmarksbete som inte varit hävdad på flera år. Torrbackarna hålls dock öpp-

na av kaniner. I vegetationen finns dock en hel del betesgynnade växter kvar. Torrängarna domineras av fårsvingel, gulmåra och axveronika. Ställvis är vegetationen gles med mycket renlav i bottenskiktet. Här och var lite rikare med ängshavre, färgmåra och darrgräs. Ett område domineras helt av solvända. Området karakteriseras också av våtmarker med vätar av vilka vissa torkar ut, andra inte. Dessa är avsnörda laguner från den flikiga södra kusten av udden. Runt om en del av dessa finns fuktängar av skiftande slag. Vissa är rikare med tätört, majviva, ängsnycklar, spikblad, honungsblomster och praktbrunört. Havsstranden präglas av upplöst zonerings g a bristande hävd men här finns fortfarande gott om kustarun, gulkämpar och trift.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete.

Strandtrift

28 Skradarve 1:2, Frigsarve 2:1

28

Ek karta: 059 71

Areal: 9 ha

Inventerat 89.07.19

KLASS: 3

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (1 ha), buskrik utmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	25-50%	
	Träd:	tall	
	Buskar:	en(dom), nypon, slån	
Hävdens tillstånd:	100% välhävdad		
Ingrepp/påverkan:	100% svag gödsling, sommarstuga		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Betydande del torr mark Mindre del fuktig mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: friskäng av rödventyp Vanlig: torräng av fårsvingeltyp Enstaka: övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta brudbröd jordtistel	Vanliga vårbrodd knägräs jungfrulin backtimjan kattfot	Enstaka knutnarv vildlin kustarun dvärgarun gulkämpar

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett välhävdad stycke betesmark som troligen någon gång varit påverkat av fosforgödsel. Vegetationen är mestadels rik med en underlig blandning av växter. Dominanter är brudbröd, knägräs, svartkämpar och brunört. Mot havet begränsas området av en stenmur, men p g a att det ändå tränger in saltvatten finns en viss strandängsvegetation. Här finns välbetade mattor av krypven, strandkrypa och saltnarv. Ett stort parti av hagen är tät skogsvegetation med en sommarstuga. Denna del inräknas ej i objektet.

Ek karta: 059 71

Areal: 31 ha

Inventerat 89.07.19

KLASS: 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Havsstrandäng (17 ha), buskrik utmark

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall, oxel
 Buskar: en(dom), nypon, slån

Hävdens tillstånd:

100% välhävdad

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, driftgödsling

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del frisk mark
 Betydande del torr mark
 Mindre del fuktig mark, våt mark, mindre vattensamling

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, friskäng av rödventyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
 Enstaka: artrik gräs-/lågstarräng, driftvegetation, skonvegetation

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
vårbrodd	salttåg	slätterblomma
vildlin	smultronklöver	brudbröd
gulkämpar	darrgräs	kustarun
	knutnarv	jordtistel
		strandmalört

Hotade arter:

Ljungsnärja

Fauna:

I området häckar skärfläcka. På stränderna rastar vadarfåglar.

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Området består till stor del av välbetade strandängar. Ovanför strandängarna finns torr- och friskängar med fårsvingel, gulmåra, vårbrodd, sandstarr respektive rödven, vitklöver och grässtjärnblomma som karaktärsarter. Saltpåverkan når långt upp på stranden där salttåg, rödsvingel och gåsört dominerar. Här finns även gott om smultronklöver, kustarun och gulkämpar. Här och var finns väl utbildade saltskonor där salttåliga arter som glasört, saltnarv, saltört och saltmålla trivs. Den nedre landstranden är mestadels vegetationslös och består av sand eller sten. Ovanför den finns ett ganska kraftigt bälte med driftvegetation. Ett litet område i norr är igenväxt med tall, oxel och tynne, annars är hela objektet välbetat. På stranden står ett antal förfallna strandbodas.

30 Gässlan, Krakskär; Grötlingboholme

30

Ek karta: 059 72

Areal: 10 ha

Inventerat 89.07.18

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (10 ha)		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	saknas	
	Buskar:	en, slån	
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad		
Ingrepp/påverkan:	100% svag gödsling		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Mindre del fuktig mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: friskäng av rödventyp Vanlig: nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, driftvegetation, övre landstrand-vegetation av salttåg-/rödsvingeltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vårbrodd gulikämpar	Vanliga knägräs liten blåklocka strandmalört	Enstaka darrgräs vildlin bockrot backtimjan jordtistel
Fauna:	Stränderna utgör rastlokaler för sträckande vadarfåglar samt vitkindad gås.		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En måttligt betad strandäng längst ut på Grötlingboudd. Vegetationen som är tämligen trivial består i huvudsak av rödvenfriskäng där vitklöver, röllika, luddkrissla, rödklint och gulmåra är karaktärsarter. Här och var finns torrare inslag med fårsvingel, käringtand och revfingerört. Mot havet tar driftvegetationen vid. Den bryts dock av på några håll av välbetade mattor av krypven, strandkrypa och glasört. Kvävepåverkan i området är måttlig.

31 Grötlingbo innerholme

31

Ek karta: 059 72

Areal: 49 ha

Inventerat 91.10.01

KLASS: 1

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Havsstrandäng (5 ha), alvar
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: saknas
 Buskar: en, nypon

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% måttligt hävdad

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark
 Mindre del våt mark

Vegetationstyp: Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, torräng av fårsvingeltyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp
 Enstaka: fuktäng av kalktyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av strandmalörttyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
darrgräs	knutnarv	knägräs
backsmultron	fältsippa	trift
brudbröd	vildlin	jordtistel
backtimjan	sumpgentiana	strandmalört
axveronika		
gulkämpar		

Fauna: Ön är en god rastlokal för sträckande gäss, änder och vadarfåglar.

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Grötlingbo innerholme är en helt öppen ö uppbyggd av strandvallar och finsediment. Strandvallarna är väl utvecklade och går lätt att följa i terrängen. Öns västra strand utgörs av strandängar. Längs den östra stranden löper en strandvall utan strandvegetation. Ön betas av kor och hävden är mycket god. Till detta bidrar också stora mängder vitkindade gäss som rastar på ön. Vegetationen är varierad med alvarhedar, torrängar, fuktängar och växel-fuktiga våtar. På havsstranden växer krypven, strandkrypa, gåsört, havsnarv, blåmålla, trift och kustbaldersbrå. På flera håll uppträder sumpgentiana ymnigt. Torrängarna och hedarna är örtrika. Vanliga är backsmultron, brudbröd, axveronika, röllika, svartkämpar, och backtimjan. I våtarna växer krypven, slankstarr, hundstarr och luddkrissla.

32 Viges 2:1

32

 Ek karta: 059 61   Areal: 28 ha   Inventerat 88.07.16   KLASS: 1

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (10 ha), alvar		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	representativ	
	Nuvarande hävd:	god	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	tall, rönn, vildapel, oxel, asp, björk	
	Buskar:	en(dom), slån, hagtorn, nypon	
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, endast kaninbete		
Ingrepp/påverkan:	Sönderkört jordtäckte vid luftledning		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Övervägande del torr mark Betydande del fuktig mark Mindre del frisk mark, våt mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: rished av örtrik ljungetyp, torräng av fårsvingeltyp, alvarvariant av örtrik ängshavretorräng, friskäng av rödventyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, artrik gräs-/lågstarttyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp, övre landstrandvegetation av strandmalörttyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta axveronika	Vanliga vårbrodd darrgräs brudbröd vildlin ängsvädd jordtistel rödclint krissla	Enstaka knägräs ängsnycklar backnejlika backsmultron rosettjungfrulin solvända bockrot gullviva sumpgentiana strandrödtoppa liten blåklocka

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett mycket varierat och omväxlande objekt med i huvudsak alvar och strandängsvegetation. Hela området har en tydlig zonerings från havet och upp till torrängarna. Längst upp hittar man alvarhed på tunt jordtäckte med fårsvingel, axveronika, vanlig ögontröst, vildlin och stenmalört. Här uppe finns också ett blåtåtelddominerat fuktområde runt ett vatten-

hål med kärrtistel, blodrot och ängsvädd. I tynnesnåren runt detta område finns en örtrik rished med kaninbetade ljungtuvor, solvända, backtimjan och blodrot. Här finns också en tät dunge av högväxta aspar och björkar. En bård av lågväxta tallar, enar och tynne skiljer den övre och nedre delen av objektet från varandra. Nedanför denna bård breder växelfuktiga kalkfuktängar ut sig. I dessa kan man t.ex finna sumpgentiana, dvärgviol och lökgamander. Här finns också ett bälte av mer permanenta våtar, vilka nästan helt domineras av agnsäv. Nedanför våtarna börjar den maritima påverkan bli märkbar. Gulkämpar och havssälting blandar sig i fuktängarna. Ett stråk av alvarhed med tunt jordtäckte med mycket stenmalört och fårsvingel avlöses av övre landstrandvegetation med rödsvingel, saltåg och strandrödtoppa. Nedanför den kommer en zon med strandmalört med mattor av trift. Längst ned mot vattnet en bård av krypven, strandkrypa och strandaster. Här och var finns små lågväxta fläckar av driftvegetation med mållor och strandbaldersbrå. Hela området förutom tynnebältet på mitten är välhävdad, men troligen har inte bete förekommit på ett par år. Kaninerna har framför allt på den övre delen hållit området öppet.

Förslag till åtgärder: Det är mycket angeläget att bete återupptas så snabbt som möjligt för att inte tynnesnåren ska breda ut sig mer.

33 Hallinge 3:1

33

Ek karta: 059 61

Areal: 0,5 ha

Inventerat 88.07.11

KLASS: 3

Markslag:	Slåttermark
Naturtyp:	Träd-/buskbärande äng
Nuvarande hävd:	Slåtter
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd Typrepresentativitet: mindre representativ Nuvarande hävd: svag
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt: 50-75% Träd: björk(dom), ask Buskar: hassel, en, vildapel
Hävdens tillstånd:	100% måttligt hävdat, gamla fagningsgropar
Ingrepp/påverkan:	Dike
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård, röjningsrösen
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark
Vegetationstyp:	Enstaka: friskäng av knylhavretyp, friskäng av skogsnävatyp
Slåtter- och betesindikatorer:	Vanliga mandelblom brudbröd gullviva svinrot vårbrodd skogsnycklar

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett hävdat litet änge med en tämligen artfattig flora, troligen beroende på avbrott i hävden. Trädskiktet domineras av björk. Buskskiktet består av halvgamla askar och enstaka hasslar. Ängets omges av tät slyvegetation av ask och ek. Mot vägen löper en björkridå. Vegetationen består av friskängar som domineras av gräs i de öppna partierna och av skogsnäva i dungarna. Partierna närmast åkern och körvägen är kraftigt kvävepåverkade. De fagningsgropar som finns är flera år gamla. Fagningen är kraftigt eftersatt.

Förslag till åtgärder: Röjning av sly. Fagning och slåtter varje år.

Ek karta: 059 61

Areal: 0,5 ha

Inventerat 88.07.11

KLASS: 3

Markslag: Slättermark
 Naturtyp: Träd-/buskbärande äng
 Nuvarande hävd: Slätter

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: björk(dom), sälg, ek
 Buskar: hassel, getapel

Hävdens tillstånd: 75% måttligt hävdad, 25% hävd saknas

Ingrepp/påverkan: Dike, grävd grop

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark

Vegetationstyp: Enstaka: friskäng av knylhavretyp, friskäng av skogsnävatyp

Slätter- och betes-
 indikatorer: Vanliga
 darrgräs
 mandelblom
 brudbröd
 svinrot
 gullviva
 rosettjungfrulin
 skogsnycklar
 vårbrodd

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett litet änge, med parallella trädridåer av björk och ek. Det röjdes för några år sedan och nu är hasseluppslaget i trädridåerna stort. Ängeten var slaget vid inventeringstillfället varför inga frekvensbedömningar gjordes. Den inre delen var oslagen, med tämligen upplöst grässvål, men ängskaraktären fanns till viss del kvar. Här fanns ett par gamla fagningsgropar. Vegetationen är artfattig och består av friskängar i gläntorna och skogsnävsängar i ridåerna och i den ohävdade delen. Här finns mycket lundslok. Objektet är svåbedömt.

Förslag till åtgärder: Fortsatt slätter, efterhållande av slyuppslaget.

35 Viges 2:1

35

Ek karta: 059 61

Areal: 9 ha

Inventerat 88.08.28

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Hagmark		
Nuvarande hävd:	Bete		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	svag	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	75-100%	
	Träd:	ek(dom), ask, björk, rönn	
	Buskar:	hassel, hagtorn	
Hävdens tillstånd:	50% svagt hävdad, 50% hävd saknas		
Ingrepp/påverkan:	25% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 50% tydlig gödsling		
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Betydande del fuktig mark		
Vegetationstyp:	Dominerande: friskäng av rödventyp Vanlig: fuktäng av högörstyp Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta ängsvädd	Vanliga vårbrodd darrgräs knägräs brudbröd skogsklöver solvända liten blåklocka	Enstaka nattviol grönvit nattviol jungfrulin bockrot gullviva jordtistel prästkragen revfibbla
Fauna:	Ekoxe		

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Området är till ett betesmark omvandlat änge, som domineras av ek. Hasselbuketter och klappade askar vittnar om det gamla ängesbruket. Området har trots en ställvis kraftig kvävepåverkan kvar mycket av en betesgynnad flora. Speciellt ängsvädden är stark, men man kan även hitta arter som skogsklöver, knägräs, vårbrodd, liten blåklocka, revfibbla och jungfrulin. Enligt lövskogsinventeringen skall här även finnas hartmanstarr. Grässvålen är tämligen tät i hela området utom i fuktsvackorna där betestrycket har varit för svagt för att hålla älgörten borta. Kvävepåverkan märks främst genom den allestädes närvarande hundäxingen. Detta är eventuellt en följd svagare hävd. Närmast gården och längs en väg tvärs igenom området är dominansen av kvävegynnade växter närmast total. Värde att nämna är också en stor population av långsvingel.

Förslag till åtgärder: Hårdare betestryck.

Ek karta: 059 61

Areal: 1,5 ha

Inventerat 88.07.08

KLASS: 2

Markslag:

Slättermark

Naturtyp:

Öppen fastmarksäng, träd-/buskbärande äng

Nuvarande hävd:

Slätter

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: ek(dom), björk, ask

Buskar: hassel, rönn, hagtorn

Hävdens tillstånd:

100% välhävdad

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, utlakning av gödselvatten

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, hamlat träd

Markfuktighet:

Betydande del frisk mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: friskäng av knylhavretyp

Vanlig: fuktäng av högrörttyp

Enstaka: friskäng av rödventyp, örtrik friskäng, fuktäng av gräs-
/lågstartypSlätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
vårbroddVanlig
darrgräs
ängsvädd
svinrotEnstaka
nattviol
grönvit nattviol
brudbröd
skogsklöver
gullviva
höskallra
liten blåklocka
rödclint

Hotade arter:

Hartmansstarr

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett välhävdad änge med en öppen del och en träd- och buskbärande del. Den öppna delen domineras av friskängar med störningsberoende arter såsom knylhavre, ängssvingel och luddtåtel. örter spelar här en liten roll utom på vissa partier som är betydligt örtrikare med inslag av bland annat svinrot och ängsvädd. Den träd bärande delen, med ek som dominant i trädskiktet, domineras av fuktängar med högrörtsvegetation, såsom älgört. Här kan man även hitta hartmansstarr. Vissa partier har lägre vegetation av gräs och starr. Ett parti av den öppna delen genomströmmas av lakvatten från en gödselstack.

Förslag till åtgärder: Fortsatt slätter.

37 Viges 1:2

37

Ek karta: 059 61

Areal: 9 ha

Inventerat 88.07.18

KLASS: 1

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Hagmark

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 50-75%

Träd: björk(dom), ek(dom), ask, rönn, gran, tall

Buskar: hassel(dom), nypon, hagtorn, vildapel

Hävdens tillstånd:

75% välhävdad, 25% måttligt hävdad, betas av ungnöt

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling, plantering: 25% barrträd höjd 15 m, körväg, skräpupplag, skrotupplag

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, hamlat träd

Markfuktighet:

Övervägande del frisk mark

Betydande del fuktig mark

Mindre del torr mark

Vegetationstyp:

Dominerande: friskäng av rödventyp

Vanlig: fuktäng av tuvtäteltyp, fuktäng av högörttyp

Enstaka: örtrik friskäng, fuktäng av gräs-/lågstartyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta
vårbroddVanliga
darrgräs
brudbröd
ängsvädd
liten blåklockaEnstaka
ängsfryle
knägräs
nattviol
grönvit nattviol
slätterblomma
skogsklöver
vildlin
jungfrulin
solvända
gullviva
jordtistel
rödclint
prästkraige
kattfot
svinrot

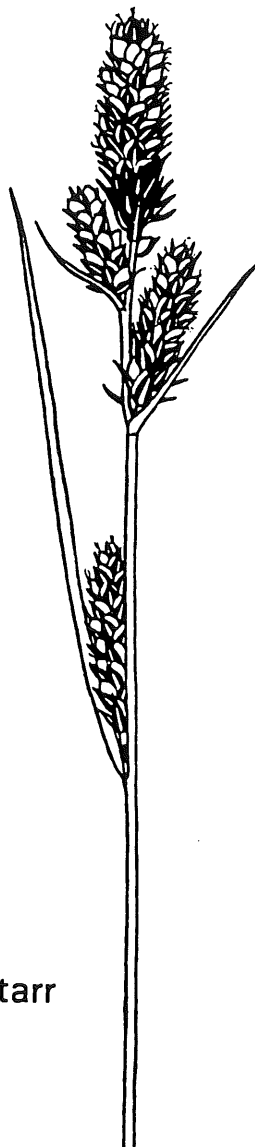
Hotade arter:

Hartmanstarr

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En f.d. ängesmark, som numera betas. Hävden är god på de flesta ställen i objektet. Området är uppdelat i två beteshagar som fortsätter på var sitt håll utanför objektet. Trädskiktet domineras omväxlande av björk och ek och är tämligen slutet med enstaka öppnare ytor. Här domineras vegetationen av friskängar med rödven, vårbrodd och ängskovall. Ställvis är det örtrikt med ängsvädd, brunört, blekstarr, slåtterblomma och blodrot. Västerut finns hasselbuketter med helt slutet krontak med lundvegetation under. Här växer bland annat lundslok, harsyra och sårläka. Här och var finns dråg med fuktängar med tuvtåtel och älgört. En körväg leder genom södra delen. Längs denna finns ett flertal skräppupplag och gamla jordbruks maskiner. På ett lite område längst i öster är kvävepåverkan stor.

Förslag till åtgärder: Fortsatt bete.

Hartmanstarr

38 Hallinge 3:1

38

Ek karta: 059 61

Areal: 0,5 ha

Inventerat 88.07.09

KLASS: 3

Markslag:

Slåttermark

Naturtyp:

Träd-/buskbärande äng

Nuvarande hävd:

Slåtter

Bedömning av**bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: ek, björk, rönn

Buskar: hassel(dom), nypon, vildapel

Hävdens tillstånd:

100% välhävdad

Kulturhistoriska spår:

Hamlat träd

Markfuktighet:

Övervägande del frisk mark

Vegetationstyp:

Vanlig: friskäng av skogsnävatyp, örtrik friskäng

Enstaka: fuktäng av högörttyp

**Slåtter- och betes-
indikatorer:**

Vanliga

darrgräs

grönvit nattviol

backsmörblomma

brudbröd

blodnäva

gullviva

ängsvädd

jordtistel

rödclint

vårbrodd

Enstaka

mandelblom

solvända

svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett litet välhävdad änge med tilltalande karaktär. Vegetationen är mestadels frisk. Floran är utarmad, troligen på grund av för tidig slåtter. Endast de öppna ytorna är slagna. Fagningen är också eftersatt. Triviala arter som högväxta gräs, björnloka, humleblomster och teveronika dominerar. Dock finns några slåttergynnade arter såsom brudsporre, svinrot, darrgräs och gullviva kvar. Den övervägande vegetationstypen är av friskängstyp. Ängset är nyligen röjt. Framför allt har hasseln beskrivits. Ängset är invaderat av lövvastar där bland annat vildapel, hagtorn och slån ingår. Färska fagningsgropar finns.

Förslag till åtgärder: Fortsatt slåtter och fagning.

Ek karta: 059 60

Areal: 1,5 ha

Inventerat 88.08.01

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 50-75%
 Träd: ek(dom), björk(dom), oxel, rönn
 Buskar: hassel(dom), slån, hagtorn, vildapel

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdat, 25% svagt hävdat, nötbetat

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Betydande del torr mark

Vegetationstyp: Dominerande: friskäng av rödventyp

Slätter- och betes-
 indikatorer: Vanliga Enstaka
 knägräs vårbrodd
 skogsklöver darrgräs
 ängsvädd brudbröd
 svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En tämligen tät hagmark med ek och björk som dominerande trädslag och hasselbuketter i buskskiktet. Hävden är svag till måttlig med slyupplag av ask, hagtorn och vildapel. Förna-pålagringen och beskuggningen är på sina håll stor med mycket mossa i bottenskiktet. Dock har floran vissa kvaliteter med ängsvädd, knägräs och skogsklöver. Vegetationen utgörs mestadels av friskäng av rödventyp med fattiga inslag av rished. Här kan man till exempel hitta stagg som är ovanlig på Gotland. En kvävepåverkan kan märkas med inslag av framför allt maskros.

Förslag till åtgärder: Røjning av sly. Intensifierat bete.

40 Viges 1:2

40

Ek karta: 059 61

Areal: 16 ha

Inventerat 88.08.27

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark		
Naturtyp:	Havsstrandäng (9 ha), alvar		
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd	
	Typrepresentativitet:	mindre representativ	
	Nuvarande hävd:	saknas	
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%	
	Träd:	oxel	
	Buskar:	en(dom), slån	
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, hålls öppet av kaniner och gäss		
Ingrepp/påverkan:	50% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, dike från åkern ovanför, körväg, strandbod		
Kulturhistoriska spår:	Stengärdesgård		
Markfuktighet:	Betydande del torr mark, frisk mark, fuktig mark		
Vegetationstyp:	Vanlig: alvarhed av fårsvingelalvartyp, fuktäng av kalktyp Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av strandmalörttyp, nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp, skonvegetation		
Slätter- och betesindikatorer:	Dominanta vildlin	Vanliga darrgräs brudbröd axveronika jordtistel	Enstaka knägräs kustarun

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett alvar som övergår i en välsmagad och fint zonerad havsstrandäng. Alvaret domineras av omväxlande alvarhed och fuktängar. Här finns till exempel stenmalört och spåtistel som karaktärsarter. Fuktängarna karaktäriseras av vildlin, brudbröd och dvärgarun. Vätar med mattor av agnsäv och ställvis av nålsäv går som stråk parallellt med stranden. Nedanför dessa finns en zon med tunt jordtäckte med fårsvingel och stenmalört. Denna övergår i en fint zonerad strandäng med rödsvingel och salttåg längst upp, därefter en zon med strandmalört och längst ned mattor av krypven och strandkrypa. Bland betesberoende strandväxter kan nämnas rödtoppa, kustarun och trift. Alvarområdena längst i öster och längs körvägen är tydligt kvävegödselpåverkade. Vägen leder fram till två vackra strandbodar. Området är inte betat utan hålls öppet av kaniner och gäss.

Förslag till åtgärder: Återupptagande av bete

41 Domerarve 1:13

41

Ek karta: 059 61

Areal: 5 ha

Inventerat 88.08.23

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Buskrik utmark

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall
 Buskar: en(dom), slån, nypon

Hävdens tillstånd:

Hårt kaninbetat på vissa ställen

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del torr mark
 Betydande del frisk mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: torräng av fårsvingeltyp
 Vanlig: friskäng av rödventyp
 Enstaka: rished av sandristyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fukt-
 äng av kalktyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
darrgräs	ängsfryle
brudbröd	knägräs
rödclint	backnejlika
	jungfrulin
	liten blåklocka
	jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En ohävdad betesmark, som till stor del hålls öppen av kaniner. Underlaget är till största delen sand. Vegetationstyperna utgörs därför till största delen av torräng och rished, huvudsakligen av fårsvingeltyp, men på rikare partier med inblandning av ängshavre och brudbröd. Risheden består mest av hårt nedbetade ljungtuvor och sandstarr. Då området varit ohävdad under lång tid har enbuskarna ställvis bildat ogenomträngliga snår med gläntor av välsnaggade fårsvingeltorrängar här och där.

Förslag till åtgärder: Betespåsläpp

42 Domerarve 1:21

42

Ek karta: 059 61

Areal: 10 ha

Inventerat 88.07.16

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Buskrik utmark

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden:

svag hävd

Typrepresentativitet:

mindre representativ

Nuvarande hävd:

saknas

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt:

25-50%

Träd:

tall

Buskar:

en(dom), slån, nypon, getapel, hagtorn, oxel

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 75% hävd saknas, betesformade enar

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, fornlämning

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: fuktäng av kalktyp

Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp

Enstaka: torräng av fårsvingeltyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Dominanta

darrgräs

brudbröd

Vanliga

vårbrodd

grönvit nattviol

vildlin

jordtistel

Enstaka

knägräs

backsmultron

gullviva

liten blåklocka

krissla

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En igenväxande utmark som ställvis är hårt kaninbetad. Objektet gränsar till en ohävdad strandäng (obj 43). Nedre delen av objektet består huvudsakligen av kalkfuktäng med bland annat luddkrissla. Här finns gott om tuvmyrebön av den betesgynnade gula tuvmyran. Dessa har en avvikande vegetation. Övre delen av torrängarna är av ängshavre- och fårsvingeltyp. De senare är hårt kaninbetade. Även om området är under stark igenväxning kan man fortfarande se många betesformade enar. För övrigt är buskskiktet mycket artrikt med bland annat vildapel, getapel, olvon och brakved.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete.

Ek karta: 059 61

Areal: 5 ha

Inventerat 88.07.16

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Havsstrandäng (5 ha)
 Nuvarande hävd: Övrigt: Gåsbete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: saknas
 Buskar: en, nypon

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, gåsbetat

Ingrepp/påverkan: 25% ingen gödsling, 50% tydlig gödsling, detritusgödsling från havet, dikesgödsling

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del våt mark
 Betydande del fuktig mark
 Mindre del frisk mark

Vegetationstyp: Dominerande: nedre landstrandvegetation av agnsäv-/krypventyp
 Vanlig: övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
 Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, driftvegetation, övre landstrandvegetation av strandmalörttyp, skonvegetation

Slätter- och betesindikatorer: Dominanta trift Vanliga kustarun dvärgarun Enstaka vårbrodd

Fauna: God rastlokal för vadare, simänder och gäss

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett strandängsområde som idag saknar hävd, men är öppet tack vare gåsbete. Området är flackt med stor ansamling av gammal tång, vilket lockar till sig mycket rastande vadare. Vegetationen är mycket påverkad av kväve från tången med täta gröna mattor av strandkrypa, krypven och saltnarv. Den övre landstranden består huvudsakligen av salttåg/rödsvingelängar. I hjulspår som löper över dessa växer ymnigt med smultronklöver och dvärgarun. Här finns även några saltskonor med saltört, saltgräs och glasört. Några hundra meter från stranden ligger ön Dorvgrunn, som inte inventerats. Den har förmodligen likartad vegetation.

Förslag till åtgärder: Återupptaget bete.

44 Sles 1:2

44

 Ek karta: 059 61   Areal: 10 ha   Inventerat 88.08.01   KLASS: 1

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Hagmark
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden:	tidvis upphörd hävd
Typrepresentativitet:	representativ
Nuvarande hävd:	god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt:	50-75%
Träd:	björk(dom), ek(dom), tall, rönn
Buskar:	hassel(dom), en, hagtorn, slån

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 50% måttligt hävdad, fårbetat till stor del, nötbetat till mindre del

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 25% svag gödsling, 25% tydlig gödsling, gödseldike, fårhus

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, röjningsrösen

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Betydande del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande:	friskäng av rödventyp
Vanlig:	fuktäng av tuvtåteltyp
Enstaka:	fuktäng av gräs-/lågstarttyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
jordtistel	vårbrodd	backklöver
darrgräs	knägräs	jungfrulin
	bockrot	solvända
	gullviva	höskallra
	liten blåklocka	rödklint
	ängsfryle	prästkraige
	mandelblom	

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En artrik och tilltalande hagmark där björk och ek dominerar i trädskiktet. Öppna partier omväxlar med lundartade hasselpartier. Objektet är indelat i två hägn: ett mindre nötbetat och ett större fårbetat. Hävden är i huvudsak god. På vissa partier kan man märka ett visst uppslag av hagtorn och hassel. Vegetationen består till största delen av rödvenfriskäng som på sina håll är tämligen örtrik. I fuktiga partier dominerar tuvtåtel. Ett exemplar av flockarun hittades i objektet. Här och var är kvävepåverkan stor med åkertistel, brännässla och maskros, speciellt runt fårhuset och längs ett dike som troligen rinner från ett gödselupplag.

Förslag till åtgärder: Forstatt bete.

45 Ronnings 1:5

45

Ek karta: 059 61

Areal: 7 ha

Inventerat 90.06.14

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Hagmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: björk(dom), ek(dom), tall, ask, oxel
 Buskar: hagtom, en, getapel, hassel, slån

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% tydlig gödsling, dike till gödselbrunn, körspår

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård, hamlat träd, fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Betydande del torr mark, fuktig mark
 Mindre del mindre vattensamling

Vegetationstyp: Dominerande: friskäng av rödventyp
 Vanlig: torräng av fårsvingeltyp
 Enstaka: fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av gräs-/lågstartyp

Slätter- och betes- indikatorer:	Dominanta	Vanliga	Enstaka
	vårbrodd	darrgräs S:t Pers nycklar nattviol brudbröd jungfrulin solvända gullviva slätterfibbla	knägräs loppstarr Jungfru M nycklar backnejlika mandelblom skogsklöver vildlin bockrot svinrot

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En omväxlande betesmark som består av f d ängsmark. Objektet ligger i en småbruten och ålderdomlig bygd. Området betas av nöt och har ett ganska tätt kronskikt. Några partier är öppnare. Vegetationen består av torr- och fuktängar förutom den västra delen som ligger på sandig jord. Objektet hyser flera betes- och slättergynnade växter. Bland dessa kan nämnas nattviol, Jungfru Marie nyckel, brudbröd, loppstarr, slätterfibbla, tjärblomster och solvända. Ett parti närmast gården är mycket kvävepåverkat av ett läckande gödselupplag.

46 Domerarve 1:15

46

 Ek karta: 059 61   Areal: 21 ha   Inventerat 88.07.07   KLASS: 2

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Hagmark, havssträndäng (4 ha), buskrik utmark
Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 25-50%
 Träd: tall(dom), björk(dom), ek, oxel, ask
 Buskar: en(dom), nypon, slån, hagtorn, vildapel

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad, nötbete av 10 djur, delvis kaninbetat

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, kvävepåverkan i driftvallarna

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Betydande del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av fårsvingeltyp, friskäng av rödventyp, fuktäng av gräs-/lågstarttyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
 Enstaka: gräshed av rödventyp, torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp, driftvegetation

Slätter- och betesindikatorer:

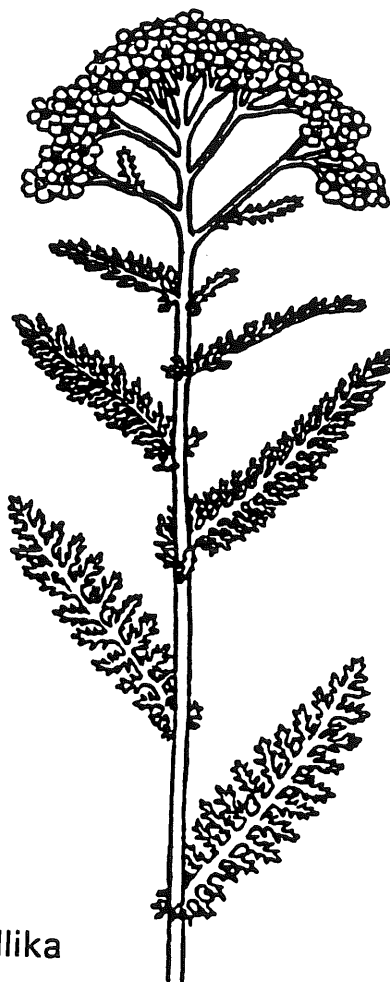
Dominanta brudbröd	Vanliga vårbrodd knägräs darrgräs rödclint	Enstaka ängsfryle nattviol grönvit nattviol backsmultron skogsklöver vildlin jungfrulin bockrot gullviva ängsvädd liten blåklocka
-----------------------	--	--

Hotade arter: Flockarun

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En vidsträckt betesmark som spänner över många naturtyper. Här finns strandängar, buskrika utmarker och möjligtvis mark som någon gång varit uppodlad. Strandängarna är av frodig rödsvingeltyp med liten inblandning av salttåg men desto mer av gåsört troligen en

effekt av driftgödsling. Högväxt driftvegetation gör sig gällande längs långa sträckor av stranden men bältet är förhållandevis smalt. Strandängarna får anses vara välbetade. Längre upp vidtar en friskäng som är tämligen svagt betad. Vegetationen är artfattig med rödven, brudbröd och rölleka. Där underlaget är sandigt tar en torräng med fårsvingel, femfingerört, ljung och harklöver vid. Här finns även insprängt tuvig mark av fuktängstyp med bl.a älvväxning, åkermynnta, diverse låga starr och luddkrissla. Ju längre upp från stranden, desto mer gör sig enbuskar och tynne gällande. Så småningom blir de tämligen ogenomträngliga. Här finns dock gläntor med välbetad mark. Ovanför tynnesnåren i den nordvästra delen av objektet tar en björkhage vid, utom allra längst västerut där ett välbetat landskap med högväxta enar breder ut sig. Björkhagen har troligen varit uppodlad, att döma av dess torftiga artsammansättning med rödven, kamäxing och rölleka. Längst i norr finns en betad björkskog som till dels återtagit naturaliserad flora.

Röllika

47 Sles 1:5

47

Ek karta: 059 61

Areal: 5 ha

Inventerat 88.08.26

KLASS: 2

Markslag:	Betesmark	
Naturtyp:	Hagmark, havsstrandäng (2 ha)	
Nuvarande hävd:	Bete	
Bedömning av bevarandevärdet:	Kontinuitet i hävden:	obruten hävd
	Typrepresentativitet:	mindre representativ
	Nuvarande hävd:	god
Täckningsgrad:	Träd- och buskskikt:	0-25%
	Träd:	ask
	Buskar:	en(dom), slån
Hävdens tillstånd:	50% välhävdad, 50% måttligt hävdad, nötbetat	
Ingrepp/påverkan:	100% svag gödsling, nygrävt stort dike	
Kulturhistoriska spår:	Fägata, stengärdesgård, fornlämning	
Markfuktighet:	Övervägande del frisk mark Mindre del torr mark, fuktig mark, våt mark	
Vegetationstyp:	Dominerande: friskäng av rödventyp Vanlig: driftvegetation, övre landstrandvegetation av salttåg-/röd-svingeltyp Enstaka: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp	
Slätter- och betes-indikatorer:	Vanliga	Enstaka
	brudbröd	vårbrodd
	vildlin	darrgräs
	rödclint	höskallra
		ängsvädd

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett objekt med svagt till måttligt hävade strandängar och tämligen välhävdade friskängar med spridd tynnevegetation högre upp. Strandängarna domineras av driftvegetation. Denna hålls till viss del hålls tillbaka genom bete och ersätts av frodiga mattor av krypven, strandbaldersbrå och gåsört. Längre upp finns fragment av rödsvingelfuktängar. Det norra området domineras så gott som helt av friskängar med torrare vegetation på låga åsryggar. Floran är tämligen artfattig. Dock finns rödclint, vildlin och brudbröd representerade. En vacker fägata av stentun med tynnevegetation leder ned från gården till strandängen. Ett stort nygrävt dike löper alldeles norr om fägatan.

Ek karta: 059 61

Areal: 2 ha

Inventerat 88.07.07

KLASS: 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Hagmark

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%

Träd: ek(dom), ask, oxel, rönn, tall

Buskar: en(dom), slån(dom), nypon, hagtorn

Hävdens tillstånd:

50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, nötbetat

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% svag gödsling

Kulturhistoriska spår:

Fägata, stengärdesgård, hamlat träd, fornlämning

Markfuktighet:

Övervägande del frisk mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Dominerande: friskäng av rödventyp

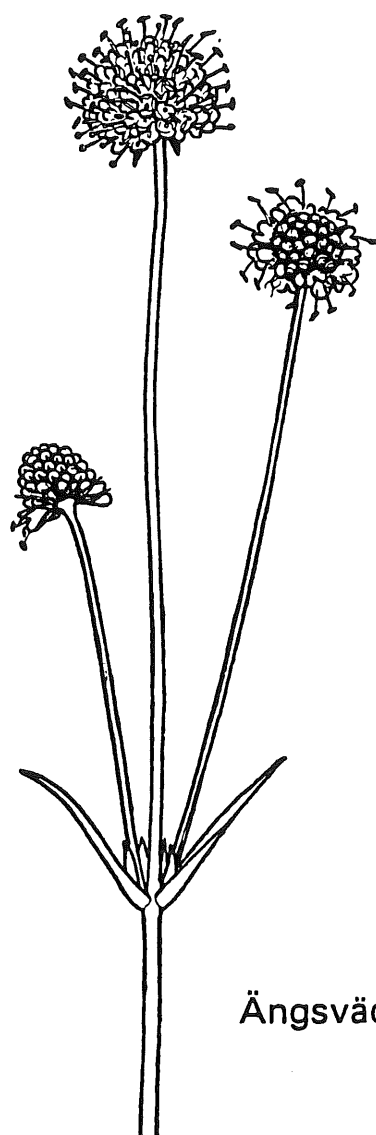
Vanlig: övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp

Enstaka: torräng av fårsvingeltyp

Slätter- och betes-
indikatorer:Dominanta
darrgräs
brudbrödVanliga
mandelblom
skogsklöver
gullviva
ängsvädd
rödclintEnstaka
ängsfryle
vårbrodd
nattviol
grönvit nattviol
backnejlika
backsmörblomma
småfingerört
backklöver
blodnäva
vildlin
bockrot
korskovall
liten blåklocka
jordtistel
prästkraze
kattfot**Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:**

En trots sin litenhet omväxlande hagmark. Området domineras av lågväxt buskvegetation, med huvudsakligen slån och en. Vegetationen består av friskängar där rödven och kamäxing dominerar. Andra karaktärsarter är rödclint, darrgräs, vanlig ögontröst och rölleka. I

norr finns ett litet område i anslutning till ett igenväxt änge med kraftiga ekar och hamlade askar. Här finns slättergynnade arter som ängsvädd, gullviva och skogsklöver. Ett parti i nordost som gränsar till en strandäng, har frodiga mattor av krypven, gåsört och vattenmåra. Det mesta av objektet är välbetat utom ekdungen som är svagt hävdad. Ett stensträngssystem löper genom objektet.

Ängsvädd

49 Sles 1:2

49

Ek karta: 059 61

Areal: 2,5 ha

Inventerat 88.08.26

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Hagmark

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden:

svag hävd

Typrepresentativitet:

ej representativ

Nuvarande hävd:

god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt:

0-25%

Träd:

ek, tall

Buskar:

hagtorn(dom), en(dom), nypon, slån, brakved

Hävdens tillstånd:

100% välhävdad, fårbeta

Ingrepp/påverkan:

100% svag gödsling

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Betydande del torr mark, frisk mark

Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp

Enstaka: fuktäng av gräs-/lågstartyp

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga

Enstaka

darrgräs

vårbrodd

brudbröd

knägräs

vildlin

solvända

bockrot

liten blåklocka

ängsvädd

jordtistel

rödclint

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En välbetad helt öppen fårhage. Objektet består av en mosaik av torrängar och friskängar. Det har troligen varit uppodlat men har en så gott som naturaliserad flora med stora bestånd av brudbröd, bockrot, ängsvädd och rödclint.

50 Sles 1:4 m fl

50

Ek karta: 059 61

Areal: 4 ha

Inventerat 88.08.26

KLASS: 2

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Havsstrandäng (2 ha), annan öppen utmark

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av**bevarandevärdet:**

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 25-50%

Träd: ask, vildapel, oxel

Buskar: en(dom), hagtorn, nypon

Hävdens tillstånd:

25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad, nötbete

Ingrepp/påverkan:

75% ingen gödsling, 25% svag gödsling

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet:

Övervägande del frisk mark

Betydande del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp:

Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, övre landstrandvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp

Enstaka: friskäng av rödventyp, artrik gräs-/lågstarräng, skonvegetation

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta

darrgräs

vildlin

rödclint

Vanliga

brudbröd

smultronklöver

jordtistel

rödclint

Enstaka

vårbrodd

backnejlika

jungfrulin

gullviva

höskallra

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En betesmark, där den nedre delen utgörs av strandäng. Här finns en fint utbildad övre landstrand med rödsvingel och salttåg. Betesgynnade arter som smultronklöver, gulkämpar, havssälting, rödtoppa och vildlin är vanliga. Här finns också ett vackert saltskonsystem med saltnarv, saltört och glasört. Landstranden övergår successivt i en frisk rödvenäng och längre upp i torrängar med ängshavre, brudbröd och rödclint. Här finns också betesgynnade arter såsom kamäxing, jordtistel och backnejlika. Här uppe kan man även märka en viss inblandning av kulturväxter som t.ex vildmorot. I lägre liggande partier finns fuktängar med låga starrarter, åkermynta och lökgamander. Området är mestadels svagt till måttligt betat, närmast stranden dock välbetat. Objektet är ett vackert exempel på en gotländsk strandnära betesmark. Skyddsvärdet är högt då välbetade rödsvingelängar och saltkonor är sällsynta.

Förslag till åtgärder: Intensifierat bete.

Ek karta: 059 60

Areal: 9 ha

Inventerat 88.08.24

KLASS: 2

Markslag: Betesmark
 Naturtyp: Buskrik utmark
 Nuvarande hävd: Bete

Bedömning av
 bevarandevärdet: Kontinuitet i hävden: obruten hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: god

Täckningsgrad: Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall(dom), björk, rönn, ek
 Buskar: en, nypon, getapel, hagtorn, slån

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 50% måttligt hävdad, nötbetat, visst kaninbete

Ingrepp/påverkan: Viss gödselpåverkan från havet, dike

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark
 Betydande del torr mark, fuktig mark

Vegetationstyp: Vanlig: torräng av örtrik ängshavretyp, fuktäng av kalktyp, övre
 landstrandvegetation av saltåg-/rödsvingeltyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av tuvtäteltyp, fuktäng
 av gräs-/lågstartyp

Slätter- och betes-
 indikatorer:

Dominanta	Vanliga	Enstaka
darrgräs	vårbrodd	knägräs
brudbröd	jungfrulin	nattviol
vildlin	liten blåklocka	grönvit nattviol
	rödclint	gullviva
		höskallra
		jordtistel

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En mestadels välbetad utmark som gränsar till en betad strandäng. Den har viss havsstrandprägel i sina nedre delar. Det mesta är öppen mark men flikar av lågväxt tallskog går ner mot havet. En låg åssträckning har delvis fått tynnevegetation. De nedre delarna har en frodig men artfattig vegetation av rödsvingel och rødvenängar med rölleka, vitklöver och gåsört som dominanter. Här går också ett fuktstråk med tuvtätel. Lite högre upp återfinns fuktängar med tuvig älväxing och i blötare partier lågväxta gräs och starrarter. Andra karaktäriserande arter är lökgamander, åkermyntha och knägräs. I övrigt är det örtrika torrängar av ängshavre på lägre partier och fårsvingel på åssträckningarna. Här dominerar kamäxing, gulmåra, gråfibbla, darrgräs, brudbröd och på ett parti längst i nordost lyser det blått av jungfrulin. Mänsklig påverkan inskränker sig till en körväg ned till Stapeludden.

Förslag till åtgärder: Fortsatt bete.

52 Kattlunds 1:13

52

Ek karta: 059 60

Areal: 2,5 ha

Inventerat 88.08.24

KLASS: 3

Markslag: Betesmark
Naturtyp: Buskrik utmark

Bedömning av bevarandevärdet:
 Kontinuitet i hävden: svag hävd
 Typrepresentation: mindre representativ
 Nuvarande hävd: saknas

Täckningsgrad:
 Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall
 Buskar: en(dom), olvon, getapel

Kulturhistoriska spår: Stengärdesgård

Markfuktighet:
 Övervägande del torr mark
 Mindre del fuktig mark

Vegetationstyp:
 Dominerande: torräng av örtrik ängshavretyp
 Vanlig: fuktäng av gräs-/lågstartyp

Slätter- och betesindikatorer:

Dominanta brudbröd	Vanliga vårbrodd vildlin	Enstaka liten blåklocka rödclint
-----------------------	--------------------------------	--

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

En homogen obetad utmark som gränsar till en strandäng. Den består till största delen av en tämligen artfattig torräng med ängs- och luddhavre som dominanter. Här och var finns områden med fuktängar där höstfibbla, gåsört och vänderot dominerar tillsammans med storven, åkermyntha och dvärgviol. En betesmark med ett visst värde då den fortfarande är öppen och gränsar till andra betade strandängar.

Förslag till åtgärder: Betespåsläpp

53 Kattlunds (s)

53

Ek karta: 059 60

Areal: 9 ha

Inventerat 88.08.24

KLASS: 3

Markslag:

Betesmark

Naturtyp:

Havsstrandäng (5 ha), buskrik utmark

Nuvarande hävd:

Bete

Bedömning av

bevarandevärdet:

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
 Typrepresentativitet: mindre representativ
 Nuvarande hävd: svag

Täckningsgrad:

Träd- och buskskikt: 0-25%
 Träd: tall, björk, rönn, oxel, ek
 Buskar: en, slån, nypon, hagtorn, getapel

Hävdens tillstånd:

50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad, nöt och hästbete, 5 nöt sågs

Ingrepp/påverkan:

Driftvattsgödning längs stranden

Kulturhistoriska spår:

Stengärdesgård

Markfuktighet:

Övervägande del fuktig mark
 Betydande del frisk mark
 Mindre del torr mark

Vegetationstyp:

Vanlig: friskäng av rödventyp, fuktäng av kalktyp, övre landstrand-vegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
 Enstaka: torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-/lågstarrtyp, driftvegetation, skonvegetation

Slätter- och betes-
indikatorer:

Vanliga	Enstaka
vårbrodd	nattviol
knägräs	grönvit nattviol
krissla	brudbröd
	vildlin
	höskallra
	liten blåklocka

Sammanfattande beskrivning av objektets huvuddrag:

Ett utmarksbete som sträcker sig från strandängen upp till tallskogen. Närmast havet finns en betad strandäng med mycket driftvegetation. En del av denna är nedbetad så att mattor av strandbaldersbrå bildats, med skonvegetation av saltnarv och glasört insprängt. Övre landstranden består av en artfattigrödsvingeläng med rödtoppa, gåsört, luddkrissla, smågröe och strandformen av groblad. Längre upp tar en lika ledes artfattig rödvenäng vid med arter som rölleka, vitklöver, gulmåra, piggstarr och rödven. Närmast tallskogen breder enbuskarna ut sig. Mellan dessa finns växelfuktig mark med älväxingtuvor blandat med fuktängar med låg starr, vattenmynta, blåtåtel, lökgamander och vänderot. Bland älväxing- finns darrgräs och tuvor av loppstarr. Hävden är måttlig till svag över hela området.

Förslag till åtgärder: Intensifierat bete

10 BILAGA

INVENTERINGSBLANKETT

INVENTERING AV ÄNGS- OCH HAGMARKER

Socken _____ Objektsnr _____
Objektsnamn _____ Areal _____
Ekon. kartblad _____ Flygbild nr _____
Koordinater _____ Inventerare _____
Invent. datum _____

ÖVERSIKTLIG BEDÖMNING

☐ Intressant	}	☐ långt gången igenväxning
☐ Intressant efter vårdinsatser		☐ barrträdsplantering
☐ ointressant pga		☐ intensiv kvävegödsling
		_____

BEDÖMNING AV BEVARANDEVÄRDET (regional/lokal jämförelse)

- Kontinuitet i hävden _____ (0-2)
- Mångformighet
- markslag/naturtyper _____ (0-2)
- vegetationstyper _____ (0-2)
- Typrepresentativitet _____ (0-2)
- Ingrepp/påverkan _____ (0-2)
- Nuvarande hävd _____ (0-2)
- Ålderdomligt jordbrukslandskap (markera med kryss)
- Skönhet (markera med kryss)

MARKSLAG/NATURTYPER

Slåttermark

- Öppen fastmarksäng
- Träd/buskbärande äng
- Sötvattensstrandäng
- Havsstrandäng
- Slåtterkärr

Betesmark

- Hagmark
- Sötvattensstrandäng
- Havsstrandäng
- Alvar
- Buskrik utmark
- Annan öppen utmark
- Betad skog

Trädskikt (D = dominerande art) _____

Buskskikt _____

Täckningsgrad (t+b): 0-25% 25-50% 50-75% 75-100%

NUVARANDE HÄVD

slåtter bete hävd saknas övrigt _____
ålderdomlig hävdform _____

Hävdens tillstånd

välhävdad måttligt hävdad svagt hävdad hävd saknas

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

kommentar _____
_____
_____

INGREPP/PÅVERKAN

Gödsling

ingen svag tydlig

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

Plantering

barrträd, höjd _____ m ädellövträd, höjd _____ m annat löv, höjd _____ m

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

Andra ingrepp/annan påverkan _____
_____
_____

KULTURHISTORISKA FÖRHÅLLANDEN

Spår av bete

fägata trögärdesgård stengärdesgård

Spår av fodertäkt

ängs(hö)lada hamlat träd

Övriga spår

fornlämning genuin gårdsmiljö äldre åker röjningsrösen husgrunder

MARKFÖRHÅLLANDEN (Ange 1-3; 1 är minst och 3 är störst förekomst)

Fuktighetsförhållanden

torr frisk fuktig våt växelfuktig
 mindre vattensamling källa vattendrag

berggrund _____
jordart _____

VEGETATION OCH FLORA (utbredning anges som: 3=dominerande,
2=stor utbredning, 1=begränsad utbredning)

Vegetationstyp

- 5113 Rished av sandristyp _____
- 5116 Rished av örtrik ljungetyp _____
- 5120 Rished av blåbär-/lingontyp _____
- 5131 Gräshed av rödventyp _____
- 5141 Sandgräshed av borsttåteltyp _____
- 5151 Alvarhed av hållmarkstyp _____
- 5152 Alvarhed av fårsvingelalvartyp _____
- 5212 Torräng av fårsvingeltyp _____
- 5213 Torräng av örtrik ängshavretorräng _____
- 5213B Alvarhed av örtrik ängshavretorräng _____
- 5221 Friskäng av knylhavretyp _____
- 5222 Friskäng av rödventyp _____
- 5223 Friskäng av skogsnävatyp _____
- 5225 Örtrik friskäng _____
- 5226 Svinrotäng _____
- 5231 Fuktäng av tuvtåteltyp _____
- 5232 Fuktäng av högörsttyp _____
- 5233 Fuktäng av gräs-/lågstartyp _____
- 5233B Artrik gräs-/lågstartyp _____
- 5234 Fuktäng av kalktyp _____
- 5236 Fuktäng av högstartyp _____
- 411 DRIFTVEGETATION _____
- 4121 Övre landstrandveg. av salttåg-/rödsvingeltyp _____
- 4122 Övre landstrandveg. av strandmalörsttyp _____
- 4141 Nedre landstrandveg. av agnsäv-/krypventyp _____
- 415 SKONVEGETATION _____
- 4211 Havshalofytveg. av bladvass-/sävtyp _____
- 4221 Havskortskottveg. av dvärgsävtyp _____
- 364 ÖPPET SUMPKÄRR _____
- 366 KÄLLKÄRR _____
- _____ (annan
veg.typ enligt Nordiska ministerrådets "Vegetationstyper i
Norden")

Kvävegödselindikatorer (massupträdande)

☐ Hundloka	☐ Ängsgröe
☐ Kardborre	☐ Krusskräppa
☐ Åkertistel	☐ Gårdsskräppa
☐ Hundäxing	☐ Tomtskräppa
☐ Kvickrot	☐ Ogräsmaskros
☐ Ängssvingel	☐ Brännässla
☐ Timotej	_____

Slätter- och betesindikatorer

(1=enstaka, 2=vanlig, 3=riklig/dominant)

☐ Ormtunga	☐ Sumpgentiana	☐ Nålstarr
☐ Låsbräken	☐ Korskovall	☐ Backstarr
☐ Tjärblomster	☐ Axveronika	☐ Knippfryle
☐ Backnejlika	☐ Liten blåklocka	☐ Salttåg
☐ Fältsippa	☐ Kattfot	☐ Dvärgsäv
☐ Backsippa	☐ Jordtistel	☐ Nålsäv
☐ Mandelblom	☐ Spåtistel	☐ Rödsäv
☐ Slätterblomma	☐ Kärrtistel	☐ Gulkämpar
☐ Brudbröd	☐ Slätterfibbla	☐ Dvärgarun
☐ Blodtopp	☐ Sandmaskros	☐ Kustarun
☐ Backfingerört	☐ Strandmaskros	☐ Strandrödtoppa
☐ Småfingerört	☐ Svinrot	☐ Trift
☐ Gråfingerört	☐ Revfibbla	☐ Knutnarv
☐ Backsmultron	☐ Klasefibbla	☐ Backtimjan
☐ Backklöver	☐ Stenmalört	☐ Kärrvial
☐ Smultronklöver	☐ Strandmalört	☐ Nattviol
☐ Skogsklöver	☐ Fälmalört	☐ Adam & Eva
☐ Blodnäva	☐ Vårbrodd	☐ Ängsnycklar
☐ Vildlin	☐ Knägräs	☐ Sumpnycklar
☐ Jungfrulin	☐ Darrgräs	☐ Jungfru Marie nycklar
☐ Rosettjungfrulin	☐ Stagg	☐ Skogsnycklar
☐ Sandviol	☐ Borsttåtel	☐ Göknycklar
☐ Buskviol	☐ Sandsvingel	☐ Krutbrännare
☐ Ängsviol	☐ Vårtåtel	☐ Brudsporre
☐ Solvända	☐ Vittåtel	☐ Johannesnycklar
☐ Bockrot	☐ Loppstarr	☐ S:t Pers nycklar
☐ Majviva	☐ Vårstarr	
☐ Gullviva	☐ Fågelstarr	

Hotade arter

☐ Cypresslumner	☐ Strandvedel	☐ Blåbl. sminkrot
☐ Rutlåsbräken	☐ Luddvedel	☐ Drakblomma
☐ Dvärglåsbräken	☐ Avarönn	☐ Klubbveronika
☐ Höstlåsbräken	☐ Sandlucern	☐ Alvarveronika
☐ Huvudtåg	☐ Strimklöver	☐ Ljungögontröst
☐ Ölandsstarr	☐ Alpklöver	☐ Späd ögontröst
☐ Hartmansstarr	☐ Småtörel	☐ Svensk ögontröst
☐ Kärrnycklar	☐ Toppjungfrulin	☐ Tidigbl. höskallra
☐ Salepsrot	☐ Rosenmalva	☐ Timjansnyltrot
☐ Honungsblomster	☐ Slidsilja	☐ Stånds
☐ Hylsnejlika	☐ St. bockrot	☐ Hedblomster
☐ Raggav	☐ Ängsgentiana	☐ Svärdrissla
☐ Fågelarv	☐ Flockarun	☐ Gotl. haverrot
☐ Spädarv	☐ Ljungsnärja	☐ Östkustros
☐ Gotlandssippa	☐ Piggfrö	
☐ Våradonis	☐ Vingvial	

FAUNA

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG (landskap, naturtyper, nuvarande hävd, vegetationstyper, flora, kulturhistoriska förhållanden, ingrepp och på verkan, sammanfattande bedömning)

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

INFORMATIONSKÄLLOR
